

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

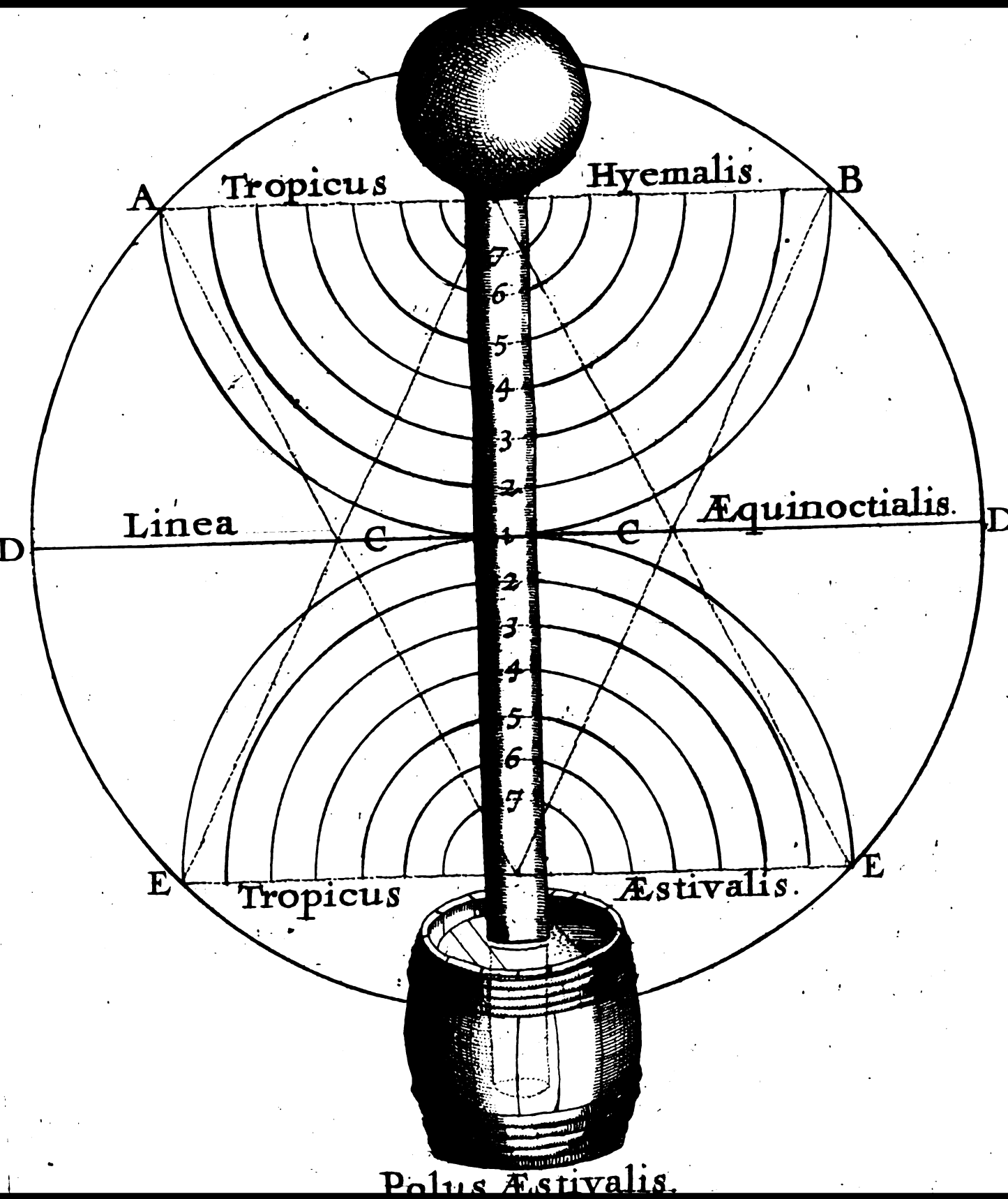
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Philosophia Moysaica ...

Handwritten text at the top left edge of the page.

Math. 912

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

999900030956

PHILOSOPHIA MOYSAICA.

Hieroglyphica Figura seu Emblematis oppositi descriptio.

A. D Enotat Deum quatenus Alephtam tenebrosum quam Lucidum à Cabalisticis dicitur, Videlicet in proprietate sua tenebrosa & occulta ac latente & Lucida manifesta & patente. Vnde Psaltes : Sicut tenebræ ejus ita lux ejus : Atque ita dicitur Sol gratiam & gloriam dans : Et ipse ponit tenebras in circuitu suo latibulum. Denique si vult revelat naturam suam lucidam , seu gratiam suam præbet mundo : Si non vult creantur tenebræ, juxta istud Prophetæ: Ego Dominus formans Lucem, creans tenebras , faciens bonum creans malum & cæt :

Psal. 138. 12.
Psal. 81.

Isai. 45. 67.
Tim. 3.
Psal. 18. 11.

B. Tenebræ fuerunt super faciem abyssi. Gen. 1. Et Hermes. Erat Umbra infinita in abyssu, aqua autem & Spiritus tenuis in abyssu inerant & cæt. Et David : Fecit tenebras locum suum secretum :

1. Iohan. 1.

Sap. 7.

C. Hic , Deus (qui est lux in qua non sunt tenebræ ullæ) revelat se ex tenebris : & dicitur ista emanatio a sapiente, Candor lucis æternæ & emanatio quædam claritatis omnipotentis Dei sincera , quæ splendore est ipso sole preciosior & super omnem dispositionem stellarum luce comparata invenitur prior : In hoc statu pro essentia seu actu divino per se hoc est sine ulla cùm materia mundana mixtione accipitur, diciturque à Cabalisticis Aleph in Lucidum a tenebroso mutatum : de quo Apostolus : Tenebræ jam transierunt, & verum lumen omnia illustrans jam lucet : In hoc verbo lucido erat omnium rerum vita. Hoc omnia fecit, extendit cælos solus, stabilivit terram & cum eo nullus.

1. Iohan. 1.

Esai. 44 24.

D. E. Vbi ex tenebris seu potentia divina & luce sive actu divino unicus ad imaginem monadis divinæ conflatur mundus: Nam ex immensa tenebrarum abyssu. B. egressæ sunt aquæ juxta istud Hermetis. Umbra infinita in abyssu, aqua autem & Spiritus ejus in abyssu inerant, floruit autem splendor sanctus & cæt , ex qua aqua mundi existentia est orta, ut è regione ex fonte incomprehensibili. C. derivata est illa essentia quæ aqueam mundi existentiam informat. Vnde textus sacer : Manus omnipotentis creavit mundum ex materia informi. Et alibi. Revelat fundamenta é tenebris & educit in lucem Umbram Lethalem : Et Moyses. Spiritus Dei ferebatur super aquas. Denique Apostolus. Cœli erant prius & terra de aqua & per Aquam assistente verbo: Hoc enim extendit Iehova cœlos stabilivit terram, privativæ & tenebræ ipsius proprietatis effectus est nox , lucidæ vero & positivæ dies , ipse auroram & solem est fabricatus & in eo posuit suum tabernaculum.

Tim. 3.

Sap. 11. 18.
Iob 12. 22.
Gen. 1.
2. pet. 3.
Isai. 44. 24.
psal. 74. 16.
psal. 19. 4.

F. Denique denotans diurnum mundi hemisphærium & G. nocturnum duplices illos arguunt effectus contrarios quos Deus unicus sub duobus nominibus in mundum hunc typicum producit : nam juxta mysticam Orphei , Hesiodi, Euripidis atque Æschyli theologiam (quorum erat fabulis mysteria quæ à divinis personis didicerunt in volvere.) Sol in Archetypo divinus (a quo omnis ornatus & pulchritudo, numerosam Vitæ harmoniam comprehendens, derivatur) dicitur habere in dextra pietatem & benevolentiam in sinistra sæveritatem & punitionem. Hinc solem hunc creatum seu mundanum (in quo ille archetypicus posuit tabernaculum) vocarunt uno respectu Apollinem , quem fingunt habere in dextra gratiam, vitam & sanitatem, in sinistra vero Portare arcum & sagittam : at alia ratione eum Bacchum & Dionysium dixerunt. Sub nomine Apollinis diurnam ipsi proprietatem assignarunt, cujus est omnia ex septem partibus constare eaque præservare, hinc inde ipsum vitæ generationis, multiplicationis, & sanitatis authorem imitantem. Per nomen Dionysij nocituram ejus naturam intendunt , in qua creaturas ex septem partibus diurno tempore ab Apolline constatas destruit, dilacerat atque dissipat, hinc arguentes ipsum mortis, corruptionis, & decrementi esse causam. Ob istam rationem eum vocarunt Athenienses sub nomine Apollinis Alexicacon id est mali pulsatores , & veteres Apellin loco Apellinis quasi malorum discussorem, & Homerus Vlion hoc est sanitatis authorem: Et David Deo dante creaturis vitam colligunt: recipiente Spiritum eorum expirant, emittente Spiritum suum recreantur. Et Iob : Ad hominem apponit Deus flatum suum, quem si reciperet expiraret omnis caro. Ego occidam (ait Dominus) & ego vivere faciam. Et Salomon. Vitæ & mortis habet Deus potestatem qui deducit ad portas mortis & reducit : Denique ait Deus. Ego Dominus & non est alter, formans lucem, creans tenebras, faciens bonum & creans malum. Ego Dominus faciens hæc omnia.

psalm 104.
19.
Iob. 34. 13.
Deut. 23.
Sap. 6. 13.
Esai. 45. 67.

Pro Ulteriori hujus Emblematis descriptione vide in Principio Medicinæ meæ Catholicæ.

PHILO

PHILOSOPHIA

M O Y S A I C A .

In qua

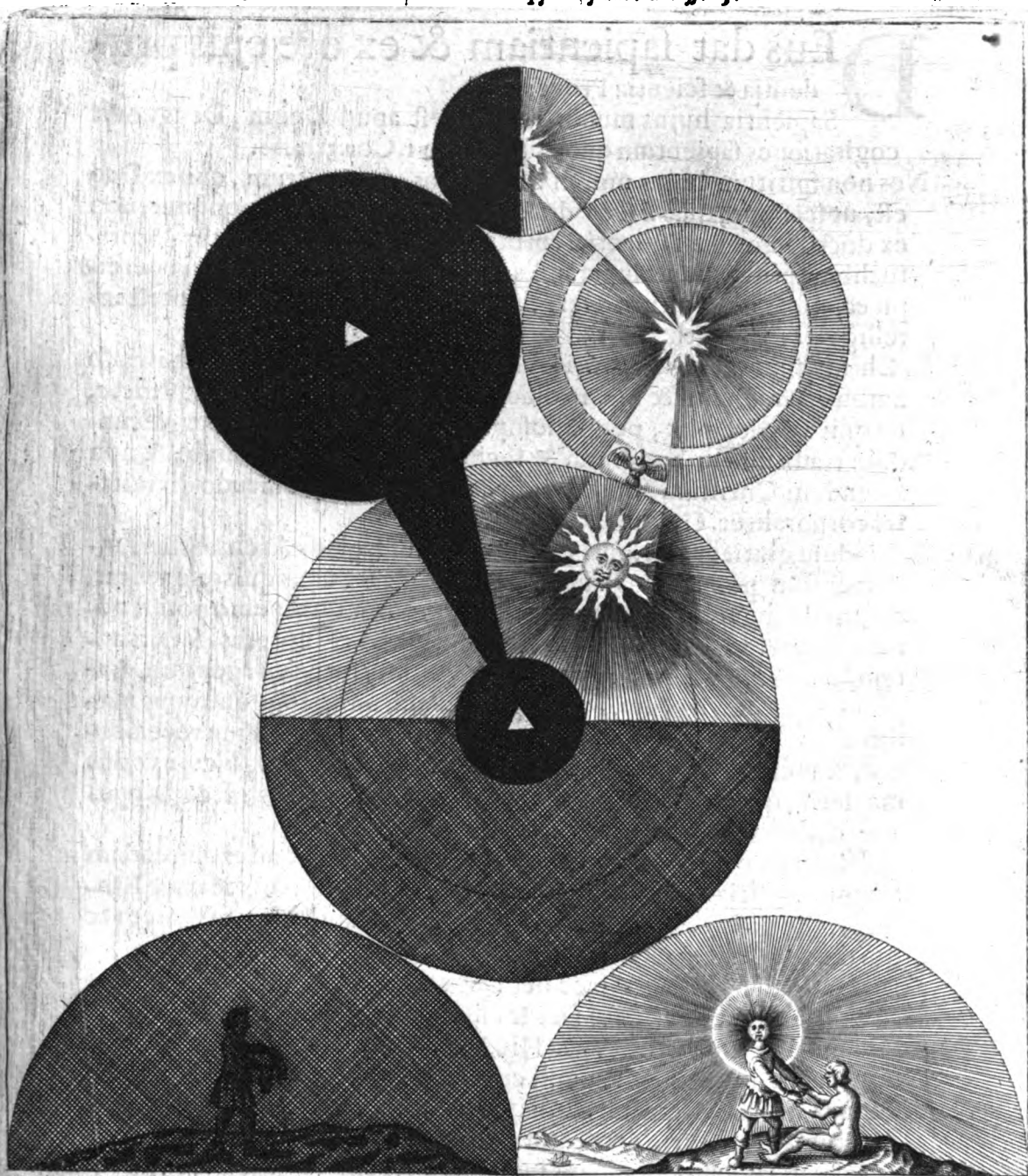
Sapientia & scientia creationis & creaturarum Sacra veréque Christiana (vt pote
cujus basis sive Fundamentum est unicus ille Lapis Angularis Iesus Christus)
ad amissum & enucleatè explicatur.

AUTHORE,

ROB. FLVD, alias DE FLVCTIBVS,

Armigero & in Medicina Doctore Oxoniensi.

*Christus est imago Dei invisibilis, primo genitus omnis creatura, quoniam in ipso condita
sunt uniuersa in caelis & in terra visibilia & invisibilia, sive Throni, sive Dominationes,
sive Principatus, sive potestates, Omnia per ipsum & in ipso creata sunt:
ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant. Coloss. 15. 16.*

G O V D E,

Excudebat Petrus Rammazenius, Bibliopola. Anno. M. DC. XXXVIII.

PHILOSOPHIÆ

MOYSAICÆ.

Sectio Prima.

In qua

Vera & sincera Philosophiæ Moysaicæ ba-

sis sive lapis Angularis unicus, qui est radicalis creaturarum omnium Existentiæ & Essentiæ ratio atque mysterium; docetur, vivoque sacrarum literarum testimonio confirmatur: dum è regione spuria & imaginaria illa Ethnicorum Philosophiæ Fundamenta deteguntur, evertantur, & in nihilum redigantur.

AVTHORE,

ROB. FLVD: alias DE FLVCTIBVS,
Armigero, & Medicinæ Doctore Oxoniensi.

Deus dat sapientiam & ex ore ejus prudentia & scientia Proverb. 2.6.

Prov. 2.6.

1. Cor. 3. 19.
20.

1. Cor. 2. 12.
13.

Coloss. 2. 8. 9.

1. Corinth. 3.
10.

Baruch. 3.

Isai. 47.
Hebr. 1. 3.
Psal. 118. 22.

Iob. 38. 4.

Ioh. 1.

Sapientia hujus mundi stultitia est apud Deum, Deus novit cogitationes sapientum quod sunt vanæ 1. Cor. 3. 19, 20.

Nos non spiritum hujus mundi accepimus, sed spiritum, qui ex Deo est, ut sciamus, quæ à Deo donata sint nobis, quæ & loquimur, non ex doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctrina Spiritus; Spiritualibus spiritualia comparantes: animalis autem homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei: Stultitia enim est illi & non potest intelligere. 1. Corinth. 2. 12, 13.

In Christo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi, in ipso ambulati radicati & superædificate in ipso confirmati fide: Videte, ne quis vos decipiat, per philosophiam & inanem fallaciam; secundum traditionem hominum & secundum elementa mundi; & non secundum Christum, quia in ipso habitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter. Coloss. 2. 8, 9.

Secundum gratiam Dei, quæ mihi data est, ut sapiens Architectus fundamentum posui, alius autem super ædificat, unus quisque videat, quomodo super ædificet: Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, præter id, quod positum est, quod est Christus Iesus. Siquis autem super ædificet super hoc fundamentum Aurum, Argentum, Lapidem pretiosos, lignum, fœnum, stipulam, uniuscujusque opus manifestum erit: Dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur, & uniuscujusque opus, quale sit, ignis probabit; si cujus opus manserit, quod super ædificabit, mercedem accipiet; si cujus opus arserit, detrimentum patietur.

Israel deservit oraculum Dei, quod est fons sapientiæ ad exquirendam artem, scientiam & intelligentiam in gentibus alienis & inter Ethnicos, qui nesciverunt veram sapientiam, sicut fecerunt Agareni & qui erant in Theman. Baruch. 3.

Quare ô Israël scientia tua hæc decepit te: Isai 47.

Hic existit splendor Gloriæ Dei & character substantiæ illius, qui portat omnia verbo virtutis suæ. Hic Lapis angularis, quem structores spreverunt qui est caput anguli cujus libet Creatoris.

A Iehova hic est, estque mirabilis in oculis nostris: Super istud fundamentum sita est terra & mensura ejusdem. Coloss. 1. 13.

Denique in sapientia ista Deus fecit omnia & omnia sunt & consistunt in ea, & super eam & sine ea omnia nihil.

PREMIUM,

PROEMIUM.

IN animo meo est, quod nemini ad-
versum sive injuriosum videretur,
si ego Medicinæ Professor in Pa-
troni mei Theo-Philosophici & Medici,
divi nimirum Lucae imitationem, Sa-
crarum literarum testimonio cum effi-
cacissimis aeternæ illius Sapientiae ru-
dimentis (ut pote quæ est unicum illud
fundamentum seu Lapis Angularis,
super quem creatura omnis fundatur)
ad veram & essentialem Moysis philo-
sophiam, sustinendam utar. Si scalæ
Iacobi esset officium, ut mediante ea,
tam Animæ quam Angeli à terra in
cælum ascenderent, adque itidem à cæ-
lo in terram descenderent, idque gradi-
bus tam Elementari quam cælesti na-
tura correspondentibus, vel (ut Poëta
mystice loquendo habet) si Naturæ ca-
tena suum annulum superiorem pedi-
cathedræ Iovis in Cælo habeat affixū,
uti annulus ejusdem infimus terræ est
alligatus, quomodo nobis creaturis
terreis vel potius imaginibus divinis
tabernacula lutea inhabitantibus pos-
sibile est, ut à confuso creaturæ chao,
quasi ejus externo, versus splendidam
Creatoris Essentiam in ejus centro la-
titantem, ad veræ sapientiæ mysteria
perquirenda & investiganda ascenda-
mus, nisi in terream ipsius circumfe-
rentiam sive mansionem oculis Linceis
in primis introspeciamus? Et tum po-
stet altius gradatim descendendo ad
centralem tandem divinitatis seu La-
pidis verè Angularis sedem paulatim
pertingamus, super quem fundata &
stabilita est quelibet creatura, quippe
qui est verbum sine quo nihil, hoc est in-
corruptibilis Dei Spiritus, qui inest
omni rei, illave Divinitas summa, quæ
vivificat omnia, omnia esse & existere
facit: Illa denique formarum, quæ est
Entium Ens, & Omnia in Omnibus. Si
igitur Deus in ejus verbo aeterno &
per illud creaturas omnes fecerit, eas
vivificaverit, & earum quamlibet e-
tiam ad hunc usque diem in sua specie
præservavit, quis (obsecro) Philosopho-
rum utcunque peritus, mysteria Crea-
toris in Creatura enucleare, aut cum
judicio mentali Creatorem in creatura
sine literarum sacrarum documentis &

Spiritus Sacrosancti conductæ decer-
nere queat? An ne Agarenos & illos,
qui erant in Theman imitando, fontem
totius Sapientiæ relinquemus; ut ve-
ram Sapientiam, ubi non est invenien-
da, inquiremus? Et tamē nihilominus
absit, ut quis intentionem sive mentem
meā hoc in opere sinistrè interpretetur,
aut temerè putet, quod leges & statu-
ta Theologia sacra ab Antiquis Ec-
clesiæ patribus stabilita atque ordina-
ta aut violare aut oppugnare contem-
dam: Verū sciat velim, quod, ut
unus & idem in Sacra Scriptura tex-
tus duplicem solet sensum sibi vendi-
care, videlicet internum sive Spiritu-
alem, & externum seu literalem, & ta-
men horum uterque est verus, ut cum-
que quodammodo videntur in aliquo
respectu ab invicem separari at discre-
pare; haud aliter quàm sub nomine &
persona unius ejusdemque hominis, na-
tura gemina, videlicet Anima Spiritu-
alis & materiale corpus intelligen-
mus; ita etiam præter mysticam illam
interpretationem, quam textus Scrip-
turarum continet, ipse extrinsecè tales
realitates creatas exprimere & deli-
neare potest, quæ in primis ad verum
Essentialissimæ Philosophiæ subjek-
tum attinent. Porro etiam est sedulo
considerandum, quod subjectum & Me-
thodus pertractandi & procedendi in
utrisque professionibus, nimirum The-
ologia & Philosophia vera, ab invicem
quodammodo differant; cum illa, nem-
pe Theologia synceram ac nudam divi-
næ Essentiæ naturam directè, hoc
est, demonstratione a priore indicet,
haud aliter, quàm ad Circuli existen-
tiam probandam, initium inquisitionis
facimus à Centro formali, seu puncto
medio, atque ita paulatim ad circum-
ferentiam per semidiametri gradus
descendimus: Hæc scilicet Philosophia
actione & methodo contraria in sua in-
quisitione pergit, quippe quæ à crea-
turæ seu organi creati circumferentia,
seu externa quasi demonstratione à po-
steriori versus ejus essentiam centra-
lem ascendit, ut hac sua industriâ ra-
dicalem interni illius Spiritum inves-
tigemus, qui agit & operatur in ea.

Nonne

Cap. 13. I.

Rom. I. 20.

Nonne à Sapiente admonemur, ut opificium nobis incognitum atque absconditum per ejus opera addiscamus, si nolumus pro vanis haberi? Hoc est, ut divinam æternamque causam per creatos & temporales ejusdem effectus apprehendamus? vel ut Philosophus ille sacer Divus Paulus habet, ut videamus & intelligamus invisibilia Dei; sempiternam etiam virtutem ac divinitatē ejus per ea, quæ facta sunt: Scilicet in creaturis & per creaturas ejus: Hæc aliter, quam interna & centralis circuli monas sive punctus, inquisitione facta à circumferentia per semidiametrorum partes seu punctus descendendo invenitur: sic certē se immergit verus Philosophus in creaturam progrediendo, at ejus externa quasi circumferentia in centrum usque, in quo lapis ipsius angularis delitescit; Quod cum ita sit & cum pagina sancta sit utriusque harum professionum seu scientiarum demonstrationibus plena, fiducia mea est, quod nemini videbitur alienum, si axiomatibus & testimonijs Bibliorum summæ veritatis ad Philosphiam istam sacram statuminandam utar. Quod autem textus sacer per integrum ipsius fere filum, tam Philosophiæ, quam Theosophiæ subjectum delineat, in eo sat liquido apparet, quoniam actus & operationes tam mundi ævialis seu Angelici, atque illius temporalis cum cælestis tum elementalis, quam æterni & divinitatis Copiosè describit. Sed evidenter constat, quod mundus æternus (qui nec principium habet nec finem) cum sit sola Majestate divina repletus existat præcipuum ac solidissimū illud fundamentum, super quod sita & collocata est Theologia, ut ex altera parte mundus temporalis, seu inferior, qui habet cum Principium, tum finem, atque etiā visibiliter cum creaturis ejusdem in cælum & terram distinguitur est unicum veræ Philosophiæ subjectum sive basis. Pro mundo verò Angelico seu æviali, qui habet principium, sed nullum finem, & à Deo pro spirituum Angelicorum & Animarum beatarum sede ac receptaculo ordinatur, ut ipse situm & positionem suam inter prædictos mundos extremos, nimirum illum æternum

& hunc temporale habet, ita quidē immediatū cum utrisque extremis nexum ac relationem habet, ut pote qui suam lucem & vitam seu essentiam formalem immediatē recipit ab æternitate cujus tum postea portionē deorsum effundit, eamque cum mundo temporali seu mansione inferiori communicat, ut ipse cū creaturis suis exinde crearetur & vivificaretur: Vnde sequitur, quod ut forma mundi temporalis sit Angelica sive ævialis, ita anima & vita mundi ævialis est divina seu æterna: Quibus manifestum redditur, quod natura sive proprietas angelorum nec à Theologia subjecto est excludenda, quippe quæ de divino lumine sive splendida & fulgida divinitatis presentia participat: neque à Philosophiæ substantia eximi potest, quatenus lux Angelica sit anima & vita nature temporalis & consequenter necesse est, ut veræ philosophiæ expertus agnoscat scientiam suam seu fundamenta suæ Philosophiæ radicaliter procedere ab æterno Deo per Spiritus suos æviales seu Angelicos in creaturis suis temporalibus (intelligo stellas, ventos, Elementa, Meteora & corpora perfectè mixta.) Itque ideò quatenus subjectum Philosophicum ab influentijs angelicis animatur, necesse habemus credere, quod intuitu mentali in lucem illam æternam penetret, quæ tam temporales, quam æviales spiritus seu creaturas vivificat ultra quàm nihil vel imaginatione vel mentali apprehensione decerni aut excogitari queat.

Hæc est ergo tripartita illa mensura scala Jacobi, quam ipse in somnio suo vidit, dum caput loco pulvinaris super lapidem reposuisset, in cujus Longitudine, latitudine & profunditate trium prædictorum mundorum imagines seu characteres fuerunt delineati sive depicti: atque hac de causa Lapis ille domus seu tabernaculum Dei dicebatur. Vnde certū est, quod, ut lapis ille suum externum & internum habebat, ita Patriarcha in divino hoc suo somnio angelos à terra (quæ est scabellum pedum Dei) quasi externo & corporali, per mundum æviale seu Angelicum ad mundum æternum quasi centrum & maximè internum, in quo est

PROEMIVM.

est ejus thronus, ascendentes atque iterum per eisdem gradus & loco seu sede æternitatis per idem medium aviale in regionem temporalem descendentes intuebatur. Simili etiam modo cum Prophetæ Ezechiele (idque visione magis externa) decernere ac concipere potest Philosophus verus, mysterium non modo rotæ in rota, sive avialis essentia in temporali existentia, sed etiam aspectu adhuc magis interno & mentali illud Rotæ in medio rotarum, videlicet motorem centalem & spiritum æternum in aviali, mediante quo temporalis seu Corporea creatura immediate vivificatur & agitatur: Quibus (Scripturis sacris innitentes) inferre queamus, quod Deus sit essentialiter unum & omnia & quod impleat omnia: Et quod ipse operetur omnia in omnibus. Quod vivificet omnia: Et quod ejus spiritus incorruptibilis insit omnibus: Et quod verbo ejus omnia sint facta & sine eo nihil: Et quod in verbo esset vita, & illa esset lux hominum. Et quod ipse det vitam & inspirationem & omnia. Et quod in ipso vivamus, moveamur & simus. Et quod ipse, sit Pater omnium, qui est super omnia & per omnia & in omnibus nobis: Et quod ab ipso, per ipsum & in ipso, per ipsum & in ipso sint omnia. Et quod miserit spiritum suum & creaverit omnia. Et quod det flatum populo qui est super terram & spiritum calcantibus eam. Et quod omnia in sapientia fecerit: & impleta sit terra possessione ejus. Et quod dante eo creaturis colligant, aperiente manum ejus omnia replebuntur bonitate, avertente faciem suam turbabuntur creaturae at auferente spiritum eorum deficient & in pulverem suum revertentur, emittente vero spi-

ritum suum, recreabuntur & renovabit faciem terræ & cæli. Et quod per ipsum universa sint creata in cælo & in terra, visibilia & invisibilia, sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates, omnia per ipsum & in ipso creata sunt. Et quod ipse sit ante omnes, quod & omnia in ipso constent & c: Observa, obsecro, quomodo Apostolus his verbis paucis tres prædictos mundos ad vivum depingat. Rursus ait, quod Christus sit omnia & in omnibus: Et quod portet omnia verbo virtutis suæ: Et quod in eo sint omnes thesauri sapientiæ absconditi: & quod sapientia ejus faciat aëri pondus & aquas appendat in mensura, & quod posuerit pluvijs legem & viam procellis tonantibus. Et quod respondeat ipse Iob in turbine. Et quod ipse per verbum suum det nivem, sicut lanam & pruina, sicut cineres dispergat, & quod glaciem projiciat sicut buccellas, & quod ante faciem frigoris ejus nemo durare possit: Et quod simul ac emittit verbum suum liquefaciat ea, & simul ac flet ventus ejus, fluant aquæ: Et quod flante Deo cōcrescit gelu & c. Infinitos quasi alios locos est Biblij sacri thesauro producere queam ad confirmandos actus universales operationesque mirabiles & potentes, quæ ab essentialissima & æterna illa Dei sapientia assidue efficiuntur, quæ, uti diximus, est essentialis illa Basis seu lapis Angularis, super quem pura & sincera philosophia ædificatur: Sed quoniam de ipsis alibi in Philosophia seu Meteorologia mea sacra copiose egi, atque etiam in ista præsentis sectione plura dicam, vos ad ea brevitate causâ refero.

Coloss. 1. 16.

Coloss. 3. 11.
Hebre. 1. 3.
Iob. 28. 25.
Iob. 38. 1.

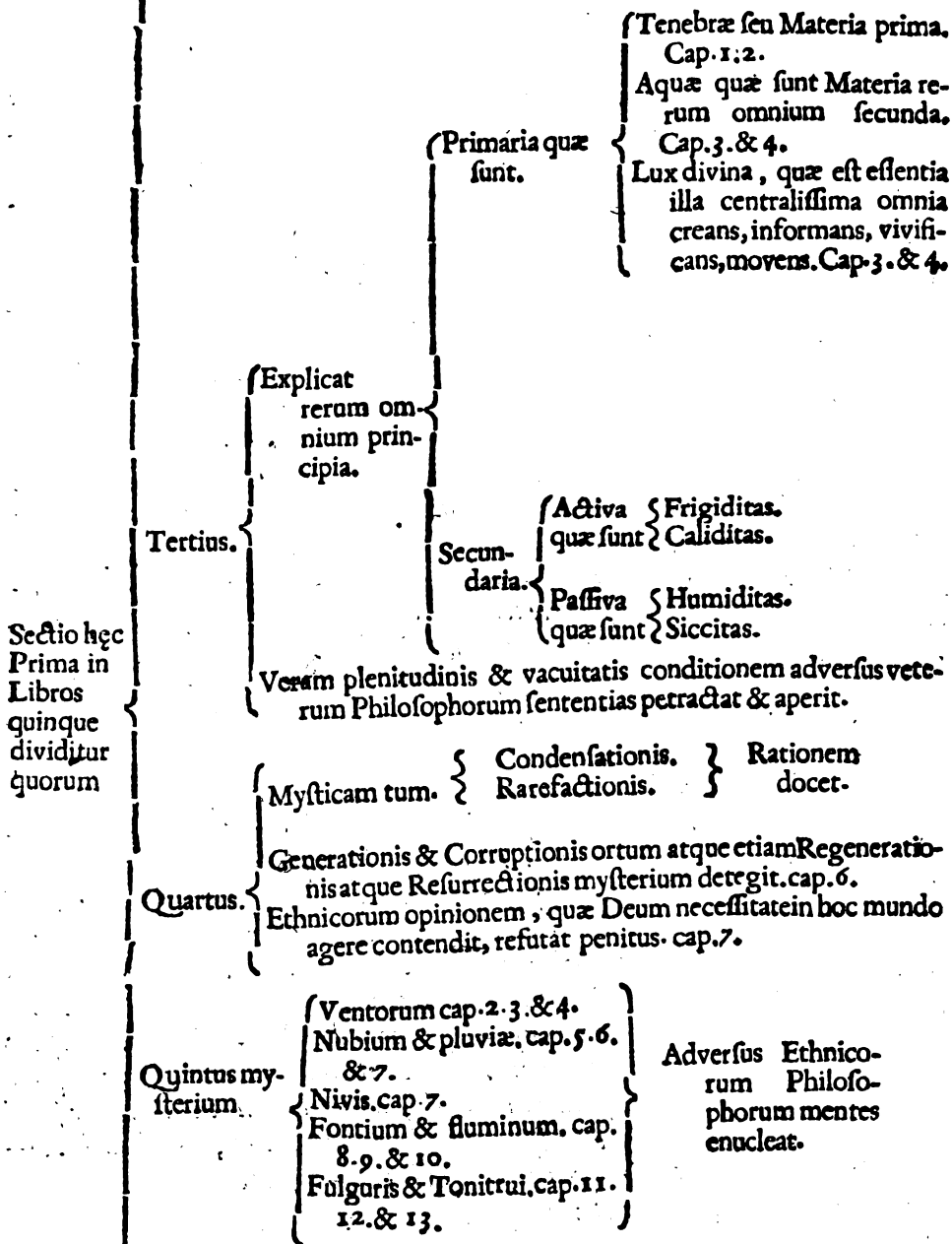
Psal. 147. 15.

Iob. 37. 10.

Ephes. 4. 8.
I. Cor. 12. 11.
I. Tim. 6. 13
Sep. 12. 1.
Ioh. 1.
A. 17. 25.
Ephes. 4. 6.
Rom. 11. 36.
Judith. 16. 17.
Isai. 42. 5.
Psal. 102. 24.

SECTIONIS PRIMÆ CONTENTA:

{ Primus Instrumentum sive Machinam experimentalem describet, diligenti
 ti cuius observatione, quælibet Philosophiæ nostræ Moyfaicæ particula
 demonstratur & contra falsam Ethnicorum Doctrinam Sustinetur.
 Secundus Sapientiam genuinam & veram a spuria & falsa, consequenter
 Philosophiam essentialem, & Sacrosanctam ab illa Ethnicorum adu-
 lterina & inventione humana producta, distinguit.

{ Ac in fine sive conclusione Appendix quædam ex Viri in mysterijs Dei ac
 Naturæ profundissimi operibus extracta editur, quæ Philosophiæ Moy-
 faicæ excellentiam præ alijs omnibus extollit & magnanimiter defendit.

SECTIO-

SECTIONIS PRIMÆ, LIBER PRIMVS.

DE INSTRUMENTO EXPERIMENTALI SIVE DEMONSTRATIVO.

HVIUS LIBRI ARGVMENTVM.

Liber hic primus, qui est quasi proœmium & præparatio ad cæteros quatuor sequentes, declarat, quodd cum hominum mundanorum animi pro hodierno die ad summum usque infidelitatis culmen sint ita erecti atque elevati, ut more Iudæorum sine signis & demonstratiombus credere nolint: Iudæi signa petunt (dicit Paulus) & Græci sapientiam &c: Author hujus tractatus præcipuum fore victoriæ medium in hoc conflictu Herculeo, qui inter duos inimicos & agonistas fortissimos veritatem & falsitatem, hoc est, sapientiam Dei & illam mundanam est faciendus, existimavit, si vulgare & bene notum aliquod experimentum sive practicum instrumentum invenire potuisset, quod cœlesti nostro Athletæ, scilicet veritati loco massæ sive fustis Herculei ad monstrum illud deforme & horrendum, nempe Infidelitatem domandam & exterminandam inservire queat, quod tam pertinaciter ad sui Domini nimirum erroris & tenebrarum principis statuta atque privilegia sustinenda exponit: cum tales, qui reali practica atque oculari demonstratione nolunt ad centrum veritatis dirigi ac conduci, magis irregulares & à politis & a quadratis rationis regulis errabundi merito sunt censendi, quàm bestię sive animalia bruta, ut pote quæ experientiâ (stultorum ob istam rationem matre dicta) gubernatæ, illud solent eligere, quod ab ipsis probatum est bonum; quod verò sibi malum invenerunt, summo peré evitant. Propter hanc igitur causam & ad hunc effectum machinam quandam spiritalem, nomine speculi Calendarij dictam elegit, quam ipse vocat instrumentum suum experimentale sive demonstrativum, ut per ocularia & practica ejusdem experimenta sapientiæ & philosophiæ mundanæ falsitatem delineare & veritatem defendere possit, quæ originem suam ducens à Patre Luminis est vita, veritas atque verus Lapis angularis, in quo & per quem omnis creatura constat, & in suo esse præservatur.

1. Cor. 1. 22.

CAPVT. I.

Hic author rationem exprimit, cur in istius discursus philosophici introitu seu initio fabricam, proprietates & usum machina seu instrumenti cujusdam experimentalis proponat.

Ateor, rem esse commendatione dignam propositionem philosophicam, acutis argumentis & quasi pharetra selectis probare

atque sustinere, sed quoniam subtiles istius speciei inquisitiones & objectiones (utcumque primo intuitu probabiles & verisimiles sunt, tamen in conclusione falsæ & erroris plenæ plerunque inveniuntur) ideo tales, qui inviolabili scripturarum sacrarum

A veritati

SECTIONIS PRIMÆ LIB. I.

veritati sunt devoti meliori fide in ijs stabilientur, modò si autoritas sancta cum cæteris conveniat. Et tamen duo istiusmodi testimonia ad omne dubium sive scrupulàm in veritatis sapientibus confirmatione videantur sufficientia, tamen tanta obstinaciæ fervore æstare videtur hujus mundi & præcipuè communium hominum incredulitas, imò verò & tanta astutia & subtilitas etiam in hominum nonnullorum haud mediocriter eruditorum spiritus irrepit, qui magis sensu pratico, quam spirituali speculatione ducuntur, ut nisi cum Divo Thoma videant & manu contrectent, aut saltem signum aliquod evidens intueantur, fidem quandoque, rei utcunque veræ, adhibere nolunt. Ob istam igitur rationem cum ego ipse solus in palæstram philosophicam adversus illos philosophos ethnicos, qui mundana sapientia freti philosophiam finxerunt humanam, me conferam, necesse habeo, ut armis Her-

culeis me inprimis muniam, Nam ut Apostolus contra bestias Ephesi in similitudine hominum pugnavit, ita ego adversus illas Athenæ videlicet Protei formes Peripateticorum philosophos contendere aggredior. Quare mihi proposui in loco priori arma solida ex rationibus è secretiore Naturæ thesauro cudere, illaque sacrarum litterarum Autoritate & virtute temperare, ac tandem ocularem producere experientiam sive demonstrationem, mediante qua loco massæ seu fustis Herculei irrationabile illud monstrum, incredulitatem, facilius domem & subjugem, quippe qua non est perniciosior & ferocior generi humano hostis. Quod ut melius ad finem desideratum perducam, instrumentum quoddam Experimentale, mundo vulgariter notum hîc in lucem produco, quo oculi infidelium inviam veritatis dirigantur, & à dictis philosophiæ spurix & sophisticæ ad metam veritatis divertantur.

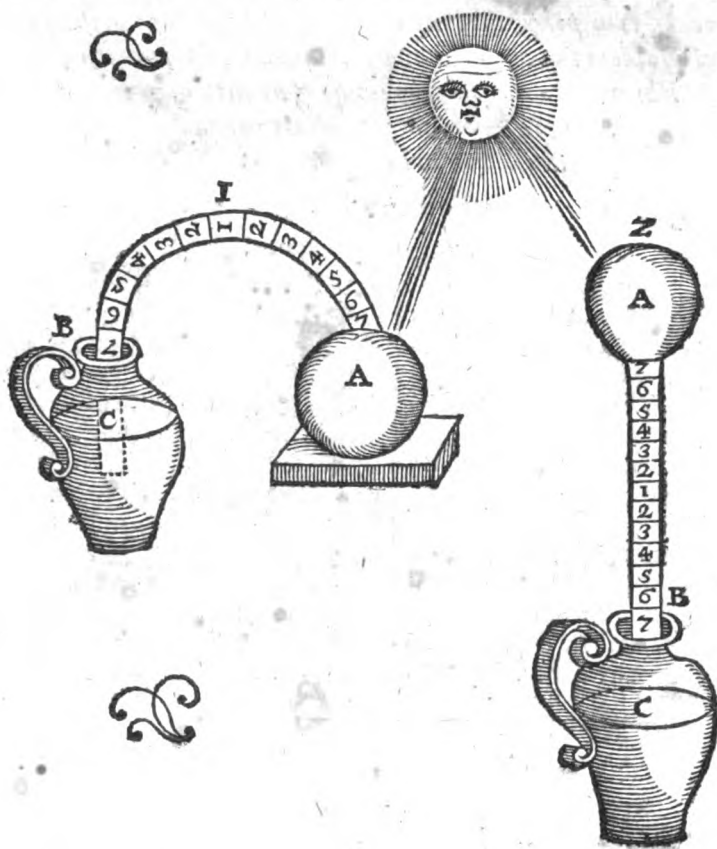
CAPVT. II.

Quod instrumentum vulgò speculum Calendarium dictum, falsò à quibusdam nostri seculi hominibus sibi met ipsis arrogatur, utpote, qui illud propriam suam inventionem esse falso gloriantur.

GLoriæ tam impensè avidus atque famæ & reputationis cupidus est homo, ut quomodo, quave ratione illam acquirat, nimirum an sit directè vel indirectè, parum refert. Ista sola erat causa, ob quam Ethnici philosophi sibi ipsis ea philosophiæ principia more surreptitio ascripserunt, quæ summo jure sapienti divinoque philosopho Moyfi pertinebant, nominibusque sive titulis novis illam suam latrociniam velabant & quasi deaurabant, ut hac ratione ostentarent ea proprijs suis inventionibus, fuisse stabilita (ut infra dicitur latius) simili planè ratione instrumentum sive speculum hoc nostrum experimentale, plurimos, habet inventores spurios seu adulterinos, qui; quoniam typi formam aliquantulum immutarunt, ipsius inventionem à seipsis prius excogitatam gloriantur. Quod ad me attinet, cuilibet quod suum erit tribue-

re æquam atque honestum esse existimo: Non enim erit mihi dedecus istius meæ philosophiæ principia præceptorum meo Moyfi ascribere, ut pote qui ipsa etiam divino digito formata atque designata accepit, neque jure mihi fabricam hujus instrumenti primariam arrogare aut vendicare queam, quamvis illo in naturali Macrocosmi, mei historia & alibi ad veritatem argumenti mei philosophici demonstrandam (licet in aliâ formâ) sum usus: & agnosco, me illud in veteri quingentorum saltem annorum antiquitatis manuscripto graphicè specificatum, atque geometricè delineatum invenisse. Primò itaque formam, sub qua illud in monumento prædicto antiquo inveni, vobis exponam: Deinde ejus figuram atque positionem, quod vulgariter inter nos est cognitum atque usitatum hic describam.

Ex

Ex quibus videre licet ista duo solummodò in figura & non naturâ inter se variare : Nam radij solares calore suo in globum concavum capitis . A . operantes faciunt , ut inclusus aër , eorum actu rarefactus per fistulam A . B . in ollam aquæ descendat & per superficiem aquæ in forma bullarum egrediatur ; occidente verò sole nocteque frigida appropinquante , iterum congelatur , contrahitur atque condensatur aër ille inclusus , qui pridie Solis præsentia calidæque ejusdem actione erat rarefactus . At quia in sphaera plumbeâ & fistulâ sat aëris non est ad hujusmodi condensationem in debita proportione efficiendam , quoniam pars ejus (ut dictum est) pridie erat exhalata , idèd ut evitetur vacuum , tantum aquæ ex olla C . in fistulam plumbeam exsugitur , quantum aëris in rarefaciendo est exhalatum . Rursus , quando Sol proximo die oritur , aër in vitri globo & fistulâ conclusus iterum rarefiet , ac tunc seipsum dilatando , aquam , quæ in fistulam conscen-

derat , in locum priorem repellet . Atque ita hæc in condensatione ac rarefactione , alteratio semper eodem modo plus minusve se habebit , prout Sol nobis vicinior aut remotior erit , aut juxta venti in elemento spirantis sive frigiditatem sive caliditatem .

Idem etiam aëri secundo speculo incluso continget , globus enim sive pila in summitate vitri , plenus est aëris , atque exactè in quælibet respectu , plumbeo refertur pilæ , sic ut fistula recta ; quæ ex aqua ascendit , capitique adjungitur , exactè fistulæ curvæ prioris comparatur , adèd , ut si pila plumbea superius erigatur , ac fistula curva fiat recta , ut ex aquæ olla ascendat , perpendiculariter in plumbeam sphaeram , cum nulla erit differentia inter formam sive figuram primæ & secundæ machinæ vel instrumenti , ita ut unusquisque discernet , eandem esse utriusque in effectu conditionem ac usum .

SECTIONIS PRIMÆ LIB. I.

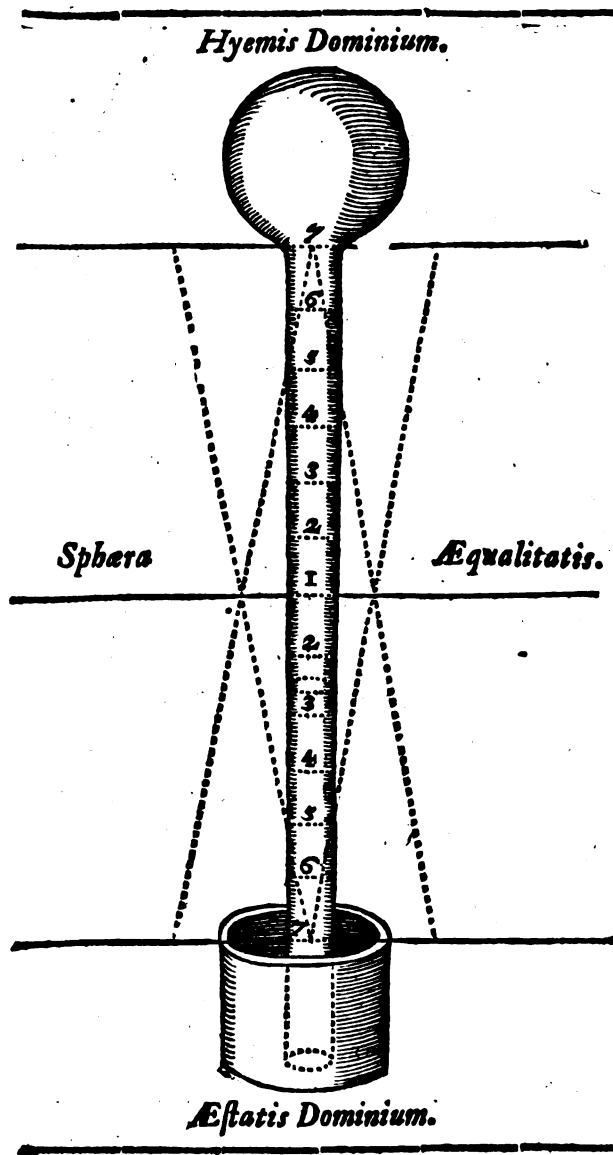
CAPVT. III.

Hic fabrica organi seu instrumenti hujus, quod vulgus speculum calendarium vocat, cum præparatione vitri, & adaptatione orificij vel nasi ejusdem in vas pervum aquâ plenum, exprimitur; Vbi etiam opiniones eorum, qui putant aquam in vitri seu matrati collum per caliditatem exsugere & elevari merito confutantur.

Observandum est inprimis, quod experimentale hoc nostrum instrumentum, ex tribus conflatur partibus; quarum Duæ sunt naturæ machinæ propriæ, videlicet Matratiæ sive vitri & vas inferius aqua plenum, in quod vitri nasi seu orificium intrare debet; alia verò accidentalis magis est, atque ita ordinata, ut vitrum sua positione perpendiculari sustentet.

Ad matratiæ sive vitri quod spectat, illud debet caput satis spatiosum vel rotundum vel ob longum habere cum collo longo & angusto, cujus orificium seu os reliquo collo proportionari & duplici modo præparari atque adaptari debet. Inprimis

enim collum ejus perpendiculariter positum, ita in vasculum sive peluem aquæ plenam est adaptandum, ut ejus orificium fundum ejus attingat. Deinde à superficie sive summitate aquæ, sursumque per collum vitri ad globum ejusdem usque ascendendo mensurare debemus, donec ad ipsam pilam, sive illa sit longa sive ovalis, perveniamus, illudque collum in partes 15. dividere, in quarum media, nimirum in illa inter caput ejus & aquæ superficie, quæ est in fundo, figuram I. describo, deinde deorsum ab I. descendendo atque itidem ad I. ascendendo numero, & describo 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Exempli gratia.

Quod

Quod ad aquæ vasculum spectat, illud etiam cum proportione vitri sive Matracij fistulæ vel colli in fundum ejus descendens, in dicta figura depictum habetis.

Iamque fistulâ Matracij seu vitri ita in partes divisâ, vitrum præparare ac disponere debetis hoc modo, ut magneticum & attractivum frigiditate, atque expulsum seu dilatativum caliditate efficiatur: Accipiat ergo, velim, orificium matracij in manibus & ca; ut ejus sive sit rotundum, sive ovale, igni donec valdè incalescat extendatis: Calor enim ignis rarefaciet ærem vitro inclusum, efficietque, ut bona ejusdem rarefacti portio ex orificio vitri evolet, ac in eo statu remanebit, quamdiu vitrum in illo caloris gradu manet, quo instanti, si repentè fistulæ nasum in vasis instrumenti aquam ponatis, percipietis, quod ut Matracium frigescit, sic etiam aqua in speculi collum paulatim, sursum, ascendet. Observandum quoque est, quod quo calidius vitrum factum est, eo altius appropinquante frigore in collum vitri ascendet, cujus rei ratio est, quia, quod magis in vitro rarefcit ær caloris virtute, eo minor erit æris proportio & per consequens eo major vel minor aquæ proportio in vitri collum

sublimabitur, secundum majus vel minus frigoris in aère externo dominium: Nam aër post ejus attenuationem in vitro remans, ab intenso frigore condensabitur, & condensatione tantum aquæ secum rapiet & in altum attollet, quantum aëris prioris in dilatatione ex aquæ superficie expiravit; quo manifestè apparet, deceptos fuisse eos, qui calorem attractionis aquæ sursum occasionem fuisse cogitant, cum demonstratione ista oculari patet, quod sit caloris actus, qui eam pellit deorsum; è regione verò constat, quod frigus sit ascensionis aquæ causa: Vt cunque impostores nonnulli, quod rem admirandam magis efficiant, liquorem sive spiritum esse secretum & ab ipsis solummodo motum, prædicant, qui vitro inclusus arcana quadam proprietate aquam quandoque in vitrum ascendere, & quandoque descendere faciat: quam astutiam ut melius tegant, aquam inclusam vel viridi aère vel similibus tingere assolent. Quod ad accidentalem hujus machinæ partem pertinet, illa variformiter, seu in quacunque forma vel figura nobis placeat præparari & fabricari potest: Meam autem ejusdem fabricandi rationem hîc depinxi.

CAPVT. IIII.

In quo diversa instrumenti hujus demonstrativi proprietates & usus exprimentur.

TAm proprietas hujus instrumenti, quam usus consideratur vel universaliter vel particulariter. Proprietas enim ejus generalis est, vel contrahere & condensare, nimirum, cum aër inclusus per frigus externum animatur, vel dilatare ac rarefacere, quando scilicet aër inclusus à calore externo excitatur: Atque idè per naturam ejus constringentem & dilatantem, rationem sine conditione aëris mundi universalis discernere possumus: Qua quidem observatione facillimè est speculandum, nihil esse in toto naturæ imperio, quod aut rarefieri aut subtiliari queat, nisi mediatione & actu caloris, sive sit visibilis, sive invisibilis, qui est effectus lucis, ut è regione nihil

contrahi aut condensari potest sine frigore, cujus origo sunt tenebræ. Proprietates autem hujus instrumenti particulares cum ipsarum usibus sunt istæ. Primum per machinam istam aëris externi sive catholici Elementi temperamentum in calore & frigore revelatur: Quod enim altius aqua in collo sive fistula Matracij scandit, eo fortius arguit frigoris in aërem Dominium: Ad eo ut hoc modo quotidie de frigoris in aère augmento vel decremento indicare queamus, & consequenter per aquæ in fistula descensum caloris in aère seu Spiritu mundano proportionem scire facilius erit.

Experimenta quædam notatu digna ex speculi hujusmodi observatione collecta.

SI aqua, quæ satis altè in speculi seu instrumenti collo seu fistula erat elata, subito per aliquot gradus jam desinat; signum erit indubitatum pluvie sive imbris immediatè subsequens.

Si unius noctis spacio aqua elevata residet, pluviam non multam proventuram arguit.

Si Auister aut Eurus flet immediatè post Aquilonem, vel Favonium, aqua observabitur per g. radus nonnullos cadere: At verò si

post Notum vel subsolanum spiret Boreas, seu ventus frigidus occidentalis, tum aqua manifestè exaltabitur.

Si aqua ad gradum in collo Matracij I. attingat aërem arguet esse temperie moderatum in calore & frigore, haud aliter, quam se habet aër, dum Sol per æquinoctium transeat vernale.

Quod si altius ascendat aqua, tum arguit aërem per tot gradus ad dispositionem frigidam septentrionalem vergere, per quot

SECTIONIS PRIMÆ LII I.

supra I. elevatur: Nā considerare debemus, quòd à gradu 1. ad superiorem 7. ad hæmisphærium hyemale pertinet: & per consequens gradus multiplicationis frigoris importat spatium istud; ita, ut si aqua ad 2. argumentum est, quòd frigus superet calidum in aëre per gradum unicum: Si ad 3. per duos: Si ad 4. vel. 5. arguit pruina: Ad 6. magnam glaciem: Ad 7. glacies in ista civitate londinensi adeo est magna, & dura, ut homines & currus super flumen Thamesin transire soleant.

E regione verò, si aqua subsidat à 1. ad 2. hæmisphæry inferioris ordinis seu æstiva-

lis: Sive calidum: quod primum caloris Dominij super frigus gradum si ad 3. descendat vel 4. major in aëre caliditatem demonstrat: Si usque ad 5. aut 6. cadat aqua, aërem declarat impenetabilem calidum: Verum si aqua ad imam figuram 7. detrudatur, extremum & intensum indicat in aëre calorem, ita, ut ratione ejusdem fulmina & tonitrua in eo efficiantur.

Quibus videre vis est, quanta sit ratio illa; quæ facta est inter aërem externum sive universalem, elementum spirituale sub lunare, atque illum speculo instrumentali inclusum: De his in capite sequenti plura.

CAPVT. V:

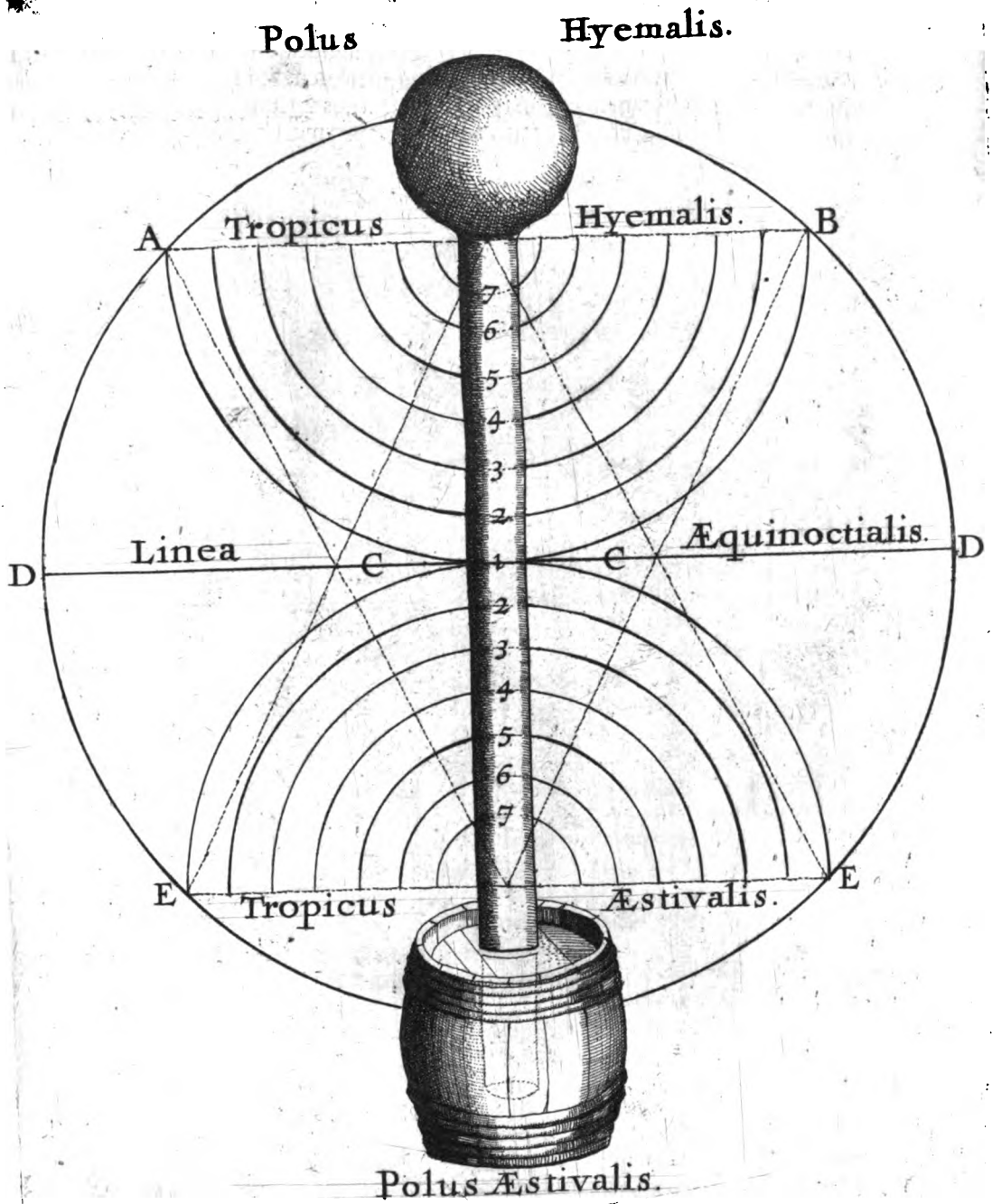
Hic evidenter probatur, non obstante ulla objectione, quòd fieri possit in contrarium, quòd organum hoc experimentalè relationem habeat non modò ad mundum magnum, verum etiam, quòd spiritus instrumento huic inclusus ab illo machinæ mundi regatur & gubernetur.

Sed priusquam ulteriori comparatione inter spiritum in parvulo hoc nostro typo seu machina contentum, & proprietates agentium & patientium in eo, cum illis magni mundi procedam; necessarium est, ut primò cujdam dubio, sive objectioni, quæ fieri potest, respondeam, quæ quidem, nisi remota & resoluta sit, ratio seu comparatio hujusmodi, ignorantibus aut inepta seu omnimò impossibilis videatur: Scio igitur haud paucos objecturos esse, quòd nulla comparatio conveniens inter parvam hanc nostram machinam artificialem, atque naturalem illam mundi fabricam seu organum fieri possit: Quandoquidem spiritus in speculo nostro ubique clausus, seu vasi suo strictè inclusus est, atque ideò aër secundum speculi formam seu figuram, vi movere cogitur: At longè aliter res sese habet cum spiritu illo, qui vastam mundi cavitatem occupat, ut pote in quo aër seu spiritus quolibet impulsu huc atque illuc liberè observatur movere, sicut in ventorum à singulis mundi plagis observatione quotidiana sumus instructi. Cui respondeo, quòd ipsa eadem est motionis ac relationis ratio in crassa sive densa natura ad tenuiorem, & similiter à tenuiori seu rariori ad crassam & densam, in subjecto parvo, quæ in majori, si modò similes habeantur respectus, idque in æquali pondere & mensura proportionali caloris & frigoris. Imò quidem audacter affirmo, quòd totus mundus tam completè cum spiritu sive aëre est refertus, quàm est vas hoc nostrum experimentale: Quòd si non esset, sequeretur per consequens, quòd vacuum admitteretur in rerum natura, quòd quidem, ut quispiam Philosophorum crederet, absurdum foret. Quare audacter concludo, spiritum in cavitare hujus instrumenti contentum (con-

siderata ejus magnitudine) esse quantitate, mensurà & pondere proportionatum ad illum mundi majoris: Testatur enim experientia, quòd in singulis anni partibus calidum & frigidum proportionaliter Dominium habent, tum in spiritu speculi, quàm in aëre mundano & eisdem in utroquo solent producere effectus tam in rarefactione, quàm in condensatione aëris, uti in prædictis est declaratum: Nam quò magis calor abundat in aëre mundano, eo etiam magis deprimitur aqua in collo instrumenti, & per consequens aër in dicto collo inclusus dilatatur & rarefactus est: è contra quò magis frigoris inclementia viget in aëre externo, eo plus aqua in ista instrumenti elevatur: Quibus evidens est, quòd prædictum dubium sive scrupulus penitus auferatur. Hoc ergo respectu vellem ut quilibet lector consultus & sibi constans intelligat, quòd, quando hujusce instrumenti naturam sive conditionem intuetur, observare quidem potest actionem in rarefactione & condensatione mundi cujusdam minoris, qui in omni re videtur mundo majori consentire & correspondere, utpote, qui suum hæmisphærium tam æquilonare, quàm Australe habet, qua lineà per signum 1. transeunte haud aliter ab invicem distinguuntur, quàm illa in mundo majore per lineam æquinoctialem: Duos etiam videtur tropicos cum polis suis habere solummodò Australem polum seu hæmisphærium calidum esse putamus, respectu nostrum, qui spiraculo ab eo procedens à Sole est, qui respectu nostrum australiter disponitur. Atque ideò polum hunc seu hæmisphærium hoc æstivum, ut è regione alterum hyemale dicimus: atque demonstravimus, quòd gradus 1. in fistulæ instrumenti

menti meditullio æquatoris fedi, directè
 respondeat : Quoniam, si Tropicus Aequi-
 lonaris seu hyemalis supponatur esse basis
 unius trianguli, cujus conus in centro tro-
 pici æstivi finiet ; & rursus, si Australis seu
 æstivalis Tropicus sit basis, alterius Trian-
 guli, cujus conus definit in centro Tropi-
 ci Borealis ; necesse est, ut ubi per triangu-
 los hosce imaginarios facta est intersectio
 media, ibi æquator transeat.

Exempli gratia.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. I.

Atque istum æquinoctialis locum sphaeram æqualitatis appellamus, quoniam quo tempore Sol existit in Ariete vel Libra, in vernali scilicet & autumnali linæ Equinoctialis sectione, dies noctesque sunt æquales, atque etiam utraque hæmisphæria tunc temporis æquali caliditatis ac frigiditatis temperie solent convenire. Taliter etiam reverâ res se habet in macrocosmo, videlicet æqualitas temperiei in utroque hæmisphærio.

Atque ita sufficienter vobis instrumenti hujus experimentalis tam fabricam, quam proprietatem descripsi, ut mihi in isto ad-

versus Peripateticos mundanos certamine pro oculari demonstratione loco clavæ Herculeæ inserviat: Cùm denique rationibus ex profunda veritatis pharetra depromptis, quæ securæ & expertæ armaturæ vices subeant, sim stipatus, cùmque ista armatura sit instar testudinis sive clypei sacrum literarum autoritatibus munita, quo veritatis utque sinceræ sapientiæ majori magnanimitate causam sustineam, cur (obsecro) inimicorum meorum multitudinem extimescerem? Si Deus nobiscum, quis contra nos? Cum ipsa veritas, quæ omnia vincit pro me, sat scio, pugnabit.

S E C-

SECTIONIS PRIMÆ liber PHILOSOPHIÆ
MOYSAICÆ Secundus.

Hujus libri Argumentum.

In libro hoc primò probatur Philosophiam Ethnicorum esse adulterinam & falsam, tum quia super sapientiam mundanam fundatur, quæ, teste Apostolo, est mera in oculis Dei stultitia, tum quatenus est veritati contradictoria & consequenter non descendens à Patre Luminis, qui est in cœlo, sed à principe tenebrarum, qui sedem suam in regione obscuritatis & ignorantia habet: Quare ista sapientia seu *Sophia* ab Apostolo dicitur terrena, animalis, diabolica. Hinc ergo ab eximio illo Theo-Philosopho D. Paulo admonemur, ut per Philosophiam ejus modi vanam, quæ est à traditione hominum & secundum Elementa mundi hujus inventa, & non habet pro securo suo fundamento Lapidem Angularem Iesum Christum, minimè decipiamur.

1. Cor. 3. 19.

Jacob. 3. 15.

Coloss. 2. 8.

CAPVT. I.

Philosophiæ Etymologia, Definitio & divisio.

Riusquam in abyssum Philosophiæ essentialissimæ profundissimam me immergam, cujus fundatio est vera *Sophia* seu sapientia divina, quæ est res tam difficilis executionis, ut nihil præterquam velox & agiliter alata hominis anima ad exitum felicem valeat perducere; operæ pretium & rationi haud dissentaneum existimavi, ut in primo loco vocabuli *Sophia* Etymologiam consideremus, cujus naturam nudam tam avidè venamur, sitique Tantalea affectamus, quò tum postea meliori methodo & certiori intellectu ad ipsius essentiam sive definitionem perveniamus, ac denique firmiori confidentia in subjecti divisiones ac differentias descendamus, ut tali progressu veritatem directius depingamus, eamque melius à falsitate & errore distinguamus. Cùm igitur Philosophia sit tractatus hujusce nostri negotium, sciendum est in primis, quòd ipsa generaliter pro sapientia accipitur, at vero in sensu seu significatione magis propria & peculiari interpretantur Amorem, seu amicum (& ut alij vocant) studium sapientiæ: Nam vocabulū *Philosophia* componitur ex *Philos*, quod est amicus & *Sophia*, hoc est, sapientia, quasi amor seu studium sapientiæ. Liquet ergo, quòd à Græcis sic vocatur, quatenus comprehendit in se amorem sapientiæ, seu quia in tractando sapientiam homines ad ipsius amorem incitantur atque alliciuntur. Antiquis temporibus dicta erat hæc scientia *Sophia*, seu sapientia tantum, at Pythagoras egregius ille philosophus vocabulū *Philos* tum postea addidit, ut pote, qui se maluit potius pro Philosopho, hoc est, sapientiæ amatore, seu studioso haberi, quam titulum sapientis sibi impudenter arrogare.

Ab Etymologiæ istius sensu haud erit difficile naturam & definitionem elicere: Nimirum, quòd sit amor seu studium sapientiæ ardens fervensque animi ad ipsam inquirendam atque apprehendendam applicatio, quatenus vocabulum importat, quid sit amor sapientiæ sincerus. Evidenter ergo existis apparet, completum philosophiæ subjectum esse sapientiam, cujus perfecta cognitio est summum vitæ mortaliū bonum, & meta illa amabilis, adversus quam sapientes cujuslibet seculi in primis, collimaverunt. Verùm ut à rerum primordio erat in rebus distinctio differentiaque opposita, nimirum inter lucem & tenebras, bonum & malum, justitiam & injustitiam, ac (ut uno verbo concludam omnia) inter realia & vera Dei atque præstigiosa, vana & imaginaria Diaboli hominumque mundanorum, quibus est ipse Dux seu potius seductor; ita etiam extremum est inter veram sapientiam, quæ est à Deo & illam falsam ac phantasticam, sive humanæ inventionis atque traditionis effectum discrimen, cujus pater est Diabolus; quippe qui eam hominum Ethnicorum conceptibus ac phantasijs, chimeris impressit, ut etiam electos (si esset possibile) subtilibus atque callidis suis fallacijs decipiat. Hinc ergo tanta seminata est à mundi origine inter philosophiam atque essentialē, & illam falsam seu adulterinam discordia: hinc tantus philosophorum & philosophiæ à mundanis contemptus. Nonne hoc totum à pagina sancta habemus sufficienter confirmatum? Non in Sapientia carnali (ait Apostolus) sed in gratia Dei versati sumus in hoc mundo. Atque iterum: Prudentia carnis Mors est, quoniam sapientia carnis est inimica Dei; Prudentia spiritus est vita & pax. Et alibi Juculentius: Prædicatio mea non est in persuasionibus

2. Cor. 1. 12.
Rom. 8. 6.

B

tionibus

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

1. Cor. 2. 4.

Coloff. 2. 8.

1. Cor. 2. 12.

1. Cor. 3. 13.

1. Cor. 5. 20.

1. Cor. 3. 15.

sionibus & humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus & veritatis : sapientiam loquimur inter perfectos ; sapientiam autē non hujus mundi, sed loquimur Dei Sapientiam in Mysterio, quæ abscondita est, quam Deus revelavit electis per spiritum suū &c. Quibus verbis docemur primū, quod orationes oratorū mundanorū suaves & mellifluæ, qui solo sermone & non reali virtute sunt sapientes, philosophique sophisticri, qui linguis multa pollicentur, effectu tamē parum aut nihil præstare possunt ; sint planē venti inanes, cū viceverſa philosophi reales seu essentialia verba virtute & potestate munita edere soleāt. Secundō, quod sermo à vero & potenti philosopho prolatus, sit fructuosus & florens, quippe qui æternitatis sapiētiā & non illa hujus mundi statuminatur, quæ lapidis Lydij examinatione solūmodo potēs invenitur. Tertiō, quoniā sapiētiā cœlestis humano generi est mysticē & nō humana traditione revelata, ut pote in potestate divina solummodō & solis sanctis atque electis detecta seu manifesta & per consequēs Ethnicis sapiētibus atque infidelibus incognita : & tamē isti sunt præcipui philosophi Christianorum compositores, quā ipsi, veræ ac divinæ philosophiæ leges respuentes vel saltē ignorantes, tantā fiduciā & conamine venerātur atque insequuntur, ac si divinitas à cœlo esset nobis hominibus demissa. Cū nihilominus nos ex Apostoli verbis colligimus, quod ipsa sit fallax, vana & sophistica, quatenus orta est ex traditione hominū & secundū elementa hujus mundi fabricata & non à Christo vero lapide angulari, in quo habitat plenitudo Divinitatis corporaliter. Hinc ergo idē aliter : Nos non spiritum hujus mundi accipimus, sed spiritum, qui est ex Deo, & qui ab eo donatus fuit nobis ; loquimur, non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctrina spiritus, spiritualibus spiritualia cōparantes : Animalis enim homo, non percipit ea quæ sunt spiritus Dei : Stultitia enim est illi & non potest intelligere &c. Atque iterum : Sapientia hujus mundi est stultitia apud Deū : Deus enim novit cogitationes sapientū, quod stultæ sint &c. Quibus etiā decernere possumus, quod sit sapiētiā falsō sic docta & in effectu veræ sapiētiæ contraria : quare & stulta ab Apostolo dictatur ; atque idē conceptus seu imaginationes talium sapientum seu Philosophorum cum suis Discipulis (utcunque optimè de se ipsis sentiant) sunt revera stultæ & nullius æstimationis coram Deo. De hujusmodi verō philosophis Propheta hæc : Væ, qui dicitis malū bonū & bonum malum, faciētes tenebras lucem, & lucē tenebras, ponentes amarum in dulce, & dulce in amarum. Væ, qui sapientes estis in oculis vestris & coram vobismet ipsis prudentes. Nonne etiam assignat D. Iacobus, insignē inter has sapientias discrepantiam ? Sapientia (inquit) contradicens veritati non est de sursum descēdens à patre luminis, sed terrena, animalis,

diabolica : Sapientia verò de sursum descēdens est de Deo : quibus liquet, quod ut juxta integram paginā sanctæ harmoniæ, sapientia accipitur, nimirum pro terrena & mundana, quæ est spuria, hoc est, ab inventione humana, nec non secundū elementa mundi parta (uti dictum est) itā etiā est sapientia vera, pura atque essentialis nimirū illa, quæ suum ortum seu radicem habet in Christo seu verbo Dei. juxta illud sapientis : Verbum Dei altissimi est sapiētiæ fons. Quod cum ita sit, non cum tanto fervore seu vehementia à nobis Christianis adoranda atque amplectenda est Philosophia illa adulterina & mendax, quæ ab infidelīū figmentis originem suam ducit ; ut illa omnīū verissima & efficacissima, ut pote super fundamentum verum Christum Iesum, unicū lapidem Angularem in contemptu haberetur, & pro nihilo planē penderetur, quippe cujus solius est implere, sustentare & vivificare omnia : Nam in ita faciendo (stultos & temerarios imitabimur Israëlitas, de quibus Propheta Baruch in hoc sensu : Sapientia fontem reliquit Israël, hoc est, neglexit sapiētiā veram, ut artes, scientiā & prudentiam in extraneis gentiliū nationibus quærent, in quibus non erat invenienda, sicut fecerunt Agareni & illi, qui fuerunt, in Thē, qui hac viā ad veræ sapiētiæ perfectionem attingere haud potuerunt : Nonne in tali philosophiæ veræ neglectu Prophetiæ divinæ præceptū violabimus ? Quod est, ut vias gentiliū minimè discamus : quoniam leges populorum sunt vanæ. Et Apostolus huic paucis nobis innotescere videtur extremam illam varietatē & dissonantiam, quæ est, inter duas istas sapiētiæ species. Sapientiam (inquit) græci quærebant, Iudæi signa ; nos Christum crucifixū prædicamus &c. Quo quidem sermone arguere videtur, contemplativam græcorū philosophiam, quæ ex traditione hominum & sola imaginatione stipata est orta, cujus patroni erant Peripatetici, stoici & Epicuræi. At philosophia practica erat illa, quam affecerunt Iudæi (noluerunt enim credere sine practicis philosophiæ effectibus ac in ultimo loco nominare videtur veræ philosophiæ medullam, sive studium sapiētiæ relictū, quæ consistit in Iesu Christo crucifixo, quæ ex solo Deo est, quatenus sapiētiā hujus philosophiæ ab ore Ichovæ est egressa : quoniā ejus fōs (ut dictū est) est verbum Dei. Hinc in sua propria persona sic loquitur sapientia ista vera : ab ore altissimi prodij &c. Atque hac de causā Apostolus differentiam inter philosophiam Græcorum, quæ erat spuria, imaginaria & phantastica, atque istam veram & realem ostendens, hanc nobis proponit cautelā : Vt (inquit) consolētur corda ipsorum, instructi in charitate, & in omnes divitias plenitudinis intellectus in agnitione mysterij Dei Patris & Iesu Christi, in quo sunt omnes thesauri sapiētiæ & scientiæ absconditi. Hoc dico, ut nemo vos decipiat in sublimitate sermonū : sicut ergo accipistis

Eccles. 1. 7.

Baruch. 3.

Jerem. 10. 2.

1. Cor. 1. 22.

Eccles. 24. 5.

Coloff. 2. 2.

piſtis Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, in ipſo ambulate, radicati & abundantes in gratiarum actione. Videre, ne quis vos decipiat per philoſophiam & inanem fallaciã ſecundum traditionẽ hominum & ſecundum elementa mundi & non ſecundum Chriſtum Ieſum: quia in ipſo habitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter, & eſtis in illo repleti, qui eſt caput Principatus & poteſtatis &c: ex quibus verbis reſ iſte notatu dignę ſunt reſpiciendę & cum diligentia obſervandę. Prima eſt, quod omnis intelligentię & ſcientię plenitudo conſiſtit in revelatione & ſcientia myſterij Dei & Filij ejus Chriſti Ieſu. Quoniam (ut ait Apoſtolus) in Chriſto ſolo conſiſtit ſapientię & ſcientię Theſaurus: Vnde Chriſtus in hæc verba: **Quærite regnum Dei & cætera adijcientur vobis.** Et per conſequẽs eſt mera ſtultitia ad veram ſcientiam & intellectum atque ſapientiam inquirendã ab ipſis, qui eam non habent. Secunda, quod melliflui oratores & doſoſi & fallaces ſophiſtæ vanique iſtius mundi philoſophi ſunt ſummoperẽ evitandi & nullo modo credẽdi; quippe quorum doctrina ſeu verba ſunt ſuperficialia & vix probabilia, quatenus rei veritate pro ſua in ſtructura baſi nihil aliud habent, quam figmentum inane & imaginariũ. Tertia, quod ſi Philoſophia & conſequenter ſapientia quædam, quæ initium ſuum ducit ab invẽtione ſeu traditione hominum & ſecundum elementa hujus mundi & non ſecundum Chriſtum, atque idẽdõ omni conatu à veris Chriſtianis evitanda ac propulſanda vel ſaltẽ non tanta ſinceritate obſervanda, ac ſi à quadam divinitate eſſet de coelis in terram emiſſa. **Quarta**, quod illa ſit philoſophia ſyncera, & per conſequẽs ſapientia vera, quæ eſt ſecundum Chriſti naturã, quippe in quo omnis perfecta ſcientia & cognitionis atque ſapientię Theſauri ſunt ſiti: atque iſta doctrina fabricatur non juxta hominum doctrinã ſeu traditiones, nec ſecundum mundi elementa, quæ eſt terrena animalis, Diabolica, & contradicens veritati; ſed ſecundum eam, quæ à Deo, Patre Luminum deſcendit, uti ab Apoſtolo Iacobo docemur. Super hujus ergo ſapientię humanæ ſeu mundanæ baſes erecta eſt (uti diximus) ea ſapientia Græcorum (quæ eſt præcipua philoſophię Chriſtianæ pro hodierno die columna) Hocque probari videtur in eo; primũ, quia Apoſtolus Paulus negat ipſam eſſe veram philoſophiam, quatenus ſuper Lapidẽ Angularem Chriſtum Ieſum non ædificatur: quemadmodum ex ſermonibus ejus, philoſophis Athenienſibus prolatis, liquido ſatis explicatur. Nam quando ſectæ Epicuræorũ & ſtoicorum colloquium cum eo habuiſſent (poſtquam rationibus divinæ philoſophię ipſos ab Idololatria & deorum falſo;ũ atque ignotorum veneratione diſſuaſiſſet, ipſisque ſapientię veræ Ieſu Chriſti leges, futuramque à mortuis reſurrectionem prædicafſet,

& conſequenter eos in veræ & realis Philoſophię fundamentis, inſtruxiſſet) eorum nonnulli replicaverunt dicentes: **Quid vult ſeminiverbius hic dicere?** Alij verò, dæmoniorum videtur iſte annunciator: **Quibus tandem reſpondet philoſophus verè Chriſtianus in verba hæc: Viri Athenienſes, per omnia quaſi ſuperſtitioſiores vos video: Præteriens enim & videns ſimulachra veſtra, inveni & aram, in qua ſcriptum erat IGNOTO DEO.** Hunc ergo quem ignorant colitis, hunc ipſum annuntio vobis &c. Nota hĩc obiter, quod iſto ſermone arguit, ipſos verum ſyncerę philoſophię fundamentum ignorafſe; ut pote, qui verum Deũ, qui eſt verę ſapientię ſcaturigo haud cognoverunt. Tunc in hunc modum progreditur: **Deus (inquit) qui fecit mundum, & omnia, quæ in eo ſunt; hic coeli & terræ cum ſit Dominus, non in manu factis templis habitat, nec manibus humanis colitur, nec in diget aliquo, cum ipſe det omnibus vitã & inſpirationẽ & omnia &c.** Auſcultate & obſervate (obſecro) ſapientis iſtius philoſophi excellentiã, qui his verbis philoſophos hoſce mundanos ſapientiã divinã, & per conſequens philoſophiam Eſſentialẽ perſpicuẽ docet: Nam per textum iſtum indicat, quod Spiritus Dei, qui eſt Chriſtus Ieſus templa artificialia non inhabitet, ſed rem quam libet creatã faciat ſuum ſanctuarium, & inter omnes alias creaturas ipſum hominẽ templum ſuum carneum facit per ſuperexcellentiã, ut in eadem contextu liquet, atque idẽdõ affirmat, quod idem Spiritus ſapientiæ ſanctus det omni creaturæ vitam, & inſpirationẽ & omnia. **Quare ſi omni rei tunc nulla reſtat reſ in mundo, quę non animatur ab eo, quippe ſuam vitã, reſpirationẽ & exiſtentiã ab & in iſta divina ſapientia hauriens, & propter iſtam rationẽ à ſcripturis Lapis haud immeritò dicitur Angularis, quatenus ſcilicet ſuper ipſã & in ipſã omnis creaturę fabrica conſiſtit, eique radicaliter innitur.** **Quare evidẽs eſt, quod ipſe ſolus ſit mundi lux, in qua eſt vita illa, quę vivificat omnia; Et qui eſt omnia in omnibus: In ipſo condita ſunt univerſa in coelis & in terris viſibilia & inviſibilia, omnia per ipſũ & in ipſo creata ſunt, Et ipſe eſt ante omnes & omnia in ipſo conſtant: Ille implet omnia, operatur omnia in omnibus. Nonne videtur etiam Salomon huic rei aſtipulari, dum aſſerit, Spiritum Dei incorruptibilem ineſſe omni rei?** **Procedit autem Apoſtolus in iſtiusmodi orationis filo: Fecitque (ait) ex uno omne genus humanum inhabitare ſuper univerſam faciem terræ, definiens ſtatuta tempora, & terminos habitationis eorũ, quærere Deum, ſi fortẽ attraherent eum, aut inveniant: quamvis non longẽ ſit ab unoquoque noſtrum: in ipſo enim vivimus, movemur & ſumus: ſicut & quidam veſtrorum poëtarum dixerunt &c.** En & ecce admirabilem Lapidis divini iſtius virtutem &

Aq. 17. 18.

Aq. 17. 22.

Aq. 17. 24.

Ioh. 1. 4. 9.

Tim 6. 13.

I. Cor. 15. 26.

Coloſſ. 1. 16.

I. Cor. 12. 16.

Sap. 12. 1.

Aq. 17. 26.

Coloſſ. 2. 3.

Iac. 3. 15.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

Coloss. 2.3.

stupendas illius in creaturis operationes! Et nota, quod semper in potestate hominis est, ut ipsius inquisitione, & pulsatione possit ad suam salutem acquiri. Hic est ineffabile & inexplicabile veræ Philosophiæ subjectum, & summum verorum philosophorum bonum, quod tantis laudibus à veteri & novo Testamentis exaltatur & ebuccinatur. Quare non inconsultè dixit in loco prædicto Apostolus: In Christo omnes Thesauri scientiæ & sapientiæ sunt absconditi &c: Quibus inferre videtur Apostolus, quod nulla sit vera philosophia, quæ non habet spiritualem istam fundamentum, nimirum Iesum Christum, in quo est plenitudo, divinitatis corporaliter, & qui est caput tam Angelicæ & superioris Naturæ, quam Creaturarum inferiorum; &

per consequens omne in omni. Quod cum ita sit, apertis videre licet oculis, quam longè à veritate Philosophia illa Græcica distet; atque hac de causa minimè à pijs Christianis est illa amplectenda, sed potius in æternum releganda exilium: cum à sacris scripturis via magis recta, completa & perfecta ad sapientiæ æternæ mysteria dignoscenda verèque philosophiæ arcana investiganda, delineatur. Denique in eo patet, quod Græcorum Philosophia atque ideò mundana sive humana illa sapientia, super quam struitur talis philosophia sit terrena, animalis & diabolica, & sapientiæ & philosophiæ veræ contradicat, atque ob istam rationem necesse est, quod sit falsa & spura in sequentibus apertè demonstrabitur.

CAPVT. II.

In quo, quid sit sapientia humana, & quis homo animalis; ac è regione, quid Sapientia divina, & quis homo spiritualis, enucleatè discutitur.

Sed priusquam ulterius in hoc nostro discursu progrediamur, operæ erit pretium, ut mundo imprimis ortus seu originis tam sapientiæ humanæ sive mundanæ & hominis animalis (de quibus scripturæ plurimus in locis) quàm illius divinæ atque hominis spiritualis rationem aperiamus. Sciendum est ergo, quod suprema sapientia sit ipsius animæ gustus, intelligentia ejus visio, mens ejus oculus, ratio ejus aspectus, atque ipsa ratiocinatio objecti inquisitio, ut, ubi intelligentia non accipiat gustum seu saporem suum primum à sapientia suprema, ibi sapientia in suo iudicio falli atque decipi solet, nec est satis, ut habeat mentem pro oculo, cujus actu fit visio, quippe quæ versatur tam in inferiorum, quàm in superiorum intuitu: Sed necesse est, ut rectè iudicium à sapientia procedat. Est ergo intelligentia illa animæ facultas seu potestas, qua homo percipit, cognoscit & discernit res omnes intelligibiles: Atque intelligere debemus, quod visio istiusmodi fiat tribus modis, nimirum vel per assistentiam sensuum exteriorum & tunc versatur mediante phantasia circa corpora sensibilia, quæ solent quandoque, imò verò plerumque, hominis naturalis intellectum atque rationem dirigere & assistere: vel per solum phantasiæ spiritum, & tunc versatur circa corporum & spiritualium simulacra imaginaria: atque in ambabus istis vidèdi speciebus intellectus facile corumpatur, & ratione phantasiæ mediata qua cognitio rerum corporaliū intelligibilium conducitur & offertur rationi, ac tandem intellectui; seduci queat: Nam impossibile est, quin phantasia (cum sit interior facultas sensitiva, quæ profundam in se va-

riarum rerum sensibilibus sive præsentium sive absentium impressionem recipit, & ex varijs rerum sensibilibus realium speciebus similes laborat species in conceptu producere & extrahere, Et (cum ultra rerum naturalium, sensitivarum, & substantiarum corporearum cognitionem transcendere non possit) impossibile (inquam) est, quin animæ seu intelligentiæ notiones tales sensibiles repræsentet, quas objecta ejus specialia ei assignant: Hinc ergo evenit, quod animus seu intelligentia in percipiendo rectè & justè res, quolibet intelligibiles cognoscendo & discernendo decipitur; idque eò præsertim magis quò phantasia ad conceptum aliquem alicujus rei intelligibiles imaginariū, à rebus quibusdam sensibilibus extrahere atque elicere conatur: Nam in tali actione intelligentia seu animus (ad modum ab ipsa phantasia seductus) facillimè circa talem rem in discernendo & percipiendo decipi queat: quatenus res illa intelligibilis sit spiritualis ac supernaturalis, & per consequens circulum capacitatis humanæ rationis excedit: Verbi gratia, cum mentio homini naturali sive animali fiat de Deo Exercituum, tunc effigies statim in spiritu ejus phantastico alicujus sensibilibus & corporei Potentatus, seu Imperatoris eminentis suis principibus munitus depingitur. Porro si Spiritum Sanctum arguere velit, impressionem columnæ vel linguas ardentis fissas & hujusmodi alia præferet. Etiam si seraphin nominemus, ipse cum sex alis contactus in spiritu phantastico apparebit, ut & Angelus igneus & alatus in eo videbitur, & diabolus cornutus, pedibus fissis & in effigie terribili & more phantastico in eo præsentabitur

tabitur &c: At si immediatè á sensibus in spiritum phantasticum veniat ico, tunc etiam obiectum tale visionem intellectualem fallit. Exempli gratia: Baculus rectus in aqua positus, apparebit visui curvus, & more tali. De pingetur in spiritu phantastico. Arbores, civitates, & montes videbuntur navigantibus moveri: Postis vel columna apparebit phantasiae, nocturno tempore homo: similiter auditui sonus bombardæ, ut & ipsius pulveris accensi splendor pro tonitru & fulgure habebuntur imaginationi: ut & ululatus felis pro clamore puerili &c: Porro etiam phantasia representat falsa simulachra tam in somno, quam vigilijs per se, uti in delirio vel phrenitide vel mania correptis videre licet: Imò verò & quandoque fingit ea, quæ nec unquam fuerunt, sunt aut erunt. Hinc etiam est, quod tot errores irrepserint in mundum, quibus hominis animalis sensus atque intellectus solis similitudinibus veritatis loco ipsius realis veritatis ductus & mera probabilitate innitens dicitur & in semitam contrariam seducitur, nihilque intelligere videtur, præterquam corpora, quæ à sensu phantastico offeruntur: vel in spiritu phantasiae merè imaginario per se creantur. Hinc orta est sapientia illa mundana seu humana & consequenter philosophia illa Ethnicorum vana, quæ ex traditione hominum & secundum elementa hujus mundi & non secundum Iesum Christum veram sapientiam ab Apostolo specificatam processit. Ex istiusmodi visione intelligentiæ fallaci, imaginantur & somniant peripateticum suo principe, Elementorum terræ, aquæ &c: cælorum, Astrorum atque ipsius mundi æternitatem, fortunæ finxerunt in mundo Dominium, deū necessitate ad generationē, & corruptionē agere dicunt; loquuntur de Vacuo, quod in substantia mundana possint imaginari, sphaeras cœlestes credunt esse motu raptò & violento primi mobilis vectas: Meteorà á fumis & vaporibus á terra & aquis elevatis fieri, & per antiperistasin invicē coacervari, eosque ab attractiva vi solis, Astrorū &c: in altum sublimari existimant: Terræ motum fingunt, á ventis terræ visceribus inclusis causari, volunt fontes á vaporibus terra venis condensatis generari: Nubes ab ipsis in altum elevatis & mediante Antiperistasi inspissatis procreari: Hocque ideò à sensu colligunt & in phantasiae spiritu imprimunt, quoniam observant in distillationibus vapores ex olla vel cucurbita in summitatem Alembici ascendentes, in guttas excrescere & coagulari. Porro ventos ab exhalationibus à terra ascendentibus & ab eorum repercussionibus ab alijs descendentibus fieri asserunt, quoniam fumum liquorum vel carbonum accensorum in suo ascensu à vento in aère descendente lateraliter pelli observant. Tonitrua etiam ab ignis in aqua murmure fieri existimant, quo-

niam ipsum ferrum candens in aquam projectum talia murmura & strepitus facere animadvertunt &c. Quare evidēs est, quod duabus istiusmodi in phantasia visionibus, nimirum á sensibilibus sensuum corporeis & ab imaginibus spiritualibus in ipsa impressis, utatur ille hominis animalis animus seu intelligentia, quæ interiora & centralia, hoc est, superiora & divina, veraque negligendo ad exteriora & superficialia intuenda penitus est addicta: Vnde sequitur, quod ejus ratiocinatio sæpiculè circa objecta, quæ inquirat, fallatur, ita; ut plærumque vix probabilia pro veris accipiat: quoniam notiones, quas á sensibilibus in phantasia impressionibus inquirat, incertæ sunt: quatenus imagines tam præsentium, quam præteritorum & futurorum in ejus spiritu more imaginario delineata majore ex parte sunt fictæ & imaginariæ, tales nimirum apparentes, quales rei veritate non sunt. Hujusmodi est igitur hominis naturalis sive animalis conditio; hujusmodi (inquam) sapientiæ humanæ seu mundanæ radix atque fundamentum, quippe cujus animus non intelligit sive intuetur oculis spiritualibus & á sapientiæ gustu instructus, quorum est ea respicere, quæ nec corpora nec corporum formas habent, cujusmodi sunt Deus, Mens, Verbum, Sapientia, Justitia, Veritas & essentielles animæ affectiones Jacob. 3. 15.

bonæ. De hujusmodi ergo sapientia intendit Apostolus, ubi ait: **Quod sapientia, quæ est de infra sit terrena, animalis & Diabolica.** Vnde liquet, quod homo animalis 1. Cor. 2. non possit (juxta divi Pauli sententiã) percipere ea, quæ sunt de Spiritu Dei, quippe cui sunt illa itultia; nec possibile est, ut ab eo ullo modo intelligantur, ut pote quæ spiritualiter sunt discernenda. At spiritualis rerum secretio non est naturale sed super naturale fidei opus, quatenus non à notionibus sensibilibus, sed á cognitione supernaturali spiritualiter in animam illuminatam infusa assurgit.

At verò é regione in tertia intelligentiæ animæ visionis specie, in qua ipsa mentis acie, inferiora negligendo respectum suum ad supremam sapientiam divisit, quæ est ejus gustus & alma nutrix, in qua sita est infallibilis omnium rerum notio, ipsa nec falli, aut deludi vel seduci potest, atque per istam visionem, quæ res intuetur, quæ nec corporeæ sunt, nec corporum formas habent, (quas superius recensuimus) potest animus seu intelligentia ad veram animæ agnitionem pervenire, & nullo modo per priores videlicet sensus & imaginationes, quatenus hæc potius fallunt animum, & faciunt, quod sibi illa videantur, quæ revera non sunt. Per recessum igitur á sensibus & corporum simulacris ad sui ipsius & Dei, ejusque sapientiæ atque angelorum cognitionem pertingere solet, homo internus seu spiritualis; recedendo (inquam) á sensibus, animumque suum á multitudine

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

vanitatem versus distrabendo, hoc est, revocando radios suos extrinsecus dispersos ad se eosque in se retinendo: Nam sensibus impeditur anima necernere seipsam & creaturam valeat. Si ergo anima versatur circa Deum, tunc exultat & gaudet in suo bono, quippe quod bonum animæ est Deus: At si versatur circa mundana, tunc letari videbitur in exterioribus & in bono carnis: Ascendere autem ad Deum, hoc est, gustare de suprema sapientia, est intrare in se ipsum & ad intima sui penetrare. Qui ergo ita in altum speculatur, ut transcendat se ipsum, & de suprema sapientia sapiat, ille verè ad Deum ascendit. Hæc ergo est vita animæ & cordis hominis, dum Deum suum contempletur: Nam qui vivit in Deo, ille suum quasi esse cognoscit, esse ipsum Deum & Dei Verbū: Vnde ait Mercurius Trismegistus: crede quod in te vidit & audit Verbū Dei: Et Evangelista: In verbo erat vita, & illa vita lux hominum: Et alibi: Vos estis Templum Spiritus sancti & membra Christi. O quam nobilis existit spiritus ille, qui veræ sapientiæ gustu ductus oculis spiritualibus percipit, se ex luce & vita creatū esse: Nam spiritus deprehendens se ipsum ex vita & luce compositum ad vitam rursus & lucem transcendit. Hac igitur ratione anima seipsam transcendens se pro libitu ad inferiora & superiora delatat & ad cognoscendum & contemplanandum Deum supra se, seipsum in se, & angelos juxta se, & quicquid cœli ambitu continetur: infra se divinitus illuminatur. Tunc ipsa in hac sua conditione mediante sensu, corpora sine errore speculatur; imaginatione corporum similitudines, ratione eorum naturas; intellectu spiritum creatum & intelligentia illum increatum: Nam discernere potest intelligentia post summæ sapientiæ gustum inter verum & falsum, quando sensus informat imaginationem & imaginatio rationem, & exinde faciat scientiam illam, quæ prudentia dicitur (ut tum postea rationem instruat divinâ præsentia ac sapientiâ verum producat. Atque hæc est vera & unica hominis spiritualis & mente erecti visio, qua illam sapientiam speculatur, quæ descendit desuper, quæ est Iesus Christus, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi, quam homo animalis sive naturalis comprehendere nequeat, sed ipsam (teste Apostolo) pro stultitia æstimat. Verba viri istius spiritualis sunt ista. Non spiritum hujus mundi accepimus, sed spiritum, qui ex Deo est, ut sciamus, quæ à Deo Donata sint nobis, quæ & loquimur, non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctrina spiritus, spiritualibus spiritualia comparantes: Animalis enim homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei: stultitia enim est illi, & non potest intelligere &c. Super istam igitur sapientiam est philosophia vera Moysaica fundata, à viris spiritualibus & theodidactis in Biblijs sacris al-

legatis per instinctum Spiritus Sancti mundo revelata: Estque in omnibus Philosophiæ mundanæ & ab hominibus animalibus traditæ contradictoria. Agnoscit enim hæc vera Philosophia, Deum esse purum & incomprehensibilem spiritum in phantasiæ marginibus minimè comprehensum, nec non & verbum ejus ac æternam ipsius sapientiam. Angelos facit Spiritus divino numini atque etiam Dæmones infervientes, ab intellectu hominis naturalis minimè in sua essentia concipiendos; multò magis essentialiter in ejus phantasia, pro ut revera existunt describendos. Fatetur etiam contra Ethnicorum leges, mundum & consequenter terram, aquam & cætera electa, atque cœlum, stellas, & cætera in mundo fuisse à divino verbo creatas: & per consequens non ab æterno (ut ipsi falso opinantur) Fortunam Peripatetiam in mundo locum nullum habere concludit, neque agendi necessitatem Deo imponit, sed ipsum secundum voluntatem suam in hoc mundo operari testatur. De vacuitate substantiæ mundanæ non loquitur, sed mentionem facit de inanitate seu absentia Spiritus divini omnia informantis, cujus præsentia omnia dicuntur plena. Cœlos in æterna & non primi mobilis coactione mediante sapientia conversi asserunt: Meteora non è fumis & vaporibus fieri, sed ex æfflatu divino ex cœlo, quod est ejus arca thesauraria, produci narrant; idque sine ulla aut solis aut stellarum attractione: quippe quarum est proprietas, non attrahere sed discutere potius. Terræ motus à potestate occulta angelica & non à ventis terræ inclusis causari volunt: Nubes non à vaporibus, sed aëris condensatione, mediante sapientiæ actu produci statuunt: Ventos ex thesauris Dei derivari & non ab exhalationibus imaginarijs generari ajunt: Tonitru non ex nubium & exhalationum collisione oriri scribunt: Cum sit vox Iehovæ: Nec procedunt fulgura ex exhalationum accensione, sed ex ore & throno Dei. Atque ita in cræteris. Hæc sunt sapientiæ veræ instituta sacrarum literarum autoritate statumina. Vnde evidens est, quid sit sapientia humana seu mundana: nimirum illa, que fit ex visione intelligentiæ exteriori seu sensibili & apparitione notionum corporaliū, seu corporum sensibus exterioribus subjectorum vel simulacrorum in corporum Spiritu phantasiæ impressorum, ex qua orta est Philosophia humana seu ex traditione hominum seu ex elementis hujus mundi parata: Et per consequens quid sit homo animalis seu naturalis, facilimū erit ex istis discutere: Videlicet intelligentia, cujus ulterius, quàm ad res mundanas sensibiles & phantasticas percipere nequit, Quippe cui de sapientiâ suprema gustare vel mentis aciem ad Spirituales & ideales verbi divini notions convertere nescit: Similiter è regione ex istis colligere fas est quid sit

vera

Job. 1.

1. Cor. 2. 12.
13.

vera sapientia, nimirum illa, quæ descendit ab alto à Patre Luminum, videlicet, quæ ab intelligentia sive animo est orta, quæ inferiora & sensibilia negligendo intuitu suum fixum ad superiora habet, hoc est, corpora & eorum simulachra respuendo, in ea luminis sui aciem flectit, quæ nec corpora nec corporum similitudines sunt, sed nudæ atque infallibilis veritatis ideæ: Nam si ad verbi seu sapientiæ supremæ seu Christi spiritualis existentiam visus sui aciem fidenter dirigat, ibi illum, qui est omnia in omnibus inveniet, & consequenter omnia in eo, qui est omnia sine fallacia aut deceptione speculabitur: Nam cujus Spiritus unicus est Christo, ejus spiritus unus erit factus in ipso, & per consequens omnia ei sine dubitationis alea scire non erit difficile: Nec tibi Lectori hoc videatur mirum, cum omnia in mundo majore secundum proportionem debitam in microcosmo retineantur: Nec equidem est ea increata divinitas, quæ mundum & omnia in mundo implet, hominemque centraliter & per irradiationem à centro totum occupat ab invicem divisa: Quare certum est, quod ea, quæ de Deo, Verbo, Æternâ sapientiâ, Iustitiâ, Virtute, & alijs in microcosmo

ubique in scripturis sunt intellecta, in ipso etiam microcosmo sunt intelligenda: Ut enim terra, aqua, aër, ignis, æther & spiritus empyreus, intellectus, ratio, mens, sapientia, verbum & Deus in microcosmo comprehenduntur: ita etiam ista omnia proportionaliter ita in microcosmo comprehenduntur, ut non sint ab illis in microcosmo magis, quàm radij Solares à soledivisa. Verùm, ut est in natura humana quandoque ad mundi inferiora respicere, quod est hominis animalis sive naturalis munus & nonnunquam ad superiora vertere suæ contemplationis aciem, quod est hominis spiritualis affectio: Ita redditur quidem homo in genere pronior vel ad sapientiam humanam; & consequenter ad philosophiam mundanam inveniendam & fingendam, quæ est falsa, ut pote stultitia & inanis coram Deo; vel ad illam divinam in utroque mundo evangelizandam & statuminandam, quæ est justa & acceptabilis apud Deum. His igitur cum diligentia consideratis, ut omnis scrupulus ab hujus mundi literarijs in philosophiæ hujusce nostræ inquisitione dematur, in hunc modum progrediemur.

CAPVT, III.

In quo veræ sapientiæ & philosophiæ origo ac essentialis principium explicatur, naturaque & potestas ipsius realiter: idque paucis detegitur.

VT methodicè in hoc nostro negotio procedamus, restat jam, ut in loco priori Sapientiæ philosophiæque essentialis originem, fontem ac scaturiginem cum diligentia ex literarum sacrarum testimonijs perquiramus; definitionem naturamque ipsi maxime convenientem tum postea majore cum facilitate exprimanus: Deinde ostendamus, quod sit reale non modò philosophiæ veræ cum Scientijs ex ea dependentibus fundamentum; sed etiam mysteriorum sive arcanorum omnium abditorum; imò verò rerum cunctarum, tam præteritarum, quàm futurarum revelatrix atque detectrix. Ad originem autem hujus sapientiæ sacrosanctæ quod spectat, testimonio & consensu paginæ sacræ probabo, quod illius fons sit ipse Deus, qui est Luminis Pater: Unde patet, quod sit sapientiæ mundanæ omnino opposita, quippe quæ est terrena & animalis. Hinc Apostolus: sapientiæ dator & inventor Deus est: & alibi: sapientia & fortitudo Domini sunt. Et Iob: Sapientia in antiquis est & in multo tempore prudentia. Et vir sapiens: Sapientiam dat dominus, ex ore ejus prudentia & scientia. Et alibi Sapientiam possidet Deus in principio viarum surarum, ante-

quam quicquam faceret, à principio, ab æterno ordinata est. Concepta erat, cum nondum erant abyssi. Et Syriacus ait: Sapientia à Deo profecta est & prior omnium est creata. Atque iterum: Ex ore altissimi prodij primo genita ante omnem creaturam. Et Salomon: Sapientia cœlitus mittitur de sanctis cœlis; ut mecum sit & mecum laboret. Et alibi tempus electionis, ipsius modum exaltationis, & viam separationis veritatis ipsius à falsitate seu figmento, in his paucis, sed planè aureis, enucleat Salomon: Sapientiam Dei ab initio natiuitatis investigabo & ponam in lucem, nec præteribo veritatem &c: Hisce quidem locis & multis alijs (quos brevitatis gratia omittam) patet, quod sapientia, ex qua dependet vera & essentialis philosophia, sit omnium purissima & simplicissima, quatenus initium suum à Patre luminum ducit uti etiam expressè nos docet D. Iacobus.

Sequitur jam, ut: Quid sit Sapientia ista, & quomodo à Divinitate sit parta, secundum dicti Sapientis mentem explicemus: Sapientia (inquit) est vapor virtutis Dei & candor Lucis æternæ & speculum sine macula Dei Majestatis & imago

Prov. 8. 22.
Eccles. 1. 4.
Eccles. 2. 4. 5.
Sap. 9. 10.

Sap. 6. 24.

Sap. 7. 25. 26.

Baruch. 1.
Daniel 2. 21.

Iob. 12. 12.
Proverb. 2. 6.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

bonitatis illius. Et Apostolus: Christus est
 effulgentia gloriæ & character personæ
 Dei, qui sustinet omnia verbo suo potenti:
 Quibus discernere queamus, quàm imma-
 nis sit differentia inter falsam seu munda-
 nam & sapientiam terrenam Ethnicorum,
 atque illam veram, synceram & essential-
 em, cujus radix est Deus, quatenus ejus
 fons est verbum seu vox Patris luminum.
 Sapientiae fons (ait textus) est verbum in ex-
 celsis: & ingressus illius mandata æterna.
 Existis igitur luculenter satis verè sapienti-
 bus liquet, quid sit sapientia illa æterna.
 Iam verò operam dabo, ut mirabiles ipsius
 virtutis operationesque catholicas vobis
 tā univerſaliter quàm particulariter dete-
 gam, quibus agit & operatur per totam
 machinam mundi inque creaturis ejusdē:
 Ob istam etiam rationem dictus est Chris-
 tus (qui est vera Sapientia) sustinere omnia
 verbo virtutis suæ. Verùm hæc omnipot-
 ens ipsius potentia in & super omnia per
 excellentiā hinc Philosophi & Theosophi
 Pauli verbis enucleatur. Christus (inquit)
 est imago Dei invisibilis, primogenitus
 omnis creaturæ: Quoniam in ipso condita
 sunt universa in cœlis & in terra, visibilia
 & invisibilia, sive Throni sive Dominatio-
 nes; sive Principatus, sive Potestates, om-
 nia per ipsum & in ipso creata sunt, & ipse
 est ante omnes & omnia in ipso constant.
 etc: Quæ Apostoli Doctrina admodum a-
 liena sive extranea Academicis illis procul
 dubio videbitur, qui Philosophiæ Ethnico-
 rum rudimentis nimium confidunt, quippe
 quæ sapientiam nullam talem, nimirum
 cœlestem sive Dei verbum, nec quod me-
 diante eo cœlum, terra & Intelligentiæ
 Angelicæ sint creatæ, agnovit, aut quod in
 eo & per illud cuncta fuerunt & ad huc in
 suo statu existunt: Sed nobis præ supponit
 permultas naturas efficientes subalternas
 nimirum illas intelligentiarum, stellarum,
 elementorum, meteororum & similium,
 quas volunt operari omnia tam superius
 quam inferius ex semet ipsis: & mundum
 statuunt esse æternū, hoc est, sine principio
 & sine: cū ē regione verā & sacrā istā
 Philosophiā doceamur, quod Deus omnia
 verbo seu Sapientia sua creaverit, quod ipse
 operetur omnia in omnibus, & quod sit
 omnia in omnibus: Nam textus prædictus
 expressè ait, quod omnia in ipso constant.
 Sed ad propositum: Præcedens antiquitatē
 & virtutem hujus sapientis textus videtur
 confirmare hoc: Sapientia (inquit) posside-
 bat Iehova Principio viæ suæ ante operam
 suā ante ullū tēpus ante ullum seculū: Cum
 nullæ essent abyssi, edita erat: cum nulli
 essent fontes, abundantes aquis: ante mon-
 tes fundati essent: cū nondum fecerat Ie-
 hova terram: Cum aptaret cœlos ibi erat:
 Cū statueret ambitum in superficie abyf-
 si: cū fortificaret superiores nubes super-
 ne: Quando roborabat fontes abyssi: quan-
 do ponebat mari statutum suum: Quando

statuebat ambitum in superficie abyssi: cum
 fortificaret superiores nubes supernæ: quan-
 do roborabat fontes abyssi: Cum statueret
 fundamenta terræ, erat sapientia apud
 eum cuncta componens &c: Quo sermo-
 nis filo, primū antiquitatem istius sapien-
 tiæ sacrosanctæ depingit & tum postea
 docet, ipsam fuisse cœli & terræ, & con-
 sequenter cujuslibet reicreatæ, sive sit invi-
 sibilis, sive visibilis compositrix. Hoc
 totum cum sensu & opinione philoso-
 phi facti Moysis convenit, ut pote qui
 agnoscit in primo ordine, Abyssum fuisse
 sine forma. In secundo narrat, materiam
 hujus abyssi fuisse informem atque inanem
 præsentia istius Spiritus divini: Elohim Ru-
 ach universaliter fuisse informatam & a-
 quarum nomine insignitam: In serie tertia
 ostendit, quomodo operatione & actu istius
 Spiritus Divini & essentialis sive Vocis
 seu Verbi FIAT ab omnipotente prolata,
 efficacissima illa creatura Lux, quasi forma
 creata, esset ab origine in aquarum massam
 producta: Quarto loco docet, quod spagy-
 rica secunda vice editi virtute, aquæ super-
 iores per interpositionem firmamenti ab
 inferioribus essent divisæ, atque ita per se-
 cundū FIAT statuti sunt cœli, quæ admo-
 dum illo ipso Dei verbo tertia serie emissæ
 aquæ inferiores in Elementa essent dispo-
 sitæ: Vel potius unicum mundi inferioris
 Elementum aqueum quadrifariè, seu in
 quadruplicem spiritus seu ventorum natu-
 ram alteratum, quas naturas in uno eo-
 demque elemento seu Spiritu aqueo sic al-
 teratas Ethnici Elementa dicitantur: Non-
 ne videtur psaltes hoc idem hinc verbis
 paucis asseverare? Verbo (ait) Domini firmati
 sunt cœli & spiritu ab ore ejus omnis
 virtus eorum? Atque iterum: In sapientia
 omnia fecisti. Et D. Petrus: Cœli erant
 prius & terra ex aqua & in aqua existentes
 Verbo Dei. similiter D. Iohannes: Ab eo
 omnia sunt facta & sine eo factum erat ni-
 hil: Mundus nimirum ab ipso spiritu lumi-
 noso factus est & mundus non novit eum.
 Et Salomon: Sapientiā Deus fundavit cœ-
 los, stabilivit terram in prudentia: Denique
 tota harmonia paginæ sacræ (quam hoc in
 loco recitare longum nimis foret) hoc
 idem expressè videtur confirmare, videli-
 cet, quod rei cujusunque naturæ sive con-
 ditionis esset facta, disposita, & completa,
 per, & mediante virtute, sive emanationem
 istam divinam, quæ est divinus ille actus,
 cujus radix est verbum: Ex ipso (ait divus
 Paulus) per ipsum & in ipso sunt omnia:
 Sed quoniam nonnulli (sat scio) hujus mun-
 di replicabunt, quod, etiamsi sit verum,
 quod Deus divino suo spiritu sine verbo
 creaverit omnia, tamen non sequitur ip-
 sum immediatè agere & essentialiter ex-
 istere in re qualibet: verum postquam spiri-
 tus iste æternæ sapientiæ creaturæ cuiuslibet
 virtutem in creatione peculiarem assigna-
 set; tunc restat, ut creatura agat per se, hoc
 est,

Heb. 1.3.

Eccles. 1.6.

Heb. 1.3.

Psal. 32.6.

Psal. 103. 24.
 2. Pet. 3. 5.
 I. Iohan. 1.

Prov. 3. 19.

Coloss. 2.

Prov. 8. 22.

stat, ut creatura agat per se, hoc est, libero quodam arbitrio seu voluntate propria, quæ dividitur absolutè & distinguitur planè ab immediato actu Divinitatis. Hisce sibi malè constantibus, juxta fundatas nostras in Divinitate regulas sive canones respondeo, quòd essentia divina sit individa: Quare evidens est, quòd Deus non solcat actum ullum essentialem, cujusmodi est anima, vita & functiones exinde dependentes cuiquam creaturarum impartire, quæ ab ipsius natura discontinuari aut separari queat, juxta axioma illud: quod dedit Deus, nunquam dimisit. Atque ob istam rationem Christus, qui est æternus sapientiæ spiritus, dicitur omnia implere. Imo verò (replicabit mundanus istius seculi sapiens) qui homines à simplici veritate distinctionibus vanis distrabere aggreditur: ista præsentia divinitatis inest omni rei virtualiter & non essentialiter seu substantialiter. Cui ego: libenter scire velim (distinctiones ejusmodi academias pro nihilo existimans) Nam D. Paulus mandat Timotheo: si quis, ait, doceat doctrinam aliam & non accedat ad sermones sanos Domini nostri Iesus Christi & ad doctrinam timoris Dei, is est, qui se extollit, & cum nihil sciat, sed infirmus est circa disputationem & quæstionem verborum, ex quibus fit invidia & contentio & maledictentia & suspitio mala: Et attritio, filiorum hominis, quorum corrupta mens est, & destituuntur veritate & putant, quòd quæstus sit reverentia Dei. Tu autem elonga te ab istis: Libenter (dico) velim scire, an virtus Dei non sit ejus essentia, aut an una ab altera distingui aut separari queat? Si autem respondeat, quod virtus divina non sit essentia, sed accidens, pro certo credendum est, tale responsum esse erroneum. Cum sit manifestum atque ipsis etiam Iudæis & gentilibus notum, quòd Deus ab omni accidente sit liber, quippe qui est essentia omnium essentialissima in se & per se existens, nulli accidenti obnoxia. Porro ubi actus ejus essentialis adest, ibi etiam est ejus virtus, & ubi ejus virtus, ibi pariter adest ejus essentia: Quod quidem ni esset, verbum Dei sive actus divinus, cujus est omnia vivificare; omnemque creaturam reddere agilem atque mobilem, videretur esse nihil, nisi inerum accidens; imò verò accidens à divina essentia divisum: quod quidem quam foret absurdum, radice ipsius immortalitas arguit: Nam David textu prædicto habet: spiritu ab ore ejus omnis virtus eorum, nimirum cœlorum &c. Credo neminem esse adeò mentis inopem, ut virtutem istam pro accidente habeat: Sequitur ergo, quod virtus divina sit idem, quod essentia divina, & per consequens in ipso Deo & à Deo, hoc est, à spiritu divino nunquam divisa. Sed quid plura? Cùm hoc expressè à scripturis confirmatum habemus: Spiritus (ait

Salomon) est vapor virtutis Dei & syncerus fluxus à gloria Omnipotentis & splendor à luce æterna &c. Quid? An virtutem vel splendorem istum à luce æterna procedentem dicemus accidens, cùm sit spiritus sapientiæ sanctus, ut fatetur sapiens? Hinc etiã divus Paulus loco antea citato: In ipso condita sunt universa in cœlis & in terra, tam visibilia, quam invisibilia omnia in ipso & per ipsum creata sunt & omnia consistunt in ipso &c. Quibus patet, quòd extra illum, spiritum sit nihil. Et Iohannes: In verbo erat vita &c. Et per consequens liquet, quòd creatura sit continuata & annexa divinitati per vinculum divinæ istius naturæ, hoc est, per unum & eundem spiritum Vitæ, qui inest ei: sine quo nexu, unione vel relatione ad invicem impossibile est, ut creatura possit momento temporis existere: Hinc igitur dicit psalmista Regius: Omnes creaturæ in te expectationem habent, ut des escam ipsis in tempore suo: Te dante ipsis, colligunt; aperiente manum tuam satiuntur bono: Abscondente faciem tuam conturbantur, recipiente spiritum eorum expirant; Emittere spiritum tuum, recreantur bono &c. Quo videre liceat, quòd sit actus istius sapientiæ immediatus, qui facit creaturam vivere & existere, & quòd sit ea, quæ operatur omnia: Nam scripturæ testantur, quòd Deus vivificat omnia: Et quòd in eo vivimus, movemur & sumus, & non modò nos, sed etiam omnis caro in genere, uti ex hoc ipso textu colligimus: Atque etiam ex isto Iobi testimonio: Si Deus apponens ad hominem animam suam, spiritum sive flatum ejus ad se reciperet, deficeret & expiraret omnis caro simul & homo in cinerem reverteretur &c. Ecce ergo lapidem Angularem, super quem ædificatur omnis caro, & sine quo ipsa in nihilum redigitur. Porro Propheta, Deus dat flatum populo, qui est super terram, & spiritum calcantibus eam &c. Quomodo (vos obsecro) possibile est, quòd iste vitæ spiritus sit in & cum omnibus præfens, atque idè essentialiter in omni re, & tamè à sua actione immediata cessaret & requiesceret, cum sit in se omnium velocissimus, maximèque agilis & mobilis, ut à Salomone docemur? Quòd iste spiritus sit omnibus præfens, in eo liquet, quatenus omnia agunt, moventur, & vivunt in ipso & per ipsum: Nam textus superior habet: Omnia in ipso consistat: Et alibi: ipse operatur omnia in omnibus. Et D. Petrus: Cœli & terra & consequenter omnia, quæ erant ex aqua consistunt Verbo Dei. Et Salomon: Incorruptibilis Dei spiritus, in est omni rei: Atque spiritus disciplinæ sanctus, implet terrarum orbem. Et psaltes: Quòd irem à spiritu tuo, aut quòd à facie tua fugerem? Si ascenderem cœlos, illic es, aut stratum ponerem in sepulchro, ecce ades: Si assumerem alas auroræ habitaturus in extremitate maris, etiã illuc manus tua deduceret me & prenderet me dextra tua: Sin autem dice-

Coloss. 1. 16.
1ch. 1.

psal. 104. 24.
&c.

Iob. 34. 14.

Sap. 7.

Coloss. 1.
1. Cor.
2. Petri. 3. 5.
Sap. 12. 1.
psal. 139. 7.

psal. 32. 6.

Sap. 7. 25. 26.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

rem, utique tenebræ velut crepusculo ob-
voluant me, atque nox est lux circa me,
tenebræ quidem ita obtenebrare possunt,
quin tu prævideas; sed nox ut dies illustrat
&c. Quamobrem manifestum est, quod
sit realis spiritus Dei & non aliqua virtus
accidentalis (uti nonnulli falsò imaginan-
tur) qui implet omnia. De quo propheta
Isaias hæc: Cælum est sedes mea; terra
autem scabellum pedum meorum: Et Je-
remias: Cælum & terram nunquid im-
pleo. Iam verò ut sciatis, quomodo hoc
fiat, sedulò verbo Davidis Regij ausculte-
tis velim, dicentis: In sapientia omnia fe-
cisti: repleta est terra possessione tua &c:
hoc est, spiritu tuo, qui implet omnia, in-
format & in actum reducit omnia. Vnde
etiam filius Syrach: sapientiam suam effu-
dit Deus super omnia opera sua & super
omnem carnem juxta datum suum, Ac si
dixisset, quod spiritus sit secundum plus
vel minus in omni re, nimirum juxta illam
proportionem, quam Creatori placuit, vel
hæc sive illi creaturæ eam assignare. Atque
ista est ratio, quod Salomon in alio loco
asserit, sapientiam operari omnia, juxta
illud etiam Apostoli supra dictum: Deus
operatur omnia in omnibus: Quod cum
ita sit, quid quæso obstat, quin audacter
inferamus, quod spiritus iste sit præsentia-
liter & essentialiter ubique, & per conse-
quens in omni re? Quid plura, nonne nos
docet Moyses egregius ille noster in phi-
losophia sacra præceptor, quod statutis
cælorum & Elementorum fundamentis
quælibet creatura ex ipsis conflata, & in
ipsis movens ac vivens; tam existentiam,
quàm præservationem suam ab illo unico
spiritu acciperet: videlicet, quod Sol, Lu-
na & cætera cæli sydera, & semina rerum,
& arbores, & herbæ, & omnia alia in ge-
nere vegetabilia, atque ex animali regno
reptilia & quadrupedia, volatilia atque
etiam ipse homo fuerint ab uno eodemque
Spiritu creata: Verùm enim verò Deus
majorem spiritus sui portionem homini

assignavit, ut ampliori ipsius præsentia &
possessione cætera animantia excelleret.

Integrum hujus negocij philosophici
scopum scriptis, uti à scripturis expressè &
apertè recitatur, mandare nimis foret la-
boriosum: Nam si introspeciamus opera
Moysis, libros Iosue & Iudicum legamus,
historiam Regum & Chronicorum obser-
vemus, Narrationem Iobi auscultemus,
Psalmos Davidis, proverbialia & Ecclesia-
sten, Canticum Canticorum & Sapientiam
Salomonis perquiramus: monumenta Pro-
phetarum, subjectum Ecclesiastici atque
Maccabæorum scrutemur, ac tandem, re-
lationes ac dicta Christi & Apostolorum
cum diligentia animadvertamus; perci-
piemus evidenter, quod ista sacra sapien-
tia, cum essentialibus ipsius virtutibus, ac-
tibus & effectibus in vasta totius tam su-
perni, quàm inferni mundi caritate sit ba-
sis & fundamentum totius doctrinæ &
scientiæ, tam in rebus naturalibus, quàm
supernaturalibus, seu potius, quæ concer-
nunt actus Dei in tabernaculis suis creatis,
seu aqueis tegumentis, quæ ipse vel induit
vel exiit secundum voluntatem suam,
uti scripta illa sacra ubique ferè loci te-
stantur.

Iam verò relictis generalibus ad parti-
cularia descendam, & ostendam, quomo-
do sit Sapientia ista æterna centralis fons
& Lapis Angularis, in primis artium om-
nium: scilicet Theologiæ & Medicinæ,
Astronomiæ, Musices, Arithmetiæ, Geo-
metriæ, Rhetoricæ, ac tum postea, quo-
modo scientia Meteorologica in ipsius actu
& virtute dependeat: Deinde quaratione
scientia Ethica seu Moralis & Gubernatio
politica ab instructionibus & directioni-
bus ipsius orientur: Ac tandem declarabo,
quomodo omnes actus secreti, revelatio-
nes mysticæ atque miraculosæ ab ipsa per-
ficiantur; illum confirmando locum scrip-
turæ, ubi dicitur: Cæteræ scientiæ sunt
ancillæ hujus. De hisce ergo omnibus or-
dine in sequentibus.

CAPVT. IV:

*In hoc capite probatur, quod vera sophia seu sapientia sit basis & funda-
mentum omnium artium; & per consequens, quod si ipsa homini
debita inquisitione reveletur, ille ab ea quasi unica sa-
pientissima & essentialissima magistra doceri
atque erudiri potest.*

Coloss. 2.3.
Prov. 2.6.

Eccles. 24. 46.
Ioh. 14. 26.
Ioh. 10. 13.

IN Christo (ait Apostolus) sunt omnes
thesauri sapientiæ & scientiæ abscon-
diti: Et Salomon. Sapientiam dat Domi-
nus, ex ore ejus prudentia & scientia: &
Ecclesiasticus: Thesauri zabit super virum
scientiam & intellectum justitiæ. Atque
iterum: Ego doctrinam, quasi prophetiam
effundam & relinquam illam quærentibus
sapientiam: Et verbum incarnatum, seu
Christus Iesus ait: Spiritus sanctus vos doce-
bit omnia. Et alibi: Cum venerit ille spiri-

tus veritatis, docebit vos omnem verita-
tem. Esdras gustavit de sapientia ista es-
sentiali, indata veste materiali, nimirum in
forma poculi cujusdam ignei, cujus haultu
aded spiritu divino erat repletus, ut volumi-
na sapientiæ per integros quadraginta dies
dictaret: quorum omnium eà scriptis man-
dantes recordati sunt ejus scribæ. Et Salo-
mon ait: Sapientiam optavi, & datus est
mihi sensus: invocavi & venit in me spiri-
tus sapientiæ. Sed ne istius mundi scrupu-
losi

sap. 7.7.

loſi dicant , quòd verba iſta Salomonis in ſenſu alio intelligantur , quàm illa earum ſcientiarum , quæ ſub philoſophia naturali comprehunduntur : Moneo ergo tales , ut pro melliori ipſorum directione ad ſapientis documenta ſuas convertant mentes, qui ſatis apertè hiſce dubitationem delere aggreſſus: Spiritu(inquit)ſapientia mihi datum eſt, ut cognoſcerem conſtitutionem mundi & vim Elementorũ & Principium, medium & finem temporum, ſolſtiorum mutationes , & varietates temporum ſeu tempeſtatum, & anni circuitus, & ſtellarum ſitus , & naturas animantium & animos ſeu iras beſtiarũ , & ventorũ ſeu ſpirituum vim, & cogitationes hominum, & differentias plantarum & radicum facultates : Etiam cognovi , quæcunque ſunt occulta & manifeſta : omnium enim artifex me docuit ſapientia &c. Ex quibus colligimus, quòd huiusce ſpiritus divini revelatione , rex iſte ſapientiſſimus ad rerum & ſcientiarum omnium cognitionem pervenerit : Nam cum ſapientia ſit radix centralis, ſive lapis Angularis omnium, quomodo eſt poſſibile , ut ad centri notiſſimam pertingamus, cum circumferentiæ arcana ignoremus, idque præſertim cum circumferentia ſeu externum rei ſit nihil , præterquam illud ſolum , quòd ordinatur & diſponitur à centro. Et ob iſtam cauſam ſpiritus iſte divinus haud immerito à profundiffimo Philoſopho Hermete dicitur centrum cujuſlibet rei , cujus circumferentia eſt nullibi, at nihilominus omnes in ſe comprehendit circumferentias. Ex prædicto igitur Salomonis ſermone addiſcere poſſumus imprimis quòd ſapientia ipſi haud aliter, quàm Moyſi abſtruſa illa myſteria , quæ concernunt mundi fabricam revelârunt: Secundò, quòd ipſum naturam & poteſtatem Elementorum cum occulto actu & miraculoſa generatione & proprietatibus meteororum , quæ fabricata ſunt ex materia elementari docuerit : Tertio quòd rationem & modum ortus & productionis ventorum, & Aſtronomiæ anni diſiſionis , & ſitus ſive poſitionis ſtellarum in cœlo atque naturarum earum aſtropicarum ei præbuerit. Quarto, quòd myſteria artis medicandi Præcipua aperuerit: Nam fatetur , ſe à ſua magiſtra ſapientia naturas omnium creaturarum & conditiones beſtiarum , & differentias plantarum & facultates radicum didiciſſe. Quintò narrat, quòd mediante iſto ſpiritu particeps eſſet factus rerum omnium occultarum ſeu abditarum & conſequentiæ Myſteriorum Angelorum, imò verò & arcanorum ipſius Dei.

Ad Theologiam autem quòd attinet, conſtat ipſam à verbo *Theos* Deus & *Logos* ſermo derivari , quaſi ſermo de Deo. Hæc alta ſcientia ſuper divinas hæſce etiam baſes fundatur, unde ſapientia : Spiritus ſapientia trans feret ſeipſum in animas Sanctas & amicos Dei, & prophetas conſtituit: Ne-

minem enim diligit Deus , niſi cum , qui cum ſapientia habitat. Iterum alibi: Sapienciam emittit Deus è ſanctis cœlis, à throno gloriæ ſuæ mittit illam homini, ut præſens verſetur ſecum in labore , ut cognoſcat, quid gratum ſit apud ipſum : Illa enim novit omnia. Ob hanc etiam rationem inquit ſapientia: Ego illuminabo omnes ſperantes in Domino. Et alibi : Ego ſum liber vitæ, teſtamentum altiffimi & agnitio veritatis. Et Salomon : Sapienciam concupiſcentia conducit ad regnum perpetuum. Atque iterum Sapiencia doctrix eſt diſciplinæ Dei & electrix operum illius, Et alibi : Per ſapientiam habebò immortalitatem &c. Animo tædium foret , & lectori videretur fortaffe ſuperfluum , ſi plures Theologicæ doctriinæ confirmationes, quæ ab iſto ſpiritu indicantur & manifeſtantur, hoc in loco enumerarem: Paucis dico , quòd iſte eſſet ſpiritus ille in Chriſto Carneò & Apoſtoliſ ſuis , qui fecit eorum organa corporalia linguas videlicet loqui , manuumque & plumas mandare ſcriptis totam illam Theologicam doctriinam & ſapientiam, quæ à novo teſtamento continetur : Atque etiam erat iſte ſpiritus , qui ſermones in veteri Teſtamento quaſi oracula divinitatis per plena Patriarcharum & Prophetarum ora edidit. Quare opus eſt, ut ad ea quaſi fontes Theologiæ literales retroſpiciamus, quippe ſub quorum typicis ſeu griphicis inſtructionibus occultus ſpiritus huius ſecreti ſenſus deliteſcit, qui mediantibus myſticæ Theologiæ præceptis extrahi atque enucleari poteſt.

Procedam jam ſecundo loco ad ſcientiam illam, quam habere baſin cum Theologia probabo, quæ ad mundum ævialè ſpectat: In ipſo (ait D. Paulus loco antea citato) condita ſunt univerſa in cœlis, ſive Dominationes , ſive Throni, ſive Principatus, ſive Poteſtates. Et alibi in Chriſto habitabat omnis plenitudo divinitatis corporaliter, qui eſt caput omnis Principatus & poteſtatis. Atque iterum : Chriſtus conſtituitur ad dextram Dei in cœleſtibus & ſuper omnem Principatum & poteſtatem & virtutem & Dominationem &c. Quibus teſtimonijs atque alijs permultiſ ex ſacra pagina collectis (quæ brevitatibus cauſa omiſſo) probatur , quòd nullum myſterium ſecretum inter angelorum ſocietatem comprehendatur, ſive illud ſpectat ad ipſorum creationem, ſive eſſentiam , ſive proprietates & virtutes ſive denominationes , quæ non ſunt in ſpiritu iſtius ſuperexcellentiſſe poteſtate, & ſcientia noo exiſtat, à quo etiam & per quem revelatur , illud hominibus: Nec quidem eſt mirum, ſi in ipſius velle ſit omne in omni detegere : cum notum ſit à ſapientibus, ipſum eſſe omnia in omnibus.

Iam verò ad proximum ſcalæ ſcientiarum gradum descendam , qui eſt Aſtronomia cujus natura eſſentialis ſuper iſtius ſapientiffimi ſpiritus alas volare & ejus Baſi

Eccl. 24. 45.

Eccl. 24. 32.

Sap. 6. 21.
Sap. 8. 4.
Sap. 8. 13.

DE
Mundo A N.
GELICO.
Coloſſ. 1. 16.
Coloſſ. 2. 9.
Eph. 1. 20.

ASTRONOMIA.
Quæ eſt ſci-
entia

Sap. 7. 4. 7.

THEOLOGIA.
De mundo
meteo.

Sap. 7. 27.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

mundo temporalis scientia.

Ecclesi. 24. 6. Psal. 18. 5.

Ecclesi. 14. 6. 4.

Psal. 32. 6. 4. Esdr. 6. 17. Baruch. 3. 34. Iosuah. 10. 13.

Math. 27. 45.

Iudic. 5. 20.

Iob. 38. a. 31.

Sap. 7. 10.

sive fundamento inniti videtur. Vnde filius Syrach: Sapiencia in cœlis fecit, ut oriretur indeficiens lumen &c. & verisimile est (juxta Prophetæ regij assertionē) quod spiritus iste tabernaculum suum posuerit in sole: utcunque nonnulli haud sibi constantes locum istum in alium sensum & nihil ferè ad propositum interpretari videntur: Nam ille ipse spiritus in sua propria persona loquendo, dicit: Ego sapientia gyrum cœli circummini sola: Ac si dixisset, Ego in meo tabernaculo solari per cœli circuitum ambulavi. Et psaltes: Deus in sapientia sua numerat multitudinem stellarum, & omnibus ijs assignat nomina. Magnus Dominus nolter, magna virtus ejus & sapientiæ ejus non est numerus &c: Quare manifestum est, quod si in sapientia sua seu per istum suum spiritum stellæ numerarentur, & nominibus proprijs vocarentur; sequitur etiã, quod earũ virtutes, cursus & proprietates in ipso sint optime cognitæ, quippe à quofuerunt ab origine creatæ, ordinatæ, & in eodem, quo nunc existunt statu præservatæ: Nam David Rex confirmat, quod quælibet in cœlo virtus ab isto Dei spiritu procedat. Et Esdras: Stellæ fundatæ sunt in verbo Dei, qui novit numerum stellarum: In hoc etiam respectu Propheta Baruch; stellæ dederunt lumen in custodijs suis & lætata sunt ad jussum Dei. Atque hinc erat. quod, cum spiritus iste pro Iosua pugnaret, solum fecerit fixè in cœlo per aliquot horas stare. Porro etiam splendorem solis in tenebras patiente Christo convertebat. Ad hujus etiam jussum stellæ adversus Sisaram pugnaverunt &c. Vnde liquet, quod, ut cœli & stellæ erant in principio ab isto spiritu. creati & animati, ut pro organis ad mundum inferiorem seu sublunarem ad ministrandum inservirent: ita etiam ultra communem Naturæ microcosmicæ cursum seu modum, possunt pro voluntate & imperio istius spiritus omnipotentis (qui agit in ijs haud aliter, quàm anima in corpore) à propria & consuetâ sua actione diverti; videlicet tam motum suum, quàm lucis & spiritus sui influentialis activitatem alterando. Ad stellæ verò fixas quod attinet, Iob in persona istius spiritus hæc. Nunquid ligare poteris manibus tuis fructus delicatos vergiliarum seu Pleiadum, vel serotinos fructus Orionis aperire facies? Nunquid exire facies Malaroth, seu signa cœlestia tempore suo & Arcturum cum stellis minoribus veluti filijs suis duces? Nunquid nosti statuta cœli? Nunquid pones dominium ejus in terra? &c: Ac si quis diceret, quod nemo valeat cursum stellarum directè & pro certò intelligere, aut potestatem & virtutem influentialium discernere sine spiritus istius sapientissimi assistentia & indicatione. Ob hanc ergo rationem videtur Salomôn gloriari, quod cursum anni & dispositiones stellarum & mutationes

solstitiorum, doctrinã istius spiritus omniscientis intelligeret si ergo Astronomiæ professor istud verum astrologiæ fundamentum non habeat, omnes procul dubio ejus prædictiones erunt falsæ & fabulosæ, vel saltem (ut plurimum) incertæ & mendaces, ut in Astrologis vulgaribus videre licet.

Sequitur, ut de scientijs ad inferiorem mundi temporalis regionem spectantibus verba in loco proximo faciamus, quo rationem operationis spiritus istius Catholici ad meteororum multiformium productionem in Catholico Elementari regno ostendamus.

Pro actu & operatione istius æterni actoris & motoris in Aère, Aqua & terra quasi in uno Catholico elemento seu spiritu sublunari humido, ad meteororum productionem. Hæc etiam à libro sacrosancto: Deus Sapienciã suã aptat pondus aëri, & appendit aquas in mensura, & facit pluviam statuta, & viam fulguro tonitruum &c. Quo sermonis filo arguit Iob, quod hic spiritus æternus, in quo est tam contractionis, & condensationis, quam dilatationis & rarefactionis vigor & potestas: Potest pro voluntate suã aërem vel spissiorẽ & ponderosiorẽ condensatione & consequenter in nobis consistentiam reddere, vel eum in substantiam tenuiorẽ & subtiliorẽ dilatando seu rarefaciendo in formam fulguris sive corruscationis reducere. Quare sciendũ est, quod in omnibus istiusmodi mutationibus, formæ hujus varietatẽ ab actore sive alteratore isto accipiat; idque juxta voluntatem ipsius, qui est rerum omnium dispositor sive ordinator: Atque ita nubes, fulgur, Tonitru, cometa, Gelu, Nix Grando, glacies &c. id genus alia assidue ab istius spiritus actu creantur & in hoc mundo sublunari producuntur. Nonne hæc omnia à sacra scriptura habemus confirmata? Sapienciã Dei (ait Sapiens) erupunt abyssi, & nubis rore concresecunt. Et Syriachus in persona dicti spiritus: Ego sapientia, sicut nebrã texti omnem terram. Iterum: Ego in altissimis habitavi & thronus meus est columna nubis. Et Iob: Deus nubes effecit sapientiã. Et David: ipse educit nubes ab extremo terræ, fulgura in pluviam facit. Producit ventos de thesauris suis. Et alibi: Verbo suo quam celerrimè excurrente & sermone suo in terra emisso, edit Deus nivem, sicut lanam, & pruina, sicut cineres dispergit, Coram furore ejus quis consistat? &c: Sunt profectò multa centena aliorum locorum, quæ ex libro veritatis citari queant ad probandum, quod omnis meteorologia vera fundatur super istum spiritum: Sed quoniam uberius libro hujus ultimo de hoc subjecto agemus, in quo veram Meteororum historiam non modò recitavimus, sed etiam Meteorologiæ Aristotelicæ errores & falsitates detegimus

METEOROLOGIA in temporali elementi mundo

Iob. 28. 25.

Prov. 3. 20.

Ecclesi. 24. 6. Ecclesi. 24. 7. Iob. 28. 25. Psal. 134. 7. Psal. 147. 15.

DE PHILOSOPHIA MOYSAICA.

mus & plura de ijs non dicam. Denique cum hac Salomonis confessione membrum hoc concludam. Novi (inquit) virtutes Elementorum & varietates temporum sive tempestatum & ventorum seu spirituum vires: Nam omnium artifex me docuit sapientia. Vnde manifestum est, quod ipsa, quæ erat meteororum fabricatrix & per consequens in naturarum ipsorum inprimis cognitione est versata, ipsa (dico) Salomonem in eorum mysterijs instrueret.

Restat nunc, ut de Medecina sive curandi arte pauca dicamus: Ad istam scientiam præstantissimam quod pertinet, sapiens dicit: A Deo est omnis medela &c: Quod cum ita sit, evidens est, quod præcipuus in arte curandi actus sit immediatè ab isto spiritu, quare Propheta Regius: Misit verbum suum & sanavit eos, & eripuit eos de interitionibus eorum. Et Salomon: Neque herba, neque malagma sanavit eos, sed tuus domine, sermo, qui sanat omnia &c. Observa bene. Verbum seu sermo tuus (ait textus) qui sanat omnia: At divinum istud verbum est radix sive fons, istius spiritus æterni, & consequenter basis & fundatio curationis, consistit in ipso: unde sequitur, quod omnis curandi virtus procedat ab eo: Nam etiam hoc idem cum sensu Apostoli convenit: Discrimina, seu divisiones, ait, sunt gratarum, sed idem spiritus: Divisiones operationum; idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus: Alij quidem per spiritum datur sermo sapientiæ; alij verò sermo scientiæ secundum eundem spiritum; Alij fides per eundem spiritum &c; alij dona sanationis per eundem spiritum; iam verò, quod spiritus iste omnipotens & omneoperans sit ille, qui vitam attribuat creaturæ, ex multis sacræ scripturæ locis confirmatur: Nam inquit sapiens: Sapientia custodiet salutem. Et iterum: In sapientiæ dextra est longitudo dierum: Est lignum vitæ omnibus, qui apprehenderunt eam &c. Atque hoc tam de animo, quam de corpore est intelligendum: Quemadmodum in curationibus à Christo & Apostolis ejus feliciter peractis apparebat, qui eas mediante spiritu isto complebant. Porro, sapientiam (ait salomon) qui inveniet, inveniet vitam & hauriet salutem à Domino. Et alibi: Ipsa hos qui se observant à doloribus, liberabit. Atque iterum: Per sapientiam nati sunt, quicumque placuerunt tibi, ô Domine, à Principio &c: Imò verò quilibet prudens lector considerare debet, nullum esse animal, vegetabile, aut minerale in medicinæ arte, usurpatum, quod actum suum curativum non immediatè ab isto spiritu habeat & receperit. Propter hanc ergo causam Syrachus Altissimus de terra creavit medicinam, & vir prudens non abhorrebit eam. Quo contextu observandum est, primum quod arbores, herbæ, radices atque etiam mineralia, cum sint terrigena fuerint à Deo ab origi-

ne mundi pro curatione hominum ordinata: ac tunc postea, quod actus in ipsis salutaris eis à spiritu isto incorruptibili sit impertitus: Quippe qui dicitur ineffe omni rei, & operari in ijs omnia, tametsi varieformiter notetur in ipsis agere, ut Apostolus loco ante citato videtur asseverare, confirmans prædictam sapientis assertionem, quæ est, quod Deus verbo suo sanat omnia. Si ergo verbum sanat omnia, tunc nihil sanare potest, quam mediante verbo sive spiritu sapientiæ, cujus fons est Verbum (uti antea est dictum) sed cum incorruptibilis iste spiritus sit in omni re, & cum sit omni re hujus mundi agilior & mobilior; & cum respectu suæ puritatis per omnia penetret, & per consequens in omnibus operetur: Quid, obsecro, me aut ullum Christianum impediēt, dicere, quod Deus operetur omnia in omnibus, mediante Verbo per se & immediatè, & consequenter, quod nulla creatura agere potest ex se ipso & per se ipsam: uti absurda est illa Peripateticorum doctrina, nos falsò (corda syncerorum Christianorum à veritate creatoris seducentes) instruit. Nam erroneis hujusmodi illius rudimentis homines pios allicere tentat, ut à Deo omnia create, & qui est omne in omni, derogent, quo creaturæ (quæ sine verbi præsentia planè nihil sunt) sibi absolutam & per se agendi & operandi potestatem arrogent, quod quidem, ut melius præstare queat, multarum essentialium & distinctorum subalternatorum agentium meminit (ut antea dictum est) quæ omnia actiones & operationes habere fingit per se, hoc est, sine ope alterius, quod existant, agant & operentur: cujusmodi sunt Sol, Stellæ, venti, Elementa, seu potius Elementum Catholicum multiformiter informatum, & creaturæ tam perfectæ, quam imperfectæ mixtæ. Certè in hoc faciendo deludit mundum, ipsum efficiens credere, quod organum seu instrumentum agat essentialiter per se & non centraliter & divinitus orta virtus, quæ est cujus libet creaturæ fundamentum, & insignis summi philosophorum boni character sive meta, adversus quam veræ philosophiæ amator collimat. Hæc ergo est ratio) quod Salomon, Propheta, & Christus cum sanctis suis Apostolis Christianos omnes exhortantur, ut sint veræ sapientiæ amatores, ut pote in qua est omnis actus tam intellectualis ad mentem humanam ad scientiæ & sapientiæ culmen sublimans, quam materialis nimirum ille, qui operatur ad vivificationem, vegetationem, & multiplicationem. Sed de isto alibi latius, concludendo hujus capituli membrum cum ista confessione Salomonis: Naturas, ait, animalium & iras bestiarum &c. differentias virgultorum & virtutes radicum atque etiam quæ sunt occulta & manifestata mihi patefecit omnium artifex sapientia &c. Quibus arguit quod sapientia herbis, ani-

Sap. 7. 17.

MEDICINA.

Eecl. 38.2.

Psal. 106. 20.
Sap. 16. 11.

1. Cor. 12. 4-9.

Prover. 2. 7.
Prover. 3. 16.

Prov. 8. 35.

Sap. 10. 9.
Sap. 9. 19.

Eecl. 38. 4.

Sap. 16. 12.

Sap. 12. 1.
Sap. 7. 24.

Sap. 7. 4 20.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

malibus, & mineralibus virtutes eorum tam occultas, quam apparentes impertiverit; ille, dico, spiritus supremus, qui est omne in omni & operatur omnia in omnibus, & per consequens potest docere & instruere per revelationem externam, quid in creaturæ interno agit, & qua virtute in qualibet creatura operatur. Et quam vis Philosophi & Medici Ethnici ab effectu sola praxi percepto & observatione sensibilis, quasi demonstratione à posteriore, occultas plantarum proprietates invenerint, exempli gratia, quod Tilia & Viscus Quercinum, Laeoniz Epilepsiam curent, & herba Herniaria respiciat rupturam Herniam dictam (unde suum nomen accepit) ut etiam tussilago (quatenus curare soleat tussim) & quod Euphrasia oculorum caligini conferat, & inter animalia, quod Bufeo sistat sanguinem, pes Alsæi & ranæ voleant, ad morbum caducum, quod scorpiones curent ictum Scorpionum &c. Tamen, quia fundamentis centralibus sympathiæ & antipathiæ, quæ consistunt in voluntate & Noluntate unius & ejusdem spiritus destinantur, nullam aliam harum rerum mirabilium & abstrusarum rationem reddere possunt, præterquam, quod sint, proprietatis occultæ, & in fine nihil ulterius de hac reinferre possunt, præterquam, quod sint talia, quia talia, atque ita pro conclusione ab eruditis istis hujusmodi Doctoribus nihil accipimus, nisi Ignotum per Ignotius.

MUSICA.

Quod etiam hujus spiritus actio & virtus in omni Musices specie versetur, nimirum tam in vulgari illa & artificiali, quam in magis essentiali & mystica, sive sit macrocosmica sive microcosmica, non modò observatione communi, sed etiam inspectione magis interna elicere fas est: Ad harmoniam verò mundanam quod spectat, & ad rationem, quomodo quod libet Elementum tublunare, & quælibet sphaera super lunaris essentiali quadam concordiaz sympathicæ specie disponuntur, tota scripturarum series videtur confirmare: nimirum quod ipsa mediante Spiritus divini actu perficiatur. Et præ cæteris Salomon ad mirabilè istius Spiritus effectum in harmonia mundana testatur in his verbis: In se Elementa dum convertuntur; sicut in organo qualitatis immutatur, & omnia suum sonum custodiunt. Sed Apostolus hoc totum cum majori excellentia & efficacia exprimit, dicens: In Christo condita sunt universa in cælis & in terra & omnia visibilia & invisibilia, per ipsum & in ipso creata sunt, ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant: In ipso cõplacuit omnè plenitudinè Divinitatis in habitare, & per eum reconciliari omnia in ipso, pacificans per sanguinè crucis ejus, sive quæ in cælis sive quæ in terris &c. Ecce hic perfectum & Catholicum Amoris, Sympathiæ, Harmoniæque fontem, & ille, qui non modò tollit discordantia mundi peccata, sed etiam cœlum & ter-

Sap. 19. 17.

Celoff. 1. 19.

ram à discordia emundat & concordiatque harmonica pace seu amore symphonico pacifica sua virtute adornat: atque hinc est, quod spiritus iste à sapienti & mystico philosopho dicitur esse vinculum seu ligamentum Elementorum, mediante quo discordia mundi & microcosmi sive hominis Elementa in harmoniam decentem & unionem quietam constringuntur atque rediguntur: Ad imitationem ergo istius mundanæ consonantiæ Musices externæ concensus, nimirum illius tam vocalis quam instrumentalis typicè efformatur, quæ respectu veræ & sinceræ istius Spiritus Symphoniz se habet ut umbra ad subjectum illud, cujus est umbra; aut ut imago ad realem personam, cujus est imago.

Iam venimus ad Arithmetica & Geometriam, quas vir sapiens in isto suo sermone videtur includere: Omnia mensura, numero & pondere disposuisti seu temperasti ubi per mensuram intelligit progressus rei in longitudinem, latitudinem & profunditatem, ad Arithmetica, Cosmicam spectantes: Quam mensuram spiritus iste omnipotens in sua emanatione facit à puncto in lineam; & à linea sive radice in quadratum & tandem à quadrato ad cubum, quasi à puncto seu termino à quo ad superficiem, & à superficie ad corpus seu terminum ad quem. Per numeros intelligit Arithmeticas illas dimensiones in progressionem Arithmetica, quibus spiritus iste ab unitate in multitudinem est egressus: Verbi gratia ab 1. in 10, quasi ab æterno omnium rerum centro in statum ævalem sive Angelicum, quæ quidem progressio erat primus & omnium simplicissimus compositiois seu mixtionis gradus. Deinde a 10. ad 100, qui progressus multiplicativus denotat compositionem mundi temporalis: ac tandem à 100, seu Centenario ad 1000. Atque hæc progressio arguit creaturas ab elementis seu ex varijs Elementi Catholici alterationibus compositionem. Ita, ut quilibet Christianus ex istis videre queat, quomodo Deus sit omnia in omnibus & tamen extra omnia, atque (ut in textu est) in cælo, in mari, in abyssis & inferis. Ob istam causam Pythagorici omnia in tria ista principia Arithmetica 1. 2. 3. includebant, ex quibus 1. attribuerunt Deo in abstrusa sua existentia, 2. referebant omnium rerum materiz: & 3. formæ mundi catholice: Sub istis ergo tribus res omnes sunt comprehensæ: De his autem uberiorem efficiam (Deo favente) mentionem in sectione secunda, ubi de essentialibus sympathiæ & Antipathiæ efficiam mentionem. Vir Patiens in persona Iehovæ sic loquitur: Vbinam eras, quando fundabam terram? Annuntia si nosti intelligentiam. Quis disposuit mensuras ejus, aut quis extendit super eam lineam? Super quo bases ejus defixæ sunt, aut quis jecit lapidem ejus Angularem. Quibus arguit, quod spiritus iste, qui est lapis Angularis

ARITHMETICA
GEOMETRIA.
Sap. II. 22.

Job. 38. 4.

gularis seu omnium rerum Basis (nam sine eo nihil est factum aut existere potest, ut D. Iohannes testatur) non modò terra situm, dimensionem & positionem geometricam habuit; sed etiam Sol Coelestis & Luna & Stellæ, & omnia tam in cœlo quàm in terra sua pondera, proportionem & magnitudines & situs in hoc mundo acquirunt. Imò quidem ipse àer secundum mensuras & proportionem varias in characteres seu imagines meteorologicas multiformes effingitur: Nam sacer textus habet: Deus sapientiã aptat pondus aëri, & appendit aquas in mensura & facit pluviam statuta & viam fulgetro tonitruum, &c.

Sequitur, ut virtutem & potentiam eius in scientia Rhetorica & arte Oratoria explicemus & probabimus paucis, ipsam esse exactissimam in illis docendis magistram, atque etiam essentialissimam in animabus seu spiritibus hominum motricem, ut potè cuius actu, homines planè muti & barbari redduntur eloquentes & efficaciter persuadentes; &c. quod amplius est, ipse est essentialis ille in oratorum voce & verbis spiritus, quo mediante auditorum animi ad attentionem & ad fidem sermonibus eorum adhibendam alliciuntur & attrahuntur: Nam Moyses colloquium cum divino isto spiritu habens: Non sum, ait, vir facundus, neque unquam autem fuit, ne quidem ex quo locutus es cum servo tuo, sed impedito ore & lingua sum. Tunc dixit Iehova ad illum: Quis statuit os hominum, aut quis statueret potest aut surdum aut mutum? Nonne ego, qui sum Iehova? Nunc itaque ito & ego adero ori tuo, & docebo te, quæ te loqui convenit &c. Quo docemur: quòd eloquentia & apta verborum dispositio & sententiæ & sermones, tam in rhetorico, quam in oratore sunt à Deo, cuius solius est facundiam dare aut adimere pro placito suo. Quare ait Evangelista erunt omnes docti à Deo. Et Propheta: universi filij tui sunt docti à Iehova. Verùm Christus exprimit hoc omne verbis adhuc magis expressis: Spiritus, inquit, sanctus, quem mittet Pater, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia, quæcunque dixerò vobis. Iam verò quòd hic spiritus sit æterna illa sapientia, qui efficit & excitat functionem istam Rhetoricam atque Oratoriam in hominibus, scripturæ alibi docent: Aperiit (ait Sapiens) os mutorum & linguas infantum fecit disertas. Et filius Syrach. Tanquam imbres mittit eloquia sapientia sapientis & in oratione confitebitur Domino &c. Postem hoc loco permulta alia ex sacra pagina proferre exempla, ad istam meam attentionem confirmandam: scilicet ad probandum, quòd Rhetorica eloquentia sit à bono isto sapientiæ spiritu: sed ea brevitate gratia jam omittam, ut ad artes mechanicas transeam, quarum omnium inventiones probabo à boni istius spiritus instinctu & conductu ortum suum

habuisse, tametsi partim temporis vetustate, partimque invidia atque ignorantia hominum sint pro hodierno die conspurcata & commaculata.

Pro artibus mechanicis sciendum, quòd ipsarum inventio & origo (ut diximus) fuerit ab inspiratione istius spiritus: Verbi gratia. Ars Sartoria sive vestitoria ab instructione huiusmodi spiritus procedebat: Hinc Iehova ad Moysen: Loqueris cunctis sapientibus corde, quos replevi sapientiæ spiritu, ut faciant vestes Aaroni, in quibus sanctificatus ministrat. Porro operis Aurifabrilis & gemmariorum artificij & fabrilignarij & sculptoris lignei inventis ab illo ipso fonte initium duxit, quare dixit Iehova Moysi: Ecce vocavi Bezaliel & implevi eum cum spiritu Dei, Sapientia & intelligentia & scientia in omni opere, & ad excogitandum, quicquid fabricari potest ex auro, argento & ære, marmore & gemmis & diversitate lignorum, dedique ei socium Ooliab & in corde omnis eruditi posui sapientiam, ut faciant cuncta, quæ præcepi tibi &c. Quibus evidens est, quòd cujuslibet vera artis mechanicæ scientia sit in spiritu Dei, in cuius sola potestate est docere homines omnia. At hoc totum alibi planius exprimitur: Dicit enim Moyses filijs Israel; Ecce vocavit Dominus Bezaleel, implevitque eum spiritu Dei, sapientiã & intelligentiã & scientiã & omni doctrinã ad excogitandum & faciendum opus in auro & argento & ære & ferro, sculptendisque lapidibus & opere carpentario. Quicquid fabre adinveniri potest, dedit in corde ejus: Ooliab quoque ambos erudivit sapientiã, ut faciat opera abietarij, polymitarij at Plumarij de Hyacintho, & Purpura Coccoque bis tincto & bysso & texant omnia &c. Præterea legimus, quòd Noë esset in Arcæ structura ab isto spiritu instructus: Nam textus ait: Sanavit sapientia terram per contemptibile lignum iustum gubernans. Mediante ea ars Musica erat revelata Tubali: Textus enim habet: Tubal fuit Pater Cantantium Cithara & organo. Et Tubal: Cain erat primus operum ferreorum & æreorum inventor. Et Ada. Iubal erat Tabernaculorum artis pastoralis Pater & author: Concludimus, quòd nulla sit vera ars mechanica, quæ suam ab isto omnipotente spiritu non habet ortum, cuius est solius docere omnia.

Porro etiam, quòd vera Moralis philosophia sit in ista sapientia radicata ex toto sacrarum scripturarum sanctarum filo est observandum: Erat enim vox istius spiritus essentialis, quæ mundum Christianum per os & linguam Christi docebat, ut sequeretur bonum & evitaret malum. Ex ore etiam sapientis hæc: Sapientia servat semitas justitiæ, vias sanctorum custodiens: Per eam intelliges justitiam & iudicium, æquitatem & omnem semitam bonam si intraverit cor tuum concilium, custodiet te, prudentia

RHETORICA.
ORATORIA

ARTES
MECHANICÆ.

Exod. 28.

Exod. 31.

Exod. 35. 30.

Exod. 4. 10.

Ioh. 6. 45.
Ioh. 5. 4. 13.

Ioh. 14. 26.

Sap. 10. 21.

Ecc. 39. 7.

Sap. 10. 4.

ETHICA.

Ier. 2. 7.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

Prov. 2.9.
Prov. 7.5.

Sap. 8.7.

Ecclesi. 6.3.

POLITIA.

2. Chron. I. 10
Prov. 8.15.

Ecclesi. 9.18.
Ecclesi. 4. 16.

Sap. 8. 10.
Sap. 8. 14.
Sap. 9. 12.

prudencia servabit te , per eam ereris à via mala: Custodiet te prudentia à muliere extranea. Et alibi: Sapientia docet temperantiam, prudentiam, justitiam & fortitudinem, quibus utilius nihil in vita hominibus, Et iterum? Sapientia est concilium, æquitas, prudentia & fortitudo &c. quibus verbis virtutes quatuor cardinales recitantur, quæ sunt fortissimæ totius philosophiæ moralis columnæ: Nam in concilio temperantia est consideranda; & tunc aderit justitia, prudentia & fortitudo: Iterum filius Syrach: In Sapientia est decor vitæ & qui operantur in ea non peccabunt &c. Iam sciendum, quod peccatum sit transgressio legis, & lex Moysaica fundatur tam super morales civilitatis illius canones, quæ debent esse inter unum & alium hominem, quam in debita Dei observantia & timore. Et Salomon: Cum Sapientia venerunt mihi omnia bona & innumerabilis honestas per manus illius. Verùm hæc luculentius ad huc & ad vivum magis ex primitur nobis in textu antea citato: Sapientia labores magnas habet virtutes; sobrietatem enim & prudentiam justitiam & virtutem docet, quibus in vita nihil hominibus utilius. Quibus testimonijs cum mille alijs (quæ hoc in loco recitare non est opus) evidens est, quod unica moralis philosophiæ magistra & doctrix sit ille Sapientia spiritus, qui descendit à Patre Luminis.

Ad gubernationem verò politicam (quæ ad reges, principes & magistratus hujus terræ spectat) quod attinet, invenimus etiam ex literarum sacrarum veritate, quod originem & radicem suam habeat in spiritu prædicto Sapientia seu disciplinæ sancto. Hinc ergo ait unus textus: Sapientia facit regem, ut dignè regnet in populum. Et Salomon: Sapientia Reges regnant & legum conditores justa decernunt: Item. Sapientia principes imperant, & potentia decernunt justitiam. Et alibi: Sapientia melior est, quam arma bellica. Iterum: Sapientiam qui audit, judicabit gentes: Et alibi: Sapientia ministrabit in medio Magnatum & in conspectu præsidis apparebit. Et Salomon: ob sapientiam habebam claritatem apud turbas & honorem apud seniores: juvenis acutus inveniar iudicio, in conspectu potentum admirabilis ero. Iterum, per sapientiam disponam populos, & nationes mihi erunt subditæ. Atque iterum: Sapientem timebunt audientes regis horrendi. Ob sapientiam multitudini videbitur bonus. Et alibi: Sapientia deducit me, ut disponam populum tuum justè. Hic ergo & multis alijs hic breviter causa emittendis apparet, quod Sapientia

divina sit sola & salutaris in rempublicam gubernatrix & doctrix: & quod ubi viæ ejus à rege despiciantur in republica, ibi opus est credere, quod talis gubernatio, ut pote à Sapientia mundana parta, debet esse terrena, mala & diabolica, & non secundum leges & regulas divinas.

Iamque caput istud cum miraculosis & supernaturalibus illis effectibus, quos producit spiritus iste admirabilis, concludam. Instructione hujus spiritus actus admirabiles & supra captum & rationem humanam in mundum producuntur: Nam, qui de divina ista essentia participat, ipsamque suæ naturæ valet adaptare, is procul dubio in ea & per eam mirabilia coram hominibus præstare potest: Dicitur enim, quod sapientia intraverit in animam servi Dei MIRACULA PROPHETIA. Moysis, ita ut steterit coram regibus potentibus & horrendis in portentis & signis. Transulit Israël per mare rubrum & inimicos demersit. Et alibi: Sapientia multiplicem experientiam docet: Nam scit illa Sap. 10. 16. præterita, de futuris æstimat, scit versutias sermonum & solutiones ænigmatum; signa & monstra, antequam fiant, præfagit, eventus quoque temporum & seculorum &c: Mediante ista etiam Daniel somnium regis exposuit, & Iosephus visionem Pharaonis: Hujus revelatione prophetæ de futuris, Prophetarunt. Christus & Apostoli atque etiam Elias & Elisæus ægrotos curaverunt desperatos, & mortuos ad vitam restituerunt: dæmones ex corporibus humanis ejecerunt, aquam in vinum transmutarunt, quinque mille homines quinque panibus & duobus piscibus nutrierunt, & farinam atque oleum multiplicaverunt; arcus hostium sermones & intentiones detexerunt; per istum spiritum à loco ad locum mirabiliter vectilunt: ventos compescuit per eum Christus & super aquis ambulavit, à mortuis resurrexit, intravit portam clausis januis, in monte erat transfiguratus, & terræ motus factus est horribilis; & Sol præter naturæ communis leges est lumine orbatus. Sed procedamus: Spiritus iste 1. Cor. 2. 10.
Rom. 15. 18.
Daniel. 2. 22. (teste Apostolo) scrutatur omnia, etiam profunda Dei. Et textus alibi: signa & præstigia in virtute Spiritus sancti effecit Christus per Paulum. Per hunc spiritum Adam habuit virtutem continendi omnia: Et Propheta Daniel hæc: Ipse revelat profundum & abscondita, & novit, in tenebris constituta, & lux cum eo est. Quod cum ita sit, perspicue liquet, quod nulla sit vera & genuina ars seu scientia, sive sit manifesta, sive abstrusa & mystica, quæ ab istius veræ sapientiæ doctrina non est derivata, ut pote sine qua nihil reale seu essentialiale potest in arte vel sciri vel acquiri.

CAPVT. V.

CAPVT, V:

*De sapientiâ falsa, spurâ philosophiâ, philosophoq̄ue adulterino
cum characteribus eorundem.*

IAm verò cùm verâ sapientiâ & consequenter philosophiâ & Philosophi puri naturam seu assentiam fati luculenter explicaverim, conveniens erit, ut falsam & adulterinam hujus mundi sapientiam cum Philosophia, quæ fundatur super eam describam, simul atque signa & characteres non modò hujus sapientiæ & Philosophiæ immundæ, sed etiam Philosophi, qui in ea & ab ea quasi spurias enutritur & educatur. Apostolus ait, quòd vera sapientia, quæ à Patre luminis oritur, est pura, pacifica, benigna, suavis, misericordiæ & fructus boni plena; non judicâs, sine æmulatione aut hypocrisis: At è regione asserit, quòd illa sapientia, quæ est ab infra, & non à Patre Luminis, sit terrena, animalis, Diabolica & contradicens veritati: & Consequenter est litigiosa, immodesta, non suavis, bono fructu destituta atque æmulationis, contentionis & disputationis plena: Ut ergo basis seu fundatio prioris philosophiæ est Iesus Christus; ut pote qui est vera sapientia: Ita quidem fundamentum posterioris, est hominum mundanorum traditio & inventio præstigiosus Diaboli suggestionibus animata, ut hac via lites, disputationes, & oppositionem faceret in hoc mundo: Hinc dixit divinus ille Philosophus in ponendo differentiam inter duo ista opposita: In Christo sunt omnes Theauri sapientiæ & scientiæ absconditi &c: Qua verborum serie asseverare videtur D. Paulus, quòd omnis sapientia & scientia & consequenter Philosophia vera, scientiæque omnes sincerae, quæ ab ea derivantur & in ea comprehenduntur, continentur & sunt quærendæ & inveniendæ in Christo, qui est æterna illa sapientia, & lapis verè Angularis, qui implet, informat, & vivificat omnia, & nulla hominum industria in vana mundi & Ethnicorum scientia & sapientia investiganda, quippe, quæ est fallax & vix probabilitatis facie ornata, quatenus obscuris & erroneis mundanorum præceptis & non Christi spiritualibus ordinationibus innixa. Et propter istam rationem Apostolus condemnat Philosophiam verbis generalibus, agnoscit inspectione magis peculiari, quòd amor veræ sapientiæ, atque idem ipsius Amator sit respiciendus & honore summo à sapiētibus reverendus. Quare certum est, quòd per Philosophiam intelligat mundanæ sapientiæ studium. Nam ibi loci confitetur, Christum esse veram Sapientiam, ut pote in quo habitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter. Quare sequitur, quòd talis Sapientiæ amatorem seu amicum summo opere collaudet, & per consequentiam Philosophiam,

quæ super tali basi, tali lapide, inquam, Angulari erigitur disprobare nesciet: Quibus evidens est, quòd duplicem Philosophiam in isto Textu intendit, & quòd cautelam, quam dedit Colossionibus in evitanda philosophia & vana fallacia, solummodò illam indicavit Atheniensium, quæ ex traditione hominum & secundum elementa mundi est parta. Verum eam approbare videbatur, quæ super Christum erat stabilita. Quare ait Textus (& non secundum Christum &c.) & ibidem rationem, cur talis Philosophia sit imprimis amplectenda, ostendit: Quia, inquit, in eo habitat plenitudo omnis Divinitatis corporaliter: & per consequens ipsa ait illa sapientia à Patre Luminis descendens, super qua fundata est omnis creatura; sequitur ergo, ut is, qui est *Theophilus*, seu Christi Philus sit verus Philosophus, quoniam ipse est verè illa sapientia, quæ revera est radix & basis rerum omnium. Sensus ergo hujusce loci Apostoli est, quòd Vox Philosophia, cùm esset vocabulum juxta Ethnicorum inventionem, idem reiicienda erat respectu rudimentorum & regularum ejusdem etronearum: Quatenus facta & fabricata erat juxta traditionem hominum infidelium, quæ Christianos ipsos & multò magis Ethnicos sive gentiles in errores & à vera Dei cognitione deducit, quàm ut eos in viam veritatis & divinorum scientiam dirigat: Et ob hanc causam, multi fariæ Idololatriæ conditio est orta, quæ ut causa est neglectus veri cultus creatoris. Imò verò & contemptus nominis ejus: aded, ut ad venerationem & cultum creaturarum loco creatoris, per quem ipsæ vivunt & existunt, incitentur. Hinc ergo est, quòd admonemur, ut ejusmodi philosophiam summo opere evitemus. De hujusmodi ergo Philosophis, qui suam scientiam super lapide Angulari non posuerunt, & Christianis talibus, qui talibus Ethnicorum figmentis innituntur, Apostolus idem hæc: Revelatur ira Dei de cælo super omnem impietatem & injustitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in injustitia detinent: Quia quòd notum Dei, manifestum est illis: Deus enim illis revelavit: Invisibilia enim ipsius à creatura mundi per ea quæ facta sunt intellecta, conspiciuntur: Sempiterna quoque ejus veritas & divinitas, ita ut sint in excusabiles, quoniam cùm Deum cognoverunt, ipsum non glorificaverunt, aut ipsi dederunt gratias sed in dicendo, quòd essent sapientes evanuerunt in imaginationibus suis: Nam mutaverunt gloriam incorrupti Dei in similitudinem hominis & avium, & quadrupedum & serpentium &c. Quibus intimat D. Paulus,

Luc. 3. 17.

Coloss. 2. 7. 8.

Rom. 1. 18.

D Paulus,

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

Paulus, quanta sit in istius mundi sapientibus seu Philosophis iniquitas, qui veritatem divinam, imo verò Divinitatem incorruptibilem, quæ inest cuilibet creaturæ, eamque falsis hominum inventionibus ita à mundanis abscondunt, ac si dixisset, quòd falsi hujus mundi Philosophi omnimodè conantur fictis suis delusionibus ab ethnicis partis, ut tenebræ humanæ non comprehendant vitæ sive lucem illam essentialem & coelitus dimissam creaturarum ac Præcipuè hominis, quæ lucet in tenebris, tametsi fas non sit ijs istam divinitatem in creaturis discernere. De hisce etiam Salomon: Vani sunt homines omnes à natura in quibus est ignorantia Dei, & qui ex ijs, quibus dantur bonis, eum, qui est, intelligere non potuerunt, neque ex operibus contemplatis, ipsum artificem agnoverunt &c. Quòd autem Spiritus iste divinus sit in omni creatura in eo alibi arguit affirmando, spiritum Dei incorruptibilem inesse omni rei &c. Hoc etiam confirmatur multis alijs locis, ut antea est dictum. Quare opus habet quilibet Christianus, ut sit in legendo philosophiæ Ethnicorum cautus, & ut sibi optime constet, secumque iterum iterumque duorum prædictorum philosophorum sententias idque seriò ponderet. Sed præcipuè præceptorum prioris eorum (D. nimirum Pauli) recordetur, qui, quando mundanos Athenæ Philosophos ignotum Deum adorantes invenisset, novam ipsis philosophiam & sapientiam ijs omnino in cognitam, Iesum videlicet Christum prædicabat, quæ quidem Doctrina videbatur illis aliena, ita ut irabundi in hæc verba prorumperet: Quid vult seminiverbius hic dicere? Alij verò novorum dæmoniorum videntur esse annuntiator, quia Iesum & ejus resurrectionem annuntiabat: Quibus sat liquidò constat, quòd vera sapientia nec ad aures eorum pervenerit, nec in corde eorù radicem habuerit, unquam. Imò consideret velim, quòd de spurijis istis Philosophis cum ipsorum sapientia seu Philosophia Apostolus intellexerit in loco antea citato, ubi, ait: Videte ne quis vos decipiat per Philosophiam & inanem fallaciam &c: Hoc est, ut Athenis docebatur: Videlicet cum vanis fallacijs, subtilitatibus & contentiosis cavillationibus & Proteoticis distinctionibus: ut pote quibus philosophus talis instar Protei sensum suum in quamcunque significationem sive veram sive falsam convertere potest: vnde fit, ut homines tali doctrina dubijs impleantur, quatenus viam doctrinæ sapientiæque veræ planam relinquendo per suos labyrinthos & semitas nebulosas & incertas faciât inquisitiones: Nonne docemur, quòd spiritus, qui est veræ philosophiæ fundamentum sive subjectum unicum & simplex: & per consequens in omni simplicitate quarendus? Nonne dicitur, quòd sit modestus, suavis, perspicuus, benignus, pacificus & sine æmulatione? Et

tamen nos Christiani volumus potius amplecti spiritum & philosophiam jurgijs, fallacijs, disputationibus contentiosis & ambignitatibus deformatam. Sapientia ergo vera, cum sit pacifica & nulla ambignitate freta, disputationibus & cavillationibus litigiosis non habet opus, nec requirit ad ejus investigationem distinctiones infinitas, aut quidditates vanas ex inventione humana partas, quæ potius discipulum ratione sua multipliciter in ignorantiam ducit, quàm ut eum in nudæ veritatis lumen introducat: cum è regione sapientia falsa tam abundat distinctionibus, tot scætet evasionibus subtilibus, ita obnoxia est disputationibus sophisticatis & contentiosis, tantâ multipliciter est conflata & in conclusione tam difficilis est, & fructu bono vacua, ut loco grani veri & essentialis veritatis nihil præter aceres, verba, dico, loco realitatis invenerimus, & (ut verbo dicam) apparet, sed non est reale. Corpus videtur, cum revera sit mera umbra. Quod etiam Apostolus sic confirmat: Prædicatio mea non est in persuasivis humanæ sapientiæ verbis, sed ostensione spiritus & veritatis. Et alibi: signa apostolatus mei facta sunt super vos in omni potentia, in signis, virtutibus & prodigijs. Atque iterum: qui tribuit vobis spiritum & operatur virtutes seu miracula in vobis &c. Ecce ergo, quomodo sapientia ista Christianorum secum ferre solet potentiam & virtutè, quas D. Iacobus in textu antea citato appellat bonos fructus: Cum è contrario, D. Paulus vocat philosophiam Paganorum fallaciam inanem, & consequenter bonis fructibus orbatam sive destitutam: Vnde concludere videntur, quòd nulla sit philosophia fructificans aut philosophus bene fructificatus, præterquam illa, quæ in vera & essentiali sapientia Iesu Christo versatur. Hæc nos Christiani videmus esse vera, & tamen in isto seculo caduco (in quo Satan videtur habere dominium) philosophia prædicta vana & terrena, quæ est præstigiosa confusione obfuscata, tantam habet in mundo isto æstimationem, quòd Christus, qui est vera sapientia affidue inter philosophicos ejus cultores ob eorum ignorantiam crucifigitur, & sepelitur in nebulis seu obscura abyssu philosophiæ istius Ethnicæ, quam ipsi tanta veneratione videntur adorare & fervore insigni & tanta devotione amplecti Aristotelemque ejus inventorem sequi, ac si esset alter Iesus Christus, qui à coelis ad terram pro salute populi & ad aperiendum generi humano scientiarum & sapientiæ veræ thesaurum descendisset. Sed observetis obsecro, quibus characteribus ac coloribus Apostolus istiusmodi philosophos vanos cum eorum contentionibus & sophisticationibus describit: Si quis, inquit, aliter docet & non acquiescit in sanis sermonibus Domini nostri Iesu Christi, & qui secundum pietatem est

Jacob. 3. 15.

I. Cor. 2. 4.
I. Cor. 12. 12.
Galat. 3. 5.

Sap. 13. 1.

Sap. 12. 1.

A& 17. 18.

Sap. 7. 22.

1. Tim. 6. 5.

est doctrinæ, superbus est, nihil sciens, sed languens circa quæstiones & pugnas verborum, ex quibus oriantur invidiæ, contentiones, blasphemias, suspiciones malæ, conflictationes hominum mente corruptorum & qui veritate privatæ sunt, existimantium, quæstum esse pietatem: A talibus separa te &c. Vehementer opto, ut quilibet Peripateticus Christianus, qui suum tempus secundum Aristotelis leges & morem in vanis disputationibus & cavillationibus conterit, & seipsum insipientem cogitat tali conatu ad summum illud philosophorum pertingere sperat; ipsum, inquam, opto & admoneo, ut ista patienter (omni partialitate & invidia sepositis) consideret, & serio secum cogitet, quod nulla sit talis in Ecclesia Dei, hoc est circa quam philosophia vera versatur, veræ Sophiæ tabernaculis, vel (si vultis) in sincera philosophia seu sapientiæ veræ domo consuetudo, uti nos docet Apostolus: Nam ista multiformis inventionis humanæ sapientia, tam dissonans est à vera illa, unica & simplici Dei, qui infinitæ hujus mundi philosophiæ religiones ab illa vera & unica, quæ est à Deo, dissentientes sunt ortæ. Hinc ergo est, quod tot sint nimirum philosophiæ istius sectæ differentes, Peripatetica, Stoica, Epicuræa &c. quarum quælibet infinitis disputationibus & litigiosis cavillationibus suam sectam statumare & sustinere est aggressa. Hæc etiam erat illa causa errorum tantorum in Ecclesia Dei, tam inter Christianos, quam Turcas & Iudæos: Nam inter Christianos erat multorum schismatum & hæresium origo, quas omnes nihilominus ad unius veri Dei (qui est æterna unitas) & ipsius sapientiæ simplicis inquisitionem æstimare videtur.

1. Cor. 11. 16.

Hinc ergo D. Paulus: Convenientibus vobis in Ecclesia, si quis videtur contentiosus nos talem consuetudinem in Ecclesia non habemus &c. At sciendum est, quod sanctæ sapientiæ domus est Ecclesia: utpote, quæ est Christi domus. Concludimus ergo, quod tot sint in Christiano hoc mundo deceptionis viæ ratione evasionum & distinctionum, atque sophisticationum Aristotelicarum, quæ more alterius Protei subjectum argumenti in sensum varium & multiformem transmutare solent, ut sapientie veritatem præstigioso falsitatis velo occultare nitantur, ita ut veritatem (quæ per se est nuda & simplex) quasi nasum ex cera efformatū, quocumque pro libito volunt, convertant & in speciem variam mutant. Hic ergo non modo violatur veritas, sed etiam homo simplex & bonæ voluntatis deluditur & in malum loco boni seducitur. Apostolus hoc hujusce seculi philosophorum ænigmaticorum seu sophistarum genus, quod instar Thraſonum gloriosorum in suis imaginationibus elevantur) vivis hisce coloribus depingit: In novissimis, ait, diebus instabunt tempora pe-

2. Tim. 3. 1.

riculosa &c. erunt homines seipſos amantes, cupidi, elati, superbi &c., semper discentes & nunquam ad scientiam Veritatis pervenientes; quemadmodum autem Iannes & Mambres resistunt Moysi; ita & hi resistunt veritati, homines corrupti mente & reprobi circa fidem & ultra non proficiunt: Insipientia enim eorum erit manifesta omnibus, sicut illorum fuit, Tu autem affecutus es meam doctrinam &c. Iam vero certum est, quod doctrina ejus circa veram versabatur philosophiam, cujus fundamentum erat Iesus Christus; veram, dico, sapientiam & lapidem Angularem, qui universam creaturæ fabricam sustinet & inest omne in omni, & implet sua virtute essentiali omnia; ac denique operatur omnia in omnibus: Quæ quidem doctrina est intentioni & rudimentis Ethnicorum contraria, qui infinita statuunt in isto mundo (ut dictum est) agentia, cujusmodi sunt Angeli, Dæmones, Stellæ, Elementa, Meteora, Ignis, Aqua, calidum & frigidum: Homo, bestia, Plantæ, mineralia & cætera, quos omnes volunt loco subalternarum causarum agentium se habere: Hos enim ex seipsis & sine numinis cujuscumque assistentia operari putant: cum tamen nihilominus certum sit, & à sacra pagina decretum, quod non sit præter unicum agens Catholicum Essentiā indivisibile in multis & quasi infinitis hujus orbis mansionibus seu organicis velliculis, quod in illis operatur omnia in omnibus & supra omnia. Et hæc eorum doctrina tanto ignorantie & erroris veneno intoxicavit Christiani mundi philosophos, qui firmiter ejus sectæ adhærent; ut distinguendo dicant, Deum ubique esse præsentem virtualiter sed non substantialiter seu essentialiter, quasi verò Dei virtus possit esse sine ipsius essentia, ut ab ipsius Divinitate, quæ est indivisibilis, possit separari: atque ita somnari videntur, accidentia esse in Deo, quæ ab ipsius essentia possunt dividi: vel saltem distinguunt & dicunt, quod ipse operetur omnia principaliter & mediatè, hoc est, ut prima rerum causa: atque (inquiunt) infinitæ sunt causæ secundariæ, ut antea diximus, quæ ex se & per se soleant operari. Sed si ista eorum asseveratio sit vera, admiror ego, quomodo Deus dici possit implere omnia & operari omnia in omnibus; si sit solummodò primaria seu efficiens causa causarum, & non causa omnium actionum mundanarum universalis, mediante ejus verbo seu spiritu, quem misit in mundum: At voluntatem suam tam in cælo, quam in terra præstantiam? Quid pluribus opus est verbis? Cum Apostolus expressè nos doceat: Quod sint, qui dicuntur Dij sive in cælo sive in terra (si quidem sunt Dij multi & domini multi) Nobis tamen est unus Deus Pater, ex quo omnia & nos in illo, & unus Dominus Iesus Christus, per quem omnia & nos per ipsum: sed non in omni-

1. Cor. 8. 5.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

bus est hæc scientia. Hæc ille: Quo Theophilosophi sermone quilibet sagax Christianus discernere queat, quam adversus ipse sit virtuti imaginariæ actuique immediato aut Dæmonum & intelligentiarum, aut stellarum cum influxibus earum, aut qualitarum elementorum, aut ventorum & aliorum meteororum, aut aliarum creaturarum juxta decretum Petipaticorum, cum ejus verbo important, quod omnes actus, sive sint mediati sive immediati sunt à Deo Patre per Filium Iesum Christum. Et quam vis ejusmodi creaturæ appareant in externa demonstratione, quod per se & sine aliquo agente magis interno & centrali agunt & operantur: tamen philosophus iste noster facer nos docet per Regulas suæ philosophiæ (cujus basis est vera sapientia Iesus Christus) quod ipse causam nullam aliam agentem verè essentialem apprehendere possit, præter unam, ex qua sunt omnia; & aliam, per quam sunt omnia: quas nihilominus ambas personas agnoscit esse in essentia non nisi unam: Nam cum unum agens non sit nisi emanatio alterius; & per consequens nullo modo ab essentia abterius magis divisus, quam radius Solis à Sole, non est equidem mirum, si ipse solus in bina proprietate operetur omnia in omnibus haud mutatâ Essentiâ, idque præcipuè, quoniam inest omnibus essentialiter (ut Salomon habet) Hæc est firmissima, & verissima puræ philosophiæ asseveratio: Quare quicquid philosophi mundani seu Aristotelici dicunt, & subtilitate fallaci nobis persuadere videntur, quod est veræ philosophiæ axiomatibus oppositum; illi quidem nullo modo credere debemus. Atque huic rei videtur D. Paulus istiusmodi sermonis filo astipulari. Miror, quod tam citò transferemini ab eo, qui vos vocavit ad gratiam Christi in aliud Evangelium. Sunt aliqui, qui vos conturbant, & volunt convertere Evangelium Christi: sed licet nos aut Angelus de cælo Evangelizet vobis, præterquam quod evangelizavimus, anathema sit &c. Quare cum Aristotelis doctrina & sapientia sit magna ex parte positionibus & rudimentis veræ sapientiæ & philosophi puri opposita, non decet, pium aliquem Christianum fidem ei adhibere, quatenus (juxta D. Jacobi sententiam) contradicit veritati & doctrinæ Bibliorum sacrorum est contraria. Quare talis doctrina seu sapientia spuria dicitur ab ipso esse terrena animalis, diabolica. Atque hinc est, quod D. Paulus discipulo suo Timotheo hæc scribit. O Timothee depositum custodi, evitans profanas vocum novitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ, quam quidam promittentes circa fidem excide-

Sep. 12. I.

Galat. 1. 8.

1. Tim 6. 20.

runt gratia tecum. Quo videtur discipulos suos præmonere, ut sophisticis philosophiæ mundanæ allecationibus minimè capiantur vel decipiantur, quippe quæ est veritati contradictoria, nec est pacifica, sed perturbationibus verbosis & vanis disputationibus plena, & expressè intimat, talem Philosophiam falsò & non rei veritati debere pro scientia haberi, non minus, quam aliæ scientiæ spuria, quæ exinde dependent. Porro etiam insinuare videtur suis discipulis, quod tales Christiani, qui nimia devotione & fervore eam profitentur, sint mediante astutia ipsius & fallaci ejusdem suavitate introducti in errores insignes in respectu fidei, quæ æternæ istius sapientiæ anchoræ firmè adhæret. Porro etiam istâ in eodem sensu dat Colossiensibus suis discipulis cautelam antea à me citatam: Cave (inquit) ne quis vos decipiat per Philosophiam & vanam fallaciam secundum traditionem hominum & secundum Elementa hujus mundi, & non secundum Christum Iesum &c: Quibus nos Christianos jubet, ut relinquamus falsam Athenæ Philosophiam, & ut amplectamur illam veram quæ est secundum Christum. Et ob hanc rationē ait, in eodem Textu: In Christo ambulare radicati & ædificati in ipso &c. Quo arguit, Christum esse unicū lapidē Angulārē & basim veræ Philosophiæ: Quatenus omnes creaturæ; imo verò & universus mundus ipsum pro existentiæ & essetiæ suæ (quæ sunt Philosophiæ subjectum) fundamento habeant. Et consequenter liquet, quod fundatio Philosophiæ Ethnicæ sit arenosa sive fabulosa & nullius proinde valoris, vigoris aut existimationis. Hinc alibi D. Paulus Fundamentum aliud nemo potest ponere præter id quod positum est, quod est Iesus Christus: At jam, quod hoc falsis gentilium fundamentis opponitur, idem Apostolus sic probat. Hoc dico, ne ambuletis sicut & gentes ambulant in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei per ignorantiam, quæ est in illis propter cæcitatē cordis eorum &c: Ac si diceret. Ne ambulate secundum vanitatem philosophiæ seu sapientiæ gentium, & Ethnicorum, quoniam ipsi intellectum tenebris obscuratum habent, hoc est, sapientiā falsā & imaginariā ducuntur & per consequens à vijs veræ sapientiæ Iesus Christi alienantur propter suam ignorantiam.

Coloss. 2. 8.

Ephes. 4. 17. 18.

Restat jam, ut in proximo loco ad errores particulares falsæque philosophiæ Aristotelicæ positiones aperiendas & enucleandas perveniamus, ut eos hæc via mundo judicioso per comparisonem, vanitatem, falsitatem illius cum bonitate & perfectione alterius clarius & luculentius exponam.

CAPVT. VI.

CAPVT. VI.

In quo doctrina Ethnicorum Philosophorum falsa ac erronea; ac illa præcipuè Peripateticorum explicatur: ubi etiam probatur, quasdam ob rationes, quod illa sit super hujus mundi sapientiæ bases & non super illas sapientiæ à Deo descendentiæ ædificata.

Non nullos Aristotelicorum ingenio acutiores jam nunc (ut mihi videtur) replicantes & dicentes audio: Quomodo potest vir iste verbosus probare, quod sapientia illa, quæ est philosophiæ peripateticæ fundamentum non sit de supra, hoc est, de Deo, quicquid luminis Pater.

Ad objectionem istam discutiendam, necesse est, ut duas illas sapientias ab Apostolo propositas ad invicem conferamus. In primis D. Paulus ait. Deus stultam fecit hujus mundi sapientiam. Et alibi: Sapientia hujus mundi est stultitia apud Deum: Deus enim novit cogitationes sapientum, quod stultæ sunt. Atque ob istam causam Apostolus hæc alibi: Nos non spiritum hujus mundi accepimus, sed spiritum, qui ex Deo est, & quæ à Deo donata sunt nobis, loquimur, non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctrina spiritus, spiritualia spiritualibus comparantes: Animalis enim homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei: Stulta enim sunt illi & non potest intelligere &c: His Apostoli verbis bene ponderatis, inquirendum est in primis, an Aristoteles esset homo animalis nec ne. Si verò inveniatur talis, quid ab ipso est expectandū præter sapientiam mundanam cum Philosophia tali, quam D. Iacobus vocat animalem, terrenam & Diabolicam, quæ ex se ipsa nihil est, nisi mera stultitia: Cum animalis homo (ut ejus verbis utar) non percipiat illas res, quæ sunt spiritus Dei: Stultitia enim est illi. Ab hujus modi ergo Philosophia jubet nos Apostolus cavere, quoniam fundatur super traditionibus hominum & elementis hujus mundi & nõ super Christo. Verum sapientiam græcicam magis directè sic explicat, eamque ab illa Iudæorum & Christianorum distinguit: Sapientiam græci quæerunt; Iudæi signa; nos Christum crucifixum prædicamus &c: Quibus arguit, quod græci quæerunt sapientiam mundanam, quæ præcipuè consistit in speculatione seu contemplatione, ut è regione illa Iudæorum versatur in praxi, nimirum in signis & ocularibus demonstrationibus, ut pote sine quibus fidem adhibere nolunt: Ac tandem tertiam nominat Sapientiam nimirum veram, Iesum Christum, in quo erat plenitudo divinitatis corporaliter. Atque hæc est illa realis ac sincera de sursum à Patre Luminis sapientia, quæ à Christianis est omni diligentia inquirenda, quippe super qua quilibet verus Philosophus suæ Philosophiæ fundamentum, juxta hoc Apostoli ponere debet: Fundamentum aliud nemo

potest ponere, præter id, quod positum est, quod est Christus Iesus. Si autè replicant hujus seculi sophistæ, quod fortè Aristoteles ad Christi cognitionem aliquo modo pervenerit, vel saltem in sapientiam Moysis & Prophetarum, licet de longinquo inspexerit; hisce respondeo, quod, ut Aristotelis ætas verbi incarnationem præcederet, ita etiam manifestum redditur, quod in doctrina Moysaica, quæ in creatione & ordinatione mundi per spagyricum divini verbi actum consistit, quatenus scriptis suis mundum ab æterno fuisse tradidit, parum aut nihil omnino, intellexit. Fateor Platonem, qui huic erat magister, magis in sapientiæ verè subjecto fuisse versatum, uti ex illius scriptis colligere fas est. Verum ejus discipulus Aristoteles, vanâ gloriâ elatus, per quandam immanem à disciplina Stoicâ seu Platonica deviationem unice in mundo Sapientis nomen sibi arrogare cupiens, novam sapientiam seu Philosophiam mundanam, quam postmodum Peripateticam (ipsam ab alijs distinguendo, seque ejusdem principem esse ebuccinat) nominavit, atque ita Philautiâ insigni inflatus veritatem figmentis & falsitatibus infinitis ab imaginatione seu conceptu proprio partis eo inquinavit. Hinc orta est Philosophia Aristotelica ex malo bonoque; falso, inquam, & vero ex sapientiæ modico & stultitiæ plurimo conflata: Cum è regione sapientia pura & simplex ex sola veritate sit constituta; quippe à solo spiritu Dei ordinata. Prætera à si doctrina Peripatetica stoica, aut Epicurea fuisset perfecta & secundum institutiones veræ sapientiæ Iesu Christi, cur tanto odio verum & sacrum illum philosophum D. Paulum persecuti sunt spurij Athenæ sapientes, quando ipsis veram sapientiam Christum Iesum prædicaret? Hisce ergo colligere fas est, qualis sit illa sapientia, super quam Aristoteles suam ædificavit Philosophiam, nempe ex se ipso inventa & tradita, & per consequens mundana & humana, & non illa sincera, quæ est de Deo. Verum ut propius Enucleo tenus quasi ad rem ipsam accedam: Ambas sapientias ab Apostolo Iacobo propositas ad invicem comparabo, ut exinde intelligatis, quæ earum sit dignior & à pijs hominibus magis amplexanda: Inquit Iacobus: Sapientia contradicens veritati non est à Patre Luminis, nec est pacifica, nec modesta, sed terrena, animalis & Diabolica. At sapientia & Philosophia Aristotelica; est hujusmodi, quippe quæ est ligitiosa, & dis-

I. Cor. 1. 20.
I. Cor. 3. 19.

I. Cor. 2. 12.

Coloss. 2. 8. 9.

I. Cor. 1. 22.

Coloss. 2. 9.
I. Cor. 3. 11.

A. 17.

Iacob. 3. 15.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

putationum, fallaciarum cavillationum ac controversiarum plena: Quæ omnes ipsius proprietates naturæ & conditioni veræ sapientiæ opponuntur. Hinc erat, quod Timotheus à magistro suo Paulo erat admonitus, ut se à societate eorum separaret, qui doctrinam à vera sapientia differentem docent: affirmando, quod ipsi, qui ita faciunt superbiâ sint elati & nihil sciunt, sed circa quæstiones vanas & contentiones verbosas, versantur, ex quibus oritur litigium &c. At talis est Aristotelicorum Christianorum doctrina ac Philosophia, ut pote cujus mos & consuetudo est semper in quæstionibus, disputationibus, & cavillationibus versari: Atque hæc est ratio (ut dictum est) tantæ æquivocationis & distinctionum multitudinis, quæ viam struunt tam ad falsitates, quam ad veritates sustinendas & defendendas: Vnde ortæ sunt inter homines tot non modò (ut supra declaravimus) Philosophorum, verùm etiâ Religionū atque opinionum sectæ, ex quibus disputationes, litigiosæ contentiones non modò in Academicarum scholis, sed etiam inter differentes vulgi in religione factiones: At verò, si eorum Philosophia aut sapientia esset super Iesum Christum lapidem unicum Angularem erecta (qui, ut est omne in omni, ita quidem, est essentia unica & simplex) convenirent procul dubio tam scholares docti, quàm homines imioris vel minoris conditionis in unitate unica cū ipso, qui est non nisi unus & idem in nobis omnibus: Nam in ipso & per ipsum facti sumus fratres, atque etiam hæredes cum ipso, regni æterni: Atque iterum cum ipso vivamus, moveamur, & habeamus nostram existentiam (ut D. Paulus testatur) Debemus sine ulla quæstione aut disputatione noscere, illud summum bonum in nobis met ipsis, quod sapientes veri cujuslibet seculi, tanta Deligentia quæsiverunt & appetitu Tantaleo affectarunt: Nonne nos docet Philosophia Christiana, quòd regnum Dei sit intra nos? Et quòd in nobis sit omnium mirabilium operator: & quod simus Templum Dei & Spiritus Sancti. Et quòd simus membra Christi? Quòd cùm ita sit, cur inter nos orerentur contentiones, disputationes & cavillationes vanæ circa quæstionum multiforium & verborum ambiguitates? Aut cur sensus nostros maturiores solidis corrumpere & perturbare distinctionibus, ab inventionibus humanis & stultâ ac Diabolicâ hujus mundi sapientiâ ab Unitate derivatis, recedimus: Cùm in ita faciendo, in abyssum multitudinis, seu barathrum ignorantie nos immergamus? Nam solum & unicum veritatis conamen est, ut in via recta per obscuras erroris nebulas (in quibus stulta hujus mundi sapientia & Philosophia super ipsam fundata, intellectus nostros miserè involuit) ad fontem unitatis & concordie quæ est æterna sapientia nos conducatur. Hinc ergo vide-

mus, quàm contraria sapientia Græcorum sit illi Apostolorū. Vnde fit, ut D. Paulus admonere videtur: discipulū suum Timotheum, ut evitet profana & vana jurgia & oppositionem scientiarum falsò sic dictarum: Quam dum aliqui sunt professi, erraverunt circa fidem. Quare omnes Christiani, qui habent suam fidei anchoram nimis firmiter philosophiæ Aristotelicæ affixam, debent serio secum ponderare, quod magister eorum supereminens D. Paulus tanto fervore & zelo ipsos videtur præmonere, nimis diligentem observationem philosophiæ Ethnicæ, (quæ consistit in litibus, quæstionibus, sive dubijs, verbositate vana & oppositione scientiarum) esse in causa, quod Christiani zelosi sine intellectu decipiantur, & respectu fidei in vera sapientia erraverint, ut testatur Apostolus.

Præterea Apostolus dicit: Sapientia contradicens veritati non est de supernis, sed terrena, animalis & Diabolica &c: Iam verò certus sum, quòd quilibet fidelis Christianus strenuè defendat & sustinebit sacrum Biblion esse ipsius veritatis fontem. Quod cum ita sit, quid respondebunt Aristotelici Christiani, si planè & expressè probavero, doctrinam Aristotelicam esse solido sacrarum literarum sensui & menti contrariam & contradictoriam? Communis est inter Sophistas elegantes asseverare, cùm aliqua contradictio inveniatur inter philosophiam Græcicam & assertionem sacram: quod verum est secundum philosophiam; verùm in scripturis aliter longè invenitur: Quibus respondeo, quod si aliqua inveniatur in contentis unius & alterius disciplinæ differentia; ibi procul dubio magnus reperiendus est error in istarum aliqua & per consequens una est contradictoria alteri, sequitur ergo, quòd harum doctrinarum unica debeat ortum suum à sapientia terrena & mundana habere. Iam velim, ut quilibet Christianus pius cum, diligentia perpendat, an Dei verbo ad hæere potius conveniat, quod est summa, veritas, quam aut affirmationibus & assertionibus, Aristotelicis, qui suam sapientiam à patre mendaciorum derivavit. Alij dicunt, quòd homines se tam profunde in naturæ secretis seu philosophia naturali immergant, ut ex Christianis Atheistæ fiant, ut pote qui (ut ajunt) nullam volunt divinitatem agnoscere. Necessè habemus credere, quod de philosophia Græca & non de illa Iesu Christi intelligant, ut pote quæ spiritum hominis intellectualem dirigit & conducit ad Thronum & sedem majestatis divinæ, ipsique assidue suadet, ut evitet ac relinquat pessimam hujus mundi multitudinem, ut ad unionem beatam contrahatur, à qua sui spiritus essentia erat ab origine extracta. Tertia hominum species, animo videntur infestari & graviter ferre, quod philosophus aliquis discursum de divinitate habeat; imò verò credunt, esse in qua

2. Tim. 2. 23.

1. Tim. 6. 20.

Ad. 17.

Luc. 17. 21.
1. Cor. 6. a. 19.

1. Cor. 3.

quopiam audaciam & præsumptionem haud exiguam, axiomata seu testimonia scripturarum ad principia & causas philosophiæ veræ confirmandas allegare, audacter, sed inconsultè satis asseverantes: Biblia sacra hominem solummodò, quid sit ad ejus salvationem conveniens, docere, hoc est, ut timeamus Deum ac proximos diligamus, quasi verò scripturæ sacræ aliquid in vanum scripsissent: Et tamen expressè & apertè ex ijs intelligimus Quòd omnis Thesaurus sapientiæ & scientiæ abscondatur in Christo. Et alibi: à me disceris omnia: atque iterum: Spiritus Sanctus vos docebit omnia. Porro etiam ex ijs elicere fas est, tria illa principia, ex quibus Deus creavit omnia, nimirum tenebrosum abyssum, quasi materiam primam, à qua primordialiter omnia; aquas, ex quibus omnia, & spiritum formalissimum Dei, per quem omnia: Ex ea etiam elicimus veram & infallibilem meteororum generandorum rationem, & condensationis & rarefactionis mysterium, causam internam & generationis & corruptionis & actionis atque passionis omniumque aliarum rerum, quæ in scientia philosophica excogitari possunt, quæ omnia Aristotelici vocant naturalia: Hæc, dico omnia directè, planè, sine ulla sophisticatione in pagina sacra pertractantur: Atque etiam scientia illa, quæ ad moralitatem & gubernationem politicam spectat, cum cæteris scientijs tum liberalibus, tum mechanicis, quemadmodum hæc ante declaratum. Quid, Anne erant hæc vanè & inaniter à spiritu veritatis expressa? Minimè profectò, sed hos scrupulosos & intellectu destitutos potius culpare debemus, qui minimè scripturarum sensum percipientes, tanta temeritate de eo indicare præsumant. Nam si istiusmodi curiosi cum diligentia considerare velint, quòd philosophia in sensu suo originali importet sôphiam seu sapientiam, agnoscerent profectò & confiterentur, quòd vera & essentialis philosophia seu sôphia, sit nihil aliud, quàm sacra ista sapientia, sive spiritus disciplinæ sanctus, qui præcipuum est utriusque testamenti sacrosancti subiectum; & consequenter tam philosophiæ veræ, quàm Theologiæ fundamentum. Vnde etiam apparebit, quòd sacra philosophia sit quasi radix, ex qua Theologia oritur: cum sit expressio Divinitatis & actionum ejusdem in creaturis: Nam nullibi in pagina sacra reperitur, quòd Deus esset unquam à scripturis nominatus, nisi quatenus considerabatur in hoc mundo quem creavit & creaturas ejusdem. Ita dicitur quòd indueret lumen quasi vestimentum: Et quòd sit ignis consumens: Et quòd impleat cœlos, & quòd faciat terram scabellum pedum suorum: Et quòd posuerit suum tabernaculum in Sole: Et quòd fecerit tenebrosam nubem suam ta-

bernaculum: Et quòd locutus sit à cœlo in tonitru, Et quòd sermonem habuisset cum Iobo in turbine, Et quòd spiret à Septentrione & Austro, Et quòd sit ubique. Etiam dictum est, quòd spiritus ejus in forma columbæ descenderet à cœlo, atque etiam in forma linguarum ignitarum: & quòd impleat terram: & quòd hominem fecisset suum templum: & quod sit in omni re: Et, ut verbo dicam, scripturæ mentionem faciunt de Deo in nulla alia re, quàm essentialibus hujusce spiritus in omni creatura operationibus. Quare affirmare mihi liceat verâ philosophiâ, quòd, quatenus ejus fundatio sancta est, disciplinæ spiritus, sit nihil aliud in effectu, quàm Theologia, & nihilominus distinctionis cujusdam causa dicere liceat, quòd philosophia essentialis inquisitionem faciat de summo bono, movenda à circumferentia aut externo versus centrum vel internū ad inveniendam vel enucleandam eternam illam essentiam, quæ est omnium creaturarum centrum, cujus circumferentia est nullibi: & est solum bonum & in omnibus rebus actor, atque ita procedit (ut alibi est dictum) à demonstratione à posteriori, hoc est, à visibili creatura ad invisibilem creatorem: juxta D. Pauli & Salomonis antea citata præcepta, quorum prior dicit: invisibilia Dei à creatura mundi per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus veritas & divinitas &c: Posterior: Vani sunt hominis omnes naturæ, in quibus est ignoratia Dei, & qui ex ijs, quæ spectantur bonis, eum, qui est, intelligere non potuerunt: Neque ex operibus consideratis, ipsum opificem agnoverunt. At Theologia videtur perviam oppositâ movere, nimirum à radiculi centro seu invisibilitate Dei atque interno actu creaturæ, quasi demonstratione à priori ad circumferentiâ seu creaturæ externum. Quibus videre liceat, quòd utraque scientia ad unam metam, sive finem, hoc est, ad unum summum bonum collinet: Et tamè sunt nonnulli hujus mundi academici, qui ultra limites creaturæ in sua inquisitione se elevant, hoc est spiritum istum ultra sphaeram Lunæ, imò verò & ultra mundi concavitate imagines quærunt; atque hoc modò ipsum absolute à creatura dividere & distinguere conantur: qua ipsorum imaginatione & progressu scalam sine gradibus ascendere tentant: volunt (inquam) ad summum rerum cacumen seu fastigium scandere nulla consideratione ad infimum ejus gradum habitâ, in eo, quòd Deum & sapientiam æternam sine ullo ad creaturas respectu investigato aggrediantur, cum à Te. ctu sacro intruamur, quòd spiritus iste non sit à quolibet nostrum remotus: & per consequens, opus non est, ut illum, ultra ignis sphaeram aut in cœlis superius inquiramus, cum propinquior sit nobis, quàm quis imaginari queat (ut divi Pauli verbis utar) At non est mirum,

Iob. 22. 15.
Psal. 103. 7.
2. Reg. 22. 8.
Iob. 28.
Iob. 38. 1.
Psal. 147. 16
Psal. 139. 7.
Act. 2. 3.
Sap. 1. 7.
1. Cor. 3. 16.
Sap. 21. 1.

Rom. 1. 18.

Sap. 13. 3.

Act. 17.

Coloss. 2.
Iob. 14. 26.

Psal. 103. 2.
Deut. 9. 3.
Heb. 12. 22.
Iai. 66.
Eph. 4. 8.
Iai. 18. 5.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

nam, quod Academicorum nostrorum nonnulli, philosophiæ Peripateticæ spatio 7. annorum vel ulterius addicti, falsis ipsius rudimentis ad eum corrumpanitur, & tam parum de essentiali Divinitatis in creaturis natura intelligunt, ut cum ipso (expirato illo tempore) ad altiore promoveantur functionem sive professionem, Theologiam nimirum, reddatur ijs adversissimi qui mysterium divinitatis in creaturis agnoscunt: Et quamvis scripturas pluribus in locis, verbum Dei seu spiritum incorruptibilem, tamè asseverare animadvertunt distinctionibus Academicis, quas ex philosophis planè ethnicis & agilibus atque obsequiosis eorum commentatoribus accipiunt, ita nudam & simplicem veritatem nobilitatæ qui vocationum involvunt, ut eam profundioris dubij & ambignitatis abyssis, quam fuit antea immergant: Verbi gratia, cum integer Biblij divini concentus sit, quod Deus sit in omnibus & super omnia & quod spiritus disciplinæ sanctus sit in omni re: ipsorum statim nonnulli distinguendo respondent (uti supra est declaratum) quod in omnibus sit virtualiter, sed non essentialiter: Quasi verò ipsius virtus à sua essentia distingui queat. Iterum: ubi dicitur: quod Deus operetur omnia in omnibus. Verum est (dicunt) quatenus causa principalis & primaria: sed (inquiunt) sunt multa secundaria & subalterna agentia, quæ sine prima rerum causa per se & in se agunt: ut sunt Angeli, Stellæ, Elementa, Meteora, & creaturæ compositæ &c. Atque ita Aristotelicis istiusmodi sophisticationibus, rei à scripturis testificatæ veritatem, quippe quæ simpliciter & plano sermone dicunt, quod Deus operetur omnia in omnibus commaculare aggrediuntur: Nam si Deus cum, in & per spiritum suum essentialem implet omnia, necesse habemus credere, quod spiritus ille operetur omnia in omnibus & in omni creatura, quam immediatè implet: idque sine ulla creaturæ assistentia, utpote quæ nihil habet, quod non à creatore acceperit: Quod autem à Deo accepit, à Deo separari non potest: Nam quomodo possibile est, ut organum creatum possit ullo suo actu creatorem suum adjuvare, qui ipsum implet & in ipso tantummodò agit & operatur quid & quando vult? Ego (ait propheta) sum Dominus faciens omnia solus & nullus mecum. Neque videretur hoc cuiquam alienum, cum ipsæ scripturæ testentur, quod ipse sit omnia in omnibus. Atque iterum (ut antea) Incorruptibilis Dei Spiritus est in omni re. Et idem alibi: In Christo omnia sunt condita per Christum & in Christo omnia sunt creata, omnia in ipso constant, ipse est in omnibus primatū tenēs &c. Non intelligit, istam Dei præsentiam esse per accidens, sed essentialiter. Quod cum ita sit, sequitur, quod ista distinctio cum omnibus alijs eiusdem farinae sit falsa, quæ dicit Deum operari mediatè, sed non

immediatè, & consequenter, quod creatura possit agere per se sive immediatè sine actus divine assistentiæ. Ac si quis diceret, divinam essentiã sive virtutē posse esse divisibile, vel naturam divinã debere idè esse partibile & a divina radice separabile, quoniã est in diversis organis, Possum ergo audacter concludere & omnibus notum facere, quod si scholastici Christiani 7. illos annos, quos ad philosophiã Aristotelicã disciplinã assequendã conterunt, in verè & sacre cognitione & doctrina addiscenda, impenderent, nolissent procul dubio tam immaniter more gentiliū errare & tot questionibus, disputationibus, contradictionibus & jurgijs veræ sapientiæ præcepta & leges tam immaniter in fine illius tēporis oppugnare; sed è regione aptiores seu paratiores tum postea redderentur ad procedendum in strictã & directã inquisitionis & acquisitionis sapientiæ illius mysticæ viã, quam Deus (teste Apostolo) patefecit atque ordinavit, ut electis & optimè à Deo merentibus suo tempore revelaretur, quo tandè in sanctæ illius inquisitionis fine juxta Apostolorum & virorum sanctorum Exempla, tam potentes in virtute & potestate deveniant, quàm in vulgari isto statu suo verbis solis sine essentiali aliquo effectu evidenti, videntur in hoc mundo pollere: Nam bono illo fructu, qui veram sapientiam concomitare solet, erroneã seducentis sui magistri doctrinã privantur. Sed ni crederent Academici nostri Aristotelici, verba mea esse vana aut publicarent, aut replicarent doctrinã istam peripateticã majorem illis fructum & utilitatem, quàm ulla alia, quæ ex Textu sacro elicitur, afferre queat: Liceat mihi in primis fructus illos hoc in loco enumerare, quos philosophia nostra sacra mundo conferre potest, & tunc postea videant istiusmodi philosophi mundani, an tam realem & essentialem ex Textu Aristotelico utilitatem extrahere valeant: Sin minus; conticeant, velim, & laudes atque honorem sapientiæ digniori concedant, & deteriorem in exilium sempiternum ex hominum memoria relegant, hoc est, diligentiam summã meliorem sequantur Philosophiam, eamque seriã veneratione Christianã amplectantur: Pro fructu, utilitate, virtute & potentia, quæ sapiens philosophus ex philosophia sua vera seu sapientiã essentiali haurire potest hæc ex contextu sacro colligimus. Sapientiæ pretiū non novit homo, qui eam consequitur, beatus: Nam melior est ejus acquisitio auro, & præcior carbunculis, & omnia delectamenta tua non possunt æquari ei: Longitudo dierum in dextra est, in sinistra ejus divitiæ & honor. Viæ ejus sunt viæ amoenitatis & omnes semitæ ejus pacis: Arbor vitæ est prehendentibus eam. Denique tenentibus eam beatus quisque. Ejus eruditio pecunijs & auro effuso electissimo præferenda: Nam melior est ipsa Carbunculis, & omnia delectamenta non possunt

161.44.24.

1. Cor. 15. 25.
Sap. 12. 1.
Coloss. 1. 16.

Iob. 28.

Prov. 3. 13.

Prov. 8. 14.

possunt aequari ei. Ejus est consilium & æquitas & prudentia & fortitudo, & robur, per eam Reges regnant & dominatores decernunt judicium, Divitiæ & honos penes eam sunt. Melior est fructus ejus auro effosso & purgatissimo, & proventus ipsius argento lectissimo. Per sapientiam multiplicabuntur dies tui & adjicientur tibi anni vitæ. Sapientia spiritus præferendus est sceptris & Thronis, nec comparandæ sunt divitiæ ei, nec lapides pretiosi & aurum respectu ejus est, ut arena; & argentum, ut Lutum: Ipsa est thesaurus hominibus, qui nunquam deficit, quo qui utuntur, cum Deo contrahunt amicitiam, Ipsa cum sit artifex omnium, docet omnia, etiam facit hominè cognoscere tam occulta, quam manifesta, atque etiam cogitationes hominum: Neminem diligit Deus, nisi eum, qui cum sapientia habitat: Est ipsa speciosior sole: Ipsa docet prudentiam, temperantiam, justitiam, & fortitudinem, quibus utilius nihil est in vita hominibus. Per ipsam habebit homo immortalitatem & memoriam æternam posteris relinquit: Emititur illa à Deo è sanctis cælis, à Throno gloriæ, ut præsens versetur cum homine in labore, ut cognoscat, quid gratum sit apud ipsum: Illa enim novit atque intelligit omnia: Ipsa homines servati fuerunt: Hæc conservavit Adamum, & potentiam dedit ei dominandi omnibus rebus: Ipsa mutorum os aperit, & linguas infantum disertas reddit. In finem foret, omnes sapientiæ istius facultates in Textu sacro allegatas, virtutes & potentias recitare: Cum legamus, sanctos per eam dæmonia eiecisse, omnes morbos curasse, & mirabilia ac stupenda præstitisse &c. Restat jam, ut Peripatetici enumerent virtutes & actus suæ fictæ seu humanæ sapientiæ, & observet quilibet sagax, an quid reale aut ullius momenti mediante ea queant producere. Profecto meras umbras inveniunt pro substantia & figmenta pro realibus reperient. At dicent, sat scio, multa narras de tua illa sapientia, sed qua ratione est ipsa invenienda? Anne cuiquam pro hodierno die datū est talem invenire sapientiam? Quare igitur de impossibilibus loqueris? Debitè & rite præparatis respondeo, quod Philosophiæ istius divinæ scrutatoribus procul ex sacrarum literarum profundis ad ipsam inquirendam & comparandam proponitur: Nec enim debiliior & seignior, aut malevolentior est spiritus istius benigni & clementis virtus & actus hoc nostro, quam in seculis præcedentibus, in quibus se benigniter suis patefecit: Hoc copiosè à sacris scriptis expressum habemus. Ego (ait ista sapientia) amantes me amo, & studiosè quærentes me inveniunt me: Nam deliciæ meæ vel delectationes meæ sunt cum filiis hominum: Venite, vescimini cibo meo, bibite de vino meo, quod miscui: Sapientia quærenti derisorii ea non extat, scientia autem prudenti facilis est: Ip-

ipsa requiescit in animo prudentis: Non ingreditur in animam maliciosam, neque habitat in corpore, quod subjectum est peccato: Ipsa facillè conspicitur ab ijs, qui diligunt eam, & invenitur ab ijs, qui quærunt ipsam: Imo occurrit cupientibus. Ipsa se dignos circumeundo quærit, atque in vijs se benevole illis ostendit, atque in omni cogitatione occurrit eis. Ipsa dicit: Accedite ad me, qui cupitis me & fructibus meis, quos gigno, implemini. Denique pro modo acquirendi talis thesauri, docemur à Christo, pulsemus, ut aperiatür nobis, atque quæramus more debito, ut inveniamus: Et Ecclesiasticus multis in locis & præcipuè capite 2. a versu 1. nos modum ad sapientiam quærendam docet. Imò verò quilibet ferè Textus sacri locus, si mysticè, hoc est, spiritualiter intelligatur, atque etiam sensus ejus moralis, licet typicè aliquo modo nos ducit atque dirigit ad viam & aditum thesauri istius pretiosi investigandum, quam ego fideliter & ex animo sequar, deprecorque summum illum sapientiæ concessorem, ut mihi concedat gratiam ut ad optatam hujus summi boni metam in hac vita pertingam. Verum enim verò, sat scio, alius adhuc scrupalus mundanis ex isto nostro discursu exsurgit. Replicabunt, non esse hoc tempore opus, ut sint miracula, ut pote quæ signa solummodò in Ecclesiâ primitiva essent necessaria, ut mediantibus illis infideles ad fidem Christianam converterentur. Sed accedam jam propinquius ad probationes meas, quibus ostendam evidenter, quod doctrina Aristotelis sit apertus & oppositissimus sacræ veritati adversarius: Unde fit, quod ab Apostolo pro illo sapientiæ ramo condemnetur, quem vocat terrenum, animale, Diabolicum & veritati contradicentem.

Hic ergo apparet perspicuè & ex sacro veritatis testimonio inferius explicabitur, quod virtus illa, mediante qua Deus manifestè in hoc mundo aut per contractionem à circumferentia ad centrum, aut per expulsionem seu dilationem à centro versus circumferentiam operatur. Nam in mysterio hujusmodi actionis contrariæ in una essentia, tam condensatio, quam rarefactio, quibus cœlū, terra & omnia derivantur ex istis videlicet composita corpora, tam meteorologica, quam quæ in sua compositione seu perfectè mixta sunt, cōpleta perficiuntur. Atque iterum per istas proprietates contrarias operatur in mundo Deus aut sympatheticè, hoc est, per concupiscibilem attractionem, aut Antipatheticè nimirū per odibilem expulsionem, uti sectione hujus subjecti secunda declarabitur. Cū igitur res omnes hujus mūdi vel attractione sive contractione, vel expulsionem aut dilatatione fiant, videamus obsecro quænam sit illa Aristotelis opinio de causa primaria, imò quidè immediata attractionis; ac tum postea inquiremus, num ipsa cum sensu veritatis sacræ

E. conve-

Prov. 14. 6. 14 33.

Sap. 14.

Sap. 6. 13.

Eccles. 24. 23.

Eccles. 2. 1.

1. ac. 3.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

convenient nec ne. Peripatetici omnes in hoc conveniunt, videlicet, quod venti, fulgura, Tonitrua, Cometæ, nubes & hujusmodi alia meteora fiant ab attractiva solis atque aliarum stellarum virtute, quippe mediante qua vapores & exhalationes ex Terra & aquis in superiores aëris regiones attrahi atque elevari dicunt. Hinc ergo Velcurius secundum mentem & opinionem Aristotelis physices, cujus erat commentator, ait, Prout vapores magis minusve sunt calidi, ita altius humiliusve elevantur sursum à solis calore aliorumque astrorum, sicut videmus in sole bibente & attrahente aquam &c: At ego demonstrabo, longè aliter se rem habere, efficiamque, ut quilibet humano sensu præditus facilimè & apertis oculis decernat, quòd calor seu virtus nec solis nec stellarum, nec ignis nec creaturæ cujuspiam animalis, quicquam sibi attrahendi facultatem, sed à se pellendi atque discutiendi potius habeat. Exempli gratia: Si in ignis potestate sit attrahere vapores, ad se, tunc non permitteret fumos lignorum & carbonum terrestrium tam leviter ab ejus amplexu recedere: At experientia testatur contrarium: Quippe qua docemur, quòd integrum ignis officium sit densa vaporum & exhalationum subjecta rarefacere, eaque subtilia, penetrando & partes compactas dividendo atque dilatando reddere, & non ut vapores & fumos ita genitos ad se ullo modo attrahat: Nam oculariter videmus quod eos, ipsius actu procreatos discutiatur & per expansum mundi spiritum dissipet: Etiam, si linteam aliquod aqua madefectum igni apponamus, percipiemus quidem quòd substantia in eo aquea in vaporem fumosum virtute ignis convertetur: At verò tam longè abest, fumus ille ut ab igne attrahatur, ut ipsum undique per loci cavitatem sine ulla evidenti ignis attractione expandi atque dissipari animadvertamus. Simili planè modo accidit in operativa solis natura: Nam ipse suo calore aquam & rem humidam substantiamque aliquam spissam sive grossam & combullibilem subtiliat seu rarefacit, & rarefaciendo dilatat: Quòd autem res humida in vaporem reducta sursum tendat, hoc non fit ab attractiva aliqua in sole & stellis facultate: Sed naturali illo appetitu & inclinatione, qua levia elavari solent in altum. Quare sequitur, quòd aqua in vaporem subtiliata aut solidum aut unctuosum quippiam, in fumum seu exhalationem reductum non ab aliqua externi agentis coactione, sed sponte & per se adlocum ipsi à Natura destinatum ascendat: haud aliter, quam è regione, quod grave est & ponderosum, motum suum ex propria sua inclinatione deorsum facit: Sed ut clarius ad huc ipsorum elucescat error; Qui vaporum & exhalationum è terra & mari in superiores regiones, attractione solari statuunt, vos

ad Instrumenti nostri experimentalis, seu vitri calendari experientiam referam; qua oculari intuitu invenietis, quòd omnis attractio à circumferentia ad Centrum (quæ propriè attractio dicitur) efficiatur à frigore & non à calore: Nam videmus, quòd frigoris virtute aqua vitro inclusa, sursum in collo vasis elevetur, & quòd hoc fiat in inspissatione aëris & reductione ipsius in spatium vitri angustius: At è regione observamus, quòd si sol vel ignis vel manus hominis summatè vitri pertingat, eamque calefaciat, tunc aër inclusus dilatabit & subito à caloris actione evolabit; imò quidem tam longe abest, ut aër attrahatur à calore, ut aquam antea congelativa & inspissativa frigoris facultate attractam, superius per nonnullos gradus præcipitet & deprimat. Quod cum ita sit, considerent velim Peripatetici Christiani, & sedulo animadvertant male sanam magistri sui disciplinam, quam tam sanctè & tanta cum affectione in hunc usque diem sequuntur, & secum paucis colligant, quam immaniter & more grosso ipse in præcipuo Meteorologiæ suæ argumento erraverit. Quid ergo ulterius ab eo est expectandum, quin ut tota ipsius fabrica per se in oculis sapientium corruat? Breviter dico, quòd iste & permulti alij ipsius errores palpabiles, sunt in causa, ut varij mente saniores ejus discipuli in quam plurimis ab illius animo & sententia dissentiant: Videlicet in opinione ejus de ventorum, Tonitrus, fontium & aliorum meteororum origine: Nam Iohannes Fregius vir doctus & in disciplina Aristotelis admodum versatus, & quique naturæ mysterijs juxta Peripateticorum documentum inquirendis, operam haud minimam dedit (quæ admodum ex largi voluminis ab ipso editi contentis cui nomen est quæstiones physicae, apparet) hæc in eodem volumine scribit. Quanquam, ait, tota disputatio deventis, sicut de alijs meteoris plena est admirabilem operum Dei, quorum nullæ firmæ & sufficiens in natura causæ proferri possunt, tamen prodest videre, quòd usque humana ratio progredi possit. Sacrae quidem literæ dicunt, Deum ventos producere de thesauris suis, unde ipsorum status audimus, sed unde veniat, aut quò vadant nescimus: Hæc ille: Ex altera parte Margarita Philosophiæ (opus, quidem magnæ famæ atque æstimationis etiam inter ipsos Peripateticos respectu succi illius Aristotelici, quem comprehendit) post strictam inquisitionem ab ea in natura fulguris & Tonitruum secundum Peripateticorum normam factam: Et cum rationibus ab Aristotele de tonitruo & fulguris ortu prolatis, propter defectum atque imbecillitatem earum ad inveniendum tantum in natura miraculi mysterium, nullo modo esset contenta aut satis facta: Ad istud secretum enucleandum coactus est librum veræ sapientiæ respicere, quippe à qua Salomon fatetur, se vim ventorum & mutationem

Velcur. com.
physic. 3. lib.
C. 5.

Fregius lib. 25
De causâ ventorum.

Margar. Phil
lib. 9. cap. 20.

Sap. 7.
Iob. 28. 25.

tationem elementorum agnovisse: Nam aptat pondus aëri & appendit aquas in mensura, & facit pluviae statuta & viam fulgistro Tonitruum. Vnde Philosophia ista à peripatetico dissentiens coacta est in hæc verba loqui: Quidam Philosophorum (inquit) considerantes mirabilem fulminis operationem, ipsum non opus naturæ sed summi Dei effectum immediatū arbitrati sunt. Iterum, ad fontium procreationem & originē quod spectat: Iohannes vel Curio, qui temporis multum in Peripatetica Philosophia contrivit, tamen commentarium super physicam Aristotelis fecisset, tamen videtur sui magistri assertioni in fontium generatione diffidere: Quare ait. Non consentiunt planè sacrae literæ cum philicis de ortu fontium & fluminum, quæ ex mari per varios alveos meatusque fluere ac ad suos fontes refruere dicunt. Ecclesiastes 1. testatur dicens, omnia flumina intrant in mare & mare, non redundat, ad locum, unde exeunt flumina revertuntur, ut iterum fluant. Cæterum Aristoteles & physici Peripatetici dicunt materiam istorum esse pariter vaporem resolutū in aquam & liquefactum à frigore & calore simul intra terram. Ex istis igitur, lector consulte, patet ex confessione discipulorum & quasi pedissequarum Aristotelis, quàm contraria & planè contradictoria sit opinio Aristotelica veræ sapientiæ institutis. Quare ausculta, quæso verba ista Apostoli: Sapientia, quæ contradicit veritati, non est de supra, sed est terrena, animalis & Diabolica: Vnde etiam D. Paulus, si quis vobis Euangelizaverit præter id quod accepistis, anathema sit. Iam verò quod iste princeps Peripateticorum sit in sua doctrina erroneus & disciplinæ sanctæ in causis primarijs generationis meteororum adversissimus, mundo expressis & coloribus vivis in libro ultimo istius tractatus depingam, in quo ipsum mundi Christiani deceptorem & impostorem egregium fuisse demonstrabo, ut pote, qui rationibus præstigiosis & vix probabilitate stipatis ad meteorologiam suam statuminandum utitur: quippe quæ in veritate & effectū, hoc est respectu veri fructus, quam vera sapientia producit, nihil sunt nisi mera fallaciæ & sophismata. Quibus omnibus viris doctis & iustitiæ trutinis libratiss, bene ponderatis, mirabile & admodum alienum procul dubio illis videbitur, quod mundus Christianus fuit tam dui per istas nugas Aristotelicus deceptus: Imo quidem admodum videbitur intelligentibus & mente arrectis novum atque etiam durum, quod illi ipsi, qui zelo Christiano sunt devoti, fontem totius sapientiæ relinquerent, ut artes, scientiæ & intellectum ab Ethnicis quæramus sicut fecerunt Agarenii & illi, qui erant in Theman: à quibus vera scientia non est habenda: De huiusmodi Christianis tam huius, quàm præteriti seculi videtur Apostolus in his verbis Prophetisare:

Erit tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria conacervabunt, sibi magistros prurientes auribus & à veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur, &c. Quo sermone intelligit spurios magistros, erroneos Doctores & precipuè adulterinos philosophos: Nempe Epicuræos, stoicos, & peripateticos, quorum doctrinæ & Philosophia, ut secundum traditiones hominum & secundum elementa mundi, & non secundum veram sapientiam, Christum Iesum, se habent, pro stultitia, vanitate & fabula habentur coram Deo & ejus sanctis. Quare Apostolus in prædicta sua oratione Christianos procul dubio tales seculorum futurorum indigitat, qui veram doctrinam seu sapientiam Christi, Prophetarum & Apostolorum relinquentes, se inconsideratè falsorum doctorum & Philosophorum disciplinis addicant: Iterum Philosophus iste sacer prælagire videtur, quod erunt quam plures in seculis futuris, qui vana gloriæ & amore sui elati, consilia aliorum utcunque sana contemnent, si in ulla re à fundatis & radicatis suis opinionibus dissonantia inveniatur. Textus est talis: In novissimis diebus instabunt tempora periculosa & erunt homines seipsum amantes, cupidi, elati, superbi &c: Semper discentes & nunquam ad veritatem pervenientes, quemadmodum autem Iamnes & Mambres restiterunt Moyse ita & hi resistunt veritati, homines corrupti mente & reprobii circa fidem & ultra non proficient &c: Ex quibus verbis colligimus imprimis, quod nonnulli homines in ultimis hisce diebus adeo suæ propriæ doctrinæ, hoc est, Philosophiæ mundanæ, in qua sunt ab initio instituti, erunt addicti, ut quicquid sincerae veritatis ipsis fuerit oblatum, si suis intentionibus & rudimentis videatur adversum, cum derisione & contemptu respuent. Secundò in sufficientiam doctrinæ & Philosophiæ illius, quam amplectuntur, exprimere videtur: Nam dicit, quod sint semper discentes & nunquam ad veritatem seu perfectionem pervenientes. Hoc est, nunquam pertinentes ad supremam illam virtutem & potestatem, quam vera sapientia suis discipulis promittit. Tertio videtur, quod intelligit mundanam philosophiam per exempla illa, quæ facit de Iamnes & Mambres, quæ in præstigiola Ægyptiorum philosophia & sapientia humana erant admodum versati, cujus virtute nihilominus veræ Moysis Sapientiæ resistere hæud potuerunt. Ac denique intimare videtur, quod ipsi, qui tam firmiter ad hærent sapientiæ spuria sint ab ea corrupti & inquinati in imaginationibus suis, ita ut cogantur errare in punctis fidei. Quare non erit mirum, si Christiana hæc mea admonitio sit à pluribus istius farinae hominibus rejecta & in contemptu habita, licet sat sciam, nonnullos esse, qui veritatis virtute moderantur, & ob eam

Velcor. com.
m. Phys.
Lip. 3. Cap. 6.

Isac. 3.
Gal. 1. 9.

Baruch. 3.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. II.

rationē errores philosophiæ Aristotelis ab infallibili sacre scripturæ veritate distinguere & iudicia sua tam recte & sincere disponere queant, ut sacrosancta unius sa-

pietiæ dignitas nullum ab Ethnicis & non sanctificatis alterius actionibus & asseverationibus patiatur detrimentum.

CAPVT. VII:

In quo Deus noster omnipotens Iehova spuriam huius mundi sapientiam & sapientes sive philosophos in questionem pro falsa & erronea eorum, de causis rerum mundi existentia, & originis ac tandem de Meteororum ortu, doctrina, vocare videtur.

Non erat pro nihilo, quod Aristoteles à Græcis Cacodæmon, quasi spiritus malignus & seducens nuncupetur. Quippe qui subtilibus suis inventionibus & sophismatibus, mundum, non modò in illo seculo, sed etiam in seculis sequentibus decepit, & quasi igne quodam fatuo per semitas erroris & ignorantia à via veritatis seduxit. Nam sophista hic rationibus suis fallacibus magis, quam probabilitatis, veritatisque facie ob ductis, fingit res illas accidentia esse & fortuito sive Casu ortas, quæ revera sunt de supra & per consequens essentialiter & divinitus à spiritu sacrosancto partæ. Etiam juxta ipsius doctrinam, cœlum, terra, stellæ atque elementa fuerunt ab æterno & non creata: atque istam suam assertionem videtur rationibus è fictæ suæ philosophiæ pharethra & inventionibus à proprio cerebro de promptis, statuminare: dicendo, quod ex nihilo nihil fiat. Porro etiam rationem reddit humanam vitæ & motus, & assignat limites mari, suo more: & fingit rerum omnium causas secundum phantasia suam, proque placito suo assignat occasionem generationis & corruptionis rerum. De prima materia & rerum forma naturalium facit, mentionem, internas earum essentias penitus suo sensu, tametsi ignoret, causas nivis, Gelu, Glaciei, grandinis, pluviz, nubium, nebularum, fulgurum &c: nos irrationabiliter satis & per conjecturam solam docere conatur, dicendo, quod more adventitio ex vaporibus & exhalationibus sursum calore Solis & Stellarum ex terra & aqua extractis & in mediam aëris regionem attractis ab accidentali loci illius frigore condensatis, & in tales formas quas habent reductis generentur. Multas ex propria inventionem producit substantias probationesque debiles, quibus ostendit se in talibus suis opinionibus minimè esse deceptum, adducit etiam, ventos fortè fortuna & per accidens fieri, nimirum attractione & elevatione exhalationum calidarum & siccarum virtute prædictorum agentium, dicitque, quod illæ exhalationes postquam in ascendendo ad mediam aëris regionem pertingant, à loci illius frigore deorsum iterum pellantur & tum postea in ipsarum, descensu alijs exhalationibus ascendenti- bus occurrant, cogantur lateraliter tende-

re. Præsumit etiam vir iste nimiâ philantiâ elatus tonitruorum & fulminum, causas intelligere, ipsa etiam per accidens pariter cum cæteris fieri existimans, videlicet à concursu vaporum exhalationibus mixtorum cum infinitis alijs istiusmodi figmentis frivolis & vix verisimilibus: quas omnes verbis mellifluis & subtilibus sed planè externis & superficialibus probabilitatibus loco realis & centralis ipsius veritatis aspectus, obvelavit.

Sed omnipotens Deus cœli & terræ, qui est solus horum omnium author & operator, & ea omnia immediatè format per potestatem & virtutem suam æternam, & ipsa ex thesauris suis ubi & quando placuerit, emittit. Ipse (niquam) qui est summus humanarum actionum iudex, istum mendaciorum inventorem cum suis asseclis illis ipsis verbis deridere videtur, quibus Iobum (ipsum ob erroneas suas imaginationes ob- jurgando) est allocutus. Quis est iste involvens sententias sermonibus imperitis? Accinge sicut vir lumbos tuos: Interrogabo te & responde mihi, ubi eras cum ponerem fundamenta terræ, Indica mihi, si habes sapientiam & intelligentiam. Quis posuit mensuras, ejus, si nosti? Vel quis tendit super eam lineam? Super quo bases illius solidatæ sunt? Aut quis demisit lapidem ejus angularem &c: Quid, ò Peripatetice, Fuitne terra æterna & sine principio, ut tu proprio tuo sensu ductus asseverare haud erubescis? Deinde pergit sic. Quis conclusit mare ostijs, quando erumpebat, quasi de vulva procedens? Nunquid apertæ tibi sunt portæ mortis & ostia tenebrosa vidiisti &c: (Quod tu tam temerè ac tanta confidentia ac secundum imaginationis tuæ leges generationis & corruptionis rationem assignas? Nunquid ingressus es thesauros nivis aut thesauros grandinis aspexisti quæ præparavi in tēpus hostis & in diē pugnæ? &c: (quod tu secundum inventionem & mentem tuam fingas earū ortus seu generationes esse per accidens, ipsisque principia adventitia assignes) An nosti, ubinam sit via, in qua dividitur exhalatio, quæ spargit ventum super terram &c: Quis dedit vehementissimo imbri cursum & viam sonantis tonitru? Anne actor aliquis accidentalis, qualis est frigus, mediæ aëris regionis condensans vapores in nubes & per antiperistasin accendens

rob. 38. 2.
3.
4.
5.
6.
8.
17.
22.
24.
25.

28. cendens exhalationes in nube inclusas) ?
 Quis est pater pluviae aut quis genuit stellas roris ? &c : Anne credis , solis & stellarum calorem vapores sursum attrahentē esse istius negotij , autores & actores , ut tu falso asseverare haud erubescis ? Ex cujus utero egressa est glacies & gelu de caelo

29. quis genuit ? &c : Estne frigiditas mediae aeris regionis , ut tu dicis ? Nunquid conjungere valebis micantes stellas Plejadas, aut gyrum arcturi poreris dissipare ?

31. Nunquid producis Luciferum in tempore suo & vesperum super filios terrae consurgere facies ? Nunquid nosti ordinem caeli ? Et pones rationem ejus in terra ? &c : Et quare non ? Num tu per Philosophiam tuam peripateticam causas omnium rerum tam caelestium , quam terrestrium intelligere profiteris ? At ille , qui cognoscit rerum omnium mysteria mirabilia praestare potest : Nam hac ratione servus meus Iosuah fecit solem in caelo sive stare : & pro amore Hezekiae Spiritus meus fecit solem retro movere in caelo. Nunquid ista mediante tua sapientia potes praestare ? Nunquid elevabis in nebula vocem tuam ut impetus aquarum operiat te ? Nunquid mittes fulgura & ibunt & revertentia tibi dicent , adsumus &c : ? Si bases & fundamenta tuae Philosophiae sint essentialia & substantialia, haec omnia & longe majora efficere poteris Nam viri nonnulli à me electi mediante spiritu meo haec omnia praestiterunt: Verbi gratia potest longam à pluvia abstinentiam, Elias apparere fecit nubes in caelo, quibus terra nimis sicca erat irrigata : Et Propheta meus Moyses & Samuel illa ipsa virtute prodixerunt Tonitrua & fulmina horrenda in terrorem inimicorum. Elias vocavit ignem ab alto & Iosua grandines stupendas) quis posuit in visceribus hominis sapientiam , aut quis dedit cordi intelligen-
 36. tiam. Et tamen ausus es tu , frivolis & vanis tuae inventionis effectibus fretus , quae fundatur super hujus mundi elementis , & non super meo spiritu, qui est vera sapientia, opera mea, quae sum unicus & solus omnium rerum creator & genitor creatu-

ris meis ; imò verò & Chimæreorum accidentium operationibus ascribere. Nunquid qui contendit cum Deo tam facile conquiescit ? In haec verba magnus Deus Iob. 39. 32. Iehova videtur Aristotelem & ejusdem farinae philosophos esse allocutus, qui nimium suis proprijs conceptibus elati tantā audaciā & temeritate super suam sapientiam terrenam & animalē praesumunt , ut etiam ipsi veritati à Deo ortae contradicere & resistere audeant. Opto igitur ex profundo cordis mei , ut philosophi isti mundani se ipsos ab humana illa Ethnicorum sapientia declinantes, humiliter ad veram sapientiam & philosophiam convertant , quae fundatur super eam : Nam in ita faciendo se coram solo caeli & terrae creatore humiliabunt, & cum viro tam patiente quam poenitente respondebunt Iehovae dicentes: Ecce contemptibiles sumus, quid respondimus tibi ? Manus nostras imposuimus oribus nostris : Scimus quod omnia potes, & nulla te latet cogitatio, idè insipienter locuti sumus, & quae ultra modum excederent scientiam nostram, ipsi nos reprehendimus & agimus poenitentiam in favilla & cinere : Agnoscendo jam , nullam esse veram sapientiam, praeterquam illam, quae à te est, qui es luminis Pater, cujus virtute mirabilia , operaris. Quapropter fatemur, quod sapientia hujus mundi sit mera stultitia, & quod tales mundani, qui se ei addicunt, decipiantur, quatenus divinam sapientiam, Christum Iesum negligunt, in quo est Thesaurus scientiae & sapientiae absconditus, ut nos docet Apostolus.

Atque ita vobis sapientiae dupliciter cum varijs ipsius effectibus , & per consequens naturalis philosophiae duplicem expressimus , & docuimus rationem , qua Christiani omnes boni (contra istius aetatis nostrae consuetudinem) debeant unam cum suprema reverentia amplecti ; aliam verò magna cum prudentia evitare atque effugere. Iam verò libro isto sequenti principia Moysaica proponam, quibus integra philosophiae sacrae fabrica statuminatur.

S E C T I O N I S P R I M Æ L I B. III.

Philosophiæ Moysaica liber tertius, in quo vera Philosophiæ principia enucleantur.

Argumentum libri.

In libro præsentis author vera & essentialia divinæ philosophiæ principia generaliter pertractat, & quàm inconstantes & differentes philosophi Ethnici in suis de rerum omnium principijs opinionibus fuerint, particulariter exprimit, ubi etiam probat quòd Græcorum Philosophorum seu Naturalistarum præstantiores suæ philosophiæ fundamenta seu principia à vero & sacro philosopho Moyse more surreptitio acceperint; cujus philosophia digito Dei erat impressa sive delineata, utpote cujus characteres ignei in tenebrosa hyla per verbum divinum seu sapientiam æternam erant quasi sculpti & depicti: simulque ostendit, quòd, tametsi philosophi isti Athenienses, hæc Moysis principia ad suam condendam philosophiam usurpârint, & sibi ipsis ferè vendicaverint, & ut immanem istiusmodi suam rapinam à mundo tegerent, nova ipsis nomina imposuerint, tamen quia nec ad profundam & centralem ipsorum intellectum penetrare sive pertingere, nec sapientiæ sanctæ seu verbi mysterium rectè & cum iudicio maturo concipere & apprehendere potuerunt, ideò non nisi adulterinam super male cognita illa fundamenta seu principia structuram sive philosophiam erexerunt: vanam nimirum & fallacem sapientiam mundanam, quæ non ex essentiali veritatis & virtutis scopulo seu rupe exscienditur, nec Christo unico Lapidi Angulari innititur, sed ex traditione hominum procedit & secundum hujus mundi Elementa effingitur: Haud aliter, quam si arcem ex stramine utcunque super scopulum ædificatam, ventis undique obnoxiam atque omni turbine & tempestate agitatam vidimus. Post hæc author vera principia Moysaica explicat, esse Tenebras, Aquas, & Lucem. Deinde docet, quòd omnis plenitudo & vacuitas consistat in præsentia vel absentia lucidi & formalis Dei Spiritus. Ac denique quomodo duæ proprietates activæ, scilicet Frigidum & calidum immediatè ex prædictis principijs, nempe tenebris & Luce orientur, ut è regione duæ naturæ mundi passivæ, nimirum Humidum & siccum, suas à dictis duabus activis origines videntur sibi vendicare.

CAPVT. I.

In quo Philosophorum Græcorum atque Arabum in suis de principijs naturalibus incertitudo atque inconstantia explicatur.

Evidens est Argumentum, quòd philosophi Ethnici non essent in principijs suæ philosophiæ bene confirmati, sed in causis suæ naturæ primarijs admodum inconstantes & vagabundi: quatenus inter quamlibet eorum sectam varia & quandoque contraria surgebat de rerum primordijs origo. Verbi gratia, Thales Milesius, qui in septem, Græcorum sapientum habebatur numero putavit, aquas fuisse omnium rerum initium: Sed Anaximines cum suis discipulis dixit aërem infinitum fuisse primam causam seu scaturiginem omni-

um: Et ob istam etiam causam Anaximander existimavit, aërem istum Catholicum fuisse Deum: Et alia parte Zoroaster vult, omnia suum ortum habere ab igne & luce: Vt etiam ipsi Pythagorici, qui affirmant, universalem esse ignem in omnibus & super omnia. Et certè quælibet istarum opinionum, si rectè & debito modo consideretur, ad veritatem Moysaicam appropinquare videbitur: Nam ignis sive lucis Divinæ ex profundo tenebræ abyssi egredientis virtute & præsentia revelatæ & manifestatæ sunt aquæ invisibiles, quarum subtilior portio in vastum aëris spiritum est conversa. Hac ergo de causa tam Thales quàm

quàm Anaximenes videntur quodammo-
do in uno eodemque subjecto convenire:
Verùm enim verò si aliquantulum profun-
dius in negotium istud penetremus, perci-
piemus quidem, quòd isti duo philosophi
non nisi unico solo Principio illo nimirum
materiali seu passivo insisterent, à quo cœ-
lum, terra & omnis alia res suam habet
substantiam sive materialem existentiam:
E regione verò zoroaster non inconsultè
aut sine ratione ignem pro primario suo
rerum omnium principio elegit, utpote
qui procedebat & in actu apparebat,
antequam, Aquæ seu natura humida
fuerunt revelatæ: haud aliter, quàm actio
passionem seu causâ effectum præcedere
observatur: Et tamen nihilominus videtur
in eo errasse in ista sua assertione, quòd
principium activum possit nullo modo re-
ctè considerari, nisi quatenus relationem
habeat ad principium aliquod passivum.
Zeno stoicus videtur cæteris aliquantulum
cautior, asseverando, quòd substantia ignis
mediante aëre in aquam converso pri-
maria esset omnium rerum causa. Verùm
certiorem adhuc viam tentat Empedocles,
quàm Zeno, quippe qui pro radicalibus suis
principijs elegit quatuor Elementa, quo-
rum duo fecit Agentia & totidem patientia.
Iamque præcipuus iitorum philosopho-
rum error in prædictis suis opinionibus
de principijs rerum erat, quòd minimè
considerabant divinam potentiam seu
verbum sacrum fuisse majoris antiquitatis,
quàm aliquod ex prænominatis ipsorum
principijs: Nam si hoc iudicio maturiori
intellexissent, contiterentur procul dubio
rationibus ab æterna rerum unitate seu es-
sentiali centro prolatis instructi, quòd di-
vina Lux seu emanatio sancta (quam scrip-
turæ sacrosancti spiritus titulo nominant)
esset actualis creaturarum omnium origo
seu principium, uti nihilominus huic præ-
cedebat alia proprietates divina in una & ea-
dem essentia, quæ dicta est potentia Divi-
na, quæ suum actum seu emanationem præ-
cedit non aliter, quàm Pater tam respectu
temporis, quàm ordinis & existentia: haud
injuria dicitur, exiltere ante Filium aut
creator ante creaturam. Atque hinc ait sa-
piens: Omnium prior creata est sapientia.
Nihilominus tamen est certum, quòd non-
nulli è Græcanicis & Ægyptiacis philoso-
phis, nimirum Plato & Pythagoras inter
Græcos, & Hermes Trismegistus ex Ægypti-
ijs, ad eò fuerunt mentibus suis erecti at-
que exaltati, idque partim observatione
doctrinæ prædecessorum suorum & par-
tim ratione experientia, quàm in itineribus
& peregrinationibus suis longis tam à
sapientibus Æthiopiæ & Ægypti, quàm
Hebræis, Armenicis, Arabibus, Babylonici-
cis atque etiam Indicis acquisiverunt: Nam
ab authoribus fide dignis accepimus, Platonem,
Pythagoram, Hippocratem & alios
per istas regiones fecisse itinera, ut scien-

tiam & cognitionem suam auferent &
multiplicarent: Quod sine dubio decer-
nerent, tamen de longè & quasi in nebu-
la verùm lumen natura humida quasi vesti-
mento indutum: & inter alios traditur, de
 Platone, atque etiam hoc idem ex nonnul-
lis ipsius scriptis est eliciendum planè, quòd
ipse notitiam ac visionem habuisset Dei
verbo, & quòd libros Moyfis legisset, &
quòd admodum profunde in mysterijs di-
vinitatis esset versatus; quare ab ipsis Chri-
stianis Divinus vocatur. Simili etiam mo-
do philosophus ille insignis Mercurius
Trismegistus per scripta sua Divina argue-
re videtur se Libros Moyfis perlegisse at-
que etiam in arcanis Dei secretis in spe-
ctionem haud minimam habuisse, quem-
admodum ex sermonibus ipsius profundis
sub Pimandri nomine editis colligere fas
est, quippe in quibus videtur sanctam Tri-
nitatem agnoscere, atque etiam rationem
creationis mundi & Elementorum more
Moyfaico ibidem apprehendere, quam fa-
tetur esse per verbum Dei factam & com-
pletam. Quare hisce duobus inter omnes
alios philosophos mihi liceat Divinitatis
portionem ascribere. In hoc tamen unico
possum neque Trismegistum neque Platonem
commendare, videlicet, quòd post
Moyfaicarum librorum lectionem, quo-
rum subjectum Spiritus Divinus Moyfi di-
ctavit tamen doctrinam & veritatem,
quam ex ipsis de principijs rerum extraxe-
runt, professi sint; tamen noluerunt magi-
strum suum in suis scriptis agnoscere, sed
principia ipsius mutatis eorum nominibus
sibi suisque philosophis usurparunt. Verùm
ut Plato cum suo magistro Moyse inhu-
maniter & ingratis hac in re ageret, ita
quidem & ipse eodem planè modo à disci-
pulo suo Aristotele duriter erat tractatus,
ut pote qui percipiens, quòd tria Moyfis
principia à magistro suo Platone essent sub
novis titulis velata & occultata, ut pro
prijis suis haberentur, etiam ipse imitando
magistrum suum, ipsum eodem nummo
persolvendo nomina & titulos principio-
rum Platoniorum novo fuce obvelando
alteravit & sibi ipsi tandem vendicavit, ut
super ea philosophiam noviter à se inven-
tam conderet. Quibus videre licet, quam
malè & haud securè philosophia ab huma-
na traditione parva, fundamentis bonis sit
statuminata: Haud aliter, quàm si domus
straminea vel ex re alia fragili & non dura-
bili constructa, esset super scopulū durum
ædificata, quæ nihilominus respectu infir-
mitatis & imperfectionis rei, ex qua est
fabricata, non potest esse diuturna, quate-
nus ejus materia est ad substantiam soli-
dam suæ basis heterogenea & per conse-
quens malè compacta & cuilibet vento
aut turbini obnoxia: Haud secus ac tam
spuria & heterogenea, viliter disposita est
philosophia istius Aristotelicæ structura
respectu principiorum illorum essentialiū,

Ecclesi. 1.4.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. III.

super quæ superædificatur, ut vel minimum quidem veritatis seu sapientiæ sincerae flatum perdurare nequeat, sed facile corrumpitur & in nihilum redigetur: Nonne videtur Apostolus hoc idem ex istis innuere: fundamentum, ait, nem potest ponere, præter id, quod positum est, quod est Christus Iesus. Si quis autem superædificet super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, fœnum, stipulam, uniuscujusque opus manifestum erit: dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur, & uniuscujusque opus, quale sit, ignis probabit. Hisce ergo quilibet sagax Christianus animadvertere potest, quomodo philosophi Ethnicorum peritiores & majoris inter mundanos æstimationis principia sua ex scriptis Moysaïcis acceperint vel rectius surripuerint, quatenus ea sibi ipsis usurpantes magistrum suum Moysen in scriptis suis minimè agnoverunt, qui totam suam doctrinam & scientiam spiritui Divino tribuit sive arrogavit, & ejusdem principia seu fundamenta more practico ex apparitione Dei super montem Sinai expressit: Nam super horum principiorum bases (trium, dico, unius essentia) philosophi veri & mystici vel, si mavultis, Theosophi pij annuntiaverunt, quod Lex tam externa seu Moysaïca, quam interna sive illa Iesu Christi essent ædificata, quæ quidem ad aures Aristotelis & ipsius pedissequarum Ethnicorum nunquam pervenerunt, utcunque videantur sua sapientia periti. Nam si legum istarum mysteria intellexissent, tunc procul dubio super Lapidem istum angularem debito & non incongruo more subiectum philosophiæ suæ erexissent, & per consequens idoneos suæ sapientiæ fructus collegissent: Et quamvis à magistro suo diviniori essent instructi, tamen ex ipsorum scriptis apparet, ipsos in centrali rerum veritate fuisse rudes, ignaros atque incultos. Quare mera erat in Aristotele stultitia, qui pro philosophorum facile principe à mundanis habebatur & magnificabatur. Privationem efficere, seu potius effingere, ubi nullum erat alicujus præcedentis positionis seu informationis vestigium, idque præsertim, cum esset chaos, antequam ulla res erat explicitè producta. Sed non est mirum, cum ipse opinatus sit, mundum omnesque in eo species fuisse ab æterno, hoc est, sine principio & fine: Quod quidem si ita esset, non nisi veritatem protulisset, dicendo, quod tenebrosa abyssus seu chaos respectu suæ existentia sine forma, esset privatio alicujus actus, aut actualis præ existentis materiae, sed quod hoc sit falsum, contentus, sacrarum literarum confirmat, quatenus in ijs legimus, quod Deus creaverit mundum à materia sine forma sive informi. Et quod cœlum & terra esset prius de aqua & per aquam consistens Dei verbo. Et quod uterus primarius, ex quo aquæ erant extractæ (quæ erant massa illa materialis, ex qua res

omnes sunt conflatae esset informis abyssus, sive Chaos sine forma: & quod per consequens initium suæ informationis haberet à Patre lucis Essentialissimæ omnia vivificantis & informantis.

Sed ut vobis furtum horum philosophorum egregium possimus directius & magis specialiter indicare, sciatis, velim, illud principium, quod Moyses vocat tenebras seu tenebrosam abyssum sive Principium potentiale, quatenus nondum in actum reducebatur, Aristoteles vocat materiam suam primam, quam dicit esse aliquid solummodo in potentia, quoniam nondum in formatum: Atque iterum videtur illud vocare privationem, sed inconsultè satis, quatenus nulla præcedebat materiae primæ positio sive informatio. Ex altera parte Plato videtur hoc principium vocare suam hylen seu hylam, quæ pro nihilo habetur: quatenus est invisibile & informe quid: atque etiam alibi comparat id corpori obscuro respectu suæ animæ & spiritus. Mercurius Trismegistus illud umbram vocat horrendam, quæ nihil erat, nec appareret, priusquam lux divina è tenebris effulset. Pythagoras facit illum suam Vnitatem Symbolicam: Nam in hoc statu potentia divina ad nihil respicit, præterquam ad se ipsam: Hippocrates ipsum vocat Chaos informe: Ad secundum principium, quod spectat, est illud passivum unicum initium, ex quo materialis omnium rerum existentia suum ortum habuit, quod Moyses nomine aquarum insignivit: At Aristoteles mutando & abscondendo rem, materiam secundam nuncupat, quoniam ex primæ materiae visceribus orta est. Plato autem illud vocat principium, Spiritum: ut & Hermes seu Mercurius Trismegistus naturam humidam: Et Hippocrates cum Anaximine vastum & immensum hujusmundi aërem: Pythagoras Symbolicè illud per numerum Binarium seu dualitatis indigitat, utpote, qui est indicium imperfectiois: Nam videtur indicare imperfectam materiae per se & in se conditionem, nimirum si ab actu divino non informetur, & ob istam rationem numerus Ternarius ab omnibus sapientibus tam philosophis quam Theosophis & Cabalisticis pro radice omnium numerorum perfectorum habetur: Denique illud vivificans & omnia animans principium, quod Moyses vocat Lucem, quæ est purus actus immediate à Ruah-Elohim emanans & ab ipso minimè divisus, Aristoteles sine alia agnitione facit suum principium formale: Plato illud vocat Actum seu Animam mundi: & Pythagoras Symbolicè seu Hieroglyphicè per numerum ternarium: Hippocrates id pro immortali calido accipit, quod cum omnia in principio à litigio essent perturbata, in supremam regionem evolavit, quam veteres æthera dixerunt. Nonne est ergo illud insignis quædam rapinae literariae species inter electos ex

1 Cor. 3. 10.

5 p. 11. 18.

2. Pet. 3. 5.

Gen. 1.

ctos ex philosophis Ethnicis illa falsò sibi mutatis nominibus ascribere, quæ erant prophetæ sancto Moyse à spiritu & quasi per digitum Dei descripta atque revelata; idque præcipue, non modo ut se in oculis gentilium sed etiam Christianorum redderent magnos & eminentes? Et tamen non possum quodammodo non excusare Platonem, & Hermetem cum hi ambo videntur, idque expressè cum Magistro suo Moyse in eo convenire: Videlicet, quòd materia, ex qua coeli & terra essent creati, esset natura humida, seu spiritus universalis madidus, & quòd interna illa forma seu actus, qui illum in varieformem disposuit figuram & effigiem, esset verbum divinum, quemadmodum in operibus tam Platonis, quam Hermetis Trismegisti sat liquidò declaratur. Verùm inter reliquos nimis altè & super imaginationis & inventionis suæ pennas est sublimatus Aristoteles. Quippe qui mundanæ suæ sapientiæ seu philosophiæ super formam principiorum Moysaicorum merè typicam seu symbolicam & non realem posuit: Hinc inde cogitando, ut hac ratione sibi nomen & famam exquisitè docti & absolutè sapientis inter mundanos acquireret: Tametsi in conclusione longè aliter appareat in oculis Dei & electorum; imò verò omnium piorum qui sibi constant, quippe qui actus & essentialia particularia actiones solummodò que ad Deum pertinēt ascribit creaturis: Imò verò pertinaciā & confidentia ductus, nescio qua, affirmare haud erubescit, quòd res naturales essentialiter sine immediato Dei actu per se agant: Cùm bonis Christianis liquet & ubique in sacra scriptura confirmatur, quòd Deus operetur omnia in omnibus, idque immediatè (uti nobis videtur Apostolus cùm integra sacri Biblij harmonia intimare.) Atque hæc est ratio quòd mundus non assignat Deo soli rerū omniū creatori (uti par est) cujuslibet in isto mundo actionis gloriam, sed potius naturæ creatæ, nimirū aut Angelis, aut stellis, aut Elementis, aut Meteoris, aut creaturis compositis: Quæ omnes à spiritu seu verbo Dei sunt factæ & sustentatæ atque in suo esse præservatæ. Hinc inde ergo multiplicis Idololatriæ origo, videlicet venerationis solis, Lunæ & stellarum & sacrificiorum atque oblationum Idolis, dijsque falsis & dæmonibus deludentibus. Hinc impia Isidis & Osyridis veneratio, falsaque Saturni, Iovis, Martis, veneris & Mercurij adoratio. Hinc immolationes & holo causta profana ad cælum, vestam, Cererem, Proserpinam, Vulcanum, Plutonem & Neptunum, & permulti alij in mundo errores & abusus absurdus, quibus viri ignari à vera omnipotentis Dei & Spiritus ejusdem cognitione divertuntur: Vti infra ostendetur clarius, & tamen Apostolus nullos ex istis in mundo aut actionum effectus agnoscere

videtur: Vnde ait: Dij sunt, qui dicuntur, sive in cælo, sive in terra: Nobis tamen unus Deus Pater, à quo omnia, & nos in illo, & unus Dominus, Christus Iesus, per quem omnia & nos per ipsum &: Quibus asseverare videtur, quòd neque Angeli, neque dæmones sive intelligentiæ, neque stellæ neque creaturæ reliquæ, quibus, quasi Dijs, delusione Diaboli & seductione hominū ignari mundani oblationes offerunt, in oculis Christianorum possunt per se aliquid agere, sed ait, omnia & consequenter actiones creaturarum istarum sunt à Deo & immediatè in actum reducuntur per Iesum Christum Dominum nostrum ubique immediatè operantem, quippe qui est centrum cujuslibet rei, cujus circumferentia est nullibi; vel, ut alij habent, est centrum & circumferentia, vel, ut Apostolus, omnia in omnibus. Hic est verus lapis ille Angularis, qui sustentat fabricam cujuslibet creaturæ quam scit, sine quo lapide fundamentali omnia in nihilum redigentur. Est ergo actus omnium à Deo & illius executio fit per verbum seu spiritum divinum Iesum Christum: & illum actum edere solet ille Spiritus per infinita mundi organa, quæ creavit. Finaliter Deus agit per suum verbum in creatura quasi mediante organo, quicquid vult, ubi & quando ei placuerit. Sed ad propositum: Nam de hoc alibi latius. Hæc ipsa doctrina spuria inventionem hominis subtilis parta, est in causa, quòd mundus in verbi divini cognitione erraverit, quatenus operationes & proprietates Divini Spiritus in creaturis ratione suæ ignorantia non perceperit: Imò quidē nonnulli ex philosophis Christianis ratione hujus debitam in creaturæ tam visibilis quam invisibilis arcanis, & divinæ Spiritus actionibus neglexerunt inquisitionem: Imò verò tantà obstinaciā & tam seriò, dico, Christiani, Philosophiæ Aristotelicæ pro hodierno die sunt addicti, ut oculos suos nescio quo furore instigati à vera Meteororum scientia, quæ veræ sapientiæ sunt fontes, in scripturis sacris publicata, libenter avertunt, ad incertam & vix probabillem doctrinam Peripateticam se convertant. Atque hæc est ratio, quòd ipsi non agnoscent aut saltem minimè admittent ullam veram Philosophiam meteorologicam posse per Spiritus Sancti documenta in pagina Sancta recordata doceri, sed ea solummodò, quæ ad salutem animæ humanæ exinde spectant posse hauriri credunt: cum nihilominus sit evidens, quòd sint paginæ integræ, tam in libris Moyse, Iobi, Psalmorum, Prophetarum, quam testamenti novi, quæ in primis Christianos ad veræ Meteorologiæ mysteria enucleanda & ad immediatos in ipsis actores cognoscendos, quo ipsis honorem & reverentiam summam præbeamus, via regia & sine ullo dolo aut furore invitant,

SECTIONIS PRIMÆ LIB. III.

ut hac ratione opera mirabilia creatoris tam in cœlis ; quàm in terra admiremur, quæ idèd à mundi origine ad hunc usque diem & Præcipuè in mundo isto sublunari mirabiliter mediante suo verbo producit, ut

ex ijs stupendam spiritus sui æterni in creaturis potestate in hominibus declaret : Verùm de istis libro hujus quinto copiosius atque luculentius.

CAPVT, II:

Quæ fuerint Principia Moysaica, hoc est omnium rerum primordia: Quomodo ex nihilo essent extracta & producta. Deinde quid per hoc vocabulum NIHIL intelligatur: Ac denique Principium potentiale, quod est tenebrosa abyssus seu Chaos informe, satis efficaciter hoc in loco describitur.

Prinicipia Moysaica sunt plana atque evidentiâ ijs, qui sapienter verba excellentissimi Philosophi Moysis in primo cap. gen. expressa contemplantur : Nam priusquam mentio ulla de spagyrica illa separatione, quæ virtute verbi Dei seu Spiritus, illius divini Elohim in sex dierum creationis opere erat facta, dictum est, quòd tenebræ essent super faciem abyssi, & quòd terra esset inanis & vacua. Quibus liquet, quòd cœlum & terra nondum essent in actum seu formam essentialem redacta, sed manerent unum quid informe, hoc est, rudis, unica indigestaque moles : Atque ita omnia complicitè erant in unica tenebrosa abyssu comprehensa, quæ quidem erat adhuc explicite nihil. Exempli gratia : videmus, quòd magna arbor, cum radice sua, corpore, ramis, folijs & fructu complicitè in nucleo sive semine contineatur: cùm verò explicite nihil tale, præterquam in sola imaginatione comperiamus. D. Augustinus comparat istud Moysaicum NIHIL seu quid informe cum sermone aliquo potenciali, qui dum est in sola mente locutoris, videtur ei, qui est auditor, nihil, hoc est, aliquid in sola potentia existit, sed nihil actu. At quando sermo ille viva voce editur, tunc illud, quod erat prius complicitè in animo loquentis, jam explicite ab auditore apprehenditur. Plato illud in hoc Nullitatis statu visioni in somnio comparat, quæ quando homo excuscatatur à somno, nihil apparet præter imaginationem. Sed, quoniam iste sermo, Deus creavit omnia ex Nihilo, mentes multorum etiam doctissimorum virorum perturbavit, atque in ipsius intellectu, seu sensu gemino ipsos haud parum hæsitare fecit. Mihi propositum est de ipso Nihilo pauca proferre, & quæ nam sit animi mei de eo sententia, hoc in loco breviter explicare.

Inquit Peripateticorum Princeps : Ex Nihilo nihil fit. Docta quidem sententia, axiomatique infallibile in persona tanta eruditione indata, si vocabuli Nihili sensus uno eodemque modo esset semper intelligendus atque interpretandus : Verùm ego bo-

nis & securis statuminatus columnis assero, quòd, si aliqui aut præsumptione aliqua aut ignorantia nonnullâ dicti in eam incidunt opinionem, quod in his verbis: Deus creavit omnia ex Nihilo : vocabulum NIHILVM debeat sumi pro nihilo negativo seu absoluto nihilo illo, quod non cadit sub intellectum, seu capacitatem humanæ rationis, ipsos certiores jam facio, quòd hujusmodi Nihili species nunquam pro prima creationis materia esset intellecta aut à sapientia ullo tempore accepta : Nam apparens est tam infallibi sacri Biblij sensu, quàm sincero in Naturæ lumine, quòd & materia omnium in ipso Deo & cum Deo unum & idem ab æterno manerent : atque hoc ex divino fonte sic probabo : Ait Moyses : in Principio Deus creavit cœlum & terram : In quo sermone Principium non est pro negativo Nihilo sumendum: nam scripturæ nos docent verbis satis elucidatis, quòd ex ipso & per ipsum & in ipso sunt omnia : Quare si omnia procedant à Deo Creatore, qui omnium Entitatum est summa, sequitur, quòd materia cœli & terræ atque etiam Lux omnia in formans non procedant à Negativo Nihilo. Iterum Sapiens : Omnipotens Domine, manus tua creavit orbem terrarum, vel (ut Hieronymus habet) mundum ex materia informi : ut Tremellius interpretatur, vel, ut Hieronimus exponit, ex materia invisa & sine forma. Quare sequitur, quòd non esset absolutum aliquid nihil, ex quo mundus erat creatus. Etiam scripturæ alibi: Fide intelligimus, aptata esse sæcula verbo Dei, ut ex visibilibus invisibilia fierent, & consequenter non ex absolutè Nihilo. Præterea si Deus non produxisset & creasset omnia essentialiter ex se ipso, sed ex mero & vano nihilo Negativo, tunc creatio, non pertineret ad Deum, neque ad eum jure referri potest : hoc est, si omnia non fuissent essentialiter in eo, & initiū suū ab ipso accepissent, tunc revera sequeretur, quòd omnia non essent ab eo facta, sed suam Es-

Gen. I.

Rom. II. 36

Sap. II. 18.

Hebr. II. 3.

sentiam recipere à Nihilo, neque confisterent in eo, sed in Nihilo: Verum apparet, quod res se habeat longè aliter: Nam creatio est opus Dei, & per consequens non opus & subiectum Nihili absoluti: Ipse est Entitas Entitatum vita omnium viventium, Principium Principiorum, & aquarum omnium fons & scaturigo: Ex quibus coelum & terræ erant creata. Denique nihil venit unquam in existentiam, aut essentiam, habuit in alio, sed ab ipso solo, & per ipsum solum, nec possibile est, ut aliquid existat, sed in ipso solo. Quare concludendum est, quod Deus genuerit, produxerit, fecerit & creaverit nihil, quod non erat æternum in ipso: Quod etiam. Apostolus sic videtur confirmare. In Christo sunt omnia condita sive visibilia sive invisibilia, ipse ante omnes & omnia in ipso constant, Angeli, Throni, Potestates, Dominationes per & in eo sunt creata, qui est Principium: Sed quoniam quæstio ista in Cap. 1. & 2. Libri primi sectionis hujus secundæ planius & clarius discutitur, plura de eo isto in loco non dicam, sed directè ad propositum revertat.

Vt ergo tenebræ Moysaicæ rectè dictantur potentia divina, ita quidem lux illa, quæ ab Ruah-Elohim dum ferebatur, super aquas emicabat, nuncupata est actus divinus, quas duas Cabalisticæ per Aleph tenebrosam & lucidam explicant, uti in locis antea citatis Libri primi sectionis hujus tractatus secundæ Latus declarabitur: Atque hæc de causa scripturæ alibi affirmant, quod Deus sit omnia in omnibus.

Dico igitur, quod idem, quod intelligitur per tenebrosam abyssum & terram inanem & vacuum Moyse, à Iobo nuncupatur umbra lethalis, ut pote quæ est forma & vitæ destituta. In quo etiam sensu alibi dicit: A quilonem extendit Deus super inane & vacuum & suspendit terram super Nihilum. Quibus videre licet, quod non esset Negativum Nihilum, sed materia quædam in potentia ad actum, quæ erat ad huc omni formâ destituta. At forma dat nomen & esse. Vnde sequitur, quod cum prima ista materia esset in formis, haud immeritò Nihilum est dictata, quatenus neque nomine, neque existentia aliquâ essentiali erat prædita: Erat enim solummodò aliquid in potentia, & per consequens in actu nihil. Atque ob istam rationem dicitur à Trismegisto Potentia divina. Atque iterum dicit, quod in instanti seu momento apparitionis luminis appareret in forma Umbra horrendæ: Preterea ut Moyse dixit. Tenebræ fuerunt super faciem Abyssi. Ita Hermes alibi: Erat umbra infinita in abyssu, aqua insuper: Et spiritus tenuis intellectualis per divinam potentiam Chaos inerant &c: Quo suo sermone videtur cum Moyse exactè convenire. Iam verò, quod aquæ atque Spiritus igneus complicitè in

chaos seu tenebrosa abyssu continerentur; apparet per præsentiam aquarum, super quas Ruah-Elohim seu Spiritus Domini ferebatur, uti infra declarabitur. Ita, ut per ista testimonia decerne repossimus, quid primum rerum omnium principium materiale sive potentialis existentia esset, nimirum Tenebrosa abyssus. Terra vacua & inanis Moyse. Nihilum, inane vacuum, & umbra lethalis Iobi. Materia invisa & informis Salomonis. Potentia divina ante omnia creata Esdræ, quæ erat fons & initium omnium. Umbra horrenda & infinita in abyssu & potentia divina Hermetis seu Mercurij Trismegisti. Aleph tenebrosum Cabalisticarum, & ut verbo dicam, erat mysticus & complicitus ille numerus omnium, qui ab odone Abbate dicitur esse principale in animo conditoris condendorum exemplar. Ita, ut omnes res essent complicitè in potentia divina, priusquam Monas æterna suam ad mundi creationem emisisset monadem seu spiritum omnia informantem: At activa Spiritus istius emissi virtute omnia ab occulta & complicita conditione in naturam & existentiam explicitam sunt redacta. Quod etiam Hermes arguit in istis: Cantabone laudes tuas in ijs, quæ in lucem è tenebris eruiisti? An in ijs, quæ latent ad huc arcano sinu reconditi? Quia ejus hymni particula arguit, quod tam ea, quæ invisibilia sunt & in obscuro Chaos, sed complicitè comprehensa; quam ea, quæ sunt manifesta, existant unum & idem in oculis abstractæ & incomprehensibilis unitatis, qui est Deus & Dominus tam eorum, quæ videntur in debili nostra capacitate, non existere & pro Nihilo haberi, quam illorum, quæ nobis per Spiritum ejus sunt revelata & sensibus nostris perspicua redduntur. Quare Propheta ait: Tenebræ sunt ei, sicut ipsa lux. Ac si dixisset: Omnia sunt coram Deo non nisi unum, qui semper est unum & idem, in quo omnia arcana quasi in Creatoris sinu sunt recondita: Vt Hermes in Textu antea citato ait: Quod etiam totum satis eleganter in locosequenti describit: Principio, inquit, cuncta dependent, Principium ex uno solo & Principium movetur, ut rursus extet Principium, ipsum tamen unum præstat, nec recedit ab unitate. Plura non dicam hoc in loco de isto Principio. Quoniã in libro & capitibus secundæ sectionis antea citatis, plenior de eo feci mentionem: Descendam ergo jam ad Principium Moysaicum secundum, materiam scilicet secundam, quæ est aqua ab utero litigioso ipsius Chaos seu Tenebræ Abyssu parta & revelata: Quæ juxta Doctrinam Prophetæ Moyse & Apostoli Petri, erat communis illa materia, sive substantia, ex qua coelum & terra & per consequens totus mundus & omnia, quæ sunt in eo suam habuissent existentiam.

Coloss. 1. 15.

1. Cor. 15. 21.
Coloss. 3. 18.

Pimand. 3.

Pimand. 1.

Pimand. 3.

Gen. 1.
Job. 12. 22.
Sap. 11. 18.

4. Esdras 6.

Pim. 2.
Reuelin. lib. 3.

Odo. abb. lib.
de num. Ternario.

Pim. 5.

rgl. 138. 11.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. III.

CAPVT. III.

De fructu seu principio materiali, quod præsentia spiritus divini è tenebrose abyssi sinu seu utero Chaos erat prius in mundi creationem editum, & quomodo substantialis mundi machina ex ipso sit fabricata.

OMnia ergo in principio complicitè in divina potentia comprehendebantur (uti est demonstratum) quæ respectu humanæ capacitatis erat informis, inanis & vacua, quatenus in una informi & invisibili aquarum massa continebatur, quæ ob istam rationem Elementorum Mater & semen omnium erat dictitata: **Q**uemadmodum videmus quòd tota planta seu arbor in parvulo de formi semine seu nucleo includitur, & nullo modo per rationem seu sensum hominis apprehendi potest, priusquam explicitè è terræ superficie appareat. Ita etiam aqua primordialis erat invisibilis & sine forma & figura, ut pote tenebris deformibus obvelata: Nam tenebræ fuerunt super faciem abyssi, quæ dicebatur Materia prima, que nullum in se actum formalem à captu humano considerandum possidebat, & hanc ob causam in sola potentia extitisse dicebatur. **Q**uidam ergo philosophus profundus, & in mysticis creationis operibus admodum versatus in hæc verba loquitur. Prima materia, ex qua aquæ egrediebantur, erat Nihil, ex quo extracta est materia aquarum, sed hoc non debet intelligi secundum intellectum seu sensum humanum, scilicet, quòd Deus creaverit aquas ex nihilo & tamen verba illa à scripturis sunt rectè prolata, quoniam in principio Nihil erat visibile. Sed si sapientes voluerint mentes suas super captum vulgarem elevare, ut aquarum originem per speculationem debitam inveniunt, tunc quidem negare voluissent, quòd ante aquarum creationem esset quedam materia in supremo mysterio sive potentia divina sive Tenebrosa & informi abyssi, quæ erat Catholica seu universalis arca Dei Theauraria, ex qua aquæ in creatione emanarunt. Atque hoc ex multis Biblij Hebræorum locis confirmatur: Nam Apostolus Paulus loco antè citato ait: Fide intelligimus apta est secula verbo Dei, ut ex invisibilibus visibilia fierent: Unde patet, quòd res, quæ erant visibiles, fuerint originaliter ex rebus in visibilibus factæ. Ex quibus manifestum est, quòd res quæ cadunt sub sensum humanum, non appaerent primordialiter sensui & per consequens æstimabantur in iudicio nostro, at si non essent. Iterum ille alibi: Deus elegit ea, quæ non sunt, ut ea, quæ sunt destrueret. Hinc etiam ait egregius ille cabalista Reuclirus ex con-

sensu aliorum: Scribitur, inquit, in libro Batur: Nihil est principium, nisi sapientia, & hæc est infinitudo ipsa trium summarum Cabalisticæ arboris numerationum, quas vos tres in divinis Personis appellare consuevistis, quæ est absolutissima Essentia, quæ cum sit in abyssi tenebrarum retracta & immanens otiosaque, vel (ut ajunt) ad nihil respiciens **אין** id est, Nihil, sive non. Ens ac non finis, quia nos tam tenui erga res divinas ingenij paupertate multati, de ijs, quæ non apparent, haud secus ac de ijs, quæ non sunt, iudicamus. At ubi se ista ostenderit, ut sit aliquid & revera subsistat, tum Aleph Tenebrosum in Aleph Lucidum convertitur: Scriptum enim est, sicut Tenebræ ejus, ita lux ejus. Hæc ille. Patet ergo, quòd tametsi tenebræ & invisibilitas appareant sensibus nostris esse Nihil, in respectu eorum, quæ mediante luce videmus: Tamen sunt omnia realia & Essentialia coram Deo. **Q**uare illud **NIHIL**, seu vacuum deforme respectu imbecillitatis & capacitatis nostræ, ex quo Aquæ (quæ sunt materiale omnium rerum principium, fuerunt imaginaliter extractæ) videtur materialis existentia ei, in cuius potentia divina reservabatur, quoniam nihil potest esse in Deo, quod non est essentialis realitas, aut aliquid existens, ut ex ipso per ipsum & in ipso sunt omnia, uti à Textu sacro docemur. **Q**uare tam matrix rerum tenebrosa, seu aquarum uterus deformis, quàm infans aqueus, seu Natura humida, quæ paulatim à Tenebrosa Abyssi seu chao de formi virtute verbi seu Spiritus **ELOHIM** scaturiebat, fuerunt realiter in Deo, antequàm comparuerint, hæc est, in Potentia omnipotentis permanserunt & in voluntatis ejus dispositione hæc aliter existerent, quam omnium rerum condendarum numerus fuit primum in animo Conditoris. **Q**uòd autem mundus ex materia hujusmodi sine forma esset primitus creata, testantur hæc sapientis verba antè relata: Omnipotens, manus tua creavit mundum ex materia informi (juxta Tremellij translationem: vel (ut Hieronymus interpretatur) ex materia invisa. **Q**uare sat liquido constat, quòd illud Vocabulum Nihilum capiebatur pro materia informi, & per consequens erat sine nomine & essentia, cum forma, dare soleat nomen & esse: Vel pro re

Reuclir. lib. 3. De Art. Cap.

Rom. 11. 22.

Hebr. 11. 3.

1. Cor. 28.

Cap. 11. 18a

pro re invisibili, quæ non videtur esse idèd, quoniam non apparet sensui. Iam verò, quòd generalis ista materia essent Aquæ, quas præsentia spiritus Elohim modo generali informavit & in actum redegit, ipsi nomen Shamaim imponendo, & quòd essent primordiale principium materiale, ex qua mundi existentia, hæc aliter, quam ex rudi & deformi luti massa domus effingitur, Textus Magistri mei Moyfis videtur liquidò confirmare. Primum, quòd facit mentionem de aquis super quas Spiritus Domini ferebatur, idque immediatè post nominationem abyssi Tenebræ, & Terræ inanis & vacuæ; hocque præcipuè priusquam ulla creatura erat explicitè formata, & antequam Spagyrica primi Diei separatio esset facta. Quo arguitur perspicuè, quòd aquæ essent Principium materiale omnium rerum, cùm à Spiritu Elohim essent informatæ seu inactuatæ: Nam nomine proprio Aquarum erant insignitæ ante primi Diei opus. Secundò, quòd esset idem spiritus Elohim, qui partem quasi obstetricis agens, uterum de formem istum suum foetum dare sive edere fecit, ipsique formam, actum, vitamque impertivit. Iterum ex eodem Moyfis Capite addiscimus, quòd aquæ fuerint omnium illarum separationum subiectum, quæ in tempore creationis à spagyrica seu ignea ejusdem Spiritus seu Verbi Dei virtute effecta est. Tertiò, quòd cœli, qui in regione mundi superiore erant dispositi ex puriori, limpidiori & digniori Aquarum portione & regio Elementaris inferior ex grossiori, spissiori, obscuriori, & viliori earum substantia esset conflata: & quòd esset quædam eorum consistentia intermedia Firmamenti nomine insignita, de utroque extremo participans, cujus officium erat, dividere portionem subtiliorem, sive superiorem à grossiori sive inferiori. Tunc infima Aquarum portio

(quàm ego hæc injuriâ Elementum Catholicum voco) in alias distinguitur sphaeras seu orbes, quos mundi literati vocant nomine elementorum, cum rei veritate nihil sint aliud, quàm quadriformis elementi Catholici seu aquarum inferiorum à varie-formi Spiritus Divini afflatu facta alteratio, uti infra latius. Videmus ergo ex præcedentibus, quomodò Spiritus Elohim universam mundi fabricam ex natura ista humida seu Aquis fabricaverit. Quod etiam luculenter ex istis Apostoli probatur: cœli, inquit, erant prius & terra de aqua & per aquam consistens Verbo Dei &c: Sed mundus componitur solummodo ex cœlo & ex terra; quare sequitur, quòd totus mundus fiat respectu ejus materiæ de aqua & per aquam, at quoad ejus formam sive essentiam hanc à Verbo Dei seu Spiritu Elohim habet, qui (ut ait Augustinus) igneam aquis virtutem seu vigorem impertivit. Iam verò cùm stellæ æstimantur esse nihil, præter densiores portiones suorum orbium, atque etiam quælibet regni Elementaris creatura ex materia elementari componitur, debet necessariò sequi, quòd tam stellæ firmamenti, quam creaturæ inferioris mundi, sive sint Meteorologica, sive mixtionis magis perfectæ, ut sunt Animalia, Vegetabilia & Mineralia suam habeant existentiam ab aquis, quæ, ut in lucem, mediante verbo Dei, ederentur, ita etiam æternum consistunt, & in essentia atque existentia sua sustententur & præservantur, a verbo seu Spiritu æterno Elohim, quemadmodum perspicuè vobis in capite sequenti explicabitur.

Venio jam ad principij illius Catholici descriptionem, cujus est dare vitam & esse non modò cuilibet aquarum portioni in genere, sed etiam omni creaturæ ex ipsis conflata.

CAPVT. IV.

Quomodo Catholicum Principium formale, per quod aquæ generales & consequenter cælum & regio Elementaris atque etiam res omnes particulares essent factæ, informatæ in actum specificum seu essentiam formalem redactæ, atque in sua specie à Deo immediate ad hunc usque diem præservatæ, ortum seu initium suum ducerent.

Vobis in præcedentibus recitavi, quod doctissimorum Rabinorū seu doctorum Cabalisticorum opinio esset, ipsam sapientiam æternam, quæ est radicalis omnium origo, quando maneret quasi otiosa & sine actione evidenti (ac si esset in tenebrosa

abyssu retracta) respectu exilis nostræ capacitatis pro Ain hoc est Nihilo seu non Ente & non fine æstimaretur, & tamen istud Ain nobis more mirabili tam postea revelabatur, quatenus emanatio, splendor ve ab ea emissus erat omnia in omnibus &

SECTIONIS PRIMÆ LIB. III.

tamen extra omnia : Est enim virtus illa, qua mediante universæ aquæ, quæ sunt rerū omnium existentia é suo fonte seu puteo Tenebroso hauriebantur, rudi nimirum chaos seu abyſſo, vel, ut antea est demonstratum, Catholica radiorum spiritualium, seu igneæ & formalis virtutis emissio, quæ essentiam cuilibet rei impertit: Vnde liquet, quod tam externum sive passivum omnium hujus mundi creaturarum, quam internum earum sive activum ab æterno hoc, quo ad nos, NIHILO ortum seu initium ducunt, quod nihilo minus respectu sui est omnia (ut dictum est) in omnibus, ut pote in cujus oculis Tenebræ & Lux, visibilitas & invisibilitas, atque aded potentiale nostrum Nihil seu Prima materia & aliquid actualè, sunt unum & idem in essentia sine ulla distinctione aut differentia. Propter hanc causam æterna hæc infinitudo, hoc omne in Omni & supra omnia rectè describitur, primum ab Apostolo ac tum à Philosopho Diviniore Hermete hoc modo: Vnus Deus Pater omnium (ait D. Paulus) qui super omnes & per omnia & in omnibus. Et Hermes: Deus erat Circulus intellectualis, cujus centrum est omne illud, quod est; circumferentia verò extra omnia. Atque alibi eum vocat locum, in quo mundus continetur: inferendo per hoc illud, quod scripturæ pluribus in locis annuntiaverunt, nimirum; quod impleat omnia & tamen extra omnia in se, in illa eadem Vnitatis natura manet, in qua erat ante mundi creationem, quando pro Nihilo secundum Captum nostrum habebatur. Et alibi: Quod omnia in eo sint condita, per eum & in eo creata sunt omnia, omnia in ipso constant, & ipse est in omnibus primatum tenens: Et alibi: Ex ipso, per ipsum & in ipso sunt omnia: Ac ita in multis alijs textus sacri locis. Et quamvis ad mundi constitutionem Divinitas ista æterna è Tenebris effulserit & revelatione abditæ suæ sapientiæ sive Virtutis Essentialis, omnia tam visibilia, quam invisibilia formaliter existere fecerit, atque ita Tenebrosam Cabalistarum Aleph, seu unitas in Aleph lucidum erat conversum: Tamen nihilominus ille idem manet spiritus iste in se ipso non recedens à limitibus suæ uniformitatis. Sed hoc apertè in mentis humanæ dispositione, quæ est essentialis spiritus divini radius, declaratur: Nam ipsa est perpetuo stabilis & sine alteratione in se: & tametsi ejus proprietas sit, aliquando negativa, seu privativa videlicet, quando petenti non vult dare, in quo statu videtur ejus actus nihil in effectu, sive omittere radios suos positivos; & quandoque affirmativa seu positiva, nimirum cum petenti suam concedit petitionem, sive radios suæ bonitatis emittit sit dignata. Similiter planè modò, sive Divina infinitas é tenebris elucescat, quasi à Centro versus circumferentiam, sive radios suos centraliter

& in se contrahat, tamen est ipsa semper una & eadem in se sine ulla ejusdem Identitatis suæ alteratione. Sed venio ad propositum: Apostolus loquendo de æterno isto Christo, dicit, Christus est Dei virtus & Sapientia Dei &c. Et jam vobis dicam, sicut antea per os sapiētis annuntiavi, quid sit ista sapientia divina: Sapientia, ait Salomon, est spiritus intelligentiæ sanctus, qui est vapor virtutis seu potentiæ Dei & fluxus seu emanatio quædam claritatis omnipotentis Dei sincera, candor seu splendor lucis æternæ & speculum sive macula Dei Majestatis & imago bonitatis illius &c. Quibus patet, quod Apostolus & sapiens ille in eodem conveniunt: Atque quod ex consensu utriusque liquet, quod spiritualis Christus, Sapientia, Virtus, Claritas, Candor, splendor & verbum omnipotentis. Iam verò quod spiritus iste esset principale in creatione agens, ex hisce patet: In eo, dicit D. Paulus, omnia sunt creata. Atque iterum: Ex ipso & per ipsum sunt omnia: Et D. Iohannes: Verbo omnia sunt facta & sine eo nihil, in eo erat vita. Et Salomon clarius: Sapientiam possidebat Iehova principio vitæ suæ, ante opera sua, ante ullum tempus, ante principium, ante primordium terræ, cum nulli essent abyssi, edita erat: cum nulli essent fontes, antequam montes fundati essent: Cū aptaret cœlos, ibi erat, cum statueret ambitum in superficie abyssi, cum fortificaret superiores nubes supernæ, quando ponebat mari statum: cum statueret fundamenta terræ, erat apud eum veluti alumnus, cuncta componens, & erat lætificans & ludens coram eo. Quo orationis filo narrat Apostolus, quod Christus seu verbum seu sapientia, quam vaporem virtutis seu emanationem potentis definivit Salomon: Et Apostolus virtutem & sapientiam Dei, esset ille, qui erat ante omne ævum aut ullum creationis vestigium, in occultis cum Deo: Deinde narrat, quod esset principale in mundi creatione agens. Quo bene considerato, sic pergo. Ex prædictis ergo redditur manifestum, quod mutatione formæ & proprietatis principij primi, quod in tenebris erat quasi verbum in principio ab Aleph Tenebroso in Aleph lucidum (quod tunc dictum est fluxus seu emanatio quædam claritatis Omnipotentis) hoc est emissionem istius spiritus æterni, ignis seu lucis, Aquæ, quæ in visceribus Tenebræ Abyssi continebantur, fuerunt revelatæ, & ex itatu nihili in conditionem Realis Entitatis redactæ: ac tum postea admirabili ipsius activitate motioneque & penetratione infatigabili (est enim hic Spiritus omni remobilior, & attingere ubique potest propter suam subtilitatem & munditiam) Primum tenebras à luce distinguebat & separabat: Deinde Aquas superiores splendidas à grossis & obscuris: Tum postea cœlos disposuit in sphaeras seu orbis, ac tum

Eph. 4. 6.
Aclep. 7.

Eccles. 1. 16.
Rom. 12. 22.

I. Cor. 1. 24.

Sap. 7. 25.

Coloss. 1.
Rom. 11.
Ioh. 1.
Prov. 9. 22.

Sap. 7. 24.

divisit aquas grossas five Elementum Catholicum sublunare in proprias regiones, quas veteres Elementa nuncuparunt: uti ex verbis primi Capituli geneleos atque etiam ex primo Pimandri Hermetici sermone colligimus. Sed ut de istis magis adhuc particulariter discurrere queamus, quo gloriosos actus & immortalia opera, quae ipiritus iste divinus primùm in creatione mundi effecit, & adhuc semper per generationem in specierum praeservatione & assidua Meteororum novorum creatione & sustentatione operatur, observetis velim ferio locos istos ex sacra pagina collectos: Sapientiã suã Deus mundum ex materia informi creavit: revelavit fundamenta & obseondita, novit in tenebris constituta & lux est cum eo. Revelavit fundamenta e tenebris & educit in lucem umbram horrendam Aquilonem extendit super inane & vacuum & suspendit terram super nihilum: Nam sapientiã ab ore ejus prodeunte rotunditatem caelorum circummeunte solã & in profundo Abyssu ambulante omnia fecit Deus. Aderat ipsa quando praeparavit caelum, quando certa lege & gyro velavit abyssos, ipsa aderat cuncta componens. Ipsa fundavit terram, stabilivit caelos, erupit Abyssos, nubes rore concrefcere facit: Appat pondus acri, appendit aquas in mensura, facit pluviae statuta & viam fulgetro tonitruum: Coelos creabat & extendebat eos, firmabat terram, & quae germinant ex ea. Sapientiã creavit terram, & stabilivit caelos prudentiã: facit, ut oriatur lumen in caelis indeficiens & sicut nebula tegit omnem terram: facit anni cursus & constituit dispositiones stellarum, fecit Arcturum & Orionem: Convertit mane in Tenebras, diem in noctem mutat, vocat aquas maris & effundit eas super faciem terrae, praeparavit terram in aeterno tempore & replenit eam bipedibus & quadrupedibus; ipsa effudit Deus super omnia opera ejus & super omnem carnem secundum datum: Per ipsam denique Deus operatur omnia in omnibus, mediante ipsa vivificat & animat omnia. Denique in ipsa omnia fecit five creavit: repleta est terra possessione ejus &c: In principio fundavit terram & opera manuum ipsius sunt caeli. Quibus locis evidens est, quod hic spiritus divinitus ad mundum oreandum revelatus; haec sapientia aeterna, quae est emanatio claritatis Omnipotentis Dei, hoc verbum mysticum & mirificum, sit radicale illud principium activum omnia creans, omnia informans, omnia componens & omnia in hoc mundo sustentans & praeservans. Vnde scriptum est: Deo serviat omnis creatura, quia dixisti & factae sunt, misisti Spiritum & creatae sunt &c: Quasi dixisset: Emanatione tua sancta aquae &

tenebrosa abyssu sunt revelatae & informatae, & omnes creaturae ex ijs compactae vivificantur, animantur, & secundum species suas ex Nihilo creantur: Vnde testatur pagina sacra alibi, quod ipse det vitam, inspirationem & omnia: ideoque non per actum mediatum, ut Peripatetici volunt, sed immediatum, neque per operationem minus principalem & secundariam, sed principalem & primariam: Nam si Deus effuderit istum Spiritum super omnia ejus opera: si iste incorruptibilis spiritus sit in omni re: atque etiam si iste spiritus sit magis agilis activus & mobilis omnia alia re, quid, obsecro, impedire potest, quod ipse non operetur immediate & absolute per se in omnibus? Quare distinctiones praedictae, quae ab humana inventione sunt partae debent esse nullius respectu actionis divinae momenti, & per consequens omnes causae activae seu efficientes subalternatae debent a sapientibus relegari in exilium, cum sit ipse Solus, qui operatur omnia in omnibus, & per consequens, animat, vivificat & agit ad praeservationem omnium immediate & per se sine ope alicujus suae creaturae: uti superius est demonstratum. Vnde Propheta: Ego Iehova faciens omnia solus & nullus mecum. Et alibi: Ego sapientiã circuivi rotunditatem caelorum sola &c: Est ergo Deus Pater, qui agit per filium seu sapientiam suam sine ullius creaturae, sive sit Angelus, sive Dæmon, sive Sydera, sive venti, sive Meteora, sive creaturae compositae, adminiculo: juxta illud sapius, sed non inutiliter a me allegatũ: Licet multi sint, qui dicuntur Dij sive in caelo, sive in terra, nobis tamen unus Deus Pater, quo omnia & nos in illo, & unus Dominus Iesus Christus, per quem omnia & nos per ipsum. Sed non in omnibus est scientia &c: ac sidixisset, Non sunt creaturae, quae per se quicquam faciunt, sed est Deus, qui per spiritum suum aeternum Iesum Christum mediantibus creaturis operatur immediate in hoc mundo. Concludimus igitur, quod spiritus iste a Deo emissus unicum sit essentiale & primum atque etiam postremum in mundo agens: Est enim Alpha & Omega, principium activum, centralis animae mundanae actus, creaturarum omnium lapis Angularis, earum fabricas animans, sustentans & praeservans: neque novi ego aliam in sacra mea philosophia ista naturam essentialem, praeterquam solum Creatorem istum in creatura seu sacrosanctum mundanum opificem in operibus suis, ut cum Apostolo & Salomone loquar: Atque hoc modo habemus formale omnium rerum creaturarum principium rationi mundanae, satis luculenter & graphice pro exili ingenij mei captu descriptum.

Gen. 1.
Pimand. 1.

Sap. 11. 18.
Daniel. 2. 22.
Job. 12. 22.
Job. 26. 7.
Eccl. 24. a. 5.
Psal. 104. 25.
Prov. 8. 27.
Prov. 3. 19.

Job. 28. 25.
Isai. 42. 5.
Prov. 3. 19.
Eccl. 24. 6.
Sap. 7. 19.
Baruch. 3. 33.
Eccl. 1. 10.
Sap. 8. 5.
I Cor. 12. 6.
I. Tim. 6. 13.
Psal. 104. 25.
Coloss. 1.
Hebr. 1.

Isaiah. 16. 17.

A. 17. 25.

Eccl. 1. 10.
Sap. 12. 1.
Sap. 7. 24.

Isai. 44. 24.
Eccl. 24. 8.

I. Cor. 8. 3.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. III.

CAPVT. V.

De Pleno & vacuo, quid sit vera Plenitudo & vacuitas, & qua ratione Philosophi Ethnici in sua circa ea inquisitione erraverint.

IAm verò explicatis duorum principiorum constituentium & componentium naturis, quorum prius est existentia rerum fons; alterum Essentiæ formalis origo; necesse est, ut Pleni & vacui proprietates ordine proximo, idque juxta Philosophiam veram & Christianam intelligamus. Sed priusquam in istius rei explicationis medullam me immergam, opus est, ut Ethnicorum Philosophorum de hoc subjecto opiniones cum illis Theo-philosophis Christianis in primo loco conferam. Ut ergo videtis ex præcedentibus, quòd sit unum principium ad existencias materiales rerum spectans, quòd Aquas diximus: & aliud, quòd ad earum essencias formales attinet, ita quidem duas de Pleno & Vacuo invenimus opiniones, quarum prior est Ethnicorum, utpote quorum est sententia, quòd omnis Plenitudo & Vacuitas debet esse in respectu materiæ seu substantiæ, qua repletur mundi cauitas: Vnde illud dicunt vacuum, quòd non repletur aliqua materiali existentia: Quare ubi est nihil existentia aquarum, ibi vacuum esse concludunt: Hi ergo nec dolium, nec puteum volunt esse vacuum, tamen si sensibili corpore non sint repleta, quatenus ipso aëre, quem corpus esse agnoscunt, repleantur: Imò verò aërem dicunt idèd vacuum in mundo impedire & plenitudinem sempiternam omnia implere, quatenus ipsius subtile corpus penetret omnia, & ubique per mundum discurrrens repleat suâ existentia omnia: quare utcunque ullus locus dicitur vacuus, est tamen undique rei veritate aëre plenus. Hisce ergo sic respondeo, quòd frustra sit disputatio de illis rebus, quæ nec sunt nec fuerunt, aut erunt unquam: Nam cum aquæ essent principium illud materiale, à quo omnia habuerunt suam existentiam, utpote à quibus, per quas & in quibus cœlum & terra, ex quibus omnia constant, erant fabricata, ut testatur Apostolus, opus est credere, quòd cœli prius & terra deficient, ac denique tota aquarum creaturarum moles & per consequens materiale rerum principium in nihilum redigetur, priusquam verum aliquod tale, quale Ethnici somniaverunt, in mundo reperietur. Quare dico, frivolum fieri quæstionem circa illud, quòd nec fuit, nec erit unquam: At verò è regione scripturæ sacræ videtur aliud Plenum & Vacuum intendere, nimirum illa, quæ ad principium formale sive Essentiale pertinent: Nam ubi Spiritus seu Ruah-Elohim ante rerum primordium non appareret, & aquas tenebris obrutas, non informaret, ibi, uti dictum est,

aderat Nihil, & terra erat inanis & vacua, atque ideo in eo respectu, erat Vacuum, nihil aliud, quàm absentia spiritus istius omnia animantis & vivificantis & suâ presentia informantis: Vnde dicta est Tenebrosa Abyssus, potentia divina & consequenter vacua, quatenus omni actu orbata: Hinc Moyses: Terra erat inanis & vacua. Et Iohannes: Deus Aquilonem extendit super inane & vacuum & suspendit terram super nihilum, hoc est, in Abyssu vacua & inani, ut pote tenebris obruta: Deus sapientia suâ fecit cœlum & terram: Iuxta illud etiam Moysis: In principio creavit Deus cœlum & terram: ubi per principium, mysterium illud Abyssu infinitum intelligunt nonnulli ex doctioribus. Vnde etiam D. Iohannes: In principio erat verbum: Erat enim ex isto principio tenebroso, quòd secundum captum humanum videbatur inane, vacuum & planè Nihil, licet Deo optimè notum, quòd Spiritus iste lucidus est ad mundi creationem egressus, ut in pluribus sacrarum literarum locis patet. Et Mercurius Trismegistus ait: Erat umbra infinita in abyssu, aqua insuper & spiritus intellectualis, per divinam potentiam in Chaos inerant &c. Liqueat ergo, quòd apparitione istius spiritus ex tenebroso Mysterio, tenebræ erant fugatæ, aquæ in lucem productæ & omnia Luce essentiali à spiritu isto emissa sunt creata, juxta illud Iobi: Revelat fundamenta è tenebris & educit in lucem umbram lethalem: ac si dixisset, à conditione vacui & nihili reduxit Aquas, quæ sunt materialia omnium rerum fundamenta, & in plenitudinem & realem existentiam convertit nihilum & vacuum virtute plenitudinis activæ & lucidæ, emissæ à spiritu, in quo habitat, teste Apostolo, omnis plenitudo divinitatis corporaliter. Hinc dixit, idque haud insulcè Poëta: Iovis omnia plena. Et alibi: Iupiter est, quòd cunque vides, quòd cunque moveris: Nonne etiã dicunt scripturæ, Deum omnia implere? Et iterum: Ipsum esse ubique? Atque iterum: Ipsum esse omnia in omnibus? Hic ergo arguitur, quòd vacuitas, Inanitas, Nihil & tenebræ sint unum & idem, nimirum absentia actualis & informantis presentia virtutis divinæ: quoniam omnis plenitudo seu repletio consistit in immediata virtutis divinæ actione & proprietate. Sed Deus per spiritum suum nondum è tenebris ad mundi creationem effulsit. Quare constat, quòd prima & informis mundi materia, omni, quoad nos, gratia inactuante, creante & informantè esset vacua & destituta: Vnde vacua seu

2. Pet. 3.

Gen. 1.

Ioh. 26. 7.

Ioh. 1.

Pimand. 3.

Iob. 22. 22.

Coloss. 2. 8.

seu inanis, vacua & Tenebrosa sive in formis erat dicta; ut ex ante dictis Moysis verbis patet. Terra, inquit, erat inanis & vacua, hoc est, nondum desumptæ plenitudinis Spiritu omnia informantem gustavit: Nam tenebræ fuerunt superficiem abyssi: Evidens profectò argumentum, quòd spiritus iste nondum comparuerit: Sed post appositionem plenitudinis Spiritus Elohim, terra non erat amplius vacua & inanis, sed ratione participationis, plenitudinis & bonitatis divinæ, dicit Textus, Deum vidisse, quòd opus istius diei esset bonum, hoc est, plenum bonitatis, divinæ, quippe cuius virtute tum postea terra germinaret herbam virentem, facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum, & protulit herbam virentem, facientem semen &c: Et vidit Deus, quòd esset bonum: Hinc inde arguendo, quòd terra, quæ antea erat inanis & vacua jam salutari præsentia istius vitæ & formæ Spiritus esset plena, hoc est, igne divino & Spiritu Dei incorruptibili redundans, juxta illud Salomonis: Spiritus disciplinæ sanctus implet orbem terrarum: Et alibi. Incorruptibilis Dei spiritus inest omni rei. Et Apostolus: Christus omnia implet. Quibus videre possumus quòd omnis plenitudo sit à divino actu seu essentiali Spiritus Divini præsentia, cum è regione vacuitas dicitur adesse, ubi vita illa formalis à spiritu concessa, aquis abest, quòd quidem totaliter accidere nequit sine absoluto subjecti ab ejus præsentia sic privati interitu & in statum nihili reductione. Accidit nihilominus in parte, ut quandoque à creatura recedat spiritus iste, videlicet in momento mortis seu corruptionis creaturæ spærificatæ: Quemadmodum ex psalms Regij verbis constat. Deo dante creaturis, recipiunt, abscondente faciè suâ perturbantur, recipiente spiritum suum expirant & revertuntur in pulveres suos; emittente spiritum suum, recreantur bono &c: His ergo patet, quòd sit Spiritus Dei præsentia, quæ implet hominem & creaturas Vitæ bono, & quòd ipsius absentia sit vitæ vacuitas in spiritu humano: Sed ista vacuitas propriè dicitur privatio, quatenus actum positivum præcedentem sequitur. Hæc est igitur ratio, cur vacuum & inane sit tam horribile in rerum natura: Quatenus scilicet extrema & absoluta emanationis æternæ absentia, sive à Spiritu Aquarum mundi ablatio, minimè potest tolerari: Nam res quælibet ex aquis conflata summo naturæ suæ appetitu cupit informari. Quare abominabile est in natura, ab omni existentia privari. Sequitur ergo, quòd, nisi Deus res omnes hujus mundi implevisset suo Vitæ spiritu, vacuitas, Inanitas, & deformitas ubique per mundum regnarent, & per consequens omnia manerent in statu Nihilii: Sed quoniam Deus præsentia lucida spi-

ritus sui emanantis omnia ex Nihilo creavit, sustentavit, & præservavit; igitur evidenter liquet, nihil esse in hoc mundo, quòd jam est absolutè inane & vacuum: Tametsi ante Principium mundi tenebrosa Abyssus & materia deformis coeli & terræ esset talis: Vti Moyses & Iob habent: Manifestum ergo est, quàm vana & impossibilia sint vacuum & plenum secundum intentiones Philosophorum Peripateticorum, respectu illorum, quæ à scripturis intelliguntur: Nam vacuum & Plenum, Moysaica sunt Potentia & actus, unde per reductionem potentia, quasi Nihili in actum mediante spiritus Elohim præsentia, vacuum & Inane in plenitudinem convertitur: Non est quidem mirum, si Aristoteles de ista inanitate & seu vacuitatis & Plenitudinis specie ne cogitaverit unquam, cum in uno loco ait: Ex Nihilo nihil fit. Et in alio loco affirmat: Lucem esse merum accidens, & per consequens non apparebat sensui ejus, quòd accidens potuisset inanitatem seu Vacuitatem auferre, seu eam in plenitudinem ratione suæ essentiali conferre. Sed ego Christianos Peripateticos proprijs jam aggredior armis, & telo ab ipsorum pharetra deprompto, talem ipsorum assertionem sic oppugno. Commune est inter ipsos axioma: Quòd Accidentis esse sit inesse. Ego igitur ipsis me istiusmodi syllogismo opponam: Si Lux sit accidens, tunc ejus esse est inesse sive inhærere subjecto: at Lux sine ulla ad aliquod subjectum ad hæsiōnem existere potest. Ergo non est illa accidens, sed potius substantia omnium purissima & essentialissima: Major probatur & conceditur ex verbis Aristotelis, nimirum, quòd accidentis esse sit inesse: Minor confirmatur autoritate Moysis, ut pote dicentis, quòd Lux esset primo die ante omnem aliam creaturam producta sive creata: & per consequens nullam habuit præexistentem materiam, cui inhæreret. Prætere à est ultra captum humanum, ut Deus crearet Accidentia tempore & ordine antè substantias sive creaturas essentielles. Porro etiam Deus fons origo & pater Luminis nuncupatur, ut scripturæ tradunt: & spiritus seu verbum ejus definitur esse Lux, in qua non sunt tenebræ ullæ. Et iterum Spiritus sapientia dicitur esse claritas seu splendor & virtus emanans ab omnipotenti Deo. Concludimus ergo, quòd verum plenitudinis & vacuitatis mysterium esset Peripateticis penitus ignotum, quippe qui erant veræ sapientia, quæ (ut Apostolus testatur) descendit à Patre Luminis, penitus ignari: Hocque apparet in eo manifestius quatenus essentialem lucem seu splendorem sanctum, qui est essentialis structura cujusbet creaturæ basis & lapis Angularis, esse meram qualitatem sive superficiale accidens, falso tradiderunt.

Gen. I. 10. II.

Sap. I.
Sap. 12. I.
Ephes. 4. 10.

Psalm. 104. 21

Iacob. 3.
I. Ioh. 1. 5.
Ioh. 1.
Sap. 7.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. III.

CAPVT. VI.

Quodmodo duæ essentialis proprietates activæ, invicem conditione oppositæ, ac tum postea totidem naturæ passivæ ex predictis duobus primarys rerum principijs orerentur, & qua ratione omnes in mundo sublunari mutationes sive alterationes virtutibus earum efficiantur.

IN animo meo est, hoc loco partus & origines in primis duarum naturarum activarum seu virtutum essentialium referre, quæ à duobus rerum omnium principijs antea recitatis procedunt, & tum postea conditiones seu proprietates duas passivas, quæ à duarum virtutum activarum effectibus oriuntur, explicare paucis. Sciendum est ergo, quodd, ut potentiale sive tenebrosum in proprietate sua essentiali est emanationi Spiritus actuali sive principio lucido contrarium; ita etiam quodlibet eorum sobolem sive proprietatem essentialem conditione sibi invicem contrariam & repugnantem in mundum produxerunt, nimirum Frigiditatem & Caliditatem: De modo & ratione mystica productionis harum virtutum sive proprietatum succinctè hoc capite agam & in primo loco profundum frigiditatis ortum vobis pro captus mei exilitate enucleare conabor.

Evidenter liquet ex ijs, quæ sunt, antea relata, & ad huc clarius libro primo sectionis hujus secundæ dicitur, quod tenebræ sint effectus immediati divinæ Voluntatis, sive Divinitatis latentis sive in se contractæ: & consequenter privativæ Dei proprietatis sive Potentiæ divinæ, quæ est Privationis, Mortis, Vacuitatis, Inanitatatis, Deformatatis & hujusmodi aliarum imperfectionum Mater: Nam proprietas deformis Nihili sive Tenebræ abyssi est naturaliter acquiescere, fixari & nullo modo agere aut operari: Ratio, quoniam in ipsius appetitu est conversationem suam in & circa centrum habere, in quo nullo est motio sive actio, qua se versus circumferentiam dilatat, ut è regione, Spiritus Dei lucidus, sive Deus in sua voluntate sive natura patente versatur circa actiones & motus, qui à centro ad circumferentiam tendunt. Ob istam ergo rationem, principium Tenebrosum sibi, idque naturali inclinatione vendicat, quietem, otium, & fixationem: Atque ista proprietas generat seu producit virtutem essentialem suæ propriæ conditionis, nimirum Frigiditatem, quæ, ut pro Agonista seu Athleta ad resistendos sui oppositi, videlicet caliditatis insultus eligitur, ex cujus societate sunt motio & Actio, ita quidem, nisi ipsa agitur & incitetur agili caloris actione, non movetur, sed videtur pacificè &

quieto more somnolentæ suæ matri, Tenebris videlicet & privationi inservire, quarum soboles, uti diximus sunt fixatio, quies, quæ quasi dormientes adhærent centro, illudque inhabitant, atque ideò est contra earum voluntatem intueri circumferentiam, nisi violentia excitentur: Et revera frigiditas est actus essentialis, qui procedit à potentia Divina, cui præcipuè in sua actione inservit: Nam potentia Divina circa centrum magis versata, in ista sua proprietate contrahit radios suos à circumferentia in se ipsam: Iuxta illud Mercurij Trismegisti: Monas generat Monadem & in se ipsam reflexit ardorem: Ac si dixisset: Monas ista quasi potentia divina, emittens emanationem suam, quæ erat altera monas unius & ejusdem essentialis & in se ipsam, hoc est ad punctum centrale, quo emisit Monadem, reflexit illam, ut ibi quiesceret: Atque ita hoc modo ante ullam mundi typici creationem productus erat mundus archetypicus. Cui etiam astipulari videtur Rabbi Bair, Cabalista egregius: Sapientia, ait, cum esset in Abyssio tenebrarum retracta, immanens otiosaque ad nihil respiciens, Ain quasi Nihil dicitur: & in hoc ejus statu Aleph tenebrosum dicitur. In hoc contracto seu potius sequestrato & privato unitatis Divinæ statu, videtur operari secundum proprietatem suam negativam mediante agente suo Frigido, cujus unicus conatus est efficere, ut aquæ quiescant. Atque hoc ejus agens in eo probatur, non esse accidens (ut vana Peripateticorum doctrina docet) quatenus est certum, nulum in Deo reperiri posse accidens, ut pote, qui est summa, purissima & absoluta simplicitas & essentia merè formalis, in se & per se existens, & per consequens ab accidentibus libera. Quare, cum divinitas non sit, nisi una essentia, potens est ex se, hoc est, à sua simplici natura pro placito proprietatem quamcunque essentialem à sua divinitate haud divisam producere: Atque hac de causa Sapientia Divina dicitur Spiritus unicus, multiplex; unicus dico respectu suæ essentialis, & multiplex respectu proprietatum essentialium, quæ ab eo progreduuntur. Quodd autem essentialis proprietas sive natura Frigoris sit formale illud agens, quo Deus in occulto & potentia-

Pimand. 3.

Renclin. lib. 3.
De arte Cabal.

Sap. 7. 22.

li suo

li suo statu ad compescendos & oppugnandos hostiles caliditatis & ipsius actionis & motionis insultus, & ad destruendos & ad nihilum redigendos illos affectus, quos ipse in patenti & positiva sua natura virtute caliditatis produxit, ab affectu & experientia demonstratur. Nam quod Spiritus sapientiae in revelata & manifestata sua proprietate afflatu suo calido ab Austro vel plaga Orientali est operatus (quippe qua ejus actione, rarefacit aquas densas in aërem, faciendo illud, quod erat grossum subtile, & quod erat opacum & tenebrosum Diaphanum & perspicuum, imò verò & invisibile) illud Spiritus iste latentem suam induendo naturam, mediante suo frigore, iterum deformat, destruit, & in speciem contrariam transmutat: Nam Spiritus tali proprietate præditus & ab Aquilone spirans condensat & inspissat aërem antea rarefactum, illumque à statu suo invisibili ad statum visibilitatis reducit. Atque etiam illud opacum, quod dissipatione & subtiliatione partium factum erat transparēs seu Diaphanum, jam virtute sua frigida & contractiva proprietatis septentrionalis actu & operatione à statu divino emissa, in corpus opacum & densum iterum redigitur: Ita, ut illud, quod erat agile, mobile & vivum, virtute caloris advenientis jam factum est stupidum, fixum, mortuum, & quietum per invasionem frigoris: Illud, quod erat leve & nullius sensibilis ponderis, contrahitur in grave & ponderosum corpus sive consistentiam. Quemadmodum videmus, quod vento spirante Boreali, aër convertatur in nivem, grandines, gelu, pruina &c: Iam verò quod non sit, nisi unius ejusdemque essentialis spiritus, qui ambos istos effectus actione seu spiritu contrario pariat, ex istis Prophetæ dictis constat: Veni spiritus, ait, à quatuor ventis & insuffla interfectos istos &c: Quo verborum filo arguit, quod non sit nisi unicus spiritus (dico unicus simplex in essentia: At multiplex in operatione, ut sapiens loco antea citato ait) At verò, ut ea, quæ à nobis sunt proposita efficiamus adhuc perspicuora, auscultetis velim ad verba Prophetæ: Velociter currit sermo Iehovæ, qui emittit nives sicut lanam, pruina sicut cineres dispergit, deijcit gelu tanquam frusta, coram frigore ejus quis consistat? Emittens verbum, liquefacit ista, simul ac efflat ventum suum, effluunt aquæ &c: Ex quibus quam plurimas res notatu dignas observamus: Quarum prima est, quod Deus in occulto & latenti suo statu per essentialem suam proprietatem frigoris, res antea versus circumferentiam dilatatas, jam centrū versus contrahit. Secundò, quod proprietas frigoris attribuitur seu ascribitur Spiritui Dei in Septentrionali ejus actione, sive in privativa, seu occultata sua conditione. Nam verba sunt: Coram frigore ejus quis consistat? Quam-

obrem evidenter patet, quod sit essentialis virtus in Divina potentia. Tertio, quod debeat esse actus Monadis sive Vnitatis in ipso tenebrosa, abstrusa & privativa natura; tum quia res claras & lucidas & perspicuas reddit obscuras & opacas; tū quia motū, agilitatē & vitā auferre videtur ab aère, qui antea calore essentiali incitatē movebatur, agebat & vivebat: Ac denique, quia omnino opponitur actioni caloris, qui divinitati emananti & vivificanti inservit. Quarto, quod effectus frigoris actu revelatae naturæ Dei, hoc est, per ejus verbum emissum, destruantur & in nihilum redigantur: Nam textus dicit: Emittit Verbum, & liquefacit ista, videlicet nives, glaciem & pruina. Quintò, quod contrariæ istæ actiones ab uno eodemque Spiritu in essentia, sed multiplici in conditione perficiantur ad mandata illius complenda, qui illum emittit. Porro etiam, quod virtus frigida in vento sit essentialis, privans aut congelans, mortificans & contrahens actus Dei, ex hisce paginæ sacræ indicatur: Deus fortis edit glaciem flatu suo, flante Deo concrevit gelu. Concludo igitur, quod frigiditas sit actus essentialis potentiae divinae, aut aeternae sapientiae velo tenebrarum involuta, atque idèò divinum voluntatem in tali suo statu seu conditione, noscimus per effectus illos, quos producit; in eo scilicet, quod evidenti suo actu contrahit à circumferentia versus centrum, & ob istam rationem ista Dei virtus est causa congelationis, inspissationis, contractionis, constrictionis, fixationis seu immobilitatis, ponderositatis, quietis & otij, obtenebrationis, mortificationis, privationis, stupefactionis & similitum.

In contraria proprietate divina, nempe in spiritus istius natura patente, manifesta & positiva, atque in illo statu, qui dicitur Cabalisticis Aleph seu Vnitas lucida, in quo movet, operatur aut emanat à centro circumferentiam versus, & seipsum revelat super faciem tenebræ Abyssi, efficiendo invisibile non Ens aut Potentiale Nihil, ut appareat actu in forma aquarum: In hac, inquam, proprietate ejus dicitur à sapiente esse omnibus mobilibus mobilior, ubique penetrans seu attingens propter immunditiam ejus, ita; ut, quemadmodum privativa seu Borealis ejus proprietates producebat quietem, otium & cessationem ab operatione per contractionem sive attractionem à Circumferentia ad centrum: Ita in ista positiva aut Australi & Orientali proprietate per viam dilatationis seu emissionis radios suos à centro circumferentiam versus, motum & actionem mediante essentiali caloris agilitate, procreare solet; ut pote, qui calor operatur assidue super effectus frigoris resistendo, dissolvendo & attenuando, levia ex grossis faciendo perspicua & transparentia

Ezek. 37.9.

psal. 147. a. 15.

Job. 27.9.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. III.

ex opacis & tenebrosis efficiendo &c : Ita ut formalis iste Lucis Agonista, videlicet calor, à lucis actu & motu immediatè productus bellum gerat perpetuum adversus frigidum, custodem tenebrarum : Nam unus dominium habere nequit, quousque alter paulatim extinguitur, & in exilium quasi relegitur. Quamobrem, ut Lux cum omnibus suis socijs vel adhærentibus dicitur esse positionis actus, informationis, plenitudinis, motus, vitæ, salutis & caloris genitrix; ita etiam calor operatur secundum naturam & dispositionem in fatigabilis & semper operantis suæ genetricis, nempe Lucis, ad subvertendos & in nihilum convertendos Tenebrarum & sui frigoris effectus: quemadmodum videmus in naturis Ventorum calidorum, nimirum Australis & Orientalis: Nam, ut venti Septentrionales & Occidentales plus minusve congregant, contrahunt, indurant, condensant, ponderosum efficiunt, fixant & immobilem faciunt, atque opacum reddunt non modò aërem, sed etiam res alias tam homogeneas, quàm heterogeneas: ita è converso venti prædicti calidi solent aërem dissipare, dilatare, rarefacere seu attenuare, mollem reddere, illuminare seu perspicuum & transparentem, volatilem atque agilem sive mobilem facere, quem antea venti prædicti frigidi more prædicto alteraverunt. Atque totum hoc radicaliter à spagyrico seu separativo Spiritu seu verbi divini actu perficitur. Idque arguitur ex verbis Prophetæ in prædicto textu: Emit- tens, ait, verbum suum, liquefacit ista, simulac efflat ventum suum, effluunt aquæ, &c: Ac si dixisset, quòd emisisset Verbum suum equitans super alas ventorū, & quòd virtute activa & calida illius Verbi Nives, Glacies, Pruinæque fuerunt dissolutæ, & à fixa, opaca, grossa, ponderosa, & mortali sua dispositione in mobilem, perspicuam, tenuem, & levem aquæ & aëris consistentiam redactæ. Atque ita illud, quod Deus verbo suo operatus est in proprietate secreta, contractiva & frigida: Nam Textus ait: Velociter currit sermo Iehovæ, qui emittit nives, sicut lanam &c: Hoc, inquam, totum per verbum ejus, simul ac efflavit ventum suum loco & Naturæ oppositum convertit, in aërem agilem, transparentem levem & tenuem. Ex istis ergo perspicue indicatur, quomodò hæ duæ virtutes oppositæ, nimirum Calidum & Frigidum ortum suum habeant ab uno eodemque Spiritu in radicali essentia, qui in latente sua natura vices agit principij informis & tenebrosi: Vnde & Aleph Tenebrosum seu Potentia Divina dicitur, in quo statu videtur quoad nos quiescere; & circa Abyssus centrum otiosus manere: At è contra in patenti sua dispositione, naturam induit Principij activi, informantis & Lucidi, Vnde jam Aleph Lucidum & actus divinus dicitur: Atque in isto statu appa-

Ecl. 1.47.16.

psal. 147.15.

ret nobis, agere & à centro circumferentiam versus movere, radiosque suæ perfectionis undique per aquas ejaculare, suamque naturam vivificam creaturis hac ratione communicare: Atque ita patet, quòd Deus sit radicale omnium principium, à quo principio duo, Naturâ & conditione opposita, existunt, ipso nihilominus unum & idem immobile, non alterabile, idem & permanenter existens, Duo ergo consistunt in uno Principio à principijs, & cum principijs duæ proprietates activæ essentielles exsurgunt, à quibus omnia existunt: Vnde rectè dicitur Deus à Scripturis Vnum & omnia: & omnia in omnibus, & sine ipso nihil: & centrum omnium, cujus circumferentia est nullibi: Et in omnibus & super omnia &c.

Ex his ergo luculenter intellexistis, quòd duæ istæ virtutes, videlicet Frigiditas & Caliditas (ut cunque sunt in operatione seu actu oppositæ) ab uno eodemque Divinitatis Spiritu & Essentia originem duxerint, cum fontibus duobus ab invicem itidem conditione distinctis, ex quibus emanant, & quòd Spiritus Dei mediantibus istis duabus proprietatibus, via duplici, rarefactione scilicet & condensatione operetur in mundo: Nam observatur in Elemento mundi sublunaris Catholico, oppositos parere effectus ad voluntatem Creatoris in terra, aqua atque aëre sive Elemento generali; uti inferius stylo ampliori declarabitur.

Restat jam, ut de ortu & Natura duarum proprietatum passivarum dicamus pauca, quippe, quæ videntur habere suas generationes & progressiones à proprietatibus essentialibus activis, nimirum à mutua actione & oppositione Frigiditatis & Caliditatis; quæ, uti dictum est, radices suas habent vel in Noluntate & privativa existentia divinæ naturæ, aut in Voluntate & positiva emanatione ejusdem: Vnde liquet, quòd harum passivarum naturarum existentia dependet ab activis. Et primum vobis animi mei sententiam, Humiditatis partum sive generationem explicabo, ac tum postea verba de Siccitatis origine faciam.

Imaginari debemus, quòd quando nulla esset Lux formalis, ad informandam sive in actum reducendam Abyssum tenebrosam sive Chaos inane, & per consequens nullus calor ad agendam & faciendam inter lucem & Tenebras divisionem, tunc Chaos informe & opacum ad siccitatem inclinaret, utpote frigoris in eo adhuc occulti actione quasi congelatum, uti in glacie & pruina videmus: Nam certum est, quòd frigus dominium seu potestatem infinitam habet, ubi Caliditas omninò abest: Quemadmodum sub Sole Septentrionali videre licet, ubi omnes aquæ in molem frigidâ & siccam ratione absentiae coloris Solaris conglomerantur: Contrario planè modo, ubi Sol aut Venti calidi sua

di sua caloris spiracula directè emittunt, ibi in exilium relegatur frigus, omnes ipsius actiones seu effectus destruuntur, & in siccitatem vertuntur naturâ terræ, ita ut in massam siccam, sitibundam & spongiosam redigantur: Haud aliter & per eandem planè rationem (nam tam Frigiditas & Caliditas, quàm Humiditas & siccitas mundi, suas actiones & passiones à principalibus prædictis habuerunt) proprietates nostræ essentialis in materijs principalibus operantur: Nam Chaos erat confusa quædam & frigida atque sicca moles, quousque Lux divina è tenebris apparebat & in aquarum congelatarum massam operabatur: Etiam Lux in se considerata nimirum sine respectu ad actionem ad massam passivam, erat conditionis igneæ, ut pote, in qua actus, calor & siccitas deprehendebantur: Quare sequitur, quòd, ut frigiditas in effectu est nihil præterquam potentia divinae actus, & quòd, ejus actus & Dominium redditur absentia Caloris manifestum & notabile: Ita enim siccitas est nihil aliud, quàm natura passiva apparens cum duabus prædictis activis virtutibus, dum sunt in gradibus suæ intensiois, in quo activorum statu Humiditas perpetuè ab est: Verbi gratia in extremo frigore, quando omnia sunt egregiè congelata, adest siccitas omninò deficiente humiditate. E regione, ubi fervor solis atque ventorum Orientalium spiracula præter modum calefaciunt terram, ibi etiam minimè reperienda est humiditas. Ad Humiditatem autem quod spectat, dicimus, ipsam esse naturæ quasi adulterinæ, vel potius, quòd loco Hermophroditæ se habet, quatenus ex duabus naturis activis est parta sive derivata, ita ut de ipsarum utraque participare videatur in ortu suo: Hinc est, quòd proprietates ista passiva sit intermedia conditione inter illas duas. Quare inservit ad suscipiendas impressiones actionum utriusque extremi. Atque hoc totum oculari observatione, tali probamus atque demonstramus. Ventus Borealis suo dominio convertit aëris existentiam in nives, grandines, pruina, glaciem: Hoc est, eum mutat à calida & humida in frigidam & siccam substantiam: Sed ubi venti Australes & orientales incipiunt habere Dominium, tunc ipsorum spiramina paulatim in duras prædictas massas seu moles penetrant, ipsasque distrabendo in substantiam humidam sive madidam mutant: Secundum sensum Verborum Textus supra dicti: Emittente Iehovâ verbum suum, liquecunt nives, glacies &c: Simul ac efflat ventum suum, effluunt aquæ &c: Hoc est ex rebus siccis fiunt humida: Quo apparet, quòd Humiditas sit nihil aliud, quàm mixtio frigoris & Calidi in substantiâ aliquâ aëreâ seu aqueâ, frigore prius concretâ, quæ est fluxibilis in potentia: & tunc frigiditate extrema caloris præ-

sentiâ, Paulatim decrescente, siccitas recedit, locum dandò paulatim humididati, ita, ut, nisi adsit Frigiditas cum caliditate, Humiditas apparere non possit: Sic nisi respiciant Austrini flatus Septentrionis suspiria, nubes & pluvias haud producerent: Sic flatus Occidentales, quatenus participant & in medio sunt inter Meridiem calidum; & septentrionem Frigidum, humidiores solent producere temperies: Sed hujus fluxibilitatis ratio est hujusmodi. Videmus ex prædictis, quòd frigiditas extrema reddit aërem & aquam immobilem & fixam: Per consequens est signum evidens, quòd ventus aliquis incipiat massæ congelatæ prædominari, quando illa incipit humectari, moveri & resuscitari: Quippe quam functionem nihil præterquam calor Præstare queat: Simili planè modo in creatus & omnia creans Spiritus Lucis, operatus est in tenebrosâ Abyssò, dum super faciem ejus informem ad aquarum creationem ferebatur, fecitque tenebrosam illam molem, aquis potentialibus frigore antea ob calidi absentia congelatis plenam, gradatim liquefcere, & tunc à Moysè nomine aquarum apertè, actualium & realium, sunt vocatæ, & ab Hermète, nomine sunt vocatæ Naturæ humidæ, atque in eodem statu, ad hunc usque diem manent: Cùm certum sit, quòd tam aquæ subtiles seu aëreæ, quàm grossæ & spissæ, ut sunt maria, fontes & flumina, sunt humidæ & fluidæ; utcunque assiduè, sic volente omnium rerum Creatore, ab una natura in aliam mutantur & alterantur: Quæ quidem in Elemento mundi inferioris Catholico, mutationes & conversiones diuturnas per ministros suos Angelicos super Ventorum alas moventes fiunt, quippe quorum est efficere aquas, ut ab una in aliam rotent naturam, hoc est, ab unius in alteram formam transformantur: Sed observemus oportet Aquas visibiles & omnia visibilia, sive sint meteora, sive alia composita ex aquis fuisse serius ab aquis invisibilibus facta & conflatu secundum doctrinam D Pauli antea citatam: Et Moyses agnoscit mare & terram, quæ fuerunt prima visibilia, ex aquis inferioribus, quasi Aëre Catholico esse formatam: & ibidem terræ, quasi totius massæ aquarum faciem seu hypostasin post spagyricam mundi per verbi actum divisionem & ipsius fabricæ mundanæ complementum videtur statuere.

Sed, ut mystica istiusmodi creationis arcana clarius adhuc vobis innotescant illud totum, quòd rationibus partim ex sacris literis & partim exactissimis veræ philosophiæ regulis extractis antea probavimus, jam expressius demonstratione oculari confirmabo; quo fides diligentium lectorum & philosophiæ veræ amatorum Zelo fidentiori ad ea, quæ dicta sunt credenda augeatur.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. III.

Demonstratio ocularis singulos proprietatum essentialium supra dictarum ortus & operationes Lectori ad amussim indicans.

Priusquam ad ocularem nostram istam demonstrationem procedamus, quæ erit in & per experimentale nostrum instrumentum facta, in primis considerare debemus, quoddam Catholicus aer seu generale regionis sublunaris Elementum, sit subtilior & magis spiritualis Aquarum, infra Firmamentum portio, de quibus Moyses facit mentionem: Quare certum est, quod quælibet ejusdem aeris particula respondeat ejus toti, & per consequens aer inclusus in Instrumenti hujus vitro est ejusdem naturæ & conditionis cum aere Catholico mundano. Vnde liquet, quod ratione continuitatis ipsorum, ut aer generalis mundi sublunaris in sua dispositione se habet, ita etiam ejus aer particularis vitro inclusa, qui est Catholici pars, se habet iterum ut Spiritus Ruah-Elohim, qui ferebatur super aquas, ipsas suam præsentiam animavit, vivificavit, informavit, easque dando ijs motionem dilatavit; ita quidem ipsius absentiam seu actus & emanationis agilis cessatione, seu radiorum activitatis suæ in seipsum contractione, aquæ similiter sunt contractæ, condensatæ, obscuratæ & immobiles atque quietæ factæ: Vti ex conditione Venti Borealis indicatur, quæ procedit à privativa seu contractiva Spiritus istius virtute. Sed, ut aquæ sui existentiam cavitatem amplam mundi replent, ita etiam spiritus omnia informans agnoscitur possidere & inesse omni ipsarum particulæ: ut scripturæ testantur locis antea allegatis. Quare, ut spiritus iste operatur omnia in omnibus, tametsi in proprietate diversa (unde dicitur multiplex) ita quidem quandoque operatur in aquis istis inferioribus in proprietate seu virtute sua Privativa, nimirum in afflatu suo ab Aquilone & occidente secundum plus vel minus: & nonnunquam in positiva sua natura, videlicet, quando spirat à Meridie & Oriente. In prima proprietate contrahit frigiditatem suam à circumferentia ad centrum, ut supra, in ultima nempe sua virtute calida à centro circumferentiam versus dilatat. Cum igitur Aquæ sunt Catholicum passivum, ex quo, utpote communi omnium rerum subiecto figura mundi & rerum in eo omnium fuit excisa & graphicè sculptræ & depicta, ut nos docet D. Petrus: & cum æternus omnia in actuans & informans Spiritus Domini, sit Catholicus actor & motor (ut Moyses testatur) facit omnia in omnibus in aquis, idque in & mediantibus infinitis organis, nimirum Angelicis, Stellaribus & Ventosis; necesse est, ut sequatur, quod ipse solus sit radicale agens in contractione & dilatatione generalibus, quæ factæ sunt tam in aere universalis, qui est extra vitrum instrumenti, quam in illo

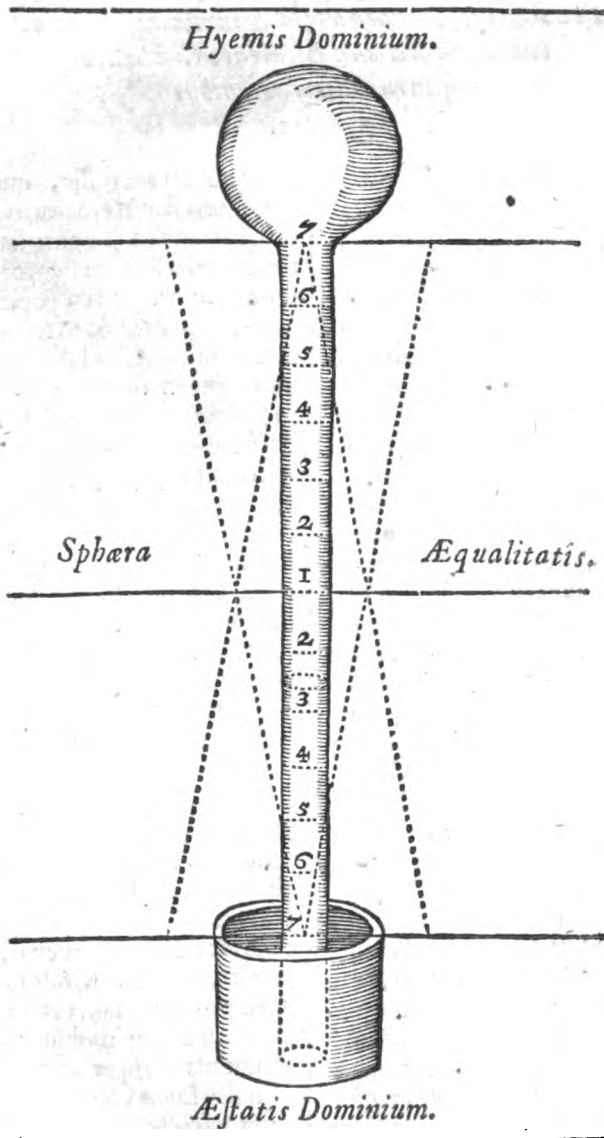
particulari, qui est intra vitrum: Quare ut Sol, venti calidi, ignis, atque calor creaturæ naturalis proprietatem suam dilatativam ab emanante & Spiritus istius informantis virtute habent, & potestate ipsius & temperie frigida aeris, ventorum & aquarum à dispositione privativa adferant: ita quidem sequitur, quod tam dilatatio, quam contractio aeris instrumenti vitro conclusi procedat ab immediato vel positiva vel privativa proprietatis spiritus istius actu: Nam quando Spiritus iste spirat ab Aquilone vel Occidente, aer plus minusve contrahitur in locum vitri angustiorum. Atque quod hoc sit verum, probamus in eo, quod aquæ Dominio frigoris in Elemento Catholico altius in vitri collo trahuntur sive elevantur propter contiguitatem aquæ & aeris inclusi. Atque iterum constat, quod aer in vitro contentus sit tanto magis contractus, quanto frigus Boreale Dominium habet in externo aere: quod in eo apparet, quoniam in locum magis arctum sive angustum colligitur, quam erat ante aquæ in vitro elevationem: Ex altera vero parte, si venti calidi aut Solis æstivalis fervor aërem externum accendat, tunc aer inclusus etiam se ipsum dilatabit & in sua dilatatione largius facit pro sua existentia spatium. Quod autem aer ita à calore dilatetur, in eo demonstratur evidenter, quia aqua vasi inclusa gradatim magis deorsum pellitur, quam fuit antea. Iterum, si quis nudam suam manum supra concavam globosam vitri summitatem ponat, aqua in collo Matratij seu vitri suspensa magis deorsum tendet: nam aer inclusus subito dilatabitur. Iam vero, quod spiritus vivificans, qui istam vitam tam humanæ, quam alterius animalis assignavit calorem sit æternus ille spiritus, qui omnia, ut ait Apostolus, vivificat, scripturæ confirmant pluribus in locis tam antea, quam postea in hoc Tractatu assignatis: Atque iterum, iste est spiritus ille, quem Prophetæ vocat à quatuor ventis, ut vitæ spiritum, carnem & ossa interfectis restituat. Quibus manifestum redditur, & oculariter demonstratur, quod Frigidum contrahit à circumferentia ad Centrum, & quod ingroflat & inspissat aërem inclusum: qui aer inclusus & inspissatus licet oculariter discerni nequeat, tamen in eo probatur, quoniam aqua apparet oculis altius in vitro frigoris prædominio elevari: Vnde necesse est, ut corpulentia aeris constringatur in spatium angustius, & per consequens, quod aer reddatur magis contractus & densus. Ex altera parte, quod caliditas dilatat & dissipat inclusum aërem in temporibus calidis, patet ex positione manus super vitri culmen, quam aquæ depressio sequitur:

Nota

Nota (vos oro , qui non vultis esse nimis ex parte Peripateticorum parci) errores eorum palpabiles ex diligenti hujus instrumenti experimentalis observatione detectos, ex quorum, prior manifestatur in illo eorum axiomate dicente ; quod calidum congreget homogenea. At percipietis hic oculariter demonstratum , quod calidum operetur contrarium: Nam videmus ipsum dissipare & depellere aërem, qui est homogeneus in se , quatenus est ex simplicibus ejusdem naturæ partibus conflatus, & per consequens non congregat homogenea, sed è regione est Frigidum , quod congregat, ligat, inspissat & coarctat ea : Nam oculariter patet, quod contrahit & contrahendo congregat dilatatum aërem in angustiorem locum , atque etiam extra vitrum videmus, aërem in nivis & gelu con-

sistentiam congregatu per congelationem frigoris. Quare etiam eorum assertio videtur esse falsa, quæ dicit , quod Frigidum solummodò soleat heterogenea congregare. Alter eorum error immanis est, ubi dicunt Solem , Stellas ignemve ; imò verò & calorem omnem attrahere ad se vapores, exhalationes & hujusmodi alia. At invenimus hujusmodi oculari experimento, rem longè aliter se habere, quatenus ab ipso colligimus calorem Solis, ventorum, ignis & illum naturalem animalium aërem dissipando , expellere & per consequens vapores & fumos omnes à se potius propulsare , quàm allicere. Atque hoc in eo demonstratur, quod præsentia caloris aqua vitri collo pellitur deorsum : Vnde liquet, quod qua via tendit aqua, eadem etiam via movetur aër inclusus.

Forma Instrumenti.

Atque ita in isto libro præsentis trium omnium rerum principiorum condiciones & proprietates, idque secundum Antistitis Moyſis sententiam , satis apertè, ut opinor , detectas atque enucleatas habetis : quas non ita copioſè & exactè in eo tractavi, quoniam ampliorem & luculentiorẽ de ipsis diſcurſum in libro ſectionis hujus ſecundæ efficiam, ubi de profundiffimo rerum omnium ſympathiæ & Antipathiæ myſterio Deo volente diſcurram.

**PHILOSOPHIÆ MOYSÆICÆ.
SECTIONIS Primæ LIB. IV.**

Hujus libri Argumentum.

In isto libro author universum rarefactionis & condensationis mysterium radicatus & pro ingenio, quod in eo est, enucleare tentat: Vbi etiam primum eorum causæ simul atque effectus mirabiles in mundi creatione in genere exprimuntur: Atque tum postea recitatur magis particulariter, qua ratione mediantibus ipsis mundi fabrica esset erecta, cœlorum orbés atque stellæ in ipsis rutilantes stabilitæ, ac tandem Catholicum mundi Sublunaris Elementum in regiones quatuor ab invicem distinctæ & modo debito ordinatæ.

CAPVT, I:

Hic communis sive Catholica Condensationis & Rarefactionis causa sive agens, lectoris consulti observationi iterum obijcitur: Nam probatur, quod duæ Proprietates seu virtutes essentielles, illa nimirum Tenebrarum, quæ est Frigiditas, & hæc Lucis, quæ est caliditas, sint præcipua & immediata in ambabus præditis in Elemento Catholico aquarum alterationibus agentia.

Vobis in præcedentibus manifestum & evidens (ut opinor) idque tam veterum philosophorum testimonijs & sapientiæ æternæ autoritate, quàm demonstratione oculari est factum, quod commune omnium rerum subjectum sit materiale aquarum, quæ ex Tenebrosa & informi Abyllo præsentia & virtute divini Ruah-Elohim fuerunt ante omnia extractæ & in actum reductæ. Quod cum ita sit, & quoniam omnis Rarefactio & Condensatio necessario versantur circa existentiam aliquam materialem, utpote sine qua tales actiones præstari nequeant. Sequitur ergo, quod sola materia, quæ actus & alterationes tales patitur, debet esse aqua aut humida sive madida istiusmodi substantia, utpote quæ est unicum illud subjectum materiale, quod amplam mundi cavitatem implet, & per consequens materialis illa existentia, ex qua (juxta D. Petri sententiam) cœli erant prius & Terra, & res omnes in cœlo & terra creatæ. Catholica ergo aquarum massa est condensationis & rarefactionis subjectum, quibus mediantibus res in mundo una ab altera tam formam quàm substantiæ existentia efficitur discrepare, & omnia pondere, numero & mensurâ à Divino Spiritu disponuntur, atque proprijs in mundo stationibus ordinantur: hoc est eorû nonnulla regione altiori collocantur & quædam imiore situ secundum conditiones ipsius a creatore assignatas, sunt reposita. Communis igitur Condensationis & Rarefactionis materiâ jam cognita, restat, ut in secundo loco actorem in opere prædicto radicalem inquiramus. In præceden-

tibus autem expressi, quod esset æterna splendoris sancti emanatio, quæ à mundi origine usque ad hoc præsens tempus operatur omnia in omnibus, atque etiam tempore futuro omnia operabitur, quæ in mundo de super & in terra subter efficiuntur: Secundum illud Apostoli: Deus operatur omnia in omnibus. Et Psaltes Regius: In sapientia omnia fecisti. Et illud sapientis: Sapientia operatur omnia. Atque iterum illud D. Pauli: Christus portat omnia virtute verbi sui. Et Apostolus Petrus: Cœli erant prius & terra de Aquis & per aquas consistentes verbo Dei: Porro etiam dicit, quod Christus sit in omnibus & impleat omnia. Et alibi: Christus est omnia & in omnibus. Iam verò iste sapientiæ spiritus dicitur omnibus mobilibus esse mobilior: & per consequens necesse est, ut ipse agat & operetur omnia in omnibus, secundum suum placitum: Iterum cum voluntate ipsius sit, radios suos essentielles emissos in se ipsum retrahere seu à rei circumferentia centrum versus contrahere, videtur quasi quiescere & otiosus manere & in momento contractionis vitæ radiorum in se, Creaturæ vita ab actione cessat, unde mors immediata sequitur: Nimirum vita sua operatione privatur. Iam verò cum ipse sit omnibus mobilibus mobilior, virtus quidem caliditatis semper concomitatur motionem suæ Lucis, atque etiam ambæ essentialiter ipsi actori uniantur: Haud aliter ac in sole videmus (quem Sydrachus sapiens Divinitat Trinæ assimilavit, dicendo corpus solar referre Patre, ejus radijos seu emanationem Filiem, & activam ipsius virtutem calidam, quæ progreditur ad utroque Spirituum Sanctum) quod radius continuus cor-

*I. Cor. 12. 6.
Psalm. 104. 25.
Sap. 8. 5.
Hebr. 1. 3.
2. Petr. 3.
Eph. 4. 10.
Coloss. 3. 11.
Sap. 7. 24.*

pori

pori Solari , uti emanatio sancta est una individua essentia cum æterno Luminis fonte , & virtus calida , exiens à Sole & radijs ejus , est pariter inseparabilis in Essentia à prædictis duobus : quemadmodum videmus , quod Spiritus sanctus à Patre & Filio emissus , sit unus essentia cum ambobus : Ob istam ergo rationem Mercurius Trismegistus : Mens ab essentia Dei nequaquam divisa , sed illi potius eo modo connexa , quo Solis corpori lumen. Quare evidens est , quod Caloris virtus insit in luce essentialiter , haud aliter , quam motus ab emanatione Lucida abesse non potest. Concludo ergo , quod rarefactio sit nihil aliud , quàm existentia aquarum dilatatio , caloris virtute peracta , quæ antea erant frigoris actu contractæ. E regione verò condensatio est substantia aquarum contractio , sive in molem unicam virtute frigoris congregatio , quæ antea fuit virtute calida dilatata & attenuata , ita ut patet , quod subjectum commune , in quod tum Condensatio , tum Rarefactio operatur , est aqua mundi Catholica , aqua ni-

mirum subtilis , cujusmodi est Catholicum aëris sive mundi inferioris elementum , quod istiusmodi operatione , videlicet condensatione , fit vel cometa , vel nebula , vel nubes , vel aqua pluvialis , vel nix , vel pruina , vel grando , vel terra , ut in lapide Cerannio apparet ; vel rarefactione fit ignis , vel fulgur , vel ventus , vel coruscatio &c : Denique fons & origo tam Privativi , quàm positivi Agentis est vel Nolutas vel Voluntas , hoc est , aut negativa aut affirmativa solius unitatis æternæ , quæ est ille omnia informans & operans spiritus , qui agit , & accomplet voluntatem suam in omnibus & super omnia : idque mediantibus suis organis tam Angelicis , quàm cœlestibus & Elementaribus , quæ secundum suas in dispositione & Natura diversitates ab interno & centrali actu ab eodem spiritu ijs assignato ad velle Creatoris tam privativum , quam positivum in hoc mundo exequendum serid moventur atque cum fervore agitantur , ut in capite sequenti luculentius & latius explicabitur.

CAPVT. II.

Quomodo Spiritus Divinus , hoc est , Ruah-Elohim , cum sit Essentiâ unus , quadriformiter nihilominus mediantibus suis organis seu ministris tam Angelicis , quam Astralibus in mundo isto sublunari operari observatur.

Aternus Spiritus sapientia , qui est radicale omnium rerum principium , & in quo & per quem (uti Apostolus docet) Angeli , Throni , Potestates , & Dominationes erant creati , solet in Catholico mundi inferioris Elemento mediantibus Angelis contrariae fortitudinis , effectus Condensationis & Rarefactionis operari. Atque hoc ex sacris scriptis sic confirmamus. Legimus in primis , quod spiritus iste unicus sit supremus dominus & princeps quatuor Ventorum : Quod quidem ni esset , Propheta ex mandato Dei non diceret : A quatuor ventis veni Spiritus & insuffla super insectos istos & reviviscant. Iam verò , quod hic unicus Spiritus operatur in Organis Spiritualibus & Angelis & mediantibus ijs , ex verbis Apocalypseos videre licet. Vidi , inquit , quatuor Angelos stantes super quatuor angulos terræ , tenentes quatuor ventos terræ , ne flarent super terram nec super mare , nec super ullam arborem &c : Quibus manifestum est , quod quatuor isti Ventorum præfides fuissent ministri & organa in & per quæ verborum quatuor flatus aut emitterentur , aut in locis suis retincerentur juxta voluntatem spiritus istius Omnipotentis , qui ipsis pro voluntate sua dominatur. At nos invenimus quotidiana observatione docti , quod virtus essentialis in vento Septentrionali sit frigiditas atque

ideò contractiva seu attractiva a circumferentia ad centrum , & consequenter Condensationis & congelationis effector : Per ejusmodi ergo virtutes Angelicas Spiritus divinus privativos suos effectus producit , nimirum illos inspissationis , fixationis & conditionis terrestris in Elemento sublunari : Sed è contra animadvertimus , quod mediantibus Spiritibus Angelicis ex plagis Australi & orientali spirantibus , potestas illa æterna rarefactionem & attenuationem in aquis inferioribus per Caliditatis actum producit. Atque ob istam rationem prædicti venti destruunt & pessundant eorum rarefactione , totum illud , quod frigidum Septentrionale per viam congelationis effecit : Hinc ergo est , quod potens & Princeps ille Angelus à Cabalisticis præfidens & gubernator Solis cœlestis dicitur , illumque vocant Chael , hoc est , quis sicut Deus ? De quo infra copiosius. Similiter , quod ad organa ipsius Angelica spectat , quæ quatuor angulis terræ dicuntur stare : de ipsis alibi. Quod Filius hominis seu spiritus ille potens emittet angelos suos a quatuor ventis cœli &c : Præterea invenimus in Textu antea allegato , quod Angelus sive Spiritus iste imperialis , qui omnia vivificat & inanimat (unde à quatuor ventis ad ossa mortua resuscitanda , incarnanda & vivificanda vocatus erat) ab angulo Orientali ascenderet & su-

Pimand. 12.

Ezech. 37.9.

Apoc. 7. 1.

Matth. 24.

Apoc. 7. 2.

H premo

SECTIONIS PRIMÆ LIB. IV.

premo more imperaverit quatuor Angelis, qui habebant Dominium supra quatuor ventos : Nam Textus sequens est: Et vidi alium Angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi & clamavit voce magna quatuor Angelis, quibus datum est nocere terræ & mari : Dicens : Nolite nocere terræ & mari neque arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum &c : Quo confirmare videtur locus hic, quod quatuor gubernatores ventorum magno illi Angelo subijciantur, qui est potens illa intelligentia, quæ gubernat & movet non modo solem cœlestem, sed etiam res omnes alias, virtute verbi sustentat. Atque ille Angelus Omnipotens erat procul dubio iste, cujus videtur revelator primo capite suæ revelationis meminisse : Qui dixit ei : Ego sum Alpha & Omega. Iam verò quod sol virtute istius spiritus Omnipotentis, cujus organum immediatum Angelicum erat Michaël, spiritum aëreum tam superioris, quam inferioris mundi gubernet, videtur sapiens hisce agnoscere : Sol, inquit, lustrans cuncta in circuitu pergit spiritus: At virtus ista æterna posuit tabernaculum suum in sole, teste Propheta David. Vnde liquet, quod quatuor Angeli ventorum gubernentur & ordinentur ab interno agente & informante in sole. Atque hæc est ratio, cur Philosophi veteres Ethnici ventos Titanis filios nuncupaverint. Apparet igitur, quod spiritus increatus, qui supereminenter operatur & movetur in Creatura Angelica Michaël (quare El sive Deus fortis ipsi annexus est) est Princeps ille spiritus à Propheta Ezechiele nominatus, ut antea, qui potenter inhabitat tabernaculum Michaëlis, qui ascendens ab Oriente quatuor ventorum Angelis imperavit: Vnde manifestum est, quod omnes Angeli suos habent actus & potentias essentielles ipsis immediatè à spiritu isto Catholico assignatos,

Ecclesi. 1. 3.
Psal.

quos pro placito ad voluntates suas in mundo tam privativè, quam positivè exequendas emittit. Hinc ait David : Angeli Dei validissimi robore, efficientes verbum ejus, auscultantes voci ejus, ministri ejus facientes placitum. Atque iterum: Qui facis Angelos tuos ventos & ministros tuos ignem urentem : Ventos (inquit) nam Ruach est spiritus, ventus, flatus. Quibus constat, quod æternus afflatus sit illud, quod animat Angelos, Angeli per illum afflatum sibi communicatum infundunt virtutem & vigorem Astris; astra spiritum istum deorsum ventis transfundunt; venti operantibus Angelis quatuor ventis imperantibus multiformiter commune aëris Elementum alterant, de statu in statum convertunt & quadrupliciter secundum radicis sive Angeli venti prædominantis naturam informant & varia in eo meteora juxta ventorum flantium naturas producere solent. Sed ut possim magis pertinenter de isto negotio discurrere, simul atque difficultates & scrupulos haud paucos concernentes tabernaculum principale spiritus istius Omnipotentis in mundo discutere, qui philosophos & Theosophos hujus nostri seculi haud parum perturbarunt; priusquam ulterius in discursu isto de Condensatione & Rarefactione progrediar, meam de tali dubio opinionem, idque verbis haud paucis aperiam, quoniam liquida rei tanti momenti enucleatio non parcum requirit sermonem, quatenus ad integrum Rarefactionis & subtiliationis; imò verò & condensationis mysterium aperiendum & revelandum imprimis cōducit : Nam iste spiritus in principali suo Tabernaculo non solum mundi per condensationem & Rarefactionem creationis in genere, sed etiam supremæ spiritus mandani gubernationis & formalis in meteoris producendis rationis causa & origo est immediata.

CAPVT. III.

Quæ fuerint inter hujus ætatis doctores de principali Spiritu istius Catholici, omnia informantis, generantis & multiplicantis in isto mundo situ, sede, tabernaculo opiniones: Hic etiam probatur, quod illa Hieronimi interpretatio super Textum istum Davidis: Posuit Tabernaculum suum in Sole: Sit secundum verum scripturarum sensum: Ac tandem errorum in recentiorum translatione ratio, hoc in loco secundum Authoris capacitatem explicatur.

Psal. 18. 6.

Fateor, magnam fuisse inter hujus seculi doctos controversiam seu disputationem, an Hieronimi seu Tremellij & Pagnini, nec non quorundam aliorum super Textum seu versum 8. Psalmi 18. interpretatio sit potius à mundi literatis recipienda : Nam Hieronimus (qui erat majoris Antiquitatis cæteris, in hunc sensum transfert. *Posuit Tabernaculum su-*

um in Sole. Pagninus verò illum à scripto originali fortasse alteratum & corruptum hoc modo Hæbreum in latinum sermonem mutat : In cœlis posuit soli tabernaculum : Et Tremellius consentiens Pagnino. Soli disposuit tentorium in ijs. Verum enim verò si omnia rei veritate, prout sunt consideremus, inveniemus, quod vel Textus temporis ignorantia

tiâ possit esse corruptus, & ab originali manuscripto, quod procul dubio Hieronimus possidebat, alienatus, aut istius viri reverendi autoritas, doctrina & dignitas debet necessariò in quæstionem pro errore tam grosso & palpabili vocari. Ad personam verò ejus quod spectat, verisimile est, quòd universa Ecclesia Christiana virum mediocris scientiæ & in lingua Hebraica versati, ad opus seu negotium tanti momenti & communi totius Ecclesiæ Catholicæ Bono, quale erat Biblij sacrosancti ex Hebræo idiomate in Latinum translatio obeundum eligere noluisset: Noluit, inquam, homini tam exigui cum in lingua Hebraica, tum misterijs divinis judicij inniti. Quare ex ista consideratione Personæ, cujus diligentis & curæ tantum opus est commissum, sufficientia constat, & per consequens fructus laboris ipsius in justitiæ trutinis nullo modo cum illis aut Pagnini aut Tremellij sunt ponderandi aut comparandi. Porro etiam nemo negare potest, quòd Papa & integra Romanæ Ecclesiæ turba ipsi in hoc negotio assisterent, ei antiquæ manuscripta præbentes, quæ ipsum in vera interpretandi via & sensu dirigerent, ita ut antiquæ autoritatis consensus minimè illi deesset in sua interpretatione, quo inter verum & corruptum textum discernere potuit: Atque idè, ut neque interpretes recentiores pro sua translatione accusemus, neque à laboribus & meritis Hieronimi quicquam derogemus, ut pote quæ æterno laudis monumento insculpuntur, debemus potius errorem corruptioni vel adulterationi Textus Hebræici ascribere, quam ipsum cuiquam: Idque præcipuè, quoniam scripturarum harmonia in genere & subjectum totius istius Psalmi, in quo Textus ille recitatur in specie magis ad Hieronimi, quam ad illorum interpretationem inclinari, quemadmodum magis particulariter his argumentis sequentibus comprobabo: Quorum primum sumitur à radicali capitis subjecto, in quo hæc verba (posuit Tabernaculum suum in sole) reperiuntur: Atque etiam ab alijs paginæ sanctæ locis: Secundò à mystica & Cabalistica vocabuli Hebraici solem significantis: Tertio à Resolutione Theologorum, cum alijs circumstantijs ad ea pertinentibus: Quarto à Astronomica observatione atque etiam à dignitate & excellentia solaris creaturæ. Quintò ab Arithmetica consideratione: Sexto à puncto & Circulo in geometriæ: Septimo à majoris in Musica seu harmonia perfectionis consonantia: Octavo à Physico seu naturali respectu: Ac in postremo loco à sapientissimorum ac divinissimorum Theo-Philosophorum consensu & asseveratione, qui etiam exactè cum scripturæ sacræ symphonia conveniunt. De istorum quolibet suo ordine. Ad primum quod spectat, evidenter patet, quòd radicale Psalmi 18. sub-

jectum Creatoris in creaturis coelestibus divinitatem digito quasi indicare videtur, & consequenter per excellentiam exprinit ipsam in splendidissimo corpore solari inhabitare: Quid enim aliud vult primi versus sensus, qui dicit: Cœli enarrant gloriam Dei & opera manuum ejus annunciat firmamentum. Quibus innuere videtur, quòd gloria creatoris, quæ inest creaturæ revelat nobis Creatorem in creatura. At ubi gloria est præsens, ibi essentia non abest: Vnde sequitur, quòd iste Creator, qui solem coelestem suam gloriâ & influentiâ vitæ & lucis implevit, se ipsum in universa mundi fabrica in sole & mediante sole, atque à suo tabernaculo solari perspicuè revelavit, quemadmodum per effectus ejus naturales in ordine octavo explicatis expressè declarabitur. Nonne hoc idem verbis Apostoli colligitur: Invisibilia (ait) Dei à creatura mundi per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus & divinitas &c. Quibus innotescit, quòd sempiterna Virtus, imò verò & divinitas Dei conspiciantur in creaturis & multùm magis in sole, quoniam ipse est omni alia creatura luce plenior & clarior: At D. Augustinus ait, quòd plus aliquid lucis in se habet, tantum magis Dei sibi vindicare videtur: Nonne habemus hoc totum à sapiente luculentius explicatum? Sol, inquit, illuminans per omnia respexit & gloria Domini plenum est opus ejus &c: Hoc est plenus est essentia divinâ seu spiritu Domini: Non tamen intenditur, divinitatem esse inclusivè in sole, quatenus ipsa etiam est exclusivè in & super omnia: Non aliter quàm spiritus humani sanguinis dicitur habere: cor pro principali suo tabernaculo, & tamen inest omni totius spiritus & corporis particulæ. Iterum apparet ex istis verbis, quod æternus sapientiæ spiritus solem Coelestem eligeret pro vase seu subjecto purissimo, ut in ipso ad creaturarum omnium vivificationem, animationem & multiplicationem ageret sive operaretur: Ob hanc igitur causam ipsa in propria sua persona ait: Ex ore Altissimi prodij primogenita, in cœlis feci, ut oreretur lumen indeficiens &c: Hisce arguit Catholicus hujus mundi agens, quod sol movetur in & super ipsum &c: Vnde & alibi: Sol in aspectu annuntians in exitu vas admirabile, Excelsi opus: Magnus Dominus, qui fecit illum, & in sermonibus ejus festinavit iter &c: Ac si dixisset, solem divino verbo suum efficere iter: Et si quis bene istius capitis sapientis sensum animadvertere velit, illum cum isto Psalmo Davidis optimè sentiet convenire. Pro secundo argumento, quod in Cabalistica Elementorum vocabuli Hebraici **שֶׁלֶט** hoc est, sol, expositione consistit: Invenimus in eo duplex **ו** seu schin, quod Cabalistæ

Psal. 18. 1.

Rom. I. 20.

Eccles. 42. 16.

Eccles. 24. 5.

Eccles. 43. 5.

SECTIONIS PRIMÆ LIBIV.

faciunt expressionem seu characterem symbolicum ignis sive Lucis, ut è regione in vocabuli medio consistens, quod laqueæ existentiam arguit. Ac si per vocabuli essentiam intenderemus naturam cœlorum humidam, in centro contractam, & duplici proportione lucis seu emanationis, sanctæ à numeratione Cabalística Tiphereth, quasi pulchritudine & splendore descendens illuminatam. Quo docetur, quod manâ illa cœlestis aquea, seu ex purissima ætherea substantia globoso more contracta, adaptata & præparata sit pro Tabernaculo solis Spiritualis, qui est purissima & essentialissima Lux illa, in qua non sunt tenebræ ullæ: Non quod in eo, uti diximus, includatur, sed (ut dicunt scripturæ, quod spiritus Dei Sanctus esset in Christo carnali tam abundanter, unde verbum dictus est incarnatum, seu quod caro esset verbum factum) & tamen verbum seu spiritus ille non erat ab ulla creaturarum ab sens, quatenus omnia essentialiter & præsentialiter implet: Nam spiritus iste Dei in est omnibus, ut scriptum sacrum sparsim habet.

Tertium quod attinet, in libro, cui Titulus est Resolutio Theologorum, invenimus ex Theologorum omnium consensu, quod lux illa, quæ ubique per cœlorum & mundi cavitatem ante quartum creationis diem esset expansa & in tribus ejusdem diebus, loco solis inserviebat, esset die quarta in corpus solare contracta & congregata: At lux ista, quæ sic erat dispersa, immediatus actus seu emanatio illius spiritus seu Ruah Elohim, qui ferebatur super aquas, & per consequens illa lux, quæ est in sole participat procul dubio abundanter cum Divinitate, ut in octavi seu ultimi Argumenti discussione clarè demonstratur.

Quartum, quod ex cœlesti seu Astronomica dignitate elicitur: Evidens est, quod solaris mansio in se Divinitatis haud parum comprehendat, quoniam, quantum magis perfectionis aliquid habet in se, & cæteris antecellit gloriâ & dignitate, tantò magis Divinitati accedere videtur: Nam ab Hermete docemur (in hoc haud à Christi doctrina dissentiente) quod Bonum & Perfectum sunt solius Dei. Iam verò solis macrocosmici dignitas & perfectio facilè in eo discernitur, quod regalis iste Phœbus igneo suo curru per cœlorum Centrum sive meditullium vehitur, aureis comis effulgens, super eminentes sceptrum & gubernationem mundi quasi imperator supremus tenet: Ut pote sub cuius ditione & imperio, virtutes & actiones omnium aliorum corporum cœlestium consistunt: Ut iam bilichus & multi alij docti asserunt: Et Proclus dicit, quod omnis stellarum potestas seu potentia ad aspectum solis in unum congregate, quæ

tum postea, mediante igneo dicti solis spiraculo super terram disseminantur: Nonne etiam ratione gloriæ vasis seu organi illius Cœlestis, comparat sapiens claritatem solis increati sive divinæ emanationis cum eo, ratione suæ pulchritudinis & fulgoris? Nonne itidem ait Syriachus, solis fabricam esse gloria Domini plenam? Sed plura de his, ubi argumentum octavum discutimus.

Quintum docet, qua ratione more Arithmetico probatur, Divinitatem insignem debere inesse Tabernaculo solari, nimirum, ut est unica sola virtus stellaris, à qua omnis stellarum Cœlestium multitudo suam essentiam formalem, seu Lucem atque influentiam deducunt: Non aliter, quàm ab Vnitate Arithmetica omnes numeri, quicunque derivantur: Nam binarius habet formam Vnitatis bis conceptæ; & Vnitater concepta producit ternarium, atque ita in infinitum. Vel ut una candela accendit alteram, ut secundam & tertiam & sic in infinitum: Sic candela ista informat lumine suo innumeras cœli stellas, & tamen suam propriam unitatem intactam & sine ullo dignitatis aut gloriæ aut virtutis detrimento reservat. Quid denique tot essentielles virtutes, tot gratias & ornamenta Stellis impertire queat, quod non est Divinitate locuples? Aut quid perfectionis potest dare quod non habet, aut à tanta Divinitate non accepit?

Ad sextum Argumentum, quod in Geometria versatur. Cum ergo respectu Geometrico sol sit corpus sphericum, necesse est, ut puncto suo centrali sit præditus, in quo potestas seu virtus ejus illuminans consistit: Quia circumferentia nihil est aliud, quàm quædam semidiametralis dilatatio existentia & essentia punctualis à centro ad circumferentiam. Atque hoc idem est, quod Philosophi pro hoc eorum axiomate intendunt. **IN MEDIO CONSISTIT VIRTUS & VERITAS.** Iam verò si admirabilis pulchritudo & virtus splendida in sole non esset ab ejus Centro versus circumferentiam emissâ, sequeretur, quod illa à Principio interno non procederet, & per consequens, quod ipse more, Lunæ aliquem alium illuminatorem extrinsecum requireret: Sed quod hoc longe aliter habeat, in eo declaratur, quoniam nullum in mundo universo corpus est, huic claritate & splendore lucido cœquandum. Quo arguitur planè, quod corpus hoc splendoris & gloriæ suæ initium à quadam Divinitate Centrali seu virtute Dei lucida & apparente habeat, quæ instar animæ in creaturæ centro vivificat & inactuat, movendo à centro, circumferentiam ejusdem versus: Atque ita corporis solaris superficiem seu aspectum-

Sap. 7. 29.

spectum reddendo igneum, lucidum & coloratum: Efficit, ut secundum centralis agentis infinitatem radiantem, suam emanationem ad omnes vasti orbis mundani limites transfundat sive emittat: Hinc idè dicitur, quòd Deus sit Centrum & circumferentia: Nec cuiquam videatur alienum, quòd lucem increatam ab effectu, hoc est, respectu ad tabernaculum ejus solare habito, visibilem faciam: Quoniam scripturæ multis locis testantur, quòd sit ignis consumens: & alibi Spiritus sapientiæ solem & Astra Luce & claritate excellere dicitur: Atque iterum, quòd lumine tanquam vestimento induitur: Ac si quis diceret, lucidum solare corpus, esse quasi vestimentum; vel ut in Textu est: Tabernaculum Divinitatis: Denique fons & Pater luminis vocatur Deus, & consequenter, nulla potest esse Lux sive sit visibilis sive invisibilis, quæ ab isto fonte lucido invisibili ortum suum non habeat: Nonne agnoscit Apostolus, quòd per fidem sit credendum, quòd ea, quæ sunt visibilia, fuerint prius ab invisibilibus? Quare sequitur, quòd Lux in sole corporali visibilis sit, à luce solis spiritualis nimirum à Spiritu Divinitatis invisibili, quæ lux invisibilis est cõtina in essentia cum illa lucis tam invisibilis, quam visibilis portionibus, quas creaturis omnibus impertivit.

Septimum Argumentum, quòd Spiritus Divinus *Posuerit Tabernaculum suum in Sole*, observatione Musicæ ex solis in cœlo positione confirmatur: Nam si nobiscum reputare velimus, quòd Deus, ut per se exiltere dicitur, reputatur à scripturis in cœlo cœlorum sedem suam habere, & tamen ad cœlum respicere non designatur: Possimus quidem ipsum comparare unisono in Musica (si sacra cum profanis componere fas sit) Nam si chorda instrumenti Musices apertè pulsetur, sonabit unisonum à ponte seu basi instrumenti ad ejus caput. Simili ratione, si imaginemur chordam à cœlorum summitate usque ad centrum seu terram esse extensam: Nam totum hoc spatium repletur Divinitate: Non aliter, quam chorda instrumenti percussa sonat æqualiter à capite ad pontem instrumenti. Iterum, si chordam illam, instrumenti directè in medietate seu puncto centrali lineæ premamus, præducat perfectissimam consonantiam diapason: Nam si aliqua chordæ medietas per se pulsetur, sonabit Diapason ad totum. Quibus patet, quòd in unisoni centro consistit sive sita est totius perfectio: Nam quamlibet chordæ æqualiter divisæ portio, consonantiam perfectissimam, ad totum adæquabitur ita, ut istud medium assignabit centrum ad circumulum, cujus Diameter erit chorda illa integra. Pari etiam relatione ad Monochordum Mar-

crocossimieum, necesse est, ut medius punctus sive chordæ semidiameter à summo cœlo ad imam terram extensæ, sit consonantiæ summæ perfectionis sedes, quæ unisono correspondet, ut unum ad duo, hoc est, in proportione dupla. Sequitur ergo & per effectum patet, quòd sol (qui est Dei Tabernaculum positionem suam habeat in loco isto mundi centrali, qui respondet toti mundi semidiametro, sive Monochordi mundani chordæ, ut 1. ad 2. Hoc etiam confirmant Astronomi, dicentes, solem habere suam sedem in centro cœli. Iam verò observetis velim, quomodò consonantia sive concordia hæc perfecta mystica ex Divina & radicali unitate seu unisono, qui sonavit sive edidit verbum FIAT & FACTVM EST, fuisset formata. Unitas dixit Fiat, atque ita unisonus produxit emanationem Divinam, numerum binarium arguentem, atque ista emanatio eundem habuit respectum ad Veritatem, unde egressa est, ut Diapason seu perfectio ad Unisonum: Verùm emanatio ista splendidissima, à qua omnia sunt creata, & formata in vera Harmonia, procul dubio in isto mundo locum regalis sui ad creaturas aspectus perfectissimum in puncto diapasonis eligebat, qui est perpetuò in medio unisoni, & per consequens in centro Cœlorum; sed apparet etiam oculis nostris, quòd sol à summo Creatore disponatur in medio septem Planetarum: Atque iterum evidens est ex Divina illa gloria, quæ emicat ab eo, quòd sit sedes Divinissimæ perfectionis: Hæc ergo erat ratio, quòd Platonici sint imaginati, solarem orbem sive sphaeram esse mundi Animæ sedem. Iam verò, ut regalis ista consonantia Diapason comprehendit in se alias Musicæ consonantias duas, nimirum illam Diapente & Diatessaron (nam ex istis duabus conflatur Diapason) Verisimile est, quòd tota cœlorum harmonia & consequenter universi mundi ad actum in isto organo creato redigitur, cujus actor seu Musicus agens est Spiritus æternus, qui omni minuto edit creaturis ab isto glorioso organo vitæ & salutis tonos, & virtutes impertit illis vivificantes, multiplicantes & præservantes: Nam hoc est unicum Christi seu verbi æterni in hoc mundo officium, ut pote in quo (teste D. Iohanne)

Ioh. 1.

est vita.

Argumentum octavum probatur physica sive naturalj consideratione: Nam nos atque etiam cætera animalia observamus; imò quidem & ipsæ herbæ & vegetabilia terræ videntur agnoscere, quòd in sole consistat vivificationis & multiplicationis Thesaurus: Vnde satis liquidum redditur, quòd sole nobis appropinquante, herbæ & Arborea,

SECTIONIS PRIMÆ LIBIV.

quæ tempore hyemali videbantur quasi mortuæ) incipiant jam resurgere, vivificari, & virides suas vestes de novo induendo reflorescere animadvertuntur. E regione verò recedente Sole, ultra lineam æquinoctialem, exuunt non modò suos flores, & semina & quasi amictu lugubri ob Solis recessum seu elongationem ab ipsis sunt vestitæ: At ait D. Paulus: Deus vivificat omnia: sequitur ergo, quòd si Sol sui præsentia afferat mundo Elementari vivificationem, manifestum est, quòd ipse hoc acquirat donum ab illo Dei spiraculo, qui est vitæ Spiritus, quem Deus affluenter in istud vasculum suâ gloriâ plenum effundens, ipsum reddit organum idoneum ad tales actus vivificos creaturis mundanis inferioribus liberaliter impuendum. Nonne ait Textus, quòd hunc spiritum effuderit Deus super omnia opera sua secundum datum suum? Cur igitur quæstionem aut scrupulum efficeret quispiam de habitatione Spiritus istius in Sole? Hoc ergo est præcipuum Psalms hujusce 18. Subjectum: hæc summa ejus intentio, ut Mortalibus narret cum D. Paulo Rom. 1. & Salomone Sap. 13. 1. quòd gloria atque Divinitas Dei appareat ex & in creaturis coelestibus homini, hoc est ex ipsa creatura seu organo solari Spiritus æternus effulgeat, gloriamque suam nobis revelat ex ijs. Quod etiam confirmare videtur Job: Cælos, inquit, ornavit Deus Spiritu suo. Atque hic est Spiritus iste, qui sui splendoris admirabilis præsentia Solem reddidit cæteris stellis pulchritudine eminentiorem: & ob istam rationem à Platoniciis (qui in hoc divinum Orpheæ sunt imitati) mundi oculus dicitur, quippe in quo & per quem, tanquam in claro & posito speculo omnia sunt detecta, reddunturque manifesta. Atque iterum Heraclitus Philosophus: Si Solem è mundo sustuleris, quid est nostrum corpusculum, si desit anima? Nulla ibi contrectatur vena pulsabilis, nullus in eo vitalis habitus aut respiratio: Hac etiam de causa appellatur fons sanguinis, qui irrigat & humectat alia corporis membra: Ita etiam ab effectu patet, quòd virtus vegetationis & conservationis rerum tam inferiorum, quam superiorum à Sole oriatur: quatenus ipse impertit & inspirat suo lumine vitam & calorem inferioribus & lucem formalem assignat superioribus. Iamque Lux ista est simplex quidam actus, qui in se mediante calore vivifico & calore innato convertit omnia, omniaque penetrat, & eorum virtutes per omnia conducit, simul atque tenebras & obscuritates dissipat & expellit. Quibus factum liquidò constat, quòd si vita in genere sit in verbo, ut D. Iohannes ait: Si iste Spiritus vitæ vivificat omnia. Ut D. Paulus & Iudith affirmant. Si Spiritus Sapientia sit splendor Majestatis & Sole luculentior, simul atque purus Spiritus, qui est omni re

Ecl. 1.

Job 25. 13.

mobilior & agilior, si res omnes penetret ratione suæ puritatis, ut Salomon habet. Ac denique si omnes hæ proprietates in virtute Solari inveniantur, Quid hominem sibi constantè dissuadere potest, Textum illum Hebræicum Davidis non rectò fuisse ab Hieronimo intellectum in ista sua interpretatione Posuit Tabernaculum suum in Sole? Hoc profectò erat admodum necessarium; ut homo intelligeret; cum quidè ad hanc usque horam non sint multi, qui agnoscere velint Spiritum Dei immediatè operari in organo suo Solari & per Organum Solare, quippe qui seducti doctrinâ Ethnicâ multa admittunt agentia & causas subalternas activas, quæ per se sine ulla relatione ad Spiritum divinum operari credunt. Hinc ergo erat, quòd quam plurimi creaturas pro Creatore adoraverunt; imò verò Soli coelesti, cultum adhibuerunt superstitiosum, accipiendo creaturam pro creatore in creatura: in quem errorem Ægyptij malâ disciplinâ distracti inciderunt: Nam ipsi illuminatam creaturam pro ipso illuminatore adorantes Templum & Civitatem dedicaverunt in honorè Solis: Atque hinc erat, quòd equi & currus Solis, quos Iudæi ignorantes ante portam Templi veri Dei suspendi fecerunt, justè à pijs erant pessundati & penitus aboliti. Iste error, qui in hunc diem Aristotelicè doctis adhæret, suis proprijs characteribus à D. Iohanne delineatur: Vita, inquit, est in Verbo, & hoc verbum seu Lux erat in mundo, & mundus ab eo est factus, & mundus non novit illud, sed quicumque eum receperunt, hoc est, agnoverunt, nimirum quòd ab eo omnia sunt facta & quòd sit omne in omni, sunt numerati inter filios Dei &c. Sed pauci sunt, inquam, Aristotelica doctrina distracti, qui hoc agnoscere volunt, unde D. Paulus: Dij sunt, qui dicuntur sive in cælo, sive in terra, nobis tamen (ac si dixisset Christianis) unus Deus Pater, à quo omnia & nos in illo & unus Dominus Iesus Christus, per quem omnia & nos per ipsum, sed in omnibus non est scientia hæc &c: Quasi dixisset pauci sunt, propter Sapientia mundana ignorantiam, qui hoc sciunt. Ergo Iohannes: Mundus per ipsum est factus, sed mundus non novit eum. Quo sermone pos docet, quòd sit solus Spiritus Dei & non creatura, qui operatur omnia: & per consequens concludere possumus, quòd Spiritus Dei sit essentialiter in Creaturis, quare opus est, ut ipsum simpliciter consideremus & agnoscamus in operibus ejus: Nam ille, qui se Christianum profitetur, atque ista non novit, non est nisi nomine Christianus, & consequenter vanus & miserabilis, ut testari videtur Salomon in loco antea citato, dicens: Vani sunt omnes homines, in quibus non subest scientia Dei: & de his, quæ videntur bona, non potuerunt intelligere eum, qui est, neque operibus

Isai. 19. 18.

Ioh. 1.

1. Cor. 8. 3.

Sap. 13. 1.

operibus attendentes agnoverunt, quis esset artifex &c : Ac si dixisset ipsa Creatoris Divinitas à vero Christiano debet in creatura decerni. Quare & Apostolus, ut supra : Invisibilia Dei à creatura mundi, per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus & Divinitas. Quare revelatur ira Dei super homines tales, qui veritatem Dei in injustitia detinent &c : Ac si dixisset tales homines hujus mundi docti, qui injustis Philosophorum Ethnicorum documentis ignaros mundanos à veritate divertere tentant à Deo strictè punientur : quoniam veritas sincera est virtus & Divinitas Dei, quæ debet ab hominibus apprehendi : Non enim illa Philosophia est amplectēda, quæ ex hominum traditione constat & secundum Elementa mundi se habet, sed illa, quæ est secundum Christum, in quo habitat plenitudo Divinitatis corporaliter : ipse ergo est Philosophiæ & subjecti ejus fundamentum, ut testatur Apostolus : Hisce ergo arguitur, quod Divinitas in Creatura possit decerni in & per aspectum Creaturæ : At Sapiens ait : Sapientiam Deus effudit super omnia opera sua, secundum datum suum. Hoc est uni creaturæ majorem & alteri minorem illius portionem imperavit. Possumus ergo Creaturæ physiognomiã respicere & per eam de doni portione à Deo ei assignato judicare : At ait Textus : Opus Creaturæ Solaris est gloriã Domini plenum : Sequitur ergo, quod Deus maximam suæ dignitatis portionem assignaverit Corpori Solari : inter Cœlestia, ut Christi corpus pro vase suo electo seu myrothecio inter homines elegit, ut in eo pretiosam suam Divinitatem pro hominum salute recondideret.

Concludimus ergo, quod rectè cecinit vates regius : Cœli enarrant gloriam Dei & opera manuum ejus annuntiat firmamentum : At si cœli creaturæ omnes enarrant gloriam Dei, multò magis & per excellentiam corpus Solare, quod est Gloriã Dei plenum. Quare sic pergit : In Sole posuit Tabernaculum suum : hoc est, ipsum elegit pro loco regio suo in cœlo & in terra Dominij. Quare dico, quod iste Spiritus, qui Sole loco Tabernaculi utitur, ex eo creaturis, formæ, vitæ, vegetationis & multiplicationis dona distribuit : & tamen non agnoscam cum Aristotele, quod Sol & homo generent hominem : Sed potius, quod Spiritus ille potens, qui vivificat omnia, est ille solus in omnibus, qui potenter illam vitæ vim & naturalis caloris spiraculum tam homini, quam cæteris creaturis clementer & suaviter ubique, sed præcipuè ex palatio suo Solari affare & concedere solet : & quod vitam multiplicatione & calorem innatam illis assignatum & à Solaris Tabernaculi plenitudine impluit, qua tum postea creaturæ sustineantur ac præserventur in suo esse : At

ista (ut mihi videtur) est sana & vera doctrina, quæ omnem actionem vivificam tam immediatam, quam juxta mundi doctrinam illam mediatam, siqua sit, ei Soli, qui solus agit & operatur, ascribere & non creaturæ organicæ : in quo & per quod creator & omnium effector operari solet.

Ad translationes verò Pagnini & Tremellij quod spectat : Nempe Soli posuit Tentorium in ijs : si talis revera esset Textus originalis, quid quæso instructionis, salutis aut commodi nobis hominibus adferre potest talis interpretatio ? Prima translatio nos docet, quod Spiritus Domini sit in lucidissima cœli creatura : inde nos admonendo, quod laudem & gloriam pro beneficijs suis ascriberemus ei, qui fecit tale organum pro creaturarum salute, & qui operatur in eo, & non creaturæ, seu Tabernaculo ejus : quemadmodum Ethnici fecerunt, qui Solem orientem pro Deo adorare solebant. Quare maxima est nobis utilitas, ut exinde doceamur, evitare Antiquorum Ethnicorum Idololatriam : Deinde, ut per superexcellentiam agnoscamus Divinitatem regnare in creaturis : E regione verò expositio secunda videtur esse res tam exigui momenti & tam parum ad salutem hominum conducens, ut non satis videatur dignum aut utile, ut à digito Spiritus Dei inter monumenta salutis scriberetur : & per consequens, quid novi hominibus afferre potuit ista interpretatio : Deus Soli posuit Tabernaculum in cœlis ? Quis enim ignorat, aut quem latere potuit, solem sedem suam habuisse in cœlo ? Nonne hoc intelligit quilibet rudis intellectus puer, oculari solummodo demonstratione directus sine admonitione Prophetæ ? In quo, quæso, est ista interpretatio ad Textum præcedentem pertinens : Cœli enarrant Gloriam Dei &c. Cur mentionem fecit immediatè de Sole ? Anne bene sequitur, quod Deus fecerit Tentorium Soli ? Minimè gentium, sed ut intelligeremus, quod cœlorum pulchritudo & gloria lucida procederet à spiritu illo splendido, qui fecit Solem suum Tabernaculum, & quod ab ipso affluenter influentiæ suaves & benevolæ creaturis mundi inferioris distillentur & impluantur.

Iam verò in loco ultimo ad Argumentum posterius accedam, in quo ostendam vobis, quomodo illa Hieronimi interpretatio sit varijs Theophilosophorum opinionibus stipata : Dicit unus, cui etiam D. Augustinus astipulari videtur, quod quælibet res tantum sibi Dei vendicet, quantum magis capax est luminis : At Sol est omnium hujus mundi creaturarum clarior fulgentior : Multi ergo Philosophi conveniunt in hoc : In lumine (inquiunt) numen in numine lumen. Et Plato ait : Ne loquaris de Deo sine lumine. Nonne hoc totū confirmant scripturæ ? Deus (ajunt) vestitur lumine quasi vestimento : Atque etiam dictus

Rom. 1. 21.
& 18.

Coloss. 2. 8.

Ecclesi. 1.

Ecclesi. 2. 16.

Psal. 11. 1.

Psal. 18. 3.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. IV.

est alibi ignis consumens. Et alibi est Lux, in qua non sunt tenebræ ullæ. Concludo igitur D. Hieronimum fecisse interpretationem suam in vero sensu & per consequens exinde colligere possumus verissimam & radicalem Rarefactionis & Condensationis rationem: Quippe quarum prior à solis Præsentia sive activitate viva à spiritu in sole; & posterior ab ipsius absentia, & per consequens à majori vel minori cessatione in calore activo solis: Hæc, inquam, sunt causæ alterationum in Catholico mundi inferioris Elemento. Atque hoc totum in instrumento experimentalis facillè deprehenditur: Nam quo magis sol nobis appropinquat, uti in æstate accidit, eo magis aër in vitro dilatabitur, quod quidem in eo manifestatur, quia in æstivo tempore aqua præcipitari solet: E contra quò magis sol recedit à nobis, & quò magis in hyemali profundo immergitur, eo magis condensatur aër in vitro: Idque per aquæ in collum vitri elevationem manifestatur: Nec quidem dicimus, quò tota ratio

Rarefactionis & condensationis procedat solummodò à Spiritu in sole existente; cum idem etiam spiritus sit præsens tam in regione Elementari, quàm Ætherea, & habet potestatem vitæ & virtutis ventorum in suo Dominio; qua mediante tam in Hyeme, quam in Æstate aut exaltat aut deprimit aquas in vitro, & per consequens est causa immediata condensationis & Rarefactionis aëris tam in vitro, quàm extra vitrum instrumenti: Et hoc modo efficit diurnam mutationem quadruplicis conditionis in generalibus aquis *Elementaribus* sublunaribus seu elemento Naturæ humidæ Catholico, illud multiformiter mutando de Natura in Naturam, quas in illo Elemento mutationes Veteres, quos Nostrates sequuntur, vocaverunt Elementa: Vti infra Demonstrabitur clarius: Sed prius accedamus ad cœlorum fabricandorum rationem, quod opus per Condensationem & Rarefactionem operante Ruach Elohim, erat completum, uti capite sequenti declarabitur.

CAPVT. IV.

Quæ ratione æternus Ruach-Elohim, sive Spiritus Domini, qui ferebatur super aquas, cœlos ex ijs per Rarefactionem efformaverit ac disposuerit, & quomodò ipse stellas per viam condensationis in ijs produxerit.

2. Petri. 3. 4.

Est equidem Apostoli Petri assertio, quòd cœli erant prius & terra de Aquis & per Aquas consistens Verbo Dei. Quo sermone elicimus tam causam materiale, ex qua mundus & per consequens cœli erant creati, nimirum aquas; quàm causam efficientem seu Divinum artificem in illo opere stupendo, videlicet Verbum seu Ruach-Elohim, per quem ædificatio talis mediante actu rarefactionis & condensationis est facta atque sustentata: Nam per viam condensationis aquæ tenues & invisibiles, ac tum aquæ illæ grossæ visibiles in terram visibilem sunt contractæ, quæ omnia afflatu suo frigido effecit. Divisis ergo aquis subtilibus à grossis modo adhuc confuso, Spiritus Domini seu Verbum, cœlorum fabricam ratione Rarefactionis vel majoris vel minoris est aggressus: Nam imprimis afflatu suo vivissimo, agillimo & lucidissimo subtiliavit aquas superiores & rariorem & digniorem earum portionem assignavit cœli Empyreï fabricæ, ipsamque ita suo spiritu igneo animavit & informavit, ut perpetuò in statu illo virtute verbi permaneret, & propter spiritus istius Divini in eo Dominium cœlum igneum seu Empyreum atque intellectuale nuncupatur. Quare locus iste beatus ob copiosam Dei in illo præsentiam, assignatur Angelorum bonorum atque animarum beatarum mansioni. Deinde infimam harum aquarum superiorum portionem minori Rarefactionis virtute aggreditur spiritus

iste, & secundum suum placitum in orbis seu regiones octo distinxit; videlicet in cœlum, quod dicitur firmamentum, quod ordinavit tum postea pro stellarum fixarum sede: Et in cœlum seu orbem saturni, & illum Iovis & Martis & solis & veneris & Mercurij & lunæ. Quos omnes orbis seu sphæras ita rarefactiva sua virtute disposuit, & ab invicem distare ac differre fecit, ut singularum stellarum proprietatibus à Deo ipsis per magnum suum Angelum concessis sive inflatis optimè tam loco, quam Naturæ convenirent. Hoc modo erat mundus Æthereus in regiones tenuiores vel densiores multiplici Ruach-Elohim afflatu redactus: quod etiam Hermes optimè denotat in istis: Distinctis, ait, libratisque rebus, quæ igneo spiritu vehentur, emicuit cœlum septem in circulos: Vbi significat, quod esset igneus spiritus (quem Paulo antè vocavit splendorem sanctum) qui sustinebat & elevabat circulos seu sphæras coelestes in suis locis destinatis. Et alibi narrat, quod materia ista, ex qua cœli & elementa sunt facta, esset Natura humida, & alibi aquas in Abyssu umbrâ infinitâ velatas vocat. Porro & D. Petrus in loco antè citato fatetur, cœlos consistere virtute Verbi. Hinc ergo Sapiens: omnia mensurâ, numero & pondere disposuisti seu temperasti: hoc est, ordinavit & sustinuit spiritus Elohim cœlos & Elementa in distincta mensura, & proportionem in ponderositate & levitate, & in

Pimand. 3.

Sap. II. 21.

& in debito ac conveniente numero , nimirum in cœlum Empyreum, Firmamentum atque septem distinctos orbes , cum infinitis corporibus condensatis : Nam tamenti cœli sint ex aëre & igne conflati, hoc est, ex portione Spiritus ignei , quem à Spiritu lucido Elohim accepit, & portione tenuis aquæ , unde Æther quasi igneus aër dicitur : Tamen ab axiomate D. Pauli dicentis , quod res visibiles essent prius à rebus invisibilibus , instruimur , quod tam corpora visibilia in cœlo, atque etiam omnes luces visibiles essent prius ab invisibilibus aquis & invisibili formali luce, quæ suam in Deo primaria unitate omnium creatorum numerorum habet radicem : Atque ideo, ut Aristoteles ait , stellæ sunt densiores suorum orbium portiones ; ita & ego dico, quod substantia cœli sit invisibilis ratione suæ raritatis : E contra stellæ sunt visibiles ratione suæ densitatis : Erat enim condensatio , quæ est visibilitatis effectrix & Rarefactio , quæ est invisibilitatis causa. Et tamen nihilominus non concludimus cum Aristotele , quod stellæ sint densiores partes suorum orbium , sed potius lumina, quæ includebantur in spiritu Tenebræ Abyssii ; qui quidem spiritus in separatione lucis à tenebris sursum virtute lucis sive igneæ naturæ inclusæ tendebat , atque ita secundum proportionem ignis æterni formalis inclusi , quem in hunc usque diem loco lapidis Angularis retinet in sede elevationis ipsi appropriata , sustinetur : Haud aliter , quàm ignem illum artificialem Pyrobolus seu fulus dictum secundum proportionem pulveris Bombardalis seu ignis artificialis ad pondus sui corporis vel altius vel depressius in aëre elevari cernimus , ibique manet , durante corruptibilis vitæ suæ igneæ Virtute , qua deficiente, iterum deorsum cadit: Sed lux stellaris, corpus spirituale , cui inest , à tenebris elevatum secundum proportionem lucis inclusæ tam altè ascendit , ac in agili ipsius potestate est, considerato stellaris corporis pondere , atque ita perpetuò pendet in æthere in certa à centro distantia: Quoniam ignis seu lux ipsius est incurruptibilis & æternæ conditionis , & non deficiet unquam , ut illa Pyroboli : Hoc totum expressius in Tract. 1. lib. 5. cap. 3. physica meæ Macrocosmi Historiæ , reperietis , quare vos ad librum istum refero. Iam verò , ut omnes vigores illuminantes , & virtutes sive flammæ animantes , quæ aquis universalibus impertiantur , ijs à splendido isto spiritu seu emanatione sunt datæ : Ita quidem nulla sunt ex istis luminibus , quæ separata sunt à spiritu istius essentia : Hinc ergo est (Nam quodlibet lumē habuit diversitatē in proportione formalis claritatis & mensura ea mensura corpulentæ) quod unū corpus cœlestē ab alio differat , tam situ & virtute claritatis , quàm motu & influencia ab alio secundum voluntatem creatoris : Sed ex-

Hebr. 11. 3.

tracta quinta Essentia , sive purior essentia, materialis totius chaos, cum puritate luminis , quod à Spiritu creante egressum est , unita erat alteritati Angelicæ ; ambæ hæ naturæ in figura unius massæ ex Tenebræ Abyssii visceribus exsurgentes, & in cœlorum centrum sublimatæ , Regalem ibi loci Thronum Phœbeum sibi vendicant : Atque ista massa spherica & luminosa solis cœlestis Titulo insignita est cujus officium est , mediante luce ei à Deo assignatâ illuminare stellas cœli cæteras, & elementa atque Elementata inferiora vivificare : Ita , ut postquam Univerſale seu expansum, per spiritum mundanum lumen, esset die creationis quarto in corpus solare contractum : Illud est ordinatum capitale illud vitæ & vegetationis in mundo stellari organum , quod influentias seu spiracula ignea vitæ conservationis, vegetationis & multiplicationis emisit atque impluebat affluenter Terræ atque Elemento sublunari Aqueo.

Habetis ergo rationem condensationis & Rarefactionis paucis & tamen satis luculenter expressam , quibus tam invisibilis cœlorum substantia, quàm corpora eorundem visibilia fuerunt facta : Atque hoc non videtur à Doctorum Theologorum, nimirum Basilij & Damasceni opinionibus dissentire : Videlicet, quod spectat ad modum actionis Divini illius Spiritus in condensatione & rarefactione ante solis in cœlis apparitionem : Quippe, qui volunt, quod diei rarefactio , aut clarificatio cœli, ab emissionē lucis à Spiritu Divini actu ordinata esset ; sed nocturnam condensationem & opaca & condensata in cœlo corpora credunt à tenebrarum contactione fieri, juxta ordinationem etiam Spiritus sacri. Videmus ergo ex sapientiorum Patrum Ecclesiæ consensu , quæ nam sit causa frigida condensantis noctis , & quis calidi & rarefacientis diei actor. Priusquàm spiritus igneus per mundi cavitatem delatus in Tabernaculum solare esset congregatus , qui ex deformibus tenebræ Abyssii seu umbræ horrendæ aquis , deorsum simul cum tenebris tertio die in centrum detrusis , spagyrica & superativa verbi Divini virtute extractus erat. Atque ista igitur debet esse ratio præcipua cujuscumque condensationis & rarefactionis ad hunc usque diem : Nam ut spiritus in sole longè à nobis existens , & radios suos in se ipsum quasi respectu nostri contrahens , vel potius faciem suam à nostro hæmisphærio avertens : Vnde fit , ut noctes & tenebræ tunc temporis sint longæ, & dies ac lux sint breves & in calore debiles : Ita etiam commune sublunare Elementum condensationi & incrassationi est obnoxium , & ista de causa cogitur seu contrahitur aër dilatatus in consistentiam nivis, grandinis, glaciei, nubium, imbriumque frigidorum &c. Iterum,

Resoluit.
Theol.
Tract. 2. part. 2
De opere primi
diei.

SECTIONIS PRIMÆ LIBIV.

cum sol nobis appropinquat, elementum illud ita contractum iterum dilatat se: Nam ejus præsentia & calore aquæ frigidæ deveniunt calidæ; dies augentur & in calore fortificantur. Tunc (inquam) aër invenitur Rarefactioni aptus, unde tam facile inflammatur & in naturam fulguris, coruscationis & similium (mediantibus Spi-

ritibus Divinis) convertitur.

Hæc pro cœlorum & cœlestium per viam condensationis & Rarefactionis structura, sufficient: Iam verò ad fabricæ orbium seu regionum regni Elementaris rationem, mediantibus condensatione & Rarefactione descendam.

CAPVT. V.

Quomodo aque inferiores sive Elementum Catholicum, aqueum, sublunare fuerint in sphaeras distinctas (quas mundani vocant Elementa) Divino Condensationis & rarefactionis actu distinctæ atque dispositæ.

Cum per præcedentia sit evidenter demonstratum, quòd universa machinæ mundanæ substantia non esset, nisi ex unica sola materia, quæ erat ex potentialis Tenebrose Abyssus visceribus, per spagyricam verbi Divini virtutem extracta, quam Moyses (ut relatum est) vocavit aquas; & Hermes, naturam humidam; ex quibus & per quas (uti tam Moyses, quam Petrus ajunt) cœli erant prius & terra per verbum: Necessè est, ut sequatur, quòd ex ista Catholica aquarum massa, universale Elementum sublunare tam communiter aëris nomine insignitum, quam illa humidæ naturæ portio, quæ dicta est ather, esset primordially derivata: Iam verò Generale hoc Elementum per Spiritum Ruach-Elohim quotidie alteratur & à forma in formam transformatur: Nam aquarum visibilibus massa erat prius ab aëre invisibili condensatione extracta atque separata: Atque iterum ista aqua visibilis erat in terram eodem actu mutata: Nonne confirmat hoc Apostolus loco antea citato dicens: Per fidem agnoscimus, quòd semper ita actum sit cum mundo per Verbum, ut ex ijs, quæ videri non poterant, fierent ea, quæ possunt videri? Porro Salomon dicit, mundum fuisse ex materia invisâ factum seu creatum, & per consequens aquam atque terram. Sed quid opus est Authoritate sancta, cum communis nos docet experientia, quòd aër condensatus fit nubes, & nubes fit aqua pluvialis, & glacies, quæ est de natura terræ, Boreali condensatione fit ex aqua. Porro etiam, quòd terra esset aqua & illa aqua esset aër, in eo patet, quia arbores magnæ, adustione in vaporosum fumum, & consequenter in aërem vertuntur; denique aër in ignem attenuatione nimia mutatur. Quibus certum est, terram & aquas fuisse prius à re invisibili extractas nimirum ab aëre Catholico & per consequens probatur, quòd Catholicus mundi aër, quem Hermes naturam humidam vocavit, sit Catholicum mundi sublunaris Elementum, cujus mutationibus varijs quadriformis illa natura producit, quæ communiter Elementa quatuor dicuntur, quæ revera nihil sunt, nisi unum Elementum

quadriformiter alteratum: Quoniam evidens est ex prædictis, quòd Catholicus sublunaris aër est radicale subjectum & materialis substantia illarum rerum, quas mundus vocat Elementa: Atque iste aër alteratur ab uno in alterum statum per verbum seu Ruach-Elohim. Iamque nobiscum consideremus, quomodo potens iste spiritus transmutationes suas Proteoticas in una eadem homogœna invisibili aqua & tenui, humidæ naturæ aut aëre perficiat: Quo evidentiùs apparet unius naturæ in alteram rotatio; quæ quidem naturæ sic differentes idè dicuntur à veteribus Elementa. Operet ergo, ut in loco priori consideremus, quòd iste esset vivificus ille spiritus, quem Propheta invocavit à quatuor ventis, dicens: Veni spiritus à quatuor ventis & in suffla interfectos istos, ut reviviscat & c: unde patet, quòd iste unicus spiritus Ruach-Elohim esset regalis quatuor ventorum imperator, & consequenter in ejus potestate erat aërem mediantibus organis suis ventosis, contrahere, atque iterum ipsum dilatare. Quare erat procul dubio hic spiritus & nullus alius, qui animas diversas seu diversarum dispositionum jusserat quatuor vètos. Angelicosque eorum præsidés (quorù est sub ipso gubernare) agit ad aërem invisibile in species varias visibiles seu meteorologicas, ubi & quando ei placuerit. Et primò ad actum ipsius generalem ad veras aëre Catholico effigies efformandas; quod spectat: Aer, dicit Iob, subito cogetur in nubes & ventus transiens fugabit eas. Et Propheta: Dante eo vocem multiplicantur aquæ in cœlo, qui levat nubes ab extremo terræ, fulgura in pluviam fecit & produxit ventum de Theauris suis: Ac si dixisset verbo vel spiritu Iehovæ aër condensando reducitur in aquas, & fulgura transeunt in naturam pluvie. Et Iob: Deus sapientiâ aptat pondus aëri, & appendit aquas in mensura, ligat densas nubes, ut non rindantur, facit pluvie statuta & viam fulgetro tonitruum. Quibus omnibus notare atque elicere possumus, quòd aër elementaris visibilis sit reale & radicale subjectum, in quòd spiritus Dei in hoc mundo sublunari ad effectus prædictos visibiles in actum producendos opera-

Gen. I.

I. Pet. 3. 4.

Hebr. 11. 3.

Ezec. 37. 9.

Iob. 37. 21.

Ierem. 51. 16.

Iob. 28. 25.

operatur: Idque solummodò per viam condensationis & rarefactionis, quod quidem insinuat ex verbis prædictis, ubi dicitur, sapientiam Dei dare pondus aëri: Nam condensatione primi gradus convertit invisibilem aërem in visibiles nubes, & tunc per profundiorum condensationis gradum nubes illæ in pluvias rediguntur, atque crassior & magis unctuosâ nubis portio in lapidem durum terreum digeritur: Ita, ut ex aëre invisibili tres visibiles substantiæ gradus produci cernamus, videlicet nubem, aquam sive pluviam & densa atque ponderosa terra, quæ est massa illa Lapis Ceraunius dicta, qui cum Tonitruï sonitu seu voce est è nube per spiritum illum editus, videlicet in illo conflictu, qui fit inter naturam liquefactivam ignis & congelationem aquæ gelidæ dispositionem. Iterum ex altera parte aër per rarefactionem in ignem convertitur, nimirum in fulguris seu fulminis existentiam: Atque has omnes mirabiles suas transformationes, de specie in speciem alterationes à Catholico actore ubique in aëre habitante accipit. Ita, ut ex istis percipiatis totum illud, quod veteres Philosophi dixerunt, clementa esse nihil aliud, quàm quadruplicem unius & ejusdem Elementi seu naturæ humidæ Catholicæ mutationem, cui Elemento, secundum quod in suis alterationibus apparet variè, varias & diversas sibi appellationes pro sua varietate acquirit, nimirum Elementi ignis, Aeris, vel aquæ vel terræ: Haud aliter, quàm eadem aqua, si calefcat dici potest ignis & vaporosus aër, at in natura sua immutata aqua, atque ulteriori congelatione glacies vel gelu vel nix vel pruina, vel lapis vel terra. Et tamen ista omnia in rei veritate nihil aliud originaliter suâ existentia fuerunt, quam aqua tenuis, invisibilis, ex qua cætera quasi visibilia varia à Catholico invisibili primordialiter essent testimonio Apostoli antea citato producta: Hinc verificatur vetus illud Philosophorum: Aqua est Mater Elementorum, cum revera sit unum Catholicum Elementum, in quo omnia: Iamque principalia organa, per quæ & in quibus Spiritus iste Divinus, mediante Proprietate diversa mutat & variat Catholicum istum aërem subjectum in naturam quadruplicem, hoc est, ab una conditione & natura in aliam: Sunt venti Angelici, quos ita ordinavit ac disposuit in hoc mundo, ut à quatuor quartis seu angulis terræ in proprietate diversa spirant: Nam ut in præcedentibus est dictum secundum Doctrinam Salomonis, quod Spiritus iste Sanctus esset unicus in essentia, at Multiplex in proprietate aut operatione, ita quidem non nisi unicus existens Spiritus (Nam Propheta dixit: Veni Spiritus à quatuor ventis) operatur in mundo quadrifariè mediantibus quatuor ventis Angelicis in Catholico aëris elemento: Nam quando spi-

rat ab Aquilone, contrahit commune illud Elementum in corpus terreum, videlicet Gelu, Nivem, gradinem, glaciem. Vnde Psaltes: Deo emittente sermonem suum in terram, quàm celerrimè excurrit Verbum ejus, qui edit nivem, sicut lanam, pruinam sicut cineres dispergit, deijcit gelu tanquam frusta, coram frigore ejus quis consistat? Emittens verbum liquefacit ista, simul ac efflat ventum suum, effluunt aquæ. Ex quo sermone inprimis elicere possumus, quod sit non nisi unum verbum, seu unicus Dei Spiritus, qui tam Boreali contractione, mediante suo frigore (ut Propheta ait) mutat sublunare Elementum in naturam & conditionem terram, nimirum in duram & visibilem consistentiam per septentrionalem Spiritum. Quare ait Iob: Ab Arcturo egreditur frigus: Flatu suo edit Deus fortis glaciem & latitudinem aquarum coarctat: Quam etiam Australi dilatatione liquefacit ac destruit terenos illos effectus, quos afflatu suo Boreali produxit: Secundò, quod subjectum, in quo operabatur ille Spiritus esset aër, quasi Catholicum Elementum, quod per flatum suum Borealem mutavit à suo statu tenero seu molli, levi, volatili, transparenti, tenui & invisibili induram, asperam, gravem, fixam, opacam, densam, atque invisibilem massam: Tertiò, quod Verbum ibi loci sumitur pro Essentiali Spiritu seu motore in ventis omnibus. Quare virtus ejus unica, mutata proprietate, tam in actu condensationis & contractionis, quàm Rarefactionis & Dilatationis versatur. Verùm ad ista omnia officienda, organa suis Angelicis utitur, in quibus & per quæ juxta voluntatem suam operatur in cælo & in terra. Vnde David: Angeli Dei faciunt verbum. Iterum, cum à Meridie emittit Spiritum suum, tunc Generale seu Catholicum istud Elementum redditur vaporosum, madidum, calidum & facile à concursu fortitudinis septentrionalis, utcumque in minima quantitate, in nubes fumosas convertetur: Nam status Meridionalis naturæ est septentrionalis destruere effectus: Atque ita mutua inter istos ventos oppositos concursu sive actione, natura media sive occidentalis, nimirum aquea apparebit in Elemento Catholico, nimirum conditio aquea sive pluvie frigida, quæ se habet inter aërem & terram: Quemadmodum Occidentis positionem videmus inter polum Meridionalem & septentrionalè: Sed status australis natura, est calida & humida, hoc est in eodem statu se habet cum Catholico aëris Elemento in simplici sua natura: quod quidem ni esset, verbum ab illo angulo emissum, noluit tam facile frigidus & siccus Boreæ effectus liquefacere. Præterea, quod Spiritus seu afflatus Dei, qui ab Austro emittitur, Elementum Catholicum variformiter, sed more Spirituali afficiat, Textus iste Prophe-

Ips. 14. 7. 4.

Iob. 37. 9.

A E R.

Sap. 7.

Ezech. 37. 9.

T E R R A.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. IV.

Abacuc. 3. 3. tæ confirmat: Deus ab Austro venit, operuit cœlos gloria ejus & laudis ejus plena est terra: Splendor, ut lux erit, ante faciem ibit Mors. Et egredietur Diabolus vel (ut Pagninus habet) pestis ad pedes ejus. Quo arguere videtur effectus invisibiles, nimirum corruptionem & infectionem Catholici aëris Elementi, quem spiritus iste in sua ira & malevolentia emittit ab Austro.

IGNIS. Verum cum per organa sua ventosa Oriētis operatur, impressiones in Catholico Elemento igneas seu aëtuosas generat: Ejus enim existentia in naturā & dispositionem ignis alterat, & tunc Elementi ignei Titulum ipsi ascribunt Philosophi. Hoc ex pluribus Textus sacri locis confirmare possumus: Nam, Præcepit Dominus (ut ait Hieronimus in suo translato) vento calido & urenti, vel (ut Tremellius interpretatur) Paravit Eurus silentem, ut percuteret sol caput Ionæ, aded, ut aëtuaret, & petijt animæ suæ, ut moreretur. Et alibi: Ventus urens seu Eurus desiccabit fructus ejus & rami ejus erunt marcore contracti. Atque iterum: Ventus Eurus aduret spicas. Et alibi dicit Iehova in sua ira: Percussi vos in vento urenti &c: Atque iterum: Postquam veniente Euro, vento Iehovæ à deserto ascendente exaruit scaturigo ejus & siccatus erit fons ejus. Et Propheta Haga: Percussi vos vento urente &c: Quibus patet, quod flante vento Orientali seu Euro Elementum humidæ naturæ Catholicum deveniat aëtuosum & igneum, ita; ut inflammet & intemperie calida perturet corpora creaturarum & Vegetabilia desiccando & addurendo destruit. Ex oppositi denique latere: Venti occidentales inveniuntur experientia, esse naturā & conditione oppositi Orientalibus: Nam ipsi solent Elementum Catholicum in naturam frigidam & humidam aquæ visibilis reducere: Vnde pluvias & imbres calidos proferunt: Ita, ut ex istis videre liceat, quod formalis actus in quolibet quatuor angulorum terræ Angelo (quorum meminit Apocalypsis) habeat virtutem essentialem ei specialiter à Deo secundum voluntatem suam; idque in instanti suæ creationis sive informationis assignatam, atque ided in eadem proprietate operatur creatura illa Angelica in communi Elemento aquarum inferiorum, in qua voluntas spiritus creantis propriè erat, quando illam informavit: Ita ut commune seu, Catholicum Elementum quotidie de novo ab actu essentiali venti Angelici tunc temporis cum Dominio in eo spirantis informetur: Verbi gratia, si ventus Angelicus Orientalis informat illud de novo, tunc in Elementum igneæ conditionis migrat: Quoniam calefacit & desiccit per excellentiam ratione nimie Rarefactionis aëris: Si verò venti Angelici Australes sua fumosa spiracula in illud elementum emittant,

tunc in naturam vaporosam aëris alteratur, quippe fumoso more calidum & humidum redditur. Vnde Elementi aëris vices agit: Si venti Angelici Occidentales in eo Dominium habuerint, tunc vertitur in simplicis aquæ complexionem, & sub Elementi aquæ nomine manet: Ac denique venti Borcalis spiracula ipsum reddunt terream.

Ex istis ergo immane & labyrinthicum illud dubium, quod instar alterius nodi Gordonij tam diu mentes Peripateticorum perturbaverit, nec ab ipsis fuit unquam ad hunc usque diem resolutum, potest facillimè per istam nostram disciplinam dissolvi atque enucleari: Videlicet divinare possumus, quæ nam sit forma Elementorum essentialis: Nam istâ nostrâ Philosophiâ docemur, quod sit virtus quædam Angelica essentialis ventoso vehiculo in Campum Elementi Catholici apertum emissa, seu (sit vultis) essentialis venti flatus sive spiritus à Spiritu Dei in aërem communem, sive humidam passivam naturam emissus, ad ipsam alterandâ & mutandam secundum voluntatem ipsius, qui eum emisit ab una conditione in aliam. Porro etiam Catholicus aër ita diversiformiter animatus producere solet meteora multarum conditionum: Verbi gratia Elementum Orientaliter mutatum profert soboles sibi similes: Videlicet Meteora ignita, ut coruscationes, fulgura, cometæ igniti &c: Secundum naturam seminariorum illius spiraculi, quod ipsum de novo jam informavit: Elementum meridionale pariet vapores, nubes aëtuosas, fulmina & tonitrua: Elementum occidentale pluvias & imbres gelidos & quasi niveales resolutiones: Elementum septentrionale nives, gelu, glaciem &c: Denique pro planiore dubij prædicti enucleatione sciendum est, quod Deus vivificat omnia per solum Christum Iesum Dominum nostrum, per quem omnia: Ipse creavit organa Angelica, quos inspiravit spiritu suo, essentiali vitæ, qui spiritus essentialis in Angelis cum sit de essentia Divina, à Divinitate separari nequit. Ista ergo essentia cuilibet Angelo assignata eandem retinet voluntatem & dispositionem, quam Spiritus habuit in actu respirationis in illum: Quoniam nulla est creatura, quam ipse non fecerit propter finem ipsi Creatori optimè notum; nimirum, ut suam voluntatem in hac vel illa proprietate completeret. Hinc ergo est, quod non sit Angelus, qui habeat Dominium super hunc vel illum ventum cardinalem, sed divinus spiritus in Angelo quasi organo, qui Elementum Catholicum in hac vel illa virtute essentiali informat & vivificat. Quare certum est, quod Catholici Elementi unius informatio quotidiana est virtus seu actus Divinitatis ab organo Angelico per vehi-

vehiculum ventosum in commune elementum emissus & per consequens Elementi forma est essentialis & vivificus Dei actus ei ab Angelico illius quartæ, in qua spirat ventus præside inspiratus: Quod autem interna Angeli forma sit immediatus spiritus Divini verbi vel afflatus, literæ sanctæ nos docent multis in locis: Vnde Iehova Moyfi: Ecce mitto Angelum meum ante te, ne exacerbes eum, non enim feret defectiones vestras, quoniam nomen meum est in eo: Porro dicuntur specula politissima lucem Dei suscipientia. Atque hinc est, quod nomina eorum terminantur cum El, ut Michael, Rapha-el, Uri-el, Gabri-el, &c.

At verò ad Elementum nostrum Catholicum quod attinet, scio, quod à mundi istius sapientibus obijcietur: Si non sit, nisi unum Elementum, quod Catholicum dicitis, quid facies de Terra & de aqua seu mari quid putas? Nonne sunt ista Elementa distincta, quæ talia ab origine extiterunt? Hisce ergo respondeo, quod terra erat prius de aquis & per aquas: Teste Apostolo Petro. Quare evidens est, quod aquæ tempore præcedebant terram: atque iterum cæli fuerunt facti ante terram. Quare videtur, quod terra non esset nisi aquarum inferiorum spagyrica verbi virtute separatarum quasi fax & sedimentum, ut ex disciplina Moyfis apparet. Porro, quod aquæ visibiles essent ex aère invisibili per condensationem formatæ & productæ. Testatur Apostolus loco superius citato. Quare liquet, quod mutationes rerum omnium tam visibilium quam invisibilium efficiuntur per proprietatem sive facultatem condensantem & contrahentem spiritus Dei multiformiter agentis, & quod reductio eorum iterum à statu visibilitatis in invisibilitatem efficitur per actum rarefacien-

tem & dilatantem illius ejusdem spiritus in essentia, sed multiformis in proprietate actionis, & per consequens, ut aër ab eodem spiritus actu transformatur in aquam, & aqua in terram, per gradus condensationis frigoris, ita etiam actu contrariis ejusdem Spiritus, nimirum per viam Rarefactionis terra mutatur in aquam, & aqua in aërem; idque varijs caloris gradibus. Quod quidem nisi esset, quomodo, quæso, esset possibile, ut tot aquæ à nubibus cadentes, non indies efficerent, ut maria tumescerent & mirabiliter angerentur in quantitate, & aër é contra assidue decreveret? Aut cur consumptis igne tot arboribus & carbonibus fossilibus non diminueretur terra? Si non esset assiduam supplementum per transmutationem aëris in aquam & aquæ in terram: quam quidem alterationem seu naturæ rotationem licet natura divina more secreto & insensibili efficiat, tamen experientia quotidiana docet, rem ita se habere: Nam quando ligna & carbones ab igne resolvuntur & consumuntur, inveniemus quidem, quod tota terrestris eorum corpulentia abit in fumum aqueum feré & in vaporosum aërem mutata erit. At axioma Philosophicum est, quod res quælibet in primam suam materiam seu principium resolvatur. Quare manifestum est, quod tam aqua, quam fumus aëreus, ex quibus terra lignorum & carbonum compositio est facta, esset prius aër invisibilis. Iterum si ista taliter se non habebant, sulphur illud, pulveres & lapides quotidie à cælo (teste Scriptura) descendentes magis magisque indies auferent terræ molem. Sed probationes istas speculativas omittendo prædicta omnia ex instrumenti mei experimentalis observatione liquidò fat vobis demonstrare & confirmare aggrediar.

Demonstratio ocularis.

Observamus, quod illa tota Instrumenti seu vitri Calendarij portio, quæ ab infima ejus vitri collo se ad ejus summitatem sive caput extendit, est solo aère invisibili repleta: At in isto aëris inclusi modico varias alterationes & mutationes haud paucas virtute & actu quatuor ventorum in aère aperto spirantium inveniuntur: Nam cum Ventus Orientalis cum Dominio spiraret, tunc aër iste inclusus seipsum in collo vitri dilatat atque extendit, & aquam in ipsa frigoris virtute elevatam deorsum ad plus minusve pro ratione Dominij caloris deprimit. Quo liquet, quod dilatans talis venti spiritus facit aërem apertum ad naturam igneam inclinare: quatenus ignis dignoscitur nihil aliud, quam aër extremè dilatatus; tamen si revera sit exuberans formæ lucidæ præsentia, quæ per caliditatem ejus motum perpetuò concomitantem ita dilatat: At verò si ventus

Australis flet, tunc etiam dilabitur aër inclusus, sed non in gradu ignis sed aëris solummodo & per consequens non depellet aquam frigore in collum vitri elevatam per tot gradus deorsum: Verum si ventus Occidentalis Dominium in aère libero habet, tunc aër vitro inclusus se reddet adhuc spissiores; & ob istam rationem aquam in collo exaltatā non multum detrudat: quoniam frigiditas habet sufficientem potestatem in illo vento & per consequens aërem magis condensat, quam dilatat. Denique si Venti Septentrionales in aère mundano gubernant, tunc aër inclusus eò magis contrahetur & coarctabitur, & per consequens minus requirit spatium pro sua mansione, quanto frigidior erit ventorum illorum actus. Hoc in eo arguitur, quoniam, quod frigidior est ventus, eò altius elevabitur aqua in collo vitri: Vnde constat, quod quod magis aër contrahitur,

hitur, eo etiam magis condensatur, & consequenter ponderosior redditur, considerando proportionem loci, in quo existit: Nam aer, qui in sua dilatatione tantum ponderavit in spatio semiulnæ, tantum etiam ponderare debet in spatium duorum pollicum contractus; Vt ex instrumento nostro experientiali colligere fas est.

Atque ex istis decernere possumus, quod non sit in veritate & radicaliter nisi unicum Catholicum sublunare Elementum, quod assidue mutari & Protei more transmutari solet secundum Angelici spiritus tunc temporis ab aliquo terræ angulo spirantis naturam & proprietatem: Vnde liquet, quod quadrupliciter secundum quatuor ventorum Cardinalium virtutes & condiciones de novo informetur & alteretur: Quas quidem in uno Elemento mutationes quatuor, uti diximus, distincta fecerunt veteres Elementa æqualia tempore partus seu ortus & ordine existentia, quæ rerum omnium finxerunt principia primaria. Sed apparet ex istis, quæ à nobis sunt dicta, quod ista Philosophorum & precipue Peripateticorum positio est incongrua & à veritate dissentiens, utcunque inter homines tam doctos quam ignaros disciplina Ethnicorum innitentes frequens & communis sit illa opinio.

Possum etiam mundi creationis mysterium per viam progressionis Arithmeticæ hoc modo demonstrare.

1. 0
2. 0 0
3. 0 0 0
4. 0 0 0 0

5. 0 0 0 0 0
6. 0 0 0 0 0 0
7. 0 0 0 0 0 0 0
8. 0 0 0 0 0 0 0 0

Hic habemus progressionem in mundi creatione more Arithmetico descriptam.

1. 0 denotat Unitatem illam, quæ erat ante omnia, quæ unitas dum in se ipsa sine ulla emanatione maneret activam suam proprietatem in potentia tenebrosa & quasi nihilo reservavit, atque idè pro nihilo quo ad nos æstimabatur: tamen in se esset omnia complicitè: Tunc secunda series.

2. 0 0 arguit emanationem actualem in creatæ lucis ex unitate seu potentia divina, cujus præsentia humida natura ex Tenebrosa Abyffo nempe. 1. 0 apparebat in forma aquarum: ita ut lux & aqua quasi activum & passivum Catholica ordinantur in serie unitati proxima. Tunc per spiritum igneum æterni amoris & unitatis, illæ duæ naturæ conjunguntur simul, ad cœlorum naturam producendam in unam compositionem: Nam ibi consideratur lux per se & Aquæ per se, ac mixtum perfectum ex his, nimirum æther, quasi igneus aer: seu lux & aer in existentia cœli, quæ à nonnullis dicitur Quinta essentia, atque simplex ista ex simplicibus mixtio dicitur à Platonis Anima mundi: Nam ut Elementum Catholicum sublunare esset formatum post cœlorum creationem, ita etiam dicuntur cœli animare vel per Solis actus vel mediantibus ventis Angelicis illud: Vel, si vultis quatuor Elementa multiformiter: quare series ita stat 3. 0 0 0, quasi lux, aqua seu aer & cœlum: Ultima scala in progressionem ad creationem mundi sic stat. 4. 0 0 0 0, quæ importat quadruplicem Elementi Catholici alterationem, per Dei verbum in quatuor mundi ventis die creationis tertia effectam: Erat enim elementum illud Catholicum nihil aliud, quam aquæ regionis sublunaris generales quadriformiter alteratæ, vel, si vultis stent 4. 0 0 0 0 pro quatuor Elementis.

Iste igitur fuit mundi status in creatione mundi & in eadem planè conditione manet in hunc usque diem, & in futuro manebit, quousque igneo examine in ultimo pereat, depurabitur.

CAPVT, VI.

In quo vera generationis & Corruptionis atque etiam regenerationis & resurrectionis mysteria secundum literarum sacrarum rudimenta atque disciplinam pertractantur.

VT paucis & succincte principium obscurum privativum vobis in præcedentibus exposui; nimirum illud, quod ante ullum principium esset sine forma; & per consequens erat causa radicalis mortis seu privationis vitæ: Est enim respectu nostri (uti diximus) sine ulla existentia: quoniam lux activa & vivificans nondum è tenebris effulfit, sed in centro adhuc delitesceret: Ita quidem aliud vobis principium

spirituale vestris considerationibus obtuli, nimirum Lucem è tenebris jam effulgentem, quod est illud solum, quod informat, vivificat, multiplicat & animat omnia: Dixi vobis, quod ambo ista principia non essent, nisi unica essentialis unitas: Nam tres personæ divinæ conveniebant in unitate essentia, atque idè illa Lux erat ei tanquam tenebræ & tenebræ ei quasi Lux: Et per consequens patet, quod ille esset, principium

principium principiorum, hoc est, tam principium privationis & corruptionis, quam positionis & generationis; quarum unum est actus radicalis vitæ, nimirum Lux: & aliud est passivum tam vitæ, quam mortis, videlicet Aquæ, quatenus ipsæ fuerunt é tenebris revelatæ: Vnde fit, quodd ratione tenebrarum ex ijs participant in sua passione tam de privativo, quam de positivo principio: & obhanc rationem actor in utroque extremo est ipse Deus, qui est unitas: qui abstrahendo spiritum suum vivificum ab existentia aquea creaturæ, reducit eam sub dominium privativi principij: vnde Mors & corruptio sequitur: E contra verò per continuationem & præsentiam spiritus incorruptibilis in creatura, ipsa manet virtute ipsius sine corruptione. Porro etiam, ut Deus, postquam abstraxerit suum spiritum à creatura, efficit, ut moriatur; ita quidem, remittente eo creaturæ illi eundem vitæ spiritum, facit ut reviviscat, & à mortuis resurgat. Hæc erat ratio resurrectionis Servatoris nostri in uno sensu, qui propter hanc causam primævus Resurrectionis dicebatur: & in alio sensu erat in causâ, quodd Elias à mortuis viduæ filium relevaret, & quodd ossa Elizei fecerint Amalek interfectum resurgere: atque etiam, quodd Christus Lazarum mortuum revivisceret, uti in sequentibus latius.

Iam verò ostendam, testimonijs varijs Scripturarum stipatus; Inprimis, quodd, ut aquæ passivæ sunt utrique extremo, nimirum tam privationi, quam positioni obnoxia, ita Solus Deus est radicalis agens in utraque corporis aquei passione; videlicet tam in morte & corruptione, quam in vita & generatione: Ac tum postea explicabo rationem seu modum, quomodd una eademque in essentia Vnitas more tam opposito operetur in aqueo omnium, rerum subiecto, nimirum per privationem mediante frigore & per positionem operante calore. Ad primum ergo quodd spectat, scripturæ dicunt: Deus vulnerat & medetur; percutit & manus ejus sanabunt: Atque iterum in persona Iehovæ: Ego occidam & ego vivere faciam: percutiam & ego sanabo: Et alibi: tu es, Domine, qui vitæ & mortis habes potestatem, & ducis ad portas mortis & reducis: atque iterum: Vita & mors; bonum & malum à Deo sunt. Quibus evidens est, quodd eadem unitas in essentia sit actor solus in utroque horum extremo: Videlicet ad mortem seu corruptionem & ad vitam & ad generationem atque etiam à mortuis resurrectionem. Pro meliori autem hujus rei intellectu scire vellem, quodd esset Spiritus Dei lucidus & omnia inactuans emanatio: seu splendor Majestatis æternæ (ut Salomon habet) vel, ut Hermes, splendor sanctus, qui mundum omnemque creaturam ejus informavit, ij sique vitam seu animam affig-

navit, earumque species tam diu à morte & corruptione præservavit, quam ipse more vivifico in ipsis agit. Hinc dicit Textus: Deo serviat omnis creatura, quia dixisti & factæ sunt, misisti spiritum & creatæ sunt. Et Apostolus Deus non aliquo indigens, dat omnibus vitam, inspirationem & omnia. Et Propheta: Deus dat flatum populo, qui est super terrâ & spiritum calcantibus eam. Et Pfalter Regius: Vita adest benevolentia Iehovæ: vitæ restaurator est Iehova: Vitæ meæ fontes omnes à Iehova: Vitæ prolongatio est benignitas Iehovæ &c: Quibus apparet, quodd sit spiritus Divini præsentia, qua facit generationem, vitam, multiplicationem & præservationem. Quare etiam Iob: visitatio tua conservat spiritum meum: E regione verò ejusdem spiritus absentia à massa creaturæ aquea est causa primum morbi, ac tandem mortis & corruptionis. Vnde Moyses: Deus malos reliquit, & abscondit faciem suam ab impijs, ut obveniant ijs mala multa & angustia: Verum enim verò rationes speciales generationis atque vitæ, & mortis seu corruptionis ac etiam Regenerationis & Resurrectionis luculentius adhuc per istum Prophetæ regij sermonem eliciuntur: Quam magnificata sunt opera tua, Domine, omnia in sapientia fecisti, impleta est terra possessione tua: Dante te illis, colligent, aperiente te manum tuam omnia implebuntur bonitate, avertente autem te faciem, turbabuntur, auferente spiritum eorum deficient, & in pulverem suum revertentur; emittente spiritum tuum, recreabuntur & renovabis faciem terræ &c: Ecce hæc causam Generationis & corruptionis essentialem & radicalem expressam exactè, ab unico solo fonte æterno scaturientem: Vbi agnoscere, inprimis videtur, omnè creaturam à sapientia æterna esse factam, ibique denotat, quodd Divini istius Spiritus præsentia creaturæ vivant: Deo (inquit Textus) dante creaturis, colligunt & implentur bonitate (hoc est vivunt) Avertente faciem suam (hoc est vivum sui spiritus aspectum) perturbantur (hoc est, si in parte avertit aspectum seu spiritum suum à creaturis, ægrotant & infirmantur) Auferente spiritum earum (hoc est, si penitus incorruptibilem in se recipiant vitæ radium) deficient (hoc est) morientur: At si emittat iterum vitæ spiritum, recreabuntur, & renovabis faciem terræ (hoc est per remissionem Spiritus incorruptibilis reviviscant, & de novo ad vitam resurgent. Manifestum est ergo, quodd præsentia actione benigna Spiritus Dei incorruptibilis vita adest & continuatur in creatura: Et vice versa totali ipsius absentia mors introducitur. At partiali ipsius ablatione & contractione ipsius à circumferentia ad centrum & ægrotat ipsa: Nam mori nequit, quamdiu aliqua spiritus Dei incorruptibilis portio inest ei,

Iudith. 16. 17.
Ag. 17.

Ipsal. 42. 5.
Ipsalm. 30. 9.
Ipsalm. 41. 3.
& 87. 7.
Ipsalm. 90. 17

Iob. 10. 12.

Deut. 31. 17.

Ipsal. 103. 24.

28,
29.

Iob. 1. 18.
Deut. 32. 39.

Sap. 16. 13.
Eccle. 11. 14.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. IV.

& in ea operatur : Denique si vevertetur Spiritus post ejus à Creatura recessum , facit ipsam reviviscere , hominemque à mortuis resurgere : quemadmodum accidebat Lazaro , Amalakito , in sepulchrum Elizei injecto . Quibus liquet , quòd mors sive corruptio nihil sit aliud , quàm totalis spiritus incorruptibilis sive formæ essentialis absentia , vel extrema & privativa ipsius à creaturæ Circumferentia ad centrum contractio : Vnde sequitur , quod actus formalis essentialis seu radicalis vitæ spiritus est immediatè à Deo , & non ab ulla natura imaginaria , quam somniaverunt Peripatetici : idque evidenter ex loco isto scripturarum probabo : Non permanebit (ait Dominus) Spiritus meus in homine in æternum ; quia caro est , eruntque dies ejus centum viginti annorum &c : Quo arguitur , quòd sit Spiritus Dei , qui facit hominem vivere : Sed quoniam sunt nonnulli hujus mundi scrupulosi , qui nolunt istam Textus illius Hieronimi interpretationem admittere : illum confirmabo verbis istis ex Iobo allatis . Si Deus apponens ad hominem animum suum , spiritum aut flatum ejus ad se reciperet , vel traheret , deficeret & expiraret omnis caro : simul & homo in cinerem revertetur &c . Ita , ut lucidè pateat spiritum esse Dei , qui vitam dat non modò hominibus , sed etiam omni alteri creaturæ . Et alibi pro hominis vitæ authore : Spiritus Dei (ait Iob) fecit me & inspiratio omnipotentis vivificavit me . Ex istis ergo omnibus constat , quod causa immediatè in generatione & vivificatione agens , sit Spiritus Dei in activa seu positiva sua proprietate & per consequens ejus absentia seu privatio , est causa ruinæ , mortis seu corruptionis : Nam quando Spiritus Domini removetur à massa corporea seu cadavere , illud relinquit informatum & quasi informe chaos , seu Terra inanis & vacua respectu speciei præcedentis , semper decrescendo & per viam Corruptionis retrogrediendo in punctum Nihili , à quo procedebat ab origine ; quatenus jam nunc spiritu suo positivo & incorruptibili est privatus : Nam spiritus iste , vel penitus decedit , vel totaliter ad centrum se contrahit , manetque quoad nos otiosus , quiescens & nihil circumferenter agens .

Iam verò differentia inter resurrectionem à mortuis , vel saltem à morte mortali in vitam temporalem (nam verba Christi de Lazaro mortuo erant , quòd dormiebat) & illam in vitam æternam , est ista : Nam ut est nihil , quod mortem magis impediatur , quam actualis præsentia spiritus incorruptibilis ; ita etiam est nihil , quòd perpetuitati vivendi magis obest , quàm corpus corruptibile aut corpus morti & corruptioni obnoxium : Quare necesse est , ut corpus illud moriatur , ut hac ratione penitus deponat impuritatem & corruptionem , & induat incorruptionem , ut me-

dante Spiritu Dei incorruptibili possit ad vitam æternam resurgere : quæ quidem purificatio seu mundificatio fit dispositione & solutione nodi seu vinculi Elementi alterabilis , vel secundum vos Elementorum mutabilium , & hac viâ liberando partem corporeæ commixtionis & nobiliorem à sua captivitate , ut deveniat pura & munda . Quod , cum sit factum , sequitur , ut per spiritus vivificantis unionem in æternum deveniat spirituale , juxta illud D. Pauli : Dicit aliquis , ait : quomodò resurgunt mortui? Qualine corpore veniunt? Insuper tu , quod seminas non vivificatur , nisi prius moriatur . Et quod seminas , non corpus , quod futurum est seminas , sed nudum granum , ut puta tritici , aut alicujus cæterorum : Deus autem dat illi corpus , sicut vult : Non omnis caro eadem caro , & corpora cœlestia & corpora terrestria : sed alia quidem cœlestium gloria , alia autem terrestrium : sic & resurrectio mortuorum , seminatur in corruptione , surgit in incorruptione : seminatur in ignobilitate , surgit in gloria : seminatur in infirmitate , surgit in virtute : Seminatur corpus animale , surgit corpus spirituale &c : Quo arguere videtur , quòd corpus debeat mori , ut eo modo corruptionem exuat , hoc est , corruptibilem impurorum elementorum portionem deponat , ut illo hoc modo spirituali reddito possit æterno unitatis vinculo in unum ligari , atque ita à re & conditione animali infirma & corrupta in naturam & statum spiritualem , virtuosam & incorruptibilem migrare . Propter istam etiam rationem fatetur alibi , quod caro & sanguis regnum cœlorum inhabitare nequeant : Quoniam in natura sua elementari subijciuntur corruptioni & per consequens nequeunt inhabitare locum incorruptibilem : Sed est purus Spiritus tam sanguinis , quam carnis , qui surgunt , postquam deposuerunt grossa sua tabernacula spiritu incorruptibili animati , qui facit vitam temperatam in creaturis temporalibus seu momentaneis , hoc est , rebus ex Elemento quadriformi alterabili compactis : At verò corporibus spiritualizatis & depuratis vitam & esse concedit æternum , quæ vita corpori naturali seu animali est contraria : uti testatur ibidem Apostolus : Nam per purificationem mutatur à corpore Elementari in cœleste seu spirituale . Nonne videmus juxta illud exemplum , quòd granum tritici adeò exaltetur in virtute , postquam corruptionem sustinuerit & à grossis Elementi ligamentis immune sit , ut in altum ultra terræ superficiem cœlum versus elevetur ? Imò verò scintilla incorruptibilitatis in eo regnantis sursum ad patriam tenderet , si à materia Elementari non impediretur ; & tamen nihilominus ita post ejus corruptionem exaltatur granum hoc , ut virtute multiplici tum postea abundet : Quemadmodum ex multiplicatione suæ speciei

Gen. 6. 3.

Iob.

Iob. 33. 4.

1. Cor. 15. & 36.

1. Cor. 15. a 35.

speciei ratione abundantia illius spiritus, quem inducit, colligere fas est. Ad aliam verè resurrectionis speciem, quæ est temporalis, quod attinet, illa non fit æterna quia corpus nondum corrumpitur, hoc est vinculi Elementorum illius compositi adhuc non fit solutio, qua corpus in eo spirituale possit purificari & à facibus Elementaribus completè, quæ ex aquis inferioribus eliciuntur, separari; ita ut corpus spirituale occultum non possit à compedibus suis liberari, quo vitæ spiritus iterum strictius, comprehendatur, & vinculis cum eo æternis uniatur: Hujus speciei resurrectionis erat illa, quam Christus perfecit in Filio viduæ, cui dixit. Adolescens, tibi dico, surge. Et resedit, qui erat mortuus: Etiam talem resurrectionem fecit in Filia gubernatoris cujusdam syagogæ, clamando: Filia surge & Spiritus iterum in illam venit: Huic etiam vitæ temporali resurrexit Lazarus à mortuis: iterum mediante oratione Eliæ Filii viduæ mortuus ad vitam temporalem resurrexit: Nam Textus ait: revertatur, obsecro, anima pueri hujus in viscera ejus: & exaudivit Dominus vocem Eliæ, & reversa est anima pueri intra eum, & revixit &c: In quo sermone duo veniunt notatu digna: Primum, quod ista corpora nimirum Elementata non essent corrupta, hoc est, partes compositionis eorum non essent per resolutionem divisæ, licet forma speciei esset alterata. Quare, tamen si spiritus reversus sit in ijs, tamen vitam ijs non nisi temporalem assignavit. Et quamvis quis objicere possit, corpus Christi non fuisse corruptum, & tamen à mortuis ad vitam æternam resurrexit: Respondeo, quod Textus ita: Non dabis sanctum tuum videre corruptionem; & ob istam rationem resurrectionem habuit die tertio post ejus mortem, quoniam corpus ejus erat sine peccato, & proinde ulteriore purificatione haud opus habuit: Nam aliter cum Moyse & Elia non apparuisset in monte transfiguratus. Secundò observare debemus, quod sit præsentia Spiritus vivificantis Dei, qui efficit generationem & Resurrectionem à mortuis: atque iterum est ejus absentia, quæ mortem & corruptionem inducit: Nam scripturæ dicunt loco antea citato, quod esset anima pueri, quæ reversa est in ejus viscera. Et in alio loco, ut antea, Spiritus filia in illam revenit & resurgebat. Quare rectè Iob loco antea notato, si Deus Spiritum suum seu afflatum suum ab homine reciperet, expiraret. Et David, si auferes Spiritum creaturæ seu hominis, expirat; remittente verò te spiritum tuum re-
105.
1. sal. 103. 29. creatur, seu resurgit de novo, seu renovatur.

Iam verò si istud generationis & corruptionis principium cum illo Peripateticorum comparaverimus, tam magnam procul dubio confusionem in enucleatione

unius, nimirum Aristotelicorum, quam simplicem & planam explicationem alterius, videlicet illius Moysaici inveniemus. Nam ipsi generationem definiunt esse mutationem materiæ à forma substantiali pristina in aliam formam substantialem: Et è contra corruptionem faciunt mutationem five amissionem formæ substantialis, quæ prius inerat materiæ, sed nunc non inest eidem: Atque ita videtis, ipsos nominare quandam formam substantialem: Sed quid non rei sit illa forma, unde radicaliter oriatur, aut quomodo ingrediatur corpora ad procurandam generationem, & qua ratione iterum ab ijs recedat ad producendam corruptionem; hæc, inquam, omnia prorsus ignorant; & consequenter tali sua doctrina nihil, nisi ignotum per ignotius colligimus: cum rei veritate secundum doctrinam Moysaicam sit Spiritus seu verbū Dei, quod informat & vivificat omnia, efficiens sua præsentia & benevolentia tam Generationem ab Aristotele confuso more ebuccinatam, & Resurrectionem, quam nunquam per mundanam suam sapientiam aut virtutem fallacis suæ Philosophiæ detegere aut decernere potuit; quàm corruptionem, privationem & mortem sua absentia: Ita, ut in ista mutatione creaturæ ab uno statu in alium, & ab una forma in aliam, inveniremus, quod, ut ipsa erat facta secundum suam existentiam, ex Tenebrosa, potentiali seu uniformi materia, nimirum aquis, quas Spiritus divinus seu splendor sanctus sua luce actuali ijs vigore vitalem impertiendo, informavit: ita etiam absentia lucis istius divinæ omnia formantis, cuncta deveniunt obscura, mortua, & formæ essentialis destituta, quousque novum lumen, seu nova vitæ virtus se manifestet; quod lumen alienat subjectum aqueum à forma & figura, quam habuit ante: Ita quidem corpus mortui seu cadaver est in statu deformis chaos, eo, quod solitam substantialem hominis figuram seu actum amisit: haud aliter, quàm si Deus sustulisset spiritum suum à mundo, omnia iterum in nihilum seu ab eorum activitate in potentiam divinam seu tenebrosam abyssum reverterentur, qualia fuerunt prius in complicita sua natura: Sed quando actus novæ formæ erumpit à cadavere mortuo, efficiens, ut tota ejusdem massa deveniat verminosa, tunc possumus dicere, quod corruptio unius est generatio alterius, quod semper est verum, quando materia Elementaris adest. Liqueat ergo, quod privatio sit medium inter Generationem & corruptionem, & quasi vacuum, & inane quoddam, seu Nihil & non Entitas inter duas formalitates.

Iam verò restat, ut mysterium Generationis & corruptionis hoc modo, videlicet progressionem Arithmetica demonstramus: Circa præcedentis capituli finem, quatuor fuisse progressionis gradus, seu

K series

Velur. lib. 3.
 cap. 13. Com.
 phys.

Luc. 7. 14.

3. Reg. 17. 21.
 22.

1. sal. 16. 10.

105.
 1. sal. 103. 29.

SECTIONIS PRIMÆ LIBI V.

series in mundi creatione expressimus; quarum prior 1. o. importat tenebrosam Abyssum seu potentiam Divinam, in quo statu omnia erant complicita in Deo: Secunda erat 2. o. o. denotans productionem lucis & aquarum, nimirum Univerſalia, activa & passiva. Tertia 3. o. o. o. depingit substantiam ætheris ex luce & aqua mixtam, nimirum duo simplicia & primum ex ipsis compositum. Quarta 4. o. o. o. o. explicat Catholicum Elementum sublunare, seu aquas inferiores, quadriformiter alteratum: Atque ista sunt simplicia mundi membra, ex quibus tum postea omnia in mundo componuntur: Atque istud membrum in isto suæ existentia (statu usque ad ultimum Pcreat perdurabit: Hic ergo bases omnium creaturarum compositarum habemus: Nam super fundamentum 4. o. o. o. o. respectu suæ substantiæ collocantur, ut formam suam à Spiritu omnia informante & ubique præſente acquirunt. Efficiam igitur Progressionem meam à Generatione à simplici Elemento, quadrupliciter per diversos gradus alterato ad complementum perfectæ mixti: Nam, ut inter terminum à qua ad quem, necesse est intercedat medium quod est in via ad perfectionem, sed nondum pervenit ad illam metam: ita quidem illud medium ob eam causam haud improprie imperfectè mixtum dicitur, ut pote, cujus situs est inter simplex Elementum, varieformiter alteratum: seu, si vultis 4. Elementa, quæ sunt simplicia & absolute mixta. Constat ergo, quod in via generationis inter Elementa & perfectè mixtum, necesse est, ut corpori Meteorologica naturæ occurramus: Exempli gratia: in Generatione hominis; principium ipsius, quod fundatur supra naturam Elementalem aqueam, & locum suum in prima generationis serie videlicet quinta habet ipsum sperma: quippe, quod est aquea seu fluida substantia non nisi parum alterata: & quemadmodum in aqua integra mundi fabrica & semina omnium rerum complicitè continentur, & tamen nihil externè præter aquam apparet: ita in spermate, tametsi nihil appareat in prima serie explicitè præter sperma, tamen totus homo, videlicet ejus ossa, caro, sanguis, nervi &c: sunt complicitè in eo comprehensa, & volunt gradatim ex eo apparere explicitè, nimirum in sexta serie: Nam alterabitur ab humore ad soliditatem cum certa distinctione trium principalium membrorum, nempe Cordis, Cerebri, & Hepatis: In septima serie manebit in forma Embryonis: Et octava series complebit Cubum ad radicem Secundam 2. sive Quadrati 4. (quod in Elemento Catholico depingitur per impressiones quatuor ventorum) ad complementum perfectè mixti in creatura humana.

Pari siquidem respectu videmus in magno mundo, quod simplex Elementum, nimirum Catholicus aër, apparet externè planus & simplex in sua existentia & quasi aliquod invisibile, nihil explicitè & tamen complicitè in se comprehendit, nubem, pluviam, seu aquam, ignem seu fulgur & lapides ponderosos cum Sale &c: Quæ omnia explicitè virtute quatuor ventorum apparent, ita ut vapor teneat primam generationis seriem, nimirum ordinem in Triangulari scala quintum; nubes sextum, fulgura cum pluvia septimum, & lapis Ceraunius seu fulminaris octavum, arguens exactam rotationem quatuor formarum seu naturalium ventosarum in unam mixtionem: At verò, cum hominis cadaver revertitur ad corruptionem, tunc necesse est, ut ejus partes procedant retro in resolutione per eosdem gradus, per quas procedebant ad perfectam compositionem, nimirum à perfecta dispositione 8. ad 7. & à 7. ad 6. & à 6. ad 5. uti revertitur in mucilaginem spermati haud dissimilem, atque in Naturam Elementarem dispergitur, à qua prius est ortum: atque ibi incipit novam inducere formam, sive generationem secundam facere in alia forma: Nam Spiritus omnia operantis est nunquam esse otiosum. Pariter etiam lapis resolvitur in aquam, aqua in vaporosam nubem, & nubes in aërem à quo prius est derivata: Qui aër est simplex illud Elementum & per consequens non requirit ulteriorem resolutionem. Quibus patet, quod opus Generationis pergit præcipue per gradus condensationis, quibus mediantibus confirmatur vinculum compositionis Elementaris: Atque etiam exinde redditur manifestum, quod idem Catholicum medicamentum progreditur per viam generationis de forma in formam, & de re in rem: Et quod opus corruptionis fiat per viam Rarefactionis, nimirum resolvendo: Quemadmodum autem in nivis, glaciæ & pruinae fabricandæ ratione à ventis Septentrionalibus, & eorum iterum in aquas & vapores resolutione per afflatus contrarios est explicatum. Atque ita Progressionem materialem, hoc est, alterationem materiæ aqueæ seu aëreæ de statu in statum seu de consistentia in consistentiam habetis.

Iam verò sciendum, quod solus in utroque hoc opere Artifex seu operator est Spiritus Dei: Nam in generatione emitit radios suos à Catholici Elementi centro seu spermatis interno, illudque movet ad perfectionem, & semper perseverat in sua actione, quod usque perfectus homo producat. Atque habemus à Iobo sic confirmatum: Nonne sicut lac fuditi me, & sicut caseum coagulasti me? Certe & carnè texisti me, cum vitæ benignita-

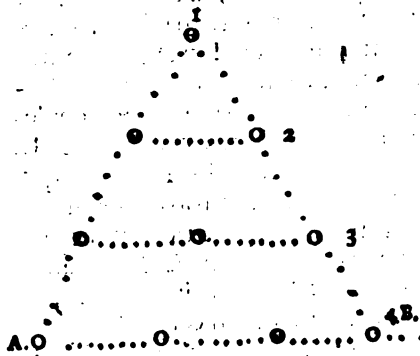
Job. 10. 10.

nigritatem exercuisti erga me, & visitatio tua conservavit spiritum meum? E contra cum Dei spiritus radios suos vivificos à genito detrahit, eosque in se, hoc est, in centrum reflectit, & desijt visitare spiritum Creaturae, necesse est, ut creatura mar-

cescat & revertatur ad id, quod fuit prius: Vbi iterum Spiritus idem, illam aquae substantiam ita resolutam per novam generationem in novam convertit creaturam: Atque ita natura divina quiescit nunquam, sed semper est in actione in hoc mundo.

Demonstratio præcedentium ordinum est talis.

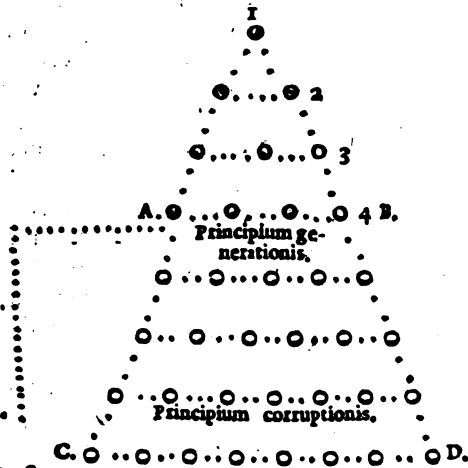
Simplex Trigonus compositionis mundanae, ubi 2: hoc est, Lux & aqua est radix & 3. Vnio amborum in animam mundi.

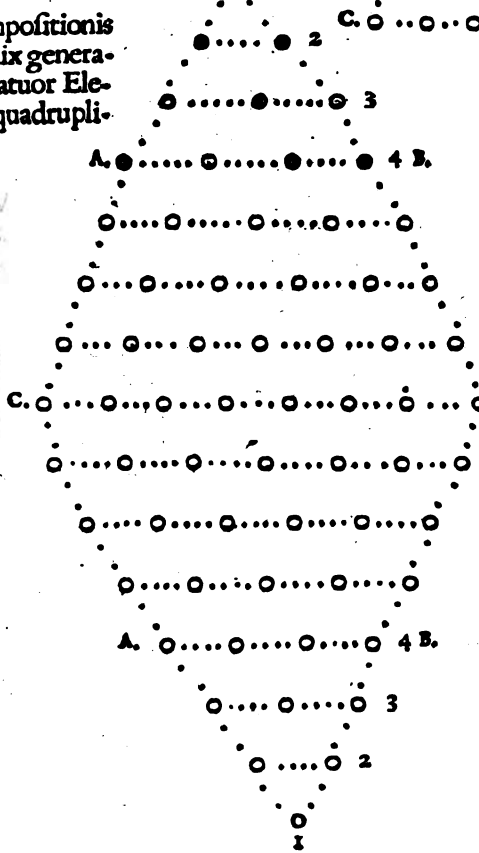
Basis Trianguli compositionis mundanae, quæ est radix generationis, quæ est à quatuor Elementis seu Elemento quadrupliciter alterato.

In Rhomboide ista gradus generationis & corruptionis in unica scala clarius explicantur; in qua quatuor Elementa manet in eadem simplicitate substantiæ, qua creata sunt complicitè in natura aquea seu Elemento Catholico dicto aère: Est origo A. B. radix à qua generatio surgit usque ad periodum perfectæ compositionis, qui est in numero C. D. idque per quatuor gradus alterationis, quæ series ex 8. est initium corruptionis, ut supra.

Progressio à quadrato Elementorum usque ad cubum compositionis.

A serie C. D. incipit motus corruptionis descendendo gradatim vel per quatuor gradus usque ad simplicitatem Elementi quadruplicis. A. B. ubi cessat motus corruptionis & incipit de novo novæ generationis motus; progrediendo à sursum A. B. seorsum ad C. D. ut antea.

CAPVT. VII:

Quod Deus contra Aristotelis aliorumque philosophorum assertiones non agat necessitate coactus in hoc mundo sed ex proprio suo velle & secundum benignam suam inclinationem.

Illud propriè vocamus Necessarium, quod aliter se habere nequit; ex altera verò parte illud tam voluntarium, quam casu fortuito contingens æstimamus, quod

aliter se habere potest. Iam verò magna orta, est inter Philosophos Ethnicos disputatio, utrum Deus operetur in hoc mundo voluntariè, vel necessitate quasi coactus:

Major autem eorum pars sentit, quod Deus necessitate & non motione aliqua voluntaria agat & operetur in hoc mundo, tam bene in rerum generatione & conservatione, quam in earum corruptione & ruina. Quod quidem si ita esset, sequeretur necessitatio, quod actus talis in Deo involuntarius, procederet ab æterno à Natura alia Deo potentiori, quæ fuit aut coæterna cum ipso, aut ei præexistens, aut saltem, quod ab aliqua sua creatura esset ad hoc vel illud contra voluntatem suam perficiendum coactus atque exagitatus. Quod omne, quam sit erroneum atque à veritatis centralis regulis extravagans, ego vobis paucis enarrabo: Nam in loco priori, quid (obsecro) est ipso Deo antiquius aut ei coæternum? Nonne ipsius est ante omnia extitisse? Anne quicquam in Geometria tempore aut ordine ante punctum aut in mensura ipso minus? Ecquis omnium Arithmetices numerorum aliquis unitate vetustior? Vnde necessitatio sequitur, quod Deus sit liber & voluntarius in suis actionibus, cum ipse sit & semper fuerit ex & in semet ipso, existentiam suam habuit ab æterno sine ullo ad aliquid vel præcedens vel coæterno principium respectu, atque idcirco erat in & ex se ipso sufficiens ad operandum & perficiendum, per se, sine ope alterius ab omni æternitate. Verùm rationes opinionum istarum Ethnicorum se habent bifariam: Nam in loco priori sciendum, quod Deus virtute & essentia propria & non acquisita aliqua potestate operetur: Deinde, quia effectus in hoc mundo videntur esse necessarii, atque hinc inde concludunt, quod non possint provenire ab aliqua causa Fortuitò contingente, vel voluntaria alicujus alterius: Ad primum quod spectat, arguunt (ut mihi videtur) in eo contra se ipsos: Nam, ut ille agit in sua propria essentia vel personaliter, evidens est, quod à seipso moveatur & per consequens non ab ulla externa coactione & impulsu seu necessitate interna: Præterea unitatis latitudo nullam admittit compulsionem, aut contra voluntatem motum, quoniam unitas pati non potest. Porro etiam non est possibile ut Deus ad operandum mediante aliquo extraneo vel alieno efficiente urgeatur, quatenus ipse ab origine manens fixus, constans & firmus, in se & per se solus operatur quasi originalis omnium rerum fons idque per se ipsum, emittens radios vitæ formales secundum placitum suum, eosque iterum in se vel contrahendo sive abstrahendo, ubi & quando vult. Ad secundum dico, quod effectus necessarii nullo modo solent necessitatem in prima efficiente causa includere: Quia causæ secundariæ, quas Plato cum alijs vocat Ancillas & servas, mandata ipsius ordine necessario exequitantur, ad illud opus ab eo agitatæ, qui est omnis multitudinis unitas, & consequenter omnia in omnibus, ita ut necessitas in

rebus hujus mundi creatis, genicis & corruptis dependeat in voluntate & libero mandato illius, qui eas creavit: Hoc autem à fonte veritatis habemus sic confirmatum. Ignem mitescit, ne combureret, modo ignem ille facit ardere inter aquas. Quo liquet, quod Deus non agat super ignem & in eo necessitate coactus, sed secundum placitum suum. Porro etiam, quando tres servi Dei non obstante ignis violentiâ in fornace ignea intacti & sine læsione ambulaverint, ibi Deus ex libera sua benevolentia est contra aut necessitatis per quindecim horologii gradus, aut consuetudinis leges operatus. Porro etiam solem fecit in cælo fixe stare tempore Iosue, atque iterum in suo motu retrogredi regnante Hezekiâ contra naturæ cursum & per consequens non ex necessitate, nec coactus. Et admirabilis totalis illa solis Eclipsis, quæ tempore passionis Salvatoris mundi accidebat, præter expectationem & capacitatem Astrologorum & Naturalistarum eveniebat: Ut pote incujus instante Luna nec in capite, nec in cauda Draconis reperiebatur: Vti testatur magnus ille Astrologus Firmicus: Vnde evidens est, quod illud via non naturali aut necessitate ad mundi naturam præservandam aut sustentandam fuisset factum: Hi (inquam) effectus omnes nullo modo produci potuissent, si Deus necessitate ad hujus mundi gubernationem egisset: Vnde manifestum est, quod Deus secundum liberum suum arbitrium operetur in hoc mundo & non coactus. Sed accedito & auscultate parum (vani ô vos Philosophi, qui Deum actorem & ordinatorem omnium esse legibus & vinculis necessitatis obligatum creditis) quam, obsecro, gloriam aut honorem ei potest homo pro sua sapientia, justitia & clementia attribuere, si esset contra voluntatem suam ad ea præstanda, quæ facit coactus? Videlicet si necessitate nescio qua res omnes sive creare sive Generare sive quippiam aliud secundum hanc vel illam effigiem formare, sed etiam Ens nutrire & præservare atque ipsas finaliter ad corruptionis metam perducere, urgeretur? Quas, inquam gratias, aut quem vultum, aut adorationem ipsi deberemus, si quid faciet in hoc mundo coactè & ex impulsione? At cur nos monet Aristoteles ipse (si hoc esset juxta ejus intentionem verum) quod sacrificia radicibus naturæ offerremus? Aut quid nobis mortalibus utilitatis afferet preces & supplicationes nostras quotidianas coram Deo pro hoc vel illo beneficio futuro effundere? (quod nihilominus officium Plato, Porphyrius, Iamblicus & Proclus docent esse per quam necessarium) si precibus propitiari & placari nequeat in sua iracundia, ut pote qui (si ipsis credere fas sit) necessitate & contra voluntatem suam agit? Aut cur solebant Socrates & Pythagoras (qui juxta oraculi testimonium erant seculi eorum

rum sapientiores) Deum quotidie orare, si ipse ageret omnia coactus & non secundum voluntatem suam? Aut cur publicavit Propheta: quod Deus sit solus inclamandus & deprecandus; si ulla in Deo esset necessitas, ut operaretur in Generatione & conservatione rerum? Imò quidem perspicue ex istis, quæ dicta sunt declaratur, quod Deus mediantibus hominum orationibus communitate ad misericordiam inclinetur, & quod sit in libero ipsius arbitrio vel in severitate vel in clementia agere cum isto mundo & creaturis ejusdem, & per consequens patet, quod minime ad hos vel illos in mundum effectus vel creatione vel generatione vel corruptione producendos necessitate agitur: uti falsò & more planè Atheistico tradiderunt nonnulli Philosophi Ethnici, inter quos unum ex discipulis Aristotelis mundo & præcipue medicis (quippe medicorum facile principem inter Ethnicos) optime notum, nimirum Galenum nomino, qui satis inconsulte in ista verba loquitur, Moyses arbitratum Deum omnia posse facere, etiam si ex cineribus bovem aut equum facere velit. Nos autem non ita sentimus, sed confirmamus, quædam Naturam facere non posse, eaque Deum ne aggredi omnino, sed ex his, quæ facere potest, quod melius est, eligere. Iam verò cum pilos in palpebris statuisset æquales semper esse magnitudine & numero: non ipsum quidem hoc voluisse affirmamus, illos mox factos fuisse, neque enim id facere potuisset affirmansque, si millies voluisset, nunquam ramen tales futuros, ex Ente molli producti fuissent &c: Ecce quam Atheisticè vir iste temerarius loquitur, & quomodo Dei omnipotentiam restringere, actionesque ipsius limitibus terminare, intolerabileque Necessitatis jugum atque impotentia notam ei imponere velit.

Sunt tamen nonnulli alij Philosophi, qui modestius adhuc in isto negotio se gerunt: Nam Avicenna affirmat, quod istæ in Deo actiones neque necessitate neque more violento aut coactione fiant, sed in mediocritate inter ea consistant: atque idè concludit, quod sit in voluntate agentis: In qua ejus resolutione videtur non multum à scripturæ sacræ sensu variare, quæ in hanc cadit sententiam: Quod Deus castigaverit nos propter iniquitates nostras, & ipse salvabit nos propter misericordiam suam. Quo arguitur, quid sit libera in Deo voluntas ad puniendum & ad miseri-

cordiâ afficiendum. Verum hoc adhuc planius hæc in verbis exprimitur: Deus juxta voluntatem suam facit tam in cœli virtutibus, quam in habitatoribus terræ. Quibus arguit propheta, quod qualibet in hoc mundo operatio juxta voluntatem atque in & per verbum omnipotentis perficiatur: atque idè non necessitate, ut Aristoteles, Galenus & multi alij ex Ethnicis ad derogationem Virtutis Divinæ & diminutionem Omnipotentia ipsius. Sed, quod sit Necessitas indubitata in causis organicis, & in effectibus, qui procedunt ab actibus Divinis, nihil in mundo planius, nihil in rerum natura certius. Vnde Propheta Baruch: Deo obediunt per omnia Sol, Luna, sydera, fulgur, ventus, nubes &c: Hoc est à Verbo ipsos inhabitante incitantur & necessitate rapiuntur ad faciendum placitum divinum. Non ergo sequitur, quod ipse, qui radicaliter imperat, possit ullo modo cogi, ut in imperio vel Dominio suo sic vel ita agat, ut pote qui primordialiter agit, hoc est, primus & unicus existit in mundo motor: Non enim alium vel ante se vel ipsi, coæqualem habet agentem: & consequenter voluntariè & ex libero suo arbitrio operatur: Atque hinc ait Apostolus: Voluntati Dei quis resistit? Et Propheta: consilium meum stabit & omnis voluntas mea fiet. Et Iob: quodcumque voluit, hoc facit. Quare manifestum est, quod ipse non operetur involuntariè aut ex Necessitate, sed secundum placitum suum.

Concludimus ergo, quod, ut necessarium sit illud, quod aliter evenire nequeat, sed debet ita esse ex necessitate, ita illud, quod est contingens potest aliter accidere & effici. At verò voluntarium est neutrum ex istis extremis: Iam verò, quod actus Dei in hoc mundo sunt voluntarij & consequenter vinculis necessitatis minime ligati, in eo probatur: quoniam res aliter se habere potest, quam in statu naturæ constituto: ut, quando voluntas Dei esset, quod Sol ad perpetuum motum destinatus in cœlo fixe pro aliquo temporis spatio maneret; & quod ipse (nullo Epicyclo præditus, sed ut æternum in via sua progredere-tur ordinatus) in itinere, suo retrogrederetur, aut ut Eclipsin ultra naturæ rationem pateretur, Luna (dico) à lineæ Eclipticæ vel septentrionaliter vel Meridionaliter aberrante, hoc est, in nullo annalium intersectionum puncto, nimirum nec in capite nec in Cauda Draconis existente, &c.

De usu partium lib. 2. cap. 14.

Tob. 13. 5.

Daniel 4.

Baruch. 3.

Rom. 9. 16. 17.

PHILOSOPHIÆ MOYSAICÆ,
SECTIONIS PRIMÆ, LIB. V.

Hujus libri Argumentum.

Postquam Author radicalem duarum essentialium proprietatum, videlicet caloris & Frigoris naturam expressisset, & partim rationibus Philosophicis atque sacrarum literarum testimonio, & partim demonstratione oculari probasset condensationem & Rarefactionem fuisse evidentes earum effectus, quibus mediantibus cœli orbes atque Elementi inferioris regiones erant fabricatæ, & locis decentibus dispositæ: Progreditur ipse jam in libro hoc præsentis ad impressiones illas Meteorologiæ describendas, quæ primi sunt compositionis gradus, indicando, quod ipsarum fabricandi ratio consistit in Spiritus Divini in Elemento communi sublunari actibus: Et consequenter probare aggreditur, quod eorum causæ non à fontibus Meræ adventitijs & principijs externis oriantur, uti Peripatetici falsò imaginantur: Propter istam etiam rationem ipse Meteorologicam Aristotelis Doctrinam cum illa Biblij sacri comparat, & finaliter reducendo ipsius de impressionibus aëris Philosophiam, ad Lapidis Lydij seu veritatis examen, ipsum metallum falsum & spurium; imò verò non nisi meram metalli spumam atque faciem respectu auræ veritatis deprehendit.

CAPVT. I.

In isto capite discursus præcedentis repetitionem paucis inveniatis, atque equidem etiam vocabuli Meteoris expositionem habetis. Porro etiam methodum, quam Author in isto libello intendit, ex eo elicere fas est.

IN discursu meo præcedenti principia solummodò, sive primarias rerum omnium radices in dicavi, hoc est, tenebrosam & potentialem unitatem, atque illam lucidam atque actualem; & dixi vobis, has duas unitates non esse nisi rem unicam in essentia, quatenus lux erat æternæ unitati, ut tenebræ: & vice versa, tamen debili nostræ capacitati Proprietate invicem oppositæ videantur: Tunc dixi, quod unitas Tenebrosa virtute sua lucida faceret, ut aquæ ex Nihilo comparuerint: Inde arguendo, quod ab ista unitate & per istam unitatem & in ista unitate essent, sint & fuerint omnia: Deinde probavi, quod aquæ essent principium omnium rerum passivum seu materiale, ut è regione illuminans ille spiritus, erat inactuans sive informans cujuslibet essentia initium: Et quod ambo principia ista ab unica solummodò radice seu stirpe originem suam deduxerunt, quæ ob hanc causam ritè dicitur omnia in omnibus: Post hæc narravi, quod Frigus esset essenziale Privativæ quieti adhærens, & quod esset soboles & Agonista fortissima Tenebrarum: Ut è contra quod Calor esset filius & Athlera magnanimus motui & actioni lucis Essentialis, ad ejus mandata præstanda semper paratus. Ex pressi etiam vobis, quomodo Humiditas & siccitas suas

à mutua prædictarū proprietatum calidi & frigidi præsentia seu absætia habuissent origines: Et in ultimo loco rationē modūque actuū condensationis rarefactionis exposui simul atque indicavi, quod subjectum commune, in quod operantur, esset aqua; Actorem verò quem in tali operatione radicalem expressi fuisse verbum seu Spiritum Dei, qui agit primùm in organis suis Angelicis per stellas & præcipue solem & ventos, in Generali Elemento sublunari, juxta voluntatem suam, illud alterando quadri-formiter secundum formales quatuor ventorum proprietates: Idque vel per viam condensationis vel Rarefactionis in varias species, figuras & dispositiones. Iam verò in isto libro vobis modum ac viam verissimam (ut pote, quæ conveniet totaliter cum historia sacra) aperiam, quomodò Verbum sacrosanctum seu benedictus Dei Spiritus corpora omnia Meteorologica in Elemento aëris Catholico virtute & actu condensationis & Rarefactionis produxerit: Sed priusquam in istum meum discursum descendam; operæ pretium fore existimo, ut declarem, quid Philosophi per Meteoris vocabulum intellexerint: Illæ apparitiones, quæ videntur in aère, dicuntur à Græcis Meteora, non quidè respectu essentiarū suarū, sed ratione sublimitatis ipsorum in possi-

Positione: Alij illa magis propriè nominant impressiones, quatenus superius imprimuntur & formantur in Elemento Catholico aëris. Sed respectu existentiae eorum magis ad huc propriè dicuntur corpora imperfectè mixta: Idque aut ratione generationis ipsorum in expectata subito apparent & procreantur: Aut quia eorum compositio non videtur esse juxta mutationem substantiae, aut alterationem qualitatis: Aut quatenus non sunt tam exactè, ac sunt cætera corpora animata, quæ sunt perfectè mixta; aut denique impressiones dictantur, quatenus formam adhuc completam minimè acceperunt, nec magna videtur esse in tali mixtione alteratio partium, quatenus membra Elementi sic alterati sunt ad invicem confusa. Vt cunque apparet, quòd talia nomina hujusmodi impressionibus secundum placitum & intentionem Philosophi assignantur, cum rei veritate sint magnalia Dei, seu corpora mystica digito Dei insublanari Elemento ad voluntatem divinam in terrâ formata & fabricata, sive ad iudicium sive ad misericordiam perficiendam: Quemadmodum infra latius declarabitur: Ita, ut in hoc sensu haud injuriâ vocari possint characteres aut signa vel benignitatis & misericordiae, vel vindictæ & severitatis nuncupari queant: Propositum ergo meum est in Historia Meteorologica mea, ut vos in veram viam sapientiae syncerè dirigam, quo certiori iudicio possitis

mysterium tam magnum, ac est scientia Spiritus Dei Meteorologica enucleare atque intelligere, vos quæ è luto Philosophiæ Ethnicorum cæno, cui mundus Christianus per tot secula præterita, atque etiam in hunc usque diem non nisi summo ipsius dedecore tenaciter in hæret. Quod quidem, ut melius perficiam, falsæ Peripateticorum Philosophiæ errores ac absurditates cum infallibili textu sacri veritate per integrum tractatus hujusce mei filum comparabo, ut exinde quilibet sibi constans Christianus trutinis seu lance justitiæ ponderans illas contradictiones immanes, quæ inter unam atque aliam inveniuntur, possit tum postea virtute clariori oculisque sui intellectus apertioribus Doctrinam meliorem discernere, eamquæ cum sinceritate sequi: Deteriorem verò evitare & in æternum exilium ab eorum memoria relegare: Se totum, inquam, veritati scripturarum sacrarum addicere & præstigiösam Philosophiæ Peripateticæ summo opere effugere, & (ut verbo, quod velim aperiã) ut mente pura & erecta magnam illam differentiam decernat, quæ est inter sapientiam istius mundi ab inventione humana parta, & per consequens teste scriptura nihil præter meram stultitiam atque illam à Deo procedentem, quæ est realis & essentialis veritas: Atque ex istis paucis meam in hoc libro intentionem, ordinem & methodum lucidè percipere potestis.

CAPVT. II.

Hoc in capite integrum ventorum mysterium juxta Spiritus divini intentionem enucleatur: & è regione spiritus falsus atque præstigiösus Aristotelis ac Peripateticorum Christianorum de eo subjecto, detegitur atque explicatur mundo.

VT differentiam illam, quæ est inter falsam sapientiam & Philosophiam veram, & essentialem, luculentius Explicare queam, mihi in priori loco est propositum sectæ Peripateticæ opiniones exprimere & tum postea eas lapide Lydio Divini verbi sive scripturæ sacræ examinare, ut exinde colligamus, utrum Doctrina eorum sit sana & realis nec ne. Iam verò, quoniam (uti dictum est) quatuor venti Cardinales cum suis Præsidentibus Angelicis sunt actores organici in Elemento Catholico, sive a quis sublanaribus, ut pote, qui ipsas de natura in naturam, de statu in statum mutant; operæ pretium fore existimo, historiam seu discursum istum meum à profundissimo ventorum Generalium mysterio incipere: Quatenus ipsi observantur esse omnium aliorum Meteororum campi aërei sive Elementi Catholici principia. Et primo ordine explicabo, quid Peripatetici Ethnici & Christiani eorum disci-

puli de ijs sentiant. Philosophorum Peripateticorum est opinio, quòd ventus sit calida & sicca exhalatio difficulter inflammata ex terra ad mediam aëris regionem usque ascendens, à qua tum postea immediatè, deorsum, virtute impulsiva frigoris loci reperiussa, atque iterum nitendo sursum tendere, partim respectu suæ levitatis & partim ratione aliarum exhalationum ascendentium, quibus in motu suo deorsum occurrit, lateraliter in infima aëris regione moveri cogitur: Quem quidem aërem ventilat & agit, ne propter motus ipsius defectum putresceret. Hic est integer opinionis ipsorum de ventorum generatione sensus. Quare ego huic descriptioni Peripateticorum de vento in sistam. Primum quoniam spurij Philosophi Christiani, ac si effrena quasi dementia essent perciti, meliori ipsorum conamine istam, Aristotelis opinionem, tam in scholis suis publicis & privatis negotiationibus, quam scriptis ma-

SECTIONIS PRIMÆ LIB V.

turioribus tantâ confidentiâ & audaciâ defendere ac sustinere conantur, ac si esset Divinitus mundanis annuntiata, aut à sacro veritatis oraculo edita ac publicata. Secundò, quia locus, in quo imaginaria ista exhalatio dicitur generari est Terra, & sedes, ad quâ juxta ipsorû Doctrinâ ascendit, est media aëris regio, in quam ratione intemperiei ejusdem frigidæ non permittitur penetrare: At verò medium, in quo movetur naturaliter sursum; & per compulsionem deorsum seu contra naturam, ac tandem per luctationem & resistantiam aliarum exhalationum ascendentium, lateraliter, hoc est, versus dextram vel sinistram movetur, est infima aëris regio. Tertio, quia asseverare videntur per illam suam descriptionem, quòd agens, motor seu causa efficiens istius exhalationis, qua mediante, ipsa tum sursum exaltatur, tum deorsum pellitur, tandemque collateraliter cogitur, sit triplex calor solaris & Astralis attractivus, qui eam elevat, mediæ aëris regionis Frigiditas, quæ eam pellit deorsum Terram versus, & colluctatio aliarum exhalationum, assiduè è terra ascendentium, quæ fumo ita deorsum pulso occurrentes, faciunt, ut ipse lateraliter tendat, dicantque quòd ex harum exhalationum tam ascendentium, quàm descendentium luctatione & contentione, simul atque motu laterali sit ille in aëre aperto strepitus, qui vocatur ventus. Atque hoc est ventosum illud Peripateticorum figmentum, quod debita examinatione præunte, apparebit non nisi aquæ bulla; imò quidem quippiam vento levius, hoc est, merè verba sine substantia: Iam verò causa finalis, cur eorum natura has ventosas motiones in aëre constituerit est (uti ex ipsorum descriptione constat) ut mediante tali ventilatione aër possit purificari, purgari & à putredine præservari. Sed quicumque fidem Ethnicæ huic definitioni adhibebit, præsertim si sit veræ sapientiæ amator, ipsum moneo, ut quodlibet particulare ejusdem membrum examinet prius, quòd melius discernat, an veræ sapientiæ & rationis legibus conveniant nec ne.

In serie igitur priori cum diligentia observari debet, an in primo descriptionis præcedentis membro ulla veritatis probabilitas sit reperienda. Ex ea docetur, quòd materialis venti substantia sit calida & sicca Exhalatio è terræ visceribus exurgens: Sed à pagina sacra (cui in primis & super omnia credere debent Christiani) instrui-mur, quòd ventus habeat suum ortum sive originem à spiritu seu spiraculo Iehovæ. A flatu narium tuarum (inquit Moyse) coacervatæ sunt aquæ, flavilli spiritu tuo & operuit eas mare. Et Iob: Glaciem edit Deus vento suo, flante Deo concrevit gelu. Et alibi: Deus fecit ventis pondus. Et Psaltes Regius: Qui facit Angelos ventos & ministros suos ignem urentem. Atque

Exod. 15. 10.
Iob. 37. 10.
Iob. 28. 25.
Psal. 103. 4.

hinc est, quòd quidam in mysterijs veræ naturæ profundis, versati, asserunt, externum Angelorum esse aërem, seu subtilem humidam mundi naturam: Eorum verò internum seu portionem formalem agnoscunt esse Divinum ignem; atque propter istam rationem Dionysius vocat Angelos Algamatha, hoc est, specula politissima, quæ recipiunt splendorem sive lucem Divinam: Vnde dicitur, quòd imaginem creatoris repræsentent. Quare Propheta loco antea citato describere videtur ventum tam occultum, quàm visibilem; arguitque ignea eorum pars, quæ manifestè apparet in forma Fulguris, esse Angelicum spiritum Divino igne, seu lucida Dei animatione animatum. Quibus rectè consideratis aut oportet nos concludere, quòd spiritus è naribus seu ore Iehovæ sit calida & sicca exhalatio, passionibus præternaturalibus obnoxia & è terræ visceribus orta (quod quidem ex ore Christiano prolatum pijs apparebit profanum) aut quòd istud Peripateticæ descriptionis membrum sit falsum & errabundum: Sed hoc totum clarius ex membrorum sequentium examinatione patebit.

Per secundum ejusdem definitionis membrum intimare nobis videntur Peripatetici, quòd locus, in quo exhalatio illa, quæ est causa venti materialis generatur, & à quo derivatur, sit ipsa terra, sed sedes ad quam tendit est media aëris regio, & quòd medium sive spatium, in quo movetur tam sursum & deorsum, quàm lateraliter est infima aëris regio: In qua quidem istius Ethnicæ Philosophi assertionem, evidenter probabo varios & grossos & absurdos reperiri errores: Sed, ut Inquisitionem istam nostram magis strictè atque efficaciter perficiamus, erit (ut mihi videtur) necessarium, membrum sive clausulam istam in tres partes distinguere: In quarum priori sedulò considerare debemus, an causa ventorum materialis extrahatur ex terra nec ne. Secunda, an illa substantia fumosa sola tendat sursum, viamque suam ad concavam regionis mediæ aëris superficiem solummodo faciat. In posteriori vel tertia, utrùm locus, in quo ventus movetur, sit tantummodo infima aëris regio. Ad priorem quæstionem asseveramus confidenter, quòd aut sacræ scripturæ (quæ sunt veritatis fontes) sunt erroneæ & veritati haud congruæ; aut quòd ista secunda membri particula debet esse falsa & omninò veritati dissentanea: Nam D. Iohannes habet: Ioh. n. 3. 8. Spiritus ubi vult spirat & vocem ejus audis, sed nescis, unde veniat, aut quò vadat &c: Quæ quidem Evangelistæ verba, si rectè & cum diligentia à sapientibus examinentur ac ponderentur, concludere viderentur, quòd Aristoteles, qui erat infidelis & Ethnicus, profundius in Divinis Dei ac naturæ mysterijs esset versatus, quam Evangelista, qui erat verus ac sincerus Chri-

Christanus, & tunc sequeretur, quod aut D. Iohannes esset in sua disciplina errabundus & mendax (quod quidem affirmare non modò in Christiano foret dedecus, sed maxima & profana impietas) Aut Aristotelis assertio debet esse falsa, ut pote veritati omnino contradictoria. Aristoteles dicit, quod materia venti movetur sursum à terra, & ascendit usque ad mediam aëris regionem, à qua virtute frigoris deorsum pellitur. Sed D. Iohannes ait, quod ventus non coactione seu violento motu moveatur, nec ab accidentali & externo aliquo impulsu agitur, sed voluntariè & secundum suum placitum sive appetitum: Nam spiritus (ut ait) spirat ubi vult &c: Ista Evangelistica Doctrina, quæ tam immaniter à sententia Aristotelis differt, varijs alijs Biblij sacri testimonijs statuminatur: Nam Psaltes Regius cum Prophetia Jeremia dicit: Depromit ventos è The-sauris suis. At alibi probant scripturæ, terram non esse arcam Dei The-saurariam: Scribitur enim: Aperiet tibi Iehova The-saurum optimum cœlos, dando pluviam terræ suo tempore &c: Non dicit terram sed cœlos: Ita, ut inter hæc duo sit tanta discrepantia, quanta inter noctem & diem. Quare evidens est, quod cœlum sive Catholicum aëris Elementum sit secreta arca Dei, in qua omnia Meteorologica Dei Magnalia aut mirabilia Meteorologica reconduntur & reservantur. Atque hinc alibi: Ianuas cœlorum aperuit Deus, pluens mannam &c: Preterea est res tam difficilis pro mortali lumine, qui spiritu sapientiæ non illuminatur ad arcanum istum The-saurum Dei invenendum ac detegendum: Quod Iehova Iobum etiam ipsum virum iustum & Deum timentem, & multò magis vanos istius mundi Philosophos, qui verbum Divinum penitus ignorârunt, indigitans in his verbis alloquitur: Pervenistine in The-sauros nivis & in The-sauris grandinis inspectionem habes? &c: Hinc inde arguendo, quod, nisi Spiritus eius ei revelasset The-saurum suum, impossibile esset, ut eum cognosceret: Atque hanc ob causam Salomon: Corpus in fecum corruptione aggravat animam, ac vix conij-cimus ea, quæ in terra sunt; quæ autem in cœlis sunt, quis investigavit, nisi tu dederis sapientiam &c: Iam verò Salomon est falsus, se cognovisse vires Elementorum & potestates ventorum & per consequens radicalem ipsorum originem: Nam sapientia, inquit, omnium artifex me docuit sapientia: At spuria Aristotelis Doctrina, ejusque Ethnica & mundana sapientia arguit, ipsum ad sapientiæ The-saurum, qui est de Deo attigisse nunquam. Sed procedamus ad secundum dubium, quod est, an juxta intentionem Aristotelis materia venti radicalis sit de terra, & utrum primus ipsius motus sit à Terra sursum. Vir siquidem in Mysterijs naturæ

Aristotele longè doctior huic quæstioni sic respondit: Venti viam, ait, ignorat homo, opus ipsius Dei, qua viâ faciat hæc omnia: At Aristoteles fuit homo, imò vero homo Ethnicus, & per consequens eò indirectius potuit de rebus tam abstrusis judicare: Quare Iehova audaciam istiusmodi sapientis mundani deridens, & ipsum quasi pro arrogantia sua reprehendens sic in persona sua dixit. Nostine, ubi sit tua, in quo dividitur, exhalatio, quæ spargit ventum super terram? Inde arguendo, quàm erat impossibile pro viri mundani capacitate talia concipere aut intelligere, nisi per Spiritum Disciplinæ Sanctum doceatur: Sic enim edoctus erat Adam, Salomon & multi alij, ut in libro sapientiæ invenitur: Et tamen Aristoteles, videtur Deo satis impudenter respondere dicendo. Ego viam & ortum venti intelligo: Nam ortus ipsius est de terra sursum mediam usque aëris regionem, à cujus frigore iterum deorsum pellitur, & obveniando in via descensus sui alijs exhalationibus successive, ascendentibus compellitur movere lateraliter super faciem terræ: Verum ego hujus rationis impossibilitatem per ea, quæ in posterum immediatè sunt dicenda, ostendam.

Ad secundam & tertiam hujus clausulæ partes dico, quod medium, per quod venti moventur & vehuntur, est longè vastius, & largius, quàm est illud, cui ab Aristotele assignatum: Nam ventus non spirat tantum in infima aëris regione, sed etiam in media atque etiam suprema. Si ergo ventus flet in media aëris regione, tunc quidem Definitionis seu potius descriptionis Aristotelis vigor auferetur: Quippe cujus efficacia in hoc præcipuè est sita, nimirum, quod talis exhalatio calida & sicca, quæ est materialis venti causa, non permittitur penetrare mediam aëris regionem, sed iterum à frigiditate loci per Antiperistasin aucta, facillè præcipitatur sive reverberatur deorsum: Iam verò si aliquis sit tam in media aëris regione, quàm in infima ventus, tunc ista quidem venti causa abrogabitur procul dubio: Quoniam tunc exhalatio ista non repellitur deorsum in infimam aëris regionem, in qua debet alijs exhalationibus occurrere, ut mediantibus illis lateraliter moveatur & dispergatur super faciem terræ, faciens ventum: Nam exhalatio, quæ facit ventum in media aëris regione non præcipitabitur à frigore, sed semper observatur nubes hinc atque illinc movere, & tonitrua provocare in illa regione: Imò vero oculis humanis quotidie ferè manifestatur, quod tam nubes superiores, quæ sunt candidæ & flavæ, & hac de causa lucidiores & subtiliores ratione igneæ ipsarum claritatis,

L

quàm

Psal. 135. 7.

Jerem. 31. 15.

Deut. 28. 32.

Psal. 71. 29.

Iob. 38. 22.

Sap. 9. 15.

Sap. 7. 4. 17.

Ecclesi. 11. 5.

Iob. 38. 24.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. V.

quàm illæ in feriores, quæ sunt grossiores, & obscuriores à ventis ab aliqua mundi quadra ad ejus oppositum agitentur ac impellantur: Nā nisi venti essent in illa regione præsentibus, impossibile foret, ut super ventorū quasi alas volantes in tali forma sine ulla laterali super terram aspersione moverentur. Nonne etiam observamus, quòd ventus Australis flet ab Australis Horizontis angulo, & alter ventus ab Horizontis Borealis puncto emittitur, ita ut ambo venti hi Dominium habeant uno eodemque tempore in utroque Horizonte? Vnde ut plurimum accidit, ut magnæ & obscuræ nubes à quatuor mundi oppositis moventes, virtute spirituum dictorum contrariorum, concurrant simul in utriusque Horizontis puncto, atque ita immensum nubium densarum mare ibi congregatur, quod loco tabernaculi magno spiritui, mirabilium & omnium operatori inservit: Vnde fulgura & tonitrua tremenda per concursum naturarum Angelicarum oppositarum sequuntur, qui naturæ ventosæ sunt nuntij & ministri, qui efficiunt vocem Omnipotentis, quod quidem nunquam potuit fieri, nisi venti, unus nimirum adversus alium, juxta voluntatem omnipotentis, cursum more impetuoso in media aëris regione facissent. Atque hoc etiam totum à sacris scripturis sic confirmatum habemus. Ascendit fumus (ait Textus) è naribus Iehovæ, carbones accensi sunt ab eo, inclinavit coelos, & descendit & caligo sub pedibus ejus & ascendit super cherubin & volavit seu lapsus est super pennas venti, posuit tenebras in circuitu suo latibulum, cribrans aquas è nubibus coelorum, præ fulgore in conspectu ejus nubes accensæ sunt, tonabat de coelo Dominus &c: Ex quo sermone colligimus, quòd non solum nubes & tonitrua atque fulgura à ministris Dei ventosis moveantur: Sed etiam Divinitas ipsa, quippe quæ nubibus in media aëris regione densis & opacis circumducta, vehitur super aëreum cherubin, & utitur ventosis suis organis in suo motu. Nam Textus habet: Ascendit super cherubin & volavit super alas seu pennas venti. Quibus quilibet sapiens facillimè decernere potest, quòd mundana Peripateticorum sapientia & consequenter Philosophia Peripatetica sit mera stultitia respectu istius, quæ est à Deo: Quatenus ipsa mundo per suadere velit, quòd actores tales essentiales, quales sunt venti Angelici (quorum interna essentia est lucidus Dei Spiritus) sint accidentaliter producti, & quòd violentiā nescio qua externa, ad movendū excitātur. Cum è regione per veræ sapietæ Doctrinā evidenter liquet, quòd ipsi essentialissimo & vivacissimo interno agente sint præditi, & per consequens juxta prædictam D. Iohannis sententiam ex seipsis moventur, quando & ubi volunt. Luce ergo clarius apparet, quòd ventus habeat

1. Reg. 22. 9.

actum, formam & Principium internum in se, ad cuius motum movetur & vehitur, quòd aut quando primus in eomotor voluerit. (Nam Textus ait, ut antea) Spiritus spirat ubi vult, atque ita interna voluntate est præditus. Quibus videre licet, quàm extravagans & errabunda sit ratio Peripateticorum de hac re, quippe quæ nullam internam aut essentialē in ventis formam admittit, sed ipsos facit res mere accidentales verbi gratia stellæ suo calore attrahunt sibi, hoc est, sursum levant fumosas exhalationes à terra, iste fumus sive exhalatio altum petens, loci frigore pessundatur, & in suo motu ad deorsum, lateraliter ab exhalationibus alijs ascendentibus cogitur. Vos obsecro, qui justis & haud ex parte Peripateticorum parci, mihi fideliter ostendatis velim, quodnam illorum externorum accidentum in istiusmodi ventorum procreatione possit pro interno & essentiali illo Principio haberi, quòd voluntatem seu voluntarium motum in ventis procreare, aut ullum actum Angelicum in aëre seu Elemento Catholico producere queat. Nam Textus ait: Spiritus spirat, ubi vult. Nonne testatur Pagina sancta, ventum esse creatum? Ecce, ait, formans montes, creans ventum Deus Exercituum nomen ejus. Si ergo creatus sit, habet procul dubio Principium internum Creaturæ: Nihil enim creare solet Deus ab externis accidentibus. Quare si nulla sit talis voluntas essentialis seu internum & centrale agens in figmento Aristotelis ventoso, aut inveniendum, aut realiter excogitandum, tunc tam absurdus & vanus mundo procul dubio intelligenti videbitur ejus Spiritus, qui talem disciplinam adulterinam publicat, quàm Philosophia Aristotelica, quam ille docet, est falsa & præstigiosa. Nonne erat istius assertionis Aristotelicæ improbabilitas in causa, quòd nonnulli ex præstantioribus ejus discipulis ipsi diffidentes, se penitus à magistri sui de ventis opinione vanam illam existimantes averterunt? Inter quos Iohann. Fregium secunda vice commemoro, virum, inquam, in Philosophia Aristotelis admodum versatum. Hic postquam Meteororum causarum meminisset, animum suum statim in ventorum inquisitione ab Aristotelis opinione declinat: Vnde in verba hæc prorumpit. Quemadmodum tota disputatio de ventis & sicut de alijs Meteoris plena est admirabilium operum Dei, quorum nulla & sufficientes in natura causæ proferri possunt, tamen prodest videre, quousque humana ratio progredi possit. Sacræ quidem literæ dicunt, Deum ventos producere de Thesauris suis, unde veniant, aut quòd vadant nescimus. Hæc Fregius: At ego ad huc me Paulò profundius in istam inquisitionem immergam. Aristoteles cum Peri-

Ioh. 3. 8.

Fregius lib. 25. in causa Ventor.

pate-

pateticis suis discipulis affirmat, quod ventus ille turbulentus & tempestuosus dictus Ecnephia, atque etiam ipse turbo, sint quidem repentini & subitanei venti, qui violenter è nubibus emittuntur: & tamen admittere non vult; quod calidæ & siccæ exhalationes possint mediam aëris regionem penetrare ratione frigoris ejusdem: Sed, ut profundius in absurditatis ipsius abyssum descendam: Fatetur quidem, quod Meteororum ignitorum, ut cometarum & hujusmodi aliorum causa sit calida & sicca exhalatio, quæ est terrestris, crassa, pinguis & unctiosa & idè apta inflammari & accendi: Iam verò assignat ipse supremam aëris regionem pro loco & sede generationis Meteororum talium, nimirum cometarum, & tamen transitum in mediam aëris regionem videtur negare illis exhalationibus, quæ ventos pariunt, quæ non sunt inflammationi obnoxia, & in sua substantia tenues & leves. Anne quisquam aded mentis inops & effectuum naturalium ignarus esse potest, ut non percipiat, quod Frigiditas potius resistet & oberit rei inflammabili & de natura ignea actuali, qualis est exhalatio illa quæ efficit cometas, quæ rei seu exhalationi, quæ nec est actualiter inflammabilis aut ignea in se, videlicet fumus ille, qui dicitur esse ventorum origo. Iterum apparet ex descriptione cometarum, quod materialis ipsorum existentia est gravior, magis terrestris, grossa & compacta, quam est illa ventorum, atque ob hanc rationem est minus apta ad ascendendum & penetrandum: Quatenus res graves ex propria sua inclinatione tendunt deorsum, quam illa ventorum; ut pote quæ est magis levis & subtilis, & consequenter apta, ut sursum tendat. Quare esset impossibile, ut grossiores fumi, qui facerent cometas, ascenderent & mediarum regionis aëris diaphragma penetrarent; imò quidem in tertiam seu superiorem regionem se exaltarent, tam bene ratione caloris sui inflammabilis, quam substantiæ grossitiei & ponderositatis: Cum è regione tenuiores & non accendibiles in suo ad superiora transitu à media aëris regione impediuntur. Quare evidens est, quam infirma sit ista & frivola & nulla probabilitate stipata Aristotelis in descriptione prædicta assertio.

Sed venio ad tertium ejus descriptionis membri examinationem, tamen ali- quid in præcedenti inquisitione de eo dixerim, tamen conveniens erit, ut existimo, verba de isto ampliora facere, quoniam multum ad mundanæ hujusce sapientiæ, stultitiæ & erroris detectionem confert. In isto igitur membro tria ad venti generationem agentia describit, quæ omnia facit accidentia: Ac si quis diceret, quod venti non moveantur ab interno & essentiali aliquo Principio, sed potius ab externis accidentibus, nimirum calore solis &

Astrorum & frigore mediæ aëris regionis, atque etiam luctatio exhalationum invicem in descensu & ascensu occurrentium, per ista (air) exhalatio moveretur lateraliter, & ita ventus procreatur. Quare verbis expressis (nullà de interno aliquo Principio mentione facta) concludit venti generationem non essentialiter sed contingenter & modo externo seu superficiali fieri: Quam aureum & coruscans est hoc mendacium, haud equidem antiquorum Poëtarum figmentis dissimile: Assertio, inquam, quæ primo intuitu videtur pulchra: Sed in veritate est quasi umbra seu inane quid & substantia reali destituta: Nam istiusmodi asseveratione videtur ventum nihil aliud facere, nisi quid per accidens, cum è contrario ab ore veritatis hoc plunè contradicitur, ut pote, quod ventum primordialiter à Divino Dei Spiritu sive halitu provenire testatur: Imò verò ab ipso dicitur Angelus, qui dilatatur & ubique emittitur ad voluntatem ipsius obeundam, qui eum animavit & inspiravit vitâ: Hinc syriacus: In voluntate ipsius spirat Notus. Et David: Qui facis Angelos ventos, hoc est, qui animat eos essentialiter per Spiritum suum, eosque quasi nuntios emittit ad faciendum placitum suum. Hinc ergo idem Propheta ibidem: Angeli Dei efficiunt verbum. Et Propheta Baruch: Ventus facit mandatum Dei. Et alibi: Ventus procellosus, efficiens verbum Dei. Et tres servi in fornace ignea, & venti, benedicite Domino & exalate eum super omnia in perpetuum! Quid respondent Christiani nostri Peripatetici ad ista? Quid? Anne putant, quod, si venti essent res accidentales & tam superficialis momenti, ac ipsorum Magister eos in spuria sua Philosophia publicavit, quod Deus ipsos ad verbum suum efficiendum emitteret, aut si interno & essentiali principio essent destituti: Anne Domini & creatoris sui laudes mundo ebuccinare aut ipsi benedicere potuissent? Aut juxta voluntatem ad mandatum ipsius, qui eos emittit, perficiendum moverent? Minime profectò: Verùm hoc etiam expressis sacræ Paginæ locis sic confirmamus, probando, quod internus in ventis motor sit inspiratio Omnipotentis. In spiritu furoris tui congregatæ sunt aquæ, à flatu narium tuarum coacervatæ sunt aquæ, flavisti vento tuo, & operuit eos mare: Et Job: Flante Deo concrevit gelu. Et Psaltes Regius: Deus emittens verbum ejus liquefacit gelu. Et Psaltes Regius: Deus emittens verbum ejus lique facit nives, & glaciem; Simul ac efflat ventum suum, effluunt aquæ. Præterea quod venti sunt Divinitus animati & vita perfectæ, imo verò & intelligentiâ Divinâ præditi, evidenter liquet per Angelos 4. qui sunt præsidēs super quatuor ventos. Teste Apocalypsi. Et per

Eccles. 43. 171

Psal. 103. 4.

Baruch. 5. 6.

Psal. 148. 8.

Eccod. 15. 8. 10.

Job. Psalms 147. 4.

Apoc. 7. 1.

Ezekiel. 37.

SECTIONIS PRIMÆ LIB V.

spiritum istum Vniversalem, quem Prophetæ Ezekiel ex mandato Domini vocavit à ventis terræ, ut interfectos inspiraret. Et per spiritum Sapientiæ Divinum, qui aptat pondus ventis : Et per Cherubin, qui est Angelus aëreus, ut Seraphin igneus, super quem Iehova descendens à cœlis ascendebat, & tunc lapsus est super pennas venti : Hinc inde arguendo, quod ventus moveret & animaretur ab Angelo illo Cherubin, qui est Spiritus essentialissimus & naturæ aëris : Quare Deus insidens super Cherubin, aër, per animationem dicti Angeli factus est ventus : Vnde liquet, quod venti externum sit aër ; internum verò natura Angelica. Et tamen non obstantibus istis princeps ille Philosophorum Ethnicus non erubescit dicere, quod ventus sit res mere adventitia, & quod motum & actum suum habeat ab exprimis principijs, & non ab interno & centrali illo agente, qui est actor & operator in omnibus, & consequenter non potuit spirare, ubi vult, nec audire & intelligere vocem Domini per Prophetam, quando vocatus erat à quatuor ventis, nisi essentialiter à Spiritu Angelico esset inspiratus. Ipse secundum imaginationis suæ figmentum narrat, quod existentia venti esset ex terra, exhalatio à terra vi Solis & stellarum extracta : quando è regione Scripturæ dicunt, quod Spiritus, qui animat ventos, sit omni remobilior & vivacior, dicuntque : Deum eduxisse ipsos ex Thesauro suo : Nam in hoc tam Prophetæ Ieremias, quam David consentiunt : Sed in isto definitionis suæ membro concludere videtur, quod lateralis ventorum motus efficiatur ratione resistentiæ illius, quæ sit ex contrario exhalationum concursu. Inane & exile profectò Philosophi tam potentis argumentum, ac si motio illa ventosa, quæ constanter spirat à Septentrionali versus Meridiem, possit per manere tam certa, constans & directa in suo actu, si agente tam incerto & variabili conductoreretur, qualis est conflictus seu contentio duarum exhalationum, nimirum unius ascendentis & alterius descendentis. Dicatis, velim (Peripatetici mei acutissimi) quæ nam è terra exurgeret exhalatio, aut quis conflictus esset inter exhalationem ascendentem & descendentem in illa Spiritus emissionem, quæ eveniebat, dicente Prophetâ : à quatuor ventis veni Spiritus ? Videntur mihi assellæ sive discipuli Aristotelis Christiani in hujus dubij resolutione planè muti & linguis, quibus ratione respondeant, destituti : At si responderent, hunc ventum sive Spiritum fuisse miraculosum & non naturalem ; hisce ego replico, me nullam aliam causam essentialiter efficientem in natura & extra naturam, præ-

ter unicam solam agnoscere : Atque ideò in meteororum in communi mundi natura productione, dicitur, quod Deus fiet à Septentrione : Et, quod ipse Spiritu suo producit nives & glaciem : & quod ipse voce suâ tonat de cœlis : & quod dante eo vocem, multiplicantur aquæ & fulgura in pluviam facit : & quod, liquefacit densas nubes in pluviam : Et quod mittit fulgura à suo Throno : & carbones igneos ab ore ejus, & quod facit densas nubes turgurium ejus : Et quod venit ab Austro in tonitru : Et quod vox Iehovæ faciat Cedros libani se inclinare, & hædos more abortivo parturire : & quod ipse sit ignis consumens : & quod nemo possit resistere frigori Dei : atque sic in infinitis alijs tam in novo, quàm in veteri Testamento. Et, ut possimus unico Textu concludere, Deus est ille solus, qui operatur omnia in omnibus, & qui vivificat omnia &c : Sed Philosophi nostri Peripatetici distinctione sua scholari videntur respondere, quod sit natura illa infinita, causa efficiens principalis, sed variæ sunt causæ secundariæ & subalternæ, quæ per se operantur.

Quibus ego (ut in præcedentibus) quod veritas est in sua essentia simplex & per consequens essentiæ & actus duplicitatem odio habet. Quare opus est, ut veri Christiani ipsam unitate & simplicitate intellectus imitentur : Quod quidem efficere nequeant, nisi mentes suas ab astuta Philosophiæ vanæque fallaciæ multiplicitate ditrahant, de qua D. Paulus nos jubet cavere, quoniam in multitudine infinitæ delitescunt errores : Sed in unitate consistit unica illa veritas, quæ est sapientia vera. Cur ergo cogitationes hominum à simplici scripturarum sensu per multiplicitatem distinctionum diverteremus, quæ illum, instar nasi ceræ mille vijs torquere videntur ? Scripturæ dicunt : Ex eo, per eum, & in eo sunt omnia : Et, quod spiritus disciplinæ sanctus implet orbem : Et quod incorruptibilis Dei Spiritus inest omnibus : Et, quod Christus impleat omnia : Et, quod ipse vivificet omnia : Et quod operetur omnia in omnibus : & quod dat vitam, inspirationem & omnia, & quod omnia sunt à Patre & omnia per Filium suum Iesum Christum : Et, quod omnia sunt in Christo & per Christum tam visibilia, quam invisibilia, & ipse in omnibus. Et quod portat & sustentat omnia virtute Verbi : Et quod Deus sit Pater omnium, qui est super omnia & in omnibus. Atque infinitas alias scripturarum auctoritates proferre possumus, quæ omnes confirmant, essentiam Divinam esse omnia in omnibus, omniaque universaliter operari sine exceptione. Et tamè

Peripate-

ob.

2. Reg. 22. 8.

Jerem. 51. 16.

Ezekiel. 3. 7.

Rom. 11.
Sap. 1.
Sap. 12. 1.
Ephes. 4.
1. Timoth. 6.
1. Cor. 12.
A. 17.
1. Cor. 8.
Colof. 1.
Heb. 1.
Ephes. 4.

Peripatetici nobis persuadebunt, quòd creaturæ actus ita dividatur ab actu Dei , ut per se, mediante virtute activâ ijs à Deo assignatâ, agere queant ; quam nihilominus virtutem negant ullum jam cum Deo habere commercium : Quæ quidem illorum asseveratio si esset vera, immanis exinde sequeretur absurditas : Nam sequeretur, quòd essentia Divina esset divisibilis, quòd Axioma Theologiæ veræ permittet nunquam, ut pote quæ concludit.

Trinitatem Sanctam esse individuan ; & per consequens actus ille, quem creator à Deo accepit non dividitur à datore, neque opus est, ut dividatur, quoniam virtutis illius formalis distributor est respectu illius doni semper cum creatura & in creatura præsens, & à dono illo vitæ haud separabilis ; & per consequens operatur omnia in omnibus immediatè, & ob illam causam dicitur à divino Hermete esse centrum cujuslibet rei, cujus circumferentia est nulli : Quare evidens est, quod sit in omni re, sed non ut parsalicujus, sed quatenus est partium omnium compositor & ipsarum director.

Quare sufficiat velim Peripateticis, quod creaturæ sint causæ organicæ, in quibus Spiritus Dei Catholicus agit secundum varietatem proprietatum ipsius, quæ voluntati ejus sunt annexæ. Quocirca evidens est, quòd ipse operetur in eis & per eas, idque immediatè & absolutè : Atque in hoc sensu erat, quòd Apostolus dixerit : Deus operatur omnia in omnibus : Non dico creatura operatur per se, sed Deus in ea & per eam quasi ejus organum agit. Verùm totum hoc expressius declarat Propheta in istis : Væ Assur, virga furoris mei & baculus ipse est, in manu ejus indignatio mea : Ipse autem non sic arbitrabitur, & cor ejus non ita existimabit : Dixit enim : In fortitudine manus meæ feci & in sapientia mea intellexi & abstuli terminos populorum &c : Nunquid gloriabitur securis contra eum, qui secat eam ? Aut exaltabitur ferra contra eum à quo trahitur ? Quomodò elevetur virga contra elevantem se, & exaltetur baculus, qui utique lignum est ? &c : Quibus innuere videtur Propheta, quòd, cum esset voluntas Dei movere & agitare regem Assyriæ adversus Iudæos, in qua actione Rex ille non esset, nisi creatura seu organum, in quo Spiritus Dei ad voluntatem suam complendam movebatur, ipse nihil per se, sed omnia virtute Divina ad exitum secundum velle Domini produxit : Peracto tamen negotio, Rex ille, qui non erat, nisi mera causa organica seu instrumentalis sibi gloriam & sapientiam & potestatem actionis illius Deo soli in eo actori appartenentem insipienter arrogando, mi-

nus à Deo percipit, ac in illis verbis reprehenditur, Num gloriatur securis contra eum, qui secat &c ? Ac si dixisset :

An gloriabitur organum contra ipsum, qui agit in eo, aut dicet ; ego feci hoc, cum sit internum & reale agens, ad cujus motum rapitur & movetur, quando & ubi placuerit motori &c : Inquit etiam Jeremias : Suscitavit Dominus spiritum regum Medorum contra Babylonem. Quo arguit, reges Medorum non fuisse actores, sed organa per quæ Deus egit ad ultionem. Sed ad rem revertamur. Quàm furda, imò quidem etiam absurda fuisset illa Salomonis invocatio, si essentia & vita ventorum non fuisset alia, quàm illa ab Aristotele publicata.

Evigila, inquit, Aquilo, & veni auster ac perfla hortum meum. Denique si venti fuissent more Aristotelis procreati : Vnde oritur, quòd quilibet ventus varia induatur proprietate essentiali, quippe quorum unus est calidus & humidus : Alter frigidus & siccus ; tertius calidus & siccus ; & quartus frigidus & humidus. Impossibile erat, quòd tales inter ventos differentia reperirentur, si omnes venti ratione unica informarentur & crearentur, hoc est, si ortum suum à motu allaterali coacto haberent. Porro sic hoc esset verum ; tunc idem ventus modò latere dextro, modò sinistro ac in conclusione inconstanter flare, quod quidem esse falsum testatur experientia. Venio jam ad membri Peripateticæ descriptionis ultimi inquisitionem, quod ad causam finalem productionis seu generationis ventorum spectat. Opinio Aristotelis est, quòd natura istiusmodi ventilationem produxerit ratione purgationis, purificationis ac præservationis aëris. Verùm nos experientiâ docemur, quòd ista ipsius assertio non sit vera : Quoniam nos cum Galeno & Hippocrate observamus, quod venti Australes sunt contagiosi & pestiferi, quatenus aërem reddunt densum, putridum ac corruptum suo calore maligno & humiditate laxa & spongiosa. Hoc etiam à Textu sancto confirmatur : Ne timete, ait David, à Ius seu peste, vel dæmonio vastante in meridie. Et Abakuk : Deo à Meridie veniente præcessit vel anteivit eum pestis atque Anthrax ad pedes ipsius. Imò quidem omnes venti in genere, atque etiam alia coeli meteora à creatore tam ad flagellum & poenam, quam ad præservationem & sanitatem creaturarum ordinantur, uti ex plurimus scripturarum locis declaratur. Quare sequitur, quòd Aristoteles toto cælo in judicio suo de ventis erraverit.

Esi. 10. 5.

7.
13.
15.

Psalm 119.
Abakuk. 4.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. V.

Ex prædictis ergo concludere possumus, quòd definitio sive descriptio Philosophi hujus Peripatetici, quem Christiani tanta veneratione sequuntur, est omnino erronea ac insufficientis: Quoniam venti sunt creaturæ magis essentielles & eminentes, atque divinitate pleniore, quàm aut Aristoteles aut aliquis ipsius pedissequa intellexit unquam, ut pote quæ non sunt res interno lumine & essentia destitutæ, & consequenter, non ab externis agentibus accidentalibus mediante fumosa existentia

è terra scaturiente conflata. Sed ut Zacharias nos docet, sunt creaturæ ac animatæ per Spiritum Angelicum, & stant coram Domino totius terræ & absconduntur in potestate & Thesauro sui Domini, ex quo ipse eos pro placito suo vocat ad mandata sua in cælo & in terra atque in mari perficienda, sive sint ad vindictam & punitiorem, sive ad misericordiam & benignitatem creaturis præbendam, ut infra dicetur latius.

CAPVT. III.

Vera ventorum definitio sive descriptio varieformiter, secundum Scripturam sacrae sensum atque intentionem hoc in capite exprimitur.

Iam verò (ut mihi videtur) factionem seu sectam Peripateticorum adversus me murmurantem & ita replicantem audio. Si (inquiunt) dicta Aristotelis definitio non sit bona; uti ex tuis rationibus polliceri videris, assigna, si possis, meliorem. Dicas ergo magis essentialiter velimus, quid nam revera rei sit ventus, vel quomodo rectè eum secundum Paginae sacrae doctrinam describere queas. Hisce respondeo, illud posse multis modis sub una eademque nihilominus essentia præstari: Et in loco priori ipsum haud impertinenter possumus in hunc modum describere:

Ventus est Spiritus aëreus, mediocris consistentiæ, inspiratione seu Spiritu Iehovæ animatus, quem de promit è Thesauris suis, eumque ad voluntatem suam sive sit per viam maledictionis vel vindictæ, sive benedictionis & misericordiæ exsequendam emittit.

Quælibet hujus definitionis particula ex convenientibus sacrae scripturæ locis probatur: Et primùm, quòd venti externum sit aër mediocris consistentiæ, in eo manifestatur, quòd vocabula aër, ventus & spiritus in multis sacrarum literarum locis per unum idemque vocabulum Hebraicum Ruach exprimuntur. Secundò, quòd interna & centralis anima seu actus ipsius sit Spiritus divinus, seu inspiratio Omnipotentis, facillimè ex locis antea citatis indicatur. A flatu narium tuarum (inquit Moyses) coacervatæ sunt aquæ, flavisti vento tuo & operuit eos mare. Et Iob: glaciem Deus fortis edit flatu suo: flante Deo concrevit gelu &c: ac si dixisset, Deus inspiravit aërem suo spiritu, ita ut nulla appareat inter Angelicam creaturam, & aërem divinitus inspiratum discrepantia: Nam aër dicitur externum & manifestum Angeli tam boni, quàm mali, animatus à Deo ad faciendum placitum suum, sive sit in puniendo, sive ad benignitatem & clementiam ipsius manifestandam: Vnde patet, quòd ejus infernum est immediata inspiratio Dei: atque propter hanc causam (ut

antea est dictum) Angeli à D. Dionysio Algamatha, id est, specula clarissima dicuntur, quæ lumen Dei recipiunt: Nonne etiam expressè à Psalte regio dicitur, quòd Angelos suos fecerit ventos? Vbi per Angelos intelliguntur emissiones ejus à suo Throno: Atque istæ cum sint aëre incorporatæ, dicuntur naturæ Angelicæ. Atque iterum Iehova dixit de Angelo, quem misit coram Israëlitis in itinere suo per desertum. Noli exacerbare eum, nam non feret defectiones vestras, quoniam nomen meum est in eo &c: ac si dixisset, Lucida verbi mei impressio est in ipso: Nam filius Syrach dixit, quòd sapientia præiret Israëlitis in columna nubis die ad præservandum eos à magno calore: Ob istam ergo rationem idem Angelus vocatur in multis dicti libri locis Iehova, respectu actus sui interni increati, & quandoque Angelus respectu suæ in compositione alteritatis, nimirum, quatenus conflatur ex duobus, ut erat creatura. Quare, ut Deus est Identitas, videlicet, ut ipse componatur ex uniformi inspiratione Dei atque humida & aërea natura mundi, hoc est, à creato spiritu, seu aëre creato: quod fecit Davidem (ut supra) asseverare, quòd fecerit Angelos ventos & ministros suos ignem urentem. Nonne etiam ponit Propheta ventos in numero Angelorum, cum dicit, quòd quatuor venti cæli egrediantur & stent coram dominatore omniterræ?

Pro proxima hujus definitionis clausula, quæ est, quòd Deus vocat ventos suos Angelicos, ex Thesauro suo ad voluntatem suam complendam, hanc habemus testimonijs Prophetarum, Davidis & Ieremiæ confirmatam: Deus (inquiunt) producit ventum de Thesauris suis.

Denique, quòd ad ventorum usum seu causam finalem attinet: causa finalis, cur venti essent creati & emissi, luculenter a scripto sacro sparsim explicatur: Venti (inquit Textus unus) faciunt mandata Dei. Et alius: Spiritus procellarum facit Dei verbum. Et alibi: Angeli Dei validissimi robore

Exodi. 15. 8.
Iob.

Exod. 23. 20.
Ecclesi. 9.

Zach. 6. 5.

Psal. 134. 8.
Ierem. 51. 11.
IO. 3.

Baruch. 5. 60.
Pfal. 148. 8.
Pfal. 102. 20.
Pfal. 103. 4.
Iob. 38. 35.

Gen. 8. 1. 2.

Num. 11. 31.
Prover. 27. 23
Exod. 10. 9.
Exod. 14. 21.

robore efficientes verbum & facientes placitum ejus. Iterum : qui facis Angelos ventos & ministros tuos ignem urentem. Et Iob : Fulgura nunquid mittit , & ibunt , & revertentia tibi dicent , adsumus ? Vbi per fulgura intelligit Angelos , qui revelant sua occulta : Vnde antea dicti sunt ignes urentes ; & in hoc etiam respectu Deus , qui est istorum omnium operator , dicitur ignis consumens. Porro etiam alibi agnoscit , quod ventus , glacies , turbo , pruina , nubes & fulgura sint ministri ad placitum ejus in quocunque negotio præstandum paratissimi : Sic ventum emisit Deus super terram , ut aquæ diminuerentur & cataractæ cœli clauderentur. Et ventus egrediens à Domino detulit coturnices. Et ventus Aquilo expiratur , ad dissipandas pluvias. Et venti Aquilonis frigiditate afflatu fit glacies instar cristalli : Et Dominus fecit ventum flare ab Oriente ad auferendas locustas à terra. Et Dominus , flante vento urente tota nocte , vertit mare in siccum , divisaque est aqua &c : Denique in definitione seu descriptione præcedenti explicui in primis , quæ nam esset causa venti materialis , nimirum ærea substantia existentia mediocris : Deinde expressi , quod forma purissima & essentialis in eo actus esset inspiratio seu spiraculum Omnipotentis , qui suâ in Cherubimico Angelo præsentia animat , agit & movet ærem materialem : Tertio , quod locus , in quo venti reservantur , quousque Creatori placeat ipsos usui alicui applicare , esset cœlum seu ær , qui est arca ejus Thesauraria , in qua Magnalia ipsius reconduntur : ac in ultimo loco , quod usus eorum sit ad voluntatem ipsius , qui creavit illos , complendam ; idque vel in aëreo suo statu , in quo non cernuntur , vel in ignea seu interna sua conditione , in qua oculis in forma fulguris apparent ; ut ex præcedenti Psalms Textu manifestè explicatur.

Propter istas ergo rationes , & dictis testimonijs stipatus , has sequentes ventorum definitiones haud incongruè composui.

Ventus est invisibilis ær , à Divino Spiritu seu Verbo Iehovæ , animatus & vivificatus , atque ad voluntatem ejus , tam in cœlo desuper , quàm in terra & aquis subter efficiendam emissus.

Vel sic.

Ventus est quidam Spiritus Angelicus , aut subtilis ær , qui igneo Spiritu Iehovæ inspiratur atque animatur , apprensus quandoque visibiliter in forma fulguris vel coruscationis , & quandoque invisibiliter & occultè : nimirum , quando auditur & non videtur , qui ab aliquo terræ angulo ad mandata emissoris , sive sint in proprietate positiva & benigna , sive privativa & destructiva facienda remittitur.

Vel sic.

Ventus est invisibilis & occultus Spi-

ritus animâ ignea à Deo more Angelico inspirata indutus , qui huc atque illuc alis invisibilibus ad placitum Creatoris complendum vehitur atque agitur.

Nam dicitur : Iehova ascendit super Cherubin , & volavit super pennas seu alas venti : Iam verò Cherubin est Angelus seu spiritus aëreus , ut Seruphin est igneus spiritus seu intelligentia , ut antea.

Vel in forma ista.

Ventus est creatura quædam Angelica ex aëre secundum ejus existentiam & luce essentiali seu formali agitante ei à Iehova inspirata & producta , quam è Thesauris suis , vel ad mortalium flagellum & poenam vel consolationem & benevolentiam emittit.

Vel sic.

Ventus est Spiritus quidam Angelicus aëre indutus , qui invisibiliter ac occulte huc atque illuc , juxta voluntatem ejus qui eum creavit , movetur , cujus vox seu strepitus licet audiatur , tamen locus , à quo venit & ad quem tendit à mortalibus ignoratur.

Spiritus (dicit D. Iohannes) ubi vult , spirat , & vox ejus auribus percipitur : Vnde autem veniat , aut quod tendat , ignorant mortales. Et alibi Sapiens , ignorat homo opus ipsius Dei , qua via faciat hæc omnia.

Vel isto modo magis succinctè , idque juxta sententiam Salvatoris nostri.

Ventus est spiritus , qui spirat ubi vult , & vocem ejus audit homo , sed nescit unde veniat & quo vadat.

Ac si dixisset. Est spiritus à Deo creatus , interno principio seu voluntate præditus.

Vel sic secundum verba Davidis antea citata.

Venti sunt Angeli Domini , validi in potestate , qui efficiunt verbum Dei & auscultant voci ejus , ministri ejus , facientes placitum ejus.

Qui facis Angelos tuos ventos seu Spiritus , &c : & Angeli Dei validissimi robore efficientes Verbum ejus , auscultantes voci ejus , ministri ejus , facientes placitum ejus.

Hiscæ ergo videre licet , quàm Ethnicorum Philolophia , quæ bases suas habet super sapientiam hujus mundi , sit huic veræ Philolophiæ , & sapientiæ , quæ oritur & extrahitur à fonte sacro , opposita. Vnde etiam Sapientibus apparere potest , quàm sit impossibile Christiano Philolopho , qui firmiter documentis Aristotelis adhæret , radicaliter in vera fide Catholica versari. Non possumus (ait Salvator mundi) duobus inservire magistris : & propter hanc rationem Apostolus , ut antea , nos monet , ut Philolophiam & vanam fallaciam evitemus , quæ fundatur super traditiones hominum & Elementa mundi , & non supra Christum , in quo est omnis plenitudo Divinitatis corporaliter , qui est caput Dominationum & Potestatum , & consequenter

SECTIONIS PRIMÆ LIB. V.

ter vita & animator omnium Spirituum seu ventorum Angelicorum. Quare concludere fas est, quòd falsa ista Aristotelis Philosophia sit præcipuum Diaboli organum ad distrabendum mentes mundanorum à vera cognitione Dei, utpote, quæ partim astutijs suis Sophisticis, partimque alijs delusionibus & vanis tentationibus omni via tentat intentiones Christianorum bonas à vera & sincera illa sympathia & symphonia, quæ debet esse inter Deum & creaturas ejus, distrahere, ut eos ad falsam suam doctrinam & Harmoniam Antipatheticam alliciat: Nam ex præcedentibus fat liquidò declaratur, & per ea, quæ sequuntur luculentius adhuc indicabitur, quòd mundana ista sapientia seu Philosophia sit omnino Sapientiæ veræ, quæ à Deo, Patre luminis (ut D. Iacobus habet) descendit, contradictoria & opposita: Quare ipsam in hoc respectu vocat terrenam, animalem & Diabolicam: Atque propter istam rationem à Christianis prudentiâ præditis, minimè est fervore tam ardenti & devotione tam supersticiosa in-

sectanda sive insistenda. Cùm sit causa præcipua, quòd homines etiam istius nostræ ætatis (utcunque radij Divini participes) suæ originis excelsæ, generisve Divini immemores (utpote ignorantia privativa obvelati) non modò tam rudes & artibus scientisque veris tam ignari deveniant, sed etiam in Theosophiæ rudimentis tam manci & exiles redduntur, ut Deum in operibus suis non intelligant, aut opificem unicum per sua opera (uti bonis Christianis convenit) discernant; & per consequens in creaturarum Dei mysterijs versari nesciunt, quarum lapis Angularis est splendor & actor lucidus Omnipotentis & omnia creantis Verbi Dei: Vnde à Salomone proclamatur, istiusmodi homines esse vanos; & a S. Apostolo minas audiunt maledictionibus. Verùm ego majorem istius nostri de ventis discursus portionem demonstratione oculari in capite sequenti indicare aggrediar: semperque me in ista mea demonstratione ad instrumenti nostri experimentalis usum & observationem constringam.

Sap. 13. 1.
Rom. 1.

CAPVT. IV.

Hic author originis ventorum Meridionalium annualium rationem, Demonstratione quadam oculari docet.

Verùm enim verò, quoniam præcedens hæc nostra relatio Peripateticis nonnullis Christianis minimè fidem ei ascribentibus, vel rem non esse ita intelligendam, ac in scripturis loquantur existimantibus, videatur fabulosa & erronea (nam quosdam (fat scio) esse hujusce conditionis homines, ubique gentium versantes) Existimo fore necessarium, ea omnia, vel saltem majorem ipsorum partem, quæ à me de ventis sunt dicta vobis oculari quadam demonstratione ex Instrumento seu Speculo meo experimentalis collecta, indicare: in quam priusquam me conferam, moneo lectorem, ut cum diligentia & attentione eorum, quæ antea sunt dicta, recordetur, & breve Procemij hujusce sequentis subjectum animadvertet.

Debemus sedulò recordari & considerare, quòd Lux Catholica informans, quam Spiritus Elohim, qui ferebatur super aquas, ijs impertivit (nam Augustinus agnoscit, quòd ille Spiritus igneum aquis vigorem impertiverit) Lux, inquam, ista à vivifico Dei Spiritu emanans, postquam informasset, illuminasset & animasset Catholicam mundi materiam, omni omnium Patrum Theologiæ consensu die creationis quarta in corpus solare erat contracta: Atque ob istam rationem haud impropiè dixit Sapiens, quòd gloriæ Lomini plenum est opus Solis omnia illustrantis. In hoc ideò sensu intelligi potest hoc Davidis: Deus induitur lumine quasi vestimento. Et ali-

Ecclef. 42.
Psal. 104. 2.
Psal. 18. 6.

bi: Deus posuit Tabernaculum suum in Sole: Quo patet, quòd esset voluntas Creatoris omnium, quòd vas istud Solare abundare suo vitæ Spiritu, qui ex ipsius centro Harmoniam vitæ per perfectissimam consonantiam Diapason emittit, ut mundum tam superiorem, quam inferiorem secundum annualem cælorum cursum atque temporalem rerum dispositionem gubernaret, vivificaret, elementumque & Elementata inferius varieformiter per organa ventosa juxta voluntatem Spiritus eum inspirantis tam per modum generationis, quam corruptionis alterat: Nam venti agente Sole radicitus aërem mutant, animant & inspirant, ut ipsi ibidem Angeli ventosi à Sole seu potius à spiritu Catholico Domini in Sole animantur, illuminantur atque informantur: Vnde (ut dictum est) Titanis & auroræ filij haud injuriâ dicuntur: Hinc Syriachus: Sol est gloriæ Domini, hoc est virtutis & essentiæ diviniæ plenus. Iam verò, quòd spiritus iste seu virtus in Sole divina, gubernet aërem, eumque Spiritu Angelico seu principio essentiali interno animat ac movere facit secundum motum motoris, ex istis Salomonis verbis docemur. Sol lustrans universa in circuitu, pergit spiritus & in circulos suos revertitur; vel, ut Fr. Vatabl: interpretatur. Subinde circumeundo pergit ventus, & ad circuitus suos revertitur ventus: Inde arguendo, quòd aër animatus à spiritu Solari, venti nomen sibi acquirit & se habet,

Ecclef. 1. 6.

se habet, ut Angelica creatura, quippe cuius externum est aër; internum vero Spiritus solis centralis seu igneus, à quo habet suam mobilitatem & aptitudinem ad motum gratia suæ attenuationis: Nectamen intelligatis velim, me universum Dei Spiritum in sole includi existimare, sed uti in scripturis dictum est, Christum fuisse repletum & locupletem Spiritu Dei; ita quidem Deus impertivit Tabernaculo suo solari Spiritus sui illuminantis, generantis, vivificantis atque etiam corruptipentis abundantiam, & nihilominus rei cuiuslibet alij in mundo essentialiter adest Spiritus ille, sed non in una eodemque proprietatis & essentiae proportionem: Nam juxta communem mundi cursum, quem ordinavit ad disponendam atque regulandam temperiem partium anni, ubi sol, seu Tabernaculum istud Dei remotius distat, ibi potentia Divina, sive frigidus & privativus Spiritus Dei plus minusve operatur. Exempli gratia, quando sol abest à nostro Hæmisphærio, nimirum, cum est sub terra, tenebræ, frigus, stupiditas & spissitudo aëris adesse observantur: Porro etiam sole ultra Æquinoctialem lineam versus Tropicum Capricorni se habente, frigiditas, pruina, nix, glacies, nubes densæ, dierumque brevitatis nobis Europæis se offerunt, atque etiam venti Meridionales nobis sunt frequentes: Nam tunc temporis privativa Dei proprietatis in mundo septentrionali regnare gestit: Unde herbæ, plantæ & arbores apparent nudæ & vita quasi destitutæ, quoniam Spiritus & humores congelantur & ferè mortuæ videntur. Similiter & terra sua viriditate consueta, est destituta ac instar sterilis ac desolatæ viduæ incipit quasi

gemiscere ac lugere: At verò è regione, tam citò, quam Regius solis imperator huic nostro hæmisphærio appropinquat, incipitque per ferrugineas & igneas Arietis januas in Hæmisphærium septentrionale penetrare (quod quidem verno tempore accidere solet) tunc creaturæ illæ semimortuæ & frigore Boreali congelatæ reviviscere, dies gradatim anagescere incipiunt, frigoris inclementia gratà caloris præsentia magis magisque indies diminuitur, Spiritus & humores in vegetabilibus frigore fixati ac congelati, liquefunt & mobiles ac fluidi jam redduntur. Iamque aves gaudia sua cantilenis suavibus ebuccinant, aërque stupidus ac humidus paulatim reficitur, ac alis levibus volatuque celeri regionem Meridionalem propter rationes inferius allegatas visitare gestit. Et tamen non obstante actuosissimi & lucidissimi Spiritus in Sole absentia, non sequitur, quin, quòd unus & idem spiritus, ut pote, qui implet omnia, possit proprietatem suam privativam alterare, quando & ubi voluerit: Nam videmus plærunque contra communem & usualem anni constitutionem, quòd mediante eorum tonitrua, fulgura & cætera meteora ignita, atque etiam venti magis activi, nempe Orientalis & Meridionalis tempore, atque etiam in statu aëris quandoque frigidissimo generentur: Quæ omnia perficiuntur ab eo, qui in sole posuit Tabernaculum secundum placitum suum, cujus est operari omnia in omnibus, quomodò, aut quibus organis, atque etiam quando & ubi placuerit: His ergo bene prius ponderatis, in statum Demonstrationis meæ jam descendam.

Demonstratio seu probatio, qua docemur, quomodo venti annuales moneantur seu generentur, partim per vivificum, positivum sive actualem illum Spiritum, qui abundanter regnat in sole; & partim in privativo & potenciali ejusdem actu seu proprietate circa polos mundi operantis.

EGO in præcedentibus dixi, quòd totus divinæ actionis in humida mundi inferioris natura effectus in congelatione & Rarefactione consisteret, & quòd earum proprietatum prior communiter à privativo & Boreali Spiritu Dei actu procedebat, qui per frigiditatem operatur, & posterior operatione positiva agit, quæ à calore gubernatur: Iam verò ut istæ duæ Dominium sibi in aëre seu Elemento Catholico, vel ratione præsentia vel absentia solis acquirunt: Ita quidem aër universalis est vel frigidior, spissior, opacior & segnior, quando sol est remotior ab eo: Atque iterum, quòd ipse est Propinquior, ed calidior, subtilior, clarior, transparentior, agilior & ma-

gis mobilis redditur aër: Observa ergo ex his proprietates aëris in vitro seu Instrumento nostro Experimentali inclusi; & memento, quòd non sit, nisi unus & idem Spiritus in Essentia, qui operatur tam privativè, quam positivè in aëre tam incluso, quam excluso: Erat enim unus & idem Spiritus, qui per Prophetam à quatuor ventis, nimirum à quarta Boreali & Australi invocabatur &c: Quare certum est, quòd sit iste Spiritus, qui gubernat universum aërem sublunarem tam in proprietate privativà, quam positivà: Et quàmvis spiritus iste sit copiosus in Tabernaculo suo solari, à quo & in quo vivaces proprietatis suæ actuo-

SECTIONIS PRIMÆ LIB V.

se effectus declarat : Tamen nihilominus ipse ubique præsentia existens valet omni tempore & loco se ipsum in utraque proprietate exprimeret. Venio jam ad demonstrationis meæ metam.

In primo capite primi libri istius sectionis primæ sat vobis liquidè declaravi , quòd aër in vitro Instrumenti nostri experimentalis inclusus , habeat in omni respectu relationem ad aërem seu Elementum mundi inferioris Catholicum : Vbi etiam probatur , quòd aërea humida natura , tam exactè mundi concavitatem impleat , ubi terra & aqua non sunt , ne existentia alicujus vacuitas inveniretur in ea : Haud aliter , quàm videmus aërem vitro instrumenti inclusum omnem ipsius cavitatem occupare ; & per consequens , ut aër vitro inclusus , facultate solis præsentis dilatativa , alterabitur , nimirum æstivo tempore , quando aër externus calefit : Ita etiam eodem planè modo , aër externus istius Borealis hæmisphærij dilatabitur , quando sol suis radijs magis particularibus eum salutat ; imò certè quòd propinquior nobis aderit sol , eò major erit aëris generalis , & consequenter aëris particularis inclusi rarefactio : Ex altera parte , quando sol Hæmisphærij Boreale relinquens lineam Æquinoctialem dividit , & plagam Meridionalem intuetur , tunc communis dicti Hæmisphærij aër frigescat ac condensabitur , & cum eo aër etiam ille particularis vitro inclusus similiter & in eadem proportione contrahetur & inspissabitur : Quòd quidem ex eo constat , quòd aqua in collo vitri observatur altius per tot gradus versus vitri caput ascendisse , quemadmodum vice versa aëris ejusdem rarefactio patet , ex aquæ ejusdem in collo vitri depressione. Istis ergo à vero perito bene conceptis sive intellectis , videlicet , quòd causa istiusmodi dilatationis sive rarefactionis in aëre sit Divini hujusce in Tabernaculo solari actus , præsentia & propinquitas , & quòd ratio condensationis illius sit actus ejusdem Spiritus Divinitus emanantis absentia sive remotio , & per consequens præsentia Divinæ potentia , quæ est Tenebris involuta : Nam , uti diximus , caloris absentia est frigoris præsentia , quòd est Essentialis in potentia Divina operator : Atque iterum caloris præsentia , qui est actus Divini agonista , est frigoris absentia : Vnde patet , quòd absentia positivæ lucis concipit privativas tenebras & absentia privativarum tenebrarum importat præsentiam positivæ lucis. His , inquam , rite consideratis ventorum Meridionalium tam internam , quàm externam rationem , & , quomodo aër vivifico spiritu à sole emisso animetur , facillimè colligere possumus : Animadvertendum est ergo , quòd , cum sol nobis adest , ætas

ipsius præsentia creatur , aër radijs ipsius lucidissimis calefit , & per calefactionem rarior & subtilior redditur & ratione rarefactionis amplius pro sua existentia requirit spatium seu locum : Verbi gratia : Ponimus libras duas Vitrioli in Retortam vitream , bene lutatam , nasumque seu orificium ejus Recipienti amplo adaptamus , lutoque optimè obducimus & obturamus , ne ulla fiat Spirituum per juncturas exspiratio : Tunc ignis gradibus Spiritus , è Vitrioli mole extrahimus : At experientia docti probamus , quòd spiritus olim modicæ & arctæ vitrioli massæ inclusi , jam per ignis activitatem dilatati , & in recipientis immixti amplissimum , ubi illud non est inventum satis capax & amplum ad eos è parvulo corpore exspiratos recipiendum ; unde fit , ut materia illa spiritalis locum ad huc magis spatiosum pro sua existentia quærens , vitrum illud in multa frustula violenter & cum magno fragore rumpit , ac aërem apertum multitudine suorum fumorum replet : Vnde manifestum redditur , quòd res condensata non nisi parvum occupabit spatium ; sed postquam dilatetur , amplum pro sua existentia , requirit continens. Hoc profectò tum evidentè instrumento isto experimentaliter demonstratur : Nam ubi sol est aëri incluso præsens , vel ventus calidus Dominium habet , ipse protinus plus minusve dilatabitur & rarefiet secundum Spiritum solarium & ventorum calidorum tunc temporis spirantium vigorem : Sed iste aër jam dilatatus spatium pro suo continente eo amplius requirit , quò magis dilatatur : Atque hoc si probatur : Nimirum , quia aqua in collo vasis actu frigoris elevata jam caloris præsentia per tot gradus deorsum pellitur , per quot aër in raritate excelsit.

Quo liquet , quòd sola ratio , cur aqua magis magisque deorsum præsentia caloris præcipitetur , est ; quoniam aër plus minusve dilatatus sibi locum præparat ampliorem pro sua existentia.

His ergo rite cognitis , notare debemus , quòd , sole recentè veniente in Hæmisphærij , in quo Hyems suam habuit Dominium , atque idè , ubi frigiditas loci aërem condensavit : Verbi gratia , quando sol Hæmisphærij nostrum relinquens in illud meridionale migrat , convertendum aërem ejusdem , olim hyemalem , in conditionem æstivalem , incipit immediatè agere ad aëris illius mundi loci , rarefactionem : Atque ille aër ita rarefactus , & quasi radijs solaribus animatus devenit agilis plumisque levibus videtur indui : Vnde fit , quòd ipse lucis solaris Spiritu sic animatus à plaga Meridionali , in qua dilatatur , ad locum capacitatis ampliorem evolat , ut pote qui continens

tinens Medionale invenit ad ipsum in statu suo rarefacto continendum : Insufficiens ergo ipse, spiritu solari sic animatus, lineam Æquinoctialem transire cogitur, ut Septentrionale Hæmisphærium visitet, in cuius ingressu facit strepitum, ratione crassitei & resistentiæ frigiditatis aëris hyemalis in plaga septentrionali : Atque iste aër sic animatus & divino actu in sole ab austro versus Aquilonem cum tanto strepitu evolans est ventus ille, quem Australem seu Meridionalem vocamus, qui propter eam rationem nobis tam frequenter Principio Hyemis, videlicet immediatè, post quam Sol Zodiaci libram, sive æquinoctium autumnale transiendum in scorpionem fecerit ingressum.

Hinc, inquam, est, quòd mensibus Octobris, Novembris & Decembris venti istiusmodi sunt ad eò inter nos frequentes; unde tot imbribus Meridionalibus ab ijs salutamur : Nempe, quia frigus septentrionale condensat aërem Meridionalem fugitivum in nubes : Atque iterum nubes propter calorem Meridionalem ijs inclusum facilis sunt solutionis, uti vobis in Nubis descriptione explicabitur planius. Hoc totum oculariter demonstratur Instrumenti nostri Experimentalis observatione : Nam solius manus humanæ super caput vitri impositæ contractu, aër inclusus rarefit & dilatatur : Vnde fugit ad Polum oppositum, videlicet ad regionem aquæ frigidæ, quam ob istam rationem præcipitat & deorsum compellit : Quo arguitur, quòd aër frigore contractus caloris contactu dilatatur & viam facit ad partem oppositam, quæ est frigidæ seu Borealis naturæ.

Ex altera parte venti Boreales, & glacies & Nix, quæ sunt hyemali tempore frequentiores, efficiuntur ab afflatu illo, qui emittitur à Deo in potenciali & privativa sua natura, quam in isto mundo exercet, seu secundum voluntatem suam exsequitur, tunc videlicet temporis, quando arca virtutis suæ activæ Thesauraria, est remotior : Propter hanc etiam rationem posuit circa polos mundi sui frigoris Thesauros, ut pote, qui remotius ab Æquinoctijs distant. Hinc dicitur in scripturis, quòd frigus ab Aquilone veniat : Et, quòd flante Deo concreveret gelu : Et, quòd frigidus ventus Aquilo flaverit & gelaverit, & quòd Christallus ab aqua super omnem congregationem aquarum requiescit, & sicut lorica induit se aquis. Atque iterum : Venisti ne in Theaurum nivis, aut in Theaurum grandinis inspectionem habes? Et tamen lux seu proprietas Dei actualis & dilatativa non distinguitur aut dividitur ab eo, quamvis ab Aquilone juxta voluntatem suam spiret in potenciali seu privativa sua dispositione : Quatenus

tenebræ sunt ei ac ipsa lux, ut ait Propheta Regius. Ob istam igitur rationem solet quandoque in sua iracundia spirare ab Aquilone tam cum fulgure, & tonitru, quàm cum nivibus, pruina & glacie &c : Vnde Propheta : Ecce turbo venit ab Aquilone & nubes magna igne involuta &c : & tamen, tam nix frigida cum grandine atque etiam fulgure & calore liquefaciente procedunt ab uno eodemque Spiritu in Essentia : Vtunque in proprietate sua sit multiplex (ut dictum est) unde Propheta (ut antea citatum) vocavit unum eundemque Spiritum, nimirum unum & idem verbum in Essentia à 4. Ventis virtute differentiibus.

Quod etiam Psaltes Regius in his : Emittente sermonem suum in terram quàm celerrimè, excurrit verbum ejus, qui edit nivem sicut lanam, pruina sicut cineres dispergit, deijcit gelu tanquam frusta, coram frigore ejus quis consistat? Emittens verbum liquefacit ista, simul ac effiat ventum suum, effluunt aquæ. Quibus evidens est, quòd Deus sit semper unum & idem in se ipso ubicunque adest, nimirum in septentrione, ubi operatur privativè, aut in sole, in quo gloriam suam activam exprimit : Et tamen ejus voluntas est idem ei, quod est ejus Noluntas, hoc est, tam positiva ejus proprietas quàm privativa unitatem suæ essentiæ concomitantur, respectu illius, licet respectu nostri, qui patimur, videtur discrepare : Sic etiam voluntas & Noluntas homini concedenti vel neganti petitionem sunt idem; Licet petenti videantur omnimodè contraria æquè ac bonum & malum : Exempli gratiâ negativa ejus in positiva suâ proprietate discernebatur, quando moriente corpore salvatoris, solis splendorem, gloriam luminosam & radios in se ad corporis ipsius centrum contra omnem Ethnicorum, aut Philosophantium aut Astronomorum imaginationem, hoc est, contra naturæ cursum (uti antea est Demonstratum) contraxit, ad eò ut sol tam niger & tenebrosus appareret ac si esset pix.

Concludo igitur, quòd quando proprietas Divini Spiritus potentialis moveat aut agat in aère, aër contrahitur vel allicitur versus polum quasi centrum, atque ita in nives, pruinas, grandines & cætera transmutatur &c : In quo temporis spatio Instrumentum nostrum experimentale naturam prodit præcedenti contrariam : Nam secundum mutationem aëris exclusi, hoc est, Catholici mundi inferioris elementi, aër inclusus contrahitur, & caput vitri tanquam ad polum arcticum frigidum elevatur. Atque hoc denotat, quod Catholicus seu externus è vitro exclusus aër, simili planè ratione

Iob. 37.9.

Iob. 38.

Ecclesi. 43.22.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. V.

in mundo operetur. Apparet igitur, quòd ratio spirituum istorum emissorum sit occulta & nemini nostrum, qui in profundo ignorantiae abyfso fumus immerfi, revelata: Sed solummodò ijs, qui veræ sapientiæ Doctrina sunt instructi, quam Salomon confitetur, esse veram omnium rerum operatricem & realem atque solummodò sapientem artificem seu magistram,

quæ ista Dei mysteria, dignis revelare solet: Nam verba ejus sunt; Sapientia me docuit vim ventorum & virtutes Elementorum &c: Sed ulteriorem & strictiorem ad huc inquisitionem in Meteorologia Aristotelicæ medullam efficiam, & quid ipse de nubium & pluviae generatione cogitet, jam paucis aperiam.

Sap. 7. 20.

CAPVT. V.

Quòd Aristotelis Doctrina de nubium & guttarum pluviae generatione inveniatur omnimodè vera sapientiæ institutis contradictoria.

NVnc autem ad scientiæ Aristotelicæ de meteoris aquaticis examinationem accedimus. Et, quoniam causæ nebularum, ut pote quæ sunt nubes tenues, sub communi nubium Titulo comprehenduntur, mihi statutum, loco priori, generali nubis descriptioni insistere. In primis ergo Aristotelis de Nubibus opinionem citabo, actum postea ipsam cum sacrarum literarum de ijs sententia comparabo, ut mediante istiusmodi ad invicem relatione discernamus, utrum Peripatetici de essentia nubis propositum cum veritate consentiat nec ne. Opinio ergo Aristotelis, quam Philosophi Christiani pro hodierno die sequuntur, est, quòd Nubes sit vaporis cujusdam à terra & aqua in mediam aëris regionem vis Solis & Stellarum attracti, & in nubis consistentiâ, virtute extremi frigoris loci, contractio sive congelatio, quæ tum postea partim caloris solis & partim potestate ventorum huc atque illuc per mediam aëris regionem fertur: Ecce, hæc est perpulchra illa Peripateticorum de Nubis generatione intentio.

Definitio seu descriptio nubis Aristotelicæ.

Iam verò, ut melius istius negotij veritatem intelligamus, & an Aristoteles sit verus in ejusmodi nubis descriptione vates, vel falsus seu spurius Propheta, colligamus, oportet nos in primis considerare, quid Textus sacer de genuina Nubis generatione nos doceat, & quomodò cum prædictæ descriptionis Aristotelicæ sensu conveniat: Quòd quidem, ut Methodo meliori discernatis, ipsorum dicta ad invicem comparabimus, quòd melius quilibet mediocriter literatus de re ista determinare queat.

In definitione ejus præcedenti causam nubis efficientem & procreantem facit Aristoteles calorem sive actum solis & stellarum: Nam asseverare videtur, quòd virtute eorum, vapores sursum attrahente seu elevante, nubes in media aëris regione fiunt; simul atque affirmat, ipsas huc atque illuc in media aëris regione, partim motu solari & partim ventis moveri: Porro etiam opinatur, quòd causa vaporis contractionis istius in nubis consistentiam sit

temperies extremè frigida mediæ illius regionis: Ita, ut duo assignare videatur ad nubis generationem seu consistentiam agentia externa, conditione ad invicem contraria, nimirum calorem solis & cæterorum astrorum & frigorum mediæ aëris regionis: Internam verò nubis causam agentem ascribit nullam, & per consequens eam pro re quasi mortua & inanimata & accidentaliter proveniente concludere videtur. Propter istam igitur rationem varia se offerunt cuilibet sagaci considerationi in prædicta descriptione Aristotelica dubia, quæ penitiori & acutiori mentis humanæ acumine sunt resolvenda & determinanda, priusquam ipsa directè de ea judicare potest: Quorum prius est, an ulla sit in calore solari atque Astrorum virtus attractiva ad sursum in mediam aëris regionem, vapores à terra & aqua pro nubium generatione elevandos nec ne. Secundum, an mediæ aëris frigiditas sit causa efficiens condensationis vaporis sublimati in nubem. Tertium, an Nubes externis solummodo causis efficientibus, nimirum mediantibus motu solari & ventis moveantur, & an principijs internis, quibus agitantur sint destitutæ, vel potius ab interno aliquo agente ad versus mentem Aristotelis animetur. Hisce tribus quæstionibus ordine idque breviter respondebo. Ad primam ergo Dicimus, quòd assertio illa Peripateticorum est erronea & falsa, quæ dicit, quòd Sol, Stellæ, vel ignis, virtutem aliquam attrahendi in se habeant, & consequenter, quòd attrahant sursum vapores & exhalationes à terra & aqua in mediam aëris regionem: Nam experienciâ probatur, quòd potius vapores & exhalationes à se pellant sive propulsent, hoc est, res calore rarefactas dissipent & expandant, quàm ut eos ullo modò ad se alliciant vel attrahant, & per consequens illud, quòd plerique homines imaginantur, est falsum: Videlicet, quòd Sol fumos sursum attrahat, aut, quòd ignis vapores aquæ attenuatæ alliciat ad se: Sed dicimus, quòd ipsorum officium sit rarefacere

facere & subtiliare aquas & humidiorum terræ substantiam in existentiam vaporosam reducere; & tunc affirmamus, quòd tales substantiæ in vaporum existentiam redactæ, possint per se & sine ope alterius sursum tendere: Nam, ut gravia appetitu innato tendunt deorsum, ita quidem è regione, quòd leve est naturali instinctu sursum petit. Verùm totum hoc perspicue per Instrumenti nostri Experimentalis observationem demonstratur: Nam, si manum super globosam ejus summitatem imposueris, aer vitro inclusus dilatabitur subito & in sua dilatatione ab agente rarefaciente evolabit: Multò minus materiam fumosam ad se trahet.

Quibus evidens est, quòd tamen in oculis mundanorum, vapores seu fumi sursum petere videantur, ac proinde concludunt, quòd ipsorum à terra motus ad sursum debeat ab attractiva solis & astrorum virtute procedere; tamen ista eorum assertio probatur oculari experimento esse falsa: Quatenus experientia docemur, quòd natura lucis & caloris sit attractioni contraria, ut pote cujus solius est rarefacere, & rarefaciendo dissipare seu discutere, cum è regione attractio seu contractio sit nihil aliud, quam condensatio seu congregatio quædam à proprietate Frigoris effecta: Quemadmodum speculo seu Instrumento nostro Experimentalis perspicue demonstratur. Sed jam probabo fundamenta Aristotelis, quæ volunt, quòd nubes sint ex vaporibus à terra ad mediam æris regionem elevatis, procreatæ, esse omnimodè veritati dissentanea. Oportet ergo in primo loco considerare, sensum scripti sacri esse huic definitionis membro planè contrarium: Ut pote, ex quo colligimus, quòd fide sit intelligendum, aprata esse secula verbo Dei, ut ex invisibilibus visibilia fierent &c: Quare certum est, quòd neque terra nec aqua visibiles sint nubium origines, sed potius simplex æris seu Elementi Catholici substantia, oppositis ventorum flatibus in nubis consistentiam condensata: Atque hoc etiam ex varijs alijs scripti sacri locis confirmatum habemus: Nam Iob: Deus sapientià aptat pondus æri, & appendit aquas in mensura, ligat eas in densis nubibus, facit pluviam statuta & viam fulgetro Tonitruum. Quibus confirmat primùm vir patiens, quòd Deus Pater sit radicalis istius operis Meteorologici author, æternusque ille efficiens, quo mediante operatur. Est ejus sapientiæ Spiritus. Quod etiam concordat cum isto Apostoli Textu: Nobis est unus Deus Pater, ex quo omnia, & unus Dominus Iesus Christus, per quem omnia. Secundo quòd aer sit subjectum tam Meteororum igni-

torum, quàm aqueorum: Nam condensatione ipsius facta est nebula & Nubis consistentia, quæ tum postea in pluviam majore adhuc condensatione & resolutione convertitur: At si aer nimium rarefiat in conditione fulguris mutatur: Nec dico quidem actum ipsius fulguris esse aerem; sed potius est lux admirabilis, quæ vestitur aère quasi vestimento, mira prædictæ sapientiæ virtus, quæ se multiformiter in aère manifestat, ut alibi est dictum: Nam ubi ejus actio positiva magis viget, ibi aer magis coruscans & fulgureus redditur.

Iam verò, quòd aer sit materiale Meteororum Aquaticorum subjectum, Textus præcedens his dictis importat: Deus sapientià sua aptat pondus æri, hoc est, condensat pro suo placito in Nebulas & Nubes: Nam verba sequentia hoc idem arguunt: Appendit (ait Textus) aquas seu nubes in mensura &c: Aut eas attenuat in fulgura, ut ex Textu residuo colligimus, & semper sapientiæ Spiritus adest, in isto vehiculo se in varias species instar alterius Protei convertit. Denique ex dicto Textu elicimus, quòd invisibilis aer alteratur in pondere & mensura in consistentiam visibilem nubium, quæ tum postea in pluvias liquefcunt, & fulgurum, quæ compressione apparent oculis. Porro etiam, quòd neque sit Terra nec aqua, sed solus aer, à quo nubes substantia oritur, ex istis apparet. Apertiet Iohova tibi (inquit Moyles) Theaurum suum optimum cælos, dando pluviam terræ tuæ suo tempore. Ex quibus observamus in primis, quòd per cælos intelligit ærem: Nam in aère nubes procreantur, atque iterum: Aer vocatur cælum in multis scripturæ locis, ut volatilia cæli &c: Vnde concludimus, quòd ipse sit arca Dei Theauraria, ex qua ipse juxta placitum, suum producit & efformat nubes, quasi visibilia ex re invisibili. Secundo, quòd aer vocetur Theaurus ejus optimus, & per consequens, ut pote ex quo Deus non modò creaturas suas Meteorologicas extrahit, sed etiam sapientes nonnulli summum eorum bonum expectant. Præterea alibi legimus: Propterea aperti sunt Theauri & evolant nubes & nebulae sicut aves. Sed hoc ad huc evidentius sermone isto redditur. Subitò aer condensabitur in nubes, & ventus transiens fugabit eas. Quo arguit expressè, quòd aer sit arca Dei Theauraria, ex qua nubes condensatione eliciuntur, & quòd cælum sit unicus Theaurus, ex quo ipsæ extrahuntur: & per consequens nec terra nec aqua, ut Aristoteles putavit: Quod quidem si esset verum, animadvertatis velim, quàm absurda impossibilitas sequeretur: Nam tunc, cum sol solet aquas æstivo tempore attenuare, ærem maximè redderet

Heb. 11. 2.

Iob. 28. 25.

Iob. 26. 9.

1. Cor. 8. 6.

Deut. 28. 11.

Ecclesi. 43. 17.

Iob. 37. 21.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. V.

vaporum multitudine spissum, & tunc major adhuc irregularitas subinde oreretur ad subvertendam rationem Aristotelis de nubium generatione: Nam si hoc esset verum, majorem nubium & pluviarum copiam expectaremus æstivali, quàm hyemali tempore, utpote, quo spatio vapores magis redundant ex stagnorum, torrentium & fluminum exhalatione per præsentiam Solarem: At hoc effectu probatur falsum. Ac denique non est calor Solaris nec syderum, sed æternus Iehovæ spiritus, qui habet Dominium in ventos mundi Angelicos, in quibus organicè movetur & operatur omnes istas alterationes Meteorologicas, in aëre & per aërem, uti infra declarabitur: Vnde dictum erat, ut supra, Sapientia fecit pondus aëri, & nubes appendit in mensura &c: Sed venio jam ad secundum dubium.

Pro resolutione secundæ quæstionis dico, quòd sit alius modus condensationis vaporis invisibilis sive aëris in nubem, quam est ille ab Aristotele effectus: Nam ubi ille asserit quòd istiusmodi inspissationis actus à contractivo mediæ aëris regionis frigore fiat, admiratione dignum venit, cur effectus iste non etiam alijs temporibus eveniat, nempe cum venti spirant à suis terræ quartis sive plagis: Nam, quando venti Australes dominium habent, tunc nubes observamus multiplicari, & pluvias abundanter cadere: scire, inquam, velim ab istis Peripateticis, cur vapores tam affluenter à terra & aqua illo præsertim tempore, dum venti istiusmodi spirare solent, plus, quam alio, in quo ipsi dominium non habent ad nubes tam copiosas in aëre procreandas ascendunt, aut cur vapores taliter ascendentes magis coagulet seu condensaret mediæ aëris regionis frigiditas illo, quam alijs temporibus, cum nubes calidæ aëruæ spissus, radijs calidis loci mixtus, qui Borealiter ab æquinoctio pelluntur debeant potius mediæ regionis frigora moderari & mitigare. Scio profectò ipsos, quid respondeant, penitus ignorare: Quare eos ulterius in hac re non premam: Sed ut melius eliciatis veritatem, qua aër in nubes condensatur, experimentum à me ipso expertum, quo in nebularum & nubium generationis mysterio eram instructus, vobis paucis explicabo. In itinere meo à Civitate Venetiana Augustam Vindelicorum versus, ut inter montes & scopulos Alpinos viam feci quodam die, toto Horizontis coelo etiam claro admodum & sine ullius nubis macula apparente, & per consequens Sole liberos suos radios undique, sine ullo nebuloso impedimento ejaculante, in montis admodum ac præ cæteris proceri ac præcipitis summitate, idque præcipue ex unico ejusdem latere, contra quod nihilominus Solis radij feriebant fortiter, nebulam gradatim crescere & augeri animadverti, quousque tandem illa erat in

nubis densæ consistentiam redacta, quæ tandem in pluviam est resoluta, & toto hoc tēpore, aër erat undique, excepto illo scopuli latere, nimirum ab ejus fastigio ad basin ferè usque clarus & nebulis ac nubibus immunis. Primò certe rei novitate admiratus sum, remque mecum seriò considerando tandem ex curru descendi, gramenque digitis arripiendo illud in aërem apertum projeci, ut venti viam exinde discernerem: Inveni autem ejus spiracula directè adversus illud montis supereminens latas dedisse. Quo statim colligebam, quòd gradus in progressionem à vaporis aërei in nebulæ & à nebula in nubis consistentiam essent à majori vel minori, communis & Catholici aëris compressione, effecti: & quòd ventus aërem fugientem prosequens, illam solummodo aëris portionem appositione & compressione parum post parum coagulaverit, cujus fugam scopuli resistens proceritas impediēbat, atque hac ratione aër aëri additus in statu invisibili & tenui in formam visibilem & densam alterabatur: Vnde primùm nubecula, deinde nubes secundum anteriorem montis effigiem generabatur, quæ tandem calore Solis in pluviam est resoluta, toto alio aëre manente claro. Quo quidem oculis avertis percepi, quòd nubes non essent more ab Aristotele descripto procreatæ, nimirum à vapore à terra & aqua elevato, sed inspissatione tenuis ac invisibilis aëris in Nebulæ consistentiam, & ab illa in nubem à nubecula per unum densitatis gradum differentem. Qua quidem observatione percepi Iobi istam asseverationem confirmatam dicentis: quòd subito aër condensabitur in nubes, & transiens ventus fugabit eas: Verùm enim verò, haud parum ad huc in eo hæsitabat spiritus meus, considerando, quòd montes & proceri scopuli essent ubique, quo aërem fugientem impediānt in omni loco reperiendi: at Nubes è contra etiam in desertis plenis, atque in mari aperto, ubi montes ac scopuli non sunt apparere ac movere cernimus. Quod mecum seriò & sæpe revoluens, tandem aliā experientia edoctus opinione illa mea aliquantulum profundius eram radicans: Nam mecum haud inconsultè cogitabam, nulum esse ventum in coelo cum Dominio Spirantem, qui non habet ventum alium vel oppositum vel collateralem, qui ei in Elemento communi seu Catholico non concurrat: utcunque non discernitur ob venti potentioris dominium, qui non aliter obscurat actiones minoris venti, quam præsentia Solis solet candelæ accensæ lumen. Iam verò, quòd venti duo uno eodemque tempore spirant, experientia ista fui instructus: Ego sæpius per Maria inventus, observavi, quòd, cum ventus præ dominans decrescere aliquantulum in suo vigore per vices, & vela navis non nisi debilitè urgeret, ventus ei oppositus suos patefe-

Job. 37. 21.

patefecerit flatus, quippe quorum virtute vela contrariè movebantur, quousque ventus prior in aëre resurgens fortiorque evadens, vela iterum, ut antea, suis viribus impleret, nosque ad metam nobis desideratam conduceret. Porro etiam ipsas scripturas habemus ad testificandum, quòd duo vel plures venti uno eodemque tempore crebrò spirent: Nam in primis idem spiritus à quatuor ventorum plagis ab Ezekiele erat invocatus; Et Daniel: Ecce quatuor venti coelipugnabant in Mari magno: Et

Zacharias, isti quatuor equi sunt quatuor venti, qui egrediuntur & stant coram dominatore omnis carnis. Quibus manifestum redditur, quòd non unus vel duo venti, sed etiam plures simul in caelo spirare queant: Nam ex spiraculis suis oppositis vel transversis nubes, Turbines, tempestates, fulgura & tonitrua sunt communiter effecta. Quod omne Poëta ille profundissimus Homerus hisce agnoscere videtur, quæ à Græcanico in Latinum sermonem sic transferuntur.

Ezekiel. 37.
Daniel. 7.
Zachar. 6. l.

*Tantus caelesti rumor percrebuit aulâ,
Cum saeva alterni ruerent in praelia Divi:
Neptunum contra bellabat Phœbus Apollo:
Adversus Martem certabat Pallas Atheneæ.*

Vbi per divos intelligit Spiritus Angelicos, qui à ventorum præsidibus simul emittuntur, qui per eorum in campo aëris aperto concursum more contentioso juxta prædictum Prophetæ Danielis sensum, inter se contendunt & luctant: Nam per Neptunum arguere videtur plagæ occi-

dentalis præsidem, qui est conditionis aqueæ; & per Phœbum præsidem Orientalem, cujus spiracula sunt ignea: Per Martem intendit fulgura &c: At Ovidius istam in aëre pugnam luculentius sic describit, ubi Boreas videtur habere Dominium.

*Idem ego, dum Fratres caelo sum nactus aperto,
Nam mihi campus is est, tanto molimine luctor,
Ut medius nostris concussibus insonet Æther,
Exiliantque cavis elisi nubibus ignes.*

Vbi per Fratres Boreæ videtur intelligere ventum Australem & cœteros Cardinales, qui, dum Boreas fiat cum Dominio, more fluctuoso contendunt in aëre, & non modò nubes, verum etiam Tempestates in Elemento aperto, pariunt. Quare ulteriori dubio non eram distractus, sed pro certo statuebam, quòd aut duo aut plures venti simul sive more opposito sive transversali flare possint: Quorum concursu aër invisibilis intermedium comprimitur & in Nebulæ núbisve substantiam redigitur, quæ nubes nihilominus ab illo pellitur & fugatur vento, qui majus habet in caelo Dominium; juxta prædictum illud Iobi: Subitò aër condensabitur in nubes, & ventus transiens fugabit eas: Ita, ut de facili sit colligendum, quòd nubes formetur, quo ad ejus existentiam ab aëre in hunc modum: Aër integram cœlorum cavitatem implens, & per consequens mundus sublunaris & Elementum Catholicum hæud injuriâ dicendus, cogitur violenter coram venti unius spiramine movere ac fugere: Sed in suo motu seu fuga à vento priorum situ, tum natura contrario, utcumque viribus imbecilliori impeditus, per assiduum partium appositionem & compressionem concrevit & coagulatur paulatim, uti in observatione mea juxta montem est dictum, à substantia aërea & invisibili in nebulae vel nubis consistentiam: His ergo rite consideratis, evidenter constat, opinionem illam Peripateticorum de nubis

generatione esse falsam & erroneam. Iam verò ad Tertij & ultimi dubij resolutionem venio, quod est, an nubes solutimodò superficialiter & ab externo, nimirum ventorum transeuntium & caloris Solaris actu (uti est opinio Aristotelis) & non ab interno & centrali aliquo agente moveatur nec-ne, cujus mandatis non modò venti obediunt, sed & nubes partim Spiritu interno movente & partim ventis ab illo etiam spiritu animatis huc atque illuc feruntur. Respondeo, quòd nubes contra vanam illam Peripateticorum assertionem suo interno agente fruatur, quòd eam vocat, hoc est, ad placitum suum perficiendum, incitat: hoc inquam principium nubis internum, eam quasi vehiculum suum dirigit, quòd & quomodò ei placuerit: Nam ut agens hoc est Catholicum, ita quidem illud non abest à spiritu venti, qui etiam præfens est cum nube, utpote, quæ sapientiæ spiritu conflatur atque animatur: Nam, cum dictus spiritus agens sit præfens, cum & in spiritu venti, ipse in & mediante spiritu Angelico venti operatur centraliter in aëre, & facultate sua congregativa aërem contrahit in speciem nubis, quam tum postea facit suum Tabernaculum & ascendens super spiritum Angelicum, & volans super alas venti, facit suum tabernaculum cum vento movere secundum voluntatem suam: Hinc, inquiunt scripturæ: Nubibus densis obtegit Deus cœlos, qui comparent terræ pluviam, qui facit, ut proferant montes scenum

Job. 37. 21.

SECTIONIS PRIMÆ LIB. V.

Psalm. 147. 8. tes fœcnum & dent jumentis cibum. Et
 Job. 22. Iob : Densæ nubes Tugurium ejus : Et
 Psal. David : Nubem expandit Deus pro regu-
 mento : Et Moyses : Descendit Domi-
 nus in nube , & locutus est ad eum. Sed
 Num. 11. 25. rotum illud, quod à nobis est antea dictum
 ex istis sequentibus luculentissimè explica-
 tur : Inclinavit Iehova cœlos & descendit
 2. Reg. 22. 8. & caligo sub pedibus ejus & ascendit su-
 per Cherubin & volavit seu lapsus est su-
 per pennas venti. Posuit tenebras in cir-
 cuitu suo latibulum, cribans aquas de nu-
 bibus cœlorum præ fulgore in conspectu
 ejus nubes accensæ sunt &c : In quo Textu
 totum illud antea à me allegatum confir-
 mari videtur : Nam primum dicitur, quod
 Deus super Cherubin ascenderet, qui est
 æreus & per consequens ventosus spiritus
 sive Angelus, in quo verbum Domini mo-
 vebat, & tunc in & mediante isto ventoso
 spiritu, tugurium sibi, obscurum efforma-
 bat : Nam dicitur : Posuit tenebras in circui-
 tu suo latibulum &c : Sive currum : Nam,
 Psalm. 104. 3. ut David habet : Nubes densæ vehiculum
 I. Psalm. 67. 17. seu currus Dei, qui itat super alas venti. Et
 alibi dicitur : Mons Dei coagulatus, in quo
 beneplacitum est Deo in habitare : Ita, ut
 luculenter constet, quod Spiritus Dei mo-
 veat Spiritum Angelicū : Cum, quasi organum
 primi ordinis, & spiritus, informat atque
 excitat ærem cum natura ventosa, ut
 pote cujus motu sive actu in eo aer trans-
 mutatur in naturam ventosam : Vnde Pro-
 pheta, ut antea : Qui facis Angelos ven-
 tos. Tunc ille aer ab una eademque Divi-
 nitate animatus ærem communem in nu-
 bes reducit, quæ loco currum ei inservit,
 qui est unicus in istis omnibus operator,
 mediantibus varijs organis : Quorum u-
 num est in alio magis centrale, & per con-
 sequens dignitate prius : Nam quo magis
 internum est organum, eò præstantius, no-
 bilius & potentius, ut pote propinquius
 accedens ad Divinitatis sedem, quæ ver-
 satur in centro, & in centro agit & opera-
 tur omnia. Quod Deus est motor unicus
 in tonitribus, quod loquatur ex turbine &
 nube, & quod sit pro velle suo ignis consu-
 mens, & quod agat centraliter in ventis,
 Nubibus, nivibus & tempestatibus, & quod
 omnia ista mediante spiritu sapientiæ per-
 ficiantur, ubique sparsim testantur scriptu-
 ræ sacræ : Quare in consulté satis conclu-
 sere Peripatetici, nubes solummodò à solis
 calore aut à vento, quasi externis solis prin-
 cipijs animatas movere; Cum hisce, quæ
 dicta sunt, liquet, quod nubes sit Taberna-
 culum, Tugurium & currus æterni illius
 spiritus, cujus equi (ut Propheta Zacharias
 habet) sunt quatuor venti seu potius spiritus
 Cherubini, qui ventis præfunt, eosque
 animant. Quare evidens est, quod volun-
 tas sive centrale Principium motionis, insit
 nubi : Sed Angeli & venti sunt ministri seu
 organici motores, qui movere eam solent
 secundum voluntatem primi & centralis

in ijs agentis. Quare, tametsi in præceden-
 tibus probavi, quod aer esset nubes con-
 densatus, & ventus transiens fugaret eas,
 juxta Iobi sententiam; tamen ille, qui man-
 dat istiusmodi nubium generationem me-
 diantibus ventis, est unicus & centralis ille
 agens & motor tã in nubibus, quàm ventis,
 qui juxta, voluntatē fecit ministros suos eū
 movere & portare, ubi vel quod ei placebit:
 Hinc ergo Salomon : Sapientia ejus abyssi
 ruperunt se & cœli destillant rorem. Et
 Iob : Flante Deo concrefcit gelu : & alibi:
 Sapientiã aptat pondus aëri & appendit a-
 quas in mensura &c : Audaçter ergo con-
 cludere possumus, tam adversus Aristotelis,
 quàm aliorum Ethnicorum Doctrinam,
 quod nec terra nec aqua sunt radicales nu-
 bium fontes, sed cœli sive aer sublunaris, ut
 pote, qui sunt arca Dei Thesauraria : neque
 est frigoris in med-a aëris regione incle-
 mentia, quæ vapores aliquos imaginarios
 à Terra & aqua elevatos condensat : Sed
 centralis ille spiritus animans & vivificans,
 labens super alas venti, qui residet, sed non
 inclusivè, in nube, qui mediantibus mini-
 stris suis ventosis sive ventis Angelicis,
 nubes creare solet, ut sibi in multis infer-
 viat : Vnde liquet, quod nubes non
 agat & moveatur per calorem Solarem,
 sed Divino illo actu lucido, qui ei in-
 est occulté : & quasi imperator sum-
 mus insidet Cherubinis, qui sunt ærei
 & ventosi Spiritus seu Angeli, uti Sera-
 phin sunt ignei, atque ita movetur, super
 alas venti, quem Spiritus Cherubinicus
 animat, ita ut in & per organum suum
 ventosum dicatur flare & movere, ubi &
 quando bonum ei videbitur. Patet ergo,
 quod Divinitus agat in Angelo Cheru-
 bin, Angelus per Spiritum Dei movetur,
 animat, agit & movere facit ventum;
 ventus se nebuloso aëri immiscens, eum
 rapit, ubi primus & unicus totius machinæ
 nebulosæ fabricator desiderat; qui in isto
 negotio operatur omnia : Non aliter, quàm
 in machina rotis movente observamus,
 quod rota centralis moveat rotam secun-
 dam, quasi organum primi ordinis, & illa
 secunda moveat tertiam; tertiam quartam.
 Et tamen videmus, quod integra agendi
 virtus atque essentia sit in centrali rota, &
 consequenter cæteræ rotæ exteriores sunt
 organa, quæ per se mortua sunt, & quies-
 cunt, nisi à primo & unico illo motore ex-
 citentur. Concludimus igitur, quod sit
 omnipotens & omnia creans Spiritus, qui
 est generalis actor & formalis motor in
 meteoris, cui ministri Angelici, qui sem-
 per stant coram facie dominatoris terræ
 (ut Zachariæ verbis utar) assistunt, ut orga-
 na seu causæ instrumentales ad suam vo-
 luntatem à re qualibet, exequendam. Est,
 inquam Spiritus iste essentialis, qui stat
 à centro nubis per suos Angelos vento-
 sos, qui (teste Davide) sunt ministri,
 facientes placitum ejus. Denique ex istis
 videre

Prov. 30. 20.
Iob. 37.

Iob. 28.

videre licet, quod Philosophia ista Aristotelis non sit de desuper à Patre Luminis, sed terrena, animalis & Diabolica, juxta Apostoli assertionem, quatenus veritati sit contradictoria. Quare extrema videtur in Philosophis Christianis dementia, viri hujus Ethnici doctrinam, tanto fervore infequi, ac si Theodidactus, seu à Deo esset do-

ctus, cum revera Christianos à divinæ essentiae in suis operibus cognitione, omnino distrahit: Quatenus ipse falso asseverare haud erubescit, non sine immensâ à divinitate derogatione, quod res tanti momenti, quales sunt meteora, tam in caelo, quam in terra & aquis, varijs modis & more accidentali procreantur.

CAPVT. VI.

Vera & essentialis nubis definitio, seu potius descriptio, hoc in capite juxta scripturarum sacrarum sensum explicatur.

Assignes igitur, sat scio. (replicabunt Peripatetici nostri) si possis definitionem Nubis magis essentialem, idque secundum veram tuam sapientiam & Textus sacri sensum, quem tanta devotione videris sequi. Quibus ego me ad istud opus obendum paratum esse.

Nubes, est spiritus mundani in arca Dei Theauria, hoc est, in ejus caelis occultati, sapientia divina centraliter operare, ministrisque ejus ventosis extrinsecus Dei nutu aëra cōprimantibus, revelatio: Hoc est, visibilis aëris invisibilis in cumulum nebulosum, flatu divino coacturatio, quam Iehova pro tegumento suo expandit, & pro tugurio seu vehiculo, ad voluntatem suam tam in caelis, quam in terris complendam, habet.

Vel sic.

Nubes est aër, in vaporis densi seu nebulæ gradum prius, atque ab illo paulatim in spissiores atque obscuriores consistentiam, duorum ventorum sive oppositorum sive transversalium flatibus, Deo sic volente & centraliter ad suam voluntatem complendam operante, compressus atque condensatus.

Vel sic.

Nubes est vaporosa & densa aëris congeries, quam sapientia divina ubique per mundi spiritum expansa, ex nihilo quasi fecit, hoc est, ex invisio atque incognito aëris sacrario seu arca Theauraria ad suam voluntatem tam in caelis, quam in terris exequendam visibilem fecit & in lucem vulgarem produxit.

In hujusmodi definitionibus, causa materialis est, densa & vaporosa aëris congeries, seu cumulus nebulosus, in qua etiam & causa formalis depingitur: Habemus etiam in ea causam efficientem seu centalem, nimirum sapientiam divinam, ut & externam & superficalem, videlicet ministros sapientiae ventosos, comprimentes aërem, eique in motu assistentes: Habemus &

minieram seu arcam Dei Theaurariam, ex qua materia seu consistentia nubis extrahitur, videlicet caelos, qui sunt Theaurus Dei. Denique causâ finalis inibi declaratur, esse, ad effectus voluntatis Creatoris, sive benignos & salutes, sive severos & insalubres producendos.

Iam verò ad priorem descriptionis harum portionem defendendam atque comprobendam, ait sapiens: Deus sapientia suâ aptat pondus aëri & appendit aquas in mensura &c: Quibus tam causa nubis materialis, quam illa efficiens detegitur: Nam actione Divini in aëre spiritus, aër disponitur in densiorem vel spissiores atque in leviores aut ponderosiores consistentiam: Nam, verba expressa sunt: Aptat pondus aëri: Quare aër est causa materialis, & spiritus sapientiae, est unicus agens essentialis, & per consequens nubium & pluviae author. Et Syriachus: Aër condensabitur in nubes, & ventus transiens fugabit eas: Hic ergo causa materialis, videlicet aër, atque Formalis, nimirum condensatio in nubes describitur. Et alibi: Congregatio Spiritus aspergit nivem.

Ad causam autem efficientem quod spectat, eam antea descripsi esse spiritum sapientiae: Deus sapientia suâ aptat pondus aëri & appendit aquas in mensura, ut antea. Et alibi: Nubibus densis obteggit Deus caelos, & pluribus alijs locis.

Pro causa Finali, ait Iob: Pro irrigatione fatigat Deus densam nubem & dispergit lucem nubis suæ, quod cunque præcipit illis faciendum in terra, sive ad flagellum sive ad faciendam beneficentiam, efficit, ut præsto sit. Et Baruch: Cum nubibus mandatum est à Deo, ut obeant totum orbem habitabilem, perficiunt, quod imperatum est. Ita ut videmus magnalia ista Dei, à secretis & invisibilibus suis habitacionibus seu sacrarijs extrahi, ad placitum ipsius faciendum, qui ea creavit.

SECTIONIS PRIMÆ, LIB. V.

CAPVT. VII.

Quomodo nubium componendarum ratio, ex instrumenti nostri experimentalis observatione, oculariter demonstretur, atque etiam nivis definitio falsa & vera, oculis intuentium exponantur.

Iam verò æquum est, ut modum, quo nubes in cœlo, opposito ventorum duorum spiramine, videlicet ex Austri dominio & insensibili Boreæ afflatu, generantur, oculari experienciâ demonstrent. Prædixi vobis cap. 4. lib. 4. sectionis hujus, quòd, ut ær vitro instrumenti experimentalis inclusus, solo manus calidæ contactu se dilatabat in collo ejusdem, & dilatatione evolebat à manu tangentis, in frigidam regionem aquæ (quod in eo probatur, quia aqua antea elevata in collo vitri, jam subito præcipitatur) ita etiam ær grossus hyemalis in Hæmisphærio Australi, transeunte sole per Æquinoctium Autumnale, præsentia solis calidi dilatatur: & quoniam hæmisphærium illud, non est ad totum illum spiritum ita dilatatum comprehendendum sufficiens, fugit veloci motu, ab activitate solari, trans lineam æquinoctialem, in hæmisphærium Hyemale seu Arcticum, ut ibi locum pro sua existentia magis spaciosum inveniat: At spiritus ille volatilis & dilatatus, inveniens constantem illius loci ærem, ob solis absentiam à frigore Boreali contractam, ibidem subito condensatur in nubes: Atque hæc est ratio, quòd, ubi flatus Borealis nullus evidenter persentitur, ibi venti Australes copiam nubium & pluviarum producere soleant: Ita, ut manifestum reddatur, quòd spissus Borealis Hæmisphærij ær, Borealibus flatibus agitato, & aère calido subtiliato, ab Hæmisphærio opposito emissio occurrens, ei resistit, & paulatim in nubis existentiam reducit: Hoc, inquam totum, observatione debita aëris vitro machinæ inclusi, explicatur, uti antea est indicatum.

Denique definitiones Aristotelicas pruinæ, grandinis, glaciæ & similium Meteororum, hoc in loco explicare, easque sacræ scripturæ sensui contradictorias esse, probare nolo, quoniâ amplâ de istis, in Meteorologia cosmica mea, feci mentionem: & proinde vos ad ipsam refero. Sed nivis solius definitioni jam insistam. Aristoteles vi-

detur asseverare, nivem esse nubem frigore intensissimo congelatam, quæ, antequam sit completè in aquam, vaporosa dispositione dissoluta, in niveam substantiam convertitur: In qua ejus definitione, quoniam cum non minus errandum ac in præcedentibus & præcipuè in nubis origine, invenio, ei fidem exhibebo nullam: Præterea scripturæ sacræ intentionem & leges, istiusmodi sua descriptione transgreditur: Nam ipsam Nivem ego aliter idque juxta Paginæ sanctæ statuta, sic definio.

Nix est Meteorū, quod Deus ab arcano suo Thesaurō, seu arca Dei Thesauraria, in forma lanæ extrahit, ad voluntatem suam efficiendam in terra, sive ad pœnam & flagellum, sive ad beneficentiam & benignitatem.

Vel sic.

Nix est creatura, ex abstrusa aëris arca, seu Thesaurō Dei, mediante frigido Spiritus Divini spiraculo, in forma lanæ, ad placitum suum divinum perficiendum producta.

In qua causam materialem observamus esse ipsum aërem, aut substantiam cœlorum, unde Textus sacer: Congregatio spiritus aspergit nivem. Et Iob: Pervenisti in Thesuros nivis? eo Psaltes Regius: Deus verbo suo emittit nives, sicut lanam, coram frigore ejus quis consultat? Et Iob: Flante Deo concrevit gelu. Quibus etiam causa efficiens nivis se prodit, nimirum ipse Deus Pater, à quo omnia per spiritum sapientiæ. Porro causa formalis in eo describitur, quòd emittitur instar lanæ. Ac denique finis est, ut vel vindicet suum Dominium adversus impios, vel beneficiat ipsis, quos Deus in sua misericordia & benignitate respicit.

Plura de ventorum, Nubium, Nivis cæterorumque Meteororum Mystero in Tractatu seu volumine meo de Meteorologia Cosmica sum locutus: Quare brevitate causa vos ad illius discursus medullam refero.

CAPVT. VIII.

Quenam sit Aristotelis de fontium & fluminum origine seu generatione sententia, & an ipse in ea Divina sapientiæ veritati conveniat nec nò.

Cum ergo sit apparens, quòd Doctrina Aristotelis de ventorum & nubium generatione & essentia sit impura, fallax & veritati contradicens, mihi in isto loco proposui opinionem ipsius, de fontium & fluviorum origine, ad Lydij lapidis examem proferre. Peripatetici, cum Christiani, sum Ethnici, tam in fontium & fluminum

orta, quàm in Meteoris cæteris à me recitatis, decipiuntur, atque idèd sectæ eorum princeps (re æquis justitiæ trutinis ponderata) debet à quolibet sincero Christiano, pro mundi deceptore seu impostore haberi, & consequenter ejus de subjecto Meteorologico doctrina debet repudiari atque deleri.

Aristo-

Aristoteles & ejus sectæ reliqui sunt de opinione, quòd terræ venter, varijs cavitatibus, meatibus & fissuris impleatur, per quas necesse est, ut vapores à terræ centro ad vacui evitacionem, sursum ascendant, qui in suo motu lateribus concavitatum, fissurarum seu meatuum & venarum terræ adhærentes, in aquam resolvantur, qui guttatim distillando efficiunt fontes, quibus tum postea flumina oriuntur: In qua eorum fontium descriptione, concludunt, materiam eorum nihil esse aliud, quàm vaporem è terræ visceribus ascendentem, & in aquam tum postea in transitu, ratione frigoris atque etiam caloris loci condensantur: Haud aliter, quàm juxta eorum sensum, nubes, pluviz, nives & grandines oriuntur, à vapore primum condensato, & tum postea liquefacto.

At si quamlibet istius membri definitionem oculis acutioribus introspeciamus, illudque paulò accuratius examinemus, percipiemus quidem, quòd ad fontium ortum requirant non modò materiam duplicem, verùm etiam formam agentem geminam: Fingunt enim, quòd materia remota sit vapor, & tunc materiam propinquam imaginantur esse guttas aquæ, quæ ex vaporis congelatione fiunt. Etiam duplices suas causas efficientes frigus & calorem, statuunt: Nam, inquit, est frigoris officium condensare & coagulare vaporem ascendentem in consistentiam aquæ: Ac caloris est & frigidum simul, ut reddant aquam mobilem & fluxibilem. Mihi ergo, Lectores consulti, liceat hisce Philosophis Peripateticis cum suo proprio Axiomate respondere, & consequenter eos armis suis proprijs evincere. Frustra, inquit, fit per plura, quod fieri potest per pauciora: Iam verò, si opus hoc radicale & originale, in fontium generatione, possit convenienter per unum idemque aquæ subjectum, à natura, sine ulla ipsius in vaporem resolutione, atque tum postea in aquam secunda vice, condensatione præstari; tunc non dubito, quin mecum concludatis, istud suæ definitionis membrum esse incongruum, vanum & imaginarium: Sed hoc insequentibus, idque oculari demonstratione reddam apprensibile & manifestum: Nimirum, quòd in cursu naturæ sit possibile, ut aqua sine ulla suæ consistentiæ alteratione, possit secretis venis atque meatibus terræ in altum, etiam ad montium procerorum cacumina, à terræ & maris profundo elevari, postquam ipsa in occulto suo, per arenosam & porosam terræ substantiam transitu, naturam suam falsam deposuerit. Quo quidem fat liquidò apparente, inventionis Aristotelicæ vanitas subito cuilibet sapienti detegitur. Præter hæc sterilitas inventionis, sive rationis ipsius, quæ vapores lateribus cavernarum terræ adhærentes, debere in aquam converti, & in fontes & flumina

tum postea fieri effingit, reddetur palpabilis & manifesta, si consideremus, quòd guttæ ita factæ, paratioribus erunt ob earum ponderositatem, tendere atque revertere deorsum in terræ viscera, per eisdem meatus, à quibus sunt in forma fumi elevatæ, quàm, ut moveantur allateraliter. Quare verisimile est, quòd aqua sic facta, aut saltem major ejus portio, in locum, à quo venit in forma vaporis recideret. Sed omittendo pro temporis pauillo istas rationes, examinabo & conferam hoc ejus descriptionis membrum cum Biblij sacri Authoritate & veritate, quò melius, an inter se in hac re conveniant nec ne, discernamus.

Invenimus in primo loco, quòd non sit accidentale & imaginarium, aut frigus aut calidum in terræ visceribus, quæ istius Meteoris generationem efficiunt, sed Deus, qui operatur aut per Angelicos ventorum spiritus, aut à palatio suo solari ad istius negotij complementum. Et tamen in sua actione tam privativa, quàm positiva frigiditas & caliditas, se ipsas loco ministrorum expriment (Nam Textus habet: Coram frigore ejus quis consistat.) Tamen est Catholicus ejus actus ^{Psal.} positivus, in sole & ventis calidis, quem è Tabernaculo suo solari & ex ventis suis calidis extendit, & privativa seu contractiva ejus virtus, quam manifestat per longinquitatem seu absentiam lucidi sui Tabernaculi à regione assignata, atque etiam polaris sedis Propinquitas, & ventorum frigidorum præsentia; quæ annuatim alterant, & varieformiter transmutant creatum Elementum. Atque idem est, ipse Deus, qui mediantibus organis suis spiritualibus, tam in cælo desuper, quàm in terra & aqua inferius, operatur omnia & inter cætera producit ac generat fontes, ex quibus tum postea fiunt flumina: Et per consequens est actus illius Spiritus, qui, teste Salomone, implet orbem terrarum, & omnes mirabiles in ea effectus operatur. Quod etiam Psaltes in his verbis confirmat: Qui emittit fontes ^{Sap. 1.} per valles, ut inter montes ambulent, & potum præbeant omnibus animantibus agri, ut frangant onagri sitim suam. Quare ^{Psal. 104. 10.} videmus, quòd solus agens Catholicus, atque idem fontium procreator, sit spiritus ille divinus: Iterum hinc causam finalem, ob quam fontes creati sunt, expressam invenietis, nimirum ad irrigandam terram, ad seminum, fructuum, herbarum & graminis multiplicationem, & ad potum animantibus agri præbendum. Verùm Peripatetici nostri replicabunt, se nihil novi adhuc, pro opinionis istius, Aristotelicæ, videlicet, materiæ fontium ab ipso assignatæ confutatione, ex scripturis accepisse: Sed, ut istius objectionis medullam auferam, efficiam equidem, ut rei veritatè, idque sine perspicillis clarè intueantur: si huic Salomonis assertioni, accuratè

SECTIONIS PRIMÆ, LIB. V.

intentione animos suos inclinant. Omnia flumina, inquit, intrant in mare, & mare non redundat, ad locum, unde exeunt, revertuntur, ut iterum fluant: Quo sermone exponit sapiens nobis, realem fontium materiam seu causam materialem, esse aquam, & non vaporem. Ait enim expressis verbis, esse non nisi unam eandemque aquam, quæ circulationem suam perpetuam facit à mari per terræ viscera, mediantibus fontibus & fluminibus in mare. Palpabilis iste in Aristotele error, erat in causa, quòd non modò quàm plurimè doctiorum tam antiquorum quàm recentiorum, sed etiam nonnulli ex fidelibus discipulis ab eo hac in re videntur discrepare. Ex Philosophis antiquioribus alij volunt, quòd tota aquarum copia, qua fontes perennes uberrimè scaturiunt, ab aquis coelestibus seu pluvijs colliguntur: At hanc opinionem videtur seneca evertere hisce rationibus: Primùm, quia nulla pluvia ultra decem pedes terram penetrat & madefacere, observavit ex vinearum fossionibus. Secundò, quoniam montes nudis rupibus pleni, atque idèd pluviam non admittentes, faciunt fontes quandoque magnos & perennes: Tertiò, quia siccissimis locis, putei in altum per trecentos pedes acti inveniuntur: Quo intelligere fas est, hunc non fieri à collectivo humore, sed à viva aqua.

Alij putant, fontes generari ex aquarum in terræ visceribus copia, inter quos Seneca credit, fontes è terra in aquam transmutata produci, quatenus omnia Elementa sunt mutuo transmutabilia: At ista opinio sine ulla alia refutatione ab improbabilitate condemnatur.

Opinio Aristotelis est, quòd ex aëris vaporibus in terræ meatibus conclusis, & frigore condensatis, proveniant, uti dictum est. Contra quem in primis Cardanus, asserendo, esse incredibile ab aëre tantam aquæ quantitatem & tam perennem posse gigni. Quare Scaliger cum Cardano, merito confutat eam opinionem, quæ putat, fluvios ex aëre generari, idque præsertim, cum decupla vel amplior aëris proportio concurrere debeat ad generationem unius partis aquæ: quare non tantum in terra spatium concavum pro tam immensa aëris quantitate reperitur, quæ tantam aquæ copiam proferre queat: Præterea tanto aëre consumpto, necesse est, ut vacuum intus reperiat. Hæc Scaliger. Bodinus verò adhuc acrius adversus istam opinionem insistens, istam Aristotelis de fontium origine opinionem derisam jacere ait: Fieri enim non potest aut cogitari, ut aër tantâ celeritate corrumpatur, quantâ fluunt aquæ, nec tamen in momento id fieret totus Elementaris aër, quippe qui est in sua substantia rarissimus, quare non sufficeret ad eam aquarum, quæ uno die fluunt, abundantiam producendam: Sed fallitur hac in re

Bodinus, nam aër est aquarum omnium fons & Spiritus.

Quarta opinio est, illa antiquissima tam inter Philosophos Græcicos, nimirum Platonem; imò verò ipsum Thaletem, qui omnium primus in Græcia Philosophus erat, quæ longè antea, ab ipsis doctissimis & sanctissimis Hebræorum literis erant consignata: nimirum, quod originem suam juxta Ecclesiastes doctrinam ducant à mari; idque duabus confirmant rationibus, primùm, quia nullum aliud corpus præter amplissimum mare tantæ copiarum aquarum, quantæ scatent fontes, sufficiat: Secundò, quòd tantâ aquarum copiâ quotidie in mare fluente ipsum tamen non augetur.

Ex discipulis obsequentissimis ipsius Aristotelis: Nam Iohannes Velurius (vir in Philosophia mundana versatissimus, & qui in mysterijs Philosophiæ Aristotelicæ enucleandis multum temporis consumpsit, & commentarium super sui præceptoris Physica composuit) quando venit ad tractatum ejus de fontium generatione, videtur præceptoris in hac re inscitiam, sive imperitiam, explicare in his verbis: Non conveniunt inquit, sacre scripturæ cum Physicis de ortu fluminum ac fontium docent, quippe flumina ex mari per varios alveos meatuque fluere, ac ad suos fontes reflere. Eccl. 1. testatur, & mare non redundat, ad locum unde exeunt, revertuntur, ut iterum fluant. Cæterum Physici dicunt, materiam esse vaporem resolutum in aquam & liquefactum à frigore & calore simul, intra terram. Hæc ille: Vnde colligimus, quod aut discipulus iste præceptorem suum haud injuriâ pro falsa ista doctrina reprehendat, aut judicium Salomonis pro erroneo intelligat: Nam, si disciplina unius sit illi alterius contradictoria, eligenda est præstantior; deterior verò à Christianis repudianda. Quis autem Sapientum sententiam Salomonis reiiciendo, illud Aristotelis amplectatur: aut quis honoris aut dignitatis Aristotelis, viri Ethnici & infidelis salvandæ & præservandæ causa, Salomonem, virum Theodidactum pro mendace aut fallace æstimabit? Sed si Peripatetici nostri Christiani obstinatiâ nescio qua inducti, Salomonis assertioni credere nolunt, efficiam mediante Experimento oculari capite sequenti explicato, ut Salomonem, mentem illam Aristotelis deserendo, sponte & libenter sequantur.

Concludo ergo ex Biblij sacri Auctoritate, quòd istiusmodi fontium definitio seu descriptio sit faciendâ.

Fontes sunt continui aquæ fluxus qui à mari incipientes, & per venas, fissuras & meatus terræ undique clausos transeuntes, ad vallium superficiem montiumque cacumina usque, actu divino tam

Eccl. 1.

Alber. lib. 2. meteor.

Agricol. de ortu subter.

Lib. 3. quæst. natur.

Mer. 1. C. 13. Lib. 2. de subtil.

Lib. 2. de Thegro Naturæ.

Lib. 1. com. Phys. cap. 6.

tam positivo quam privativo cogente, ascendunt, ad scœnum & herbas super terram procreandas, & ad parandum potum pro bestiis ac deinde ut ad mare seu locum unde exeunt revertantur, ut iterum fluant.

Vel sic.

Fontes sunt aquæ marinæ portio, à sua falsedine per porosam & sabulosam terræ substantiam expurgatæ, quæ virtute Spiritus divini terram implentis, sursum per occultas terræ venas seu meatus ad ejus superficiem usque scandens, fluminaque ad graminis multiplicationem & pro animantium terrestrium usu generans, ad mare præperat, ut iterum circularem eundem per terram transitum perpetuò efficiat.

In quibus definitionibus, aqua simplex, sine ulla suæ substantiæ aut attenuatione aut condensatione aut figuræ alteratione videtur esse causa fontium materialis. Causa verò efficiens est Spiritus divini virtus in proprietate duplici, ut capite sequenti declarabitur latius. Atque hinc dicit Salomon alibi: Sapientia erat apud Jehovam in principio viæ suæ, cuncta componens, quando roborabat fontes abyssi & ponebat mari statutum. Porro David: Verbum Domini congregat sicut in utre aquas maris, ponens in Theauris abyssos: Denique causa finalis, ut ait David loco antea citato, est, ut Flumina sic facta potum præbeant omnibus animantibus agri: Et, ut Moyses habet de pluvie beneficio, ad irrigandum terram &c.

Pro. 8. 22.

Psal. 32. 7.

Psal. 104. 10.

Deuter. 28. 11.

Venimus jam ad demonstrationem nostram ocularem.

CAPVT. IX.

In quo Salomonis de fontium & fluminum origine assertio partim oculari demonstratione & partim rationibus à veræ Philosophiæ fonte productis, approbatur atque sustinetur.

TE, erudite Lector, in præcedenti meo discursu certiore feci, quòd Spiritus Dei, annuatim in Elemento mundi infimi Catholico, virtute duplici agat; quarum una est dilatans seu rarefaciens, quæ in ejus positiva, manifesta, lucida, activa, & calida dispositione perficitur, arca Theauraria, cujus præcipuum est palatium seu Tabernaculum Solare, Divinitatis plenum; altera est contractiva, quæ in privativa & secreta sua dispositione est tenebrosa, frigida & fixa, cujus sedes & Theaurus præcipuus est circa polos mundi: ut pote, quæ cum sit in effectu, priori sive activæ illi contraria, Locum suum in mundi quartis, à Sole remotioribus sibi vendicat: ita, ut Spiritus vivificus, qui suam in Tabernaculo Solari sedem habet, suâ præsentia solummodò dilatando & in exilium relegando frigora Borealia in communi Elemento operatur, actusque Boreales, per viam Rarefactionis destruit; ita etiam per Solis absentiam, frigidus Polaris proprietatis Spiritus, dominium habebit in illa Elementi Catholici portione & per viam Condensationis omnes subtiles illos effectus in nihilum rediget, quos Lucis calor & virtus Solaris produxit. Exempli gratia, totum illud, quod tempore Hyemali in regionibus Meridionalibus, hoc est ultra lineam Æquinoctialem, ab Arctico frigore (Sole tunc temporis in Hæmisphærio Boreali manente & æstatem nobiscum faciente) in Catholico Elemento producit, nimirum aëris condensatio, fontium elevatio, & aquarum multiplicatio, nivium, glaciei & grandinis productio, herbarum, fructuum &

plantarum mortificatio &c. Sol in proxima sua illarum regionum visitatione, quæ erit, dum Borealis Hyems nobiscum regnabit, proprietate sui Spiritus rarefactiva, dilatativa & vivificativa destruet & alterabit, convertendo aërem spissum in subtilem, fontes deorsum, versus terræ viscera deprimendo, quæ hyeme in altum sublimabantur, dissolvendo nives, pruinas, glaciem, grandines; & ex corporibus fixis & opacis mobilia & transparentia, nimirum aquas, faciet: Spiritus arborum, plantarum, herbarum, ratione congelationis semimortuos revivificabit, corpora eorum mœsta & quasi lugentia, vestimentis viridibus induet, floribus ea adornabit, ac tandem fructus salutiferos producet. Breviter, nihil est, quo Polaris illa Frigiditas, absentia Solis dominatur in uno Hæmisphærio, in cujus simile Solaris regionis opposita ætas, in eadem proportione more contrario, non agit: Quod quidem ni esset, necesse foret, mundum quolibet anno debuisse aut suæ substantiæ augmentationem aut diminutionem pati, hoc est, ut quandoque major in quantitate & quandoque minor existeret. Sed, ut Salomon affirmat, quod mare non obstante assiduo fluminum in illud fluxu non redundat: ita, etiamsi fontes in uno mundi hæmisphærio assurgant, necesse est, ut in Hæmisphærio opposito pari proportione descendant in terram & diminuantur. Similiter, tamen aër mediante illa attenuatione, quæ per Domini Spiritum fit in Elemento Catholico sublimari, evolare solet, ab Hæmisphærio Æstivali in Hyemale: Tamen necesse est, ut ille aër ita rarefactus in

SECTIONIS PRIMÆ, LIB. V.

calido seu æstivali loco, eadem proportione contrahatur & condensetur in frigido seu hyemali, qua erat antea dilatata & rarefacta. Porro etiam, si ultra lineam Æquinoctialem magnæ seu copiosæ accendant pluviaz tempore Hyemali, sequeretur necessarium, ut in contraria proportione magna siccitas abundaret in Hæmisphærio Boreali, tempore eodem æstivali. Præterea, quando nobis adest maximus calor æstivo spatio, illis ultra lineam Æquinoctialem, in hyemali statu, maximum aderit frigus, semper observando eandem in conditionibus mensuram & proportionem. Similiter, si nobis adest, Sole existente circa æquinoctialia, in quibus dies & noctes sunt temporis proportione æquales, tunc illis etiam aderit ejusdem temperiei in frigore, & calore mensura. Atque hoc semper est more reciproco in Hæmisphærijs istis oppositis expectandum, nimirum, quod mundus, constans & idem perpetuò reperitur, hoc est, ut neque redundet, neque diminuatur aut in quantitate aut qualitate. Atque etiam potentia divina suos in Hæmisphærio suo effectus & actus in sede opposita eadem proportione assidue producit: Nam quanto magis Spiritus seu aer vel aqua est in uno loco attenuata, tanto magis opus est, ut in alio condensetur. Hisce ergo, judicio maturiore in loco priori consideratis, ad conclusionem meam practicam sic procedo: Et naturalis mea de hac re observatio est, quod aer Instrumenti Experimentalis vitro inclusus, sit hyemalis, seu in naturam hyemis convertitur dominio frigoris: Nam, ut primum ejus caput seu summitas ampla frigoris externi contactum persen-

tit; aer inclusus se ipsum immediate contrahet & constringet in locum angustiorum, & consequenter, quod aer densior & grossior reddatur, perspicuum est. Et quod res se ita habeat, ex aquæ in vitri collum elevatione, demonstratur; Nam nexus ille naturalis inter aerem & aquam est tam firmus, ut, si ille se contrahat in locum strictiorem, hæc, ut ratione suæ contiguitatis sequatur & sursum immediate elevetur, necesse est. Vnde redditur evidens, quod contractiva seu attractiva Spiritus Borealis seu potentia divinæ virtus, quæ in frigore manifestatur, primum aerem dilatatum contrahit & condensat, atque ita ille aer contractus attrahit aquas ad se, easque in altum elevat, idque sine ulla alteratione aquæ, quæ erat infra in instrumenti profundo, ita, ut in conclusione non sit nisi unica & eadem aqua. Ecce ergo ex hoc demonstratum habetis & probatum, quod sit in natura possibile, quod aqua illa possit in altum à terræ cavernis etiã ad montium cacumina elevari, quæ à mari nutritur, idque via & ratione naturali, sine aquæ in vaporem mutatione, ut Aristoteles vanè imaginatur, contra Axiomatis istius sensum: Frustra fit per plura quod fieri potest per pauciora. E regione videmus, in Instrumenti vitro, quod, si virtus aut in Sole aut ventis calidis rarefactiva seu dilatativa, summitatem vitri calefaciat, aut aerem externum reddat æstuosum, tunc aer intra vitrum se ipsum dilatabit & aquam in vitri collum frigoris actu elevatam, sua dilatatione precipitabit: atque etiam descensus aquæ aëris inclusi rarefactionem denotat.

CAPUT. X.

Quod actiones Contractionis & dilatationis & consequenter Attractionis & expulsionis aëris, instrumento Experimentalis vitro inclusi, cum effectibus Elevationis & depressionis aquæ, quæ ex ijs derivatur, convenienter aëri & aquæ Macrocosmicis applicari queant.

Variæ profectò ortæ sunt inter Philosophos tam veteres, quam modernos, disputationes de possibilitate & ratione ascensus aquæ à terræ penetralibus, per ejus venas ad montium cacumina, inter quas una ab alia dissentire videtur: Ac in fine, si rem seriò, prout est, consideremus, earum nulla ad finem desideratum, vel ad completam hujus Mysterij enucleationem pervenit. Plato in Phædro ex Socratis mente concludit & credit, maximum esse in terræ ventre hiatum sine fundamento & firmamento aquâ immensa pleno, perpetuò sursum & deorsum agitatâ: Itaque eam in varios canales terræ, in utroque Hæmisphærio pertingentes urgeri, & ad fontes usque manare: At verò ipse in hac sua assertionem nullam causam pro hoc suo fig-

mento allegare videtur: Vnde aded ardua videbatur Aristoteli ista sui magistri sententia, ut ipsam repudiando, novam fontium & fluviorum procreandorum rationem invenerit; dicendo, quod vapores ascendentes in aquam convertantur & fontes generent. Plinius duas assignat causas, cur aqua per terræ venas discurrens à summitate montium erumpat: quarum prima est, quod spiritu agatur occulto: secunda, quod terræ pondere exprimat. Hujusce opinionis etiam sunt Seneca, qui facit Philosophum Thaletem suum authorem, atque ex recentioribus Bodinus: Sed, mirum est, quomodo hoc possit esse possibile, cum aqua sit super terram posita, & non è contrario: Vnde non est verisimile, quod aqua possit à terræ pondere comprimi, sed potius

Lib. 2. c. 65.

potius terra aquæ gravidine onerari. Scalliger ex modernis, putat, hanc aquarum expressionem & in altum elevationem fieri à maris compressione: Quoniam experientia invenit, aquam compressione ponderis alicujus lapidis in altum elevari atque extendi, atque, mare esse eminentius fontibus. Quod nec verisimile videtur. Quoniam, si mare æque altum esset ac montes, universam terram submergeret: Alij aquas sursum vi stellarum trahi atque sublimari existimant. Albertus Magnus putat, vapores in terræ cavernis elevatos & reflexos, attrahere ad se aquam. Quidam volunt, quòd terra sit spongiosa ac ob istam rationem eam aquas ad superiora attollere sunt opinati. Denique sunt nonnulli, qui credunt, venas terræ haud aliter aquas Spiritu quodam ad sursum movere, quam sanguis in venis animalium sursum & undique agitari cernimus. In fine videmus, quotquot quasi Philosophi, tot de motu aquæ fontanæ sursum sententiæ; quarum haud aliqua, veritatis rationem; imò quidem vix probabilitatis faciem præ se ferre videtur: quoniam genuinam & apertam illarum suarum opinionum rationem reddere haud queunt.

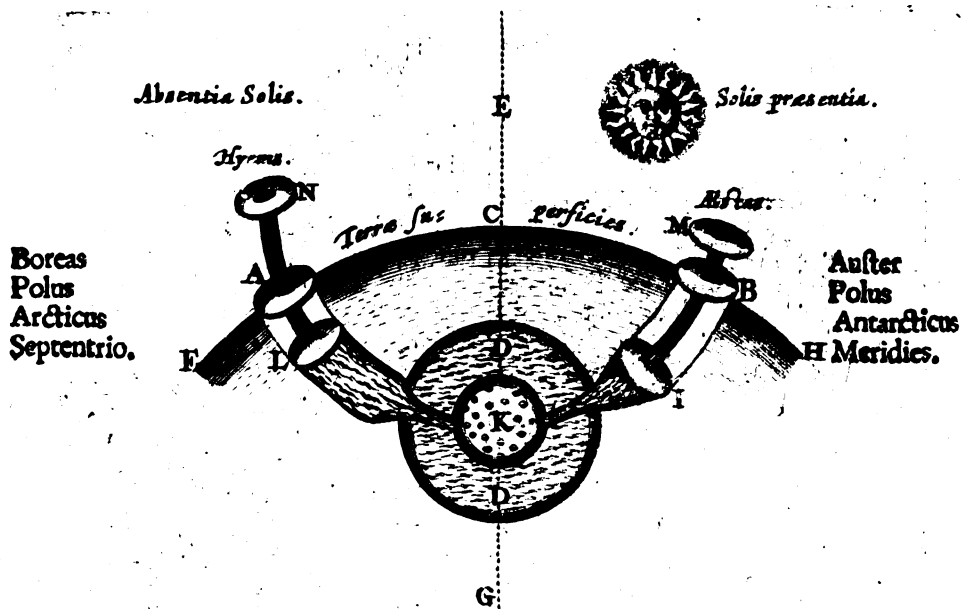
Quæ autem sit mea hac in re sententia, paucis aperiam, quam idem in publicum ego (licet Apostolorum Philosophorumque minimus) proferre haud erubesco, quoniam ipsam non modò rationibus à veritatis pharetra de promptis, sed etiam oculari experientiâ probare ac demonstrare conabor.

Debemus ergò considerare, ut prius est dictum, quòd Catholicus mundi aër & aqua impleat vastam cavitatem mundi: haud aliter, quam aër vitro Instrumenti inclusus concava ipsius viscera replet. Ita ut aqua fontana hujus mundi, è mari unico scaturiens, in terræ viscera penetrare & ipsius venas implere, seu meatus generales videtur, per quos attrahitur & elevatur usque ad montium fastigia ipsidem medijs eademque virtute, quibus aqua vitro Instrumenti inclusa, ad summitatem usque matratij seu vitri sublimatur. Quibus etiam conitat, relationem esse, quam proximam inter Hæmisphærij Borealis & illius Australis fontes: quoniam in præcedentibus indicatur, quòd aër Australis, nimirum ille, qui ultra lineam, Equinoctialem se habet, continuatur in sua consistentia homogenea, cum aère isto, qui est in Hæmisphærio no-

stro Boreali: ita, ut volatilis & dilatatus aër transiens à Meridie, frigore Septentrionali, in nubes condensetur. Quare evidens est, quòd aqua fontes in Septentrione nutriens, sit continuata cum illa meridiei: haud aliter, quam aqua ad summitatem vitri Instrumenti elevata, est continua & planè eadem cum illa, in imo vasis, quæ ortum suum habet à magno vase in instrumenti fundo, quod cum mari comparamus. Concludimus igitur in hunc modum. Cum fervidus Solis spiritus in æstatis profundo, aërem more intenso in hæmisphærio Boreali rarefacit, tunc aër ille ita rarefactus locum ubique spatiosorem quærens, pro dilatato suo spiritu (uti in extractione Spiritus sive Olei Vitrioli videmus, quod rumpitur quâdoque recipiens, ut spatium largius, pro spiritu dilatato recipiendo, operiatur) non aliter deprimit & præcipitat fontium Borealiæ aquam, quam aër vitro inclusus semel dilatatus, deorsum observatur aquam in vitri collum exaltatam, detrudere ac præcipitare. Ex altera parte frigus, quod eodem tempore ratione absentia Solis in Hæmisphærio Australi prædominatur, attrahit & attollit aquas fontium in illis regionibus sursum, idque per aëris Catholici in locum augustiorem condensationem & contractionem: Haud aliter, ac in Instrumento nostro Experimentali videmus, frigora externa, aërem vitro inclusum, contrahere, in cujus contractione seu centrali attractione aqua vasis in fundo elevatur sursum. Vnde liquet, quòd duo se offerant, tam ad fontes deprimendos, quam eos exaltandos media: Nam, ut spiritus calidus æstivalis in uno Hæmisphærio per rarefactionem aëris detrudit aquas fontium inferius; sic Spiritus frigidus Hyemalis Hæmisphærij oppositi ipsas elevat & attrahit in altum: ita ut ex parte æstivali aquæ fontium repellantur deorsum ab aère rarefacto, coganturque suam viam per terræ viscera versus partem hyemalem facere; atque etiam, ad opus illud facilis & citius perficiendum, frigus partis Hyemalis sursum ad se trahit fontium aquas, quas in parte, seu Hæmisphærio opposito æstivali depressit aër dilatatus. Denique adjuvat frigus Hyemale ad fontium elevationem per aëris contractionem, atque è regione adjuvat calor æstivalis ad eorum depressionem & in terræ viscera repercussionem.

Hujus rei demonstratio ocularis per Instrumentum.

SECTIONIS PRIMÆ, LIB. V.

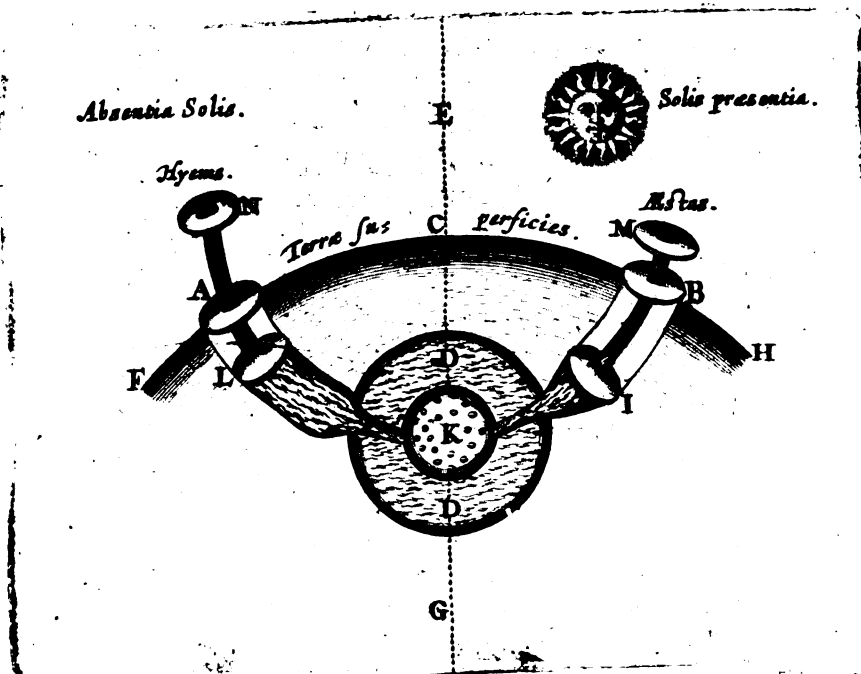

In qua figura E. F. G. sunt Hæmisphærium Septentrionale, in quo Sol est remotissimus & quasi absens, utpote in Capricorno, unde fit, ut in eo habitet Hyems, & in aëre, seu Catholico ejusdem elemento, Dominium habet frigus Boreale. E. H. G. sunt Hæmisphærium meridionale, cui Sol est præsens, & consequenter est æstatis sedes, ut pote in cujus aëre calor habet dominium. E. G. est linea Æquinoctialis, quæ distinguit Hæmisphærium Boreale ab Australi: A. B. sunt orificia venæ seu meatus Generalis in terra, duos fontes arguentia, quæ vena communicare videtur cum utroque Hæmisphærio: Nam continuus est ab orificio seu fonte, plaga Borealis A. transeundo per terræ viscera D. aquâ marinâ à salfedine purgatâ plena, & viam suam faciendo ad plagam seu fontem Meridionalem B. Est ergo D. aqua maris per porosam terræ substantiam, in concavum terræ centrum quasi cribrata & à salfedine mundata, quæ communicat, tam cum fonte Septentrionali A. quàm illo Meridionali B. Concludo igitur, quod, cum Elementum Hæmisphærij Borealis E. F. G. Catholicum seu aër est frigidus, à frigore statim contrahitur, & contractione ad se trahit atque elevat aquam in vena seu meatu terræ A. B. D. Comprehensam: Cujus nihilominus scaturigo & aqua marina D. Hoc (ut dixi) in Instrumento experimentalis per aquæ in vitro elevationem præsentia frigoris demonstratur: Nam quando frigidus externus aër, contraxerit per congelationem aërem vitri capiti & collo inclusum (quod caput & collum comparo ad venam, meatum, seu canalem in terra, quæ clausa esse debet, ut nullo modo expiret) tunc aqua in altum attolletur à vasta olla, aquâ plenâ, in fundo instrumenti contenta, quâ ego aquæ marinæ purgatæ & cribratæ

confero. Ex altera parte tempore æstivo vel Australi, atque Orientali, hæmisphærium E. H. G. Vbi sol adest, aër Carbolicus rarefactus est & aëris dilatatio circa fontes eorum, aquas gradatim præcipitat in aquæ ductum seu venam ejus Meridionalem versus terræ viscera B vel C. punctum. Vnde plæstrunque accidit, quod fontes æstatis tempore ferventissimi & siccissimi inveniuntur, aut penitus sicci aut admodum depressi. Denique I. K. & L. M. Designant fluminum à fontibus factorum, in mare regressum, ut iterum fluant. Iam verò dico, quod ratione depressionis aquarum in æstate Meridionali per attenuationem nimiam aëris, aquas ex illa parte deorsum detrudentis & elevationis earum in plaga frigida, per fortem aëris spissi & condensati attractionem, aqua est aptior plus minusve abundare in regione Hyemali, & è regione diminui in illa æstivali secundum majorem vel minorem frigoris & caloris in ijs dominationem. Hoc totum ex vitri Experimentalis observatione sat liquidò demonstratur: nimirum, quod dilatatione aëris majore vel minore, aqua plus minusve deorsum versus instrumenti fundum pellicitur. At secundum proportionem frigoris dominantis in aëre externo aqua plus minusve in altum attolletur: Sed ostendam tibi aliud exemplum oculare hoc idem confirmans, videlicet ratione exaltationis aquæ ex una parte per attractionem & depressionis ejusdem, ex altera, per compressionem.

Imaginemur Syringam aliquam duplicem, ad invicem in orificijs conjunctam, in cujus Orificiorum unione Globulus adest undique perforatus utrique orificio communis, atque iste Globulus in medio cavitatis undique aquâ plenæ & ex omni parte exactè clausæ.

Hyems

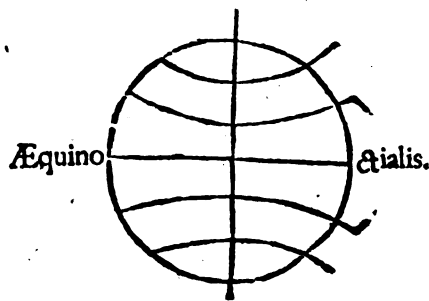
A. R. est syringa Hyemalis seu Borealis. **B. K.** est syringa æstivalis, quarum amborum orificia conveniunt & securè adaptantur in orificijs ad globulum perforatum **K.** qui in medio concavi **D. D.** aqua pleni & undique exactè clausi existit. Dicimus ergo, quòd, si in eadem proportione compreffor seu lingua Syringæ Meridionalis **L. M.** detrudatur deorsum à **B.** & syringæ Borealis linguæ **L. N.** sursum attrahatur versus **A.** tunc necesse est, ut aqua duplici virtute in fontem **A.** Hæmisphærij Hyemalis elevetur, nimirum per attractionem **A.** sursum & per depressionem **B.** deorsum: Et tunc ad est **D. D.** quasi cisterna communis aqua plena, quæ est origo utriusque fontis, ut pote, quæ ipsis pabulum aqueum perpetuò administrat: Nam (uti supra diximus) qua proportione regnat & operatur frigus in Hyemalis hæmisphærij Elemento, eâ etiam regnat & operatur calor in æstivalis hæmisphærij aère: Et proinde sequitur, quòd quali proportione detruditur aqua in Meridie, tali etiam elevatur in Septentrione, & per consequens deprimitur in meridie. Atque ita è contrario, quando hyems adest in meridie & æstas in Septentrione. Ex istis ergo videmus evidentè, quòd sententia Salomonis est vera & indubitata: Nimirum, quòd omnia flumina, & consequenter fontes, intrant in mare & mare non redundat, ad locum unde exeunt revertuntur, ut iterum fluant, idque sine ulla formæ aquarum mutatione. Sunt quidem multa alia experimenta oculis apparentia, quibus probatur, aquam posse sine suæ existentie alteratione, à vasis fundo, in altum elevari: Quorum artificia duo eandem rem probantia cap. 12. sect. 1. Port. 4. part. 2. lib. 3. membri 2. Historiæ meæ Meteorologicæ: Vbi de Meteoris aqueis è terra in forma liquida scaturientibus, vel in terra residentibus depicta inveniatis,

Sed, ut istam Aristotelis opinionem adhuc paulò exactius examinemus, quòd vobis luculentis absurditates ejusdem exponamus: Si fontis materia esset vapor è terræ visceribus expirata, tunc necesse est, ut talis conversio aquæ centralis in vaporem, debeat, à calore ingenti, terræ visceribus incluso, procedere, sine quo Abyssus seu congeries tanta aquarum frigidarum in vaporem resolvi nequeat, Sed si admittatur, ignem scilicet ingentem in terræ visceribus accendi, observetis velim, quanta sequeretur ex inde absurditas: Nam, primum fatetur, fontes æstate frigidiores esse, quàm hyemè, quoniam extremus æstatis calor includit & per antiperistasin proprietatem terræ frigidam conservat & auget. Quod, cum ita sit, ut ex fontium frigore tempore hyemali apparet. Tunc per hanc eandem rationem, frigus hoc in terra auctum, seu fortificata debet etiam æstivo tempore retinere, præservare & roborare calorem illum in centro terræ conclusum, qui est immediata illius vaporis fontem procreantis, causa: observetis, obsecro, conclusionem: Nam si ita sit, quòd calor in terra centralis, æstivo spatio sit major, tunc vapores magis tunc temporis abundarent: Nam, quòd major est ignis, eò vapor & fumus aquæ erit grandior. Atque iterum ratione magni frigoris in terræ cavernis & fissuris contracti, vapores illi citius & facilius in guttas condensarentur: Vnde sequeretur, ut æstivali tempore fontes fierent eminentiores & aqua pleniores, atque idèd flumina frequentius tempore æstivali, quàm hyemali limites sua excederent, atque inundationes facerent: At totum hoc esse veritati dissentaneum testatur experientia. Sed obijcietur (sat scio) quòd stagna & lacus & similia loca humida observentur calore æstivali exsiccari, & quomodo possibile est,

SECTIONIS PRIMÆ, LIB. V.

hoc fieret sursum, si virtute solis, aquam in vapores mutante, non attraherentur. Respondeo primum, ut antea, quod Sol non attrahit, sed rare facit solummodo, & tunc res rarefacta per se & ex propria inclinatione tendit sursum. Sed si Sol æstivali humiditate omnium lacuum & stagnorum & similium consumeret & in aërem converteret, tunc ex inde sequeretur, quod aër æstivo tempore redderetur densior & spissior ratione tantorum innumerabilium vaporum; cum è contra doceamur ex Instrumenti nostri Experimentalis intuitu, quod aër ei inclusus, præsentia suis attenuetur & rarefiat. Porro etiam major adhuc sequeretur Aristotelis error, nimirum in ipsius disciplina de generatione nubium: Nam ubi ejus opinio est, quod nubes generentur à vaporibus, ex terra & aqua virtute solis & Stellarum extractis, sequeretur, quod nubes & pluviae nobis æstivo tempore forent frequentiores, quam hyemè. Sed hoc est æquè incongruum & à veritate, ut cætera alienum. Verum ego potius assero, quod, quoniam aër est magis rarus & tenuis æstate ratione præsentiae solis, cujus assidua actione attenuatur & rarefit aër: Idèò nubes sunt paucae æstivo tempore: Nam, (ut supra est demonstratum) nubes ex compressione aëris fiunt, atque aër iterum, sive Elementum Catholicum, cursu quodam circulari, Meteororum resolutione in primam suam materiam invisibilem (quæ erat aër) renovatur. Fateor equidem, nonnullas aquarum terrestrium partes dilatatione subtiliari, & per dilatationem ab Æstivali in Hyemale Hæmisphærium evolare: Sed ex altera parte affirmo, quod magna eorum portio in vapores minimè redacta, se ipsam aëris dilatati de pressione, & pororum terræ sitibundæ, quæ parata est ad eam imbibendam attractione, versus terræ viscera descendit, quousque iterum ab aëre frigoris Hyemalis actu condensato, terræque poros implente, extrahitur & in altum elevatur. Nam observamus, quod, si sit vas aliquod magnum sive dolium aquâ Plenum, diu perdurabit, priusquam tota ejusdem aqua possit in vaporem calore solis redigi. Præterea certum est, quod sol soleat aquam diurno tempore rarefacere, ita, ut in forma vaporosa assurgas super terram, illud nocturno tempore residere observatur, uti in Nebulis & rore apparet. Hinc est, quod observamus, nebulas & rorem æstivali tempore esse frequentiores circa lacus & flumina. Nec tamen negare possumus, quod flumina ex copiosa pluvia limites suos exire cogantur, fontisque nonnulli præter consuetudinem augentur, ratione penetrationis superficialis aquæ pluvialis, in eorum venas per poros terræ. At istud fontium incrementum non est naturale, sed per accidens factum: Quemadmodum in fontibus minerali ali-

quo infectis, videre licet, qui extra usum medicinalem quandoque sunt, propter eorum cum aquis extraneis commercium & ad alterationem. At loquor ego de fontibus aquæ vivæ, quorum venæ sunt adèò clausæ & ab aquis pluvialibus securæ, ut aquas extraneas per terræ poros inspiratas vix admittant: Cujusmodi est fons ille Nemosianus Languidochiæ Galliæ, atque ille in comitatu Avenionis dictus la source, & ille non procul à civitate Orelensi Galliæ, & infiniti alij ~~non procul à civitate~~ notæ majoris, quorum omnium fluxus & augmentum est majus tempore Hyemali, tamen si satis sicco & pluvijs pluribus haud plurimum obnoxio, esse observantur: Nec etiam intelligo de fontibus particularibus, qui plerumque ab aquis pluvialibus nutriuntur, & proinde cessant omnino, aut ut plurimum diminuantur æstate: Sed de illis generalibus & constanter (non obstante ætate admodum sicca) fluentibus, qui procul dubio relationem habent ad fontes hæmisphærij oppositi. Quare, ut diximus, flatus Australes tempore hyemali & consequenter nubes, quæ ex eorum consistencia generantur in Boreali Hæmisphærio, fieri partim ex vivo actu solari in Meridie, & privatione. Polari in Septentrione: Ita etiam fontes ex parte Meridiei ab aëre dilatato deprimuntur, & ex parte Boreali constringendo altiùs attrahuntur. Nonne est etiam res notatu digna, quod fontes animadvertantur esse imiores & occultiores, dum sol sit prope Æquinoctia? Nam est observatio ab ijs certissima, qui profontium inventionem effodiunt, quod si fons ille inventus sit vivus in eo tempore, erit in perpetuum tum postea durabilis: Ratio autem, quod fontes sunt tunc temporis adèò in terram immergi, & quoniam aëris temperies est æqualis: Unde recedente sole ab uno Hæmisphærio ad aliud, aquæ sunt in motu per viscera terræ ad locum oppositum: Nam tanta est actio solaris in puncto Æquinoctij, talisque æquinoctij proprietates; idque præcipue dum Sol illud interfecat, quod res versus polos in altum elevatas, reddit pronas: Vti in oculari Magnetis observatione, videre licet, cui si stylum ferri sive aciei polo applicetur perpendiculariter erigatur: Si in loco circuli polaris, elevabitur etiã sed non ita perpendicu-

lari-

lariter. Si in parte Tropici, exurget, sed magis adhuc obliquè: At verò in parte lineæ Equinoctialis depressè Iacebit sine ulla elevatione, Demonstratio est ista. Quare non est mirum, si fontes tunc temporis, nimirum, dum Sol est circa Equinoctia, sint occultiores, tum propter eorum depressiones, partim ab Equinoctio, quòd eos magis congregat à terræ Hyemalis superficie, in ejus ventre eos præparans, pro hyeme opposito: Partim propter mitigationem frigoris hæmisphærij olim hyemalis, cujus erat, eos sursum atrahendo elevare: & partim propter diminutionem caloris Hæmisphærij olim æstivalis, cujus erat, fontes per aeris loci dilatationem, deorsum pellere, ut ex speculi five

Instrumenti nostri experimentalis diligenti observatione redditur manifestum. Verum quid pluribus opus est. 5. cum ex præcedentibus à nobis expressis, rei istius ratio enucleatè explicatur, nam si calor hæmisphærij æstivalis subtiliando aërem deprimit aquas deorsum versus terræ viscera, frigus hæmisphærij oppositi constingendo & contrahendo aërem, eam à visceribus ad se elevat, tunc necesse est credere, quod per continuam operationem caloris æstivalis ex una parte & frigoris hyemalis ex altera, aquæ fontium in fine æstatis inveniantur imiores. Et in visceribus terræ magis congregaræ, atque in hæmisphærium hyemale elevatæ: Sed jam ad Peripateticorum de fulgure & Tonitru opinionem procedam.

CAPVT. XI.

Fulgura & Tonitrua in isto capite secundum Aristotelis opinionem describuntur, quæ tum postea sacra scripturæ testimonio confutatur.

Facta jam inquisitione in Philosophia Aristotelica, de ventorum, Nubium, nivium & fontium natura, hoc in loco opus est, ut animi ipsius de admirabili Fulguris & Tonitru ortu & conditione sententiam, explicem: Quippe, quæ sunt tantæ admirationis moteora, ut speculationem ad eorum enucleationem profundissimam requirant: Opinio ergo Peripateticorum est, quòd causa materialis Tonitruorum atque fulgurum sit calida & sicca exhalatio è terra extracta & in mediam aëris regionem virtute solis & stellarum elevata; ubi partim ratione fortis nubium collisionis seu concussionis & partim per illam Antiperistasin, quæ est inter calidam exhalationis & frigidam regionis illius dispositionem, materia illa inflammabilis in nubis ventre sic coarctata accenditur, & violenter è suo carcere irrumpens, deorsum ratione suæ terreitatis seu consistentiæ compactæ tendit: Concluditque, quòd violentiæ eruptionis ejusdem è nube, fiat sonitus, sive vox illa horrenda, quæ dicitur Tonitru. Hoc, inquam mentis Aristotelicæ de fulgure & Tonitru compendium. Et profectò videtur Aristoteles excusatione quodammodò dignus, si in isto negotio tam abstruso errat, quoniam extat dubium de fulguris & Tonitru ortu, haud facile à Philosophis resolvendum. Hinc ergo est, quòd ipsi non sibi in hujus rei naturæ inquisitione constare videantur: Nam Empedocles est opinatus, fulgura ex interceptione seu impedimento descensus radiorum solarium provenire; sed Anaxagoras vult, quòd sint ignis aetheræi portio, quæ descendit in nubis cavitatem, in qua tum postea includitur, dicitque, quòd lux ista è nubis concavo gliscens, dicatur fulgur, & quòd effectus irruptionis ejusdem appelletur Tonitru: Alij credunt, istiusmodi corusca-

tiones igneas à ventorum calidorum collisione accidere, qui cum sint undequaque nubi inclusi. Atque in ea coarctati, ab ipsa accenduntur, & hinc inde provenit murmur illud, & nubium perturbatio: Iterum multi alij aliter de ipsis determinaverunt, ita, ut in hac re haud injuriâ sit dicendum, quot Philosophi, tot istiusmodi sententiæ. Iamque ad opinionem Aristotelis quòd spectat, est ipsa profectò veræ sapientiæ rudimentis aded contraria seu contradictoria, quòd nonnulli ex fidelioribus suis discipulis Christianis, ei in hac ipsius opinione omnimodè opposuerunt: Vnde in Margarita Philosophorum hæc scripta habemus: Quidam Philosophi considerantes mirabilem Fulminis operationem, ipsum non opus naturæ, sed summi Dei effectum immediatum arbitrati sunt.

Sed ad definitionis Aristotelicæ particularia veniamus: Dicit, quòd causa fulguris materialis è terra eliciatur, causas verò efficientes facit plures: Nam Agens, in ipsius elevatione, affirmat esse attractivam syderum virtutem. Porro agentia externa, in exhalationis accensione faciunt accidentia, nimirum collisionem & concussionem nubium oppositarum, atque Antiperistasin illam, quæ fit in inter exhalationis calorem & mediæ aëris regionis frigora: Nam, ex ipsius exhalationis accensionem fieri concludit, ac tandem ostendit rationem, cur fulgura tendant deorsum, nimirum, quoniam materia eorum est terreitatis, seu existentiæ compactæ: Meum autem erit quodlibet istorum particularium, ordine, idque tam rationibus, ex naturæ cista depromptis, quæ sacra scripturæ Authoritate confutare.

Pro materiali ejus fulgurum & Tonitruorum causa, quam ait esse calidam & siccam exhalationem, ex substantia terrea compactam, & in altum calore astrorum

Marg. Philo.
fol. hi in cap.
de Fulmine.

L. lib. 2. Meteor.
orot.

SECTIONIS PRIMÆ, LIB. V.

attractivo elevatam. Primum, videtur ipsa in oculis meis idè esse merè figmentum, quoniam probatur antea, syderum calorem facultate attractiva esse destitutum. Secundò, si exhalationi ventosæ (quæ est levis & non ita compacta, & per consequens non adè disposita ad ascendendum & penetrandum ratione suæ subtilitatis in mediam aëris regionem) in eam regionem denegatur in troitus, multò minus prohibebitur utiusmodi exhalationis speciei in locum tam frigidum ingressus, quatenus ipsa est de substantia magis terrestri & compacta, ac de facili inflammatione, inflammabilis. Verùm ista ad hoc negotium perficiendum impossibilitas Autoritate sancta clarius exponetur. Fulgura (inquit Textus) procedunt à Throno: Et, Deus dicitur fulgurare lumine suo desuper, cardinesque maris operire. Atque iterum: Sternutatio ejus, splendor ignis, & oculi ejus, ut palpebræ diluculi. De ore ejus lampades procedunt, sicut tædæ ignis accensi, de naribus ejus procedit fumus, sicut ollæ succensæ atque ferventis: Halitus ejus prunas ardere facit, & flamma de ore ejus egreditur. Et alibi: Illuxerunt corruscationes tuæ orbi terræ: Ascendit fumus in ira ejus & ignis à facie ejus exarsit. Carbores succensisunt ab eo: Inclinauit cœlos & descendit & caligo sub pedibus ejus: Et, ascendit super Cherubin & volavit super pennas ventorum, & posuit tenebras latibulum suum, in circuitu ejus Tabernaculum suum, tenebrosa aqua in nubibus aëris: Præ fulgore in conspectu ejus nubes transierunt, grando & carbores ignis. Et in tonitru de cœlo Dominus, & Atiffimus dedit vocem suam: Grando & carbores ignis, & misit sagittas suas, & dissipavit eos: Fulgura multiplicavit & conturbavit eos &c: Quid? an colligemus ex istis, quòd istius materiæ corruscantis substantiæ esset à terra, vijs ab Aristotele effectis, extracta, nimirum vi stellarum? Aut ausus est quispiam literatus cogitare, in Christiano mundo versatus, quòd res tam abjecta & vilis momenti, qualis est terræ excrementum, à Patriarchis, Prophetis & Apostolis tantâ audaciâ & sine ulla reverentia ascriberetur essentiali potestati Dei, & à sua præsentia & Throno, imò verò ab ipsius ore & facie derivari atque accendi? Nec non æstimabitur in ipsis impudentia inaudita, respectu Divinitatis rei, asseverare, Deum esse ignem consumentem, uti tam novo quàm veteri Testamento invenimus? Aut affirmaret, Propheta, quòd faceret Angelos suos ventos & ministros ignes urentes? Quàm viliter potuit diligens in mysterijs divinis speculator, de Angelorum & lucium spiritualium origine judicare, si substantiæ eorum materiales, essent meræ exhalationes accidentales? Iterum docemur quòd cœlum seu aër sit Thefaurus, ex quo venti, nubes, nives, grandines,

fulgura & Irides extrahuntur, & quòd hæ omnes proportionentur à Spiritu Dei ad placitum ejus obeundum. Vnde loco antea citatò: Deus sapientiâ sua aptat pondus aëri & appendit nubes in mensura, facit pluvie statuta, & viam fulgetro tonitruum. Quibus apparet, quòd materia omnium Meteororum, sive sint aquosa sive ignea, ex substantia aërea seu Elementi sublunaris Catholici, per verbum aut sapientiam Dei extrahatur, & consequenter non ex terra, neque in isto negotio ulla attractione seu elevatione stellari opus est, cùm pura fulguris substantia perpetuò in divina potentia & in arca ejus Thefauraria reservatur, quo usque ille ipsam ad placitum suum perficiendum evocat, qui eam creavit. Nonne esset res admiratione digna, quòd tam immensa exhalationum copia uno eodemque tempore per accidens è terra in mediam aëris regionem elevaretur vi astrali, quemadmodum subito eveniebat in exuberanti sulphuris super Sodomam & Gomorrham pluvia? Sed nostri Aristotelici replicabunt juxta eorum consuetudinem, hoc non fuisse naturaliter, sed miraculose factum: Respondeo, quòd negare neque, meteorum illud fuisse materiale: Erat enim ex sulphure & igne conflatum: Iam verò ab ipsis scire velim, ex quo sacratio seu Thefauro produceretur, & an stellæ ipsam à terra extraherent, & in mediam aëris regionem elevarent nec ne, aut an potius Deus eâ ex invisibili suo Thefauro aëreo evocaret: Nam D. Paulus ait, quòd visibilia essent prius ex invisibilibus.

Secundò, quòd ad causam agentem seu efficientem attinet, in ea magis, quàm in ejus causa materiali peccat, uti ex prædicto Pfaltes Regij sermone explicatur: Nam primum dicit, quòd agens, quòd attrahit & elevat exhalationem illam, sit virtus attractiva Solis & Stellarum, tunc imaginatur causam efficientem à materiæ accensione esse partim concussionem nubium, & partim discrasiam illam, quæ est inter caliditatem & siccitatem exhalationis & frigiditatem mediæ aëris regionis, quæ invicem oppugnantes efficiunt accensionem ignis illius, qui dicitur fulgur. Bone Deus! Quàm male conveniunt ista, & quàm confusum est istius chimæreæ inventionis Chaos, quæ causarum efficientium externarum multitudinē fingit, cùm rei veritate non sit nisi unicum, illudque admirabile in isto negotio, quòd est admodum essentialiale, internum & centrale, quòd movetur, quo & ubi vult, & operatur omnia in omnibus. Suntne omnia hæc superficialia, accidentalia & externa agētia primarij fulminum ac Tonitruum motores & animatores? Et tamen dicitur, quòd Deus animet & vivificet ea sua præsentia: Nā Textus prædictus Davidis habet: Ignis à facie ejus exarsit, carbores succensisunt ab eo præ fulgore, in conspectu ejus nubes transierunt, fulgura multiplicavit &c: Et Iob. 36. Iob: Deus fulgurat lumine suo: Et alibi: ster-

Apoc. 4.

Iob. 36.

Iob. 41. 9.
10.

11.

12.

Psal. 17. 9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

Heb. 1.

Psal. 17. 9.

Iob. 36.

ster-

Iob. 41. 19.

Sternutatio ejus splendor ignis, oculi ejus, ut ignis accensus, de naribus ejus succedit fumus. Halitus ejus prunas ardere facit, & flamma de ore ejus egreditur &c: Quibus manifestum redditur, quod fulgur sit actus immediatè à Deo & quasi virtus quædam, essentialiter ab ipso procedens, spiritumque mundanum Diaphanum induens & illustrans, non aliter, quam die creationis quarto, Tabernaculum suum Solare induebat. Et, in hoc sensu dixit David: Vestitur lumine quasi vestimento, non quòd ipse sit fulgur, sed in fulgure & quasi lucida fulguris anima existat: Vnde aliqui: In lumine numen, in numine lumen. Et Moyses: egressus ignis à Domino devoravit eos. Et alibi: accensus in eos ignis Domini, devoravit extremam castrorum partem. Et alibi: Ignis à Jehova egressus consumebat ducentos quinquaginta illos viros qui admoventur thus &c: Sic dicitur alibi: ignis consumens: Et alibi: ignis accensus est in furore meo, qui ardebit usque ad imum Sepulchrum, absumentque terram & proventum ejus & inflammabit fundamentum montium &c: sic dicitur, quòd ignis Dei à cælo descenderit virtute Eliæ: Et alibi Dei præsentia montes, ut cera liquefunt. Hisce ergo consideratis, quid habemus nos Christiani ad agendum, ad mysticam fulguris creationem, cum superficialibus, accidentalibus & externis Peripateticorum agentibus? Aut cur motores aut animatores nescio quos in fulgure divinitus edito effingunt? Quid imaginabimur nos Christiani de doctrina Aristotelica, cum actum Dei immediatum in creaturis suis Angelicis, fingit esse tam vilem & frivolum, ac sunt adventitiæ fumorum elevationes à creaturis stellaribus, & concussioniones nubium fortuito evenientes & conflictus inter frigora & calores factæ? Non erat equidem mirum, si (cum inventio ejus ipsum, in mysterij tanti momenti investigatione, fefellerit) coactus sit ea nobis proponere quæ oculis prudentum vix probabilia videntur, Nam, si mirabiles fulguris effectus consideremus, nimirum, quomodo ipsa vaginam illæsam penetrando liquefaciant ensẽ, crumenam perforant, sine ejusdem dãmno pecunias dissolvendo, dolium penetrent, vinumque absque sensibili vasis detrimento absorbeant, ossa in pulpam resolvant, sine apparenti corporis animalis læsione; imò verò & quòd amplius est intellectu & ratione, ad discipulos falsæ Aristotelis doctrinæ, opera istiusmodi mirabilia & timenda Dei, in contemptu & neglectu habentes, puniendos, sit præditum: Non possumus negare, quin Aristoteles in mundana solummodo sapientia esset versatus, & consequenter Sapientiæ veræ statutus penitus ignarus, quatenus ipse inconscultè satis, est imaginatus, fulgu-

ra non habere interna sua principia, sive agentia essentialissima, quæ ipsa faciunt operari & pro voto suo movere, ubi & quando volunt: haud aliter, ac supra adversus mentem ipsius probavi: quòd ventus spiret, ubi vult: eodem planò modò fulgura agitantur & feruntur proplacito & per consequentiam voluntate fruuntur, quippe, quorum agens centrale est Spiritus Sapientiæ ille, qui (ut Salomon ait) est omni re mobilior & Soli atque stellis claritate excellentior, & omni repenetrabilior: Hoc innuere videtur Iob, ubi ait, Sapientia facit pluviam statura & viam Fulguro Tonitruum. Hoc est, ipsa per spiritum suum animat, gubernat, & movere facit fulgura, qua via ei placuerit. Ac si quis diceret, quòd homo moveatur ab anima ei à Deo inspiratâ, quòd & quando vult. Quare indiscretè assignavit Aristoteles ad fulgurum compositionem & animationem, externam & adventitiam & non internam atque essentialè causam. Sed, ut ea quæ à me sunt dicta confirmè nimirum, quòd sit ratio & intellectus in istiusmodi creaturis, quòdque homines à Dei omnipotentiâ derogantes, & ejus Magnalia more Philosophiæ Ethnicæ in contemptu habentes, luant poenam, duos vobis Historias verissimas & meo tempore accidentes de hac re recitare mihi proposui: Quibus clarè manifestabitur, esse divinam in fulmine seu Fulgure voluntatem. In Hibernia duæ puellæ rusticæ à foro cujusdam oppidi domum redeuntes: quarum una novos sibi calceos emerat, eosque manibus portabat: Hæ, inquam, per agros comigrantes, tonitru quodam horrendo in via deprehendebantur: Harum una erat timore percussa, Deumque inclamando arborem versus properabat; altera, alterius fugientis pusillanimitatem redarguens eamque ingenti cachinnoderisit & more impio se gessit: Nam voces Tonitruorum in contemptu & derisione habens: quid, ait, times Tonitrua? & anum seu podicem altera manu percutiendo, eumque contra locum, à quo soni edebantur convertendo, osculetur Tonitru podicem, inquit, modò si calceos meos relinquat intactos, non curo: Vnde factum est, ut prior timore Dei & vocis ejus percita tutò evaserit, alteri verò anus & clunes integri fuerunt protenus dilacerati & dilaniati, atque ita blasphemata illa miserè mortua est: Sed, ut ad meritum insipientis Peripateticorum assertionis præmium jam intem. Quodam tempore mercatores quidam & nonnulli alij in societate cujusdam Peripatetici, ab Actu Oxoniensi cum cæteris tunc temporis venientes (juvenis bonæ indolis, qui in civitate Salopiæ degebat, in qua ludj magistri negociũ susceperat, & pro ejus in Philosophia Aristotelica cognitione in pretio apud plurimos habebatur.) Hi (inquam) per amplam planitiem Salopiensem simul vias

Sap. 7.
Iob. 28. 25.Historia
Prima.Secunda
Historia.

facientes, nubes densas cum sonis & tonitru ad ipsos appropinquantibus animadvertentur: unde major eorum pars pavore haud minimo fuit percussa. At juvenis iste, ut se ijs in Philosophia Peripatetica admodum versatum ostenderet, ipsos in casu tam perplexo consolari, & ne timerent, eis audacter suadet, affirmando, illud esse in natura commune, modoque adventitio contingens, narratque non tantum esse in eo periculi, utpote, quod generatur ex sola exhalatione calida & sicca e terræ gremio, vi Solis & stellarum in mediam aëris regionem elevatam, & per Antiperistasin illam, quæ fit inter calorem exhalationis, & frigoris loci accensum; Sed Deus istius consilij impietate accensus, ostendebat auditoribus, rem longè aliter se habere, atque ipse prædicabat: Nam infelix iste vir, qui falsam Aristotelis doctrinam, in derogatione ab opere divino publicare est ausus, poenas luebat: Nam ipse solus inter cæteros fulgure erat subito exanimatus, reliquis solo stupore quodam attonitis, manentibus: Atque ita iusto Dei iudicio condemnata erat Aristotelis de hac re sententia. En ecce (mi peripatetice Christiane) exempla notatu digna: Nonne vides ex istis motorem intellectualem divinamque voluntatem fulmini inesse? Nonne vides, hic infelicem & miserum mortalem, ob nimiam ejus in Philosophia Aristotelis confidentiam deperditum? Nam, si illam doctrinam seu Philosophiam, quæ super Sapientiam terrenam & Diabolicam est fundata rejecisset, & se cum reverentia veræ Sapientiæ disciplinæ addixisset, procul dubio timore vero percussus, ipsum, qui in Tonitru loquitur, revereri & cum socijs orare voluisset, ut iracundiæ suæ effectus abijs averteret, & sub alarum suarum umbram se à percutiētibus, & lædentibus suis ministris præservaret, & tunc procul dubio, tum ille, tum cæteri, qui aderant, evasissent tutò. Tunc (dico) ipse rejiciendo figmenta Aristotelis, divinam in tonitru & fulgure potestatem ex scripturis collegisset, & quod sint ejus ministri, ad voluntatem suam perficiendam aptissimi. Nubes, inquit Iob, spargunt lumen suum, quæ cuncta lustrant, per circuitum: quocumque eas movet Voluntas Creantis agit, omne, quod præceperat illi superficiem terræ, sive sit ad flagellum sive ad beneficentiam. Atque alibi: Fulgura nunquid mittis & revertentia tibi dicent, adsumus? Et Salomon: ibunt directè emissiones fulminum, & tanquam à bene curvato arcu ad metam, hoc est, ipsa fulgura animata à Deo, vadunt & emittuntur ab eo, in quo est eorū voluntas & opera omnia: quod etiam evidenter ex Textu hoc constat: Ascendit, ait, fumus de naribus Iehovæ, & ignis de ore ejus volavit; carbonem succensum sunt ab eo, & inclinavit coelos & descendit & caligo sub pedibus ejus, & ascendit

super Cherubin, & lapsus est super pennas venti, posuit tenebras in circuitu suo latibulum, cribrans aquas de nubibus coelorum, præ fulgore in conspectu ejus, nubes succensæ sunt, carbonem ignis volabant, tonabat de coelo Dominus & Excelsus dabat vocem suam, misit sagittas & dissipavit eos fulgur. Quo sermone arguitur, quod nulla sit causa essentialis efficiens, quæ est naturalis, sed, quod sit Deus solummodo in natura & extra naturam, qui operatur omnia: Nam in sermone præcedente non dicitur, quod aut nubes, aut ventus combustiones suas emisissent, aut quod ignis descendit à Sole aut aliquo alio corpore coelesti, sed quod fumus egrederetur ex naribus Iehovæ & ignis ex ejus ore, neque dicitur, quod vapores aut exhalationes essent causæ nubium materiales, sed Iehova inclinavit coelos seu aërem nubesque congregabat ex aëre, juxta placitum suum; nec erat frigus mediæ aëris regionis causa agens, in accumulatione aëris in densam nubium massam, sed Iehova eas colligebat in sua privativa & contractiva proprietate: Nam Textus habet: Posuit tenebras in circuitu suo latibulum: nec erat causa aliqua Angelica efficiens, quæ ea per se fecit, sed Iehova ascendens super Cherubin seu spiritum Angelicum, cum animavit, & ad placitum suum præstandum exagitavit: nec erat ventus, qui erat per se motor. Sed Spiritus Cherubicus à Iehova animatus & inflatus, qui ventum fecit movere: Neque erat locus ille tenebrosus pro secreto Iehovæ Tabernaculo merè à ventis Angelicis dispositus, sed Iehova movens super Cherubin, incitavit Cherubin ad movendum & inspirandum ventum ad nubes in aëre, & ex aëre colligendas: Neque fuit resolutive Solis facultas, quæ nubes liquefecit in pluviam, sed Iehova cribrabat aquas de nubibus: Nec erat ulla nubium oppositarum Collisio aut Antiperistasis frigoris & caloris, quæ producebat fulgura aut nubium succensionem, sed fulgor & inapplicabilis splendor suæ præsentis: Nā verba Textus sunt: Præ fulgore in conspectu ejus nubes accensæ sunt: neque erat luctus ille contentiosus, qui erat factus inter ignem & aquam in nubis fissura, quæ vocem tam stupendam edidit: Sed erat vox Iehovæ, quæ tonabat de coelo mediante organo seu denso suo Tugurio: Erat, inquam, altissimus, qui edidit vocem suam e nube & fulgura sua emisit ad destruendos impios. Quod cum ita sit, quid operis habemus nos Christiani cum fictis causis Naturalibus, efficientibus per se agentibus: cum certum sit nobis & à Pagina sacra confirmatum, quod Deus operetur omnia in omnibus: Ad illam autem Peripateticorum distinctionem quod spectat, quæ est, quod causa agens sit vel principalis vel secundaria & subalterna, videtis ex Textu præcedente, quod pro nihilo & merò figmento habeat

3. Reg. 22. 8.

Iob. 28. 25.

Iob. 36.
5. p. 22.

CUR

tur : Nam Sola efficiens causa in primo, secundo, tertio, & quarto organo seu instrumento erat Iehova : Erat enim ipse, qui inspiravit Cherubin, erat ipse, qui ascendit Cherubin, erat ipse, qui in ea super Cherubin animavit ventum, cribrauit aquam è nubibus, ipsasque succendebat per sua fulgura à se ipso emissa : Denique tametsi pluribus utatur organis, tamen actus essentialis, qui operatur in & per ea, ab unica, syncera & simplici veritate seu identitate emanat : quæ non aliter comprehendit omnia in se, quàm Vnitas in Arithmetica numerum quemcunque : Nam semper Vnitas invenitur in primo, medio & ultimo ; imò verò in omni loco numerorum. Variæ sunt aliæ historiæ de isto subjecto admirabiles, quas omnes, quoniam capite 20. Sect. 1. Partio. 4. Part. 2. lib. 4. memb. 1. Historiæ meæ Meteorologicæ luculenter expressi, hoc in loco omittam.

Sed Peripatetici (sat scio) contra istam meam sententiam insurgent, replicantes, Metaphoricè fuisse in Scripturis dictum, Iehovam loqui & vocem suam emittere in Tonitru ; & per consequens illud non esse realiter, pro ut se oculis obijcit, intelligendum : Quod si hoc esset verum, sequitur vocabula nubis, Nivis, grandinis &c. esse more Metaphorico intelligenda : Vnde patet, quòd esset aut sermo realis aut non realis : si non realis, homines potius à veritate in errorem ducerentur : Sed Scriptura plena est huiusmodi sermone, quare certum est, quòd tota Biblij Harmonia illud interpretatur, prout revera est : Iterum eorum aliqui, agnoscunt, sermones illos esse genuinos & reales, verum, dicunt illi, ubi Deus loquitur in Tonitru, ibi actus ille est miraculosus & non naturalis. Quibus respondeo cum ore Iobi : Pro irrigatione fatigat Deus densam nubem & dispergit lucem nubis suæ &c. quo redditur manifestum, quòd Deus est Actor in usuali nubium congregatione, & facit eas instrumenta seu organa sua communia, ad vocem & sonos suos mundanis edendos ; tam pro augmentatione & incremento fructuum animalium, quam pro punitione creaturarum : Vnde alibi : si consideraret homo extensiones densarum nubium, fragores in Tugurio illius, extendit super illud lucem suam, cum his iudicaturus est populum & daturus cibum abundè. Etiam alibi adhuc clariùs : Vide arcum & benedic ei, qui fecit illum, valde speciosus est in splendore suo, giravit cœlum in circuitu Gloriæ ejus, manus Excelsi aptaverunt eam, imperio suo ac celerat nivem, & conuscationes emittit iudicij sui : Propterea aperti sunt The-

fauri & evolarunt nebulæ sicut aves, in magnitudine sua posuit nubes, & confracti sunt lapides grandinis, in conspectu ejus movebantur montes, & in voluntate sua spiravit Notus, Vox Tonitru ejus reverberavit terram, tempestas Aquilonis & congregatio spiritus aspergit nivem &c : Hæc Syriaci oratio arguere & probare videtur, quòd Sola causa efficiens essentialis in generatione Meteororum, videlicet pluvie nivis, fulguris, nubis, grandinis, Tonitru, venti, Tempestatis &c : Sit ipsius Spiritus divini actus, atque etiam denotat, quòd materialis eorum existencia sit aër : Quare dicit in conclusione : Congregatio Spiritus dispergit nivem : Hoc est ex acre congregato fit nubes & ex dissolutione nubis dispergitur undique nix : Denique nos certiores facit, quòd manus seu Spiritus Dei non sit otiosus in talium operum productione, quæ Aristoteles vocat Naturalia, & consequenter operatur non modò, primariò & secundariò, sed Catholicè & omnino, hoc est, omnia in omnibus, ut ait Apostolus, tam in rerum generatione & præservatione quàm corruptione & destructione, idque non aberrando in sua actione à limitibus suæ Identitatis, sive Vnitatis divisione. Quare contra Aristotelis sententiam nullam aliam naturam agnosco ego, præter solum & unicum Deum in suis Creaturis, vel, si vultis, unicum naturam infinitam in qualibet re creata, quæ est solus actor omnium : Agnosco, inquam cum Apostolo, excludendo omnes Deos Ethnicorum sive in cœlis sive in terris, quibus primariam aut secundariam aut tertianam actionem falsò attribunt ; unum Deum Patrem, à quo omnia, & unicum Dominum Iesum Christum, per quem omnia : & præter hos nullam causam essentialem intelligo in machina mundana efficientem.

Ad ultimam Definitionis Aristotelicæ clausulam quæ asserit, fulgura deorsum moveri ; quoniam materia, ex qua fiunt, est magis compacta & terrestris, respondeo, rationem istam suam esse nimis tam gyganteo Authore debilem & insufficientem : Nam eodem respectu inferre possumus, quòd pulvis Bombardalis, cujus substantia est multò grossior & magis compacta, quàm est illa fulguris, debeat necessariò descendere deorsum : & tamen vidimus (experientia illorum locorum, quibus pulvis iste subijcitur, atque etiam in igne artificiali, quòd virtus istius pulveris est tendere sursum. Iam verò venio ad veras Fulminis & Tonitru descriptiones, etiam à scripto totius veritatis nobis assignatas.

Iob. 37. 11.

Iob. 36.

Eccles. 43. 14.

1. Cor.

SECTIONIS PRIMÆ, LIB. V.

CAPVT. XII.

*Quomodo fulgura rectè à vero Philofopho & juxta sacra
Scriptura instituta sint describenda.*

CUm ergo ex capitis præcedentis discursu pateat, quòd Aristoteles magnoperè & immaniter in sua opinione & concepta tam in materiali, quàm formali fulguris & Tonitru causa erraverit. mihi hoc in loco pro capacitatis meæ exilis validitate, veram & genuinam illorum definitionem ex profundo sacrarum scripturarum mari expiscari liceat, ut ea ratione vobis synceram ipsorum naturam originemque essentialem ostendam.

Fulgur est igneus quidam aër, qui ex cœlesti seu aëreo Dei Thefauro extrahitur & fulgidâ ipsius præsentia animatur, inque terram & mare ad voluntatem ejus sive sit in creaturarum bonum sive detrimentum exequendam emittitur.

Vel sic.

Fulgur est coruscans quædam claritas è nubis, quasi Tugurij divini cavitare procedens, quæ à Throno Iehovæ in terram & maria ad placitum ejus obeundum emittitur.

Quòd si velimus fulgur cum omnibus suis accidentibus describere & consequenter totam Tonitru essentialiam (quæ est naturæ mixtæ) describere, illud ex Testimonio sancto hoc modo præstare possumus.

Fulgur est ignis consumens, qui accenditur à facie seu præsentia Iehovæ, ad cujus claritatis aspectum & contactum nubes transeunt, & altissimus tonat seu vocem suam è cœlo edit, sagittæque ad impiorum destructionem ejaculare solet.

Vel sic.

Fulgur est ignis evolâs ab ore Iehovæ, de super à Tentorio ejus emissus, in cujus conspectu aquæ seu nubes (utpote timentes & Abyssi quasi conturbatæ transeunt, voxque Tonitru Iehovæ in rota movetur) atque carbones ignei seu sagittæ ejus, ad voluntatem suam in cœlis & in terris exequendam ejaculantur.

Vel sic.

Fulgur atque etiam Coruscatio est lux quædam munda & nitida facta in superioribus nubibus, quas ventus transiens purgavit.

In prima fulguris descriptione manifestum habetis, quòd causa ejus materialis sit aër, igneus locus, a quo de promittitur est arca Dei Thesauraria seu cœlum: Causa formalis in eo explicatur, quòd dicitur Spiritus seu aër igneus, Causam ejus efficientem facimus actum immediatum seu velle divinum: Denique causam finalem in eo detegimus, quòd ad voluntatem Iehovæ vel ad mortalium flagellum & poenam, vel

ad misericordiam & benignitatem ipsius præbendam emittitur: Quod totum ex Testimonijs sanctis in capite præcedenti expressis luculenter confirmatur.

Secunda descriptio confirmatur à Pag. Apoc. 4. na Sacra: Fulgura, ait Textus, procedunt à Throno. Et alibi: Præ fulgore in conspectu ejus nubes transferunt. Et alibi: ignis ab ore ejus evolavit. Et: ab ore ejus, velut tædis præeuntibus & quasi halitus ejus carbones accenderet, & flamma ab ore ejus prodiret. Et alibi: illuxerunt coruscationes tuæ orbi terræ. Porro: Iehovæ extendit nubes, quasi Tentorium suum & fulgurat lumine suo de super, cardinesque maris operit. Psal. 17. 9. Job. 41. 10. Psal. 76. 17. Job. 36.

Tertiæ verò descriptionis membra (quibus universa Tonitru natura enucleatur) ex testimonijs sacris partim prædictis & partim sequentibus confirmamus. Et imprimis causa Tonitru materialis ex hisce exprimitur, videlicet, quòd sit ignis exardens vel igneus aër, & per materiæ descriptionem ejus formam elicimus: Porro causam ipsius efficientem diximus esse Iehovæ irascentis spiritum: Effectum etiam illius agentis asseruimus esse nubium exagitationem & Tonitru vocem; & tandem finem indicavimus esse ad voluntatem divinam in impiorum ruinam perficiendam: Confirmatio horum hujus descriptionis membrorum, est talis. Ait Psaltes: ascendit fumus in ira ejus & ignis à facie sua exarsit: Carbones succensi sunt ab eo: inclinavit cœlos & descendit & caligo sub pedibus ejus &c: & posuit tenebras latibulum suum in circuitu ejus, Tabernaculum ejus tenebrosa aqua in nubibus aëris. Præ fulgore in conspectu ejus nubes transferunt, quando & carbones ignis: in tonuit de cœlo Dominus & Altissimus dedit vocem suam, grandinem & carbonem ignis & misit sagittas suas & dissipavit eos, fulgura multiplicavit, & conturbavit eos &c. In quorum siquidem verborum filo, omnia descriptionis præcedentis membra patefiunt & confirmantur. Psal. 17. 9.

Quartæ descriptionis particulæ etiam ex præcedentis Textus autoritate statuantur.

Ad quintæ autem confirmationem quod spectat, ea ex præcedentibus confirmatur: Porro etiam tertia & quarta hisce amplius fundavimus. Viderunt te aquæ (Deus) viderunt te aquæ & timuerunt, & turbatæ sunt abyssi: Multitudo sonitus aquarum, nubes dederunt vocem: Etenim sagittæ tuæ transeunt: Vox Tonitru tui in rota, illuxerunt coruscationes tuæ orbi terræ. Psal. 76. 17.

Ultima descriptio confirmatur sic: Iam non

nos respiciunt homines lucem, cum nitida est in superioribus nubibus, quas ventus transiens purgavit. Possimus etiam fulgura magis perspicue in natura Angelica describere: Verbi gratia.

Fulgura sunt ignes urentes, quos Deus creavit, ut sibi essent ad placitum seu voluntatem suam faciendam ministri.

Psal. 104. 4.

Ait David: Qui facis Angelos tuos ventos & ministros tuos ignem urentem: Nam, scire debemus, quod, ut Cherubin, id est,

aëreus spiritus est animator ventorum non accensorum: Ita Seraphin, qui est spiritus igneus est animator fulgurum: Sed, quoniam alibi, nimirum sect. 1. Port. 4. part. 2. lib. 4. memb. 1. cap. 20. de Meteorologia seu Philosophia mea sacra de abstruso fulminis & Tonitru interno Angelico, hoc est, de abscondita causa eorum efficiente, amplam effecimus mentionem, vos ad eum, si placeat, locum referam, ut ad Tonitru descriptiones citius descendam.

CAPVT. XIII.

In quo Tonitrua secundum Biblij sacri institutionem describuntur.

AD Tonitru naturam quod attinet, eam, perspicue ex varijs scripturarum sacrarum locis colligimus, in hunc modum esse describendam.

Tonitru est fragor in Tugurio Iehovæ, super quod, ipse lucem suam extendens radices maris tegit, terræque orbi illuminat, ut cum his judicet populum & det cibum abunde.

Iob. 36.

Hinc dicit Iob: Si consideret homo extensiones densarum nubium, fragores in Tugurio illius, extendit super illud lucem suam, cum his judicaturus est populum & daturus cibum abunde. In quo verborum filo tota prædicta descriptio elicitur: Nam ex eo patet, quod forma Tonitru sit fragor; efficiens verò causa Lux Iehovæ; materiale verò organum nubes densa, quæ dicitur Tugurium Iehovæ: Hinc ergo aliter: Posuit tenebras latibulem suum in circuitu ejus, latibulum ejus tenebrosa aqua in nubibus aëris: Præ fulgore, in conspectu ejus nubes transierunt, & intonuit de cælo Dominus. Denique finis Tonitruorum & Fulgurum inibi declaratur, videlicet, quod sit ad judicandum populum & ad dandum cibum abunde.

Psal. 17.

Vel sic.

Tonitru est vox Altissimi cum flamma & fulgure mixta à Deo ad conturbandos impios edita atque ordinata.

In qua, forma est, vox seu fragor cum sulphure: Efficiens causa, est ipse Iehovæ spiritus, & finis, ad impiorum flagellum. Confirmatur: Dominus de cælo Altissimus dedit vocem suam, grandinem & carbones ignis & misit sagittas suas & dissipavit eos, fulgura multiplicavit & conturbavit eos.

Psal. 17. 15.

Vel sic.

Tonitru est vox seu sonitus, à fulgure è Throno Dei procedens & è nubis cavitate, in aërem apertum, divino numine, ad voluntatem suam vel in creaturæ malum, vel in bonum, tam in caelis, quam in terris exequendam emissus.

Vbi causa formalis est vox seu sonitus: efficiens est fulgor Dei; ac tandem finis est in benedictionem vel maledictionem creaturæ. Confirmantur autem sic: A Throno procedunt fulgura. Et alibi: Nunquid mit-

Apocal. 4.

Iob. 38. 38.

tis fulgura & ibunt & revertentia dicent tibi adsumus? Et alibi: Ascendit fumus in ira ejus & ignis à facie ejus exarsit. Et, alibi: Nubes & caligo in circuitu ejus, ignis ante ipsum procedit & inflammabit in circuitu ejus. Alluxerunt fulgura ejus orbi terræ: & alibi: Vocem dederunt nubes: etenim sagittæ tuæ transierunt, &c: Vbi per sagittas fulgura hoc in loco intelligit. Unde alibi: Ibunt directè emissiones fulgurum, & tanquam à bene curvato arcu nubium.

Psalm. 17.

Psal. 97. 2.

Sap. 5. 22.

Vel sic.

Tonitru est vox Dei in nube elevata, impetu aquarum undique circumsepti & operi, antequam ignis præcedit & inflammatur in circuitu ejus.

Hinc ait Iob: Nunquid elevabis in nebula vocem tuam, & impetu aquarum operies te? Et alibi: Nubes & caligo in circuitu ejus: Ignis ante ipsum procedit & inflammabit in circuitu ejus.

Iob. 38. 34.

Psalm. 97. 2.

Vel sic.

Tonitru est vox Dei, ad quam multitudinem aquarum dat in cælo, fulguraque & pluviam facit.

Hinc scriptum est: Ad vocem suam dat multitudinem aquarum in cælo, & elevat nebulas ab extremitatibus terræ, fulgura in pluvia facit, educit ventum è Thesauris suis.

Ierem. 30. 13.

Vel sic.

Tonitru est multitudo sonitus aquarum, seu vox nubium à Dei corruscationibus toti terrarum orbi illucenibus, effecta.

Vel sic.

Tonitru est multitudinis aquarum aspectum Iehovæ timentium & perturbatarum sonitus: Vel vox seu fragor circumiens, quem dare solent nubes, quæ quidem vox immediatè à corruscationibus ex Throno Dei procedentibus, & è nubibus, quæ sunt Tugurium Dei, erumpentibus est edita seu procreata, ad voluntatem divinam exequendam.

In qua descriptione, materiale vocis hujusmodi, organum seu instrumentum est aqua, seu nubes aqueæ quasi timetæ & perturbatæ, unde & vocem seu fragorem & sonitum dare solent, ob penetrativam illam potestatem, quæ lucidus & fulgidus Dei aspectus fo-

P lius

SECTIONIS PRIMÆ, LIB. V.

lius mirabilium operatoris producit : Hinc dicitur : Præ fulgore in conspectu ejus nubes transierunt , grando & carbones ignis , intonuit de cœlo Dominus , & Altissimus dedit vocē suā . Et alibi : Viderunt te aquæ , Deus , & timuerunt & turbatæ sunt Abyssi , multitudo sonitus aquarum , vocem dederunt nubes , vox Tonitruui tui in rota : Causa etiam formalis in eò describitur , quòd cum fragore & corruscationibus fiat . Causa efficiens videntur esse fulgura , seu potius igneus Dei aspectus , ipsa fulgura animans , & ad metam à Deo ordinatam dirigens : Vnde fulgura sunt quasi instrumenta Dei in iracundia sua , ut gladius est instrumentum hominis percipientis , ubi tali ense percussisse dicimus , & non ensē : Quare ipsum Deum solum in rebus mundanis actorem , ipsorum Tonitruorum Patrem dicimus , qui emittit fulgura , quasi sagittas suas à Throno suo . Finem posuimus esse ad voluntatem divinam perficiendam .

Vel denique in hunc modum .

Tonitruum est vox seu loquela , seu eloquium , seu sonus ab ore Iehovæ procedens , quod sub toto cœlo , cum luce , super terminos seu oras terræ dirigitur , Postquam rugit sonitus , seu tonat Deus voce excellentiæ suæ , & nō investigatur : Postquam audita fuerit vox ejus , qui tonans facit voce sua mirabilia .

Hanc sic confirmatam habemus , audite cū tremore , ait Iob , vocē seu loquelam vel , (ut alius interpretatur) eloquium ab ore Iehovæ egrediens , sub toto cœlo dirigit illud & lucem super terminos vel oras terræ , post eū rugit sonitus , tonat voce excellentiæ suæ & nō investigatur , cum auditur vox ejus : Tonans Deus voce sua facit mirabiliter .

Ex hisce igitur evidenter apparet contra malefanas Ethnicorum opiniones , quòd neque sint exhalationes nec vapores cum illis , nec sol cum stellis , nec terra aut aqua nec Elementa , neque natura creata , sed solus Deus , qui est omnium mirabilium operator , qui est efficiens horum mirabilium causa immediata : Quod etiam , uti videtis , à sacro scripto habetis confirmatum , ne cum Ethnicis , hoc opus , aut naturæ imaginariæ , aut Elementatis illa attribuatis , quæ Creatori in primis ante omnia sunt attribuenda . Quare concludite , quòd summa est in Philosophis Christiani nomine insignitis , imprudentia ; Imò verò dementia haud recuperabilis , fidem tantam in vanis & mendacibus Ethnicorum de fulgure & tonitru opinionibus ponere , quibus homines tonitrua & fulgura esse quasi res adventitias , & naturali aëris seu cœli intemperie orta , & minimè divinitus emissa , facile persuadentur : Atque ita effectum solummodò respicientes , illum falsò pro causa efficiente æstimant , ac si æquum ac religiosum esset , opera à Deo Creatore effecta , creaturis ascribere . Quare , sciatis velim , me

hoc in loco more haud temerario , sed sedulo , seriò & bonis fundamentis stipatum scripsisse : Ut pote cui etiam & alij Philosophi , me longè in abstrusiori Iehovæ mysterio profundiores , astipulari videntur : Quippe , qui considerantes admirabilem Fulminis naturam , & abstrusam cæterorum Meteororum generandorum rationem animadvertentes , ea non opera naturæ alicujus secundariæ , cujus famam peripatetici tot laudibus videntur celebrare , sed immediatos summi Dei actus cum scripturis esse arbitrantur . Concludimus igitur , quòd sit evidens , opinionem Peripateticorum , tam Christianorum quàm Ethnicorum , esse errandam , longèque à veritate distantem ; Quippe , quæ dicit , fulgura nihil esse aliud , præter calidas & siccas exhalationes , ex terra extractas , & in mediam aëris regionem , attractiva solis & stellarum virtute , elevatas , quæ nubi densæ inclusæ , partim collisione nubium , partimque per Antiperistasin , quæ est inter loci frigora & suum proprium calorem , accenduntur ; cujus tum postea flammæ ex nube eruptione , coguntur tonitrua . Velim , ut quilibet sagax Christianus diligenter observet ex ijs quæ sunt antea dicta , utrum Tempestatis , Turbinis , & Tonitruorum mysterium ex re tam pauci momenti atque æstimationis dependeat , ac Aristoteles nobis tradidit , vel è regione , an potius ex inscrutabili profunditatis divinæ abyssò non emergat , cum fulgura , tradantur à veritatis fonte , esse igneæ Iehovæ tædæ , & lumina , quæ ab ejus Throno emanant : & cum Tonitrua dicantur voces , verba & eloquia Altissimi &c : Atque ob istam rationem Iehova istiusmodi Philosophorum mundanorum audaciam reprehendens , qui tantoperè actiones ipsius arcanas præjudicare , & se ipsos præcipitanter in causarum essentialium Mysteriorum Meteorologicorum profundum , sine assistentiâ & ductu divini spiritus immergere præsumunt , & mundum vix probabilibus seducere intendunt , ei persuadentes , ut credat , quòd arcana talia Dei Magnalia , à rebus tam stultis & inanibus , & secundum suæ phantasie imaginationem partis procedant . Eos in Turbine in hæc verba alloqui videtur : Auribus percipite & considerate mirabilia Dei fortis nostri , cum disponat Deus de illis , cum splendeat Lux nubis ? Sive : Nostrine de libramentis densæ nubis , mirabilis Dei perfecti scientijs ? Quæ nam est via , qua in partes diffilit Lux ? Cujus utero egressa est glacies ? Aut pruina cœli quis genuit ? Quâ nam viâ itur , ubi habitat Lux , & tenebrarum ubi est locus ? Quis dedit vehementissimo imbri cursum & viam sonantis tonitru ? Quis est pluvie Pater ? Vel quis genuit stillas roris ? Nunquid elevabis in nebula vocem tuam & impetus aquarum operiet te ? &c : Hoc , inquam , dicit Iehova Iobo è turbi-

Psal. 17.

Psal. 76. 17.

Iob. 37.

Iob. 38.

è turbine, & multò magis jactabundis hujus mundi Philosophis, sapientiæ veræ disciplinæ inexpertibus, illos deridendo & objurando, præ inani ipsorum præsumptione: & præcipuè indigitare videtur, ipsos Peripateticos, qui profitentur se omnia prædicta Dei arcana sine ullo divinæ sapientiæ instinctu intelligere, cum è regione, se ex eorum scriptis & doctrina, veræ Meteorologiæ ignaros, sapientibus veris declarant: Vir, Aristotele longè sapientior, ait: *Quis hominum cognoscit consilium Dei?* Nam, ratiocinationes mortalium sunt timidæ, & instabiles cogitationes eorum: In festum enim corruptioni corpus, aggravat animam, & deprimit terrena habitatio mentem plenam curis multis: & vix conijcimus ea, quæ in terra sunt: Quæ autem in coelis sunt, quis investigabit, & consilium eorum quis noverit, nisi tu dederis sapientiam & miseris Sanctum tuum spiritum è locis altissimis? Sic enim correctæ sunt eorum, quæ in terra sunt, semitæ, itaque sapientiæ fuerunt salvati &c: Ex quibus aureis Salomonis verbis colligimus, primùm, quòd Philosophi Ethnici fuerunt mysteriorum & operationum Dei arcanarum igna-

ri: Ut pote, in veræ sapientiæ rudimentis minimè instructi, cujus instinctu & directione, sapientes veri ad magnalium Dei cognitionem pervenerunt, ut testatur Sap. 7. Salomon, qui falsus est, se cognitionem, mediante isto spiritu habuisse, virium Elementorum & naturarum ventorum &c: Deinde, quòd vera sapientiæ disciplinâ, & Philosophiæ sanctæ subjectum, non sit in Philosophia Aristotelis inveniendâ, sed in libro totius veritatis, id est, Bibliosacro, quippe, quòd est vivum verbi revelati exemplar. Tertio, quòd maxima est in Christianis dementia, veritatem ibi quærere, ubi non est inveniendâ: Intellego in operibus Gentilium seu Ethnicorum: quòd in eo manifestatur, quoniam ipsa radicitus contradicunt veritati scripturarum, atque ob istam rationem eorum sapientiâ pronuntiatur ab Apostolo Iacobo, esse terrena, animalis & Diabolica: Verbum sapientibus sat est. Pro vero Lapidis Ceraunci, sive fulminaris ac Iridis coelestis atque aliorum Meteororum ortu seu origine, vos ad Philosophiam meam sacram seu Meteorologiam refero, ubi ea more Theo-Philosophico descripta invenietis, Jac. 3.

Conclusio istius sectionis primæ, in qua, fidelis omnibus pijs Christianis admonitio facta est, ut à Philosophia mundana abstineant, & firmiter sapientiæ, quæ à sacris scripturis docetur, idque ob rationis in isto Epilogo expressas adhæreant.

Liceat mihi jam in istius sectionis conclusione (ò vos Europæi, qui tam serè & tanto Zelo vitam vestram in Religione Christiana conteritis) ut calami mei argutiam & orationis meæ filum ad vos convertam, qui falsâ Aristotelis doctrinâ seducti, putatis Meteora, ac præcipuè fulgura & tonitrua esse res naturaliter contingentes, & per consequens, parvi aut nullius momenti aut æstimationis, ut pote aut à calida aut à frigida in aëre intemperie productas: Vos sedulò obsecro, ut Christiano more consideretis & observetis admonitionem istam, quam vobis pro ultimo ad istam sectionem Vale, commendo, obtestorque, ut assertionem meam antedictam, neque cachinnis aut derisione, neque contemptu rejiciatis, ut pote, qua vobis sufficienter & luculenter est probatum, quòd venti, Turbines & tempestates & fulgura & Tonitrua, imò verò & alia omnia Meteora quæcunque, sint opera manus Dei immediata: Nam isto meo conamine non modò vobis consolationem & salutem afferetis, dum terribilis nubium fragor, seu vox & eloquium Iohovæ, cum fulgure tremendo, & Turbines atque tempestates stupendæ adsunt, in animum revocando peccata vestra, & poenitentiam ducti, ad Deum cordialiter & humiliter orando, ut ea in iracundia & severitate sua non ju-

dicet, sed etiam honorem & gloriam ei attribundo, qui ab alto tonando, & sonos suos horrendos, tempestates, turbines, ventos, diluvia, cometas, grandines, nives & alia Meteora stupenda emittendo mirabiliter, tam ad flagellum, quàm ad beneficentiam creaturarum, operatur. Velim ergo, ut ingenuè sciatis, quòd sapientes mundi istius seculi Christiani, Philosophorum videlicet Ethnicorum assecræ, sunt aded ad hunc usque diem à sapientia hujus mundi occæcati, & imaginationibus suis decepti, ut fidem adhibere nesciant, quòd Deus mediante suo verbo, immediatè operetur omnia in coelo & in terra: Cum nihilominus pro certo à scripturis est determinatum, ipsum in una eademque essentia, licet proprietate diversa, efficere omnia per suum verbum, mediantibus suis creaturis, quibus utitur loco organorum, in quibus agit pro placito suo: Nonne, obsecro, est istud eorum tenens sive assertio, Authoritati sacræ opposita & contradictoria, quæ dicit, quòd quamvis sint, qui dicuntur Dij sive in coelis sive in terra; nobis tamen unus Pater, à quo omnia & unus Dominus, Christus Iesus, per quem omnia: Sed non omnes istam habent scientiam &c: Ex quibus verbis colligere possitis, quòd, tametsi nos mundani hoc vel illud opus attribuimus aut Angelis, 1ob. 37. 1. Cor. 8. 5.

SECTIONIS PRIMÆ, LIB. V.

gelis, aut stellis, aut ventis, aut naturæ alicui creatæ secundum Ethnicorum doctrinam: Tamen tales Philosophi veri Christiani, qualis erat D. Paulus, agnoscunt non nisi unicum Deum, à quo omnia in mundo sunt secundum placitum suum ordinata, & unicum verbum essentiale, nimirum Iesum Christum, per quem solummodo & non per aliquam creaturam mundanam, res seu actio quælibet à Deo Patre ordinata, immediate in effectum ducitur. Quod omne, tametsi veris Christianis pro mera veritate habeatur, tamen Philosophis & sapientibus hujus mundi, doctrina ista à sapientia cœlesti procedens, rejicitur & pro vanitate habetur. Et quare? Quoniam; ut ait Textus præcedens, omnes non habent istam scientiam: Quippe, qui magis respiciunt (ut ait scriptura) tenebras, quàm lucem: vanam dico istius mundi sapientiam, quæ est terrena, animalis & Diabolica juxta sententiam D. Jacobi: Vel, ut D. Paulus habet, mera stulticia coram Deo, quam illam, quæ est de supra à Patre Luminis, & sic erraverunt in imaginationibus suis. Vobis ergo ex corde meo suadeo, qui in Biblij sacri inquisitione versati estis & spiritualiter in lege Domini nostri Iesu Christi versamini, atque enutriti estis, ut vobiscum concipiatis atque iterum iterumque resolvatis, quod Deus in primis primam omnium rerum consistentiam, nimirum naturam humidam sive aquas, mediante verbo suo creaverit, & quod ipsæ manent & subsistunt in verbo & per verbum in eodem statu humido sive madido, quo fuerunt à mundi origine etiam ad hunc usque diem. Et, quod ex aquis suis Catholicis, per verbum suum coelos & terram creaverit, quæ etiam ad hunc usque diem firmiter in sua existentia atque essentia per verbum consistent: Ut testatur D. Petrus. Epist. 2. cap. 3. Præterea mediante eodem verbo produxit lucem in cœlo, atque etiam solem, lunam ac stellas cum cæteris mundi creaturis, ut sibi loco organorum diversorum, in quibus juxta placitum suum operaretur tam in cœlo, quàm in terra interserent: Quæ omnes moventur & agunt in & per verbum Dei, & in conclusione probatur, Deum solum mediante suo verbo operari omnia in omnibus, ut ait Apostolus. Quod cum ita sit, scire velim libenter, ubi sit Physica illa Peripateticorum natura, cui formam & actum distinctum essentialem ex se & per se assignant? Profectò certissimum est, nullum esse talem actorem Catholicum, quem somniaverunt Peripatetici, sed est solum Dei verbum, seu Christus ille Catholicus & omnia implens (ut ait Apostolus) una æterna sapientia, quæ replet orbem terrarum (ut Salomon affirmat) unus in corruptibilis sapientiæ spiritus, qui in

est omni rei, qui operatur omnia in omnibus: Unde sequitur, quod sine eo nihil aut agere aut movere aut existere queat.

Quatenus igitur aer est pars cœlestis consistentiæ; sequitur, quod à Deo per ipsum verbum sit factus, & quod in ipso verbo ad hunc usque diem quasi natus, quippe, quod comprehendit omnia, ut pote, quæ in eo perpetuò constant, ut testantur scripturæ: Unde sequitur, quod ipse à verbo & per verbum movetur pro placito ordinantis: Imò verò in aere, cum sit Dei Thesaurus seu arca Dei Thesauraria, sunt multa sacraria, ex quibus mediante verbo, quod ab Angelis Dei, potentibus robore, efficitur (ut testatur David) varia Meteororum genera assidue procreantur; Quemadmodum probatum est antea, quæ diversorum Angelorum seu spirituum ventis præsidentium, gubernationi committuntur; Qui etiam secundum suam existentiam ex aere creantur, & in aere mediante verbo morantur & per consequens moventur & agunt in verbo, seu in & per unum & eundem spiritum divinum, quem Propheta Ezechiel, sic volente Deo, à quatuor ventis ad ossa mortua resuscitanda vocavit, cujus ministerio & ductu (verbo eos movente & in eos operante) omnes species Meteorologica generantur & sensibiliter producuntur in aere; Imò verò omnes tempestates mirabiles, quæ mundo eveniunt, efficiunt. Atque hinc est, quod Psaltes Psal. 104. 4. dixerit: Qui facis Angelos ventos, & ministros tuos ignem prentem. Et alibi: Psal. 67. 18. Dei currum duæ sunt myriades, multa millia Angelorum, Dominus cum illis est; Dominus Sinai in Sanctuario habitans. Hi ergo spiritus, qui in respectu eorum externi ab aere erant facti, officia sua cum summa diligentia in aere exercent, & secundum divinam ordinationem movente in ijs verbo circa tempestates, nubes, pluvias, nives, grandines, pruinas, glaciem, fulgura, Tonitrua, cometas, Chasmata, inundationes, calores, frigora, siccitates, humiditates & omnia alia, quæ in aere versari solent: Hinc ergo testatur Revelator, quod ordinatione divina quatuor Angeli, super quatuor angulos seu cardines terræ constituentur præsides, quibus imperium super quatuor mundi ventos habentibus erat assignatum, terræ & aquis & arboribus & fructibus nocere: Sed, ibidem dicitur, quod isti præsides Angelici non habuissent potestatem, damnosam sive tempestuosam suam violentiam exercere & exequi in terram & aquas, quousque Angelus ille Imperialis, qui ascendeat ab Oriente, illis agendi atque movendi veniam concessisset, hoc est, nisi à verbo (quod magnus alibi dicitur Angelus, qui Apocal. 1. se ipsum nominavit Alpha & Omega) ad tale opus agerentur & incitarentur.

Ioh. 1.
Ephes.
1. p. 1.
1. p. 12. 1.

tur. Nonne ex præcedentibus (testante Davide & libro Regum) intelleximus, quòd Deus inclinando cælos descenderit, & ascenderit super Cherubin, id est, æreum Angelum, & mediante eo, Verbum Dei efficiens volaverit super alas venti & nubes contraxerit & accenderit eas, & fulguraverit & tonaverit de cælo: & aquas e nubibus cribraverit & carbones fecerit in ære volare &c. ? Sed totum hoc Philosophis Ethnicis erat incognitum, atque ob istam rationem disciplina ista veritatis, à Christianis ipsorum discipulis, penitus rejicitur vel saltem negligitur: quippe, in quorum dictis & scriptis falsus Aristotelis spiritus Dominium habet, primumque in eorum scientia sibi vindicare videtur locum. Tametsi ergo ista mea admonitio apparebit fortasse ijs, qui firmiter & obstinaciter suis imaginationibus Chimerijs, & subtilibus Aristotelis documentis adherent, vilis, vana, ridiculosa & minimæ aut nullius æstimationis. Tamen istiusmodi farinae homines scire atque mente clariori intelligere velim, quòd ipsa sit res maximi momenti & consequentiæ in statu Christiano, utpote, quæ concernit honorem & Majestatem Dei. Nam, mediante ea, veri Christiani reales & essentialis tempestatum atque aliarum Dei operationum mirabilium causas, fundamentaliter addiscere possunt, atque exinde intelligere, quod non casu aut fortuito eveniant aut aliquo actu proprio & ipsis naturaliter insito, ut Ethnici phantastici in suis scriptis finxerunt: Sed, quòd e providentiæ divinæ sacrario seu ejus Thesaurò producuntur, & deorsum, mediantibus ministris Angelicis per verbi divini actum inmittuntur, vel ad impiorum afflictionem & flagellum, aut ad peccatorum suorum recordationem, ut pœnitentia tandem præ timore ducti respiciant: Et quandoque ad creaturarum beneficentiam, & ad cibum pro ipsis comparandum: Unde Iob: si consideret homo extensiones densarum nubium, fragores in Tugurio illius, extendit super illud lucem suam, cum his judicaturus est populum & daturus cibum. Quo inquit, tempestates fieri tam ad judicandum, & puniendum populum, quam ad dandum ipsis nutrimentum: Quare, ipsi terrefacti cum vocem seu eloquium Domini ab alto in tonitru audient & indignationis ipsius flammæ & coruscationes timidè intueantur aut inundationes ex nimia vel pluvia vel nive præter rationem exsurgentes, vel Cometas cum ære corrupto terrore percussi percipiant, ad pœnitentiam exinde inducantur seque humiliter corâ Deo prostantes preces ad creatorem omnium effundant, ejusque auxilium in tanta necessitate & periculo humiliter & pœnitenter implorent: illum supplicando, ut tempestatum furorem mitiget, & ipsius malitiam à se suisque pro misericordia sua & pro amore

Filij sui Iesus Christi avertat, ministrorumque suorum tam aquosorum, quàm igneosorum & ventosorum rabiem supprimat, ac tandem, ut ipsis tempora atque ærem mitiorem & clementiorem cum imbribus fertilioribus concedat, & quòd familiæ suæ & domesticis & animalibus & jumentis, cum fructibus terræ ad cibum ordinatis, benedicat & à violentia Angelorum tempestuosorum & malevolorum, qui sunt, iræ ipsius instrumenta, defendat. E regione, qui istud meum consilium, quod fundatur super veram sapientiam, negliget, & cum porro vel sue in luto seu corno versari gestiet, & documentis sapientiæ mundanæ (quæ est stultitia coram Deo) firmiter adheret, & per consequens vult, quòd magnalia Dei Meteorologica in mundum contingenter & per accidens ac sine ullo interno principio agente eveniant, atque ob istam rationem ea, quatenus communiter in cursu naturali evenientia negliget, ac proinde illa neque (uti Christianum decet) timebit, neque ipsum, qui est eorum author & creator immedie agnoscat, est meritò inter ipsos numerandus, quos sapiens istiusmodi sermonis filo indigitat: Vani (inquit) sunt omnes homines, in quibus non inest scientia Dei, Sap. 13. 1. & de ijs, qui videntur boni non potuerunt intelligere eum, qui est, neque operibus attendentes agnoverunt, quis esset artifex. Et Apostolus de istiusmodi: Revelatur ira Dei de cælo super omnem impietatem & injustitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in injustitia detinent: Invisibilia enim ipsius à creatura mundi per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus & divinitas, ita, ut sint inexcusabiles &c. Caveat, inquam, talis, ne in eum dirigat Deus fulgura sua directè, & quasi ab arcu bene gubernato: Nam sciat velim, quòd fulgura non solum sensum habent, sed & ratione quadam mirabili & Angelica imbuuntur ad mandata divina ad versus impios & operum Divinorum contemptores exequenda. Fulgura (dicit Iob) nunquid mittit & ibunt & revertentia dicent, adsumus? Sit ei pro Exemplis puella illa Hiberniensis, quæ pro suo contemptu & blasphemia in eodem sui corporis loco, quem cachinnando elegit, erat miserabiliter percussa. Et Peripateticus ille Salopiensis, qui pro sua à divinæ Mejestatis actu derogatione, ut famam opinioni Aristotelis arrogaret, Solus inter cæteros itinerantes, in plano Salopiensi est exanimatus. Respiciat exempla alia potestatem divinam in tempestatibus arguentia, à me Sect. 1. port. 4. part. 2. lib. 4. Membri 1. cap. 20. expressa & videbit apertis oculis, quòd Dei virtus & potentia insit Meteoris, & quòd numinis divini contemptoribus ne parcant quidem.

76. 17. 9.
2. Reg. 12. 8.

Iob. 36.

Sap. 13. 1.

Rom. 1. 18.

Sap. 7. 22.

Iob. 38.

EPILOGVS.

EX his, quæ in sectione hac prima sunt prolata (lector Christiane iudicio & Eruditione prædite) immanem illam differentiam, quæ inter est inter sapientiam mundanam (quam Apostolus facit meram stultitiam coram Deo) atque illam, quæ de cælo à Patre Luminis descendit (quæ est essentialis spiritus sapientiæ) oculis, ni fallor, apertis discernere queas, & consequenter videre liceat, quod Philosophia Peripatetica, quæ fundatur super sapientiam huius mundi, quatenus traditioni hominum & mundi Elementis, & non Christo seu Lapidi vero Angulari innititur est inanis fallacia, seu figmentum præstigiosum, & per consequens illa Patriarcharum, Prophetarum & Apostolorum Philosophia, quæ fundatur super Christum, seu Spiritum Dei Catholicum, in quo est plenitudo Divinitatis corporaliter, est unice vera, realis & essentialis quæ immediatè descendit à Deo. Quare, pro conclusione vos Peripateticos Christianos in verbis istis ipsius Moyhs (cujus Philosophia hæc nostra est typus ex ætate) mihi alloqui liceat: Contestor hodie contra vos cælum & terram, me vitam & mortem, bonum & malum, benedictionem & maledictionem proposuisse vobis: Quare eligite vitam, ut vos cum semine vestro vivatis & in cognitione atque intellectu veri Dei locupletes fiatis: Nam in vera sapientia consistit sincera, pura & sancta Philosophia, in qua sita atque radicata est infallibilis rerum omnium scientia & disciplina: ut testatur Apostolus, dicens, quod in Christo sint omnes Thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi, & per consequens non in Philosophia illa Ethnica,

Deut. 30. 19.

Colof. 2. 3.

F I N I S.

Appendix quædam huic sectioni Philosophiæ Moysaicæ primæ annexa, est volumine quodam Germanico Francofurti non multis ab hinc annis impresso, extracta, cui Titulus est (Tabula revelationis Majestatis divinæ capite primo Genesios comprehensa) quæ acriter contra Ethnicorum Doctrinam ac Christianos ejusdem discipulos invehitur.

Proœmium Authoris.

CUm neminem mente sana præditum latere possit, quàm plurimos & quasi infinitos veritatis adversarios ubique in mundo versari, (nullus enim inimicus, scientiæ & sapientiæ veræ ignaro (cujus farinae hominum ingens ubique terrarum disseminatur multitudo) deterior ac periculosior est inveniendus) necesse habeo credere, me, pro pio & honesto hoc meo conamine veritatis causa suscepto, nil præter risum, cachinnos, opprobria, maledictiones, invectiones Satyricas atque omnium generum convitia, à mundanis partim ignorantia excæcatis, partimque Philosophia Peripatetica contaminatis radicaliter, loco mercedis ac præmij fore accepturum, ita, ut quid facerem aut quò me verterem haud quaquam intelligerem, nisi ipsam veritatem, cujus est omnia, imò verò ipsum Diabolum cum suis asseclis vincere, pro me pugnantem haberem. At quoniam haud minimum est homini calamitate circumsepto solamen, fidelem & Theodidactum in suis angustijs habere socium, qui sagittarum ex livoris & malevolentiae pharetra extractarum, & in eum maligniter emissarum, portionem sustinere, & labores ejus atque ictus in eum inflictos alleviare queat, ideo unum in isto meo conflictu elegi, virum, inquam, scientiâ admodum strenuum & me ipso millies profundius in Mysterijs Dei atque arcanis verbi ejus operationibus immersum, (nam quòd ego Theoricè & sola contemplatione ac diligenti sacrarum literarum lectione didici, hoc ille non solùm speculatione & lectione, sed etiam oculari praxi & reali in Tabula Sophorum inspectione instructus, intellexit, uti ipse in volumine suo antedicto asseverare videtur: Vnde & Ethnicorum errores & vanitates non modò luculenter & ad vivum in eo depinxit, sed etiam acriter adversus eas invehitur: Hinc ergo est, quòd membra nonnulla ex viri illius doctissimi operibus abstraxerim, quæ Ethnicorum librorum inanitatem, & Philosophiæ eorum vanitatem, ac Christianorum ejusdem discipulorum ineptias ad amussim & enucleatè detegunt, eaque in unum quasi fasciculum idèd colligavi, ac huic meæ sectioni Philosophiæ Moysaicæ primæ appendicem feci: inprimis, ut seculi istius malevolis indicarem, me primum non fuisse in istiusmodi pia reformatione motorem aut Authorem: ac deinde eò quòd voluminis illius Dominus, in omnibus mecum convenire & opinionibus meis exactè astipulari videtur: Agnoscit enim, omnia ex aqua originaliter fuisse facta: Fatetur, universa à verbo Dei creata, atque etiam num ad hunc usque diem in eo continuata, præservata, aucta, & multiplicata: Dicit, Deum sine creaturarum assistentia per Verbum operari omnia in omnibus, & consequenter nec ullam Ethnicorum naturam, nec causas earum aut secundarias aut tertianas admittit: Narrat aërem seu universum cœlum esse aquam (unde ego illum pro Elemento Catholico habeo) eumque Verbo Dei, mediantibus organis Angelicis duci. Porro ait, quòd Angeli movente verbo omnia Meteororum ac Tempestatum genera, in & ex aëre, quasi arca Dei Thesauraria producant: Concluditque, Verbum movere Angelos, Angelos ventum, & ventum aërem, uti in Appen-

SECTIONIS PRIMÆ APPENDIX

dice ista sequenti latius apparebit. Profecto haud minima erat mihi in lucubrationibus hisce meis consolatio, me virum tam solidā doctrinā præditum & in profundis Dei Mysterijs adeo versatum habuisse in tanti momenti negotio comitem, mihiq; in uno eodemque subiecto tam concinnē convenientem. Sed quid mirum, cum in solidissimum & unicé verum fundamentum, lapidem nimirum Angularem Christum Iesum super ædificavimus ambo.

Membrum hujus appendicis primum, ex capite sexto libri sexti Tabulæ revelationis Majestatis Divinæ, Capite primo Geneseos comprehensæ extractum: in quo Author, Ethnicorum doctrinam Christianosque ejusdem discipulos acriter reprehendit.

Cripta Ethnicorum adeo palmam in Christianorum Scholis obtinuerunt, ut ipsi ludimagistri parum vel nihil de Biblicis veteris & novi Testamenti scriptis sciant aut intelligant: cum tamen Deus in prima sanctione sua, qua cum Moysæ & Israëlitis collocutus est, jussit junioribus & provectioribus omnique adeo populo timorem Dei inculcare; ut nimirum ipsum solum invocarent, & præcepta, ordinationes atque sanctiones ejus observarent: Etenim minister ejus Moyses, ex mandato divino universum populum Israëliticum sic alloquebatur. Hæc sunt præcepta, mores, & jura, quæ Dominus Deus vester mandavit, ut ego vos doceam & vos discatis & faciatis ea in regione, in quam proficiscimini occupaturi illam, ut timeas Dominum Deum tuum & observes omnia ejus mandata & præcepta, quæ injungo tibi & filijs ac nepotibus tuis per omnē vitam vestram, quo vivatis diu. Audi Israël & observa, ut facias illud, quod Deus tibi dat in mandatis, quo bene tibi sit & valde multipliceris, sicuti locutus est tibi Deus Patrum tuorum, in regione, ubi est lac & mel. Audi Israël Dominus Deus tuus unus est, dilige Dominum Deum tuum ex toto corde & tota anima & ex omnibus viribus: Et verba illa, quæ tibi hodie præcipio semper observabuntur in corde tuo, & filijs tuis ea annuntiabis & recordaberis illorum, & loqueris de illis, quando fueris in domo tua vel ambulaveris in via, quando sederis vel assurrexeris & alligabis ea pro signo ad manum tuam & erunt tibi in memoriam præ oculis, ac describes ea in postibus januæ tuæ. Timebis Dominum Deum tuum & illi soli servies. Non jurabis per nomē ejus neque alienos Deos coles populorum istorum, qui vos circumdederunt. Etenim Dominus Deus tuus est Deus zelotes in medio vestrum, ne exardeat ira Domini super te & consumat te de facie terræ: Non tentabitis Dominum Deum vestrum.

Deut. 6.

Hic videtis (mi Christiani) qua ratione Deus aperuit Ludum vel scholam filijs suis, jubendo nimirum, ut infantibus quoque timor & præcepta Domini statim ab ipsis cunabulis proponantur & inculcentur; quinimò etiam, ut in pectore suo præcepta divina secum circumferant, recordentur eorum & loquantur de illis, sive sedeant domi, sub tectis suis, sive peregrè per loca aliena transeant, vehantur aut equitent, sive dormiant, sive ambulent, sive surgant. Nec solum recordari debent eorum, sed etiam ea ad actum deducere & omnibus viribus vitam suam secundum illa instituire: Et, nequando obliviscantur eorum, sed in præsentia memoria semper illa secum circumferant, jubentur præcepta divina pro signo alligare ad manus suas & in perpetuam memoriam describere ea in parietibus ædium & postibus januarum suarum. Quod si verò præceptis illis divinis non sint obtemperaturi, sed insuper adhuc tentaturi Deum, quasi non seridè res ageretur, vel nulla poena transgressoribus foret infligenda, minatur illis Deus in eum casum, lævissimas & gravissimas poenas, quod velit eos delere de facie terræ. Quamvis hæc sunt rectissimè à Deo ordinata; attamen vos multas inanes ac futes rationes in contrarium allegatis, astruentes, quod juniores istiusmodi res arduas de Deo & præceptis divinis nec percipere, nec intelligere, multò minus ad usum transferre possint; ac propterea illis faciliora & minus ardua proponenda, videlicet Fabulæ Æsopi, disticha Catonis, Bucolica Virgilij, alia Ethnicorum scripta, quæ huc usque in scholis Christianorum quotidiana ac usitata fuerunt, quippe quæ melius juventuti conveniant; atque præterea etiam perlegendas esse illis animi causa, Comedias Terentij & Plauti, ac tradendos etiam libros sancti Aristotelis, in quibus tractat de rebus naturalibus & supernaturalibus, ac de essentia Dei, describens simul ordinem mundum ac cælum: Ex istis nimirum libris posse juniores haurire Dei & creaturarum divinarum

narum ac totius mundi cognitionem. Tum verò postea jactis hisce fundamentis promovendam esse eandem juventutem ad scripta Rhetorum, Ethnicorum, & exercendum in recitationibus orationum publicarum, quò reddatur tantò animosior, & ut possit ea, quæ de rebus naturalibus & super naturalibus, atque etiam de Dei essentia & de creaturis divinis ac mundo addidit, alijs vicissim constanter & magno animo proponere: Quo deum factò, putatis liberos illos vestros eo modo imbutos atque institutos, esse optimos ac doctissimos oratores & concionatores, ita quidè, ut nemo eos valeat disputando ac edisserendo vincere vel superare. Ad quæ tamen scire debetis, quò erretis toto coelo, siquidem nec scripturas nec virtutem Dei sciat. Anne aded sagaces estis, & per spicaces, & tamen non intelligitis, quid Deus à vobis requirat? Neque enim animadvertitis, quòd multò majori ac difficiliori labore exscriptis Ethnicorum ineptiæ illæ pueris inculcentur, quàm si in timore Dei & præceptis divinis erudiantur. Etenim, si infans quatuor vel quinque annorum legere discat decalogum, & memoria eum retineat, suo satis fecit officio. Postea breves illis interpretationes sunt tradendæ, ut exercent illas ad invicem per quæstiones & responsiones: Et quamvis hæc omnia per infantiam non satis intelligant, tamen eam inde utilitatem percipiunt, ut possint ea retinere firmâ memoriâ, usque dum adolescant, maturum judiciû consequantur, & in verum eorum sensum ac intellectum inquirent; Quinimò etiam præterea affuescunt hac ratione ab ineunte ætate loqui de Deo, & alios de eo differentes audire. His postmodum altiora possunt in lege divina, in Prophetis, & Psalmis facillè proponi & inculcari atque simul etiam interpretationes eorundem tradi, ita ut per accuratam & quotidianam exercitationem, illa omnia melius & rectius percipiant, intelligant & memoriâ retineant, cum nullus circa ea ineptijs Ethnicis distrahantur & impediuntur. Atque hæc quidem piè peraguntur: Hujusmodi informationi largitur Deus Spiritum Sanctum & benedictionem divinam, artem, scientiam & intellectum. Verùm vos hæc omnia dimittitis, & producitis vestros Doctores Ethnicos; circa eos opertet vos multum laboris & molestiæ proferre, antequam doctrinam illam Ethnicam liberis & discipulis vestris possitis inculcare, atque simul etiam discipuli vestri plurimum temporis, & vel decem, viginti, & nonnunquam etiam triginta annos consumunt, priusquam subtiles illas, alios circumveniendi technas imbibant & addiscant: Quibus tamen omnibus ita plavè perceptis, ut nihil amplius restet, quod non pernoverint, non multò sunt doctiores, quàm Michael ille germanus, & neque Deum neque creaturas ejus cognof-

Math. 22.

Marc. 12.

cant, nec aliud quicquam de illis sciunt; quàm quòd granen est viride, quòd vacca sit varijs distincta coloribus, quòd equus sit scutulatus, quòd aqua sit humida, & quòd Deus sit talis, qualem ipsi eum esse ex traditionibus Ethnicorum somniant, ac quòd mundus sit æternus.

Hæc & similia phaleratis suis sophisticationibus aded norunt pingere & exornare, ut vel somnolentum etiam canem valeant per ea ex cineribus provocare: Cùm interim ne minimi quidem grani des *Maganricens* proprietates & virtutes, vel minima saltem ex parte cognoscant. Et tamen docti nihilominus haberi volunt, ac disputare de Deo ac operibus ejus, in quibus revera magis cæci sunt, quàm lucem fugiens talpa: ô miseri & occæcati! An non veremini disputare de Deo & operibus ejus, quæ non novistis? Neque enim quisquam novit Deum, nisi solus Spiritus Dei. Quoniam igitur vos tanquam veri Ethnici Spiritum Domini non habetis, atque ea etiam de causa Deum non cognoscitis, quomodò de Deo & creaturis ejus ullo solidæ veritatis fundamento differetis aut scribetis? Etenim hic attendendum est ad illud, quærite primum regnum Dei ac justitiam ejus & reliqua omnia adjicientur vobis. Sed vos Deum & doctrinam ejus deseruistis, & loco ejus filijs vestris ac discipulis Ethnicam doctrinam proposuistis ac inculcastis, & propterea Deus vos in erroribus vestris reliquit, ita ut per illam vestram doctrinam Spiritum Sanctum non habeatis: Sed per lectionem Scriptorum Ethnicorum in loco Spiritus Sancti Spiritum immundum in scholas vestras invitatis, qui etiam vobis fideliter assistit & opera vestra promovet, quò & vos & discipulos vestros impotentiam suam & sub coronam vel jugum potius imperij sui pertrahat & redigat. Quamvis enim in scholis vestris decantetis canticulam illam. Veni Sancte Spiritus, & postmodum discipulis vestris per integrum diem scripta Ethnicorum summo studio prælegentes, speretis venturum ad vos Spiritum sanctum: Attramentum nostrum ille, sed loco illius idolum vestrum Diabolus, ad vos venit: Ille vobis in scholis vestris opitulatur, ut pote, cujus instrumenta estis, quamdiu libros illos Ethnicos tractatis: Sed vos replicatis, haberi etiam simul apud vos scholas alias, in quibus scriptura sacra prælegatur, ne scilicet in alterutro defectus aliquis deprehendatur. Etenim aliquas etiam scholas habendas esse, in quibus Philosophica tractentur, ea quidem, quæ omnium optimè Ethnici descripserint, neque enim hauriri ea ex sacris scripturis posse: Sed postea demum, quando quis plenè ex Ethnicorum scriptis Philosophica præcepta addidit, facillè eum evadere Doctorem excellentissimum *Paginæ sacre,*

Q

ô factu-

SECTIONIS PRIMÆ, APPENDIX

Samch. 3.

Ō factos delirantes! Quis usquam Spirituum immundorum suggestit vobis Philosophiam, vel, uti eam vocatis sapientiam, apud Diabolum & filios ejus ac desertores Dei Ethnicos esse quærendam? Cùm tamen Deus ipse attestetur, se solum esse verum fontem & scaturiginem sapientia. An verò non satis superque intellexistis, Deum unicam duntaxat scholam aperuisse, in qua iusserit se solum timeri, mandata sua observari & sibi soli inserviri? Quomodo hæc conveniunt, quòd conamini habere scholam sacrarum literarum, atque simul etiam ipsi Diabolo extruere scholam Ethnicam? Neque enim potestis servire Deo & Diabolo. Ad hæc etiam schola illa vestra, quam Theologiam dicitis, formam non habet deo placentem: Etenim nullum vos in eo Doctorem admittitis, nisi scriptorum Ethnicorū rudimenta prima, & vel omnimodè etiam fundamenta totaliter ac plene perceperit atque imbibierit; Quippe hunc demum idoneum esse ad docendam sacram scripturam asseveratis, ita quidem, ut Diabolus in utraque hac schola vestra modo horrendo ad clavum sedeat & manifestè homines ac publicè circumveniat & ad se alliciat. Proinde vos ipsi, ō miserissimi discipuli, hæc aliquando altius considerate, excutite hoc jugum Diabolicum, deserite scholas vestras impias, & convertimini ad Deum vestrum, & maxime idoneum ludimoderatorem, qui ipse vobis ultro scientiam, artes ac sapientiam; Imò etiam Spiritum Sanctum & vitam æternam offert ac pollicetur: Etenim videtis, quòd in scholis istis Ethnicis, timor Domini & præcepta ac mandata Divina neque ad manum alligentur, neque parietibus & postibus vel januis inscribantur, uti alioquin Deus ad perpetuam istorum memoriam fieri iussit, in multoque minus aliquem vel domi vel ruri, vel inter dormiendum vel inter ambulandum vel inter surgendum recordari illorum, aut loquide illis: sed contrarium potius est ante oculos, quòd nimirum omnes omnino aedes, parietes, cœnacula, fenestræ, januæ, postes, libri, pocula, patinæ, orbiculi, cultri, gladij, frameæ & annuli, Ethnicorum sapientum sententijs ac dictarijs, loco Dei, atque timoris & præceptorum divinarum sunt completi, ne scilicet domini rerum istarum, obliviscantur unquam Doctoris sui & doctrinæ ejus. Hoc jam verè est impudenter Deum ac Dominum suum tentare. Etenim, dum loco scholarum Deo aperiendarum Ethnicas scholas isti homines erigunt, atque hac ratione Deum blasphemant, autuantes, apud eum non agi hoc negotium seriò nec cordi illi esse: Ac proinde se quoque propter hanc suam mandati divini transgressionem, nulli penitus pœnæ subjugandos esse, tentant hoc ipso, Deum quando nimirum pro concessi-

one Spiritus Sancti eum invocant, atque interim diabolicam doctrinam tentant: quocirca etiam juravit Dominus, se istos blasphematores atque tentatores deleturum de facie terræ.

Schola ista prædicta, quam Deus ipse instituit, esse debebat veluti Mater & origo Ecclesiæ suæ Israeliticæ: Vnde etiam tot Sacerdotes, Levitæ, Cantores & Diaconi provenerunt. Illi doctrinam Divinam unà cum Prophetis & politicis sanctionibus in Ecclesia Dei: Inde à Moyses usque ad adventum Christi legerunt, docuerunt, & didicerunt, ita quidem, ut etiam ex istis omnibus virtute Dei omnes ipsius creaturas cognoverint plenissimè, & tantam sibi comparaverint sapientiam, qua certò præsciverunt futurum, ut Messias verus Dei Filius ex Virgine in Bethlehem Judæ nasceretur: Et postmodum quando natus erat Christus, & suo tempore ad templum ascendit, ibi ille Doctores invenit ac discipulos legentes ac docentes Moysen & Prophetas, absque omni depravatione & corruptela ac mixtura doctrinæ Ethnicæ. Quia autem credere volebant, verum Messiam jam exhibitum esse & legem atque Prophetas in Christo illo præsentem metam ac terminum suum attingisse, idcirco Christus Ecclesiam illam Judaicam in Christianam Ecclesiam transformavit, loco circumcisionis Baptismum instituit, & novas scholas & Doctores introduxit. Atque illi etiam unanimiter contra Ethnicorum doctrinam & eorundem Idololatriam sunt concionati, & populum ad solum Christum remiserunt, illum nimirum esse verum Deum cum Patre & Spiritu Sancto, pari Majestate, gloria & potentia: ac humanitatem veram illum peccatorum nostrorum causa assumpsisse. & crucifixum esse pro peccatis nostris, atque hac ratione à morte æterna nos redemisse, tertia quoque die resurrexisse à mortuis, ascendisse in cœlum, sedere ad dextram Dei, unde venturus sit judicare vivos & mortuos. Hæc doctrina tempore duodecim Apostolorum, & post eorum discessum longo tempore, in pleno fuit vigore, explosa omni Ethnicorum Doctrinâ & plurimis etiam librorum eorum combustis, donec tandem perverfi illi Ethnici, qui etiam ante Christum natum extra Dei Ecclesiam in pretio & Authoritate fuerunt, rursus sese per libros suos apud Christianos insinuaverunt atque sese ipsis immiscuerunt & venenum suum inter ipsos seminaverunt, ac Sophisticationibus suis multos Christianos à semel agnita & recepta fide Christiana averterunt, atque præterea omnes Christianorum scholas libris suis repleverunt, uti hoc quotidie in oculis omnium hisce nostris temporibus observatur: Tantum enim Satan Ethnicis illis Sophis-

AA. 19.

phismatum technis obtinuit, ut non solum multos Christianos à vera fide seduxerit, Sed insuper etiam illos, qui erant residui, tanto dementiae malo excaverit, ut Ethnicos illos libros in scholis suis ferant, & radices agere permittant ac tantopere illis delectentur, ut persuaderi illis nulla ratione possit, ut tollant illos & summoveant ex scholis, atque veras Dei scholas, sublatis illis, aperiant & instituunt. Proinde ut error iste abominandus & horrenda obominatio ex Christiana Ecclesia tandem aliquando extirpetur & scholae ab illis repurgentur, magistratus in illud serio animadvertet, & ludimagistros coget, libros ejusmodi Ethnicos abolere & igne consumere. Quo facto verbum Dei strenue crescat & firmiter permanebit, non secus ac tempore Pauli factum est in Epheso, ubi libri quam plurimi comburebantur: Et enim, si quis avertere & summo vere voluerit malum, necesse est, ut causam mali tollat. Si vis, ne infans aliquis cultro laedatur, adimendus erit ei cultellus & removendus. Quando quidem igitur per libros Ethnicos tantum Ecclesiae Christianae damnum inferitur, merito omnes Principes debent in id incumbere sedulo, ut primo quoque tempore doctrinam Ethnicorum & libros eorum ex scholis suis tollant & summoveant, igneque comburant, & severe & sub gravissimae poenae comminatione impressionem eorum atque distractionem prohibeant & interdican: Ac praeterea etiam cum doctis, peritis ac prudentibus viris consultationem atque deliberationem suscipiant, qua ratione possunt ubique locorum scholae ad praescriptum mandati Divini institui ac aperiri, in quibus solus timor Dei & praecipua divina una cum Prophetis, Psalmis, Evangelij ac politicis sanctionibus Moysis, doceantur & praeligantur. In illud etiam simul summo studio & accurata diligentia serio animadvertendum est, ne clanculum & intra privatos parietes rursus venenum illud & Sophisticatio Ethnicorum aliquibus obrepat, atque hac ratione totum negotium vicissim evertat. Hoc modo resisti possit diabolo, quod minus valeret tantum & tam miserandum malum in Ecclesia Christiana excitare. Etenim omnia ipsius opera sunt inania, nec quicquam aliud somniat, praeter solam inanitatem, qua homines à Deo abducit. A quo monitis vos velim, qui estis discipuli. Porro hoc etiam auditu mirum est, quod Iudaei, Turcae, Ethnici libros nostros tantopere oderint, ut non solum non legant illos, sed etiam pro scelere & peccato reputent, si quis vel folium saltem aliquod ex illis manu sua apprehendat. Tantopere nimirum illi religionem ac doctrinam suam amant & tu-

entur, nequid Christiani ei admisceatur. Latantur etiam summe, quando audiunt vel vident abominandos suos libros in tanto apud nos pretio & honore esse, adeoque eos non solum publice in scholis nostris proponi ac disputari ex illis; sed conciones quoque in suggestu ad populum ex iisdem haberi, sententiasque ac dicta illorum pro nostrae doctrinae & religionis confirmatione allegari. Unde iterum hoc maximum malum emergit, quod, dum per nostram Christianam doctrinam Ethnicos convertere conamur, tamen nihilominus interim, neglecta Dei schola Ethnicorum scriptis utimur: Illi concludunt, nostram doctrinam omnino falsam, atque suam è diversis veram atque inculpabilem esse. Proinde etiam malunt in confessione sua Ethnica persistere, quam ad veram Christianam fidem converti, maxime cum nos ipsi etiam, qui Christiani sumus, istorum opinionibus atque ita Ethnici efficiamur: Haud cogitantes, quod Deus impune ferre hoc istos Ethnicos Christianos non sinet: Quod si quis voluerit Ethnicos ab Idololatria sua & falsa atque fictitia doctrina ad veram Christianam Ecclesiam convertere, longè alià vià & modo insistendum erit: Quippe non solum libri ipsorum omnes ex scholis & universa Ecclesia Christiana ejiciendi erunt & comburendi, sed etiam oportebit falsa ipsorum dogmata solidis Christianae veritatis fundamentis confutare, redarguere & infringere, atque è contra veram amoris ac praceptorum divinatorum doctrinam unà cum sacro Sancto Evangelio, constantem & pio Zelo profiteri & concionari. Hac enim ratione demum illi addiscent & intelligent, quis sit Deus Creator, redemptor, protector & salvator noster, & quod falsa ipsorum doctrina & Idololatria in totum ei displiceat & sit damnata, tum vel maxime etiam, quod omnes illi qui non sunt Baptizati, neque credunt Iesum Christum esse Filium Dei, nullam in se vitam habeant, sed cum Diabolo sunt condemnandi: Cum è diverso illi, qui in Christum credunt, sint cum eo resurrecturi atque haereditario jure occupaturi regnum caelorum, & in omnem aeternitatem illud in summa laetitia ac gaudio coram facie Dei possessuri. Id quidem etiam, quod omnes Christiani summe in votis habent; ut Ethnicis quoque contingat, & at simul cum ipsis regnum Dei obtineant & possideant; si modò verè ad Christianam fidem convertantur. Etenim Evangelium etiam Ethnicis licite annuntiatur, & aperta est caeli janua omnibus illis, qui ad Christum & regnum ejus convertuntur, atque illud ex animo quaerunt. Hinc jam videtis vos Ethnico-Christianorum scholarum patroni & ludimagistri, quantum

SECTIONIS PRIMÆ APPENDIX

tum damnum & malum in Christianam Ecclesiam invehatis, dum discipulos vestros in doctrina Ethnica ab ipsis veluti in cunabulis informatis; ac venenum istud veluti præmansum, illis in os ingeritis, quo à vera ac sana doctrina abducuntur: Et quòd etiam hac vestra Ethnicorum Scriptorum professione, ansam ipsis Ethnicis præbeatis, quòd minus Christianam fidem amplectantur: Sed, ut in cæcitate sua adhuc obstinatior perseverent. Deus sanguinem eorum, qui sunt seducti atque hominis à salute æterna impediti, interitum, petet & vindicabit ex manibus vestris. An verò etiam non putatis, futurum, ut vos, in iudicio novissimo discipuli vestri, quos à Deo abduxistis, & Ethnici, quos impedivistis, quòd minus ad veritatis cognitionem pervenerint, gravissimè sunt accusaturi & summè de vobis conquesturi; illi quidem, quòd à verò eos religionis Christianæ tramite, ad avia Ethnicorum seduxeritis; hi verò, quòd publica prælectione ac professione Scriptorum Ethnicorum in Scholis vestris, eos in hæresibus suis & erroribus confirmaveritis, & reddideritis tantò obstinatior, ita quidem, ut solida veritatis Christianæ principia & fundamenta apud vos non audiverint; multo minus fuerint admoniti ad deserendam falsam doctrinam & Idololatriam ac amplectendam veram religionem Christianam, & quærendum in illa Christum Salvatorem. At verò tamen vos nondum hæc ita futura creditis; sed magno vestro malo tandem aliquando nimis vera esse experiemini. Vel an forsam le-

ve vobis videbitur timorem Dei & præcepta divina deserere & falsam Ethnicorum doctrinam consecrari? An ignoratis Ethnicorum numina & idola veros esse diabolos, à quibus illi falsam suam doctrinam, artes, vaticinia & præstigias sunt mutuati? Quid fuerant Apollo, Diana, Iuppiter, quid Sybillæ? Quid foemina montanæ, Pygmæi? Quid Dei sylvestres? Quid virgines seu Nymphæ aquaticæ? An non hos omnes in necessitatibus & difficultatibus suis consuluerunt? deserentes interim verum ac unicum Deum, qui tamen vobis omnem gratiam atque misericordiam ultrò offert, quòd velit vobis præterita, præsentia & futura; imò verò admiranda & magna mysteria unà cum Theauris suis aperire & revelare. Et verò tamen nihilominus & vos agit dementia, ut malitis diabolum & mendacia illius oracula sequi, & consilia ab ijs petere, falsamque & commentitiam illorum doctrinam promovere & tractare, quàm verò & vivo Deo Soli adhærere & salvari. An non novistis, illum esse Deum fortem, zelotem, qui non vult honorem suum dare alteri, sed requirit, ut se solum timeamus & præcepta ac sanctiones suas solas observemus, omnesque res Ethnicas atque Idololatricas aversemur, neque ulla ratione Deum alium præter ipsum habeamus & adoremus. Ita videtis omnes vestras actiones atque operam esse inanitatem, in qua etiam funditus peribitis, nisi Ethnicæ doctrinæ nuntium miseritis & toto pectore ad Deum & doctrinam ejus fueritis conversi.

Membrum hujus appendicis secundum, ex libri septimi capite 16.

Tabulæ Revelationis Majestatis divinæ extrahitur, in quo probatur, quòd quibusdam istius seculi, spiritus sanctus conceditur: ubi etiam declaratur, quòd miracula juxta quorundam mentes non sint penitus huic nostris seculis extincta, & in exilium ab hominibus relegata.

Quamvis essentia spiritus sit eximie lucida & splendida atque ignea: at tamen splendor ille cum luce atque igne suo nullatenus conspicitur, sed latent ista omnia corporeos oculos, ut pote, qui densis tenebris sunt obducti atque impediti; aded quidem, ut vix Solis splendor penetrare atque illuminare eos valeat, ut possint visibilem hanc lucem perspicere & creaturas Dei contemplari. Et, licet hi sancti in essentia sua sint admodum magni, ac præterea quoque ipsum pellucidum coelum una cum aëre, spiritibus atque Angelis istis omnino sit repletum; nemo tamen mortalium ejus est sanctitatis atque probitatis, vel etiam eo modo reconciliatus cum Deo, ut vel minimum saltem spiritum possit oculorum suorum acie con-

tuere: Cujus rei & mali causa tantum sunt, opera illa carnalia atque damnabilia, quemadmodum injusti, scortatores, adulteri, lascivi & incontinentes Sodomitæ, avari, luxutiosi, blasphemii &c. Ita quoque iisdem nullum penitus Spiritum sanctum aut Angelum in essentia ejus vera videbunt: Et, si forsitan etiam alicui contingeret istiusmodi Spiritus essentiam, qualis illa perse est, videre, uti Stephanus essentialiter conspexit Gloriam Dei simul cum Christo Iesu, protinus tamen ille mendacij argueretur & pro incantatore & venefico reputaretur, colludente cum Beelzebub; quin imò etiam omnes illum persequerentur odio infestissimo atque ad postremum quoque lapidarent.

Tanto-

Tantoperé nimirum occæcatus est hic mundus , ut nemo credat , eam à Deo gratiam homini posse exhiberi , ut videat aliquem spiritum : Hæc incredulitas prodir ac indicat falsò Christianos , quorum fides ne magnitudinem grani sinapis exæquat , quin potius nulla prorsus : Pro Christianis tamen hi ipsi ac pro Filis Dei haberi volunt , cum tamen nullam habeant fidem , quæ alicujus sit effectus & viva : ore tantum credunt , nullatenus autem corde , adedque sufficere sibi putant , si ore tantum & labijs suis fidem constentur , cum interim sit cor eorum ab illa quàm remotissimum , nec minori ab eo spatio ac intervallo distet , quàm sejungitur Oriens ab occasu . Radicare oportet fidem in corde & pectore , atque exinde sursum succrescere & proferre fructus homine Christiano dignos . Proinde frustra hi fidem suam jactitant , cum ne minimus quidem fructus fidei in illis deprehendatur . Quisnam ex illis fidei suæ magnitudine & constantiâ restituit proximo suo sanitatem ? Vel quis ipse per eam convaluit ? Quis visionem aliquam divinam fidei suæ virtute conspexit ? Vel quis etiam , per ejus veritatem ac constantiam memorabile aliquid aut notabile obtinuit ? Prodeat vel unus saltem ex multis millibus millium , atque indicet minimum duntaxat fidei suæ effectum . Sponsionem fecerim ego , nisi omnes sitis dicturi , quòd filium Decurionis sanare non potueritis : atque simul interrogaturi , quid nam sit in causa , quòd minus volueritis illud præstare : Sed respondebit vobis Dominus , quòd impossibilitas illa sit penes incredulitatem vestram : Si non poteritis certò aliquid operari , fidem veram non habetis : Quod si fidem veram non habetis , Christiani non estis : Sin autem non estis Christiani , quid gloriamini de fide Christiana ? Præcludenda sanè esset hæc gloriationis & jactantiæ via , & excommunicandi essetis , donec promissio fieret , vos admissuros atque præcepturos in Scholis Christianis meliorem & pleniorrem fidei informationem .

Quamdiu autem hoc non fit , habendi estis pro Ethnicis incredulis , & ex societate Christiana exterminanda : Ignominia namque Christum afficitis , dum nomen ejus atque fidem profiteamini & in mendacijs vestris deprehendimini . Etenim , inde Christi nomen inter Gentiles Blasphemiâ & convitijs proscinditur , quòd fides vestra inanis & mortua , nihil omnino in nomine Iesu præstet aut efficiat . Vos Magistratus , quam curam geritis Scholarum vestrarum ? Quomodò juvenus vestra in fide informatur ? Vbi sunt libri vestri Christiani ? Qua ratione proponunt Doctores vestri Moysen , Prophetas & Evangelia una cum Epistolis ? Quando tandem subsequantur fructus at-

que operationes fidei ex doctrina illorum ? Qui fit , ut nullus videatur illius rei effectus ? Profecto Ethnicis atque venenati libri vestri , ac damnabiles Sophisticationes in culpa sunt & impediunt , quòd minus possitis edere ullum fidei opus aut fructum . Verum enim verò vos longè aliud habetis , quod respondeatis , afferentes nimirum , non opus esse hoc tempore miraculis , quippe signa illa in Primitiva tantum Ecclesia fuisse necessaria , ut per illa infideles ad Christianam fidem converterentur : illud autem hac nostra ætate non amplius desiderari , sed sufficere , ut fides hominibus per conciones sine miraculis proponatur . Ego verò amici mei , velim ad unum mihi respondeatis : Quid fecit Christus ? Quid Apostoli ejus , dum in hoc mundo sunt peregrinati ? Norme ita est , quòd docuerint atque annuntiauerint poenitentiam , & remissionem peccatorum , ac regnum Dei ad vitam æternam per fidem in Iesum Christum ? Quòd itidem etiam ægros & corpore & animâ sanaverint , Dæmonia ejecerint , atque ita exemplum posteris reliquerint , quòd in docendo populo & sanandis ægrotorum corporibus & animalibus sequerentur ? Vel , an non etiam ablegavit Dominus Apostolos suos in mundum hoc modo ? Ite in mundum universum & Evangelium annuntiate omni creaturæ , qui crediderit & baptizatus erit , salvus erit ; qui verò non crediderit , condemnabitur : Signa autem , quæ consequuntur eos , qui credunt , sunt hæc . In nomine meo eijcient Dæmonia , novis linguis loquentur , serpentes abigent , & , si quod venenum biberint , non nocebit eis , imponent ægrotis manus & sanabuntur . Imò , etiam credentes edent miracula multò majora his , quæ ipse Salvator edidit . Ita etiam Dominus opera sua per internuntios significavit , nimirum , videre cæcos , claudos ambulare , leprosos sanari , surdos audire , surgere mortuos & Evangelium pauperibus annuntiare : ita videris , qualis esse debeat vestra doctrina in Scholis vestris , quid debeant dicere Doctores vestri , & qua ratione oporteat eos fidem simul cum fructibus ejus proponere , annuntiare & propagare .

Citra & extra fructus fidei vestræ docere & credere , non alio modo habendum est , quàm illud , quod est Ethnicorum infidelium , qui neque fidem annuntiant , neque fructus fidei operantur . Quinimò etiâ vos estis , ipsi Ethnicis pejores & sceleratiores , utpote , qui Gloriamini de fide & nullo tamen facto eam comprobatis : Etenim oportet secundum Dei mandatum congiungi doctrinam & opera : Sed ausit aliquis intra limites vestros accedere ; qui sanet fide sua ægrotos , qui precibus & jejunijs Dæmonia eijciat , aliave opera

Marc. 16.
Luc. 10.

Matth. 11.
Luc. 7.
Isai. 61.

SECTIONIS PRIMÆ, APPENDIX

Christiana expediat : Nonne ita est, quòd sitis in continenter asseveraturi, illum esse Samaritanum & habere diabolum, cujus virtute & potentia ista omnia perficiat? Quòd si verò diabolus hoc præstare potest, quid nam vos potestis? Vel, an efficacior est diabolus, quàm fides vestra? Oporteret vos per fidem in Christum Iesum eijcere Dæmonia: Sed vos hoc planè invertitis & diabolo illum honorem attribuitis, quòd hoc atque illud efficiat, quo quidem ipso ille vos obsidet, & fidem vestram debilitat & labefactat. Egregios verò Christianos! Quando unquam diabolus ullus eijciet alium? Quomodò regnum ejus subsisteret? Quando unquam diabolus ægrotos corpore & anima sanavit? Et siquidem diabolus tam magna præstare potest, ubi est fides vestra Christiana, quam oportebat istiusmodi signis subsequenter demonstrari? Profectò frigidus estis & oscitantes Christiani, nec fidem vestram casta nuce emerim, utpote per quam nullum penitus effectum valetis producere. Scholæ vestræ partim Ethnicæ sunt, partim Christianæ, atque hinc omnis mali origo, dum liberos vestros ineptijs illis corruptis, quò minus possint verum fidei Christianæ fundamentum assequi & amplecti: Illic Ethnicorum libri & Scientiæ ipsis præleguntur, atque altissimo interim silentio præteritur, qua ratione Deus pro benigna suæ Gratia,

favoris, sapientiæ ac intellectus & Spiritus sancti concessione, sit invocandus, & quomodo dona ista divina una cum fidei confirmatione sint impetranda atque obtinenda; ita ut sanari in efficacissimo illo nomine Iesu Christi omnes morbi, dæmonia eijci, & increduli ad veram Christianam fidem converti possint: Circa hoc occupari oporteret Doctores vestros atque Ludimoderatores. Verùm persuaderi isthæc vobis non possunt: Vnde etiam fit, ut ne granum quidem sinapis fide vestra possitis provocare. Quomodò igitur consequemini à Deo oculorum vestrorum illuminationem, qua possitis aliquem Spiritum sanctum, vel Angelum aut ipsum etiam Deum in gloria sua essentia videre? Aded nimirum vestris tenebris istis estis excæcati, ut neque diem à nocte, neque verum à falso discernere atque dijudicare possitis, multòque minus cavere vobis à veneno Ethnicorum illo, referto pestiferis diaboli sagittis, quippe quo jam estis tantopere infecti & occupati, ut in cæcitate ista vestra commiscatis sacra cum profanis, & neque Deum neque sanctos ejus in essentia sua cognoscatis aut videatis. Convertimini tandem, repurgate Scholæ vestras, corda vestra emundate, invocate in Spiritu sancto, ita demum confirmabitur fides vestra, ut possitis signa edere fidei vestræ & res spirituales conteri.

Membrum hujus appendicis tertium ex cap. 105. lib. 5. Tabulæ Revelationis Majestatis Divinæ, in quo adversus Peripateticorum de Lapidis Ceraunij creatione agitur.

Maxima pars hominū adduci nequit, ut credat, ex aëre aliquid in terram decidere ac deijci. Et, siquando ranæ, vacca ac vituli aliaque miraculosa decidunt, existimant hæc omnia prius subito vi venti in aërem fuisse sublata atque ita postmodum rursus in terram prolabi: Quando vero audiunt, jaculum tonitruum, veluti ex pellucido aliquo Christallo politum, aut etiam Ceraunium lapidem albo, cœruleo, viridi varijsque alijs coloribus coelitus demitti, quibus ædes, turres, arces, imò & quandoque petrosæ rupes comminuantur, confringantur, & conflagrent, respondent, lapides illos ex subtili pulvere per Solis ardorem sursum elevato, atque in humidam nubem attracto, nasci, & partim oblonga & partim rotunda forma constringi, atque ita concretos, rursus vehementiore calore vires suas in nubem humidam exerente, cum impetu deijci ac deturbari: Hæc nimirum est illa tantopere decantata Philosophia Aristotelica, ut dolendum sit ita futiliter, ineptè ac ridicule, eos de miraculis Dei loqui, dum veræ scientiæ tergum obvertunt, & mendacibus istis somnijs loco veritatis præteruntur & delectantur: adeoque etiam ja-

stare ac gloriari in illis non erubescunt. Sed durum est, eos ab ineptijs suis avertere, cum tamen scire illos oporteret, lapides istos per Angelos Dei præparari ac desuper immitti. Animalia etiam ista superioribus locis in aqua nasci, uti antea brevibus indicatum est; aërem quoque ipsum & coelum ex aqua factum atque etiamnum aquam esse: omnesque in terra gemmas & metalla ex aqua oriri & crescere. Sequitur ergo, quòd gemmæ & metalla in aëre seu cœlo, ex aqua fieri, & nonnunquam conijci in hæc inferiora, atque ita filices quoque illos aureos aliosque lapides superius in aqua natos, multis in locis desuper ad nos homines in terram deijci, quibus miracula divina revelantur atque Deus in genere humano celebratur. Quamvis autem hæc & alia pro explodenda Ethnicorum doctrina plurimis in locis sæpissimè disputentur, proponantur & solidis veritatis fundamentis in cœtu Christianorum confirmantur & annuntientur, nullus tamen inde effectus verè & realiter sequitur. Siquidem etiamnum hac nostra ætate videre licet, qua ratione Ethnicorum libri non solum in omnibus Academicis & Trivialibus scholis, in urbibus

urbibus & oppidis legantur & juventuti inculcentur, sed insuper etiam immensis commentarijs, non sine summa devotione, labore & sudore tam ab Ecclesiasticis, quam secularibus illustrentur: in quibus variè disputatur de immortalitate animæ, ac de ejus essentia & actionibus, alijsque rebus plus quàm notorijs, ita tamen, ut nihil inde subsequatur aliud, quàm si qua vacca lambendo detergat vitulum, vitulus enim ille tum nihilominus manet. Eodem, inquam, modo se res habet circa istiusmodi glossas & commèntaria, ut quamvis multa ad ista Ethnicorum scripta comminiscantur, illa tamen, uti ab initio erant, ita etiam ex post facto maneant venenata ac damnata Ethnicorum doctrina: Atque adèd etiam illi ipsi Doctores reverendi, si Dijs placet, quia sacram scripturam è manibus dimittunt, multoties & integris suis commentis non rectè intelligant aut assequantur, quid sit anima, quid spiritus sanctus & ejus dona, atque ubi Spiritus sanctus habitationem ac scholam suam habeat & exerceat: tantoperè nimirum fatuos illos exagitat Ethnicorum Scriptorum dementia, ut sacram quoque scripturam ex traditionibus Ethnicorum interpretari, vel rectius de

pravare non erubescant; cum tamen illa non per tenebras Ethnicas, sed per illuminationem tantùm Spiritus sancti sit explicanda. Quis igitur temerarijs istis & nequam hominibus liberos suos committet, ut venenum Ethnicum ab ijs hauriant, atque una cum magistris ac doctoribus suis efficiantur filij perditionis. Veri ac synceri Christiani hoc à Deo mandatum acceperunt, ut Moysen & Prophetas, imò Christum Dominum suum audiant & sequantur. Ab hisce igitur omnes Ethnici Doctores ac discipuli remoti sunt & exclusi, asserente Christo ipso, cum inquit: Qui non est mecum & verbum meum non audit, contra me est, neque discipulus meus est: Qui non colligit mecum, dispergit, qui me non sequitur, non est me dignus. Iam verò Ethnici Doctores nihil horum faciunt: neque enim Moysen audiunt, nec Prophetas, nec Christum: Quòd si audiunt eos, contemnunt; discipuli eorum dici non possunt, sed ab ijs seu ex numero eorum sunt exclusi, si ex eorum numero sunt exclusi, non sunt filij Dei, sed impij, si impij sunt, non sunt participes regni cœlorum & consequenter à Deo penitus remoti & ejecti sunt.

**Membrum quartum est caput. 78. lib. 7. tabulæ Revelationis
Majestatis divinæ: quod aëris mysteria, verumque Meteororum contra Peripateticorum mentes explicat.**

Omnia creata sunt per verbum Dei: Proinde quoque omnes res verbo Dei gubernantur moventur & ducuntur. Hoc nolunt admittere sapiètes hujus seculi, sed peculiariter sibi confingunt opinionem, qua statuunt, naturam omnia peragere, & quòd natura per causas secundas in tertias operetur, & stultum ex stulto generet: cum tamen ista eorum figmenta & opinationes nihil sint aliud, quàm pura putamendacia: Neque enim natura illa in tota rerum Univerlitate existit, quæ aliquid operetur aut producat, sicuti Deus facit, qui omnia Verbo suo creavit, & quam ille cuique creaturæ benedictionem largitus est & attribuit ei, ipsa ob temperat, atque verbo illi ac jussui Divino obsequitur, ac ne latum quidè unguem ab eo discedit. Omnes omnino creaturæ in metis ac terminis obedientiæ divinæ persistunt, homine excepto, qui à Deo recedit, contemnit præcepta ac doctrinam ejus, confingit sibi ipsi Deos, Idola; religionem ac sanctiones sibi peculiare in ædibus sacris constituit, depravat verbum Dei, compellit alios, ut & ipsi ordinationes atque traditiones suas præferant Verbo Dei, sanctos invocent, reliquias sanctorum pro sacris venerentur, orent pro defunctis, sacram atque à Christo institutam cœnam sub una tantùm specie administrant, & siquæ sunt alia istius

generis deliria, quæ observantur in dedecus & extenuationem Verbi divini: id tamen, quod firmum nihilominus permanebit & contemtores suos tandem aliquando judicabit. Eodem quoque modo delirant Sapientes mundi seu Philosophi, quippe, qui non concedunt, Deum operari omnia in omnibus, & quòd verbum ejus omnia moveat, concitet & conservet, sed naturæ illud suæ ascribunt, prætendentes, Deum operari per media, & quidem per secundas & tertias causas: atque ita delirantes illi sapientes vel ultro intelligere nolunt, quòd Deus unice per verbum suum, non autem per ulla alia media, atque ita etiam nequaquam per istas ab illis allegatas causas, sed in illis tantùm operetur. Primum corpus, nimirum aquam Deus madidum seu humidum per verbum suum creavit, atque hoc ipsum etiamnum hodie post lapsum tot mille annorum humidum manet: Nulla istic videtur causa alia, quæ aquam humectet vel madidam reddat, super & in aqua Deus condidit aërem, ut natet super aquas & impellat ac moveat illas, atque in liquida & fusili illa substantia ipsas conservet. Hoc itidem fit etiamnum hodiè. Cum aère etiam simul creavit verbo suo Angelos & spiritus, qui in aère circa directionem tempestatum, pluviae, nivis, grandinis, pruinæ, nubium, fulguris, tonitruj, ignis, Chasmatum,

SECTIONIS PRIMÆ, APPENDIX

tum, fulminis, aquarum, caloris, frigiditatis, humiditatis, siccitatis & aliorum id genus quam plurimorum, munus suum ac officium obeant & exequantur. Atque hoc ipsum quoque etiamnum hodie fit in verbo ejus. De hisce omnibus seculares illi sapientes seu Philosophi libros sibi conscribunt mire ineptos, in quibus ne punctum quidem unum, nedum integra litera vera est, sed quicquid ex cerebris eorum in calamus atque inde ulterius in chartam dimanavit, hoc tantum in illis legitur, quod nihil prorsus est aliud, quam purum putum mendacium. Quin imò etiam ipse Spiritus oris in sapientibus istis omnino mendax & falsus est: volunt tamen illi nihilominus sapientes vocari, & conantur alijs persuadere, ut libros suos ante omnia discipulis in Scholis suis proponant, ac probè eos in illis exercent, quò doctiores inde evadant; consistere namque in illis totum omnium reliquarum artium fundamentum. Attende autem, quam futiliter de istis jam commemoratis rebus scribant, unde nimirum nubes, pluviam, nix, grando, pruina, calor, frigus, fulgur, lapis Ceraunius, aquarum inundationes & tempestates bonæ ac malæ oriuntur. Profectò, ne ineptiora quidem somnia alicui obvenire possent, quam quibus asini isti res commemoratas de pingunt. Fit autem id unicè inde, quod neque Deum neque Sacrosanctum ejus verbum cognoscunt, atque adèò etiam sacram scripturam contemnunt, neque legunt in illa, sed delirijs suis duntaxat incumbunt, & mendacium mendacio assuunt. Quod si Scripturam sacram eo studio perlegissent, quo libros & volumina sua mendacia evolverunt, vera de aère & tempestatibus invenissent: Quod nimirum non eo modo circa illas sese res habeat, atque illi in libris suis mendacibus de illis scripserunt: Sed, quòd Deus pro hisce jam commemoratis speciebus peculiarias suas arcas Thesaurarias habeat, ex quibus ventos ac tempestates producit, & quòd Angelos ac spiritus suos faciat ventos, & flammas igneas: Quæ quidem omnia si ex Biblijs sacris deprompta & in unum veluti fasciculum colligarentur, uti forsàn aliquando in peculiari libro illorum omnium pro parte delineatio fiet, quo vos ardeliones mendaces cum illis vestris figmentis & delirijs fugeritis? Quoniam enim Deus ad varietatem tempestatum inducendam, peculiarias suas arcas Thesaurarias habet, & Angelos ac Spiritus, atque inde omnia illa inducit, quæ videmus: quam mirifice nimirum tempestates oriuntur, quam mirabiliter lapis Ceraunius coalescat, qua ratione æstus & frigus generent tonitru, ita, ut ad arces, ædes ac arbores usque illud pertingat, quoniam unquam veritatis prætextu hæc & alia vestra deliria, o mendaces impudentissimi, contra expressam sacram scripturam probabitur aut defendetis? Nunquam videlicet illud

probare poteritis, ut vel maximè etiam de animarum vestrarum salute agatur, nisi forsàn sacra scriptura falso sit & mendax. Sed illa jam per tot millia annorum examina sustinuit sua, & in actis præteritis fuit deprehensa vera, atque mendacia vestra ac malitias detexit, eaque ratione vos cum libris vestris confudit, ut non magis, quam Pater vester, diabolus in examine potueritis subsistere. Quid igitur jam prodest vobis tot tantaque mendacia effinxisse, descripsisse & publicè inter homines divulgasse? Nimirum, mundo universo risui estis, & ludibrio, nec quicquam magis in votis habetis, quam factum fieri posse infectum. Porro Deus etiam lucem, Solem ac Lunam & stellas, diem & noctem verbo suo creavit, & sua ipsius servitià imposuit, atque propterea etiam illa omnia secundum verbum illud munera sua obeunt. Vbi igitur natura vestra, quæ peragat ista? Nihil planè uspiam est, præter unicum & solum Verbum Dei, quod ista omnia operetur. Orbem terrarum Deus Verbo suo condidit & firmavit; ille igitur etiam in verbo illo firmiter consistit: Vbi ergo natura vestra, quæ globum terrestrem in continua hæc ejus & immota firmitate conservat? Fecit Deus, ut terra omnis generis plantas per semina earundem proferat, hoc omne fecit ille in Verbo Dei. Vbi igitur natura vestra Peripatetica, quæ producat ea? Condidit etiam Deus omnia animalia in terris, in aère, in aqua, atque ad postremam etiam hominem ex terra fecit, atque verbo suo Sacrosancto benedictionem illis divinam impertivit, ut crescerent, multiplicarentur, & replerent terram. Hæc omnia quoque Verbum Dei efficaciter inde à mundo condito usque in præsentem horam in hominibus & animalibus quibuscunque est operatum; ita, ut omnigena animalia & homines nati fuerint, creverint & multiplicati repleverint terram: Hoc omne, inquam, operatum est huc usque Verbum Dei in animalibus & hominibus & etiamnum idem operatur. Vbi igitur natura Aristotelica? Proinde nemo non inde per solida veritatis fundamenta intelligit, quòd omnia per Verbum Dei creata sint, & per idem quoque verbum, in indito sibi primitus in creatione cursu dirigantur, gubernantur, moveantur ac ducantur: Pro ut etiam aër in verbo Dei natat, & per constitutos ad hoc Angelos Dei, ducitur, quò & quomodò Deus vult: Atque ita etiam ex mandato divino per Moysem difficiles tempestates movebantur & concitabantur in Ægypto secundum voluntatem divinam. Etenim Deus solus & præter eum nemo clavem tenet ac clavum tempestatum, omniumque aliarum rerum & operationum, quibus mover & impellit & horsum retrorsum, pro libitè ac placito suo, nec quisquam illi in eo ullum obstaculum, impedimentum aut remoram objicere potest, nullus etiam

etiam adest illi coadjutor, nulla ibi natura valet, de qua delirantes illi seculares tam multa garrunt ac scribunt, quibus excæcare homines & pellicere eos ad mendaciorum suorum libros conantur, à quibus tamen cavere sibi debent & prospicere filij lucis. Vos inspectores legitimo ordine ac modo efficit, ut libri isti mendaciorum veteres ac recentiores ex scholis vestris tollantur & comburantur, in mandatis date Doctoribus vestris, ut de novo Biblia universa accuratissimo studio evoluant, & omnia, quæ de tempestatibus atque alijs huc usque commemoratis rebus eò pertinentibus in illis deprehenderit, diligentissime cum omnibus circumstantijs inde accersant, in ordinem certum redigant, & verborum sacræ scripturæ convenientium ac aptorum, ornato ritu extendant, exhibeant, & sacris Textibus Biblicis confirmant: Atque tum postea ea discipulis condecoranter ac debite proponant & inculcent.

Quamvis enim hoc ipsum leve nonnullis videri possit, attamen est illa res ardua ac maximi momenti, & concernit etiam honorem Divinum, ut filij Dei verè & ex fundamentis sciant & intelligant tempestates, atque alias eò spectantes operationes, non motu proprio, aut casu fortuito, neque etiam tali modo inepto, qualem prædicti illi mendaciorum libri illis affingunt; sed ex providentia Divina & Thesaurorum arcis induci & provenire, ac desuper in hunc mundum inferiorem demitti, quò, si quando tempestates periculosæ suboriantur, in vocare Deum possint, ut velit illud tempestatis periculum clementer avertere, & loco ejus pluviam benignam largiri, atque insimul etiam fructus terræ, unà cum hominibus & pecoribus ab omni malo defendere, tueri & conservare, ac ut præterea etiam circa hæc omnia considerent alia, quæcunque cedere possunt in honorem Dei.

Membrum quintum ex cap. 22. lib. 7. Tabulæ revelationis divinæ extractum: In quo Angelorum officia & actus describuntur.

Primus inter Angelos est magnus ille spiritus, qui immensam & latissime extensam aquam, quæ coelum vocatur distinat atque in sua essentia conservat, omnibusque rebus crescentibus & viventibus mirifice motum tribuit: Secundo loco positi sunt Cherubin, qui custodiunt & observant arborem vitæ: Ita etiam prænuntiant nonnulli res futuras, & docent homines, alij occidunt & repellunt hostes, alij nivem, pluviam, fulgura & tonitrua dimittunt in terram, & sic in cæteris: Omnes tamen simul serviunt Deo, dum voluntatem ejus in rebus omnibus expediunt, in coelis, in aère, in terra: Atque adeò in omnibus omnino locis, & id quidem etiam varijs ac mirabilibus modis, ut ex scripturis elicere fas est.

corporales inter coelum & terram atque adeò etiam in ipsa terra, per motum peraguntur: Verbum Dei movet Angelos & Spiritus movent aërem, aër movet aquas; aqua sua humiditate radicali res omnes visibiles in terra connectit, & omnigenos terræ fructus in verbo Dei protrudit. Homines & animalia omnia moventur per verbum Dei, ut pote, per quod accipiunt benedictionem, ita ut in motu illo generent, crescant & multiplicentur &c.

Vos Doctores Ethnici Christiani, parum vel omnino etiam non estis solliciti de Sanctis Spiritibus & Angelis, aut, quid illi ex mandato seu verbo divino egerint omni tempore, atque etiamnum agant, sed contenti estis Ethnicis vestris Evangelistis, Prophetis ac Vatis: Vnde non est mirum, si nescitis, an illi aliquid agant & quidnam operentur. Sed sciatis velim cum discipulis vestris, quòd Deus omni tempore inde à principio usque in præsentem horam fuerit per sanctos suos Angelos operatus, &c.

Ex cap. 17. lib. 7.

Ex cap. 1. lib. 8. Revel. Majest. Div.

Porro sciendum est, quòd permotus aër omnia illa, quæ in officij sui executione præstat, perficit, quippe, qui per Angelos aëri præstitutos, in verbo Dei Spiritualliter, ordine, & efficaciter concitatur. Eodem quoque modo res omnes spirituales &

Membrum ultimum ex capite 48. lib. 7. & cap. 106. lib. 5. extractum, in quo asperitatem & duritiem ejus in loquendo ad Christianos Ethnicorum discipulos excusat, & optimum suum, ad quem omnes ejus sermones tendunt paucis explicare videtur.

Drum & grane est hæc omnia præscribere, & forsàn etiam tibi multò gravius est ea audire: ac dices haud dubiè, hæc nimis asperè ac duriter scribi & judicari: Scire autem te velim, quòd uni-

versum hoc opus neminem omnino judicet, sed indicet duntaxat, quid evenire possit illi, qui non Deo, sed Diabolo obsequitur, & à quibus rebus, & quomodo, & qua ratione cavere sibi debeant

R

Chri-

SECTIONIS PRIMÆ, APPENDIX

Christiani, ne incidant in retia diaboli. De quibus omnibus etiam Evangelium, unà cum omnibus Epistolis Apostolicis enuntiat hæc verba: quòd adversarius vester diabolus circumeat tanquam leo rugiens, quærens, quem devoret. Finis autem, ad quem tendere debet quilibet Christianus est, ut quærat lucem omnimodè essentialem, at mundani, tenebrosi, & Ethnicæ doctrinæ sectatores non animadvertunt tantam lucem in primo hoc capite Geneseos accensam esse, ac præterea etiam lucis istius splendorem non observant, atque inde præcæcitate sua neque Deum neque creaturas suas neque etiam seipsos vident: Idcirco voluit Deus, hanc illis declarationem ad agnoscendum lumen illud præscribi, quò intelligant, quid sibi velit hoc ejus Verbum **FIAT LVX ET FACTA EST LVX.** Quam latè sese hæc lux in loca omnia superiora, inferiora & collateralia extendat, omniaque penetret & illuminet, quo illa ipsa opera Dei, Filijs ejus obvia & in rebus omnibus perspicua & nota fiant & reddantur: sicuti etiam omnia verba hujus capitis primi Geneseos, eo modo sunt luce illa illustrata, ut ad splendore eorum Deus una cum creaturis suis agnosci & apprehendi & in perfecta cognitione ac scientia retineri possit. Quid debuit Deus ultra facere, quàm ut eos in luce hujus luminis & scientiæ rerum omnium constitueret? Cum ipsi è diverso, omnibus viribus ex lu-

ce illa evadere enitantur & tenebris inhiæt, quibus jam tum sunt collo tenus immerfi, indeque ad nullius & ne vel infimæ quidem etiam creaturæ divinæ cognitionem pertingere valeant, ut taceam interim, quòd etiam hoc Verbi Divini lumen in totum à se exturbaverint: Quando autem Deus ipfis & universo mundo lumen verbi sui Divini atque aded etiam cognitionem omnium operum suorum prædicto modo accendit, & hanc insuper declarationem præscribit, monere eos hoc ipso vult, ut ex istis suis tenebris tantoperè sibi desideratis, tandem aliquando ad ejus lucem emergant, eaque illuminentur & veram rerum omnium cognitionem adipiscantur, atque unicè illa ad ejus laudem ac honorem & ad ipsorum salutem ac proximi utilitatem piè utantur.

Hæc ille: atque permulta ubique sparsim alia adversus artium hujus sæculi incongruentiam, defectum & contaminationem, atque etiam Philosophiæ & Scientiæ Ethnicorum insufficientiam, quæ omnia hoc in loco describere nimis foret longum, & lectori fortasse tædiosum. Sufficit, ut per ista quilibet sagax & mentis compos videre queat, artes & Philosophiam Ethnicorum esse veritati seu sapientiæ sanctæ (quæ est veræ Philosophiæ fundamentum) aded oppositas & ad invicem contradictorias, ac sunt Lux & Tenebræ, Bonum & Malum, ac denique Deus & diabolus.

F I N I S.

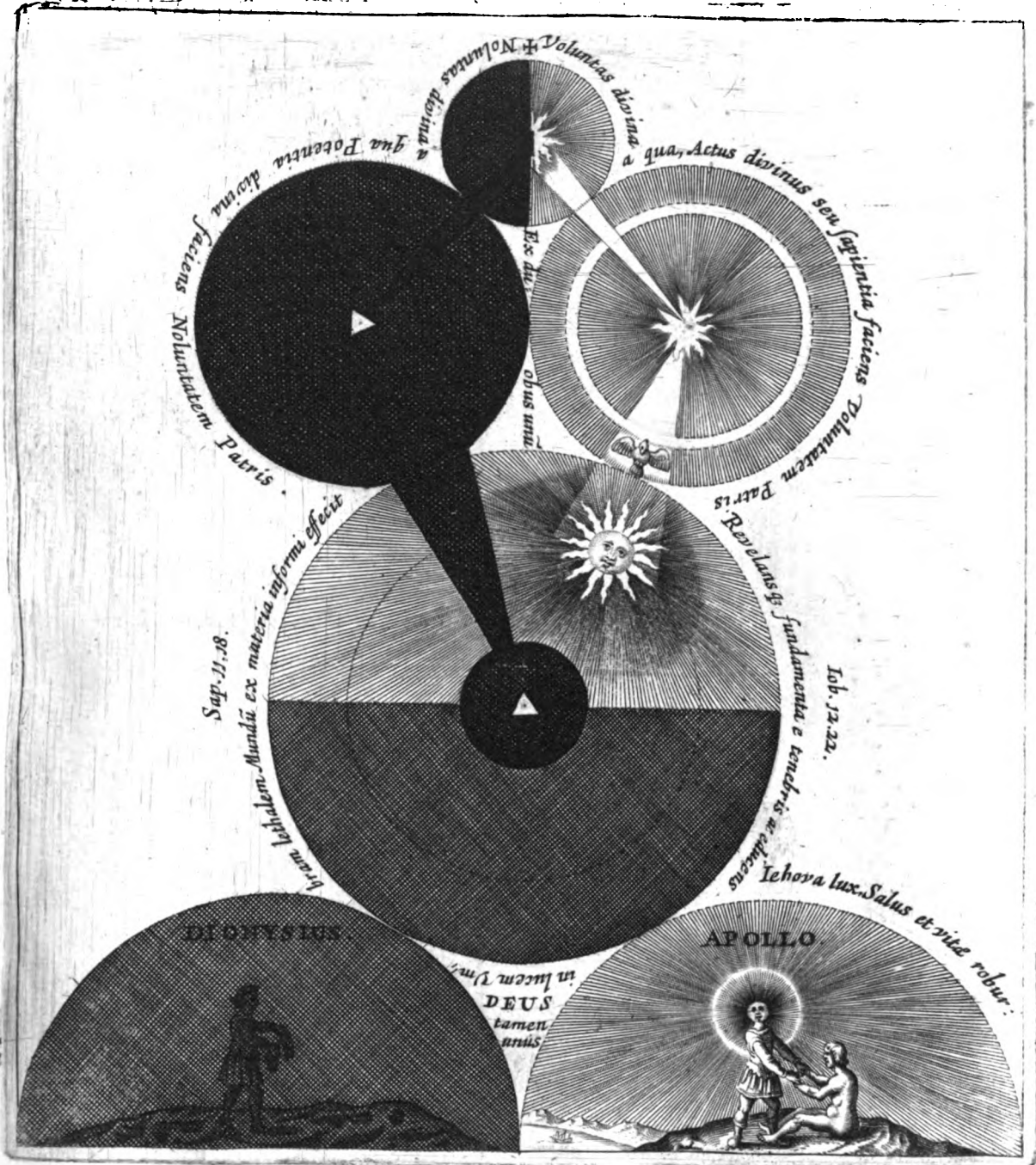
PHI-

PHILOSOPHIÆ MOYSAICÆ SECTIO SECVNDA

IN QVA

**Fundamenta radicalia tam Sympathiæ five
attractionis naturalis, aut coitionis concupiscibilis, & consequenter
omnis Magneticæ Curationis, quàm Antipathiæ five odibilis ex-
pulsionis, atque aded cujuslibet morbi & infirmitatis in, fallibili-
bus naturæ rationibus probantur, Philosophorum ac Caba-
listarum Sapientissimorum assertionibus sustinentur, inviolabili
Scripturarum sacrarum Testimonio confirmantur, ac
tandem varijs experiencijs ocularibus
demonstrantur.**

**Gemina fecit Deus omnia, quorum alterum est contrarium alteri, nec
quicquam factum est, quod mancum est. Ecclesiastici cap.42. vers.25:**

**Ego Dominus & non est alter formans Lucem, creans tenebras, faciens bonum &
creans malum : Ego Dominus faciens hæc omnia. Isai. 45. 67.**

SECTIONIS SECUNDÆ CONTENTA.

Primo.	<p>Myſtica Divinitatis entitas capite 1. & 2. Æterna actus lucidi potentiaꝝque divinaꝝ progenies cap. 3. Abſtruſa & radicalis Animaꝝ mundanaꝝ, atque omnium Animarum particularium origo: cap. 4. & 5.)</p>	Enucleatur.
Secundus in duo membra diſtinguitur, atque iſtorum.	Primum.	<p>Primaria Sympathiaꝝ & Antipathiaꝝ Principia docet. capite. 1. Quomodo & quibus vehiculis actus contrarij a ſuperioribus ad inferiora descendant. cap. 2. & tertio & 4. ostendit. Actiones in anima ſeu Spiritu explicat, quaꝝ Sympathiam & Antipathiam producant: cap. 5.</p>
	Secundum	<p>Lapidis magnetici myſterium aperit: cap. 1. & 2. Hominis natura in regno Animali, cum illa magnetis in minerali comparat, & in quibus conveniunt quibusve diſſentiunt explicat: capite. 3. 4. & 5. Diabolum nihil certi ſeu Veritatis per ſe, hoc eſt ſine creaturis Dei præſtare poſſe, ſed more tantum præſtigioſo agere demonſtrat. cap. 6.</p>
Seſtio hæc ſecunda in tres partitur libros, quorum.	Prius.	<p>Virtutes magnetis Animalis, cum illis magnetis mineralis confert. cap. 1. Quatuor in Homine numias deſcribit, earumque operationes more magnetico variformiter demonſtrat cap. 2. Actiones Sympatheticas quaꝝ inter res a Deo creatas fiunt poſt mutuum contactum ad diſtans, enucleat cap. 3. & 4. Arguit, ipſa Vegetabilia, Spiritus magneticos æque bene in ſe continere, ac animalia & mineralia: cap. 5. Curationem magneticam probat Argumentis fide dignis, eſſe naturalem & non Cacomagicam. cap. 6. Myſterium curationis per tranſplantationem detegit cap. 7. Secretum in microcoſmo magnetis, modumque extrahendi illum docet: cap. 8.</p>
Tertius etiam in duo dividitur membra quorum.	Poſterius.	<p>Effectus tam Antipathiaꝝ quam Sympathiaꝝ vni eidemque Spiritui in ſe poſſe demonſtrat cap. 1. Quod ſit licitum & admodum neceſſarium vt myſterium tam Antipathiaꝝ quam Sympathiaꝝ ſintelligatur a quolibet medico perito, quo melius malo cacomagico præveniatur, cap: 2. Quomodo Sympathia in Antipathia poſſit alterari, docet. cap. 3.</p>

LECTO-

TE scire velim (lector doctrinā & pietate ornatē) quodd, ut præcipua sectionis Tractatus hujusce Philosophici prioris intentio sit, creatorem in creaturis idque mente elevata contemplari, ita quidem sectio hæc posterior circa admirabilem & arcanam Sympathiæ & Antipathiæ tam speculationem, quàm praxin versatur: Quas duas in mundo tam cœlesti, quàm sublunari proprietates oppositissimas, Majestas divina pro suo placito vel ad creaturas amore & concordia conjungendas atque conciliandas, vel ad invicem odio ac livore prosequendas exercet. Observa ideo & enuclea cum diligentia, si placet, abstrusam hujus sectionis secundæ medullam, mysterium profectò omnium profundissimum & intellectu atque observatu difficillimum, ac proinde inquisitione perpensa dignissimum. Principia illa tria Moysaica iterum pro perspicuori arcani tam profundi enucleatione, hoc in loco remetire, usque medullam adhuc magis vivam ac essentialē ut addam, me urget necessitas ipsius rei, suadetque animi mei ad tuum intellectum elucidandum cupido: vale.

LIBER PRIMVS SECTIONIS SECUNDÆ
de Sympathia & Antipathia.

Libri hujus primi Argumentum.

Postquam hujus tractatus Author, inquisitione diligenti præeunte, intellexisset, omnē Sympathiā & Antipathiā immediatē à quibusdam differentibus animæ seu Spiritus vivificantis passionibus fuisse ortas; quarum una est concupiscibilis; altera vero Irascibilis, & tamen eas ab effectu creaturis tam animalibus & vegetabilibus, quam mineralibus inesse percepisset, ad causam ejusdem rei radicalem invenendam atque dignoscendam desiderio haud minimo incendebatur. Cum autem secum iterum iterumque reputasset, æternam virtutem (quæ est caput & radix omnium) esse simplicem & absolutam naturam in se, nullam talem in ipsius essentia diversitatem decernere potuit, quatenus ipsa non nisi unica eademque Identitas in se ipsa æternum existit: Nam juxta sacræ Scripturæ intentionem, sicut tenebræ ejus ita & lux ejus. Vnde colligebat, quod binus æqualis effectus, quorum unus est alteri conditione seu dispositione contrarius, debeat necessario à duobus diversis in eadem essentia integra proprietatibus emanare, videlicet ab ejus Noluntate & Voluntate, quarum una per tenebras, altera per lucem exprimitur: Nam, quando mens æterna & lux infinita (in qua revera non sunt tenebræ ullæ) non vult, tunc se à creatione distrahit & in se ipsa reservat, hoc est, reflectit ardorem suum in se ipso, atque ita nihil sua præsentia lucida aut creat aut informat, sed universam abyssum (quæ in hoc statu in divina potentia dicitur existere) tenebris undique obrutam, informem & splendore vivifico destitutam reliquit. Atque hæc sua negativa seu contractiva actio est perfectus suæ noluntatis Character, cujus effectus generales sunt Tenebræ & privatio: Sed, cum è regione, abstrusa illa unitas, benignum & salutarem suæ essentiæ (quæ est voluntatis suæ expressio) radium & splendorem in Chaos seu abyssum deformem emittit, tunc tenebræ & privatio luci & positioni, ut pote vitæ atque formalis existentie actui locum cedere cogantur. Per istiusmodi ergo suæ contemplationis objectum percipiebat, quod actus ille tam voluntatis, quàm noluntatis in unica unitate essentiali continebantur, quæ in se & per se est tota bonitas, & consequenter, quod noluntas in ea sit nihil aliud, quam ejus voluntas: Nam, quatenus ipsa est unum & omnia, ita quidem ejus voluntas & noluntas non est, nisi unica Identitas in ea & tamen omnia & per omnia: Nā, mediante ea, operatur, quicquid vult more tã privativo,

R 3

quam

SECTIONIS SECUNDÆ ARGUMENTVM. LIB. I.

quàm positivo , cum in cœli virtutibus , tum in habitatoribus terræ: Quare sequitur, quod tenebræ & lux sunt unum & idem in unitate ista Archotypica : Quoniam omne in ipsa est bonum , quatenus ipsa in se est sola & absoluta bonitas : Ad effectivam & informantem lucis emanationē quod spectat, ipsæ profectò apparent creaturis tales, & varias imò verò infinitas huic mundo contrarietates, producere videntur, quæ à mortalibus secundum effectus, quos ex ijs compèriunt, aut bonæ aut malæ æstimâtur: Vt cunque Authori videtur evidēs, quod istæ duæ effluxiones seu extensiones contrariæ in effectu ab una eadēque æternitate essentiali procedentes, fuissent rerum omniam principia, quatenus Chaos obscurum à suis visceribus aquas præsentia lucis edebat, quæ erant unica illa materia , à qua cœli & terra, ac consequenter integer mundus erant facta : Nam vivifica æternæ lucis emanatio eis formam, figuram virtutem & motionem impertivit : Hisce ergo ab Authore serio consideratis ratio ipsius protinus eum informavit, mundum fuisse ex materia seu subjecto dispositioni contrario compactum atque fabricatum: Non est enim possibile, ut parentes naturâ ab invicem dissentientes , proles sibi conditione & naturâ consentientes & concordantes pariant : & tamen hujusmodi erat Creatoris voluntas , quod istæ duæ proprietates , quasi toni dissonantes , in unisoni sive unitatis unionem quasi ad suam ipsius imaginem per inviolabile Spiritus æterni amoris & concordia vinculum colligari deberent , ut exinde materia, quæ est aquarum tenebrosarum substantia , loco fœminæ , formali & masculinæ emanationi, sive Spiritui illuminanti ab unitate emisso, inserviret: Quo tandem Triunum Typicum , ex dualitate sive unitatum confusione ad imaginem Archetypi statueretur, qui merè Spiritualis existens, fuit vita æterna illa radicalis & mundi essentia , quæ erat sine principio : Atque ob istam rationem necesse est, ut mundus, quippe ad imaginem Archetypi creatus , animâ Catholicâ fruatur , qua mediante agere & vivere potest ad exemplar ipsius , à quo tum forma tum materia ejus derivantur, & per consequens opus est , ut binis Prædictis proprietatibus, nimirum illa Voluntatis & Noluntatis induatur: Hinc ergo animadvertit author, quod, cum internus, Tum externus Typus , seu mundus Typicus debeat necessario contrarijs passionibus atque alterationibus subjici , quæ à binis illis in unitate Archotypica proprietatibus oriuntur : Nimirum, quandoque anima ejus est apra ad dispositionem tenebrosam & privativam, sequendo in ista sua proprietate naturam aquarum , quæ sunt Tenebræ Abyss. sive chaos informis soboles, in quam potentia divina habet Dominium : Atque hoc statu videtur induere Noluntatis in unitate Characterem , & quandoque ipsa affectat & imitatur actionem & proprietatem lucis quæ ab æterno unitatis fonte emanat : Atque in hoc statu videtur manifestè agere, informare & quasi velle, seu positivam & lucidam induere naturam , & per consequens sigillo seu impressione voluntatis in unitate obsignari. Atque hic est efficax ille voluntatis sacræ effectus: Nam, videbatur Authori , quod , quatenus totus mundus esset ex duabus proprietatibus contrarijs conflatus , nimirum ex luce formali & materia humida obscura, debet consequenter sequi, quod Catholica in mundo anima, seu Spiritus ejusdem , generaliter vivificans , & per consequens quælibet particularis existentia formalis, quæ ab anima Catholica derivatur non aliter , quàm radij infiniti ab unico sole , passionibus & alterationibus conditione oppositis sit obnoxia seu subjecta. Hinc ergo oritur illa assidua amicitia & inimicitia , quæ observatur esse inter bonos Angelos & Spiritus malos. Hinc quotidianæ illæ mutationes & variationes , tam amabiles , quàm odibiles, quæ rarione varietatis influentiarum vel convenientium vel ab invicem discordantium tam

in cœlo

in cœlo æthereo, quàm elementari eveniunt, Hinc effectus illi contrarij procedunt, qui à ventis tum loco tum conditione oppositis vel natura convenientibus in Elementum Sublunare Catholicum expirantur: Vnde tam concordia, quàm discordia cum diversitate multiformi meteororum in eo producuntur. Hinc est affectionum multiplicitas, dispositionum oppositio, Spirituum passiones, &, ut verbodicam, sympathy & Antipathia illa, quæ observatur esse inter creaturas tam simplices, quàm compositas five sint animales, vegetabiles aut minerales, Concludit igitur Author hisce fundamentis statuminatus, quod sit æquum & justum hisce duorum excellentissimorum Philosophorum Heracliti & Empedoclis de hac re opinionibus astipulari, quarum una est, quod omnia fiant per litem & inimicitiam, hoc est ex Inimicitia & Amicitia: Altera, quod ex quatuor Elementis & ex amicitia & lite composita sit anima. Hinc inde arguens contrariam illam dispositionem, quæ est inter Spiritum aqueum seu naturam humidam mundi, & clarum mentis lucidæ radium, respectu eorum originis: Nam, per litem intelligit tam contentionem Spiritualem, quàm corporalem, respectu scilicet illius potentiæ five fortitudinis contrariæ: quæ est inter formalem & omnia informantem lucem & Tenebrosam materiam, tam ratione corporis in actione corruptionis, quando anima parata est ab eo discedere, quàm in Antipathetica seu irascibili passione respectu animæ, in qua Spiritus laborat & præter naturaliter patitur. Atque hæ prædictorum Philosophorum opiniones non videntur à sensu sapientis discrepare, qui dicit, quòd Deus gemina fecerit omnia, quorum alterum est contrarium alteri, nec quicquam factum est, quod mancum est.

Eccles. 42.25.

CAPVT. I.

In hoc capite demonstratur, quòd Deus sit pura, simplicissima & Catholica illa unitas, quæ numerum & multitudinem omnem in se comprehendit.

VT nemo est, ut cunque Mathematicæ perfectionis sphaera exaltatus, aut profundè in mysticis Arithmeticæ abstrusæ visceribus immerfus, qui agili maturioris sui intellectus intuitu, rem aliquam observare aut discernere potest, quæ sibi vel ordine vel antiquitate locum ante unitatem meritò vindicare queat, (unde unitas à Philosophorum sapientissimis agnoscitur esse principium & radix omnium numerorum & multitudinis) ita quidem quilibet sibi constans negare non potest, quin, quòd radicalis ista identitas, ut in pura & simplici sua natura consideratur, ab ulla dimensione quantitativa limitari, aut in numero aliquo includi five comprehendi, aut in portiones distinctas dividi, aut substantiâ aliquâ seu Entitate definiri ne queat. Atque hinc à sapientibus concluditur, quòd unitas sit antiquissimum & maximè radicale rerum omnium principium, ut pote, quæ comprehendit in se omnes substantias, quantitates & qualitates, non aliter, quàm punctus in Geometria, in nuda & simplici sua essentia consideratus, observatur esse indivisibilis, quippe, quid vix perceptibile & quasi nihil determinabile: Et tamen punctus agnoscitur à Mathematicis

esse radix infallibilis, non modò lineæ cujuslibet Geometricæ, verùm etiam omnium aliarum continuatarum in Mathesi & Physica dimensionum, quatenus ipse omnes in se comprehendit magnitudines & à nullo comprehenditur.

Ita duo dimensionum quarumcunque Principia, quatenus ordine & tempore omnia alia in rerum natura præcedebant & excellabant, Mathematici experti invenerunt, ad imitationem Typicam five imaginem internissimi, centralissimi & abstrusissimi in divinitate puncti, five unitatis splendidissimæ in eodem statu manentis, quo ante mundi creationem extitit, nimirum, quando se ipsam in se occultam & secretam, hoc est ab omni creationis actu reservavit: Ita, ut in ista hujusce existentiae unitatis conditione, nec pro Deo haberi potuerit, quatenus ipsa ad huc nullam creatione produxit creaturam, à qua pro Deo coleretur, nec pro Patre ritè haberi potuit, quoniam nullum ad huc filium five Archetypum five Typicum genuisse apparebat, nec pro summo bono æstimari videbatur, quatenus abyssus tenebris ad huc obruta, seu hyle deformata, de lucidâ & vivificâ ipsius bonitate nondum participaret: Nam,

R 4 adhuc

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

adhuc vacua erat & inanis : neque dicenda erat pulchra & formosa , quia pulchritudinis suæ radios nondum cum creatura communicaverat : Nec directè æternitas vocari debebat , quoniam in isto suo statu abscondito , humanæ capacitati comparebat non omnino existere ; imò verò pro nihilo æstimari & per consequens nullum habere aut cum æternitate , aut ævialitate , aut temporalitate , commercium . Porro etiam nomen Principij in tali conditione sibi vendicare non potuit , quoniam nullum adhuc ad rem aliquam creandam habuit relationem , adeò erat occultata & obscurata à mortalium apprehensione & in ipsius ordine & antiquitate adeò incognita , atque etiam tam inscrutabilis & incomprehensibilis in sua essentia , ut nullo modo aut pro substantia aut quantitate aut qualitate concludi potuisset , sed potius pro quodam Ente Transcendente , in se ipso solummodò reservato atque consistente ; nullum habens principium seu radicem , à qua extraheretur : in cujus nihilominus divina potentia , quasi in loco continente sine fine & termino omnia , quæ jam explicitè apparent , complicitè continebantur : tamen exilis mortalium capacitatis respectu , pro Nihilo æstimabantur . Atque ob istam rationem , nonnulli in veræ sapientiæ legibus versati , monumentis eorum æternis , reliquerunt , quòd Mystica hæc unitas , cum esset . Tenebrosæ abyssus nebulis involuta & quasi vacua atque otiosa maneret , pro Nihilo habebatur . Non ens non finis . Quoniam tenuitas & paupertas capacitatis ingenij humani in rerum divinarum consideratione est talis , ut soleat ea imaginari & judicare non omnino esse , quæ non apparent oculis : Propter hanc causam turbæ Cabalisticæ præstantiores , istam radicalem unitatem in sua abstrusa & occulta conditione Aleph Tenebrosam diciturunt , quæ litera Hebraica recipitur inter Iudæorum Doctores vel Rabinos , pro figura unitatis in Arithmetica , & per consequens intelligitur Hieroglyphicè pro Deo , in absoluta sua natura Monadica , quatenus nimirum in se sola videtur esse sine ullo emanationis signo contracta : In quo quidem statu Mercurius Trisnegittus ipsam in verbis his describit : Monas (ait) ante mundi exordium sibi ipsi & non alijs reluxit : Et alibi planius : Erat umbra infinita in Abyssus aqua insuper , & spiritus tenuis intellectualis per divinam potentiam in Chaos inerat . Et Moyses : Tenebræ fuerunt super faciem Abyssus . Quibus sapientes licet de longè discernere queant , quid esset potentia divina , priusquam creatura ulla è tenebroso Chao explicitè apparebat , atque etiam de facili concipere possunt , quòd nam esset radicale tenebrarum principium , videlicet radiorum actualium lucis æternæ in lucida ista unitate , in qua non sunt tenebræ ullæ , retentio sive occultatio : ita , ut Tenebræ Originales

Reuclim. lib. 3.
de Re. Cabal.

Pimand. 12.
Pimand. 3.

Gen. I.

pro Nihilo alio haberi queant , quam mera lucidæ à radicali unitate emanationis absentia , quæ est omnis actionis fons & origo , neque etiam potest lux illa vivificationis divina adesse vel emanare , ubi voluntas illius simplicis & absolutæ in unitate absentia est negativa : Hinc ergo ex necessitate sequitur , quòd tenebræ essent super faciem abyssus , & quòd terra esset vacua & inanis seu informis , antequam essentia divina emicabat & ferebatur super aquas : & , quòd tenebræ essent factæ otij atque quietis Tabernaculum : quoniam , ubi actus divinus , seu sacra emanatio abest , vel saltem agere & radios suos emittere non vult , omnia dicuntur in potentia manere , & consequenter sine actuali virtute , hoc est , quasi mortua & immobilia existere : & , quòd durante potentia privativæ dominio proprietatis frigoris & stupiditatis sit in vigore , quoniam calor à motu generatur , & motus est quid à luce inseparabile : & lux ista radicem suam habet in unitate lucida , quæ ob hanc rationem luminis Pater dicitur . Quare sequitur , quòd divina ista essentia in hoc statu contrahit & retinet seipsam in se : & tunc Chaos obscurum in divina potentia reservatum , debet motu & calore privari : & quòd sit ad densitatem & inspissationem ratione dominij frigoris inclinatum : Et quòd sit privationis fundamentum & consequenter vitæ & creaturarum essentia inimica , quatenus natura ejus actui , motui , & calori , qui sunt divinæ emanationis ministri est opposita , & per consequens est mortis , corruptionis & deformitatis origo .

Concludimus igitur , quòd , ut lux sit vitæ , positionis , morionis & voluntatis divinæ in sua revelata natura initium , sic etiam tenebræ primordiales sunt caput & scaturigo mortis , inanitatis , privationis , quietis ac denique noluntatis divinæ essentia : Atque hinc testantur scripturæ sacræ , quòd quando Deo salutare sui vultus radios creaturis emittere placet , ipsæ recreantur bono & vita : at quando in parte abscondit faciem suam lucidam , tunc ægrotant & conturbantur , sed si totaliter auferat vitæ aspectum , immediatè expirant & moriuntur . Hinc etiam Moyses : Deus malos relinquit & abscondit faciem suam ab ijs , ut obveniant ijs mala multa . Et David alibi : quousque abscondis vultum tuum à me ? exhilara me vultu tuo , visitatio tua conservat spiritum meum . Quibus patet , quòd essentia hæc divina actionem lux noluntatis & voluntatis tam post ejus mundi creationem , quàm ante illam observet : in quorū priori detinere solet vitam à creatura mediante privationis actu , in posteriori imperit ei vitam , eamque præservat : Nam per proprietatem suam rarefactivam creavit atque vivificavit mundum & omnia , quæ in mundo sunt .

1. Reg. 104. 29.
Deuter. 31. 17.

Psal. 138. 1.

CAPVT. II.

In quo probatur, quod omnia fuerunt complicité & Idealiter in Deo & ex Deo, priusquam explicité aliquid compareret aut factum esset.

STatum & existendi modum unitatis æternæ, priusquam aliquid erat creatū, secundum exiguam Ingenij mei validitatem; simul atque effectus, quos in potenciali seu informi rerum omnium subiecto produxit, satis manifesté in præcedentibus explicavi: atque etiam ibidem expressi, quod omnia in eo statu essent complicité & occulté in omnipotente & incomprehensibili divinæ perfectionis puncto comprehensa, in qua eorum conditione manebant & existebant quasi Nihil, quoad nos: quatenus nulla forma (cujus est assignare rebus nomen & esse) erat induta, atque idem in statu informis virtutis hujus, respectu nostrum, existentia, sapientes ipsam vocaverunt potentiam Divinam: Sed, ut hoc totum, Autoritate sacra clarius confirmare queamus: Apostolus ait: Ex ipso, per ipsum & in ipso sunt omnia. Et alibi: Omnia sunt ex Deo. Et alibi: ¶Vnus Pater omnium, qui super omnes, & per omnia & in omnibus nobis. Atque iterum: Omnia per ipsum & in ipso creata sunt, & ipse est ante omnes & omnia in ipso constant. Et alibi: ipse est omnia in omnibus. Et Syriachus: diximus multa, nec tamen assecuti sumus: summa dictorum est, ipsum esse omnia. Hisce sacris Poëtæ videntur convenire dicentes: Iupiter est, quodcunque vides, quocunque moveris. Et: omnia Iovis plena &c: Quibus facillimé est colligendum, quod Deus genuerit, produxerit, fecerit & creaverit nihil, quod non esset æternaliter ex seipso & in seipso; ita, ut ab ipso omnia emanarint & processerint, nimirum ex abscondito in manifestum, ex incognito in cognitum ex Simplicitate pura & Archetypica in similitudinem Typicam, ex fonte in mare, & ex puncto in circulum: illud sagacis Philosophi verificando: Deus est omnium centrum, cujus circumferentia est nullibi: vel, ut alij volunt, ipse est centrum & circumferentia: Hinc ergo mihi liceat inferre, quod omne genitum, principiatū, creatum, productum, separatim venit ab ingenito infinito, incipiente, improducto, in separato, uno: Omne inferius ex superiori, omne corporale ex spirituali, omne visibile ex invisibili, omne tēporale ex ævo, omne æviale ex æterno. Hinc sicut Deus dicitur, quod ex ipso & per ipsum & in ipso sunt omnia, ita etiam dicitur, quod ipse super omnia & per omnia & in omnibus: Sequitur ergo consideratio per egressum & descensum universi, vel quasi per progressum à centro versus circumferentiam. In Deo omnia erant, nihil nisi meré Deus, ex Deo omnia

veniebant in principiū, & tum omnia erant nil nisi meré principium, manente tamen Deo in se ipso. Ex principio omnia procedebant in Verbū, & tum omnia nihil erant, nisi meré Verbū, manente tamen principio. Ex verbo omnia procedebant in Spiritum Domini, & tum nihil erant, nisi meré Spiritus Domini, manente tamé Verbo. Ex Spiritu Domini omnia procedebant in aquas scilicet superiores & tum omnia nihil erāt, nisi meré aquæ, manente tamen Spiritu Domini. Ex aquis superioribus omnia descendebant in aquas inferiores, & tum omnia nihil erant, nisi meré aquæ inferiores, manentibus tamen superioribus: Ex aquis inferioribus, quasi Elemento Catholico quadriformiter alterato & astris invisibilibus omnia procedunt in corpora visibilia & tunc omnia nihil sunt, nisi meré corpora visibilia, manentibus tamé Elementis & astris invisibilibus. Tandem explicatis atque absolutis hisce omnibus totum universum in quantum esse, hoc est, in hominem est contractū, ubi omnia nihil aliud sunt, nisi meré homo, salvo tamé & integro manente Universo: sic postremus omnium existit homo, qui habet & gerit in se omnia, & est omnia, quippe, qui essentialiter est imago ejus, qui erat prior omnibus, qui est benedictus Deus, qui erat omnia, qui fudit omnia, & qui in hominem concludit omnia. Quod quidem totum testimonio sancto & Cabalistarū assertionibus confirmare possumus: Nā in scripturis habemus, quod Deus omnium fons creaverit tenebras, & quod hæc tenebrosa abyssus esset principiū informe, quod complicité comprehendebat in se omnia: & quod Verbū illud, esset in principio, atque iterum, quod Verbum hoc é tenebris egressū esset: Et, quod Spiritus Domini ferebatur super aquas, quæ apparebāt ex Tenebrosæ abyssi visceribus. Et quod omnia in principio essent aquæ, luminoso tamé spiritus vigore non extincto: Et, quod hæc aquæ essent in superiores & inferiores divisæ, sed prima creationis vis in illis superioribus patebat, cum cælum Empyreum esset ante Elementū sublunare creatū: Tunc ex aquarum superiorū cum spiritu lucido, quo cæli erant ornati, aquæ inferiores essent formatæ & ordinatæ: Nam inferiora reguntur à superioribus. Denique omnia composita ex aquis inferioribus mediantibus astris invisibilibus ab aquis superioribus emissis creata sunt, ac tandé omnium perfectio Adam ad imaginē Dei est factus compendium totius mundi in se habens, Hermes hæc: Pimander mens divinæ potentia mutavit formam & universa subito revelavit: Cernebam enim

Rom. 11. 36.
I. Cor. 11. 12.
Ephes. 4. 6.
Coloss. 1. 14.
Coloss. 3. 11.
Ecclesi.

Ad Asclep.

Ipsi. 45. 7.
Sap. 11. 18.
Ioh. I.
Gen. 1.

S

omnia

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

omnia in lumen conversa suave nimum atque jucundum, quod intuentem me mirificè oblectabat: Paulo post umbra quædam horrenda, obliqua revolutione subter labebatur, in humidamque naturam migrabat, ineffabili tum vultu exagitata, unde fumus magnus in sonitum erumpebat. Et sonitu vox egrediebatur, quam ego luminis vocem exultimabam, ex luminis voce Verbum factum prodijt: verum hoc naturæ humidæ astans, eam fovebat; ex humidæ autem naturæ visceribus syncerus ac levis ignis protinus evolans, alta petit, aër quoque levis spiritu parens mediam regionem inter ignem & aquam sortiebatur, terra verò & aqua sic invicem commixta jacebant, ut terræ facies aquâ obruta nusquam pateret. Terra postmodum animantia, quæ intus habuerat, peperit: At Pater omnium intellectus, vita & fulgor existens, hominem sibi similem procreavit &c: Quibus arguit, quòd Deus seu mens divina in unitate sua simplici esset potentia divina, & sic in Deo omnia erant nil nisi verè Deus: Tunc mutavit se in principium Tenebrosum, & tunc omnia nihil aliud erant, quam principium Tenebrosum, quippe cui omnia inerant còplicité, manente tamen Deo, tunc emanatio lucida est facta, qua, fugatis tenebris ex principio Verbum factum est, & tunc omnia nihil erant nisi Verbum, manente tamè principio. Ex verbo omnia procedebant in Spiritum Domini, & tunc erant nihil nisi merus Spiritus Domini & sic in cæteris. Porro etiã scriptum est in libro Bahir: Nihil est principium, nisi sapientia, hæc cum sit in abyssu tenebrarum retracta & immanens quasi otiosa, vel (ut ajunt) ad nihil respiciens, idcirco dicitur Ain. Nihil. Non ens & non finis, quia nos tam tenui erga res divinas ingenij paupertate mulctati, de ijs, quæ non apparent haud secus atque de ijs, quæ non sunt, judicamus: At, ubi se ostenderit, quòd sit aliquid & revera subsistat, tunc Aleph tenebrosum in Aleph lucidum convertitur: sive Aleph magnum, quando exire cupit & apparere omnium rerum causa, per Beth proximè sequentem litteram & nominatur **ב** Ab. id est, Pater omnis generationis & productionis, facit enim res omnes. Hæc ille: Vnde liquet, quòd illa digressio sit consensu tam scripturæ sacræ, quàm Philosophi & Cabalisticæ sapientissimorum. Si autem more retrogrado, à circumferentia rerum in centrale earum punctum quasi à terra in summum cælum ascendere velimus, cum homine incipiendum putamus, utpote qui erat ultimus atque infimus scalæ superioris gradus, per quam à cælo in terram demonstratione à priori, & quasi ab Alpha ad Omega descendimus: atque ita demonstratione quasi à posteriori & quasi ab Omega ad Alpha procedemus in hunc modum: Eva, Mater omnium viventium non ex absolute nihilò facta est, sed essentialiter ex Adamo,

qui dicit: hoc os ex ossibus meis, & caro ex carne mea: & antequam Eva extraheretur ex Adamo, tunc quidem in Adamo nihil erat, nisi ipsissimus Adam, qui erat microcosmus & complicatio totius universi. Adam microcosmus non ex nihilo factus est, id est, non ex seipso, nec per se ipsum, sed ex Macrocosmo, mundo majori: & antequam extraheretur inque proprium esse veniret, tum ipse in macrocosmo nihil aliud erat, quam ipsissimus macrocosmus seu mundus major. Macrocosmus non ex mere & absolute Nihilo est factus, sed ex aquis superioribus, hoc est ex mundo Angelico extitit, & antequam hoc fieret, mundus major in superioribus aquis nihil aliud erat, nisi ipsissimæ aquæ superiores, vel ipsissimus mundus Angelicus. Mundus Angelicus seu aquæ superiores non ex nihilo extiterunt, sed ex spiritu Domini, qui eas ex se ipso effudit & super eas ferebatur, & antequam hæc effusio fieret, omnes aquæ superiores vel Angelicæ substantiæ in Spiritu Domini nihil aliud erant, nisi ipsissimus spiritus Domini, sine omni distinctione aut multitudine: Spiritus Domini non ex nihilo venit, sed ex ipsissimo verbo ex ore primogeniti prolato, & antequam Spiritus Domini distingueretur seu procederet ex verbo in proprium esse seu personam, tum ipse in filio & cum filio nihil aliud erat, nisi filius sine ulla distinctione aut multitudine. Verbum sive Filius non ex Nihilo venit, hoc est, non ex seipso, sed ex principio juxta illud: Verbum erat in Principio: Et antequam hoc verbum ex principio in propriam personam nasceretur, tunc ipsum verbum in principio nihil aliud erat, nisi principium, in & cum principio essentialiter unum, sine distinctione aut multitudine. Principium verò, in quo erat Verbum non ex nihilo, neque ex seipso ortum est, sed ex Deo: Ex ore enim Altissimi prodijt, & antequam prodiret, tum principium in Deo nihil aliud erat, quam ipsissimus Deus essentialiter, æternaliter & simplicissimè unum & idem sine distinctione. Sic Deus, omnium unitas, omnia ab æterno in se habuit, & ipse, ut est in se unum, ita etiam fuit omnia, ita tamè, ut ipsèmet in se manserit absque mutatione aut diminutione sui ipsius. Atque ita omnia ab initio produxit & quodlibet in proprio esse distinxit ipse, nihil negotij habens cum Negativo ullo Nihilo, cujus supra mentionem fecimus, cum ipse in se sit unum, seu unitas illa æterna, omnia còplicité in se comprehendens, & per consequens est fons & origo, à qua omnia tam ævialia & temporalia procedunt & in sua essentia consistunt: Non aliter, quàm omnes numeri Arithmeticæ procedunt seu emanant ab unitate & in unitate comprehenduntur: Nam, utcumque largè se extendit numerus, semper habet unitatem ad ipsum incipiendum, atque ad ipsum pariter concludendum, & rei veritate nihil præter unitatè habet

habet ad partes ipsius interiores constituen-
das. Sed pro meliori vestra instructione per
diligentem in numeros Cossicos inspectio-
nem observare possitis, quomodo Divina
& centralis atque essentialis hæc unitas om-
nes creaturas tam ante, quam post earum
creationem in se ipsa comprehendat: Nam
scire debemus, quod sit nihil in hoc mun-
do, quod non est aut radix, aut quadratum,
aut Cubus, aut aliqua alia figura existis
composita: Radix repræsentat principium
omnium proportionum sive magnitudi-
num Cossicarum, quadratum designat
figuram simplicem & Spiritualiter Princi-
piatam, quæ creatur seu efficitur ex Radi-
cis multiplicatione; Cubus autem ex qua-
drati seu figuræ principiatæ augmentatio-
ne in sua radice conflatur: Vnde videre li-
cet quod integrum corpus cubicum & con-
sequenter ipsum quadratum in radice con-
tineatur, & in conclusione est nihil aliud,
quam ipsa radix in se & à se ipsa multipli-
cata: Sed, ut ista mea demonstratio prop-
ius adhuc ad intellectus vestri intuitum
accedat, suadeo, naturam & proprietatem
divinæ istius Monadis seu unitatis ac-
curatorum paulò diligentia consideretis, ni-
mirum, ut ipsa, in simplici & sincera sua
existentia se habet, tunc ipsam in mundo
typico sine ulla à punctuali seu centrali sua
profunditate egressu, tres prædictas dimen-
siones cossicas in se complicitè, & conse-
quenter omnes alias res, quas jam per crea-
tionem explicitè produxit continere depre-
hendetis. Atque hoc lucide per istam Arith-
meticam demonstrationem probatur: Nam
si unitatem in se ipsa & per se ipsam, tan-
quam radicem explicaverimus, nihil præter
se ipsam pro quadrato produceret, quod ite-
rum in se ipsa, multiplicando solummodo
se ipsam, loco cubi proferet, nimirum me-
ram unitatem, ita ut radicem, quadratum,
& cubum nihil nisi unum & idem invenie-
tis: Vnde evidens est, quod tamen habea-
mus hic tres unius puncti ramos, qui viden-
tur in formali sua progressionem differre (in-
telligo radicem, quadratum & cubum) ta-
men in veritate essentiali, non est, nisi ista
realis & radicalis unitas sive identitas, in
qua res omnes manent potentialiter seu
complicitè, idque more abstrusissimo: Et,
ob hanc rationem sapiens ait: Deo omnia

sunt cognita, antequam crearentur. Et Ef-
dras: Dei potentia ante omnia creata finis
& initium omnium est. Et Hermes. Ex
uno principio cuncta dependent, princi-
pium ex uno solo, & principium movetur,
ut rursus extet principium, ipsum tamen
unum præstat, nec recedit ab unitate: Hoc
idem etiam intimare videntur ista Salvato-
ris verba: Ego & Pater unum sumus, Pa-
ter in me & ego in Patre & Pater in me
manens ipse facit omnia. Etiam in hunc
sensum videtur Hermes loqui de Archety-
pa mundi structura, ad cuius imaginem
mundus iste typicus erat formatus: Quare
eum alibi visibilem Dei filium vocat: Mo-
nas (ait) generat Monadem & in se ipsum
reflexit ardorem. Quibus verbis arguere
videtur, mundum Typicum complicitè in
mundo Archetypo (Deo sic volente) fuisse
descriptum, quem tum postea explicitè de-
pinxit. Quibus liquet, quod mundus iste
sit factus ad imaginem mundi Archetypi-
Sed ni aliqui captiosi, in istam meam opi-
nionem invehentes, exceptionem contra
istam meam opinionem caperent, allegan-
tes eam Antiquorum Ecclesiæ, Patrum con-
sensui omnimodè contradicere, ego hoc in
loco nonnullos ipsorum de hac re senten-
tias explicabo. Ait D. Augustinus: Ideæ
sunt formæ æternæ & incommutabiles in
mente divina. Scotus dicit, quod sint res
objectivæ, cognitæ ab intellectu divino:
At nihil est in Deo, quod non est Deus,
quoniam Deitas non est nisi unus idemque
spiritus: Vnde sequitur, quod Ideæ in Deo,
tamen secundum varia divinitatis placita
sunt plurimæ (nam homo factus est uno
modo, & equus alio &c.) tamen omnia
sunt non nisi unum in Deo, ut D. Augusti-
nus videtur alibi loculentius in his verbis
confirmare. Primus & summus intellectus
est ars quædam Omnipotentis atque Sapien-
tis Dei, plena omnium rationum viven-
tium incommutabilium, & omnes unum in
ea, sicut ipsa unum de uno cum quo unum.
Et alibi ait: Tu es Deus meus & Dominus
omnium, quæ creasti & apud te omnium
stabilium sunt causæ & omnium mutabi-
lium, Apud te immutabiles manent origi-
nes, & omnium rationabilium, & irratio-
nabilium atque temporalium semper vi-
vunt rationes: Et Boetius habet hæc.

Eccles. 23.
4. Esdr. 6.
Pimand. 10

Ioh. 13. 16.

Pimand. 4

Lib. osting.
quæst. 46. 11b.
I. di. 3.

De Trinit.
lib. 6. cap. ult.

Soliloquio-
rum cap. 31.

lib. 3. de conti-
fol.

Tu cuncta superno

Ducis ab exemplo, pulchrum fabricimus ipse.

Mundum mente gerens, similique imagine formas.

Denique Anselmus modum & progres-
sionem cujuscumque rei exemplaris à fonte
Ideali quam doctissime sic exprimit: For-
ma rei, ait, Artificis est Archetypa & ve-
ritas, & dum à potentia in actum pro-
ducitur motus est, in materia verò jam
producta est similitudo & imago, atque
hac de causa Odo Abbas ille doctissimus
ait: Numerus Ternarius est principale
in animo Conditoris exemplum Conden-
dorum. In quo etiam sensu Hermes loco

antea citato: Monas generat Monadem &
in se ipsam reflexit ardorem, quod unitas
in mundi Idealis sive Archetypici fabri-
ca emisit verbum, quasi essentiam à se
ipsa genitam, & in unitate ab eo haud
quaquam distinctam, ac tandem reflexit
illum spiritum sapientiæ ab ambobus pro-
cedentem in se ipsam. Hinc filius Syrach:
& egressus illius mandata æterna: In
hunc igitur modum erat mundus Arche-
typus

Pimand. 12.

Eccles. 1. 5.

In Tra. de
num: Ternari-
rio.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

typus ante omnia in & ex una eademque Unitate, sed ratione triplici creatus, nimirum per egressionem unius quasi quadratū æternum ab uno, quasi radice æterna, & per regressionem illius emanationis quasi in formam Cubicam, ad rerum omnium Idealium Archetypi complementum, quo tres divinæ in unica essetia infinita proprietates facile discerni queant, atque etiam ratio, qua omnia mundi typici complicité ante ullam creationem essent in Archetypo idealiter comprehensa. Concludimus igitur, quòd secundum istam imaginem idealem mundus iste Typicus in triplicitate varietatis esset tum postea formatus & proportionaliter adaptatus, nimirum ad divinæ similitudinis exemplar: Nam, ex unitate in divina & abstrusa sua existentia, nimirum, ut in tenebris seu chao potenciali esset originaliter quo ad nos abscondita, flamma splendidissima formalis essetia Catholicæ emanabat, & spiritus sapientiæ ab utroque procedens, conjunxit formalem illam emanationem cum materia aquarum potenciali, ita ut horum trium unione, nimirum divinæ lucis, & substantialis materiæ tenebrarum, videlicet aquæ cœli erant prius & Terra & consequenter totus mundus, ut testatur D. Petrus: Sed hæc optimè hisce paucis confirmat Psaltes Regius: Verbo (inquit) Domini firmati sunt cœli, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum: Quo sermone totum aperit: Nam, per Dominum intelligit Patrem, à quo omnia, per Verbum Filium, per quem omnia & spiritum ab ore utriusque mediantem, quòd omnis essetia & virtus seu actus in hoc mundo est derivatus. Concludere igitur possumus, quòd si unitates mundi Ideales sint ab unitate unica radicali, quasi filij ab uno Patre extractæ, & ab eadem, quæ est infinita in se, includantur: debet sequi necessario, quòd triplex membrum mundi istius creati debet esse in & ab illa unitate, quatenus mundus Typicus cum suis membris sit ad imaginem & repræsentationem Archetypi effectus, qui est æterna illa monas, in qua sunt omnia, unde haud injuriâ dicitur ab Apostolo omnia in omnibus. Atque iterum: Omnia creantur per ipsum & in ipso & ipse erat ante omnia & omnia in ipso constant. Et alibi: Ex ipso, per ipsum & in ipso sunt omnia: Vnde haud injuriâ dicitur circumferentia & centrum: Atque centrum omnium, cujus circumferentia est nullibi. Et, ab Apostolo Pater omnium, qui est super omnia & in omnibus. Hinc Rabbi Zoar: Omnia sunt unum respectu Dei, licet varia videantur respectu nostrum. Et Plato ait, quòd non modò omnia sint in Deo, sed etiam omnia quæ jam existunt, ut pote, quæ (quatenus sunt in Deo & ab eo procedunt) non sunt nisi unica Entitas. Et Hermes in Tabula sua Smaragdina: Vt omnia essent mediatione unius, ita etiam omnia ab ista unica

re adaptatione procedunt. Et Proclus: Vt omnia ab uno sunt derivata, ita quidem cursu continuo ad illam iterum unitatem reverti festinant, cum qua, quòd grandior est concordia, per quam sibi invicem occurrunt, eò plus de ipsa participant. Iterum Plato alibi: Omnia à Deo Altissimo procedunt & summa ope contendunt, ut ad eum revertantur, quoniam in ipso summum ipsorum Solamen, sustentatio & finalis requies consistit. Propter istam ideò rationem Leucippus Philosophus fecit unitatem istam suam summum bonum. His ergo videre licet, quòd Antiqui Philosophi à Biblij sacri Harmonia nullo modo differant. Denique Iob hæc omnia adhuc clarior: Revelat, inquit, Deus fundamenta è tenebris & educit in lucem umbram lethalem: ubi per fundamenta intelligit aquas, quæ in tenebrosa abyssu continebantur, ex quarum tum postea existentia cœli & terra, & consequenter totus mundus est fabricatus, mediante Verbo prædicto secundum exemplar sive imaginem Archetypi. Quare haud injuria concludere possumus, quòd principia conditione oppositâ, ab una eademque unitate sive Identitate procedant: videlicet ex nihilo, quo ad nos, seu tenebris privativis, & quasi ex umbra lethali, mutatione formæ ejusdem identitatis à potentia privativa in actum positivum per emanationem lucis è tenebris. Hinc Salomon: Manus Omnipotentis mundum ex materia informi effecit. Et Iob: Aquilonem extendit Deus super inane & vacuum & suspendit terram super nihilum, hoc est, super rem inanem & vacuum formâ: Nam per inane, vacuum, & Nihilum intelligit informes illas tenebras & umbram lethalem, de qua mentionem fecit antea, sive materiam informem Salomonis antea citatam, quæ, quandiu erat in potentia divina, erat in debili mortalium sensu merè Nihil, ut dictum est, quatenus nondum erat informata. His ergo manifestè constat, quòd omnia essentialiter in ista radicali unitate æterna comprehendantur, quippe, quæ, ut est una, est etiam infinita, & in eo quod sit tam in suis dimensionibus & essetia, quam potestate seu virtute infinita, necesse habet, ut in se finita omnia contineat: Vnde scripturæ: Ipse est omne in omni: ipse implet omnia & tamen est extra & ultra omnia & in comprehendendo & concludendo omnia, est solummodò in se ipso: & tamen à creaturis suis nunquam absens, quippe quas verbo suo efformavit: & primum voluntate ejus processit verbum ejus Fiat & Factum est.

Iamque quòd principium privativum sive tenebras lethales ab infinito omnium rerum centro, cujus circumferentia est nullibi extraximus, nos satis profundè in formalis & vivificæ lucis seu principij activi naturam immergemus, quòd ab eadem radice primordiali originem suam duxit, ut hæc

2. Petri. 3.
Pfal.

Coloff. 3. 11.
Coloff. 1. 16.
Rom. 11. 36.

Rabbi. Zoar.
Plato.

Hermes.
Proclus in
Problemat.
Theol.

Plato.

Leucippus.

Sap. 11. 18.
Iob. 26. 7.

ut hac ratione præstantioribus intellectus
mei coloribus formam illam essentialem
excellentiſſimam, quæ naturam mundi hu-

midam ſive aqueam à profunda tenebra-
rum captivitate & quaſi umbra lethali re-
demit, faberrimè depingam,

CAPVT. III.

*Quomodo amabilis & ſplendidus amoris Catholici & vivifici Spiritus
à fonte totius bonitatis effuſerit, tenebrasque litigioſas at-
que odioſas ab obſcuri Chaos ſive Abyſſi deformis Thro-
no removerit, ut exinde mundus pulcherrimus ex
Nihilo actuali ipſius præſentia creare-
tur & divina ejuſdem pulchritu-
dine ornaretur.*

Admirabile eſt & ultra captum huma-
num, quòd ex unica Vnitate in eſſen-
tia, rami duo, proprietate, more tam oppo-
ſito inter ſe differentes excrescerent, nimi-
rum tenebræ, quæ ſunt informitatis, erro-
ris, deformitatis, contentionis privationis
& mortis, origo: ac lux, quæ eſt vehiculum
& cauſa unica informationis, veritatis pul-
chritudinis, amoris, poſitionis & vitæ. Non
eat pro nihilo, quòd Manichæi tantâ confi-
dentiâ tenerent, quòd duo eſſent principia
coæterna, quorum unum fecerunt Deum,
quem luminis principem vitæque & ſan-
ctitatis omniſque bonitatis authorem ag-
noverunt, & diabolum finxerunt alterum,
quem tenebrarum principem dictitarunt, &
originem ſeu initium contentionis, mortis,
ægritudinis & totius mali. Atque diabolum
idè ipſi Deo in ſua eſſentia fuiſſe coæt-
ernum exiſtimabant, quoniâ nulla poteſt eſſe
bonitas, quæ ad ſuum contrarium, nimirum
malitiam non habet relationem: Hac (in-
quam) ratione volunt, ut Deus malitiei &
pravitatis, ſit coæternus in ſua eſſentia
cum Deo bonitatis: quibus ſuis imaginatio-
nibus non modò diabolum ex creaturatum
limbo excludere, ſed etiam unitatem ex na-
turæ limitibus expellere & Diadè ſive dua-
litem (quæ rei veritate eſt nihil aliud,
quàm unitatum confuſio) loco illius erige-
re atque coronare tentant. Et proſecto iſte
punctus ſeu hoc dubium tam difficilis vide-
batur diſcuſſionis atque reſolutionis, ut
nonnulli ex Poëtis & Philoſophis ſapièti-
oribus viderentur ipſis hac in re quodammo-
do altipulari, uti apparet per quaſdam my-
ſticas & allegoricas ipſorum expreſſiones,
quas more ænigmatico: diſcurſibus fabulo-
ſis involvebant: Inter quos Poëta Pronapis
nomine in ſuo protocoſmo aſſerit, quòd
Demogorgon (per quem intelligit Deo-
rum ſummum) undique cum Æternitate &
Chao rudi fuiſſet ante omnia ſtipatus, ſin-
gitque, quòd quodam tempore, dum Æter-
nitas in ſua majeſtate maneret, magnum tu-
multum & commotionem ſubitò in viſce-
ribus Chaos ex ortum animadverteret: Vn-
de, ut ipſe ei auxilium in difficili hoc partu
præberet, manum ſuam ad parturientem
porrigit & obſterricis officio fungendo,
iſtud ſubitò parere fecit monſtrum quoddâ

deforme & tempeſtuoſum, cui nomen ob
contentioſam ſuam conditionem *Litigium*
erat impoſitum, quòd, poſtquam magnas
perturbationes & commotiones in aère ex-
citaveſſet, & aliis ambitioſis ſurſum volare &
adverſus Demogorgonem ſuum Crea-
torem pugnare conaretur, à Demogorgone
protinus in abyſſum profundum præcipita-
retur: At obſervante ipſo, quòd Chaos no-
vo iterum partu laboraveſſet, & quòd in la-
boribus ſuis ſuſpiria ferventia cum ſudori-
bus gravibus emiſſeſſet, ipſe noluit manum
ſuam ab eo removeſſe, quouſque ſecundum
edidiſſet partum, in quo Pan cum tribus
ſuis ſororibus, quæ dictæ erant parca eſſet
natus. Cum verò Demogorgon egregia
pulchritudine & forma Panis eſſet captus
ipſum omnium mundanorum negotiorum
præſidem & gubernatorem effecit, juſſit-
que tres ipſius ſorores, ut more ancillarū &
miniſtrarum fratris ſui mandatis obedirèt:
ſequebatur exinde, quòd Chaos ſuo onere
ſeu magna illa congerie, ſeu maſſa, qua la-
borabat jam levatū, Pana ſuum (ſic ſuaden-
te Demogorgone) in ſuo Throno conſti-
tueret: Hæc eſt fabula illa Parabolica de
Demogorgone & Chaos cõmuniter à Poë-
tis recitata. Allegoria eorū importat, quòd
generatio & procreatio omnium ab Aliffi-
mo & ſummo Deo Creatore procederet,
quem per Demogorgonem important, cui
Æternitas vinculo indiſſolubili in unica ſo-
cietate eſſentiali conjungitur: quoniâ ipſe
eſt ſolummodò dicendus æternus, qui eſt &
ſemper fuit principium, ſeu prima rerum
omnium cauſa: Et fingunt etiam, quòd
Chaos locum tertium in æterna illa ſocieta-
te ſibi vendicet, quippe, quòd eſt (ſecun-
dum Ovidij relationem) materia ſeu ſubje-
ctum illud confuſum atque indigeſtum, ex
quo omnia hujus mundi conſtantur: atque
ob iſtâ cauſam Antiqui tradiderunt, ipſum
fuiſſe Deo coæternum, ut pote, quæ erat
rudis illa congeries, ex qua Demogorgon
univerſalium Patet res omnes juxta volun-
tatem ſuam creavit ſeu formavit: & per
conſequens ſubjectum ſive materiam iſtam
omnium fuiſſe generalem reſum omnium
Matrem exiſtimaverunt, ex qua & ſuper
quam Univerſalis cunctorum Patet: ge-
nuit & efformavit res omnes: Vnde con-
cluſe-

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

cluserunt, duos fuisse cunctorum genitores Catholicos ab omni ævo, quorum unus erat Pater, alter verò Mater. Et tamen in hoc consentire videntur, videlicet, quòd Deus esset causa principalior, voluntque, ipsum Chaos loco socij passivi Demogorgoni inservire, ut ex ea quasi genetrice universali res omnes generet: Et quamvis sapiens & divinus Plato innuere videatur, Chaos ab omni antiquitate socium Dei fuisse, tamen nobis tam ipse, quàm alij similis profunditatis illud à Deo æterna quadam generatione seu productione processisse, ipsumque tum postea ex eo omnia fabricasse intimant. Quocirca concludunt, quòd à Deo procederet Chaos & ab ipso minimè est dividendum, atque etiam ei loco Sodalis femininæ pro generatione & procreatione inservit: haud aliter, quàm Eva ex Adamo extracta, dicta erat socia & adiutorium ei in generis humani productione: Hæc est tam Philosophantium Ethnicorum, quàm Cabalistarum mysticorum opinio: Sed ad prædictæ allegoriæ explanationem procedam: Manus Demogorgonis importat divinam potentiam, primogenitum & deforme Chaos, nimirum Litigium, significat principem tenebrarum, qui est oppositionis, discordiæ Pater: Unde obejus ambitiosam adversus lucis & vitæ Dominum rebellionem, in Abyssi tenebræ voraginem præcipitabatur: Per secundum ejus partum, qui erat Pan, universam mundi naturam, atque concordem Elementorum dispositionem indignant: inde arguendo, quòd post magnam illam discordiam seu commotionem & perurbationem, quæ in prima uteri Chaos dilatatione se offerebat concordiam pacificam secundo ejus partu sequeretur, quæ erat tam formosa & acceptabilis Deo in ultimo hoc ejus partu, ac discordia deformis esset ei foetida, odiosa & ingrata in primo. His ergo videre possitis, quomodo omnia Elementa in principio in confuso Chaos ventre luctarent & contenderent: Tres parca seu sorores fatales dictæ Clotho, lachesis & Atropos, quæ cum Pane erant, denotant tres temporis ordines, nempe præsens, præteritum, futurum: Clothonis curæ tempus præsens committitur, ejusque officium est filum vitæ nere: Lachesis præest tempori futuro, respicit materiam illam, sive Canabaceam sive lineam, quam Clotho aggredditur nere; & Atropos tempus præteritum, quod est irreparabile & irrevocabile importans scindendo filum finit opus. Ego super parabolicam istam relationem infero, quòd tamen Chaos seu tenebræ Abyssus esset cum Deo & in Deo ante mundi creationem, tamen infinita & sola æterna unitas & essentia radicalis eam creavit & produxit ex se ipsa: Nam illa in sua persona hæc loquitur: Ego Dominus, & non alter est, formans lucem & creans tenebras, faciens pacem & creans malum: Ac si dix-

Esi. 45, 7.

isset: Ego sum Pater lucis seu fulgentis sapientiæ Spiritus, & ego creavi Tenebrarum Chaos, ex quo tum postea mundi existentiam atque etiam tam discordiam, quam concordiam Elementarem, hoc est, litigium & pacem in hunc mundum introduxi: Ita ut sit evidens, non nisi unicam unitatem æternam esse, quæ in se est mas & foemina: & omne quod imaginari potest, quæ ex seipsa & in seipsa produxit omnia, haud aliter, quam Adam comprehendebat in se Evam, quæ erat tum postea microcosmi mater: Hinc ait Mercurius Trimegistus: Mens autem Deus utriusque sexus fecunditate plenissimus, vita & lux cum verbo suo alteram mentem peperit. Et scripturæ hoc idem videntur testificari, dicentes: Qui cæteris generationem tribuo, an sterilis ero? Quare manifestum est, quòd ex una eademque unitate radicali æternam existente tam materia, quàm formæ omnium procedunt & quod appareant in respectu earum existentia & progressionum solummodo æviales, hoc est, habentes principia, sed sine fine: ut cunque in essentiali earum radice, nimirum in Deo abstrusissima unitatum unitate, à qua procedunt, sunt æternæ: Ita, ut quemadmodum tenebræ Abyssus, seu Chaos obscurum, & lucidus informans spiritus, sunt duo principia opposita & ad invicem conditione & proprietate contraria (nam à tenebroso principio discordia, malum, frigus, congelatio, quies, mors, privatio, negatio seu voluntas procedunt: ut è regione ab illo lucido, quod est pulchritudinis & gratiæ typus, lux, concordia, bonitas, calor, rarefactio, motio, vita & positio seu voluntas derivantur) ita etiam ambo hæc sunt non nisi rami generales ab una eademque unitate essentiali allurgentes, qui cum limitibus sui fontis infiniti excedere nequeant, sunt in eo lux & tenebræ & consequenter nullo modo differunt in sua essentia à radice, à qua scaturiunt, quæ est omnia in omnibus. Hinc ergo Psaltes: Tenebræ sunt ei sicut lux ipse: Nam omnia sunt unum in eo, qui est solummodo unum & idem in se ipso, ex quo per quem & in quo omnia: Nam ejus voluntas & ejus voluntas sunt tantum unum in eo, qui est una simplex Identitas; & quæ est ejus voluntas illa est tam ejus affirmatio, quàm negatio, quæ non sunt nisi unicum bonum in eo, qui est tota bonitas: Et tamen respectu creaturæ, cum ipsius negatio dominatur, ipse lucem vultus sui benigni obfcondit, & totum est quasi tenebræ, & tunc operatur privative, quo ad nos: Nam, ubi abscondit faciem suam, omne videtur deforme, inane & essentia & bonitate destitutum. Ecce hinc voluntatem negativam seu privativam, quæ rectè nominari potest respectu nostrum ejus voluntas, quia in suo velle respectu sui, videtur nolle, respectu hominum, quibus denegat suam præsentiam: E regione, si ejus affirmatio seu

Pimand. I.

Psal. 138. 12.

Rom. II. 36.

seu positiva proprietas habeat Dominium, tunc emittit nobis lucidam suæ pulchritudinis benignitatem, atque ita spiritus creaturæ ipsius præsentia recreatur, & per consequens ipsius bonitate repletur: Ecce etiam hic voluntatem ejus affirmativam seu positivam, quæ respectu tam Dei, quam nostrum, dicitur voluntas: Sed, ne hoc videatur alicui alienum, observet velim sedulo naturam radij illius mentalis in homine: Nam Deus mentem ei ad ipsum informandum & ratione atque intelligentiâ induendum impertivit: Spiritus (inquit Iob) est in homine, at inspiratio Omnipotentis facit eum intelligere: Et tamen ista unitas essentia, quæ est imago Dei, per duas contrarias proprietates in genere operatur, quarum una est affirmare, dare & concedere petitioni petentis per emanationem quandam amabilem: Ecce hic actum positivum in spiritus humani unitate depictum. Alia est negare & auferre aut se opponere petitioni & desiderio querentis, per privativam quandam ablationem seu recusationem præmij desiderati. Ecce hic est effectum negationis seu noluntatis ex hac parte descriptum; nam radius mentalis non emicat seu emanat petitori, sed in se contrahitur seu reservatur. In his duabus actionibus contrarijs non nisi unicum effectum laudabilem in hac sola unitate observamus: Nam, tamen concedit mens mea per amicum & misericordem radij mentis emanationem, ita, ut arrideat expectationi petentis: aut si e contra negatur petitio querentis ad magnum ipsius damnum seu malum, tamen menti cum nolentis, tum volentis, tam affirmatio, quam negatio videntur bonæ, ut pote bona ratione fundatæ: Vnde patet, quod ambæ illæ non sunt mihi nisi unum & idem in effectu, utcumque petenti appareant differre. Pari etiam ratione in æterna & archetypa unitate (quæ & mens divina dicitur, cujus typus & imago est intellectus seu mens humana) actus tam voluntatis, quam noluntatis est unus & idem, & non est, nisi bonitas in ea, quæ est tota & absoluta bonitas, quæ contrarietatem in se non admittit, tamen creaturæ, quæ subijcitur effectibus tam privativæ, quam positivæ voluntatis ejus privativa seu negativa actio videtur mala: ut è contra ejus positiva seu affirmativa emanatio quippe benignitate & amore plena habetur ab eo pro bono & consequenter cum gaudio recipitur: Nonne docemur autoritate sanctâ, quod bonum & malum, vita & mors, paupertas & divitiæ à Deo sunt? Et alibi, quod, Deo abscondente faciem suam à creaturis conturbantur, recipiente spiritum eorum, expirant, emittente spiritum suum recreantur bono. Et alibi: Visitatio tua præservat spiritum meum. Atque iterum: Attolle faciem tuam & emitte lucem supra nos, & efficiet, ut videamus lucem & splendentes efficiet tenebras nostras. Et Prophe-

ta: Tenebras ponam ijs in lucem. Et Iob: Tenebris in die incurrent astuti & quasi in nocte palpabunt in meridie. Et Apostolus: In tenebris est & in tenebris ambulat, qui odit fratrem. Et Propheta: Tenebræ persequentur inimicos Dei. Et Moyse: Deus abscondit faciem suam ab ijs, ut obtingant ijs multa mala & angustia: Et tamen nulla est istarum duarum proprietatum, quæ non est absolute in essentiali & radicali sua unitate bona, utcumque ultima sit privativa, passiva, odiosa, deformis, contentiosa & mortalis creaturæ, quæ eorum sentit & patitur effectus. Nonne scribitur, quod ipse habeat potestatem vitæ & mortis, & quod deducat ad portas mortis & reducat? Et tamen totum efficitur secundum duplicem ejus proprietatem videlicet nolentem & volentem in unitate essentia, in qua nihil est malum. Vnde sapiens Philosophus à scripturarum sensu in hoc non dissentiens. Non est in monade divina, nisi unum & bonum, in ipso enim factore nihil malum, nihilque turpe. Atque ob istam rationem, quando Iob seipsum sentiret à Deo percussum, idque sine causa & præter justitiæ (ut ei videbatur leges), quatenus pro viro justo æstimabatur, & (ut Textus ait) secundum cor Dei erat: tamen ipse (non obstantibus suis pœnis) pio quodam erga creatorem suum zelo instigatus (utcumque agnovit totum suum malum ei ab aversione faciei Iehovæ evenisse) ait: Et tamen absit à Deo impietas & ab Omnipotente iniquitas &c. Præterea patet cuiquam etiam in Philosophia mediocriter perito, quod Deus tam circa creaturæ corruptionem & privationem, quam generationem & positionem versetur. Et tamen nemo Christianorum ignorare potest, quin utraque istarum proprietatum in unica, sincera essentia sit absolute bona, quatenus ipsa est in bonitate completa, tamen ex altera parte nihil est magis terribile, timendum, abominabile & perniciosius creaturæ, quam est ipse in propria mors seu corruptio. Si nos Christiani negaremus proprietatem in divina unitate, tam ad deprivandam creaturæ vitam per contractionem radij sui vitæ in se, quam ad vitam impertiendam per dylarationem radij ejusdem à centro suæ unitatis versus circumferentiam: non sine ratione nos poëtis atque Philosophis Ethnicis iudicio & captu viliores æstimari possumus: ut pote, qui testantur cum sapiente, quod bonum & malum, vita & mors, honestas & paupertas à Deo sunt. Quo arguitur, quod ista unica essentialis divinitas operetur proprietate duplici & more opposito in creaturis mundi. Proclus sequendo antiquam Orphei, Hesiodi, Euripidis & Æschyli Theologiam (qui omnia arcana illa quæ dederunt à personis in mysterijs Dei profundis, suis historijs fabulis involverunt) proprietates istas in supremo & archetypico Sole sub umbra Solis Typici &

Iob.9.

Sap.16.13.

M. Trismegist
Fimand.14.

Iob.14.

Eccles.11.

Eccles. 11.14.
1. Sal. 104.
1. Sal. 4.7.1. Sal. 18.29.
Mai. 42.
Iob.
1. Iob. 1.
Nahum. 1.
Deuter. 31.17.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

visibilis agnoscit : Nam ipse & prænominati Poëtæ mystici, unitatem istam vocant Apollinem diurno tempore : Nam præterdunt, quod in positiva & benigna sua natura, quæ manifestatur per vivificantem ejus in Sole virtutem, ipse componit creaturam ex septem partibus (nam numero quaternario Pythagorici significarunt materiam Elementarem rerum, utpote quæ est quadratum, ad radicem duo, qui est numerus imperfectus & proinde designat materiam; & per ternarium, qui est numerus perfectionis, Hieroglyphicè depingunt formas rerum, ita ut ex horum numerorum conjunctione exurgat numerus septenarius qui includit perfectum creaturæ complementum, quod in animæ seu formæ & corporis seu materiæ compositione sive unione perficitur. Iterum unitatem hanc eandem Dionysium nocturno tempore vocant, nimirum in tenebrosa seu privativa sua proprietate, asseverantes, quod ipsa sub isto titulo soleat creaturam dominio Apollinis seu diurno tempore creatam seu compositam in septem partes dilacerare: ita, ut videantur arguere, quod una eademque unitas in essentia sit author tam destructionis & corruptionis, quam generationis & vivificationis: Quare duplicia ei assignant nomina, non respectu essentia ejus, quæ est unica, sed ratione proprietatum ipsius, nimirum ut proprietatem ejusdem essentia unicam distinguant ab alia per variationem nominis. Hinc à Cabalisticis dicitur in una sua proprietate, videlicet privativa & tenebrosa, Aleph Tenebrosum, nimirum, quando contrahit radios suos in se seu avertit faciem à creatura : In alia verò ejus proprietate, nimirum positiva & lucida, eam vocat Aleph lucidum ; nimirum quando emittit benignitatis & pulchritudinis & vitæ radios. Ex his ergo nobis Christianis apparet, quod Ethnici seu Gentiles cum scripturis sacris agnoverint & scriptis parabolicis mandaverint, quod sit in potestate unius ejusdemque unitatis radicalis salvare & destruire, hoc est, vitam dare aut illam auferre, sive aut velle aut nolle, & (ut verbo dicam) operari omnia in omnibus juxta placitum suum : Atque ita confirmatum habetis, quod duo membra naturarum oppositarum ab unica radice æterna scaturiunt, & quod ista membra seu proprietates essentielles & principales more contrario in mundo agunt, & per consequens effectus ab invicem differentes produciunt: Vnde patet, quod, cum aquæ, ex quibus & per quas (testè D. Petro) cœli erant prius & terra ex tenebrosa abyssu prodierunt & erant quasi secundus ipsius Chaos partus, quem Poëtæ fingunt esse Pana sive naturam humidam universalem ; Facillimum erit sapienti Philosopho considerare, quod passiva istius mundi portio ad proprietatem & conditiones tenebrarum instinctu quodam naturali inclinè, ita, ut si non esset

ratione præsentia formalis hujus mundi portio, quæ procedit à lucido spiritu sapientia, quæ (teste sapiente) est vapor virtutis Dei, & sincera emanatio claritatis omnipotentis, & splendor luminis divini, & speculum sine macula bonitatis ejus, quæ dividit aquas in distinctos orbes sive sphaeras & dat pondus aëri & appendit aquas seu nubes in mensura, facit pluviam statuta & viam fulgetro Tonitruum ; si ipsa (dico) ^{Sap. 7. 24.} non adesset aquis, easque suâ præsentia & actu non excitaret, illæ procul dubio sine ulla differentia in uno statu sine alteratione permanerent. Est iste spiritus, qui dixit ab ^{Iob. 26. 7.} ore Altissimi prodij & rotunditatem cœlorum circumvivi solus, in profundo abyssi ambulavi : Est illa sapientia, inquam, lucida, quam (teste Salomone) Iehova possidebat in principio viae suæ ante opera sua, ante omne tempus, antequam mundus erat creatus, quando nullæ essent abyssi, antequam fontes erant creati, aut montes elevati, aut terra ordinata: quando posuit cœlos, ibi aderat ; quando fortificaret superiores aquas, ibi erat, quando mare limitibus esset terminatum, quando terræ dedit foundationem, ipse aderat ei, tanquam omnia componens. Denique ab ipso omnia sunt facta & sine eo nihil est factum : Ita, ut si ^{Eccles. 3.} non esset per præsentem formalem istius spiritus actionem, materia mundi aquea in statum deformem suæ matris Chaos revertetur : Nam, quatenus manet in hoc mundo, inclinatur ad dispositionem suæ matris : Est enim passiva, foemina, frigida atque etiam est rerum omnium mater, & in alio respectu, vivifica & splendida unitatis æternæ emanatio est masculina, activa, & Pater rerum omnium, quippe, quæ omnia in hoc mundo vivificat : ut ait Apostolus, & juxta prædictorum Poëtarum sententiam, qui ipsam sub nomine Apollinis proponunt. ^{Iob. 1.}

Hoc igitur bene à nobis considerato, haud difficile erit ex horum duorum principiorum detectione, nimirum lucis & tenebrarum ad radicalem veræ Sympathia & Antipathia cognitionem pertingere : quoniam evidens est, quod illud ab amabili, concordanti & vivifico atque appetibili amore procedit, qui à benigna Creatoris emanatione procedit, quæ semper cum suo simili conjungi atque uniri appetit, suumque simile præservare per unionem intendit: Hoc à discordanti, privativa & contentiosa illa affectione derivatur, quam tenebræ & deformitas filijs lucis & vitæ pariunt : Ex his itaque apparet, quod, ut antè harum duarum proprietatum differentiam seu effectum unius unitatis separationem, nempe lucis à tenebris, quæ mediante verbo seu spiritu divino efficiebatur, omnia erant unum & idem sine distinctione aut differentia : atque hæc unitas seu unum nullo modo erat inter res creatas numerandum, ita, ut in tali statu lux esset tenebræ, & tene-

Col. 16 17

& tenebræ lux, & consequenter harum nulla ab humano captu discernenda, nihil realiter distinguendum, sed omnia erant unum in prima rerum omnium materia, quæ consistebat in æterna unitate: In Christo, ait Apostolus, omnia sunt condita, per Christum & in eo omnia sunt creata, ipse ante omnia & omnia in ipso constant & cetera, ut in illo respectu, nec erat lux nec tenebræ, nec dies nec nox, nec cælum nec terra, nec Spiritus nec corpus, nec bonum nec malum, nec purum nec impurum, nec generabile nec corruptibile, nec hoc nec illud: & tamen nihilominus omnia ista, sive sint spiritualia sive corporalia, procedebant ab illo subjecto potenti, quod manebat complicitè in illa infinita unitate, quæ fuit, est & erit omnia in omnibus & super omnia. O admirabilis Dei in operibus suis sapientia! Omnia (dico) ab una sola materia, quæ nihilominus est nihil eorum, quæ facta sunt. Omnia fuerunt abstrusa & abdita, sed secundum dictum Salvatoris nostri: Nihil est tam secretum & occultum, quod non debet manifestari seu revelari: idque mediatione operationis penetrativæ verbi admirabilis Fiat, spagyrica spiritus æterni actione & virtute illud unicum in duo principia conditione contraria dividente, quibus nomina naturis suis convenientia sunt assignata. Nam unum, ut dictum est, lux, atque alterum Tenebræ vocabatur. Primum etiam Diem, & alterum Noctem dicitur, atque ita purum ab impuro separabatur. Hinc ergo erat, quod mundus originaliter in duo regna contraria prædictis duobus ramis ab unitate exurgentibus correspondentia divideretur: Qua quidem relatione facillimum erit enucleare, quid in veritate sit lux & tenebræ, quid dies & nox, quid bonum & malum, quid cælum & quid infernus, quid veritas & quid falsitas, quid humilitas & quid superbia, quid iustitia & quid iniustitia, quid gaudium & quid tristitia & moeror, quid dulce & quid amarum, quid pax & concordia, & quid litigium & discordia, quid actio & passio, quid vita & quid mors, quid generatio & corruptio, quid purum & impurum, quid sanitas & quid morbus, quidque salubre & quid insalubre, quid medicina & quid venenum; ac denique quid amabile, & quid odiosum, & consequenter, quid sit Sympathia & quid Antipathia illa, quæ inter infinitas hujus mundi creaturas dominatur. Quod autem totus mundus & quælibet ejusdem creatura ex hisce duobus conflatur contrariis sive naturis oppositis, testantur non modo Philosophorum Ethnicorum sapientiores, sed etiam Scripturæ sacræ: Nam Heraclitus asserit, omnia in hoc mundo ex lite & concordia componi. Et Empedocles, animam ex Elementis (hoc est, ex spiritu aëreo & lite atque amicitia) con-

flari tradit. Et Syriachus adhuc clarius: Gemina sunt omnia, quorum alterum est contrarium alteri, nec quicquam factum est, quod mancum est. Eccles. 42.25.

Denique, ne lector aliquis scrupulosus me pro tam longo super bina ista principia contraria, discursu condemnaret, operæ pretium existimo, ipsos, qui sunt pietate & judicio præditi, certiores facere, quod exacta illorum cognitio sit haud exigui momenti seu importantiæ, quatenus duo prædicta primordia observantur esse solida ac realia tam universæ Philosophiæ, quam Theologiæ fundamenta, utpote quorum radix & basis in vera cognitione horum duorum contrariorum sita est: & per consequens, si ipsa non sint bene in primo loco enucleata ac explicata, quomodo tum postea, erit possibile, ut rectè in vera Philosophia pertractentur, aut in ijs sacre Scripturæ locis intelligantur, in quibus toties repetuntur? Ad istius autem quæstionis abstrusæ sive ænigmatis Sphynghiæ resolutionem atque explicationem quod attinet, videlicet, cur Deus sive Unitas æterna in suo arcano sensu, intentione sive consilio mentali, ex tenebræ abyssi visceribus seu materia informi, idealiter in ipso consistente, contraria ista duo ordinaverit & excitaverit, ad efficiendum, ut, medianibus illis, omnia mundana in mutuam dissonantiam, pugnam & conflictum permanerent: ita, ut nihil inveniatur de bonitate participans, quod suum non habet contrarium, hoc est, de malitia & pravitate non participat: imò verò ipsum summum bonum, videlicet Majestas divina sine suo opposito non existit: Profectò tam occulta est ista cabala, ut à mortali capacitate explicari atque enucleari nequeat, quippe, quæ est mysteriorum divinorum profundissimè, nisi illud nonnullis electis & Theodidactis immediatè à spiritu sapientiæ (qui est solus Mysteriorum talium scrutator & revelator) concedatur, qui spiritus etiam in nobis est, & spirat, ubi & quando vult, & in scripturis multis nominatur nominibus; nimirum dicitur spiritus veritatis, spiritus sanctificationis, spiritus illuminationis, spiritus revelationis, qui erat primus interpretator secretorum divinorum in pagina sacra cætorum: Neque profectò nos decet ex nobismet ipsis, ut inquiramus, cur Deus hoc vel illud fecerit, aut quomodo vel quare illud sic vel sic formaverit: Sed zeloso Christiano convenit, hæc omnia ad illud tempus referre, in quo secretum hoc revelabitur: quod quidem eveniet, cum sigillum septimum aperietur. Tunc enim Mysterium hoc profundum, quod tantæ in mundo contrarietatis causa est, detegetur, & ostendetur ratio finalis; nimirum, cur providentia Dei se ipsam per ista duo principia opposita revelabit, & omnem hujus mundi iniuicentiam & discordiam extinguet. Pro finali dissonantiæ seu discordiæ istius termino, Apostolus illum

T

illum

SECTIONIS SECUNDÆ, LIB. I.

illum testatur eventurum, quando Filius regnum Patri tradiderit, & postquam omnem Principatum & Potestatem & Virtutem evacuaverit: tunc enim ipse regnare debet, quousque inimicos suos superaverit, & ultimus ille inimicus, qui destruetur, erit Mors, ita, ut quemadmodum duò contraria ab una unitate procedebant, ita etiam ambo hi ramis dissonantes; is, quasi unitatum confusio in unitatem unicam amabilem & concordantem, in qua nulla est invenienda dissonantia, finaliter reduceatur; nempe, cum verba ista Revelationis sunt completa: Ecce omnia nova facio:

Apocal. 21.

Vetera enim transferunt. Sed discursum hunc allateralem relinquendo, ad argumentum meum Sympatheticum & Antipatheticum procedam, in quod, ut majori celeritate & facilitate penetrè, & in actionum ipsarum oppositarum inquisitionem altius me immergam, conveniens erit, ut in primo loco modum & rationem describam, quo mundus ex horum oppositorum participatione & commixtione, lucis scilicet & aquæ, quæ est tenebrarum filia, existit & vivit; & tum postea, quid de anima mundana antiqui Philosophi determinaverint, paucis expediam.

CAPVT. IV.

In quo evidenter tam antiquorum, cum Poëtarum tum Philosophorum sententiâ, quàm sacrarum literarum autoritate, atque alys rationibus firmis probatur, quid sit & ex quibus principys componatur mundi anima.

Mhi, in istius de anima Mundi discursus introitu, propositum est, tam antiquorum Cabalistarum, & Rabinorum mysticorum, quàm Philosophorum sapientum opiniones, de isto subjecto, aded à quibusdam mysteriorum tam profundorum imperitis & ignaris condemnato, & tantâ constantiâ ab alijs, qui oculis sui intellectus lynceis in secreta naturæ viscera penetrârunt, & cum debita reverentia centralem & æternum ejusdem agentem sunt contemplati, stabilito atque celebrato, recensere; ac tum postea in animo meo est, concordantiam illam, quæ est inter eorum opiniones & sacrarum literarum sensum sive mentem explicare. aggredior: Cabalistarum est sententiâ, quod magnus Angelus, quem nomine Mitatron nuncupant (quodd nomen interpretantur Donum Dei) est Catholicus ille spiritus, qui universaliter animat universum mundum: Vnde Rabbi Moyse illum capit pro generali intellectu agente, à quo omnes formæ particulares descendunt. Et volunt, quod ab isto spiritu universali omnes virtutes tam animales & vitales, quàm naturales procedunt, quas etiam Angelos vocant, quorum numerus respectu nostrum infinitus existit. Ex Philosophis Democritus, Orpheus, cum varijs Pythagoreorum, non multum ab ista Rabinorum & Cabalistarum opinionibus, præterquam in sola nominum varietate differentes, autumaverunt, omnia fuisse Dijs plena, quibus in creaturis divinos attribuerunt honores, eosque (preces & sacrificia ijs offerendo) vario cultu & ceremonijs differentibus adoraverunt, præeunte tamen consideratione & cautela tali, quod hos omnes Deos, unico, seu Iovi, seu potius Ichovæ, unitati æternæ, rerumque omnium Patri referrent. Ista nihilominus eorum intentio, ab ignorantibus malè intellecta, erat præcipua Idololatriæ

Revelin. de art. Cab. lib. 3.

inter Gentiles occasio, ut pote, sub quo prætextu creaturas loco Creatoris, seu divinitatis in creaturis venerabantur. Ob istam ergo rationem Salomon: Vani sunt homines naturâ, in quibus est ignoratio Dei, & qui ex ijs, quæ spectantur, bonis, cum, qui est, intelligere non potuerunt, neque ex operibus consideratis ipsum opificem agnoverunt, sed creaturam pro creatore receperunt. Similiplanè ratione Platonici virtutem illam universalem, qua mediante omnia generantur & præservantur, Animam mundi nuncupaverunt. Hisce etiam ipsorum intentionibus videntur Astrologi Arabici astipulari, quippe, quorum est animus peculiarem rei cuilibet hujus mundi animam à generali isto spiritu Catholico derivatam, assignare. Huic etiam opinioni Mercurius Trismegistus, Theophrastus, Avicenna, Algazel, & alij tam Stoici, quàm Peripatetici, adhærere videntur. Iterum Zoroaster & Heraclitus Ephesius concludunt, quod hæc mundi anima sit immensus ignis invisibilis, ex quo & per cujus actionem omnia generantur, & à potentia in actum producuntur. Virgilius, Poëta ille eximius, illam vocat mentem, quæ per artus & compagines mundi transfunditur, qua tota ejus moles abstruso quodam modo agitatur. ait enim:

Sap. 13. 1.

Spiritus intus alit, totâque infusa per artus
Mens agitat molem &c:

Marcus Manlius, Boëtius & Augurellus in sententiâ Virgilij incidere videntur:

Manlius autem hæc habet:

Hoc opus immensi constructum corpore mundi
Vis animæ Divina regit &c.

Boëtius etiam ista:

Tu triplicis mediam naturæ cuncta moventem

Lib. I. Christo.

Connectis animam.

Et Augurellus ait:

Nonnul-

Nonnulli quicquid diffunditur undique cœli,
 Aëraque & terras & lati marmoris æquor,
 Intus agi referunt animâ, quia vivere mundum
 Cuncta putant, ipsumque hac mundum ducere vitam:
 Ast animæ quoniam nil non est corporis expers,
 Mundus at & mundi partes quoque corpore constant
 Spiritus hic intermedius fit, quem neque corpus
 Aut animam dicunt, sed eum, qui solus utroque
 Participans in idem simul hæc extrema reducunt, &c.

Alchimiſtarum atque etiam Philoſopho-
 rum ſapientiores faciunt animam iſtam in-
 finitam quandam naturam ſeu virtutem,
 quæ in omnibus ſimilia ex ſimilibus pro-
 creare ſolet: Nam natura iſta generat om-
 nia, eaque multiplicat, nutrit & ſuſtentat:
 quam etiam ligamentum Elementorum
 vocant, quo ipſa utcuſque inter ſe concor-
 dantiâ ſymphoniacâ, harmoniæ pacificæ
 nexu ligantur. Denique Rabbinæ Myſtici
 affirmant, quòd iſte ignis occultus, ſit ille
 Domini Spiritus ſive amor igneus, qui
 quando mōvebatur ſuper aquas, ipſis igne-
 am quandam virtutem Harmonicam im-
 pertivit, ſine cujus præſentia & aſſiſtentia
 ſeu calore benedicto & vivifico nihil ex ijs
 poteſt generari aut multiplicari.

Ex his ergo colligere poteſtis, veterum
 cum Cabaliſtarum tum Philoſophorum &
 Poëtarum de anima mundi intentiones,
 quæ non ſunt tam impiæ & profanæ, ac
 nonnulli iſtius noſtræ ætatis Chriſtiani, magis
 ſuperſtitioſe zelofis, quam intelligenter
 docti exiſtimant, ſi res rectè, pro ut eſt:
 conſideretur & cum ſacrarum literarum
 ſenſu conferatur: Moyſes ergo habet, quòd
 Spiritus Domini ferebatur ſuper aquas (&
 Auguſtinus addit) igneum ijs vigorem im-
 pertiens. Iam verò, ut vidimus, quòd ho-
 mo, qui vocatur Microcoſmus, ex anima
 & corpore componatur, quorū anima ejus
 pro ejus cœlo ſeu parte ſpirituſi vel aquis
 ſuperioribus; corpus verò cum humoribus
 ejuſdem & qualiſi aquis inferioribus, qua-
 rum baſis eſt terra, haud injuria, atque quod
 ambæ hæc partes ſunt informatæ, unitæ &
 vivificatæ à ſpiritu illo vitæ, quem Deus ijs
 inſpiravit: Ita obſervamus, quòd cœlum,
 ſive ſpirituſiſ humida natura macrocoſmi
 æterna emanatione ſeu ſpiritu ſapientiæ di-
 vino, animetur & vivificetur: Et quemad-
 modum ſit facillimum diſcernere, quòd
 cœli macrocoſmici ſunt duplices, ut pote,
 quorum inferiores, quos Elementa vocant
 ex aquis inferioribus exiſtunt; illi verò ſu-
 periores, quos æthera dicunt ex aquis ſu-
 perioribus ſeu ſpirituſiſibus conſtant: Haud
 aliter in mundo minori ſeu microcoſmo ni-
 mirum homine, cœleſtis ſpirituſiſ recepta-
 culum diſtinguitur eſſe aër: Vnde medici
 ratione iſtius differentiæ diſtinguunt inter
 vitales ſeu æthereos ſpirituſiſ & naturales
 ſeu Elementares: ita etiam conſiderare de-
 bebemus, quòd materialis humidus ſpirituſiſ

cœlorum in utroque mundo eſt in ſe mor-
 tuus; ſed reſpectu cœleſtis emanationis,
 quæ ijs ineſt, eoſque informat & vivificat,
 dicuntur vivere, movere: & ſunt vel tenuio-
 res vel denſiores, prout vel majorem vel
 minorem ſpirituſiſ informantis portionem
 ſeu præſentiam, quam Deus ijs aſſignavit
 in ſe habent: Nam, quo magis vel minus
 abundat ſpirituſiſ ille vivificans in iſta aëris
 regione, eo eſt ipſa tenuior, purior, activior
 ſeu agilior ac dignior. Iob ait: Sapientia
 aptat pondus aëri, & appendit aquas in
 menſura: Fecit terram in fortitudine ſua
 & præparavit orbem in ſapientia ſua: &
 prudentiâ ſuâ appendit Aquilonem ſuper
 inane & ſuſpendit terram ſuper nihilum in
 cœlorum ſtructure, & cùm Deus ſtrueret
 fundamenta terræ, ipſa aderat cuncta com-
 ponens. Atque iterum ſapientia dicit: Ex
 ore Altiffimi prodij primogenita ante om-
 nem creaturâ, in initio ante ſeculum crea-
 tus ſum, uſque ad futurum ſeculum non de-
 ſinam, habitatione ſancta coram ipſo ad-
 miniſtravi: In cœlis feci, ut oreretur lumen
 indeficiens, & ſicut nebula texi omnem ter-
 ram: in altiffimis habitavi, & Thronus
 meus in columna nubis, cœli gyrum cir-
 cumivi ſola, profundum abyſſi penetravi,
 in fluctibus maris ambulavi & in omni ter-
 ra ſteti. Feci Arcturum & Orionem, con-
 verti in mane tenèbras, diem in noctem
 mutavi, vocavi aquas maris, effudi eas ſu-
 per terræ facièm; cœlos denique mediante
 ſpirituſiſ meo ornavit Deus: Converti cœ-
 lum in gyro in locum ſuum uno die, om-
 niaque numero pondere & menſura diſpo-
 ſui & temperavi &c: Quibus testimonijs,
 & permultis alijs, quæ produci poſſunt, lu-
 cidè apparet, quòd omnes in mundo mu-
 tationes, alterationes, actiones, ornamen-
 ta pulchritudinis, motiones, numeri, pon-
 dera, menſuræ & conſequenter omnes il-
 læ operationes & diverſitates, quæ ſunt in
 generali homogenea aquarum maſſa effi-
 ciuntur ab iſto divino ſpirituſiſ, cujus radix
 eſt verbum, quippe qui ſolus teſte D. Pau-
 lo operatur omnia in omnibus. Hinc Pro-
 pheta regius: Operatur Deus mirabilia, &
 ampla ſunt, quæ omnia feciſti in ſapientia.
 Atque iterum: Verbo Domini firmati ſunt
 cœli, & ſpirituſiſ ab ore ejus omnis virtus eo-
 rum: Quæ quidem verba inferre videntur
 non modò materiale mundi ſubſtantiâ,
 quæ per vocabulum cœli innotefcit, ſed

Iob 28.
 Pſalm. 14. 7.
 Proverb. 3.

Eccleſi. 24.

Ariet. 1.
 Eſter 4.
 Ierem. 51.
 Iob. 26.

1. Cor. 12.
 Pſalm. 103.
 24.
 Pſalm. 33. 6.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

etiam ejus formam inactuantem ac agentē, videlicet principium omnia vivificans, quod arguitur per Verbum & Spiritum, à quibus aquæ prius receperunt suam originem ac tum postea ex aquis istis Catholicis cœli & terra erat numero, pondere & mensura ordinata, hoc est, per Spagyricam Verbi virtutem in orbis differentes distincta, juxta illud D. Petri: Cœli erant prius & terra de aquis & per aquas consistentes Verbo Dei. Ac si quis diceret, quod postquam Spiritus Domini ex tenebrosa Abyssu emerisset (nam, teste D. Iohanne, verbum erat in principio) & actum atque formam & nomen aquis dedisset, ille Spiritus Domini revelaret & operaretur explicitè, & particulariter illud totum, quod Chaos seu Tenebrosa Abyssus generaliter comprehendebat in se complicitè & more confuso. Quare, postquam ipse universalem rerum materiam revelasset, quæ erat aqua; illam paulatim & gradatim anatomizavit, secretam ejusdem medullam meatusque occultos penetrando, illud jam manifestavit, quod ab omni æternitate esset in potentia Divina occultatum: & primum substantia & existentia mundi ex ea in genere est producta: Manus Omnipotentis (ait Textus) mundum ex materia informi effecit: tunc aquea & humida illa substantia dividebatur in cœlum & terram, distinguendo nimirum aquas ab aquis virtute ejusdem spiritus: In habitatione sancta (ait Sapiens) coram ipso ministravi. Et alibi: Sapiëntia apud eum fuit cuncta componens. Sed hoc luculenter ex isto Mercurij Trismegisti sermone indicatur: Ex luminis (inquit) voce verbum factum prodit, verum hoc naturæ humidæ astans, eam fovebat: Ex humidæ autem naturæ visceribus syncerus & levis ignis protinus evolans alta petit, aër quoque levis spiritus parens in mediam regionem inter aquam & ignem fortiebatur; terra verò & aqua sic invicè commixta jacebant, ut terræ facies obruta nusquam appareret &c: Quibus evidenter probatur, quod tenuis ista aqua spiritualis seu natura humida non sit magis anima orbata, quam spiritus humanus vivificante vitæ actu sit destitutus. Nam, ut in anima cujuscumque creaturæ viventis duo sunt præcipuè requirenda, nimirum agens & patiens, ita, ubi unum ex istis deest, ibi nulla potest anima creata existere, quippe, quod mundi anima esset sola inspiratio Dei sine vehiculo humidi Spiritus creati, quod est materia cœli, tunc illa mundi vita foret simplex Identitas & unius ejusdemque proprietatis; & consequenter, nulla foret aut actionis in mundo varietas aut contractio & dilatatio rerum in Systole & Diastole, & tunc sequeretur; quod nec actio nec passio animæ inesset. Nam sine natura passiva virtus activa consistere nequit, ut è diverso fine motu activo passivum esse non potest. Chaos (uti dictum est) erat loco foemini

seu passivi ad actum Demogorgonis sive Dei: Pariter actus seu forma, quæ procedit à divinæ lucis emanatione seu effluxu est masculinus actionis fons & scaturigo, ut & aquæ, quæ à Chaos ventre sunt fortitæ, sunt passionis subjectum. Hinc ergo de facili est colligendum inprimis, quid sit anima mundi, & per consequens ex quot & quibus partibus consistat. nam considerare debemus, quod, ut quælibet creatura habet suum internum & externum: ita quidem oportet, ut nos in primis animæ mundanæ internum & externum, quatenus ipsa est creatura, inquiramus: atque iterum, quod sit creatura, in eo declaratur, quia non est Identitas, sed alteritas, qualis est existentia Angelica. Nam si esset Identitas. nulla foret inter ipsam & divinam unitatem differentia, & consequenter, creationis actum, utpote æterna, non admitteret. Iam verò quod ista anima sit alteritas, & consequenter creata, ex eo constat, quatenus ex duobus juxta Angeli consistentiam conflatur; utpote, cujus internum est lux seu flamma illa vivificativa, quæ immediatè procedit à lucida & splendida spiritus æterni emissionem, ut ejus externum est Spiritus ævialis creatus seu purior & limpidior aquarum superiorum substantia, quæ creatur, & animatur ab actu seu virtute Spiritus Divini: Et, quoniam natura ignis vitæ essentialissimi & nunquam morituri dicitur esse ubique & in omni loco mundi: Nam, Scripturæ dicunt, quod Christus impleat omnia; & quod sit omnia in omnibus: Et quod Spiritus Dei sit in cœlo, in inferno, in extremis maris, in nocte & tenebris &c: & quod sapientiam suam effuderit Deus super omnia opera sua: & quod Spiritus Dei incorruptibilis in sit omni re: Et, quod cœlum sit ei sedes & terra scabellum pedum ipsius. Et, quod Spiritus sapientiæ impleat orbem: quatenus, inquam, est in omni mundi particula & in universo ipsius spiritu, ita, ut jam propter ipsius præsentiam dignitate plenus est ille, qui antea erat vilis & deformis: Certum est, quod sit iste solus spiritus increatus, æternus & centralis in suo externo spiritu mundi creato, qui facit mundum vivere, atque idè Spiritus iste Angelicus seu alteritas ista est dicta mundi anima: Quoniam est Catholicus seu generalis ille mundi Spiritus, purissimo & lucido aquarum superiorum amictu ornatus, atque ab origine animatus, qui vivificat omnia. Hinc ergo quæstio illa toties inter Peripateticos agitata, & tanta ingenij exilitate resoluta, potest solida istiusmodi speculatione plenè enucleari atque resolvi: Nimirum, quæ nam sit inter animam, mentem divinam atque spiritum differentia: Cùm sit evidens, quod mens in stricta sua significatione particulariter considerata pro nudo æternæ emanationis ab unitate radio accipitur per se, hoc est, simplici sua natura

2. Pet. 3.

1. Cor. 11. 18.

Eccles. 24. Proverb. 9.

1. Timand. 1.

Ephes. 4. Coloss. 3. 11. 1. Gl. 1. 39. 7. Eccles. 1. Sap. 12. 1. 1. Sap. 1. Sap. 1.

sua natura (nullo ad mixtionem respectu habito): At si Catholicè consideretur, pro universali Spiritus Divini à fonte unitatis effluxu capitur, quem ad spiritum seu naturam humidam mundi universalem informandum seu creandum emisit Creator. Sic Mercurius Trismegistus vocavit Pimandrum, id est, Deum Creatorem mentem divinam, à qua omnia sunt facta, ut in sermone ejus primo denotatur: Hæc erat forma Dei in homine, qua mediante Apostolus dicit, non fuisse rapinam arbitratam se esse æqualem Deo; cujus ratione dicitur alibi, templum Spiritus sancti & membra Christi: at verò spiritus in genuina & stricta sua significatione est internus ille mundi spiritus creatus, seu subtilis & spiritualis aquarum superiorum substantia simpliciter & in se considerata, quæ à mente illa Divina ab illa Archetypica emanatione seu Spiritu Domini, qui ferebatur super aquas, informatur, animatur & illuminatur. Denique animam in puro & integro suo sensu vocamus eam unionem seu mixtionem, quæ facta est inter effluxum illum æternum ac subtilissimum mundi spiritum ipsius præsentia creatum: Ita, ut ex istis discernere possimus imprimis quid sit forma informans seu natura naturans, de quibus tot cecinere Peripatetici etiam in tenebris palpantes & rei tam profundæ penitus ignari: & quid forma informata seu natura naturata. Nam liquet ex prædictis, naturam naturantem fuisse mentalem istam ab unitate æterna emanationem seu effluxum omnia creatam seu informantem suâ præsentia, juxta illud: Misit spiritum suum & creavit omnia. Forma informata seu natura naturata est lux creata seu purus mundi Spiritus præsentia mentis Divinæ informatus: ita, ut quemadmodum divinitas in homine dicitur Verbum incarnatum seu veste carnea indutum: ita quidem Spiritus Divinus spiritum creatum, quasi veste induens potest optimè ad verba ista Psalms referri, Amictus lumine quasi vestimento. Inveniemus ergo in eodem Exodi capite, quòd organum spirituale, in quo Spiritus Dei operatur & residet, quandoque dicitur Angelus, nimirum quatenus est alteritas, hoc est, respectu ipsius externi. Atque iterum ibidem, Iehova quandoque dicitur, videlicet ratione formæ æternæ seu identitatis illius puræ, quæ agit & operatur in eo. Et alibi dicitur, quòd Angelus præcederet Israëlitis in columna nubis diurno tempore & in columna ignis nocturno. Atque iterum dicitur in eadem Historia, quòd Iehova eos in eodem ordine & modo præcederet Et sapiens dicit: Fuit sapientia ijs regumentum interdiu & lux stellaris noctu. Atque hujus rei ratio alibi sic exprimitur: Noli (ait Textus) exacerbare Angelum meum, quem mitto ante vos, quia non feret defe-

ctionem vestram, quoniam nomen meum est in eo &c: ubi per nomen ejus intelligit Verbum seu Spiritum divinum in externo Angelico, quod illud inspirat & animat, ut ex loco præcedenti Sap. 10. 17. apparet. Quòd autem mens divina, quæ suo actu vivificat mundum, ut sumitur simpliciter, sit effluxus, absolutus mentis seu unitatis æternæ in spiritum mundanum, ex isto Textu colligimus: Animam & spiritum dividit & discernit sermo Dei vivus: Vbi per sermonem seu verbum intelligitur radius mentalis, & per spiritum intenditur natura mundi humida & passiva, quæ præsentia verbi seu radij mentalis existit; cujus ablatione annihilatur anima creaturæ per disjunctionem partium illius. De spiritus illius mentalis ablatione & adhibitione ab anima creaturæ: hæc dicit David: Deo recipiente spiritum suum à creaturis expirant; emittente spiritum, recreantur bono &c: Quibus tam animæ ex spiritus mundani cum illo divino unione creatio, quàm spiritus Divini à spiritu mundano divisio & separatio arguitur. At jam istud totum definitionibus animæ in genere nonnullis quorundam Ecclesiæ Patrum atque Philosophorum cum Christianorum tum Gentilium, tum quatenus relationem habet ad corpus aliquod, quàm ut consideratur simpliciter in se & in conditione sua separata ostendam: Damascenus ait: quòd anima sit substantia spiritualis, à divinis fontibus emanans, simplex, indissolubilis, immortalis, libera, incorporea & indivisibilis quantitate, figura, pondere & colore carens. Cui etiam astipulatur D. Bernhardus. Et Augustinus eam definit in hunc modum: Est mens divina omnia intelligens, omnibusque se assimilans. Atque ob istam etiam rationem Philosophi nonnulli volunt, quòd ad similitudinem spiritus sapientiæ sit efformata, qui cognoscitur esse imago Dei: quoniam secum portat, & in se continet cujuslibet rei similitudinem: ab ipsis ergo definitur cujuslibet rei similitudo: unde virtutem in se habet omnia comprehendendi. Iterum omni rei assimilatur, quatenus est unum in omnibus. Sunt etiam ex Philosophis Mysticis, qui animæ humanæ naturam plenius in ista definitione concludunt: Anima est lux quædam divina ad imaginem Verbi, causæ causarum, primi exemplaris, creata, substantia Dei, si gilloque figurata, cujus Character est verbum æternum. Alij eam definiunt sic: Est res incorporea omni decore adornata, sanctæ Trinitati assimilata, æternæ gloriæ adæquata; vel sic: Est spiritus intellectualis semper vivens, semper in motu. Et secundum sui operis officium varijs nuncupatur nominibus: Dicitur vita, dum vegetat; Spiritus, dum contemplatur; sensus, dum sentit; animus, dum sapit; mens, dum intelligit; ratio, dum discernit; memoria, dum recordatur; dum vult, voluntas:

Pim. I.

Philip. 2.6.

Judith. 16. 17.

Psal. 142.

Exod. 3.

Sap. 10. 17.
Exod. 23. 20.

Hebr. 4.

Psal. 104. 29.
30.

Damascenus.

Bernhardus
Augustinus.

Sap. 7.

Agr. lib. 3.
cap. 37.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

At ista omnia non sunt nisi una essentia, sed proprietate diversa &c: ubi eam mentem & spiritum non secundum essentiam, sed respectu proprietatum operandi: Ego verò eos tetigi quasi partes animæ constituētes: Sciatis autem velim, definitiones has posteriores ei assignari, quatenus cum corpore conversatur. Iam verò si more debito istas omnes descriptiones de essentia & proprietatibus animæ, tam in ipsius libertate, quàm tempore incarcerationis in corpore humano examinaverimus, invenimus quidem, quòd à prædicta mea intentione nullatenus discrepare videntur: Nam, primùm probatur, quòd sit divinitatis seu emanationis divinæ soboles, & tunc quòd habeat pro suo externo subtilissimum spiritum mundi creatum, quæ mixtio facit eam alteritatem, seu ex duobus compositam, videlicet ex lucida externi fontis emissionem & spiritu mundano, atque idèd in prædictis definitionibus dicitur respectu sui interni, nimirum in prima definitione substantia spiritualis à divino fonte emanans: in secunda itens divina: in tertia imago seu similitudo divinæ sapientiæ: in quarta lux divina secundum imaginem verbi, & substantiam Dei, cujus Character est Verbum: in quinta similitudo sanctæ Trinitatis, coæquata gloriæ divinæ: Quòd autem ista divinitas participet cum spiritu mundano, apparet ex definitione sexta & septima, in quibus (respectu suæ substantiæ externæ) dicitur spiritus, qui spirat in corpore & est vehiculum formalis actus, qui est effectus virtutis radij divini. Vnio igitur spiritus mundani cum mente divina constituit animam, ita, ut anima includit mentem & spiritum; quorum illa est increata; hic creatus, quasi internum & externum unius alteritatis seu compositionis Angelicæ. His igitur in primo loco consideratis, prædictas Philosophorum & Cabalistarum opiniones per testimonia sancta confirmare aggrediar. Et primùm cum magno Cabalistarum Angelo Mitatron, quasi dono Dei exordiar, quem dicunt esse Catholicum intellectualem agentem, à quo omnes particulares formæ descendunt. Apostolus ait, quòd ipse vivificat omnia. Et Salomon: Quòd Spiritus Sapientiæ sit arbor vitæ & fons atque origo vitæ: Et si iste spiritus sit fons vitæ, tunc respiciatis velim ista filij Syrach: Deus effudit sapientiam super omnia opera sua & super omnem carnem secundum datum suum: atque hic erat Catholicus & Angelicus iste spiritus, quem Deus, quasi nuntium spiritualem ex se ipso in forma emanationis emisit, ad movendum super aquas eosque informandas & vivificandas, non modò generaliter in majori mundo, sed etiam in qualibet ejusdem particula: Atque ista emanatio erat in verbo Domini, à quo omnia sunt facta & vivificata, utpote in quo erat vita, teste D. Iohanne. Hinc ait Apostolus: Christus im-

plet omnia, & est omnia in omnibus: & in principio fecit cœlum & terram & omnia: eaque verbo virtutis suæ portat. Hoc verbo Domini cœli fuerunt firmati & virtute spiritus ab utrisque procedentis omnes cœlorum & consequenter munditotius virtutes, & per consequens mediantibus ijs mundi vita, actus & præservatio est orta: Vnde concludit D. Paulus, quòd Deus non aliquo indigens dat vitam, inspirationem & omnia: & quilibet Philosophiæ peritus agnoscat, animam nihil esse aliud, quàm illud, quòd tam corpus, quam spiritum animat sive vivificat: Cur igitur dubio ulteriori moveamur, an spiritus divinus Catholicus, qui implet omnia & omnia in omnibus operatur, sit fons & origo atque caput vitæ ac animæ mundanæ, qua vivit, movetur & existit: & per consequens essentialis vita & centralis & mentalis forma sive anima mundi, cujus vehiculum seu amictus est spiritus Catholicus mundi tenuissimus, quem movet & excitat haud aliter, quàm corpus ab ipsa anima movetur & exagitur, vel, ut spiritus vitæ à Deo Adamo inspiratus movetur, & exagitur mediante organo subtili aëreo in corpore ipsius? Quid? Existetne æternus & vivificans sapientiæ spiritus, qui dicitur implere omnia & ubique ad esse, & in se habere Catholici & primitivi creati Angeli naturam: Nam (teste Sapiente) prior omnium creata erat sapientia: existitne, cum sit Catholica mundi anima seu vita omnium, quatenus est emanatio claritatis omnipotentis & splendor claritatis æternæ, & speculum sine macula Majestatis Dei & imago bonitatis ipsius, qui est unicus, simplex, subtilis, permanens in se ipso & magis penetrans & mobilis omnium rerum (quæ omnes proprietates Angelo à D. Dionysio & à Patribus antea allegatis animæ in abstruso assignantur) existetne, inquam, in omnibus, & cœlestem mundi utriusque spiritum nimirum majoris & minoris implebit, & nonne in ijs actus sui vivificantis & multiplicantis effectus producet? Anne manebit in creatura otiosus & vacans? Anne spiritum suum agilem & vivacem in mundum mitteret, ut quiesceret, & activa sua functione abstineret? Non certè: Nam Pater operatur in ipsum secundum suam voluntatem ordinando, & ipse voluntatem ejus in creaturæ spiritu, quem inhabitat, accomplet, ordinata sui Patris exequendo: A Deo Patre, ait Apostolus, omnia per Iesum Christum Dominum nostrum. Hinc Iudith: Deo serviat omnis creatura, quia dixisti & facta sunt, misisti spiritum & creata sunt. Ita, ut magnus mundus cum homine gloriari queat, quòd ad imaginem Archetypf sive Dei Creatoris esset factus, & quòd in eo vivat, moveatur & existat, secundum illud Apostoli ad hominem, qui est mundus minor. Videtis ergo ex his, quòd Mitatron seu Donum Dei Cabalistarum, quem pro intel-

Ephes. 4.
Coloss. 3.
Heb. 1.

Psal. 33.

Aa. 17.

Sap. 1.
Sap. 12.
Eccles. 1.

Sap. 7.

1. Tim. 6. 13.
1. roverb. 3.

Eccles. 1. 9.

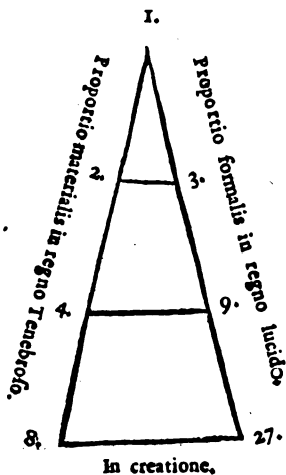
Ioh. 1.

1. Cor.

Iudith. 16.

Aa. 17.

pro intellectuali agente Catholico habent, est nihil aliud, quàm univèrsus ille sapien-
tiæ spiritus, quem Deus à Throno suo, vel,
ut alibi habetur, ab ore ejus, tanquam
maximum erga mundum utrumque sui
amoris & benignitatis argumentum & do-
num emisit; ut pote, cujus præsentia ejus
substantia ex nihilo deveniunt aquæ, & il-
læ aquæ à deformitate & non existentia
reducuntur in actum & pulchritudinem vi-
væ, ijsque vita & existentia explicitè at-
tribuuntur, quæ antea erant complicitè in
tenebrosa quasi mortis umbra inclusæ; in-
telligo ex deformi Chao, seu Tenebrosa
Abyssò, in formâ jucundâ ex somno lethali
& quiete quasi tenebrosa in vivâ actione &
motionem & ab obscuritate in lucè produ-
cuntur. Atque iste utrique mundo benefa-
ctor, dictus est meritò Mitatron, seu Do-
num Dei Catholicum, ut pote mediante
quo univèrsus nihilum deforme univer-
sale aliquid speciosum redditur. Sed, ut
melius possim vobis naturam Angelicam
istius supremæ intelligentiæ dictæ Mitat-
tron, & consequenter mundi animam, de-
monstratione Philosophica indicare, velim
in primo loco modum intelligatis, per què
Philosophi antiqui ac potissimum Platoni-
ci suam mundi & spiritus ejusdem harmo-
niam demonstrant: Heptachordum, quod
Plato invenit, & ad animam mundi pro-
bandam adaptavit, ex septem Chordis sive
proprietas partim paribus, partim im-
paribus consistebat: Nimirum 1. 2. 3. 4. 8.
9. 27. Quas quidem proportionestamet-
si Proclus & Porphyrius in unica linea de-
scripserunt: nihilominus mihi videtur,
quòd Adrastus & Calcidius illas magis pro-
priè lateribus Pyramidis seu Trianguli ad-
aptarunt in istum modum.

In cujus Pyramidis cono seu summitate
1. exprimitur, quæ unitas, quatenus ex
uno latere participat cum materiali exi-
stentia, nimirum cum 2. 3. & 4. & ex alio
latere cum emanatione formali commer-
cium habet, evidens est, quòd iste punctus
seu 1, unitas, à qua ambæ hæ lineæ diffe-
rentes procedunt, est fons & origo tam

materiæ, quàm formæ: Vnde est tam Sy-
nesij, quàm aliorum Theosophorum opinio
à sensu scripturarum minimè discedens,
quòd Deus sit omne, quod est; quippe à
quo, per quem & in quo sunt omnia: quòd
sit mas & foemina, vel (ut Mercurius Trif-
megistus habet) utriusque sexus foecundif-
simus, quòd sit potentia & actus, quòd sit
forma & materia: Imò verò, ait, nihil est,
quod ipse non existit. Sed hoc totum (ut
diximus) cum harmonia sacrarum litera-
rum convenit; ut pote, quæ agnoscunt,
Deum esse omnia in omnibus & super om-
nia: & quòd in ipso omnia consistunt, &
quòd ex ipso, per ipsum, & in ipso omnia.
Sex aliæ figuræ correspondent inter se di-
rectè se ipsas à latere materialis ad illud for-
male respicientes: nimirum numeri in reg-
no materiali pares, illos regni formalis im-
pares, ipsis proportionaliter convenientes,
intuentur: Nempe 2. respicit 3. & 4. intue-
tur 9. & 8. 27. Quibus equidem corres-
pondentijs species omnium creaturarum
cum suis Harmonijs vivaciter exprimuntur,
& in prima serie gradum illum Har-
monicum animæ mundi, qui erat in prin-
cipio & in eodem statu adhuc permanet,
more quasi Hieroglyphico designat. Nam,
inprimis secundum Archetypi exemplar,
ab (1) uno sortita sunt (2) duo, qui nume-
rus à Pythagoricis unitatum confusio dicti-
tatur; atque ob hanc causam est radicalis &
incipiens imperfectionis numerus, qui re-
spectu suæ confusionis & imperfectionis
est in eadem relatione ad unitatem, à qua
ortum suum habet, ac lucida æterna unitas
est ad tenebrosam Abyssum sive informe
Chaos, quod à Poëta dicitur rudis indige-
staque moles. & quàm rectissimè dicitur
imperfectus numerus: quoniam lucis æter-
nitas effluxus, qui est omnis perfectio, illū
quasi aquas in potentia nondum sua præ-
sentia fecisset perfectum: Et, ob istam ra-
tionem materia aquea, quæ ex Chaos est
extracta, est per se confusa, imperfecta:
haud aliter, quàm numerus binarius (2)
æstimatur respectu Ternarij (3) imperfec-
tus, & non nisi unitatum confusio, quo-
niam omnis perfectio consistit in tribus
terminis; videlicet principio, medio & fi-
ne, ita, ut, si eligatis unam unitatem ex 2.
pro principio & aliam pro medio, nihil re-
linquitur pro fine, & per consequens deest
ipsi perfectio: Si ponatis unitatè pro prin-
cipio, & aliam pro fine, tunc ad sunt duo
extrema, sed deest illi unitas pro medio: si
unam unitatem pro medio & aliam pro fi-
ne assignaveris, tunc deest principium.
Quare sequitur, quòd iste numerus sit in se
imperfectus, & consequenter aquæ per se
sunt imperfectæ, ut pote in quarum consti-
tutione natura abyssii Tenebrosæ, seu ma-
tris & naturæ humidæ adest; sed deest for-
malis illa unitas, quæ in se, quasi in Pyra-
midis sive Trianguli Isoscelis cono adhuc
se continet. Pariformiter, si unitas actua-

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

lem suum effluxum, ut perpulchram & splendidam vitæ unitatē non emisisset, numerus 2, seu deformes aquæ, in ventre Chaos in suo obtuso, confuso aut imperfecto statu mansisset, hoc est, sine forma alicujus rei perfectæ: nempe, Nihil aut aliquid in sola potentia; ita ut materia seu aqua Catholica, antequam ab unitate lucida (quæ tertiam facit unitatem) erat informata, esset planè vacua & inanis: quatenus ei deerat Vnitatis informantis præsentia, mediante qua vacui & inanitatis indispositionem deponit & pulchritudinem plenitudinis induit: ita, ut ejus vacuitas mutatur in plenitudinem, ejus potentia in actum, ejus tenebræ in lucē & ejus deformitas in lympidam, spetiosam & vivificam pulchritudinem: ac denique ejus imperfectio in perfectionem est mutata. Atque hinc dictum est, quòd Deus vidit, quòd creatura ista esset bona, hoc est, impleta erat vivificā divinitatis essentia, quæ est absolutè & tantummodò bona. Hac igitur ratione, nimirum additione formalis unitatis, numerus confusionis & imperfectiois, quæ erat in materiali dualitate cum Chao (quod est materiæ mater) Symbolizante, in mundi lucem editur & producitur perfectio seu numerus Ternarius. Nam unitas illa formalis animando & induendo aquas superiores facit primariam, perfectam & dignissimam mixtionis speciem, uniendo scilicet unitatem mentalis lucis & coelestem spiritum in Angelica essentia, quæ tum postea traditur omnia mundana animare atque informare. Atque formalis ista unio significatur Symbolicè per 3. seu numerum Ternarium, qui ob istam rationem dicitur perfectionis, & numerus animæ seu radicalis numerus formæ in cursu naturæ. Hinc ergo est, quòd Platonici & Pythagorici exprimant materiam, quæ est imperfecta in se paribus sive imperfectis numeris & quemadmodum in mundo Archetypo per 1. 2. & 3. in forma sacrae Trinitatis designato, non apparent nisi tres Ideales dimensiones in unica divina sive æterna natura & essentia, quæ in modo suæ progressionis designant in arte Cosmica radicem, quadratum & Cubum, quæ important animam supremam & spiritum & corpus mundi idealiter in Archetypo depictum: Et liquet, quòd ista tria videntur ab unica 1. seu unitate exurgere: Nam multiplicando 1. per 1. producitur 1. & se ipsam, quæ sunt duo, quasi simplex ideale quadratum, & iterum multiplicando quadratam illam unitatem in se assurgunt 2. & unum, quæ faciunt 3. sive cubum simplicium unitatum, qui arguit perfectionem mundi Idealis, qui est in Deo: ita, si accipimus radicalem & simplicem numerorum ex duabus unitatibus pro radice, producemus ad exemplar prædictum Archetypicum mundum Typicum creatum, nimirum, si tres materiæ dimensiones, videlicet. Longitudinem, latitudi-

nem & profunditatem ejus per progressionem à radice in quadratum, & à quadrato in Cubum materiæ inquiramus: Radix ergo materiæ erat 2: Nam, tamen, tametsi suprema unitas se ipsam multiplicet & dilatat in 2. exinde arguens suum primogenitum; tamen, quoniam Spiritus sanctus illuminationis non emanabat, omnia fuerunt tenebrosa quo ad nos: Quare imaginari debemus, quòd materiæ multiplicatio in hoc mundo est nihil aliud, quàm lucis formalis in abyssum aqueam sive multitudinem materialem penetratio: Nam, quo densior existit materia, eò propinquius accedit ad suam radicem 2. sive tenebrosam Chaos. Iterum, quòd ipsa per opulentiam & abundantem lucidæ emanationis formalis præsentiam facta est tenuior, eò propinquius ad formalis unitatis radicem accedit. Hoc, inquam, Mysterio rectè intellecto, omnis scientia etiam in Philosophia abstrusissima facillimè discerni potest. Radix ergo materiæ, quæ est, 2. Tenebrosam Chaos importat: Radix verò formæ, quæ est 3. arguere videtur, quòd radix 2. quæ designat aquas tenebrosas sit per formalem & splendidam unitatis seu 1. emanationem sive extensionem animata; atque ita primus (2) seu numerus binarius erat completus & anima mundi creata seu revelata, nimirum, per Angelicam emissionem seu effluxum. atque hoc modo Cabalistarum Miratton seu Donum Dei seu anima mundi erat primitus producta, quæ juxta traditiones eorum dicta est prima creatura seu primum omnium creatum. Hoc quidem optimè cum hoc Syriacho consentit: Prior, inquit, omnium creata est sapientia: Deus creavit illam in Spiritu Sancto. Atque in & per istam creationem Angelicam omnes etiam alij Angeli sunt facti: Vnde dicitur: Christus est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ, in quo edita sunt universa in coelo & in terra visibilia & invisibilia, sive sint Throni, sive Dominationes sive Potestates, omnia per ipsum & in ipso omnia sunt, & ipse ante omnia & omnia in ipso constant &c: Ecce hinc descriptum habetis verum Spiritum Catholicum, qui non omnia tantum fecit, sed & est omnia, quippe, qui ea vivificat, cum omnia sint in ipso, sed etiam facit voluntatem Patris in omni creatura quam formavit. Hinc ergo dicitur à Rabbiniis Mitatton seu Donum Dei, & à Propheta magni Consilij Angelus: & vocabitur nomen ejus (ait Propheta) magni consilij Angelus. Itaque multiplicando 3. in eo habebimus quadratum formale creatum, quod importat 9. ordines Angelorum, qui proprietate dicuntur variate secundum dispositionem & proprietatem effluxionis illius sanctæ, quæ ab infinito luminis fonte ad multiformiter in hoc mundo operandum emittitur. Et formale quadratum 9. in sua radice 3. multiplicatum, producit corporalem cubum: ita, ut omnia

Eccles. 1.

Coloss. 1. 13.

Isai. 6.

omnia corpora sint constata ex substantijs tenuibus, multiplicando quodlibet quadratum in sua radice, & prodibunt 27. pro cubo formali & 8. pro illo materiali: Quæ arguunt, quodlibet corpus Elementatum sive materiam compositam: & quemadmodum materia, quod magis multiplicatur in se, eò levior, tenuior, spiritualior & clarior erit creatura, quam informat, ita, ut formalis radix, quadratum & Cubus importent essentias & animas creaturarum tam super cœlestium seu ævialium, quàm cœlestium & Elementarium, quæ secundum majorem vel minorem formæ proportionem vel magis vel minus digniores redduntur. Nam secundum istas in forma multiplicationes creaturæ magis vel minus in valore & gloria exaltantur. Videtis jam, quàm longè & quibus proportionibus tam spiritualibus, quàm materialibus harmonia mundi Platonica se extendat, atque etiam ex ijs observare possitis, quodd, ubi proportio ista Harmonica non est inter materiam & formam, necesse est, ut ibi adsit tam corporalis, quàm spiritualis dissonantia seu discordia, & per consequens Antipathia. Videmus præterea, quodd vitæ radix in compositione Angelica seu alteritate fixatur: nimirum in mixtione simplicis & æternæ atque increatæ lucis & puræ spiritualis materiæ: ita, ut æterna sapientia est actus primus & anima essentialis Angelorum, & ævialis seu Angelicus Spiritus est actus & essentialis vita Stellarum seu corporum cœlestium & influentiarum eorundem, & influentia Stellaris est vita & anima ventorum seu Elementorum (nam vis vitæ impluitur ab Intelligentiis Olympiis in illas elementares) seu ventorum prædes & emanationes spirituales seu effluxiones à quatuor ventis quadrupliciter informant Elementum Sublunare Catholicum sive aquas inferiores. Ac tum postea Elementum juxta proprietatem, quam ventus prædominans ei assignat, multis modis informat metœora sive impressiones Meteorologicas, ex quibus tum postea composita Elementata fiunt, quæ hac ratione à fonte divino totam suam essentiam & vivendi rationem multiformiter trahunt, idque ratione differentiarum organorum, per quæ & in quibus indifferenter agit in hoc mundo. Vnde apparet, quodd Deus in principio cœlum superius sive Empyreum & spiritum intellectualem, quod cœlum est Angelorum sedes primum animaverit, quod radici comparamus, ubi 2. animatur à 3. per additionem 1. seu lucis formalis ad materiam 2. Et cœlum Empyreum (intelligo Spiritum Angelicum) animat stellas & regionem ætheream, infundendo influentias suas in intelligentias Olympicas, quas quadrato referimus: & cœlum stellatum est quasi masculus &

multiplicator in cœlo Elementalī & creaturis ejusdem, quas Cubo comparamus. Profectò non modò Cabalistarum abstrusi, sed etiam Philosophorum profundissimi memoriam sempiternam istius radicis perfectissimæ & formatissimæ, seu numeri ternarij cum tribus dimensionibus suis reliquerunt; non illius mercatorij aut vulgariter in Arithmetica noti, sed illius in numeratione formali merè spiritualis & essentialis Characteris, quæ procedit à quadam circulari revolutione & quadrata & cubica multiplicatione. Atque ob hanc causam in arcanis naturæ peritiores suam formale & Mysticam Arithmeticam & Geometriam super illud subjectum fundaverunt, quæ non circa communia aut vulgaria subjecta, sed totaliter in profundis veræ cabalæ, naturalis Magiæ & essentialis Alchymie meditationibus versantur: quæ scientiæ, utpote, quas vulgus ignarus temerè & sine causâ legitima sub illis titulis condemnat, sunt à secretioribus artibus dictæ scientia Elementaris, Cœlestis & supermundana: tum, quia separatarum (ut ajunt) intelligentiarum & substantiarum naturas pertractant, tum quia sunt omnium dignissimæ, quatenus circa cognitionem Creatoris Versantur. Nam maxima perfectio, in qua homo magis gloriari queat, est, ut ad certam Dei cognitionem pertingat: Vnde Propheta: Non gloriatur Sapiens in Sapiencia sua & non gloriatur fortis in fortitudine sua, nec gloriatur dives in divitijs suis; sed in hoc gloriatur qui gloriatur, se scire & nosse Deum. Et certè hæc sunt tres illæ scientiæ mysticæ, quæ cognitioni trium mundorum (intelligo Intellectualis, Cœlestis, & Elementaris) appropriantur: qui mundi juxta Cabalistarum dicta hæc tribus literis nominis **UTN** Adam representantur. Etiam spectant ad tres hominis seu Microcosmi partes, videlicet intellectum, animam & corpus, quod subijciuntur alterationi & corruptioni. Rabbi Zour super hæc bases fundatus, dicit, quod sint tres res, quæ in vicem correspondeant in ternaria ista dimensione, quippe, quæ formantur ad exemplum Archetypi seu radicalis Ideæ, nimirum Tabernaculum Dei, quod Moyses erexit, Templum Salomonis & corpus humanum: idque secundum trium illorum numerorum speciem, qui ipsis applicantur, nimirum vocalem seu operativam, qui est extractum mensuræ ad mundum Elementarè formalem, qui est extractum à vocali ad cœlestem & rationalem seu divinam, qui est extractum à formali ad intellectualem: quod totum efficitur apparens per Tabernaculi descriptionem. Hoc Tabernaculum cum tribus prædictis mundis Symbolizavit in suis partibus seu regionibus. Nam earum anterior erat intectæ, & aëri, ventis, nivibus, pluvie atque omnibus alijs impressionibus

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

tionibus Meteorologicis exposita, & perpetuis quasi aëris alterationibus erat obnoxia. Atque ad hanc Tabernaculi partem commune hominum genus, atque etiam bestię in assidua vitę & mortis vicissitudine, ratione continuorum sacrificiorum & holocaustorum, quę in isto loco offerebantur, frequentabant. Atque idē ista regio importans cubum materialem Elementari mundo quam rectissimē refertur, quę conflat ex materia seu aqua grossiori, quasi substantia fluida & inconstans: atque ob hanc rationem propriē vocatur mundus tenebrarum. Hinc ergo Apostolus vocat Diabolum Tenebrarum principem, & alibi eum vocat hujus mundi principem. ista etiam regio corpori humano refertur. Secunda Tabernaculi portio, quę erat undique deaurata & candelabris septem luminum ornata & illuminata, est cœli stellati Symbolum cum septem egregijs ipsis luminibus, nimirum planetis. Atque hoc cœlum, ut est inter duo extrema, videlicet illud Empyreum atque Elementare medium, ita quidem hoc de extremo utroque participat, nimirum de aqua & de igne: atque hinc est, quod cœlum dicatur ab Hebręis **קַוָּו** Schamaym, quasi ab **אֵשׁ** Esch, igne, **מַיִם** Maym, Aqua, & à Gręcis **Æther**, quasi igneus aër. Sed aqua ejus existentia est idē incorruptibilis: quoniam ejus appetitus adēo nectare formali desuper emisso inebriatur, ut omnis alterationis oblitus sit: motum autem seu activitatem suam ab eodem æterno effluxu recipit, qui juxta Salomonis dictum est omni re mobilior. Et revera est primus motor Catholicus, qui dicitur primi mobilis præsidens, ad cujus actum omnes Intelligentię inferiores moventur, & ignes suos rutilantes secum in circuitu rapiunt: haud aliter, quā videmus, quod omnes rotę exteriores, per se quasi mortuę ad motum unius rotę centralis moveri animadvertuntur, ut pote quę rota est earum vita. Hisce ergo colligere possumus, cur ista mundi regio, Cœlum, & Sphæra æqualitatis dicatur, nimirum ratione mixtionis suę ex æquali portione formę & materię: Etiam, cur appelleretur Sphæra animę, nempe, quia conflat ex puro & incorruptibili aquarum spiritu, qui est foemineus & passivus, atque lucido igne seu actu æterno. Nam mens Divina mediante humida ista natura, quę est ejus Vehiculum seu organum, agit, proprietatem suam vivificantem exprimit & exercet in hoc mundo. Hinc ergo agnoscunt etiam Ethnici, quod omnis vita consistat ex calido innato & humido radicali, quorum illud est activum & à Deo; hoc est, passivum & à puriori aquarum spiritu, quem quintam essentiam vocant nonnulli. Ista igitur regio ad vitam seu animam huma-

Sap. 7.

nam refertur, & relationem propinquam habet ad quadratum tam formale, quā materiale, quod est inter radicem & cubum quid intermedium. Tertia Tabernaculi portio erat *Sanctum Sanctorum*, quę supercœlestem seu intellectualem sive Empyreum importat spiritum, qui nihil aliud est ferē, quā purus & syncerus ignis, & traditur à Theologię Patribus esse Angelorum atque animarum sedes, qui sunt immediati magni sui Domini & principis Lucis ministri. atque hoc testatur duorum Cherubinarum præsentia, qui suis alis propitiatorium tegunt. Hoc cœlum refertur ad intellectum humanum, qui ab Hebręis vocatur *Neslamah*, à Gręcis *Nous*, & à Latinis *Mens*, quę Dominium habet in animam humanam. Ita, ut videre liceat, quod in magno mundo Cœlum Angelicum, quod est maximē formale, igneum & luce divinā plenum, est quasi anima cœli ætherei. Nam per illud & ab illo ista regio recipit suam vitam, motum & existentiam, atque proportione simili cœlum æthereum seu cœleste est vita seu anima & agens in ipsius cœli Elementis. Nam mediantibus Sole, Luna & cæteris Stellis, quę suas influentias & radices deorsum super terram impluunt, terra & aqua & omnes creaturę in ijs agunt, vivunt, generant & multiplicant: ita, ut cœlum æstimeretur ab omnibus Philosophis esse mas, & Elementum sublunare foemina, cujus matrix est terra & aqua. nam terra & aqua recipiunt influentias quasi masculi spermata, atque ita omnes generationes in terra & aqua fiunt. Nam corpus terreum operari nequit sine impressiōe seu contactu æreo: imò verò ipse homo requirit (ut Peripatetici volunt) assistentiam cœlestem ad suam generationem: Vnde Aristoteles: Sol & homo generant hominem. Porro etiam Philosophi omnes videntur in hoc consentire, videlicet, quod superiora agant in inferiora instar maris in foeminā. Et commune est inter Cabalistas peritiores Axioma, quod omnes res inferiores sint representativę superiorum. Et profectō vir admodum doctus & in istiusmodi scientia abstrusa bene versatus affirmat, quod æviale sive Angelicum cœlum esset ad exemplar illius æterni sive Idealis creatum: atque itidem, quod temporale Elementale esset imago cœlestis, & quod illud etiam ad exemplar æviale esset formatum: ita, ut Icones & actiones mundi obscurioris habent suas similitudines Ideales in & à cœlo lucidiori cœlesti; & mundi Stellaris imagines & actiones fuerunt prius in cœlo intellectuali & Angelico depictę seu delineatę: atque illius itidem Icones suam sortiti sunt originem à radicali exemplari, seu principio in Archetypo existente. Concludo igitur, quod tā Theologi, quā Philosophi mystici conveniunt in hoc, videlicet

Renescia, lib. 2.
de Art. Cabal.

delicet quod Deus numero ternario, qui est primus numerus impar pro progressionem Arithmetica gaudeat. Nam nos Christiani personarum Trinitatem in unitate veneramus. Et Aristoteles dicit, quod naturali quodam instinctu, ipsum Deum secundum numerum ternarium revereri instruamus. Nec in consulte est hoc dictum, cum in mundo Ideali essent tres proprietates ab unitate extractae (ut supra probavimus) ad cujus exemplar mundus realis erat tum postea fabricatus, ita ut Trinitas in Divinitate erat radix totius positionis mundi formalis. Nam per radicem 3. mundus intellectualis & Angelicus erat designatus, per quadratum 9. mundus coelestis, & per Cubum 27. ille Elementaris, quemadmodum ex praedicta Platonis doctrina elicere possumus. Ad Rabinorum vero & Cabalistarum opiniones quod spectat, ipsi quantitativas istius ternarii proportionem aliter consideraverunt. Nam Cubus radice 3. consistit ex tribus 9. seu numeris novenarijs: ita quidem ista tria 9 capiunt, eaque ordine Arithmetico sic conjungunt 9.9.9. quae constituunt (999) nonaginta novem, ita, ut secundum normam Arithmetica primam novem versus dextram sit simplex digitus seu numerus digitalis, qui ratione suae simplicitatis, formalitatis & essentialitatis, attribuitur novem Angelorum ordinibus, qui pertinent ad mundum intellectualem: at (9) novem in medio consistens videtur ex uno latere magis participare de forma seu simplicitate, & ex altero de materia: Atque ob istam rationem illum novem orbibus seu sphaeris coeli stellaris attribuunt: Tertius (9) novenarius, qui loco centenarium disponitur importat profundioris & magis materialem compositionem; quae ad mundum Elementarem spectat: qui omnes numeri atque etiam mundi regiones tandem in homine terminantur; qui est quasi meatus secundum imaginem unitatis ab ipsis elementaribus ad res coelestes, & ab illis ad res intellectuales. Denique si unitas, in qua Leucippus Philosophus summum collocabat bonum, sit praedictis tribus novenarijs addita, numerum completum millenarium, qui est cubus ad 10. & finis omnium numerorum secundum Hebraeorum Calculationem, constituet. Etiam quadratum radice 3. quod est 9. additione Aleph, quod est 1. producit denarium numerum, ultra quem (ut Aristoteles ait) nemo unquam invenit numerum. Ad praedi-

cti ergo typi exemplar lux antiqua seu Moysaica fecit fructuum & bonorum, a terra exurgentium, partitionem in partes tres dividi, quarum numerum centenarium, ut pote magis materialem & grossum Laicis & profanis, decimas Ecclesiae & Presbyteris, ac denique unitatem sive partem decimam pro Deo assignavit, qui ut est omnia, ita quidem non est nisi unum. Sed ad propositum. Cabalists adoptaverunt nomen sui Angeli, quem ad animam mundi cum Platonis referunt, ad triplicitatem istam ternariam seu formalem proportionem; nempe 999. inde arguendo radicalem, quadratam & cubicam extensionem sive formae divinae in profunditate materiae emanationem: & consequenter demonstratur, ipsam esse Alpha & Omega, vivificantem omnium, qui omnibus est praesens & per omnia penetrat. Nam litera seu Elementa vocabuli Mitatron Sarhapanim, quod significat principem facierum (qui sumitur pro anima mundi) secundum Calculationem Hebraeorum ascendunt ad 999. atque ideo hoc nomen cum literis ejusdem hunc numerum importat, sed tamen nihilominus cum ista consideratione, quod vocabuli Etymologia per interpretationem significat DONUM DEI. Nam quod, obsecro, donum impertire majus potuit Deus creaturis suis potentialibus & generaliter universo mundo, quam aeternum suae sapientiae spiritum, vel suum primogenitum, ut mediante ejus praesentia essentiali ex nihilo quasi aliquid efficeretur, & ut aquarum deformitatem & inanitatem deponendo & reducendo eorum potentiam in actum, & dividendo eas in caelum & terram, pulchrae & speciosae redderentur, & existentiis, essentialibus & vitali facultate praeservarentur. Hoc erat ergo verum & Catholicum Dei Donum, cujus incorruptibilis natura in est omni rei, ut eam praeservet; & implet omnia, ut creaturis nunquam desit: & quemadmodum hic spiritus est omni re mobilior, ita operatur omnia in omnibus, juxta voluntatem illius unitatis, quae illud emisit. Hac ergo de causa & respectu ipsius officij ac quatenus erat spiritus emissus, haud immerito & non sine bona consideratione erat hoc nomen Angeli Catholici teste Scriptura ei impositum. Possumus etiam aliter demonstrare, mundum ipsum atque animam ipsius esse secundum Archetypi imaginem creatam hoc modo.

Sap. 12. 1.
Sap. 1.
Sap. 7.

Deus..... 1	Lux.
.....	
Caelum..... 3	Sphaera aequalitatis.
.....	
Terra..... 2	Tenebrae.

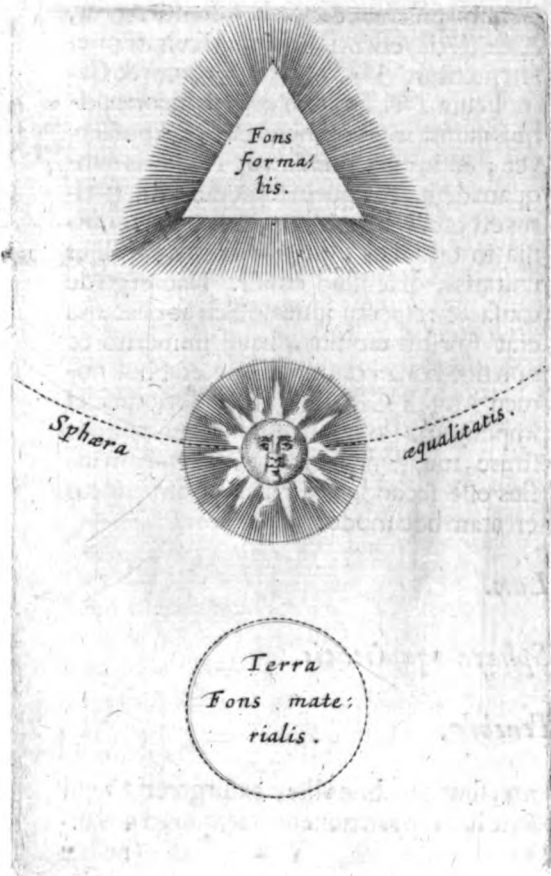
In qua demonstratione contemplari liceat, quomodo ex 1, quae erat lux, in qua non sunt tenebrae ullae, exurgeret 2, qui ante lucis apparitionem erat, quo ad nos tenebrae

SECTIONIS SECUNDÆ, LIB. I.

nebræ seu tenebrorum Chaos seu abyssus ita dictum, quoniam tenebræ nondum ad aquas informandas effulserunt: Inter ista duo extrema interponuntur 3, tanquam pacifica & charitate plena unitas, quæ est medium amabile, duo extrema, nimirum lucem & tenebras, in amicitiam perpetuam conjungendi, seu spiritus divinus amoris & concordia, qui residens in medio inter duo illa principia, tam situ, quàm conditione extrema, unit & conjungit divinum formalem ignem cum humida materiali natura seu tenebrarum spiritu: ita, ut duæ illæ naturæ olim oppositæ, maneant in una sympathetica concordantia, atque idè formalis iste ternarius vocatur ligamentum Elementorum, litem & amicitiam concordia vinculis connectens.

Excellens ista animæ mundanæ harmonia aliter à me quàm aptissimè mediantibus duabus figuris Pyramidalibus est explanata, quarum una est formalis, altera materialis. Basis formalis Pyramidis, est divinæ lucis fonti contigua, & denotat ista Pyramis lucidam emanationem spiritus omnia informantis & vivificantis, à fonte lucido in existentiam seu materiam informem mundi, ita, ut ejus conus penetret usque ad centrū tenebrorū terræ seu abyssi. E regione basis Pyramidis materialis seu aqueæ loco est diametri terræ, qui ab ortu in occasum transit per terræ centrum quasi locò à basi formali oppositissimo & remotissimo: ejus verò conus ascendit usque ad centrum basis Pyramidis formalis: uti hic depictum habetis.

Figura Pyramidis.

Iam verò, ubi intersectio facta est in medio inter ambas Pyramides, delineavi arcum circuli: quoniam portiones tam formalis, quàm materialis Pyramidis sunt in intersectionis puncto æquales. Ego igitur juxta Platoniorum opinionem voco Sphæram seu orbem per istam intersectionem transeuntem, Sphæram æqualitatis, atque in alio respectu Sphæram animæ, quæ positionem suam habet directè in medietate cœli stellaris, quod propter istam rationem dicitur æther seu igneus aër: ac si quis diceret, æqualis portio spiritus aquarum & formalis ignis à Deo luminis Patre descendens, ut dictum est, atque idè, ut in præcedente demonstratione collocavi 3, in centro seu medio lineæ, nempe inter divinæ lucis unitatem 1 & tenebrorum Chaos, vel deformem & confusam diadem (2) Ita in mundo erat corpus spirituale Solis visibilis istius mundi Typici collocatum: in quo Sol invisibilis & increatus, mundi Archetypici posuit Tabernaculum suum, atque ob istam causam à Platonice Sphæra animæ ritè dicitur. Et certè ab effectu invenimus, quòd omnis vivificatio procedat potenter ab influentia Solari. Porro tam in respectu pulchritudinis eminentis creaturæ illius, quàm actus vivificantis ejusdem liquidò constat, quòd benedictis divinæ lucis scintillis abundet. Iterum experientia quotidiana docet etiam rusticum & agricolam, quòd sit organum lucidissimum, per quod & à quo ipse, qui vivificat omnia benignitatis suæ effectus seu divinum vitæ nectar in inferiora quotidie effundit atque distillat. Iam verò, quòd ista concordantia vitæ perfectissima & excellentissima maneat & sedem suam habeat in medietate lineæ & quasi Chordæ extensæ ab unitate, seu centro basis formalis ad dualitatem seu centrum basis materialis: ac si esset Monochordi mundi Symphoniaci Chorda, per consonantias musicas, sic probo atque demonstro. Perfectissima consonantia in Musica est Diapason, quippe, quæ ex omnibus alijs propinquius accedit ad naturam sacræ unitatis. Nam est dimidia pars unisoni, & per consequens aptissimè sacrosanctæ vitæ emanationi comparatur, quæ ex unitate oritur; atque idè haud injuria dicitur Idea seu imago unitatis, & ut unitas, cum non sit nisi unica essentia in divinitate, comprehendit tres personas, importantes tres Harmonia Archetypicæ consonantias; ita etiam Diapason comprehendit sub se seu in sua dimensione alias duas Musica concordantias, nimirum diapente & Diatessaron: Iam verò, quòd perfectissima illa consonantia in unisoni medietate consistat & sit posita, & duas sua positione centrali in unisono concordantias Diapason procreet, hoc modo probamus. Accipiat Barbiton, vel aliquod aliud instrumentum musicum ex Chordis consistens, & percutiatur aliqua

aliqua ipsius Chorda apertè & dabit vocem Catholici sive universalis unisoni. Nam, ut Chorda est unica, ita sonus erit absolute unicus in se & se habebit, ut Pater consonantiarum, quarum primogenita & dignissima erit Diapason, quæ ex ventre seu centro Unisoni procreatur hoc modo: Preme Chordam Unisonam constituentem exactè in medietate, & tunc ambæ dimidiæ Chordæ portiones, se habebunt in proportionem dupla, nimirum ut 2. ad 1. Atque ita Diapason perfectissima consonantia sic producet. Quod est argumentum sufficiens ad demonstrandum, quod perfectio Diapasonis sit in sede Solari, & consequenter, quod formalis & viva concordantia totius mundi, quasi monochordi (cujus spiritum refero ad Chordam monochordi) à sede Dei ad terram usque extensa, sit non aliter in isto medio & centrali loco, quam cor, quod est sedes vitæ humanæ: & tamen per radios Solis hæc mundi vita seu anima facta est Catholica & omnia implet: non aliter, quam sanguis vitalis universaliter per microcosmi fabricam mediantibus venis & arterijs se expandit. Sed, jam metuo, ne istum punctum, nempe ad probandam animam mundi, sim nimium profectus, quare illum relinquo, ut possim, subiecto præ manibus habito, propinquius accedere, atque eò magis, quoniam libro quarto sectionis primæ, ubi translationem itam D. Hieronimi sustinui esse veram, videlicet: **DEVS POSVIT TABERNACVLVM SVVM IN SOLE**, mysterium Solare plenius pertractavi, jam verò ad secundam Philosophorum opinionem procedam. Antiqui Philosophi, Democritus, Orpheus, cum Pythagoricis asseverarunt, omnia esse Dijs plena: at omnes hos Deos ad unicum summum Iovem referunt: ubi per Deos, divinas virtutes omnibus rebus iufusas intendunt, quas Zoroaster vocavit divinos Illices, & Synesius Episcopus Symbolicas illecebras; alij eas vocant animas, alij sortes, in quibus virtutes rerum dependent. In quibus videntur non multum errare, præterquam, quod essentiam divinam in diversitates Deorum distinguunt: attamen in eo se ipsos excusare & ab hoc errore purgare apparent, quod omnes illos Deos ad Iovem unicum referant: qua quidem relatione continuitatem & indivisibilitatem animæ cum divinitate agnoscere videntur. Conveniunt ergo cum scripturis in eo, quod divinam essentiam inesse omni rei fa-

teantur Platonici & omnes illi Philosophi, qui cum eorum opinione participant, in omni re cum Orpheo & Democrito consentiunt, nisi in eo, quod illi spiritum hunc divinum animam mundi vocant; hi Iovem esse dixerunt, & quod hi virtutes creaturas possidentes Deos dictitant; illi eas animas, peculiare nominant, quæ relatione continuam habent cum anima mundi: Haud aliter & in eodem sensu scripturæ dicunt, quod Spiritus Dei incorruptibilis insit omni rei. Sep. 12. 1

Concludo igitur, quod, eum anima mundi habeat pro suo interno splendendam unitatis æternæ emanationem, & pro suo externo subtilem Catholicum aquarum spiritum seu naturam humidam, quæ ei loco humidi vehiculi seu organi materialis inservit, in quo & per quod spiritualiter ubique & in omni re operatur, agnoscere debemus, quod sit quædam contrarietatis species etiam in ipsa anima Catholica mundi, sine qua nulla foret actio & passio in anima creata. At quatenus ipsa est creata ex anima lucida seu natura activa increata, quæ tendit ad Deificationem & exaltationem Spiritus creati, si ipsi adhæreat: & ex creato passivo spiritu, qui est soboles obscuræ & tenebræ abyssu seu Chaos, & idè ad tenebrarum naturam movendam facile inclinatur. Non est mirum, si ratione variæ spiritus istius conditionis ei ad sint, quandoque passiones bonæ, & quandoque passiones malæ, quæ non modò in cælis & in terra macrocosmi & creaturarum tam celestium, quam Elementarium ejusdem, sive sint animalia sive vegetabilia & mineralia, sed etiam in mundo minori, qui est homo more opposito seu contrario operantur: Quemadmodum in primo capite libri hujus sectionis sequenti declarabitur. Sed in primis operæ pretium existimo, verum mysterium animæ peculiaris microcosmi enodare atque enucleare: ac tum postea ostendere, quomodo omnes aliæ creaturarum tam animalium, quam vegetabilium & mineralium animæ à Catholica ista mundi majoris anima procedant & deriventur, ac in suo vitæ statu ab illa præserventur & multiplicentur: Quoniã hoc dubium à præstantioribus Philosophis nondum est plene & lucide ad hunc usque diem disceptatum: & per consequens discursus iste meus non debet etiam ab hujus ætatis doctissimis parvis fieri. aut leviter & negligenter inspicere.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

CAPVT. V.

Quomodo omnes anime particulares à Catholica illa mundi anima non modò procedere, sed & suas in ea & ex ea habere præservationes & multiplicationes dicantur, & primum cum anima creatura nobilissima, nimirum hominis, incipiam.

Fim. 1.

Fim. 8.

Fim. 9.

A&. 17.

Hermes; dictus Mercurius Trismegistus, consulté satis dixit, quòd mundus esset factus ad similitudinem seu typum Dei, Quare, ut unus dicitur Archetypus, ita quidem alter typus dicitur, ob istam ergo rationem alibi asserit: Scio mundum à Deo atque in Deo; hominem verò à mundo & in mundo consistere; principium autem comprehensioque omnium Deus. Atque iterum sic: Deus est Cosmi seu mundi Pater, Cosmus verò eorum, quæ in Cosmo, & Cosmus quidem Filius Dei & jure Cosmus appellatus est, quia omnia varietate generationis exornat, nec non indefinente vitæ operatione perpetua necessitatis celeritate Elementorum commissione, ordine genitorum: Cosmus, quæcunque ab ipsa origine suscepit à Deo, perpetuò servat &c: In quibus non videtur ipse à paginæ divinæ sensu discrepare: Quoniam ibi invenimus, quòd Deus in principio creaverit mundum ex materia informi, & quòd naturam mundi humidam seu coelos mediante suo spiritu vivifico adornaverit, & quòd ab inspiratione ejusdem Spiritus vitæ in mundo mundus & omnes creaturæ ejusdem fuerint animatæ, & quòd illæ creaturæ accipiant ab Elementis mundi substantialibus suam existentiam materialem: ita, ut quemadmodum Deus per effusionem spiritus sui vivificantis & omnia operantis in mundum fecit humidam & passivam ejusdem naturam operari; & ille spiritus mundanus sic animatus; quippe cujus vis divina in totum & in qualibet ejus parte effunditur cum natura sua interna naturante; haud injuria nuncupatur anima universalis: ita sine ulteriore dubitatione quælibet anima particularis in vasta machinæ mundanæ cavitate procedit, seu procreatur, dependet, seu præservatur & multiplicatur ab & in anima ista Catholica; utpote, cujus est, teste Scriptura, inspirare & vivificare omnia, & ut alibi habetur, dare vitam, inspirationem & omnia. Quare non modo Microcosmus, sed etiam Macrocosmus in eo vivunt, moventur & existunt. Nec mirum, si vobis Peripateticis assero, omnes peculiare animas consistere in illa mundi Catholica: haud aliter, quàm omnes radij Solares sunt in Sole: cum vestrum sit axioma pro certo statutum, quòd totum comprehendat suas partes: Vnde sequitur, quòd quælibet pars particularis suam hauriat existentiam à fonte totius: Sed Catholicus materialis mundi Spiritus ina-

tuatur & informatur à Catholico æterno Spiritu omnia creante & vivificante, qui in sua essentia est indivisibilis. Quare, ut ab immenso vitæ fonte vitæ influentiæ sub forma infinitorum radiorū invisibilis unius Solis expiratæ creaturis infinitis actualiter emittuntur, ut mediantibus ijs vivant & informentur: ita quidem hi vitæ radij non minus sunt continui & indivisibiles à fonte vitæ seu spirituali & invisibili Sole, quàm radij Solares à Sole visibili discerni aut separari queant. Neque erat sufficiens, ut Adam indueret corpus microcosmicum, videlicet massam Argillaceam seu terream pro portione sua materiali seu elementali, nisi spiritus iste divinus à Deo in mundum emissus suæ divinitatis portionem, nimirum vitæ spiraculum, in illud non inspirasset, quo mediante, movebat, vivebat & in statu humano existeret. atque ideò Hermes haud inconsultè dixit, quòd mundus esset imago Dei, & homo imago mundi. Nam, ut Deus aqueum mundi spiritum suo afflatu vitæ vivificabat; ita ille vitæ spiritus, qui est unica essentia indivisibilis cum Patre, in mundum emissus, universalemque ejusdem spiritum implens, non modò hominem, sed etiam omnem aliam creaturam animale, vegetabilem & mineralem vivificat, præservat & multiplicare facit. Nam (teste Salomone) Spiritus Dei incorruptibilis inest omni rei. Hoc igitur in loco seu ordine priori sagaciter considerato procede sic.

Specierum super terram varietas ab actu creationis procedebat, quando Verbum FIAT erat editum, & immediatè voluntas locutoris à sua sapientia seu verbo in Spiritu Sancto erat peracta. Sunt autem nonnulli viri consulti, qui putant, quòd omnes creaturarum species seu genera per literas 22. Hebræorum & in ijs essent expressæ & idealiter quasi depictæ; non dico illas externas, quæ vulgariter imprimuntur aut atramento vel arte describuntur, quæ sunt mera umbra respectu aliarum, sed igneæ, formales, lucidæ & spirituales, quæ in tenebrosa abyssi seu hylæ facie seu superficie igneo æterni locutoris verbo in principio sunt sculptæ seu depictæ: Vnde originaliter Elementa quasi Hylementa sunt dictæ, quatenus nimirum in obscuro Chaos sive hylæ Cartha seu superficie sunt descripta secundum sensum & voluntatem Creatoris: ac si verbum Creationis Typicæ mysteria à Deo Patre recipiens ea typicè & secundum

Sap. 28. 1.

secundum exemplar Archetypicum Characteribus formalis ignis vivis delineaverit: Lingua autem, quæ ex ijs est formata, lingua hinc inde sancta appellatur à pluribus hujus seculi Rabbiniis sermone superficiali decantata; à paucis verò essentialiter intellecta: & tamen earum cognitio vera haud minimi apud sapientes in vera tam mysteriorum sacrorum, quàm Cabalisticorum abstrusorum enucleatione existit momenti. Sed, ut procedam, iuxta divini verbi & Characterum ejusdem formalium tenorem, quorum effectus transeunt sine ulla alteratione mundum, quælibet in isto mundo species, seu quodlibet rerum genus, erat creatum, atque iterum quodlibet individuum cujuslibet speciei, & quælibet species cujuslibet generis, fuerunt factæ ab invicem tam in figura & proportione, quàm conditione seu proprietate distinctæ & diversæ. Iam verò, ut superius dixi, quòd iste Domini spiritus seu Verbum, existens in se unicus & idem in essentia, sed in proprietate multiplex, efficeret voluntatem sui Patris in Creando res tam differentes, ita quidem continuat & præservat omnes has species seu genera per generationem & multiplicationem in suis statibus successivis, & omnium earundem individua per totum suæ existentiæ tempus, mediante tam æthereo, quàm Elementari nutrimento, sustentat: quòd quidem alimentum spirituale descendit à cælo ad nutriendos spiritus cujuslibet individui secundum suam speciem. Nam intelligere debetis, quòd, ut anima mundi est anima generalis omnibus, ita quidem aer factus est aurei ipsius Theauri sive pabuli spiritualis cista seu arca, quòd, dum occulte & more vaporis invisibilis à cælo in aërem descendit, implet & sustentat omnia: unde, quatenus in aëre aperto natat, tam aptum est ad sustinendam & multiplicandam vitam serpentis, quàm illam hominis, avis, piscis vel arboris &c. Nam, ut primum magnetica creaturæ vis (quæ omni momento refectionem & alimentum ab isto Nectare seu pane cœlesti appetit,) proportionem debitam istius spiritus seu naturæ Catholicæ attraxerit & introduxerit, generalem suæ conditionis statum relinquit, & specificam Creaturæ dispositionem induit, hoc est, juxta individui naturam, quæ illud recipit, operatur & in eam se convertit; nimirum in cane caninam proprietatem & essentiam, in coelo illam cœli, in homine humanam, in quercu quercinam, in tritico triticeam &c: sibi assumit naturam: & consequenter est in causa, quòd spiritus cujuslibet creaturæ in eo nutritur & sustentetur. Nam, hoc erat mandatum Creatoris, quòd, quo spiritu creatura juxta conditionem suam in creationis instanti esset creata, eodem etiam sive in nutrimento sive in aëre sustentetur, præservaretur & multiplicaretur. Hinc dicit Philosophus fide dignus: Est in aëre oc-

cultus vitæ cibus. Quo innuere videtur, quòd cibus Quintessentialis, quem creatura à Catholico vitæ spiritu in isto mundo recipit, ordinatione divina ubique in aëre pendeat, & volet, ut semper sit paratus pro cibo vitæ creaturarum elementatarum spiritualis supplemento. Hinc scripturæ: Deus dat vitam & inspirationem & omnia: & quòd vivificat omnia: Et, quòd visitatio ejus conservet spiritum: & quòd vita adfit benignitate Iehovæ: Et, quòd vitæ fons penes eum sit: Sed istud Propheta alibi luculentius: Deo dante Creaturis colligunt, aperiente manum suam satiantur bono, abscondente faciem suam conturbantur; recipiente spiritum eorum expirant; emitente spiritum suum recreantur. Et Christus ait in Oratione Dominica: Panem nostrum Super substantialem da nobis hodie, ut Hieronymus interpretatur. Et Salvator idem alibi: Pater vester vobis de cælo dat panem verum: Panis enim verus est, qui de cælo descendit & dat vitam mundo: Sed scio à nonnullis adversus me allegatum fore, quòd panis iste hoc in loco intenditur pro pane spirituali, & non pro materiali nutrimento. Concedo ego, quòd in hoc haud inconsultè loquantur & arguant. Nam cibus iste est spiritualis, atque ob istam rationem reservatur pro creaturæ corde & arterijs, & nihil in se est, quàm pura vita: Nonne dicit salvator, quòd non solo pane vivat homo, sed omni Verbo, quòd procedit ab ore Dei? At sermo iste intelligebatur de Mannâ illa Moysaica, qua mediante Israëlita fuerunt in deserto nutriti. Et Apostolus vocat illud alimentum, & Petram spirituales, quæ erant Christus. Et idè dixit Petra illa spiritualis: Ego sum panis vitæ. In hoc ergo verbo solummodò & in nulla alia re, est solum hoc verbum in alimento, quòd nutrit & sustentat & non alimenti externum. Nam in hoc verbo inest & erat vita. Hinc dictum est à Moyse post creaturarum creationem: & vidit, quòd omnia, quæ creavit, essent bona, hoc est, non inania & vacua, sed essentia divinitatis plena. Hinc ergo omnis creatura dicta est bona participativè, quoniam participat de illo spiritu, qui solus est Bonum & Bonitas. Remetiatur ego, quid nonnulli ex Philosophis Ethnicis dixerint de hac re, qui (in Christianorum dedecus sic dictum) profundiorum habuerunt in divinis mysterijs inspectionem, quam plurimi istius ætatis doctores, qui Christianorum nomine insigniti majores videntur, ut pote in veris Christiani fundamentis steriles, quàm rei veritate sunt. Vnde & aptiores ratione suæ infirmitatè redduntur, ea omnia, quæ à Philosophis Antiquioribus sunt prodita, condemnare, ipsosque pro reprobatis & damnationi adjudicatis habere, sermonis profectò Apostoli immemores, quo docentur, quòd omnes homines sint ex divina generatione. Sed ad propositum. Zeno

A. & 17. 29.
Iob. 10. 12.P. salm. 30. d.
P. salm. 36. 10.
P. salm. 104.

Iohan. 6.

Matth. 4.

Deuter. 8. 3.

2. Cor. 11.

Ioh. 8.
Ioh. 1.

Gen. 1.

A. & 17.

Zeno.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

Prometheus. Philosophus animam humanam ignem naturalem; & Prometheus, ignem cœlestem homines vitâ ditantem vocarunt. Et quoniam iste Prometheus traditus est, possessionem ignis istius habuisse, idèd à Poëtis fingitur, ipsum pro surreptitia sua ignis istius è cœlo ablatione graviter à Iove fuisse punitum. At Hermes illam ignem verbi humidæ naturæ adhaerentem vocat. Et Zoroaster atque Heraclitus dicunt, illam fuisse ignem invisibilem, mediante quo omnis generatio & multiplicatio solet fieri. Cùm ergo ignis ille vitæ nunquam moriturus sit in Creatura animali, necesse est, ut pro conservatione & multiplicatione illius à suo simili in aëre omni temporis momento nutriatur: quod, ni fiat, necesse est, ut vita creaturæ evanescat, atque ita Creatura pereat. Atque hoc est illud, quod Parmenides videtur intimare, ubi ait: Natura suâ naturâ lætatur. Hanc ob causam ignea vitæ virtus suam positionem habens in cordis creaturæ centro, cum gaudio, delectatione & appetitu insigni per magnetismam quandam proprietatem suam simile ex aëre mediante inspiratione attrahit. Nam (ut dixi) occultus vitæ cibus seu alimentum est in aëre. Hæc ergo est ratio, quòd Author quidam anonimos optimè in mysterijs Dei & naturæ versatus hoc dicat. O natura cœlestis veritatis naturas multiplicans! O natura fortis! Natura vincens & superans suasque naturas gaudere faciens! Quibus arguit, quòd adjumento & visitatione istius naturæ cœlestis, spiritus vitales & flammæ ijs inclusæ crescant & multiplicentur. Nam hujusce virtute non modò vita, sed & fructus generationis procedunt & more infinito producantur. Inferimus ex his, quæ jam dicta sunt, quòd aër Elementaris sit influentijs vitæ, vegetationis, multiplicationis & formalibus seminibus plenus: quatenus ipse est arca Dei Thesauraria, divinis radijs & donis cœlestibus locuples & exuberans. Nec spectat ista mea assertio ad regnum solummodò animale compositionis, sed etiam ad illud vegetabilem: nam hoc ipsissimo spiritu vegetant, hocque multiplicant in infinitum, & suam existentiam habent. Nam ego sum ipse ocularis testis, atque etiam possum, si opus est, demonstrare, quòd spiritus tritici vegetabilis, in quo secretus spiritus habitat sit purus sal volatilis, qui nihil est aliud, quàm aër specifici seu tritici essentialis. iste sal volatilis est liquor unctuosus, tam albus & clarus, ut Christallus, cujus nihilominus internum igne vegetabili repletur, quo mediante in infinitum multiplicatur. Nam iste ignis formalis est vis quædam Magnetica, per quam sibi similis vitæ & vegetationis exuberanter ex radijs Solis, qui est arca Dei Thesauraria vitæ, & vegetationis, mediante vehiculo aëreo extrahitur. Percepi ergo, spiritum istum vegetabilem à suis ligamentis Elementaribus

**Hermes.
Zoroaster.
Heraclitus.**

Parmenides.

liberum, & in liquoris lymphidissimi formam redactum, radiorum solis formalium adèd cupidum & tantâ sympathiâ appetentem, quòd ipse solaribus radijs per spatium trium horarum expositus, tantam sibi tincturam solarem sive formalem ad se attraxerit, ut ab albicante & Cristallino colore in rubinum sanguineum esset factus. Quo experimento facillimè revelabatur formalis tam animalium, quàm vegetabilium multiplicandi ratio. Nam, hæc est ratio, quòd granum Tritici in infinitum quasi multiplicatur. Præterea nullus verus & peritus Philosophus ignorare potest, quòd nitrosa illa cujuslibet rei natura, quæ non est nisi aër, qui virtute secreti illius spiritus, qui eam inhabitat, tam aërem, quàm formam cœlestem ad se attrahit: quoniam formalis actus non nisi per medium seu vehiculum aëreum in creaturam queat inspirari. Atque hæc est etiam ratio, quòd tam quantitativa creaturæ substantia respectu aërei vehiculi, quàm formalis essentia creaturæ augetur indies, atque incrementum suum habeat: Vnde patet, quòd ab illo eodem spiritu tam vegetatio, quàm multiplicatio oriatur. His ergo cum diligentia perceptis, ratio in promptu erit, quomodo Chylosus humor albicans in rubicundum sanguinis colorem sit exaltatione transmutatus, atque etiam modus vegetationis & multiplicationis in animalibus atque multiplicationis seu incrementi per viam generationis animalium. Sed, quoniam in primo Anatomia meâ tractatu, ubi de Tritici seu Panis Anatomia sermonem faris amplum de admirabilibus spiritus istius vegetabilis proprietatibus feci, idèd plura hoc in loco de ipsis non loquar, sed ad animæ microcosmicæ mysterium me convertam. Spiritus vitæ erat taliter à Deo in hominem terreum inspiratus, ut subitò massa in creaturam animalemm esset redactus. Haud aliter, quàm cùm Ruach-Elohim aquas inspirasset, ipsæ erant immediatè animatæ, vivificatæ & in mundi magni imaginem formatæ: ob quam rationem Platonici eum vocarunt magnum animal: Sed, ut mundus erat factus ad imaginem Dei, antequam homo erat creatus, & tum postea ipse homo virtute ejusdem spiritus erat in mundo ad exemplar verbi vitæ seu spiritus prædicti imaginem formatus: ita considerare debemus, quòd homo habeat modum vivificationis, sustentationis, præservationis atque multiplicationis suæ ab anima mundi & Elementis ejusdem. Quare Hermes, haud indiscretè descensum & ingressionem spiritus mundi vivificantis in corpus humanum hoc modò describit: Aër, ait, est in corpore, anima in aëre, mens in anima, in mente Verbum; verbum autem est eorum omnium Pater. Quibus arguit distinctionem illam à me antea relatum, quæ est inter mentem, animam & spiritum, ostenditque, quòd summum animæ mysterium

Pim. 10.

rium sit mens, Pater & Verbum. Porro etiam concludere videtur, quod verbum sit imago Dei, mens Verbi, anima mentis, aer animæ & corpus aeris. Quo discernere possumus admirabile illud ligamentū & nexū quæ membra mundi habeant inter se, atque etiā declaratur, quod prior Elemētariæ materiæ portio sit aer, & quod purior in aëre sublimitas sit forma vitalis seu anima, cujus caput est mēs divina, cujus radix est verbū, in quo erat vita. Quare patet, quod mens illa in anima accipiatur pro spiritu sapientiæ, utpote cujus fons est Verbū Dei, ut testatur Syriachus, quippe, quæ implet & vivificat omnia. Est enim in eo, teste Davide, omnis virtus cœlorū, & per consequens vis informandi, generandi, vivificandi, vegetandi & multiplicandi. Ac siego cum Hermete dicerē, quod lucidus & æternus Dei spiritus in spiritu Quintessentiali seu Æthereo faciat animā in aëre, eamque introducit mediante vehiculo aëreo in corpus humanū, in quo producit effectus vivificationis & multiplicationis speciei. Quare alibi dicit: Anima hominis in hunc vehitur modū: Mens in ratione, ratio in anima, anima in spiritu & spiritus in corpore: Spiritus per venas arterialesque sanguinēque diffusus animal undique ciet &c: Debemus igitur imaginari, quod aer, qui per inspirationē attrahitur ad cor sit istiusmodi divini vitæ Thesauri plenus, qui ad cor humanū in suo vehiculo per inspirationē introductus semper suū simile ad se virtute quadā Sympathetica attrahere non desinit. Nā natura lætatur & gaudet in sui similis præsentia, uti diximus: atque iterum, quod cor sit pretiosum thesauri vitalis sacrarium, agnoscere videtur David in istis: Cor tuū, inquit, custodi supra omnē observationē: quia ab eo procedunt actiones vitæ. Modus atque instrumenta, per quæ spiritus ille more Sympathetico attrahit, & post attractionē illud aëreum vehiculum, quod est superfluum expellit, sunt huiusmodi.

Cum sine vitæ & generationis scintillis, quæ in aëre occulto modo natant, nemo mortalium; imò verò nulla creaturarū momento temporis vivere aut durare possit, necesse est, ut ipsæ assidue & quolibet minuti spatio à creatura attrahantur & per inspirationē introducantur. Nam sine isto actu salutari & effectu ejusdem, necesse est, ut animal immediatè præfocetur. Nam per suppressionē & deprivationē aeris anima in instanti à suo actu seu operatione vivificante cessabit, ut pote, quæ est nihil aliud, quàm æternæ lucis in anima mundana actus: Nā constatur anima, ut dictum est, ex lucida divinitatis emanantis virtute & subtili humida natura mundi, quarum prior calidū innatum, posterior humidū radicale creaturis assignat, atque idè duplex ista virtus affidua seu continua aeris inspiratione renovatur ac multiplicatur. Hic ergo spiritus animalis & consequenter hominis per inspirationē attrahitur in lævū cordis Thalamum,

seu ventriculū rectorum fibrarū cordis contractione, in quo actu fibræ transversæ & obliquæ relaxabuntur, unde & cordis regio dilatabitur & aperietur, atque ista actio à Medicis vocatur Diastole. In tempore ergo seu spatio istius motionis cor quadam virtute attractiva aërem cum vitali suo thesauro mediante inspiratione per arteriam pulmonum venosam in lævam ipsius regionem introducit, qui Thesaurus tum postea cum pro vivificatione seminali generatione non aliter infervit ac pro spiritali multiplicatione, tum pro nutritione vitalium & interiorū generationis spirituum, quàm Hepar succum grossi nutrimenti Chylosum ad spirituum naturalium nutrimentum ac incrementū sibi per venas mesaraicas allicere solet: qui naturales spiritus ad corporis partium vegetationē & augmentationē à creatore destinantur. Iterum postquam natura vitalis istum aëreum spiritum cum arcano suo Thesauro acceperit, eumque in Thalamum cordis lævum, tanquam iuum bene ornatum & subtiliter ad aptatū laboratorium introduxerit, eum cribrare, seu Anatomizare, aperire atque ejus viscera scrutari incipit, naturamque cœlestē cum divino ejusdem actu, verum (dico) vitæ Thesaurū seu invisibile vitæ ignem à grossiori & magis inutili suo vehiculo aëreo Alchymia divinā & admirabili separat, saleque quendam subtile, volatile & digniorem aeris portionem, quæ essentialē & immediatū est Thesauri vitalis vehiculū, & quasi anima ætherea in aëre, ut Hermes dicit, in aortā sive arteriam magnam, quasi spirituum vitalium sacrarium seu myrothecium, includit, atque superflua aeris inutilis portionem per expirationē in instanti emittit: & ista actio expulsiva fibrarum in substantia cordis transversarum contractione & rectorū dilatatione fieri solet. Nam hac actione cor etiā contrahitur & comprimitur: atque ista actio à medicis Systole dicitur. Intelligendū est autē, quod pro meliori Thesauri istius vitæ aurei in arteriali isto sacrario præservatione & comprehensione Deus in Aortæ orificio cordis sinistræ annexo valvas tres semilunares ordinavit, quæ pabuli illius vitalis ingressu aperiuntur, ac tū postea immediatè clauduntur, ne Thesaurus ille inclusus iterū per eandē portam, qua ingressus est, egrederetur. Propter istam igitur rationē valvæ illæ taliter à Deo efformantur, quod ab intus aperiuntur atque clauduntur ab extra, ita, ut, quemadmodum è regione dux illæ valvæ, quæ arteriæ venalis artificio inseruntur, sunt foris apertæ & intus clausæ, quæ idè Mitrales nuncupantur, quoniam mitris Episcoporum sunt simillimæ; atque horum officium est, ut tam aërem inspiratum intromittant, quàm superfluum & inutilem ejus portionem emittant: Vnde patet, quod facilis aëri conceditur quasi Thesauri vitæ accessus in cordis Thalamum, sed negatur Thesauro, quem vexit aer, egressus.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

Iam verò istius spiritus vitæ actionem & effectus, postquam in trunco arteriali sit ita inclusus, paucis exprimam. Certum est, quòd ipse sit captivus factus in ejusdē arteriæ ramis & subdivisis canalibus se ipsum per univèrsum corpus humanum dilatet. Nam per ramos Arteriæ magnæ, Carotides dictos, portio rectificata ejusdē jam specificati spiritus ascendit ad cerebrum; per istos (inquā) canales & conductus parvulos, pars super cœlestior istius in Chymia naturali extractionis (ut pote quæ est dignitate & subtilitate cæteris totius vitæ fontis super excellentior & per consequens mentis divinæ scintillis repletior) supremā Microcosmici palatij regionē & quasi cœlum ipsius Empyreū sibi pro sua sede vëdicat. Huc enim ascendit radius mentalis in suo rationali vehiculo, illumque locū pro suo cœlo cœlorū eligit: sub ea tamē lege & conditione, quòd virtutis & potestatis suæ radij per omnes Arterij Catholici ramos se expandant seu extēdant. Propter istam igitur rationē omnes medici tam Ethnici, quā Christiani concludunt, quòd actio hominis voluntaria suā sedē seu positionē habeat in cerebro, quatenus illud est facultatis animalis regio: cūm è diverso aliæ duæ ipsius actiones, nempe illa vitalis in corde & naturalis in hepate videtur esse illi animali subjēctæ, cūm sint actiones involuntariæ. Atque hæc est causa, quòd cerebrū sit rationis atque intellectus sedes, & quasi primus in machina microcosmica motor. Tunc in secunda serie illa introducti spiritus portio, quæ in officina seu laboratorio naturæ humanæ purificatur & actioni vitali adaptatur in illos Arteriæ magnæ ramulos vehitur, qui cervicales nominantur: suntque arteriæ illæ, quæ assignant vitam regioni pectoris. In hoc ergo loco illa spiritus portio spiritualis illius vivacitatis impressionē induit, quæ ad partes vitales & Thoracales attinent: ac etiam in ramis arteriæ Coronariæ dictis sibi assumit ideā internā illorū spirituum, quæ spectant ad vivificationē cordis: atque ita in cæteris ramis arterialibus, videlicet Humerarijs, Thoracicis, Axillaribus & cæteris cum spiritu isto vivifico, quē comprehendunt. Nam, ut hic spiritus erat in libero aëre, ita Catholicus erat & omnē in se virtutem habet in potentia & complicité: At quando creaturā aliquam ingressus est, tunc specificatur & explicité convertit se in naturā & conditionē cujuslibet creaturæ animalis regionis. Ita, ut invisibilis ille spiritus in vehiculo vix perceptibili delitescens, & quasi in tenui aërei spiritus substantia natans, non solum se expandit & dilatat ad cujuslibet membri corporis vivificationem & vitæ sustentationē, sed etiam se ipsum in nubeculā spermaticā vix perceptibilem contrahendo (quod accidit, in actu copulationis sive coitus per certā magneticā virtutē divino amore animato) & totius gignentis impressionē jam habēs mirabili & veloci actione & transitu in

duo vasa spermatica præparantia arterialia, nimirū dextrū & sinistrum, à quolibet corporis membro, sed præcipuè à tribus principalibus descendit: Atque ibi cœlestis ille spiritus igne divino exuberans ad imaginē radicalis Archetypi, (in quo omnia erant prius spiritualiter & idealiter delineata & cōplicité comprehensa, priusquā explicité, quo ad nos paterent: haud aliter, quàm Rex David gloriatus est, se imaginē templi totaliter digito Dei descriptū habuisse, quod tum postea ad illud exemplar erat realiter à Salomone ædificatū) continet internū & invisibile illius corporis, quod in actū visibile tum postea & realiter erat delineandū atque producendum, hoc est, idealiter in se cōprehēdit & possidet hominis interni sive spiritualis figuram: ut è regione externi, & corporalis hominis ico seu effigies, quæ cōpacta est è quatuor Elementis, ex spermate hominis visibili in duobus vasibus feminalibus præparantibus venalibus contēto, procedit: ita, ut ex spermatis vasorū arterialiū concursu cū illo vasorū venaliū, mixtio facta est inter materiā & formā hominis, hoc est, inter ejus internum & externū; in quo interno est illa antedicta divinitas, quæ domum suam externā ad imaginē speciei conformat. Sed & hoc totū habemus à pagina sacra confirmatum. Tu possides (inquit David) renes meos, ex quo obtegebar in utero matris meæ, non celata est vis mea tibi, ex quo factus sum in abdito artificiosè confectus velut in imis partibus terræ. Massam meā vident oculi tui, & in libro tuo omnia membra mea sunt scripta, ex quibus diebus formabantur, cū nullū ex ijs extaret &c. Vnde liquet, quòd vis divina esset in semine, quod est hominis internū, cujus digitus homo in divina ejus idea antea descriptus ex & in semine externo seu spermate explicité figuratur. Ad istud etiam propositū Iob ista: Spiritus Dei fecit me & spiraculū Omnipotentis vivificavit me &c: ac si dixisset; ex spermatis massa, fecit me spiritus divinus, haud aliter, quàm Adamum ex lutō seu argilla, & postea spiraculo suo vitā inspiravit me, & factus sum in animam viventem. Et Salomon: quemadmodum ignoras, quæ sit via spiritus & qua ratione compingantur ossa in ventre prægnantis: sic nescis opera Dei, qui est fabricator omnium &c: Profectò iste Textus habet intentionem admodum mysticā, & præcipuè ad istud nostrū subjēctū referri potest: Nam, uti istum Textum produxi antea ad spiritus divini in ventris macrocosmicis existentia probandam; ita quidē huic negotio microcosmico aptius referri potest. Nam, ut Iob dicit: Spiritus Dei fecit me: ita textus iste, quàm sit difficile ad generationis humanæ arcanum enucleandū: innuens, hominē ignorare viam & progressionem spiritus divini in spermate: quā ejus intentionē etiam confirmat consequentia Textus: Ignoras, qua ratione compingantur ossa in vètre prægnantis. At quicunque

Psalm. 139. 13.

Iob. 33. 4.

Eccles. 11. 5.

cunque intelligit actionē spiritus & viam, qua in isto opere progreditur, sciat modum per quem tam mirabiliter operatur ista. Sed, hoc totum enucleatius à Iobo explicatur: Nonne, ait, sicut lac fudisti me, & tanquam Caseum coagulasti me, cute & carne induisti me, ossibus & nervis compegisti me, cum vita benignitatem exercuisti erga me & visitatio tua præservavit spiritum meum? At ista recondisti in animo tuo: Novi hæc apud te esse &c: ex quo sermonis filo omnis in hac re quæstio & difficultas auferri videtur, imò verò totū istius rei mysterium, nimirum tam in actu generationis, quam in vitæ infantis, tam in utero matris, quam post ejus partum præservatione & continuatione ex ejus observatione aperitur. Nam in isto membro (sicut lac me fudisti) videtur primùm argue-re, quòd massa spermatica, in qua homo erat complicité contentus, esset bene disposita & composita à vitæ spiritu atque etiam in matricem injecta: Ex qua tum postea, per occultam viam spiritus, homo erat explicité productus seu formatus: Tunc sic pergit ad secundum generationis gradum. (Tanquam caseum coagulasti me &c:) Quo arguit, quòd spiritus iste divinus immediatè post spermatis in matricem injectionem illud in solidiorem substantiam ad instar casei coagulaverit & inspissaverit. Iuxta textum etiam istum præcedentem (memento, quæso, quòd sicut argillam fecisti me &c:) Tunc pergit ad tertium generationis gradum. (Cute & carne induisti me, ossibusque & nervis compegisti me &c:) Finito prædicto coagulationis gradu, jam ad corporis humani partiū complementum venit, ex quibus homo externus in matrice figuratur. Ex quibus constat, quòd spiritus divinus in semine fabricet hominem internum in sua propria persona, atque tunc ad vivificationem illius externi hominis ex spermate Elementari sic fabricati, sic pergit: Cum vita benignitatem exercuisti erga me &c: inde arguendo, quòd completo opere materiali, quasi palatio ad Dei formem Spiritum recipiendum apto & appropriato spiraculo suæ vitæ illud inspiravit: atque ita homo, non modò vitæ, sed etiam Mentis & Rationis radio erat præditus. Vnde, quam rectissimè Apostolus, in eo vivimus, movemur & sumus. Nec satis est, ut quis dicat, Deum hoc totum non ab intus, sed ab extra facere: ac si Spiritus Dei non esset ubique, quatenus omnia implet, & per consequens ab actu generationis nullo modo abesse potest: cū vita rei sit inspiratio omnipotentis, & cū spiritus ejus incorruptibilis, in sit omni rei: Nonne etiam dicitur in Ezechiele: Ecce ego introducam in vos spiritum, ut vivatis, & dabo super vos nervos, & succrescere faciam supra vos carnes, & extendam in vos cutem, & dabo vobis spiritum, ut vivatis. Et dixit Propheta: Veni,

Spiritus, à quatuor ventis & in suffla super infectos istos, & reviviscant, & ingressus est in eos spiritus & revixerunt. Ex quibus videre licet, primùm, quòd erat divina virtus, quæ hominem externem efformaverit, priusquam anima viventi erat præditus, & quòd tum postea spiraculo vitæ esset præditus. Porro, ut spiritus iste erat in subtili vento Macrocosmico, ita etià ipse ad est semini vitali, quòd nihil est aliud, quam ventus, seu spiritus vix perceptibilis. Per ea, quæ sunt dicta, illud dubium; an anima infundendo creata sit nec ne, satis superque explanatur. Nam, quomodo anima mundi à Spiritu Divini afflata in spiritum mundanum esset creata, in primis explicui: tum postea, omnes animas ab isto fonte duxisse originem suam, demonstravi dixique, radios istius spiritus vivificantes more ignis invisibilis à coelo descendentes implere aërem, & affirmavi istum naturæ ignem, quatenus est à specificatione liber, esse in potentia ad transformandum tam in naturam speciei vegetabilis vel mineralis, quam illam animatis: & quòd simul ac speciei alicujus individuum per inspirationem penetraverit, in ipsius protinus naturam convertitur, & tam ad illius generationem, quam multiplicationem cum speciei conservatione, nimirum similia ex similibus procreando operatur.

Iam verò si queratur, cur Catholicus vitæ mundanæ spiritus, cum non sit, nisi unicus, quemlibet nihilominus partem seu fructum secundum illius speciem, & non secundum suam in essentia unitatem, unicum & minimè differentem producat. Respondedo, me in præcedentibus dixisse, quòd qualibet creatura specifica esset radicaliter, idque mandato creatoris in sua specie ab invicem distincta & differenter procreata, & à verbo seu spiritu create semper multiplicata & in eadè figuræ specie continuata, quæ erat ei in creatione assignata. Et profectò verisimile est, quòd Deus in secreto suo consilio proplasma & modulum quasi ordinaverit, in quo & ad cujus exemplar creatura potentialis debet formari, priusquam veniret in actum. Pro meliori hujus rei intellectu, debemus scire, quòd sint quatuor vasa spermatica præparantia, videlicet duo in quovis latere; quorum unum est vas venale, & ortum suum habet à vena cava, & ab isto vase sortitur sperma illud, quod ad corporis infantis constitutionem est ordinatum: & istud sperma nihil est aliud, quam subtile Elementorum in corporea genitoris compositione à nutrimenti flore extractum, estque visibile quid, & dicitur gemina appellatione Sperma; aliud est vas Arteriale, utpote ab Aortæ trunco scaturiens, in quo habitat spiritus vitæ, est fons & origo hominis interni: nam in eo est invisibilis vitæ ignis: & propriè dicitur Semen, quod est non aliter centrale spermatis in ternum

Job. 30. 10.

Job. 10. 9.

Ab. 17.

Ezek. 37.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. I.

invisibile, quàm anima corporis; ita, ut videatur mixtione horum duorum internus homo in externo complicitè includi. Oportet ergo, ut observemus, quodd, ut duo sunt prædictarum naturarum vasa in quolibet latere ventris, quorum unum est spirituale & quasi masculi & agentis Tabernaculum; alterum corporale seu fœminicum, seu Elementale & quasi passivum: ita ista duo in quolibet latere in suo versus testiculum deicensu subtiles & admirabiles suas implicationes plexusque spectatu jucundos efficiunt, quos Græci Anastomosis vocant, qui quidem partium secretarum amplexus sive textura artificio magni illius Architectoris perficitur (ut Anatomistæ opinantur) quia loco colaturæ inserviant, qua sperma sanguineum reddatur album seu candidum: nimirum, ut in primo loco divideret spermaticam substantiam in vase venali; & feminalem in illo Arteriali à massa sanguinea tam naturali, quæ fuit ab Hepate, quàm vitali, quæ oritur à corde, ac tum postea, ut mediante Dedaleo isto Labirintho feminalis forma, quæ est cœlum microcosmicum cum spermatica materia, ex qua fit terra ejus, poterit aptè & secundum veram creaturæ specificæ similitudinem ad invicem permisceri: Haud aliter, quàm videmus formam rei esse mixtione naturali undique per universam substantiam elementalem perfusam sive expansam. Et procul dubio plexus seu Anastomosis istius fabrica est instar impressionis sigilli alicujus notabilis, quæ in homine est humana, in leone leonina, in Aquila aquilina, atque ita in cæteris secundum impressionem istam specificæ creaturæ, quæ est occulta & vix imaginabilis. Istius plexus admirabilis dispositione imitantur Textores, qui fila sua subtilia tot implicationibus

multiformiter dispositis ordinare solent, ut imagines tam hominum, quàm bestiarum & vegetabilium varias intexendo secundum formam implicationis producant. Sperma igitur formatur more Argillæ, quæ natura feminaria liquore quodam humectata & virtute spiritus secreti, qui illam inhabitat, in creaturam convertitur viventem. Hæ duæ ergo naturæ ita inter se secundum leges istius spiritus vivificantis temperantur; & semen seu invisibilis aëris spiritus ita mediante divina illa natura seu primo & centrali ejus motore, qui agit illum spiritum, quasi suum curriculum ita adaptatur, ut corporeum & visibile sperma secundum imaginem suæ creatæ speciei formaret: haud aliter, quàm Talpam domum suam sub terra suæ capacitati & necessarijs aptam fabricare videmus. Atque hoc est opus spiritus secreti, postquam mixtio illa per anastomosis facta in matricem projicitur. Denique totum illud, quod de subjecto animali est dictum, potest etiam de regno vegetabili intelligi. Nam tota planta complicitè prius in semine vel nucleo suo occultatur, & per eandem rationem erat tum postea in lucem explicitè per virtutem & actum abstrusum spiritus lucis & vitæ in eo dominante producta. Sed nimis longè à mea meta aberravi, idque in subjecto (uti metuo) quibusdam, qui hujus mundi sapientiâ ducti rem, prout est, considerare nolunt, haud grato. Volo igitur jam ad plenum hujus discursus mei Argumentum accedere: cum omnis amicitia & per consequens sympathia ab amabili lucis conditione procedit; è regione odium atque idè Antipathia à tenebris seu deformi Chao oritur, cujus proles primogenita erat litigium.

LIBER

LIBER SECVNDVS.

In quo mysticæ illæ eradiationes, quæ more occulto à duobus principijs oppositis, Tenebris nimirum & luce, & Sympatheticis & Antipatheticis earum effectibus, pertractantur.

Hujus libri Argumentum.

Postquam author radices Sympathiæ & Antipathiæ essentielles diligenti inquisitione invenisset, easque libro præcedenti explicasset (quippe in quo probat eas non esse, nisi unicum Catholicam sive universalem simplicitatem in essentia, utcumque illa unitas bina proprietate, natura & conditione opposita, haud aliter, quam voluntas est noluntate prædita,) conveniens esse non existimavit solis circumstantijs & rationibus sola probabilitate stipatis colligere & concludere *ὄτι*, nimirum, quod res sit. Quare libro isto præsentem summam ope nititur, ut *διότι*, hoc est, quare & quomodo actus ille duplex sit in vastam mundi cavitatem disseminatus, ostendat. Et profecto postremum hunc ratum aded invenit à mortalium capacitate investigatu difficilem, ut in operis tanti inquisitione haud minimum laboris, & profundissima Artistæ speculatio requiratur: atque ob istam rationem contentus est in viam tam asperam & difficilem lumine & quasi stella polari, Spirituum illorum sublimium tam Theologicorum, quam Cabalisticorum dirigi & conduci, qui acceperunt istius tam magni dubij resolutionem & enucleationem ab æterno Sapientiæ Spiritu, quippe qui est solus arcanorum tam profundorum revelator, ut Sapientissimus Salomon, Propheta David & Psalter regius testantur: imò verò ille ipse, cum est solus in Sympathia & Antipathia actor omnino sufficiens est ad istud arcanum mortalibus revelandum & in vivis suis coloribus depingendum, quod tantam animi industriam & laborem, licet vanè & sine fructu quærunt & venantur Philosophi mundani. Ex Canonum ergo & Axiomatum cum sacrarum literarum, tum doctissimorum Rabbinarum, tam Hebræorum, quam Ægyptiorum observatione collegit, quod mundus æternus Archetypus radicaliter ab unico simplici & Catholico luminis fonte procedat, qui emanationem seu effluxum decem proprietatibus varijs præditam mundo æviali seu Angelico emittit: & mundus pariter ævialis divinas illas luminis effluxiones per vehiculum Angelicum in mundum temporalem transfundit: ita, ut ætherea seu cœlestis mundi temporalis regio divinarum influentiarum sacrarium efficitur, è qua magis vel minus juxta voluntatem ejus, qui eas emittit in mundum Elementarè ad mandata obeunda ipsius tam severa, quam benigna impluuntur. Istiusmodi ergo degradatione percepit ipse, quod Deus unicum solam emanationem essentialem atque differentem, mediante suo verbo mundo universo impertiverit, ut omnes in eo res ex unica Catholica essentia plus minusve participantes ab invicem & inter se tam specie, quam individuo discreparent, & quod multiformis effluxus illius divini proprietates creaturas Angelicas seu organa spiritualia differentium conditionum & officiorum instituerit atque creaverit, per quas & in quibus virtute varia & multiformi centraliter omni temporis momento operatur, & per consequens evidenter ei apparet, quod, cum in effluxu seu extensione divina sint proprietates contrariæ fortitudinis, necesse est, ut sint etiam spiritus Angelici naturam & conditionem cuilibet proprietati Divinæ correspondentes, quibus mediantribus in hoc mundo administrantur. Etenim in istis organis spiritualibus sive Instrumentis Angelicis, & per ea radij splendoris æternæ influentiæ descendunt primùm in mundi temporalis stellarè regionem, & tum postea ab ea in sublunarem sive Elementarem effunduntur, &

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. Primum

tur, & ad centrum usque terræ ad creatoris placita perficienda penetrant. Denique Author speciale quoddam subiectum & mundo sufficienter notum in suam considerationem capit, ut per experimentalem naturæ ipsius occultæ inquisitionem, possit more magis practico & oculari Sympathiæ & Antipathiæ mysterio mundanis incredulis demonstrare, quod in præcedentibus non nisi Theoricé & per solam speculationem exposuit. Magnes ergo sive Magnesijs est meta illa, ad quam collimat, seu subiectum illud, quod pro proposito elegit suo, utpote cujus occultarum proprietatum effectus quàm aptissimè illis naturæ animalis, vegetabilis & mineralis correspondent. Quare in isto libro præsentis per corporis ipsius anatomizationem & naturæ abstrusæ detectionem viam tentat magis planam præparare ad tales conclusiones experimentales explicandas seu comparationes, quas libro sequenti inter unius atque alterius naturam proponit, quò meliùs natura Animalis atque etiam vegetabilis per illam mineralis detegatur & demonstretur. Et in libri istius conclusionem eorum in scitiam & zelum superstitiosum (ut Apostolus ait) sine intellectu denotat, qui aliquam actionem in creatura magneticam essentialiter per singulare Diaboli artificium sive actum patrari posse existimant, ibique Diabolum nihil efficere posse contendit, nisi mediantibus creaturis Dei & virtutibus earum, quæ ad usum potiùs hominum, quàm Diaboli à Deo omnium creatore destinantur.

LIBRI SECVNDI MEMBRVM PRIMVM.

CAPVT. I.

Quod Sympathia sit lucis Soboles, ut è regione Antipathia suum à tenebris ortum habet. Porro utriusque vocabuli Etymologia sive vera significatio, ut etiam ipsorum natura, hoc in capite discutuntur.

In portione hujus superiori verbis generalibus detectam habetis unitatem radicalem & essentialem cum duobus suis ramis proprietate oppositis (qui sunt voluntatis & voluntatis Characteres) nec non duobus Catholicis ejusdem effectibus, nimirum amicitia & odio tam bonis, quàm malis omnibusque illis passionibus, sive sint spirituales, sive corporales, quæ ab ijs derivantur. Restat jam, ut in discursus nostri profunditatem descendamus & ad Sympathiæ Antipathiæque viscera usque penetremus: quæ non modò in rebus mundi temporalis, sed etiam in illis mundi ævialis, ab effectu manifestantur. Nemo enim, in scientia vel mediocriter Versatus, quatenus experiètià stultorum matre instructus, tanta involui potest inscitiam sive ignorantiam, ut oculis apertis occultos rerum cœlestium & terrestrium in Sympathia & Antipathia, ijs in creatione inlitis effectus non discernat. Sed, priusquam in rei tam profundæ detectionem me immergam, operæ erit pretium, ut vocabulorum Sympathiæ & Antipathiæ significationem seu Etymolo-

giam aperiam primùm, quò meliùs & directius naturas sive essentias earum distinctas percipiatis. Sympathia est vocabulum græcum, nempe Συμβασις, & derivatur à Συ, id est cum, unà, cum & πασιδος id est, passio, quòd procedit à verbo πασχω, id est, patior. Vnde patet, quòd passio prior ex actu divino seu unitate lucida positiva, quasi concordia & amore procedit & proprie dicitur compassio; passio verò posterior ex potentia divina seu unitate tenebrosa & privativa, quasi discordia & odio oritur, quæ sunt duarum naturarum contrariæ fortitudinis in vicem oppugnantium effectus. Possumus ergo Sympathiam haud ineptè definire duorum spirituum, vel ab eadem in proprietate emanatione divina, vel à duabus similibus irradiantium, hoc est, qui radicales suas emanationes ab eadem vel similibus duabus divinis proprietatibus emanant: Exempli gratia: omnes creaturæ, quæ participant ex benignis & amabilibus illis radijs seu irradiationibus, quæ à Deo per Angelicum organum in Sphæram Iovis emittuntur ab ejus orbe seu Sphæra deorsum usque ad terram effunduntur, & infinitis creaturis illis inibi communicantur, quæ sub ista Dei proprietate voluntatis

voluntatis divinæ Charactere creantur: omnes hæ, inquam, propter istam homogeneitatis naturalis rationem suos ad invicem ejaculant radios invisibiles amicititer & invicem gaudere videntur; ac si earum unica alterius adventum seu præsentiam suo aspectu congratulari velit: juxta illud cujusdam Sapientis: Natura lætatur naturâ; natura suam naturam amplectitur, eamque gaudere facit. Ratio autem istius gaudij est, quoniam isti omnes sunt quasi fratres unius & ejusdem Patris sive radicis, nimirum Iovis, ac proinde fraterno & lætabundo more gestiunt, quando se invicem aspiciunt. Etiam tales planetæ vel stellæ, quæ sunt vel amici vel de conditione propinqua ad illam Iovis: uti sunt Venus, Gemini &c: influentias implant in creaturas sibi in nativitate subditas, atque etiam in illas Ioviales, nimirum, quæ complexionem suas à fonte Ioviali accipiunt. Hinc ergo est, quod creaturæ unius & alterius originis ob suarum naturarum propinquitatem benevolè se invicem aspiciunt & amore satis arcto conjunguntur: Sed contra, ubi duæ concurrunt stellarum influentiæ invicem proprietate & fortitudine contrariæ,

hoc est, ab emanationibus divinis conditione oppositis radicaliter procedentes, uti sunt illæ Iovis & Martis: vel Iovis & Saturni, qui invicem sunt inimici, ad ventis & concursus talium creaturarum seu radiorum earundem aspectus erit ad invicem ingratus cum secreta spirituum reluctatione & renitentia: ita, ut unâ naturali quodam instinctu omnimodè cupit effugere & evitare aspectum alterius: & spiritus unius conatur radijs alterius emissis resistere, ut clarius in sequentibus exprimetur. Sed, quoniam causa generalis Sympathiæ & Antipathiæ est occulta & secreta quædam emanatio sive irradiatio ab una creatura in aliam, erit necessarium, in negotij tam profundi medullam intueri, quod planius & ludentius fontem & radicem omnium radiationum & emanationum generalem discernamus: Nam hac ratione abstrusam differentiarum in ijs causam detegemus, & ipsarum extensiones, videlicet ab earum radice ad truncum, & à trunco ad ramos ac tandem à ramis ad furculos & folia infinita quasi individua descendendo profequamur.

CAPVT. II.

Quomodo & quibus Dei attributis sive proprietatibus Rabbini Hebraici & Cabalisticæ peritiores probant naturarum contrarietatem ab unica æterna essentia, quasi omnium rerum radice dependere.

PRO certo statuitur, quod, ut sunt infinitæ diversarum in machina mundi naturarum creaturæ, ita quidem earum quælibet esset varieformiter in principio creata, & tum postea ab eo tempore more successivo per vanas coeli influentias & multa millia varietatum radiorum desuper descendentium generata & à generationis momento usque ad illud corruptionis sustentata. Quocirca Rabbiorum Cabalisticorum sapientiores affirmant, quod non sit ulla planta aut herba inferius, cui non sit stella in firmamento, quæ percutiat eam & dicat ei, cresce. Neque videntur scripturæ hanc eorum opinionem averfari, uti inferius declarabitur. Sed quoniam radicalis istius rei investigatio speculationem adhuc altiorem requirit, opus est in primis, ut cum diligentia perquiramus, quomodo omnis creatio radiorum divinatorum emissionem esset effecta, & an illa radiorum emanatio esset in proprietate vel multiformis, vel unius & ejusdem conditionis ordinata. Vobis satis clarè in præcedentibus manifestavi, quod omnia fuissent in rerum primordio ab uno Spiritu Sapientiæ æterno creata, qui, quasi nuntius æternus seu Angelus Catholicus ab *Ensoch* (ut ajunt Cabalisticæ) hoc est, ab infinitudine seu infinito lucis fonte sub forma emanationis seu effluxus

splendidissimi ad omnia complicitè in divina potentia reservata, informanda & in actum explicitum reducenda, emittebatur: hocque ex istis scripti sacri testimonijs probare conabor. Salomon vocat istum spiritum disciplinæ sanctum, vaporem virtutis Dei & emanationem quandam claritatis omnipotentis Dei synceram & candorem lucis æternæ, & speculum sine macula Majestatis & imaginem bonitatis ipsius: quæ cum sit una, omnia potest, & in se permanens omnia innovat &c: Quibus arguit, quod tamen sit in sua essentia emanatio non nisi unia, tamen ratione multiplicitatis suæ proprietatis omnia potest, utcumque nobis videantur conditione contraria. Hinc dicit Textus alibi: Est in sapientia spiritus unicus, multiplex &c: id est, effluxus divinus essentiæ seu substantiæ unicus, proprietate multiplex. Porro D. Iohannes fatetur, quod vita omnium esset in Verbo. Et tamen essentia Verbi, in quo erat vita, est unica, quippe, quæ est lux, in qua non sunt tenebræ ullæ, utcumque vitam seu conditiones creaturarum esse varias & tam Antipatheticas, quàm Sympatheticas animadvertimus. Et Syriachus ait, quod Spiritus iste ex ore Altissimi prodiret: Et Salomon. Quod esset cum Iehova in principio viæ suæ in creatione cuncta componens:

Rencliu. de
arte Cabal.
lib. 3.

Sap. 7. 4 25.
Ioh. 1.
I. Ioh. 1. 8.

Eccles. 1. 24.
Prov. 8.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. Primum

nens : Vnde liquet, quòd esset per emanationem seu extensionem radiorum Catholicorum ab æterno unico fonte lucido, quòd omnes res essent multiformiter figuratæ & animatæ. Sed illa emanatio juxta varietatem voluntatis & placiti sui fontis in varios se extendit radios dispositione & conditione differentes. Quemadmodum enim ab eadem arboris radice truncus seu corpus, rami, surculi, folia fructusque assurgunt : ita quidem divina emanatio, quasi truncus arboris Sephirolicæ directè à sua radice *Ensofph*, seu fonte infinitudinis, procedit, à qua ejus tum postea rami & à ramis surculi, & à surculis fructus oriuntur. Sequitur ergo, quòd, ut truncus arboris à radice sua exurgit & quasi creati videtur, ita quidè emanatio seu spiritus iste sacer procedit ab unitate radicali, & quasi de novo creati videtur. Atque hinc sapiens : Prior omnium creata est sapientia & intellectus prudentiæ ab ævo, ipse creavit illam in spiritu sancto, & effudit ipsam super omnia opera sua : Quo denotat, emanationem istam originem suam habuisse à Deo Patre, sed quòd radios suos particulares undique emittit ad creaturarum omnium existentiam & virtutes. Videtur Psaltes hinc testari : Verbo Domini, inquit, creati sunt cæli, & spiritu ab ore ejus omnis virtus eorum. Hic ergo ortum istius spiritus habetis & ejus in mundo officium, nimirum, ut cuilibet creaturæ suam vim sive virtutem movendi, vivendi, agendi, multiplicandi, atque se invicem amore vel odio prosequendi juxta voluntatem sui Patris attribuat. Quare ex prædictis liquet, quòd spiritus iste respectu essentialis ipsius essentiæ sit æternus, sed ratione emanationis ejus in mundum dicitur ævialis seu naturæ Angelicæ : Vnde Textus præcedens : Et intellectus prudentiæ ab ævo. Procedimus ergo in progressionem & multiplicationem illius emanationis in hunc modum : Ab arboris trunco egrediuntur rami, tam generales, quàm speciales & individui, quorum qui sunt fortiores post truncum sunt quasi Brachia ipsius corporis, tum sequuntur rami minores ac denique surculi. Ad quæ referre possumus in mundo æviali seu Angelico diversas Angelorum stationes ijs secundum dignitates eorum assignatas ratione divinarum influentiarum, quas à suo Catholico ramo seu emanatione sancta Iesu Christo ab *Ensofph* radice seu patre suo emissæ recipiunt. Hoc confirmat Apostolus in his : Christus est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ, quoniam in ipso condita sunt universa in cælo & in terra visibilia & invisibilia, sive Throni, sive Dominationes, sive principatus, sive Potestates, omnia per ipsum & in ipso creata sunt, & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant &c : ita, ut omnes Angeli superiorum sive empyreorum ordinum non aliter in prima serie procedant ab eo, quàm brachia arbo-

ris à suo trunco. Et quemadmodum videmus, quòd brachia, utpote trunci propinquiora, sunt robustiora, speciosiora atque firmiora, quàm rami : ita Angeli Emphyrei sive super substantiales sunt emanationi Catholicæ propinquiores & conjunctiores ; ac per consequens virtute luceque divina opulentiore atque pulchritudine ornatiora, idque per dignitatis gradus secundum quod magis aut minus immediatam fontis emanationis increatæ sedem appropinquant, hoc est, quò magis accedunt ad faciem essentia lucidæ increatæ, quæ ipsis lucem & gloriam excellentissimam impertit. Haud aliter, quàm videmus in trunci Brachijs, quòd, quò trunco sunt viciniora, eò etiam in eorum existentia sive substantia sunt grandiora. Post hæc videmus, quòd rami minores immediatè ex brachijs istis exurgunt, habentque locum pro consistentia sua à brachijs distinctum seu divisum, utcumque eorum corpulentia à brachijs non dividitur. Pari equidem ratione observamus, quòd intelligentiæ seu Angeli Olympici vel ætherei virtutes & vitam hauriunt immediatè ab illis Emphyreis ; idque diversiformiter & in varietate mensuræ excellentiæ, qui istas influentias in corporibus stellaribus, quasi arcis suis Theaurarijs ad usus inferiorum reservant. Deinde, ut rami à brachijs arboreis procedentes, vitam & esse alijs ramulis ab ipsis exurgentibus attribuunt : ita etiam Angeli Olympici suos influxus illis Elementalibus infundunt, quorum principes sunt in quaternario numero illi, qui quatuor ventis & quatuor mundi cardinibus, ijs vim seu potestatem vitæ, augmenti & generationis atque etiam corruptionis assignando, præsident. Quibus videre licet, quòd Deus per sapientiæ spiritum viâ emanationis emissum, & consequenter Angelum magnum primogenitum, quippe primò omnium creatum & nomen habentem suam virtutem Angelis Emphyreis impertit, qui tum postea multifariam ejusdem naturam effundunt in spiritus Olympicos, à quibus iterum Elementares suas hauriunt facultates seu essentias. Et tamen hæc omnes virtutes essentielles tam in cælo Emphyreo, quàm Æthereo & Elementalibus sunt continuæ & indivisibiles ab emanatione sancta, quæ est inseparabilis à sua radice : Haud aliter, quàm truncus arboris radici, & brachia trunco, & rami brachijs, & ramuli seu surculi fructui & folijs animadvertuntur esse continui atque indivisibiles. Ecce ergo (lector judicose) mundi ævialis dimensionem juxta Textus præcedentis dictum : Christus est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ, in quo sunt condita universa in cælis & in terra, visibilia & invisibilia, sive sint Throni, sive Dominationes &c : Hoc est, creaturæ mundi ævialis tam in cælis & elementis, quàm in terra conditæ sunt in Christo : Verùm hoc etiam à Patribus Ecclesiæ

Reuelin. lib. 3.
de arte Cabal.

Eccles. 1. 4. 9.

Psal. 33.

Col. 1. 15. 16.

Dionys. de di-
vina. Nom. lib.
6.

Sap. 7.

Bartholo-
mæus de re-
rum var. lib. 2.

Apocal. 7.

2. Reg. 6.

Ecclesiæ habemus confirmatum. Nam Dionysius ait, quod Angelus sit imago Dei & occulti ipsius luminis emanatio & speculum splendidissimum sine macula: atque ob istam causam Angelos vocat Algamatha, hoc est, specula purissima, quæ recipiunt lucem Dei. Hinc inde arguendo, quod sint imagines Catholicæ ejusdem emanationis, à qua procedunt. Nam scripturæ dicunt, quod spiritus sapientiæ sit splendor æternæ lucis & speculum sine macula Majestatis Dei, & imago bonitatis ipsius. Et Bartholomæus ait: quod Angeli suscipiant lumen occultum à Deo per influentiam, idque emittant illis, qui sunt inferioris ordinis & conditionis. Et Augustinus & Damascenus dicunt, quod Angeli sunt lumina intellectualia, quæ suum lumen à primo & summo lumine accipiunt. Iterum Bartholomæus, quod vocantur aurum respectu radorum, quos emittunt: atque etiam dicuntur flumina ignea, ratione lucidarum illarum influentiarum, quas à Deo recipiunt, & tum postea ad illos inferioris ordinis emittunt. Etiam Dionysius dicit, quod ordines superiores copiosè recipiunt lumen Dei, & illud tum postea more influentiæ spiritibus illis impertiunt, qui sunt situ & dignitate inferiores; asseritque hanc legem esse in ordinibus Angelorum observatum, quod eorum alij sint primarij, alij secundarij, & alij postremi. Atque ob istam rationem Seraphini Angeli sunt dicti, quia ardent & accenduntur ratione præsentiae eorum immediatæ coram facie Dei. Sed omittendo omnia ista docemur plurimis scripti sacri testimonijs, quod Angeli sint splendidissima lumina, quæ sunt in tertio cælo coram Throno Dei: & quod sint 7. præsidentes in cælo stellato, atque etiam 7. Candelabra, quæ important 7. Planetas: & quod sit unus magnus Angelus, qui est caput eorum omnium, qui tenebat septem stellas in manu sua: Et quod sint 4. Angeli, qui habent Dominium super quatuor ventos, in quorum est potestate nocere mari & terræ & arboribus: & quod isti quatuor sint sub imperio unius, qui secum portat magnam præservationis sigillum: Et quod sit princeps tenebrarum, qui est magnus ille spiritus prædicto summo spiritui natura & conditione oppositus, qui habet Dominium in Elemento sublunari; & quod sint tam malitiosæ & perniciosæ principalitates, potestates & gubernatores in hoc mundo, quæ sunt Creaturis Dei adversissimæ, quàm benignæ & salutares, generique humano propitiæ. Denique semina plantæ multiplicativa stellas cæli, ut & ipsius folia creaturis sub lunaribus comparamus, quæ mutationes suas ab internis seu spiritualibus organicis agētibus habent, ita ut discernere possimus, quod æternitas det vitæ ævialitati, & ævialitas temporalitati: & quemadmodum in mundo æterno videmus, quod prima per-

sona addit principiū secundæ, & quod persona tertia ab ambabus præcedentibus procedit: ita quidē Angeli æviales seu Empyrei effundunt influentias vitæ & existentiæ Olympicis seu sydereis; ac itidē illi Elementarij suam vivendi & existendi rationem ab Empyreis per Olympicos hauriunt, atque in sine terra & maria ab istis animantur. Quapropter observandum est, quod Deus operatur mediantibus suis organis Angelicis omnia in omnibus, & quod spiritus ipsius incorruptibilis sit in omni re hujus mundi. Quibus rectè loco priori intellectis atque consideratis, audacter etiā concludere possumus, quod omnes peculiare lucis Angelicæ ab una & eadem Catholica emanatione procedant, & consequenter invenimus, quod diversitas & oppositio naturarum ipsarum oriatur à multiplicitate proprietatū, quæ sunt in generali emanatione ab æterno & ante ullum ævum à Throno unitatis effluenti. Atque hinc est, quod iste effluxus divinus à Salomone dicitur unicus & multiplex respectu varietatis proprietatum ipsius, quibus variè & more quandoque opposito operatur in mundo. Sed totum hoc luculentissimè à Rabbinis Cabalisticis per viam descriptionis arboris suæ Sephiroticæ sive numericæ explicatur. Quare sciendum est inprimis, quod, ut Theologi Mystici non nisi decem nomina specialia in tota testamenti veteris Hebraici serie observarunt, quæ Deo à proprietate ascribebantur: ita quidem quodlibet illorum ad operationem variam efficiendam designari animadvertunt. Hinc enim erat, quod Hebræi hoc vel illud nomen Dei à scripturis recitati secundum conditionē necessitatis peculiaris pro divina assistentia invocare solebant. Et tamen ex verbo scripto colligerent, quod pura divinitas seu Deitas non sit nisi unica interna & immutabilis essentia; atque propter istam rationem non nisi unico essentiali titulo exprimitur, videlicet Tetragramaton, seu Jehova, quod est ejus nomen inseparabile, utpote, quod ei soli appropriatur: nam illud includit (uti Rabbi Moyses Ægyptiacus ait) & arguit in pura significatione substantiam Creatoris sine ullo cum Creatura respectu seu participatione: ita etiam invenerunt, quod cætera nomina Deo à Scripturis assignantur, quatenus ipse participat cum Creaturis relatione aliqua, vel eas respiciat: & consequenter talia nomina ei ab effectibus & non ab essentia imponuntur & dicuntur nomina à proprietate. Ad nomen verò ejus essentialē quod spectat, erat illud inter Hebræos in tanta æstimatione sive veneratione, quod non erat præterquā in solo Sæctuario, idque à consecratis presbiteris pronuntiātū. Tunc enim erat nomen illud essentialē in illa benedictione editum, quā sacerdos supremus diebus jejuniij promulgavit. Hæc causa erat, quod nomē hoc tantò honore celebraretur, ut nunquā esset temerè prolatū. Ac etiam,

Sap. 7.

Y

quonia

quoniam (ut ait Rabbi Moyses) Deum esse & fuisse super omnem essentiam, quatenus existeret, antequam ulla res esset. Atque hoc erat nomē illud pretiosum, quod Moyses cupivit à Deo cognoscere, quando accipit ab eo hoc responsum יהוה, hoc est nomen meum in æternum: quod quidē nomen adeo est purum, quia nec articulari nec componi, nec minus humana voce exprimi potest. Ad alia verò Dei nomina seu denominationes, quæ ab effectu ei ascribuntur, quod attinet, illa non Deo secundum suam essentiam, sed secundum opera ab ipso effecta tantummodò attribuuntur, hoc est, quatenus apparet omnia in omnibus, & in omnibus existit & operatur. Oportet igitur, ut pro meliori nostra in hac re instructione intelligamus, quòd cum divina natura sit & operetur in omni re creata atque etiã extra eas existat (est enim centrum cuiuslibet rei, cuius circumferentia est nullibi, hoc est, extra omnia) in hoc respectu nomē ejus essentialiale Tetragrammaton est commune & Catholicū in omni ramo arboris Sephiroticæ sive Cabalisticæ agēs, quippe quòd Dominium habet in integrū illius arboris truncū sive corpus, & consequenter omnia alia decē Dei nomina à proprietate ei referuntur, ut brachia trunco, quatenus scilicet relationē habent ad varias ejus proprietates seu virtutes in una individua essetia. Quare illa omnia nomina ipsi ab operibus attributa in ipso & sub ipso cōprehenduntur, quippe, quòd proprietates tā voluntatis, negationis & privationis, quā voluntatis, affirmationis & positionis ejus, & per consequens mortis & vitæ, maledictionis & benedictionis mali & boni in respectu creaturarū (tametsi nihil est idealiter in eo malum, qui est summa & sola bonitas) odij & amicitiae, discordiæ & concordiae, Antipathiae & Sympathiae sub eo cōprehenduntur: Hos inquā, omnes effectus cōditione contrari, ab una radice seu fonte essentiali provenire testantur Biblia sacra; quippe quæ habet solummodò potestatiē vitæ & mortis, & deducit ad portas mortis & reducit. Est Iehova, qui est illuminatio & salus & protector vitæ hominis, & est ipse, qui affligit tenebris, morbo & morte. Est Iehova, qui mortificat & vivificat, deducit ad inferos & reducit. Est ipse, cui abundantiae suavitatis, & misericors, patiens & benignus, & qui in furore suo arguit hominem, & conturbat ossa & animam ejus. Est Iehova, qui vulnerat & mederi facit. Est Iehova, qui mortem, vindictam, & vexationem minatur. Est ipse, qui facit pestem, tabem, febrem urentem, lepram, scabiem, ulcera, hæmorrhoides & ulcera Ægypti: qui dementia & cæcitate percutit, pavore & cordis tremore, curis & vexationibus afficit: ac est ipse, qui benedicit cibo & potui, quem haurit creatura: atque consequenter est ipse, qui Antipathiam parit: E regione est Iehova, qui benedictiones creaturis concedit, ipse beat

cibum & potū, quos sumunt, ita, ut nutriant & præservent: & est ipse, qui amovet morbos, tollit sterilitatem, & auget dies hominis: & per consequens est causa Sympathiae amabilis & concordiae inter creaturas: Denique est Iehova, qui format lucem & facit pacē & est ipse, qui creat tenebras & malū. Sed, quoniã essentialis hæc unitas hos contrarios effectus per proprietates oppositas in lucē edidit: ideò Theosophi secretiores varia nomina seu potius denominationes generales ei assignarunt, quas à contextu sacro collegerunt, quæ ei ascribuntur ab effectibus, quæ in earum prolatione sequuntur, quorū alij inclinant ad tenebras & privationē, alij ad lucem & positionem, nonnulli ad severitatē, alij arguunt suæ benignitatis fructum, quidam indicant actus sui privationem, qui eveniunt contrahendo radios suos in se ipsum. Nam tali ipsius actu effectus tenebrarum producantur, nimirū essentialis frigiditas, stupiditas, immobilitas, quies, congelatio, contractio &c. Aliqui efficiuntur per actualem ipsius effluxum seu extensionē à centro ad circumferentiam, nimirum lux, motus, calor, dilatatio, attenuatio &c. Volo igitur divina ista decem Dei attributa numerare, quæ æternæ essentiae ascribuntur, ut in arbore Sephirotica ordine reperiuntur, à cujus radice radij æterni multiplicis naturæ seu conditionis ad varieformem radicis voluntatem perficiendam descendunt, quibus multiplices in mundo effectus producantur. Primum ejus attributum seu denominatio à proprietate est *Ehiab*, atque hoc nomen omnium creaturarum fontem seu originem importat, simul atque misericordiae & clementiæ fundamentum denotat, quoniam influxus seu irradiatio divina, quæ ab isto canali seu fonte descendit gratia, pietate, consolatione & bonitate Patris æterni est plena, cui nos monet Christus sic orare: Pater noster, qui es in Coelis &c. Atque hinc alibi dicitur, quòd Pater judicat neminem. Nam est officium Patris, ut parcet & gratiosè cum filijs agat. Ita etiam Deus sub istiusmodi sua denominatione existimatur esse Pater omnium, & per consequens in ista sua voluntate est benignus & gratiosus seu affabilis suis creaturis, juxta illud Salomonis: Quin etiam uno afflatu cadere possunt creaturæ à justitia persequente & ventileatæ à spiritu potentiae suæ: Verum omnia mensura numeroque & pondere disposuisti seu temperasti: nam quod multum pores, hoc tibi semper adest: quandoquidē tanquam momentum è lancibus est totus mundus coram te, & tanquam gutta roris descēdens manet in tetræ: Misereris ante omnia, quia omnia potes, & dissimulas peccata hominū, ut resipiscant. Nam diligis omnia, quæ sunt, & nihil abominaris eorum, quæ fecisti. nec enim comparasti quicquam, quod habes odio: Æqui mansurum fuisset aliquid, nisi tu voluisses?

Sap. 16. 17.
1 Sam. 26. 1. 2.
1. Reg. 2. 6.
Psal. 145. 7. 8.
1. Sal. 6. 1. 3. 4.

Job 5.
Deuter. 27.

1. Sal. 45. 7.

Sap. 11. 21.

luisse? aut conservatum fuisset aliquid, nisi tu voluisses? Sed parcis omnibus, eò quòd tua sunt, ò Domine animarum amans, &c: Ecce hìc denominationis Ehieh fructus seu effectus, nimirum creare & generare omnia, quasi Pater: & ad eorum præservationem & sustentationem paterna quadam effectione curare. Ob istam causam hoc portæ lucidæ, radicali & primariæ in arbore Sephirotica seu numerationi priori arboris præsidet, quæ dicitur Cheter, seu Corona, ex cujus meatu radij Iehovæ in effabili & benigna sua creationis conditione seu voluntate positiva ad omnium rerum creationem descendit. Nam Ehieh significat Patrem & radicem totius creationis.

Secunda emanatio Iehovæ in divinis numerationibus arboris Sephiroticæ habet pro suo fonte nomen divinum *Lab*, quod arguit benedictam & gratiosam radiorum ipsius emissionem ad humidæ naturæ seu aquarum é tenebris seu Tenebrosa abyfso extractionem, atque ided attributum seu porta Cabalistica, per quam radij istius emanationis actuosissimi descendunt, dicitur *Hochma*, hoc est, sapientia, de qua quidem emanatione divina Salomon ista: Sapientiam possidebat Iehova principio viæ suæ, ante opera sua, ante ullum tempus, ante seculum inuncta fuit, cum nullæ essent abyfsi, cum nulli essent fontes abundantes aquis, antequam montes fundati essent, cum aptaret cœlos, ibi erat, cum statueret ambitum in superficie abyfsi, cum fortificaret superiores nubes; quando ponebat fundamenta terræ, erat apud eum cuncta componens &c: Debemus autem notare, quòd hoc nomen *Lab*, cujus influentia est sapientia, versatur quandoque in severitate, licet rarò: Quoniam præcipua ejus intentio est in creando & præservando. Hinc ergo Iehova dixit Moyfi: loquendo de magno illo Angelo, quem misit ante Israëlitas ad eos præservandos in via illa per desertum & mare rubrum: Ne exacerbes eum, quia non feret defectionem vestram, quoniam nomen meum est in eo. Quo evidens est, quòd sapientia ista quandoque punire solet, quoniam ex Syriacho patet, ipsam fuisse angelicam illam emissionem, quæ præibat Israëlitis diurno tempore in columna nubis, & nocturno in columna ignis, ut testatur Syriachus. Denominatio tertia est *Elohim*, & attributum seu porta lucida, per quam radij emanationis ipsius descendunt est *Binah*: seu prudentia: atque istud nomen secundum Cabalisticam interpretationem significat terrorem seu timorem, quoniam observârunt, quòd mediante ista proprietate sive attributo divino mundo evenirent punitiones & strages. Nam sub ista denominatione exercet ipse suam potestatem tam ad subitanam mundi aquarum & Elementi alterationem, quàm ad punitionem impiorum. Atque ided spiritus illi, qui divinæ hujus influentiæ radios reci-

piunt, dicuntur *Benè Elohim*, hoc est, Filij Elohim, qui sunt instrumenta illa in mundo Elementalì ad voluntatem divinam in ista sua proprietate efficiendam. Virtute etiã hujus nominis aquarum in prima creatione commotio, earumque é Tenebrosa abyfsoeductio erat facta: quæ quidem sine extrema oppositione & repugnantia duorum contrariorum, nimirum ignis & aquæ, & consequenter sine horrenda Elementorum dissensione & bello commotiones Tonitruosas in Tenebrosa abyfso ad Verbi *Fiat* prolotionem causantem minimè fiebat: Erat enim Spagyrica & altitonanti Verbi virtute & verè Chymica Spiritus Elohim operatione, quòd separatio unius Elementi ab alio, atque etiam unius virtutis formalis ab alia distinctio esset perfecta: Vnde Psaltes Regius: Verbo Domini firmati sunt cœli & spiritu ab ore ejus omnis virtus eorum.

1. sal. 33. 6.

Percipiendum est igitur, quòd tota arboris Cabalisticæ virtus sub istis tribus membris radicalibus ejusdem complicité comprehenditur: non aliter, quàm mundi Typici essentia, forma & figura, in tribus Archetypi personis divinis triformiter continetur. Porro tria in mundo intellectuali idem prætendunt, quod septem in mundo materiali seu aqueo. Nam 2 sunt radix materiæ, & 3 sunt radix formalis: Vt ergo 1 est formalis radix in Archetypo ad 3 & materialis ad 2: ita quidem 2 sunt materialis radix in mundo Typico ad quadratum 4. Quare sequitur, quòd (4) quaternarius, qui est numerus seu Character Symbolizans cum materia & 3 figura formæ conveniens simul additi producunt universalem mundi substantiam ex materia & forma consistentem. Debemus ergo cum diligentia observare, quòd istæ priores denominationes divinæ pertinent ad illas proprietates, quibus Iehova ad imaginem Archetypi tria priorum creationis dierum opera perfecit, in quibus totus mundus cum suis cœlis ac Elementis esset creatus, & quælibet eorum regio aptè & convenienter disposita.

Septem sequentia in Arbore Cabalistica Brachia seu rami spectant ad varias illas alterationes tam propitias, quàm adversas, quæ creaturis in hoc mundo eveniunt. Quare quartum membrum illius arboris habet pro suo præfidente benignam & jucundam atque clementem Dei Iehovæ denominationem. *El*. dictam, cujus attributum seu porta splendida sive numeratio vel canalìs, per quem aureos suos effluxus in mundum emittit, vocatur *Chesed*; Latine, Clementia: quoniam divina influentia, quæ transit per eam, est gratiã, benignitate, vitã & bonitate plena, uti infra patebit. Est enim fons, à quo fortunatus ille Planeta Iupiter amabiles & benignos vitæ creaturarum radios recipit: Vnde Iupiter dicitur, quasi Iuvans Pater. Ob istam rationem

Y a Moyse,

Prov. 8. 122.

Ecclef.

Archang. Cab.
de Dog. Cab.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. I.

Móyses, orando pro restitutione Miriæ ad sanitatem pristinam, dixit: *Elnaraphana la*: Deus gratiæ, quæso sana illam.

Quintum nomen quinto arboris brachio ascriptum est *Elohim Gibbor*: atque hoc effectus malevolos & insalubres influentias creaturis immittere solet, facitque perturbationes in Elemento Catholico per Tonitrua, fulgura, Cometas; imò etiam excitat super terram bella, contentiones lites, pestem, febres, estque ejus Thesauri arca seu promptuarium stella Martis: Canalis verò seu porta, per quam radij ejus descendunt, vocatur Hebraicè *Geburah*, quòd arguit potestatem, vim & violentiam. Ramus seu brachium proximum, id est, numeratio sexta habet pro suo Domino nomen Dei; *Eloah*, cujus effluxus seu radij sunt vita multiplicatione & pulchritudine pleni: & ob istam rationem truncus seu Canalis, per quem effunduntur in mundum, dicitur *Tiphereth* Hebraicè; Latinè Gratiæ, ornamentum, pulchritudo & solatium. Hujus radiorum sacrum est corpus Solare, quod & suam formosam speciem, pulchritudinem & Gloriam coruscantem ab eo recipit: Atque iste est ille Spiritus, de quo Iob intendit, dicens: Spiritu suo ornavit cœlos. Et Syriachus: Sol illuminans per omnia respexit, & Gloriâ Domini plenum est opus ejus. Septima numeratio Cabalistica seu arboris Sefhiroticæ brachium seu ramus habet pro suo Domino cognominationem Dei *Iehova Sebaoth*, quasi Deus exercituum, & Deus jubilationis & perfectionis, atque idè attributum, porta seu canalis, per què ejus radij seu fulgor exit, dicitur *Netzeth*, quasi Triumphus, victoria, atque etiam justitia, charitas & amor; quare influentia generationis, multiplicationis & delectationis ab ista emanatione procedunt: Arca autem hujus Thesauraria inter cœlestia est Sydus Veneris.

Octavum nomen à proprietate est *Elohim Sabaoth*, seu Deus exercituum, atque porta, per quam ejus radij transeunt vocatur ab Hebræis *Hod*, id est, laus, honor, formositas. Promptuarium verò cœleste, quod ad influentias ipsius recipiendas & reservandas est ordinatum est stella Mercurij.

Nonum, quod nono arboris brachio assignatur, est *Elchai*, hoc est, Deus vivens, seu *Ssdai*, hoc est, omnipotens Deus: atque ejus numeratio seu porta est *Iesod*, hoc est, basis, fundatio, quies, redemptio: Hujus autem effluxus recipit Luna Cœlestis, quæ est quasi parva terra, recipiens omnes prædictas influentias in genere, quæ ab alto descendunt: atque hæc est ratio, quòd ipsa tot mutationibus seu alterationibus sit obnoxia, cujus effectus tam in generatione & corruptione, quam in maris exaltatione vel depressione cernitur.

Ultimum cognomen, quod portæ decimæ dictæ *Malchut*, id est, regnum & imperium, præsidet est *Adonai* seu Dominus, quod quidem importat severitatem & captivitatem creaturis per Dei iracundiam atque istius attributi influentia cadunt in regionem Elementarem.

Quibus Sapientissimorum Rabbiorum observationibus & collectionibus invenimus, quòd in istis decem generalibus numinis æterni proprietatibus per decem attributa significatis, omnia in hoc mundo sive à creatura æstimantur bona vel mala, positiva vel privativa, concordantia & amabilia seu discordantia & odibilia; & ut verbo dicam, sive sint occulte vel manifeste opposita, vel in natura seu conditione inter se convenientia disponuntur, & ab unica unitate descendunt: Atque hinc liquet, quomodò ista unitas in essentia, sit multiplex in proprietate & conditione, secundum cujus in Velle & Nolle diversitatem diversa & planè opposita aguntur, & operatur in mundo tam cœlesti, quàm elementalì: imò verò est in illo Empyreo, idque emanationibus particularibus à Catholica & Archetypa emanatione scaturientibus: Atque iterum, quælibet dictarum decem emanationum sephiroticarum in infinitis quasi alijs eradiationibus à voluntate sui fontis haud dissonantibus distinguitur: Vnde etiam sequitur, quòd quælibet harum proprietatum receptacula habeat in cœlo æthereo stellaria tam fixa, quàm erratica, quæ in infinitas creaturas sublunares, tam animales, quàm vegetabiles & minerales suas effundunt virtutes, quæ omnes ab invicem juxta influentiarum proprietates, tam formâ, quàm naturâ variari animadvertuntur: Atque ratio, cur divinitas creaverit seu emisit unum radiorum effluxum alteri contrarium, erat tam ad præservationem, quàm destructionem creaturarum: Nam, ut ultimus harum emanationum effectus erat creatio, generatio & præservatio creaturarum suæ propriæ conditionis & naturæ: ita quidem isti effectus applicari solent aut pro præservatione & restoratione creaturarum deficientium & in firmarum, nimirum, cum venenosum ali-quod simplex sive animale sive vegetabile sive minerale ad morbum periculosissimum propulsandum applicamus; videlicet in regno animali viperam, Scorpionem, bufonem, araneam, aut Cautharidem vesicantem &c: in vegetabili Papavera stupida, seu opium Somniferum, Flammulam Canterizantem, Ellebosum vomiterium, Aconitum &c: in minerali Arsenicû, argentum vivum, Resalgar, Antimonium &c: quæ omnia simplicia habent proprietatem tam ad auferendos morbos, quàm ad ipsos animalibus inducendos, imò certè & ad ipsa quandoque interficienda conducunt: Et tamen creaturis, quæ radios suarum

suarum formarum radicales ab ista vel illa emanatione acceperunt horum venenatorum influxuum effectus apparent boni & salutiferi : utcunque sunt omnes Deo bonæ, utpote, quæ ab ipso erant ordinatæ, non modo ad sanandum in sua benignitate, sed etiam ad exterminandum & interficiendum in sua severitate, ac denique ad faciendum placitum suum, qui operatur omnia in omnibus, sive sit ad creaturæ beneficentiam sive ad flagellum. Quare Salomon : Ecquid conservatum fuit aliquid nisi tu voluisses ? Vnde liquet, quod omnia sunt Deo bona tametsi impijs, qui patiuntur, videntur mala. Opera Dei universa (ait Sapiens) sunt bona valde : Bona bonis creata sunt ab initio, sic nequissimis bona & mala : Initium necessariæ rei vitæ hominum aqua, ignis, & ferrum, sal, lac, melo, botrus, uvæ, oleum & vestimentum. Hæc omnia sanctis in bona, sic & impijs & peccatoribus in mala convertentur : sunt spiritus, qui ad vindictam creati sunt, & in furore suo confirmaverunt tormenta sua : in tempore consummationis effundunt virtutem & furorem ejus, qui fecit illos, plac-

bunt ; Ignis, grando, fames, & mors : omnia hæc ad vindictam creata sunt bestiarum dentes & scorpionum & serpentes &c : in mandatis ejus epulabantur & super terram in necessitatem præparabuntur, & in temporibus suis non præteribunt verbum. Propter istam ergo causam, nimirum propter secretam naturarum oppositionem, à varijs divinitatis emanationibus ortam, amicitia & odium, & consequenter Antipathia & Sympathia essent à Deo creata, ut sub titulis lucis & tenebrarum se invicem oppugnarent in isto mundo, quæ quidem contentio incepit primum inter Angelos, deinde inter stellas, quæ recipiunt oppositas Angelorum influentias, tertio inter ventos & Elementa, qui venti suæ contentionis spiritus à stellis & ipsarum influentijs recipiunt : ac denique inter creaturas compositas sive sint perfecte sive imperfecte mixtæ. Sed quoniam inter alias oppositas in mundo natus, Sympathia & Antipathia sunt omnium magis abstrusæ & occultæ, de ipsarum mysterio pro captus mei exiguitate sequentem efficiam sermonem.

CAPVT. III.

Hic demonstratur, quod occulta tam Sympathia, quam Antipathia in creaturis actio radicaliter ab Angelicis irradiationibus ad invicem à creaturis sibi subditis emissis producat.

Reuelin. lib. 3.
de art Cabal.

Qui bene in Theosophia sunt versati, volunt, quod omnes Angeli sint ejusdem generis respectu suæ creationis, tametsi eorum unus est alteri plus minusve illuminatus secundum illud officium, cui à Deo sunt destinati : nam considerare debemus, quod Angeli sint immediata organa seu instrumenta, per quæ & in quibus æternitas suam voluntatē præstare solet, tam in cælo, quam in terra, utpote, qui ejus Verbum Fiat efficere solent. Vnde Rex David: Angeli Dei validissimi robore, efficientes verbum ejus, auscultantes voci ejus, ministri ejus, facientes placitum ejus &c. Ita, ut sit evidens, quod nihil in mundo temporali sive in cælo sive in terra factum est, sed illud radicaliter à spiritibus mundi ævialis derivatur : Atque hac de causa Reuclinus ait, quod omnia corpora, sive sint cælestia sive terrena, habeant spirituales quosdam directores & gubernatores, qui ipsorum virtutibus & operationibus præsent, sive sint stellæ, sive vegetabilia, sive mineralia, sive animalia, non modò rationalia, qualis est homo, sed etiam irrationalia. Quare Archangelus Cabalista multos facit Angelorum gradus, variaque ijs assignat officia : Nam alij ait, stant coram Tribunali Dei, ipsum laudantes & hymnis celebrantes: alij solent ei administrare atque etiã nobis: alij custodes sunt vigiliæ nocturnæ : alij præ sunt quatuor quartis anni: atque hi sunt præsidetes quatuor Solis stationum : alij sunt septē

planetarū gubernatores : alij disponunt influentias stellarū fixarum & duodecim signorum, de quibus intendit ille locus apocalypseos, dicens: In duodecim portis (hoc est 12. signa quæ Plato dicit esse portas cæli) sunt 12. Angeli : alij sunt Tutelares & protuitione & præsertione creaturarum ordinantur: nonnulli curā bestiarū habent, alij Plantarū : alij lapidum præciosorum & mineraliū : Hos omnes secretiores Theologi & sapientes approbare videtur, simul atque confirmat, quod Deus operetur omnia in hoc mundo inferiori, mediantibus Angelorū administrationibus. Vnde D. Paulus ait quod omnes sint spiritus administratorij, quia à Deo mittuntur ad istud officiū obeundū. Hæc Archangelus. Porro etiã Reuclinus asserit, quod influxio radorū Angelicorū à stellis debeat esse diversa & naturæ variæ, quoniã Angeli non movent orbes cælestes motu suo voluntario semper uno eodēque modo, tametsi illi motu violento seu diurno assidue ab ortu in occasum moveantur.

Sed quid verbis opus est pluribus, cum operis Cabalistici progressus hoc totum nimirum mysticam operationem & varietatem actionum in Angelis ad amissum enucleare videtur : Nam si decem Dei denominationes sive attributa producant decem emanationes distinctas & conditione differentes, quæ descendunt per decem portas, seu numerationes Cabalisticas supra dictas, contrarios animadvertuntur

Archangelus
de dogm. Cabal.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. I.

tam in cœlo, quàm in terra effectus procreare, sequitur prædicto Pfaltis testimonio, quod sint tot vehicula Angelica, quæ transportant illas decem influentias in mundum inferiorem, quot sunt portæ Sephiro-ticæ: & consequenter, quot sunt proprietates differentes in velle divino, atque itidem varietates, tot sunt vehiculorum, quibus ad inferiora conducuntur. Nam velim, ut quilibet sagax intelligat, quod Doctores Hebraici de natura & proprietate cujuslibet denominationis seu attributi Deo à sacris literis ascripti, per illum ipsum effectum, quem immediatè post ejus prolationem in lucem edebat, haud aliter judicare solet, quàm Philosophus de natura seu complexione hominis ex ipsius Physiognomiae intuitu aut ex signis, quæ vidit in cœlo de sequentibus ejusdem effectibus, videlicet de pluvia, ventis, tonitruis &c: prælagire animadvertitur. Iam verò (ut dictum est) si sit divina influentia lucis, quæ animat & informat quemlibet spiritum Angelicum, debet ex necessitate sequi, quod quilibet istorum Angelicorum conductorum seu vehiculorum influentiarum divinarum sit ab altero differens seu diversus in proprietate: quoniam formales illæ influentiæ, quæ ipsos animant, ab invicem sunt diversæ, & consequenter erunt naturali inclinatione pròni atque parati ad voluntatem Creatoris efficiendam secundum illam emanationis seu radiorum influentiæ proprietatem, quàm à porta sua Sephirotica recipiunt. Ad Angelica ergo illa receptacula seu vehicula quod spectat, quæ ad diversas divinarum influentiarum seu irradiationum species recipiendas sunt ordinata, mihi propositum est pro meliori lectoris intellectu in prima serie portas seu Canales Sephiroticos exprimere: Deinde ordines Angelorum recitare, ex quorum numero illa vehicula Angelica existunt, quæ irradiationes illas recipiunt: ac tum postea stellas cœlestes, quæ sunt cœlestia illarum influentiarum super cœlestium promptuaria sive sacraria nominare; ac in loco postremo aliqua de effectibus, quos influentiæ istæ deorsum à stellis in regionem Elementarem effusæ, tam in aère, quàm aquis & terrâ producunt, faciam verba. De attributis divinis simul atque emanationibus sanctis cum peculiaribus ipsarum proprietatibus capite præcedenti sumus locuti: ad residuum verò quod attinet, lectorem scire velim, quod decem illæ particulares radiorum emissiones ex totidem portis seu canalibus Sephiroticis in vastam mundi cavitatem ad complementum voluntatis Creatoris factas, habent suos peculiare aurigas seu conductores. Nam in hoc Theologiæ peritiores conveniunt, quod, ut superiores Angelorum ordines recipiunt sua lumina & splendidissimas emanationes immediatè à Deo, ita quidem ea emittunt atque manifestant ordinibus Angelorum inferioribus: atque

propter istam rationem dicuntur specula polita, quatenus lumina sua à facie Dei seu æterna ipsius emanatione recipiunt: quæ (uti antea probavi) est omnium horum luminum Angelicorum caput. Atque iterum, ut Theosophi abstrusiores serijs suis ex pagina sacra collectionibus decem distinctas proprietates, atque etiam totidem varias cognominationes seu nomina Dei ijs appropriata observarunt: ita quidem perceperunt, quod esset Angelus aliquis singularis, qui cujuslibet eorum irradiationis influentiam reciperet, & naturâ ac proprietate illius esset præditus, ut pote, mediante qua vivunt & animantur, quatenus, ut Angeli externum est spiritualis aër; sic ejus internum est formalis illa emanatio, cujus virtutis est vehiculum: atque hæc est generalis inter Theosophos occultos opinio, quibus Dionysius & Bartholomæus videntur consentire, quod nimirum unus Angelus se immiscere cum alterius negotio seu officio, aut alterius labores suscipere non debeat, nisi sit talis Angelus ordinis inferioris, qui subijcitur Authoritati & gubernationi Archangeli sui, cujus etiam proprietate & natura insignitur, ut infra dicetur latius.

Oportet igitur, ut sciamus, quod officium magni & Catholici Angeli Mitatron esset tam universale, & quod in primis versatus esset circa informationem totius mundi & divisionem lucis à tenebris, atque etiam vivificationem spiritus mundi aquatici & diurnam cœlorum revolutionem: atque idèd dicitur; idque haud inconsultè, quod esset divina illa Catholica emanatio, quæ dicta est sapiëntia æterna, quæ ob istam causam dicitur omnium prius creata, à qua tum postea omnia sunt creata. Hinc ergo ^{Eccles. 1.} dictum est, quod Angelus ille contineat in se omnem perfectionem Angelicam, haud aliter, quàm omnes radij Solares comprehenduntur in corpore Solari. Nam, ait Paulus, est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ, in quo condita sunt omnia visibilia & invisibilia, sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus sive Potestates, omnia per ipsum & in ipso creata sunt, & omnia in ipso constant. ^{Coloss. 1. a 15.} Quare & Rabbinus Hebraici essentiam primæ emanationis ad Angelum Mitatron applicant, quæ dicitur suam viam in mundum per regalem portam Cheter seu Coronam fecisse, vocaturque prima creatura, quatenus denotat spiritum Catholicum mundi, qui prius omnium recepit primogenitum sive imperialem emanationem ab attributo Dei *Ehieh*, quod est nomen æternitatis, quippe, quod respicit tempus præteritum, præsens & futurum. Ob istam ergo causam Magnus Angelus se nominat *Alpha & Omega*, principium & finem. Prima influentia ergo, quæ eras vitæ essentia Catholica recipitur ab Angelo isto Mitatron, quasi Dono Dei, postquam per portam

tam Cheter in supremum Angelorum ordinem, dictum Seraphin, emittitur, qui ratione propinquitatis illius ad Thronum Dei ardere & inflammari amore igneo traditur atque hinc inde est, quod ordo iste tantâ excellentiâ & pulchritudine ornetur, nimirum ratione istius primariæ & effulgentissimæ emanationis, quæ tam amabilis & benigni Patris luminis copiâ impletur. Ab hinc ergo Angelus iste potens lucidos hofce effluxus in cœli ætherej cavitatem conducit, ac in illo, quasi Catholico ejus sacrario, reservat: Atque spiritus lucis istius præsentia, mox animatur & vivificatur, ita, ut admirabili ipsius actionis ratione dicatur primus cœlorum motor, ut pote, in quo movetur primum mobile, ad cujus motum reliqui cœlorum orbis, mundum naturalem constituentes, ab ortu in occasum spacio 24. horarum feruntur.

His ergo liquet, quid sit anima mundi, nimirum emanatio ista sancta spiritu cœlorum sic amicta, Divina irradiatio, penetrans per secundam portam Hochma, quæ emittitur à divino cognomine Jah: transit per ordines Cheruborum, qui significant plenitudinem scientiæ, & abundantiam donorum sapientiæ: atque istius irradiationis influentiæ recipi dicuntur ab Archangelo Zophiele (quod nomen denotat pulchritudinem) quatenus infinitis particularibus vitæ radijs impletur. Sunt tamen alij ex Cabalists, qui hunc radiorum istorum conductorem Razielem vocant, qui illos immediatè in Firmamentum sive cœlum stellatum dirigit, & præcipuè in Zonam illius cœli, qui Zodiacus & signifer nuncupatur, arguens per hanc nominis sui Etymologiam, quod radij istius in eo complicitè reconditi delineant idealiter infinitas creaturarum particularium species, quas omnes tum postea realiter & explicitè in regione Elementari depingit.

Tertia radiorum effluxio fit per portam Binah, cui præest nomen divinum Elohim, & descendit immediatè in ordinem Thronorum; inde arguendo severam Dei proprietatem & judicio plenam. Hos radios recipit Archangelus Zabkiel, vel, ut alij volunt, Zabiel, significans Genium Cholerae magnæ. Atque hic spiritus conducit hos influxus ad Sphæram Saturni, quam implet Spiritibus sive Intelligentijs suæ naturæ, quas vocant Saturninos, vel Bene-Elohim, ac tandem hi effundunt in mundum Elementarem, nimirum, aërem, aquam, terram, influentias seu subtiles spiritus suæ naturæ.

Quarta emanatio conducitur per Canalem Chesed, cui præsidet nomen sanctum El, recipitur ab Archangelo ordinis dominationum, qui arguit potestatem contra malignos spiritus, assignatque vitam & afflatum creaturis: atque Archangelus iste dicitur Zadkiel, qui significat genium justitiæ, atque iste spiritus juxta naturam

influentiæ, quam conducit, est veræ justitiæ in proportione vitæ ac Elementorum amicus: & per consequens vitæ creaturarum fautor & Patronus. Hos radios deorsum in orbem Iovis vehit, eum infinitis spiritibus suæ naturæ ac conditionis implet, quæ Intelligentiæ Ioviales dicuntur, quæ in creaturas sublunares ipsis subditas suæ influentiæ portionem impluunt, qua vivunt, multiplicantur atque præservantur.

Quinta radiorum emissio fit per portam Geburah, cui præses est nomen divinum Elohim Gibbor: atque hi radij dicuntur ad ordinem Potestatum descendere atque Archangelus, cui radij isti committuntur, vocatur Samael, vel, ut alij volunt, Hamael: estque Genius, qui importat terrorem: atque ista Intelligentia radios istos conducit in Sphæram sive orbem Martis, eumque implet spiritibus sive Intelligentijs suæ naturæ, igneoque suæ conditionis ardore conflatur stellam Martialem, à qua influentiæ Martiales in Elementarem regionem, & præcipuè creaturis ipsi subditis effunduntur.

Sexta radiorum divinatorum emissio fit per Canalem Sefiroticam Tiphereth, cujus dominus est Cognomen Dei Eloah: atque hi immediatè in ordinem virtutum, descendunt. Hinc Isidorus ait, quod Angeli istius ordinis recipiant illuminationem, purgationem & perfectionem à Deo atque Archangelo Michael duce (qui significat, quis tanquam Deus) in Sphæram Solis conducuntur, & ab eo ad inferiora, ad creaturarum vivificationem, multiplicationem, præservationem, & orationem distillantur.

Septima radiorum extensio fit per portam seu Canalem Netzeth, cui præest nomen Iehovæ Sebaoth, & ab ea transeunt ad ordinem principatum, à quo per Archangelum Anaëlem ad Sphæram Veneris vehuntur, à qua tum postea ad creaturas ei in mundo Elementari subjectas descendunt.

Octava radiorum emissio fit per portam Hod, atque huic præsidet nomen Elohim Sebaoth: hi descendunt in ordinem Archangelorum, ubi ab Archangelo Raphaële in Sphæram Mercurij conducuntur, & ab ea creaturis in mundo Elementalibus subditis immittuntur.

Nona lucis emanatio fit per portam Iesed, cui præest nomen Sadaï, quæ descendit ad ordinem Angelorum, & ibi ab Archangelo Gabriele recipiuntur & ad orbem lunæ conducuntur, à quo ad inferiora pro creaturarum ei subditarum animatione & vivificatione descendunt.

Decima & ultima radiorum extensio fit per Canalem Malchus, cui dominatur nomen Adonai, atque ista descendit immediatè (ut Cabalists volunt) in ordinem beatarum Animarum, à quo in regionem

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. I.

Elementalem. Hæ sunt Cabalistarum de isto irradiationum Angelicarum mysterio intentiones.

Per continuitatem ergo istarum singularum emanationum oppositarum à Deo ad Angelos principales, & ab ijs ad spiritus Olympicos, atque ab istis ad dæmones sublunares, colligere possumus; primum, quòd Deus Solus operatur omnia in omnibus: Deinde, quòd secundum varietatem suæ voluntatis varieformiter agat in hoc mundo: & consequenter scire debemus, quòd ejus voluntas sit multiformis in proprietate, quoniam res efficiuntur tam in cælo, quàm in terra secundum multiformem operationem, ut ab effectibus colligere fas est. Quare, si Deus operetur omnia in omnibus, necesse est, ut diversitas illius operis à multiplicitate suæ voluntatis procedat: Atque propter hanc causam Hermes ait: Voluntas Dei summa est rerum perfectio, quæ necessitas sequitur; necessitatem verò concomitatur effectus: Et per consequens concludit, quòd Deus in momento temporis tam ejus voluntatem, quàm effectum ejusdem complere soleat: At quod non vult, ut existat, illud quidem esse nequit: Quare, quod existit in rerum natura, cujuscunque sit proprietatis, illud efficitur secundum voluntatem unius ex istis divinis attributis: Neque (inquit Hermes) credibile est, Deo displiciturum esse, quod placuit, cum & futurum id & placiturum multò antè sciverit. Atque ideo Salomon: Ecquid mansurum fuisset aliquid, nisi tu voluisses? Terriò, quòd secundum varietatem divinæ voluntatis res omnes essent create, quarum una aut spiritualiter Sympathizat in affectione cum alia, aut inter se Antipathizant ambæ, ratione radiorum contrariæ conditionis, juxta vel concordantem vel oppositam naturam irradiationis Angelicæ seu emanationis radiorum unius spiritualis creaturæ ad aliam: quæ contrarietas conditionum procedit à varietate proprietatum, quæ sunt in voluntate unius æternæ essentiae. In hunc ergo modum fuerunt omnes hujus mundi creaturæ, tam spirituales, quàm corporales compositæ; atque hoc modo erant vivificatæ atque animatæ per radios, quorum unus est alteri conditione contrarius, aut ratione suæ concordantiæ & similitudinis naturæ: Exultant magnoperè, quando radij unius influentiæ se invicem respiciant. Scire autem debemus, quòd, quamvis quælibet creatura habuerit radicalem suam informationem ex istis emanationibus: tamen in earum generationibus & multiplicationibus possunt variare & discrepare à conditione creatorum seu generatorum suorum parentum, ratione unionis duarum differentium irradiationum in hora natiuitatis. Hinc ergo evenit, quòd filius tum figurà tum conditione possit dissimilis esse suis parentibus: Nimirum, equus magis

furibundus aut mitis, quàm ejus genitor, planta, aut fructus, magis laxis, aqueus & insalubris, quàm arbor, à qua in forma furculi decerpebatur: & consequenter per applicationem radiorum Angelicorum contrariæ fortitudinis in natiuitate hominis irradiatio seu radiorum ex planta, vel flore vel bestia &c: emissio potest perpetuò Antipathizare cum isto homine: uti ego novi nobilem fœminam, cujus naturæ rosæ irradiatio erat ita contraria, ut solo ejusdem, dum dormiebat, contactu, vesica in facie esset elevata: Potro etiàm alius felem, alius anatem tanto odio habebat, ut solo eorum aspectu in lypothymiam quasi incidere solerent. Et cum oppositio inter Elementa sit manifesta respectu illius contentionis & pugnæ, quæ est inter naturas dissonantes, videlicet frigus & calorem &c: ita, ut in hoc casu radix Sympathiæ & Antipathiæ hujusmodi seu potius oppositionis Elementorum bene cognoscantur ab omnibus, nempe ratio inimicitiae inter aquam & ignem, atque inter aërem & terram: Intelligendum est tamen ex ijs, quæ superius sunt dicta, quòd sit causa adhuc magis latens & interna veræ Sympathiæ & Antipathiæ in rebus, quæ à quibusdam occultis Stellarum naturis ascribitur, cum rei veritate procedit ab influentijs illis Angelicis contrariæ fortitudinis, quæ invisibiliter & more abstruso à creaturis emanant, quæ sub emanationibus contrarijs & dissonantibus sunt nata: Quod quidem Reuclinus optimè ex istis describit: Philosophis (ait) Peripateticis probatur id, quòd cœlum quodlibet Sphæricum præter formam suam essentialem habet assistentem intelligentiam orbis sui motricem, quæ vocatur Angelus; eò quòd ad hoc officium missa, intelligens & volens complet jussa Creatoris, tanquam inter Deum & naturam, virtus media, à qua fiunt operationes, in rebus, quas natura eorum vel non fecerat, vel non sic fecerat, quas alij provenire dicunt à proprietate occulta; alij, quia tale. Hæc ille. Quibus patet, quòd occulta Sympathia & Antipathia rerum tam in cœlestibus, quam terrestribus procedant & deriventur à mysticis & arcanis actionibus seu irradiationibus, Spirituum Angelicorum, qui primum accipiunt illas proprietates à peculiaribus influentijs seu emanationibus, quæ descendunt à portis Sefiroticis, seu à fonte æterno. Sed, quoniam non est officium Astrologi se tam profundè mysterijs illis immergere, quæ ad mundum ævialem spectant; utpote, cujus est stellas cœlestes efficere fontem & originem illorum effectuum, quæ descendunt ad operandum tam per Sympathiam, quàm Antipathiam in rebus inferioribus; volo ego jam more Astrologico indicare, quomodo tam Sympathia, quàm Antipathia à multiplici Stellarum influenza insurgant.

Afcler, 4.

Sep. II.

Reucl. lib. 3. de art. Cabal.

CAPVT. IV.

Vbi ratio Sympathie & Antipathie Astrologica enucleatur, ubi etiam probatur, quod, cum omnes spiritus inferiores suarum naturarum influentias de super accipiant, & cum creatura Elementares non sint nisi imagines caelestium, debet necessariò sequi, quod, ut sunt tum Sympatheticum Antipathetici aspectus sive irradiationes inter duo vel plura caelestium corporum, debet etiam pariter esse emissio radiorum ab uno corpore Elementari ad aliud, qui juxta naturam emanationis sunt vel Sympathetici vel Antipathetici.

FActo radicali cum Hebraeis mysticis & Cabalisticis Theologis de Sympathia & Antipathia sermone, restat jam, ut illarum arcana more Astrologico aperiamus, nimirum sumendo organum visibile pro invisibili agente, hoc est, creaturæ externum pro interna ejus virtute Angelica & influentiam stellarem pro occulta & centrali emanatione divinitatis, quæ (ut dictum est) effunditur in spiritus seu intelligentias illas, quæ inhabitant & illuminant stellas, & ab ijs lucis. illius influentias in mundum Elementalem ad animandos ventos pro quadruplici communis Elementi Catholici mutatione & Meteororum multiplicitate procreatione corporumque perpetuè inmixtorum productione emittunt: Oportet ergo (Astrologicè loquendo,) ut sit manifesta oppositio & convenientia non modò in respectu manifestorù Elementorù seu ventorum, qualitatum sive naturarum, quæ dignoscuntur esse tam in stellis fixis, quàm erraticis (nam signa zodiaci aquea contrariantur igneis, & nocturna diurnis, orientalia occidentalibus, masculina fœmininis &c.) Sed etiam respectu magis occulto: nam in Astrologia peritiores notarunt, quod, ut Iupiter, Sol & Luna sunt amicitia cum Saturno conjuncti; ita quidem Mercurius, Mars & Venus sunt ei inimici. Iterum omnes Planetæ excepto Marte sunt amici Iovis. Porro etiam est nullus planetarum, excepta Sola Venere, qui est amicus Marti, sed inter cætera Sol & Mercurius sunt ipsi inimicissimi. Etiam Iupiter & Venus sunt amici Solis: contra verò Mars, Mercurius & Luna sunt Solis inimici. Omnes planetæ dicuntur amare & fovere Venere excepto Saturno. Iupiter, Venus & Saturnus sunt amici Mercurio; ejus verò inimici sunt Sol, Luna & Mars. Amici Lunæ sunt Venus, Iupiter & Saturnus, ejus inimici sunt Mars & Mercurius. Amici Capiti Draconis sunt Iupiter & Venus; ejus inimici sunt Saturnus & Mars. Denique inimici caudæ Draconis sunt Iupiter, Luna, Venus; ut è regione amici ejus sunt Saturnus & Mars. Præter ista notandum, quod sit alia amicitie & inimicitie species inter planetas, nimirum cum eorum unus est in sua exultatione, in domo alterius, & in hoc res subjecta influentia unius, amanter reci-

piet aspectum alterius. E regione verò Detrimentum unius in domo alterius, faciet spiritum unius creaturæ, quæ nascitur sub illo planeta, qui habet detrimentum & per malum aspectum alterius, qui est in propria domo, in qua est detrimentum, ut Antipatheticè respiciat rem aliquam, quæ subicitur Dominio alterius. Hoc, inquam, modo rei natæ præsentia sub planeta, illius Dominus erit ingrata & odiosa alteri, cujus Domini nativitas, detrimentum est in eadem domo. E contra verò observandum, quod duæ creaturæ inter se Sympathizent & cum læticia & gaudio se invicè aspiciant, quando earum nativitas Domini convenient in natura, virtute occulta & fortitudine: verbi gratia si Mars sit Dominus nativitatis unius, & Venus alterius: hi duo Planetæ naturali quodam instinctu inter se conveniunt: Atque itidem Venus, Iupiter, Mercurius & Luna concordant inter se. Porro etiam scire debemus, quod signum illud zodiaci, quod multas unius planetæ dignitates in se habet, ut sunt Domus, Triplicitas, Facies, Exaltatio, Terminus &c: optime Sympathizabit & concordabit cum genitura illius planetæ: cum ex altera parte signū vel fixa aliqua firmamenti impressio, quæ est in conditione planetæ opposita, atque infortunijs plena, exempli gratia, si esset Planeta in suo casu vel detrimento &c: facit mediantibus suis radijs occultum quoddam odium. Præterea modus ejaculationis eorum radiorum ab invicem proferre solet satis mirabilem alterationem inter duas creaturas sive subjecta: Nam, ut radij stellarum se habebant ad invicem in nativitate animalis, ita verus radiorum aspectus permanebit & exprimeret in re nata vel vegetatione producta. Igitur naturam illorum radiorum seu irradiationum secretarum, quæ stellarum influentias concomitantur more adhuc magis amplo & pleniore exprimere intendo, quoniam in ijs consistit Astrologicum Sympathie & Antipathie in rebus inferioribus secretum.

Primum igitur scire debemus, juxta profundissimorù Astronomorum & præcipue Alkindi opinionem, quod omnis stella habeat propriam naturam & conditionem, in qua radiorum ejectio cum alijs continetur: & sic unamquamque suam habet propriam naturam, quam

Alkindus libro de radijs.

SECTIONIS SECUNDÆ, LIB. II. Membr. I.

quam totaliter in nulla alia contingit reperire, in qua radorum emissio continetur: sic ipsi radij in diversis stellis sunt diversæ naturæ, sicut ipse stellæ sunt in natura diversæ: omnis enim stella suum habet situm in mundana machina ab omnibus alijs diversum: Vnde provenit necessariò, quòd omnis stella alium sortitur respectum, quàm alia ad omnes alias, & res omnes & loca in mundo contenta. Aspectus autem varius variat effectum radorum, sicut & aliæ proprietates ipsarum stellarum variæ. Vnde fit, quòd omnis stella aliud & aliter operatur in locis & rebus diversis: quantumcunque modicis & quàm modicè differentibus, cum tota stellarum operatio per radios procedit, qui in omni aspectu vario in se ipsis variantur: Nam radius, qui à centro stellæ ad centrum terræ procedit fortissimus esse probatur in operationis suæ specie: qui verò à centro terræ obliquatur secundum proportionem obliquationis in effectu debilitatur; nisi in quantum stellarum aliarum radijs concurrentibus in iisdem locis confortantur: In omnè enim locum omnis stella radios effundit, propter quod radorum diversitas in unum conflata, variat contenta omnium locorum: cum in omni loco diverso diversus sit tenor radorum, qui à totali stellarum harmonia derivatur. Hoc insuper, quia continuè mutatur per planetarum & aliarum stellarum motum continuum, secundum locum mundi Elementorum, & eorum contenta omnia continuè movet in diversas condiciones exeuntes in actum, secundum exigentiam ejusdè temporis harmoniæ, licet humanis sensibus res aliæ mundi videantur permanere. Liquet igitur, quòd omnia loca & omnia tempora diversa constituunt individua in hoc mundo: quod facit cœlestis Harmonia per radios in mundum projectos sese continuè diversificans. Quibus liquet, quòd irradiationes omnium stellarum diversas operationes in rebus hujus mundi habeant secundum diversitatè proprietatum rerum: Quatenus res omnes ab horum radorum emanatione sive emissione existunt & derivantur. Porro etiam notandum, quòd cœlestis harmoniæ conditio sit talis, quòd cum omnes stellæ sint diversarum naturarum, atque ob istam rationem omnes earum radij sint effectuum diversorum in mundo Elementari, evenit, quòd radios earum operationes adjuvantur in eadem materia seu subjecto, atque iterum in alio inter se impediuntur. Observandum est etiam, quòd super rem quamlibet hujus mundi inferioris, stella ordinatur prædominans, atque iterum est quoddam signum cœleste, quòd operi & proprietati ejusdem præsidet. Ex ista ergo radorum stellarium conditione inter se tam magna oritur rerum differentia & diversitas, ut vix reperiendæ sint in mundo res

duæ vel plures, quæ in omni respectu sunt ad invicem similes, tametsi sensus humanus in aliquibus casibus sit sufficiens ad apprehendendam earum differentiam. Concludunt ergo, quòd cœlestis harmonia operetur tam differenter in diversis locis & temporibus, ut quandoque similia & nonnunquam dissimilia tam figurâ, quàm proprietate producat. Etiam nunc temporis similia per motum similem, & quandoque dissimilia per motum dissimilem, nimirum per motum tardum & velocem. Quibus bene ponderatis, & cum sit evidens, quòd mundus Elementaris sit factus ad exemplar cœlestis, ita, ut quicquid continetur in mundo elementalì, continet in se imaginem cœlestis, minimè dubitare debemus, quòd omnia in hoc mundo, sive sint substantiæ sive accidentia essentialia, emittant radios suos ad invicem ad imitationem stellarum illarum, sub quarum Dominio sunt orta: Nam aliter foret impossibile, quòd in se comprehenderent figuram mundi stellaris: Sed hoc manifestè & sensibilibiter in quibusdam rebus confirmatur: Nam ignis emittit calorem partibus suis vicinioribus, atque itidem terra undique suæ frigiditatis radios expirat: Etiam medicamenta sumpta intrinsecus, vel applicata, radios suæ virtutis in corpora appliculant. Observamus etiam, collisione corporum duorum solidorum, sonum per effusionem radorum suo modo edi: Iterum res coloratæ suos extendunt radios, quibus mediantibus oculis percipiuntur: odorabilia suæ virtutis radios undique emittunt, ut odore percipiantur. Quod cum ita sit, audaçter asseverare possumus, quòd omnes res hujus mundi, quæ habet actualem existentiam, suos radios undiquaque suo more ejus cavitatem implendo emittat. Et ob istam rationem Alkindus testatur, quòd quilibet hujus mundi inferioris locus continet radios omnium rerum, quæ actualiter existit in eo. Atque ut quælibet res differt ab alia, ita etiam radij cujuslibet subjecti naturâ & effectu à radijs omnium aliorum: Vnde accidit, quòd operatio radorum omnium rerum in re qualibet diversa, sit varia & distincta. Hucusque explicavi Astronomorum doctissimorû hac in re, nimirum de irradiatione cœlestium sententias, quibus nobis videntur innotescere, quòd quælibet creatura hujus mundi Elementaris non modò ab istis radijs cœlestibus informatur, sed assidue mediantibus ipsorum influentijs successivis præservatur, & consequenter quòd res omnes, quæ in hujusmodi influxibus cœli existunt, sunt typi seu imagines spirituum eorum cœlestium, quorum radijs sunt informatæ. Quare necesse est, ut per Alkindi regulam sequatur, quòd, si sint typici seu Icones effigierum cœlestium, quæ eas informarunt, tunc opus est, ut modo simili radios suos.

suos, licet invisibiles emittant: haud aliter, quàm stellæ, à quibus suæ existentiae influentiam hauriunt: Nam scire debemus (ut in radicali nostra inquisitione est dictum) quòd radij essentialis descendentes à Deo in custodiam Angelorum & ab Angelis communicati stellis, & à stellis descendentes in creaturas sunt continui, quoniam indivisibiles: Nulla est enim formata virtus à Deo scaturiens, quæ ullo modo dividi aut in partes distingui queat, aut à suo fonte separari. Quod, cum ita sit, debet necessariò sequi, quòd in corporibus, in quibus sunt, effulgeant alijs, aliosque aliorum subjectorum sive creaturarum radios aspiciant: haud aliter, quàm stella una cœlestis in hoc vel illo aspectu intuetur aliam. Quare observetis velim cum diligentia, & attendatis seriò ad ea, quæ à me superius sunt dicta, nimirum, quòd quælibet in cœlo stella habeat suum amicum & inimicum: & quòd ratio istius oppositionis tam inter Angelos, quàm stellas cœlestes esset diversitas proprietatis in voluntate divina: Vnde tot inter Cabalistas orta sunt Dei attributa varia. Procedo igitur in hunc modum, & dico, quòd si in harmonia cœlesti eveniat, ut sit aspectus aliquis vel radiorum ejaculatio potens, qui concurrat cum radijs seu emanatione illius stellæ, quæ est Dominus vitæ rei genitæ, & quòd stella fortiter aspiciens sit inimica Domino vitæ, cujus radios intuetur, tunc spiritus creaturæ sic genitæ vel auctæ passionibus discordantibus, ut sunt timor, ira, tristitia, suspicio, erit obnoxius, idque præcipuè si inimicus Domino vitæ fortior seu potentior existens in Schemate cœlesti applicationem suam faciat Domino, valde infortunijs & præcipuè malo aspectu debilitato: ita, ut hac via contingat spiritui rei genitæ quædam insensibilis Antipatheticæ perturbationis species inter genitum & rem, quæ naturaliter subijcitur stellæ conditione oppositæ. Etiã si res seu creatura producta suam nativitatem incipiat, cum inimicus sui Domini sit potentissimus in cœlo & radios suos contingant simul: Tunc necesse est, ut creatura sub inimici Dominio nata, se habeat in Antipathia cum creatura illa, quæ nata est sub priori Domino seu stella, ratione emissionis radiorum contrariæ fortitudinis & naturæ: Quoniam Genius prioris est terre factus & quasi odio excitatus ad aspectum alterius, quippe cujus stella priori stella inimicus erat & in cœlo fortior. Quare necesse est, ut duæ illæ creaturæ terrestres prædictis duabus stellis subjectæ invicem præsentent & aspicientes emissionem radiorum suorum contrariorum afficiantur Antipatheticæ, & earum, cujus Dominus est fortior prævalebit: Non aliter, quàm res se habebat cum earum stellis in cœlo. Sed, observare debetis, quòd, tametsi radij fortiores sunt Antipathetici ad debiliores, non sequitur, quòd debiliores sint Antipathetici

ad fortiores: cum semper accidat, ut fortior passio sit in debiliore, ut actio fortior restat in fortiori: At verò si subjectum seu creatura alicui stellæ in cœlo subdita se offerat coram subjecto seu creatura, cujus Dominus in cœlo est prædictæ stellæ inimicus, si nullus malevolus esset in nativitate prioris inter illas stellas aspectas, non sequetur evidens inter illa duo objecta ex eorum irradiationibus Antipathia, & tamen earum radij eò magis ad actualem oppositionem inclinentur, si in tempore seu hora concursus eorum, hi inimici cœlestes se invicem respiciant, seu cum radijs suis aspectum malevolum faciant. Verbi gratia, si Iupiter sit Dominus nativitatis; aut productionis rei & Mars ipsum intueatur in quadrili seu oppositò aspectu & coram ista creatura (sitque si placet homo) se præsentans feles sive catus Dominus, cujus genitura erat Mars, plures sibi in cœlo dignitates vendicans, quàm Iupiter: tunc quidem aspectus hujus felis erit admodum homini illi ingratus. Præter ista, potest feles à quadam stella fixa, cui radicaliter subest, in aspectu hoc Antipathetico adversus tum stellam fixam, tum erraticam alterius animari. Sed è regione, si radij duorum planetarum, vel signorum vel plurium in una & eadem generatione seu productione creaturæ concurrant; ubi stella, quæ habet majus Dominium est Dominus creaturæ seu rei, utrum sit animalis, vegetabilis vel mineralis, & isti planetæ & stellæ fixæ sunt invicem amici, tunc si aliquod subjectum se præsentet, quòd oritur sub Dominio & radijs alterius ex illis planetæ: Hæc duo subjecta radios suos hic in terram emittentia, se invicem amabunt; & vinculis Sympathicæ & amicitiae conjungentur: atque eò major erit concordia, quòd magis inter se conveniunt in natura, proprietate & benevolentia aspectus in instanti suarum nativitatum sive productionum. Exempli gratia, si Iupiter sit Dominus nativitatis humanæ & aspectum habeat cum Venere in sextili vel trino, atque Venus sit in cœlo tempore genituræ canis, felis vel similibus potentior, hoc est, dignitatibus pluribus gaudeat, habetque relationem per radios suos ad Iovem in bono aspectu, tunc dico reciprocum fore inter istas duas creaturas in Sympathia affectionem. Etiam si similis in cœlo amicitia fuerit in momento productionis alicujus vegetabilis, tam homo, quàm bestia illa delectabitur in præsentia & fruitione ejusdem simplicis vegetabilis, & si illud comedat, optimè cum ijs conveniet; & si sit odorabile, ipsius odore afficientur magnoperè. Atque hoc totum est intelligendum in rebus, quæ à sua creatione non erant opposito more & conditione contraria creaturæ, hoc est, inter quas Antipathia non erat ab origine ordinata cujusmodi sunt venena & similia, quæ nihilominus successivè ex istiusmodi cœli irradiatio-

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. I.

diationibus amabiliora & minus damno-
 fa, atque etiam convenientiora redduntur
 ad salutarem tam hominum, quam bestia-
 rum usum. Etiam ab Adæ lapsu inimicitia
 ingens est inter hominē & serpentem posi-
 ta, & tamen ratione hujusmodi Sympathe-
 ticæ à cœlo confluentiæ inveniuntur non-
 nulli inter homines, qui angues & serpentes
 amore & amicitia habent, & in eorum so-
 cietate delectantur. E contra alij tam ra-
 tione radiorum contrariorum, quam odij
 originalis ipsos magnoperè evitant & pe-
 ste magis effugiunt. Sed, ut ad negocij
 istius nostri radicem revertamur, causa
 Antipathix & Sympathix rerum mani-
 festa, à radicali proprietatum seu attribu-
 torum divinarum oppositionis mysterio
 profuit, quæ proprietates multitudine à
 secreta & abdita æternitatis unius volun-
 tate emanant (uti antè luculenter:) Et ta-
 men Astrologi hujus rei causam varijs stel-
 larum irradiationibus attribuunt, ut po-
 te, qui experientia docti solam Sympa-
 thix & Antipathix rationem in ijs con-
 sistere credunt: at de radicali istius rei
 arcano, ne cogita verunt quidem: At-
 que hinc erat, quod omnes Philosophi
 in genere, inferiora à superioribus regi,
 mundumque inferiorem esse corporibus
 superioribus contiguum, concludunt. Et
 Ptolomæus ait, quod vultus hujus seculi
 subjeçti sint vultibus cœli: & Aristote-
 les, quod mundus iste sit supernis latio-
 nibus fere continuus, ut inde vis ejus
 universa regatur. Et Hippocrates: de
 cœlestibus autem rebus & sublimibus
 mihi nihil dicendum videtur, nisi, qua-
 tenus homines, animaliaque cætera,
 quæ in terris degunt & gignuntur nata-
 que sunt, principia & originem inde ha-
 bere demonstrabo, & quod anima de
 cœlo est, quod dolere, languere, mori,
 & denique quicquid boni malive est in
 homine de cœlo proficiscitur &c: Et
 hanc ab causam Halij ait: Medicus, qui
 astronomiam ignorat, est tanquam cæcus
 viam baculo examinans, huc atque illuc
 miserabiliter cęspitans pro qualibet boni
 malive apparentia. Sed, ut propinquius
 adhuc accedamus ad hujus negotij me-
 tam. Cichus Eschulamus ait, quodlibet
 signorum zodiacalium recipere nomen
 suum speciale & particulare à natura seu
 proprietate alicujus animalis terrestris aut
 aquatici, cui habet Dominium, dicens,
 quod unum soleat cum altero Symboliza-
 re: Et Moyses Arabicus affirmat, quod-
 libet animatum habere stellam peculia-
 rem, cujus influentijs seu irradiationibus
 nascitur & præservatur: idque mandato
 divino. Exempli gratia: stellæ, quæ sunt
 in constellatione arietis, gubernant & Do-
 minium habent super Arietem terrestrem,
 atque itidem Scorpio cœlestis vim suam
 exercet super illum terrestrem, cui præest.
 Et Reuclinus ait: Non est tibi ulla planta

aut herba inferius, cui non est stella in Fir-
 mamento, quæ non percutiat eam.

Concludimus ergo, quod Astronomo-
 rum atque Philosophorum intentio est cor-
 porum visibilium actiones intelligere pro
 illo spiritu seu virtute in illis, qui rei verita-
 te regit & vivificat omnia inferiora & in-
 fluentias multiformes ab organis suis stel-
 laribus expirat & minimè stellaris sphæ-
 ræ, ut Ethnici sapientes falsò existimant,
 qui profundius in mysteria divina, Dei-
 que naturam ulterius non penetrarunt,
 quàm oculi eorum corporei sive expe-
 rientia ocularis eos gubernavit: At verò
 ipsi, qui se in arcana Dei & naturæ im-
 merferunt, principium in istis cœli in-
 fluentijs magis occultum & centrale per-
 ceperunt: Vnde Mercurius Trismegistus:
 Dij in astrorum ideis cum signis eorum
 conspiciantur, dinumeratæ sunt stellæ
 secundum eos, qui inhabitant illos Deos
 &c: ubi per Deos intelligit emanationum
 Angelicarum varietates, quæ ab unica
 divinitate proficiscuntur: aut potest
 Archangelos seu intelligentias illas prin-
 cipales pro Dijs intelligere, quæ sunt sin-
 gularum illarum emanationum duces, con-
 tra quos Apostolus, idque haud injurià exci-
 pere videtur, dicendo: Etsi sunt, qui dicun-
 tur Dij sive in cœlo sive in terra (siqui-
 dem sunt Dij multi & Domini multi) no-
 bis tamen unus Deus, Pater, ex quo om-
 nia & unus Dominus Iesus Christus, per
 quem omnia & nos per ipsum: Sed non
 omnibus est scientia &c: ac si dixisset,
 Deus Pater sive radicalis unitas est fons,
 à quo omnia scaturiunt & Catholica ejus
 emanatio immediatus actus, per quem
 solum omnes virtutes, actiones & vivi-
 ficationes sunt diversimodè effectæ, tam
 in cœlo, quàm in terra, ita, ut non sit
 Angelus, sed Deus in Angelo, qui ope-
 ratur. Hinc Picus Mirandulanus: ad cœ-
 lum non est referendum, si quid à nobis
 sit, quod nostras vires videtur excede-
 re, sed potius vel ad Angelos vel ad
 Deum: Vnde & Rabbi Moyses. Angeli
 non semper movent orbis cœlestes eo-
 dem modo: quo fit, ut non semper eo-
 dem modo fiant mutationes horum infe-
 riorum: Maximam namque vim & pote-
 statem Angelica exercet conditio in res
 corporeas, quapropter intellectus agens,
 à quo influunt formæ, nominatur Ange-
 lus & appellatur præfectus universitati, ut
 dixerunt Sapientes nostri, vocaturque
 Mitatron, à quo quidem gubernantur
 omnes virtutes singulares, quæ pariter
 Angeli dicuntur, quorum est multitudo,
 quo ad nos infinita, sed quo ad Creatorem
 finita & determinata, hæc ille: Et Rabbi
 Bresitts: Creator quotidie creat coetum
 Angelorum, quos alij vocant formas,
 quia sunt substantiæ formales, quibus
 tota sphæra generabilium & corruptibili-
 um est plena. Iam verò per istum in-
 tellectum

Ptol. ser. 9.
 Centiloq.
 lib. 1. Meteor.

Hipp. de Car-
 nibus.

Halij in Proce-
 nio cujusdam
 sui operis.

Eschul. lib. de
 12. signor.

Lib. 3. de arte
 Cabal.

rim. 3.

1 Cor. 8. 5. 6.

Lib. 4. de
 Astrol. cap. 4.

Rabbi Moy-
 ses.

Rabbi Bresitts

tellectum agentem seu Mitatron , ut pote , qui est totius mundi præses , quem in prædictis dixi esse mundi animam , quæ animat rem quamlibet particularem , radios suos formales infinitos emitendo , concipere possumus , quodd Hebræi mystici eandem illam potestatem significarint , quam Apostolus loco præcedenti Domino nostro Iesu Christo assignavit : quatenus , ut ipsi fecerunt suum Mitatron Catholicum Angelum sive præsidem universitatis procedentem per viam emanationis ab *Ensof* sive infinitudine , ita Apostolus arguere videtur , quodd omnes formæ & res quælibet alia procedit à Deo Patre , & habet suam existentiam per unicum Dominum Iesum Christum.

Ad propositum ergo : Ut Deus ab infinito suo unitatis fonte duo principia naturæ contraria ordinaverit , nimirum lucem & tenebras : ita quidem primo genitum tenebrarum erat litigium , seu princeps tenebrarum , qui vocatus est Satan , cujus Dominium est in tenebris & super omnes res tenebrosas & proprietates privativas : atque iste habet sub se quadriformes Angelos seu Dæmones differentium conditionum , qui habent Dominium super quatuor ventos & Elementum Catholicum , suntque ad mandata sui principis in negotio tenebroso & per consequens discordiæ Antipathiæ & privationis patranda paratissimi : juxta illud Apocalypseos : vidi quatuor Angelos stantes super 4. Angulos terræ , tenentes quatuor ventos terræ , ne flarent super terram & super mare & super ullam arborem , & clamavit Angelus ascendens ab ortu Solis voce magna quatuor Angelis , quibus datum est nocere terræ & mari &c. Iam verò quilibet istorum Angelorum præsidium multas habent divisiones & subdivisiones legionum Dæmonum sive spirituum sub suo imperio , qui tunc secundum suam voluntatem agunt , quando assignatur ijs spirandi & aeris perturbandi potestas. Omnes autem hi animantur ab influentijs , quæ à spiritibus Olympicis sive cœlestibus effunduntur , ut etiam ipsi suam animationem & dominationis tempora habent ab Archangelo imperiali , qui ab ortu Solis ascendit assignata : Atque hi Angeli ventosi sunt immediati voluntatis æternæ & radicalis in mundo Elementari diffusatores. Ob istam ergo rationem , ut nos videmus , oculariter : quodd radij Solares illuminent totaliter objectum illud , quod intuentur , & quodd ista illuminatio fiat ratione multitudinis radiatorum , qui in illo uniuntur , ita etiam omnes emanationes , quæ deorsum in corpora stellaria feruntur , ea radiatorum in finitudine implent , qui radij ijs loco Angelorum subdivisorum inserviunt eaque red

dunt seu convertunt in naturam totius emanationis illius , quæ stellam illam animavit : Atque hac de causa omnes stellæ Olympicæ sunt in proprietate similes : Eadem etiam ratio est in radijs Angelicis , qui à ventorum Thronis ad aërem & omnia inferiora , nempe aquam & terram cum numero infinito spirituum nocentium de natura sua implenda emittuntur. Et tamen hoc est certum , quodd ut Deus omnia , ut existerent & essent (Teste Salomone) creavit , ita ipse ex paterna sua bonitate curavit , ut tot boni Angeli cum spiritibus sibi subditis à radijs suis bonis scaturientes ipsis malis præsiderent , quæ malitiam & malevolentiam eorum supprimerent atque obtunderent , qui itidem suas in aëre seu Elemento Catholico mansiones habent : Vnde liquet , quodd quilibet illorum ventorum nocentium præses à meliori & digniori & magis propitia intelligentia gubernetur à sua malitia pro placito suo restringatur. Nam Textus ait : Et vidi Angelum ascendentem ab ortu Solis , habentem signum Dei vivi & clamavit voce magna quatuor Angelis , quibus datum est nocere terræ & mari , dicens : Nolite nocere terræ & mari neque arboribus , quousque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum &c. Ita , ut videamus hic , quodd sit Angelus quidam imperialis , qui est spiritus sive intelligentia bonitatis & præservationis , qui potestatem habet super quatuor Angelos mundi inferioris tam bonos , quam malos , & per consequens est Dominus & imperator super malignos Angelos non modò quartæ orientalis , sed etiam aliarum trium : atque iste videtur esse magnus ille Michael , utpote cui Orientalis plagæ gubernatio & ipsius Solis præsidia assignatur : Atque iste creditur esse ille Catholicus , quem Cabalistsæ Mitatron diciturunt , de quo antea locutus sum : atque alij illum æstimant pro imagine æternæ sapientiæ , à qua omnia sunt facta : utcunque erat Angelus ille imperialis , qui victoriam super Draconem atque Angelos ipsius triumphavit , & per consequens eos detinet sub suo Dominio : Ita , ut , quemadmodum Satan est princeps tenebrarum & lucis & consequenter Christi & creaturis suis inimicus ita magnus iste Angelus (in quo est nomen Iehovæ , ut testantur scripturæ) in quo est vita & lux sine tenebris ullis , est princeps lucis & potestatem habet super lucem , positionem & vitam ; atque ideo principi tenebrarum earum & effectibus ab ijs ortis est inimicus : Atque ob hanc causam , ut Satan habet suos exercitus in aëre aperto per quatuor ventos dispersos atque undique disseminatos , ita etiam iste princeps imperialis lucis & vitæ suos conductores Angelicos cum legionibus co-

Apocalyp. 7.1

Apocal. 7.3.

SECTIONISSECVNDÆ, LIB. II. Membr. I.

bus eorum undique in Elemento Catholico, nimirum aëre, aquâ & super faciem terræ expansos habet, ut custodiant & vigilent malignos spiritus in actionibus, & ut eorum violentijs & in sultibus invisibilibus resisterent, nisi Deus ipsis potestatem liberam agendi concedat, signatis prius electis in eorum frontibus salutis sigillo, ne ijs pariter noceant: At iste Dei exercitus quatuor pariter duces habet de natura quatuor etiam ventorum, qui duces bonitate, gratiâ, iustitiâque abundant: Hinc Theosophi & Cabalisticæ mystici: Ut in exercitu Dei duo sunt Antesignani, nempe, Michaël, Gabriel, Vriel & Raphaël: Sic in exercitu pariter Satanæ latissima gerunt signiferi ultores vela Samaël, Azazel, Azael, Maha-zael, uti Rabbi *Anahem Racamat* affirmat: quarum priores bellum gerunt in Oriente, secundi in Septentrione, tertij in Meridie, & quarti in Occidente. Hi autem duces Satanæ nocentes & malevoli creduntur esse quatuor illi ventorum præfidentes malevoli, quorum meminit Apocalypsis loco superius citato: Ad quatuor autem Dei duces quod attinet, quod ipsi sint etiam primarij ventorum custodes & gubernatores ex isto Rabbi Tedaci levi sermone colligimus: Deus, ait, quatuor ventis creavit quatuor Angelos, qui præferti sunt super eos in die & nocte: Michael, qui est ex parte Clementiæ & miseratiõnis constituitur Mamona, id est, præfectus super ventum orientalem usque ad dimidium, diei & usque ad noctem, regitque ventum occidentalem Raphaël, qui similiter est de parte Clementiæ, tum Gabriel in virtute iudicij & severitatis præfectus est vento Boreali super dimidium noctis & duas mensuras mundi: Noriel verò vel Vriel præfidet Austro & c: Ita, ut videamus, quod, ut sunt bonæ irradiationes & spiritus benigniores, qui secreta emanatione se extendunt à ventorum Angulis in aërem apertum, nimirum illi, qui secretò & arcano more à benignis Iehovæ attributis emanant, ut sunt Elper Iovem, Eloah per Solem, Sadai per Venerem &c. & tunc Michaël, Raphael, Gabriel & Vriel, mediantibus suis legionibus voluntatem divinam exequentur. Præter ista sunt mali & corrupti spiritus contrariæ fortitudinis ventis, qui originem suam habent ab Elohim, Elohim Gibbor & Adonai, quorum promptuaria coelestia sunt Saturnus, Mars & Luna: Neque velim, ut quis admiratione ducatur, quod multipliciter bonarum & malarum proprietatum, quæ à ventis manifestantur, à divina essentia deducam, quæ voluntatem suam à proprietate varia complendam, potestatem quatuor suis Archangelis prædictis impertit: cum Propheta iussu divino dixerit: Veni, spiritus à quatuor ventis & in suffla interfectos istos, ut reviviscat &c: Quibus Propheta agnoscit, quod non esset, nisi unicus in essentia spiritus vivifi-

cans, quod totum hoc completeret, & per consequens, quod quatuor proprietates oppositæ in quatuor Angelis, qui sunt ventorum præfides sint influentiæ sive radij essentialis, non nisi unius & ejusdem Spiritus vitæ in essentia. Ratione horum spirituum contrariæ fortitudinis in aëre quandoque boni & propitij eventus accident creaturis mundi inferioris, nimirum, quando boni spiritus habent Dominium, ventique salutare spirant, quod solet evenire, cum stellæ benignæ Dominium habent in caelo, & quandoque cum mali & perniciosi privativo & destructivo successu observantur flare, cum à pravis & malevolis spiritibus gubernantur, quippe quorum emanationibus spiritus maligni ubique in aëre volantes & quasi natantes ad facinora erga creaturas patrandæ animantur & incitantur & in flatibus seu irradiationibus invidis à suis præfidentibus crudelibus emissis, exultant & gaudent abunde, quippe quorum emissionibus spiritus isti contrarijs fortitudinibus olim consopiti jam excitantur ad bellum & furorem: Sed & totum istud à Iosepho Castaliensi optimè explicatur. A terra, ait, usque ad Firmamentum non est locus vacuus, sed omne plenum formis; ex illis puræ; ex illis capaces gratiæ ac miseratiõnis, & sunt inferius multæ effigies foedæ, noxiæ, tentatrices, & omnes commorantes & volantes in aëre: & non à terra ad caelum locus vacuus, quin totum sint species: Ex illis ad pacem, ex illis ad bellum, ex illis ad bonum, ex illis ad malum, ex ijs ad vitam, ex ijs ad mortem, & omne id in habitatione inferiori, in qua nos sumus &c. Quibus arguit, quod Elementum totum sublunare spiritibus tam bonis, quam malis impleantur. Quare citra omnem controversiam est inter hos spiritus contrariæ fortitudinis assiduum bellum & conflictus interesse in regione hac elementarij quorum Agonistarum alij sub velo principis lucis & vitæ seu positionis ordinantur, & alij sub alis illius tenebrarum, privationis & mortis, quorum hi sunt ad placitum sui principis tenebrosi obeundum paratissimi, & admodum familiares sunt cum natura humida sive aqua, quæ est mundi materia, & tenebrosi Chaos sive abyssi soboles. Atque idè instinctu naturali magnum super ipsam Dominium habent: Vnde ratione inclinationes ipsius ad tenebras facillimè à societate lucis seducitur: Hinc à Scripturis intelligimus, quod mundus materialis, caro & Diabolus sunt vinculis arctissimis ad invicem conjuncti: unde, ut à tribus istis præcaveat quilibet pius Christianus admonetur: Hinc etiam Satan nomine principis aëris, qui est aquarum inferiorum pars spiritualior, à quibus materialis mundi substantia est orta: illi verò boni attendunt principem lucis & vitæ summi Dominum, qui est Sapientiæ Spiritus à lucidissimo aternitatis sermone procedens.

Atque

Lev. M. Rac. lib. I.

Tedes lev. lib. de 10. Numerat.

Ezekiel. 37.

Ioseph. Castal. lib. de porta lucis.

Atque isti præcipue in mundi & creaturæ ejusdem vivificatione, præservatione & adoratione versantur. Hac ergo ratione, nimirum oppositione horum spirituum contrariæ fortitudinis omnes passiones in spiritu & per consequens animâ mundi tam majori cum creaturis ejusdem, quam minori immediatè derivantur, nimirum bonæ, ut sunt lætitia, charitas, spes, confidentia, misericordia, magnanimitas, amor seu amicitia & concordia in microcosmo à cordis dilatatione, & in Macrocosmo appetitus, concupiscentia, delectatio, audacia seu magnanimitas, vegetatio & omnes beneficæ in eo actiones ex gratiosa spiritus ejusdem per animam mundanam, rarefa-

tionem & dilatationem : Atque iterum pravæ in spiritu microcosmi passiones, quales sunt : Tristitia, odium, desperatio, Timor, Ira, furor, verecundia & discordia à cordis contractione procedunt : & in mundi majoris spiritu & creaturis ipsius stupor, congelatio, discordia, irascibilitas, timor, odium, ac denique Antipathia à contractiva animæ mundanæ dispositione fortiuntur : Quæ omnes passiones vel bene afficiunt creaturas & ad vitalium spirituum Solatium & felicitatem conducunt, vel earum spiritus aggravant, & infelices ratione nebulæ tenebrosarum & contrahentium reddunt.

CAPVT. V.

Quæ nam in spiritu seu anima actiones in genere producant Sympathiam & quæ Antipathiam, & quomodo Sympathia siue compassio à quadam spirituum in uno vel duobus particularibus dilatatione seu radiorum vitæ seu essentia positivæ & benignæ à centre emissionem versus circumferentiam procedant : At è contra Antipathia per radiorum à circumferentia ad centrum contractionem contingit.

NOtum feci vobis in præcedentibus, quod duæ proprietates essent more Archetypico seu ideali & complicito in una radicali unitate seu essentia æterna comprehensæ : quarum una ab ejus Noluntate, & altera ab ejus Voluntate est producta. Ecce hic radicem, ex qua originaliter tum Sympathia, tum Antipathia est orta, quarum hæc à proprietate privativa, seu Noluntate divina ; illa à positiva seu voluntate ejus initium ducit. Tum postea vobis recitavi, quod ab ista radice seu unitate in essentia geminus ramus siue duplex membrum esset derivatum : exprimens Typicè & explicite effectus & naturas illarum proprietatum contrarias, quæ complicitè in radice Ideali comprehendebantur, videlicet tenebras, quæ sunt fructus privativæ suæ noluntatis ; & Lucem, quæ est Character verus seu signum indubitatum voluntatis illius : & deinde probavi, quod istæ duæ fuerint omniū rerum principia. Ecce ergo hic principia duo immediata Sympathiæ & Antipathiæ, ab una stirpe seu radice derivata : In loco tertio demonstravi vobis, quod separatione puri Chaos Tenebrosi ab impuro (quæ virtute Spagyrica lucidissimæ emanationis seu verbi æternæ unitatis efficiebatur) humida siue aquea mundi natura essentialis spiritus omnia informantis esset creata seu essentialiter informata ; ita, ut in unione istarum duarum naturarum contrariarum, nimirum essentia informantis seu naturæ naturantis & naturæ naturatæ siue informatæ substantiæ in unum spiritus mundi erat animatus : & tum postea secundum Sapien-

tes Philosophos anima mundi vocatus, quæ erat illa compositio Angelica Duorum, quæ hac de causa est alteritas nuncupata : uti Deus in simplici & æterna sua natura consideratus dicitur Identitas. Iam verò passiva portio, ex qua Alteritas erat facta, dicitur humida creata natura, seu materia mundi naturata, cujus activa siue interna essentia est & vivax & agilis ab æternitate emanatio, quæ (ut nos Apostolus docet) vivificat omnia & implet omnia, & est omnia in omnibus. Horum duorum uni constituit animam mundi Catholicam, quæ vocatur respectu simplicis creationis & emanationis vivificantis Mens, & ratione spiritus ab ea creati spiritus ; & consideratione utriusque simul in unum uniti, anima : Ecce hic tertium progressionis Antipatheticæ & Sympatheticæ à simplici æternitatis radice gradum, nimirum creatum materiam seu spiritum, in anima mundi existentem, tenebrosæ Chaos sobolem ; & ob istam causam naturaliter ad privativos & negativos tenebrarum effectus inclinatur, & per consequens est aptissima ad impressiones Antipatheticas seu discordantes recipiendas, quas Angelici tenebrarum spiritus ei imprimere solent : Nam, ut sacra lux, quæ humidum mundi spiritum & per consequens integram aquarum massam animat, ex quibus cælum & terra erat facta, uti asserit D. Petrus, est magis nobilis, activus & agilis omnium rerum, teste Salomone, ita etiam in parte opposita materia, quæ informatur (atque idè creatum corpus & spiritus admodum est degenerans à luce) & minimè propriâ suâ naturâ admo-

SECTIONIS SECUNDÆ, LIB. II. Membr. I.

ad motum vitamque inclinatur: Nam Philosophorum verba sunt, quod materia sit per se ad motum inefficax, ab ipsa anima lucidè degenerans. Quare libenter & ex gemina sua dispositione induit matris suæ Chaos, seu tenebrosæ hylæ conditionem, quæ proclivis est ad requiem, immobilitatem, tenebrositatem, frigiditatem, spissitudinem & congelationem: Propter hanc ergo causam patitur materia aquea utriusque oppositi impressiones, videlicet, quandoque inclinatur ad tenebras, & tunc inspissatur & opaca, frigida, fixa, ponderosa redditur, in qua ejus proprietate tendit deorsum & ad frigidum centrum seu sedem tenebrarum, quæ sunt ei loco matris & in hoc statu redditur rebellis & oppositissima luci & motioni ac calori: atque ita actionibus lucis & vitæ redditur Antipathetica: quemadmodum videmus in aëre & spiritu mundano, qui est clarus, Diaphanus, tenuis, mobilis & sursum tendens, quod totum habet à luce cœlesti descendenti, tamen è regione, appropinquatione seu accessione septentrionalis frigoris, quod est tenebrosæ Chaos soboles: ille spiritus subito mutatur, nam congelatur atque opacus, spissus immobilis fixusque redditur, quatenus in nives, pruinas, glacies, grandines & consimilia condensatur: ita, ut Antipathetica istiusmodi frigoris tenebrarum accessione discordans factus sit & aversetur ab amabili illa unione & Sympathetico accessu, quem habet cum regione lucis. Ex altera verò parte lucida animæ forma, quæ est æternæ illius emanationis essentia, dat aëri spiritum, vitam, actionem, motum, calorem, levitatem seu tenuitatem & transparentiam: vel, ut Apostolus habet, vitam, inspirationem & omnia. Et notare debemus, quod propinquius accedit spiritus ad naturam lucis, eò firmiora esse vincula seu nexus concordie Sympatheticæ ipsius: Nam, ut Sympathia consistit ex rebus similis naturæ, ita, quod magis spiritus appropinquat ad formam, eò firmior est ejus Sympathicæ seu concordie nexus, fortiorque & efficacior ejus virtus: Nam quod magis spiritus creatus illuminatur, eò minus illius naturalis inclinationis & amoris meminit, quem ad obscuram & deformem suam originem habuit, ita, ut mediante exaltatione tam depurata sua, ad ipsius divinitatis naturam appropinquare videatur: Atque idè Platonis est opinio, quod, si medius hominis interni spiritus nimirum ille, qui est inter radium mentalem & obscurum corporis spiritum, adhæreat magis menti, quàm spiritui Elementali corporis, tunc in boni Dæmonis naturam migrabit: Sed si deorsum ad obscurum corporis spiritum Elementalem respiciat, tunc convertetur in conditionem Cacodæmonis, eritque obscuræ suæ parentis naturæ quàm proximus: Etiam à Scripturis docemur, quod adhærendo huic luci divinæ, nimirum

Christo Spirituali, tandem in eandem imaginem transformabimur, nimirum, si spiritus nostri interni intermedius inferiora negligendo, hoc est, carnis concupiscentias respuendo ad gaudia & mundities superiorum se erigat: Sed, ut ad animam mundi majoris revertamur: Si spiritus aëreus in potestatem tenebrarum & principis earum tradatur, fit corporeus, & in corporis opaci imaginem convertitur, nimirum in gelu, nivem, grandinem &c: Verùm si effectus caloris & formalis lucis actus prævalet super stupidum tenebrarum frigus, tunc corpus prædictum, vel niviale vel glaciale &c: opacitatem suam exuet, & reddetur Diaphanum & transparent, hoc est, à terrestrinatura fixa & opaca in aqueam, lympidam & fluentem reducetur: atque iterum per alium gradum accessus ad lucis Dominium magis adhuc dilatabitur, ita, ut à statu aqueo visibili in statum invisibilem & aëreum redigetur. Porro etiam gradu tertio appropinquationis ad lucem in statum & conditionem ignis depurabitur: Denique gradu quarto in naturam substantiæ ætheræ sive cœlestis transigrabit, in quo statu amittit omnem ad mutationem appetitum, & jam omnino est oblitus privativæ stirpis, à qua est originaliter ortus: in quo etiam statu transgreditur corruptionis limites, & conditionem induit incorruptibilem, utpote mutationibus minimè jam obnoxius: Ac tandem per quintum gradum transcendit in mundum temporalem, migratque in statum avianlem seu Angelicum: Se enim jam habet in pari cum substantia Empyrea conditione: Atque ita plus minusve exaltatur in dignitate; quod magis vel minus actui æternæ seu Catholicæ influentiæ formali est obediens: Nam debemus intelligere, quod tota inclinatio æternæ emanationis sit, ut istam tenebrarum sobolem à confusa mundana multitudine ad æternæ lucis unitatem & vitam reducat, ut è regione tenebrarum potentialium conatus in contrarium vergat. Finis lucis creantis actionis integer tendit, ut ligamentis amicitie & unitatis Symphonicis omnia in mundo divisa & ad invicem contraria in unitatem connectat, hoc est, ut Catholicum tenebrarum filium similem ei reddat, quo tandem in exilium sempiternum relegata Antipathia, mundus & suprema ejusdem mens æterno amore & amicitia inter se Sympathizent. Sed tamen huic optimæ lucis intentioni summo operè resistunt tenebræ, ut unitatis dualitas perpetuè remaneret in mundo, qua concordie vincula, discordie odio violarentur, & Antipathicæ leges in amicitie & pacis detrimentum inter mundana continerentur. Quibus liquet, quod subjectum illud ab obscuri & deformis Chaos visceribus mediante lucis emanatione redimitum jam manet, quasi media substantia inter ista duo extrema, nimirum, lucem

lucem & tenebras, atque idem est subiectum passivum à Creatore ordinatum ad utriusque extremi impressiones seu Characteres sustinendos. Vnde fit, ut sit quandoque subiectum Sympathiae, nimirum quando est obediens ad unionem & lucem, & quandoque Antipathiae, nimirum, quando est rebelle lumini. Atque ita patefactum jam habemus omnis in anima mundana passionis subiectum. Hæc itaque erat sola ratio, cur Philosophus Heraclitus tantâ confidentiâ asseverarit, omnia ex lite & amicitia fuisse conflata: Empedocles, animam esse ex amicitia & inimicitia compositam. Enarrabo ergo vobis jam ordinem illum concordiae, quem æternus amor (qui à Patre luminis & amoris emanavit) in qualibet mundi regione ad binas illas naturas differentes ab invicem distinguendas posuit, collocando inter eas subiectum seu sphaeram intermediam cum utroque extremo naturâ opposito conveniens. Et in primo loco ordines in universo Spiritu mundano describam, ac postremò de quolibet spiritu particulari vivificato seu in actuato, tam intellectuali, seu Empyreo, quam vitali seu Æthereo & naturali sive Elementalī efficiam mentionem.

Oportet, ut duo principia opposita in duobus unius semidiametri mundi rotundi extremis, collocemus: & imprimis imaginabimur, quòd sedes Dei lucis sive actus divini sit in summa coeli ævialis seu Angelici vel Empyreici convexitate, vulgari more loquendo, hoc est, in circumferentia mundi sit ordinata: Et tunc æstimabimus Thronum tenebrarum seu divinæ potentiae situm suum habere in mundi centro, nimirum terra, quasi loco à lucis præsentia remotiori & magis opposito. Hic intueri potestis duo concordiae & discordiae, amoris, inquam, & odij, & consequenter Sympathiae & Antipathiae principia, quorum effectibus scripturæ sacræ atque etiam Philosophorum scripta & gesta sunt plena. Materia Catholica, videlicet aqua, quæ erat originaliter ex abyssu tenebrosa abstracta (de qua coeli erant prius & terra extracta & virtute verbi divini ædificata) totum illud spatium intel utraque extrema occupat, & virtute spagyrica emanationis illius sanctæ in regiones ita numero, pondere & mensura erat in aquas superiores & inferiores disposita atque divisa, quarum illæ superiores fuerunt bonæ & lucidæ divinitati obediens, ac in naturam igneam conversi, unde coelum Empyreum erant dictæ: Nam propter earum ad lucidam Dei naturam emissam obedientiam igne intellectuali & luce Angelica abundabant: atque idem ista aquarum portio erat pro sede Angelorum bonorum & animarum beatarum ordinata. Aquæ inferiores è regione, quatenus erant sæcals, grossæ, impuræ & consequenter

magis erga lucis principem inobedientes, quoniâ de tenebrosa sua matre, terra præcipue participarunt, locum & sedem prope radicem suam acceperunt, totumque illud spatium implebant, quod est inter coelum & terram, quod coelum Elementare dictitabatur: quòd ob istam causam omnibus generationis & corruptionis mutationibus subijcitur: Vnde propter varias in eo passionis & perturbationes cognoscitur esse Satanæ atque Angelorum ipsius pravorum sedes: Quare ipse à scripturis princeps hujus mundi, & alibi princeps aëris dicitur, & primarij ipsius subditi nuncupantur Principales, Potentatus & gubernatores istius mundi, ut testatur Apostolus: Ecce hic duo illa naturæ creatæ extrema, à cuius superiori generalis Sympathia & amor sive Symphoniacus in rebus consensus procedit & efficitur in hoc mundo: ab ejus inferiori universalis Antipathia, odium & dissensio rerum in hoc mundo inferiori tunc nimirum contingunt, quando severa Dei attributa in mundum stellarum influentias contrariæ naturæ effundunt, quæ postmodum per earum in mundum inferiorem emissiones animat & libertatem dæmonibus Elementaribus seu ventosis ad vires suas destructivas & Antipatheticas in mundo isto exercendas concedunt: Exempli gratia, attributum Elohim deorsum in globum Saturni fructus suæ gelidæ & glacialis facultatis destillat, quibus spiritus illius orbis animantur & correborantur, qui tum postea virum suarum portionem spiritibus ventorum Septentrionalium & terrenis, qui sunt ijs substituti, impluunt: Vnde Archangelus Cabalista ait: Hoc nomen *Ei*, quod nos Deum habemus interpretatum, omnia fovet, & omnibus succurrit, summa pietate & clementia, id quod est illi proprium, & idem illi gratia attribuitur. At per ipsum nomen *Elohim* veniunt severæ punitiones & strages & Angeli ei infervientes dicuntur *Ben Elohim*, id est, filij *Elohim*. *Elohim* ergo terrorem significat & pavorem. Hinc locus Aquilonaris ei assignatur, à quo procedit omne malum. Hæc ille: Quibus discernere possumus, quomodo spiritus, qui sunt dispensatores salutarium & bonarum, quam malevolarum seu destructivarum influentiarum, sunt atque comprehenduntur in aquarum inferiorum abyssu seu congerie: Denique medius mundi spiritus dicitur firmamentum, cuius est officium dividere duo extrema ab invicem: atque iste spiritus intermedius talis est conditionis, ut æqualiter de utroque extremo participet, in cuius centro situm est emanationis æternæ tabernaculum, à quo lucis suæ radios deorsum ad centrum usque tenebrarum ex una parte emittit, & ex alia parte suam radicem ab *Eloah* respicit fursum per gloriosam sive ornatissimam portam

Ephes. 2.
Et hec. 6.Cottm. in
Cab. dogm.

SECTIONIS SECUNDÆ, LIB. II. Membr. I.

sive attributum Tiphereth ascendendo, à quo tantam accipit gratiam, pulchritudinem & virtutem vivificam; ita, ut lux Solaris sua emanatione penetret omnia; omniaque suâ præsentia impleat & vivificet: estque Pater non modo vitæ, sed & vegetationis, multiplicationis & præservationis: atque hic spiritus suum in cœli centro idèd posuit Tabernaculum, ut una perfectissima consonantia spirituali, nimirum Diapason possit Angelos superiores illuminare & corroborare, atque etiam stellas circum circa eum dispositas radijs suis illustrare, aliaque materialia ad mundi Elementaris & creaturarum illius centrum usque penetret, ut pariter radiorum ipsius virtute animentur & vivificentur: & consequenter, ut spiritus tenebrarum ad gloriosum faciei illius conspectum debilitarentur: ac si chorda extenderetur à fonte lucido in cœlorum cacumine regnante, ad centrum tenebrôsæ abyssi seu globi terrestris, ista chorda percussa reddet unisonum: at si in medio præmarur, quælibet pars dimidia resonabit diapason ad illum unisonum, arguens duplicem perfectionem à lucida emanatione Catholica procedentem; quarum unius est vitam, vegetationem & quamlibet virtutem aliam aquis inferioribus imperire: atque altera concordiam Sympatheticam facit in superioribus: Iam verò, ut corpus Solare & substantia Ætheris est spiritualis materia consistentiæ aquarum mediæ, manifestum est, quòd sit subiectum facillimè passionibus tam Sympatheticis quàm Antipatheticis alterabile: namaliter non foret receptaculum immediatum istarum oppositarum & contrariarum emanationum, quæ descendunt ab attributis Dei differentibus: Sed ab effectu invenimus contrarium: nam aliqua stellæ sunt amicæ & Sympathizant in natura cum quibusdam creaturis sublunaribus, atque iterum aliæ odio se invicem prolequuntur, & per consequens in mundum inferiorem contrarios effectus emittunt, qui contrarias passiones seu impressiones in spiritibus vitalibus seu animabus quarundam creaturarum Elementarium excitant. Porro etiam invenimus, quòd vita animalis consistat in oppositis actionibus, videlicet in Systole & Diastole, hoc est, contractione, quæ fit à materia spirituali; & dilatatione, quæ fit per actum formalis lucis, ita, ut natura materiæ operetur per contractionem à circumferentia versus centrum: at conditio essentiæ formalis est dilatare, radiosque suos emittere à centro ad circumferentiam: Etiam Philosophi & medici testantur, in somno & quiete spiritus vitales solere à circumferentia ad centrum se contrahere secundum tenebrôsæ chaos atque venti Borealis conditionem, quæ attractiva suâ facultate efficit, ut agilis

& volatilis mundi in ferioris spiritus sive aër reddatur quietus, fixus, & condensatus: sic etiam contractione radiorum spirituum reconciliatur somnus: at è regione in vigilijs concludunt: quòd illæ fiant per radiorum seu spirituum à centro ad circumferentiam emissionem: quòd quidem est duorum effectuum contrariorum verificantis firmamenti operationis in animabus sive spiritibus creaturarum sublunarium argumentum: & tamen ratione æqualitatis cujuslibet actionis & passionis ad invicem habent dispositionem compositam, secundum quod in naturali vitæ operatione, quæ descendit de desuper, inter se conveniunt: Hinc ergo evidens est, quòd à cœlo stellato radicaliter descendat Sympathia & Antipathia.

Ad mundum Elementalem quod spectat, certum est, ipsum effectibus manifestis duarum istarum contrarietatum abundare, atque idèd ne aliqua continua præternaturalis sequeretur perturbatio, quæ magnum istum formalem opificem de suo eventu expectato depraveret, qui erat, ut pacem & concordiam in machina ab ipso formata poneret, quamlibet hujus cœli sublunaris regionem proportionaliter, hoc est, numero, mensurâ & pondere distinguebat, ut hac ratione orbis amicabile, quasi indifferens amicus inter duos extremos inimicos poneretur; ita, ut portioni Graviori aquarum inferiorum minimam formæ mensuram assignaret, ut ratione sui ponderis ad centrum totius fabricæ caderet, & in eo fixè permaneret, & vocabatur terra: tunc secundæ aquarum inferiorum portioni duplicem lucis formalis proportionem impertivit, ut mediante ea per unicum gradum altius elevaretur: Vnde factum est, ut sphaera aquarum terræ proxima, facta sit tenuior, levior & mobilior, quàm terra: Nam duplex lucis proportio efficeret, ut aqua congelata & fixa parumper liquefieret & fluxibilis atque transparens redderetur; ita, ut partim propter continuitatem substantiæ ipsius cum illa terræ, & partim respectu suæ frigiditatis est amicus temperatus & indifferens ad terram, & amicabile intermediator inter terram & aërem, qui sunt sibi invicem inimicissimi: Non est enim ita frigida ac tetra, nec ita humida ac aër: Deinde lucidum mundi agens, assignavit alteri aquarum inferiorum sive Elementi Catholici portioni tres partes suæ lucis; ita, ut illa in existentiam tenuiorem & magis levem, quam erat sphaera aquæ visibilis converteretur, & vocatur iste orbis aër, qui ratione triplicis suæ in formali luce proportionis, erat calidior & magis dilatatus, quàm aqua: Quare, ut aqua erat frigida; & tamen non ita fri-

ita frigida, ac est terra & humida; sed non ita humida ac aër: ita quidem aër est calidus, sed non ita calidus ac ignis, & humidior aquâ. Ratione ergo suæ humiditatis, ista proportio Catholici Elementi est ex una parte amicus aquæ & respectu suæ caliditatis est ex altera parte amicus igni: Denique spiritus vitæ increatus aquarum inferiorum portionem altius adhuc per gradum unicum subtiliavit & depuravit, eamque in summam cœli Elementalis sphæram redegit per additionem gradus suæ caliditatis alterius, atque hac ratione in dispositionem calidam & siccam est redacta. Vnde fit, quod respectu suæ siccitatis convenit cum terra, & ratione suæ caliditatis cum aëre, sed ipsa est calidior aëre, & non ita sicca, ut terra. Ecce hic manifestus est Sympathiæ & Antipathiæ Elementaliseffectus, quem pacificus Dei amor inter Elementa discordantia posuit: Nam ejus actione aqua, quatenus amica ambobus, interponitur, quasi mediator pacificans inter duos inimicos, terram & aërem: & aër quasi amicus aquæ & igni, qui sunt invicem oppositissimi loco mediatoris & moderatoris amicabile interponitur inter eos, & ipsos in pace præservat: Denique ignis est mediator inter duos inimicos aërem & terram, & eos in pace conservat: Vnde liquet, quod Christus iste Spiritualis (ut ait Apostolus) portat & sustinet omnia ex massa aquea existentia, virtute verbi sui: & ut Hermes ait: Humida natura virtute verbi morè Harmonico in Elementa disponitur; ita, ut virtute ista omnis effectus manifestus seu Elementaris Sympatheticus efficiatur in Elemento Catholico, de quo sapiens ista: in se Elementa duo convertentur, sicut in organo qualitatis sonus immutatur, & omnia suum locum custodiunt: Sed, quando ordo iste Harmonicus seu proportio Symphoniaca est violata, tunc inimici inter se concurrunt & contra se ipsos ad perturbationem totius fabricæ sublunaris sæviunt: Nam aër cum terra sine ullo obstaculo aqueo contendit, & aqua violenter invadit Dominium ignis sine medio aëreo, ita, ut bellum gerunt inimici ad invicem crudele, nisi amicus utriusque extremi concordiam & amicitiam inter ipsos ponat. Hic videre potestis, quomodo Sympathia & Antipathia suas habeant in regno Elementaliviciissitudines, & qua ratione per nodi amicabile Elementorum solutionem, eorum amicitia in odium convertatur: nimirum, quando in mente Iehovæ est ventos & influentias ejus alterantes emitte, ut, mediantibus ijs, corroboret & excitet suæ iræ & vindictæ ministros sublunares adversus creaturas tertæ.

Iam verò probare aggrediar, quod omnes effectus Sympathetici & Antipathetici ab actu spirituum hujus mundi administrantium secretò procedant. Quod sit magna inter Angelos discrepantia inter

mente sanos non ambigitur: nam, tamen omnes Angeli essent originaliter divinæ unitati annexæ; tamen ratione rebellionis & ambitionis Luciferi illud unionis vinculum erat corruptum & violatum, & tunc facta est aquarum in inferiores & superiores divisio, ut ista ratione boni, pacifici & obediens Angeli à malis, contentiosis & rebellibus per Firmamenti, quasi Diaphragmatis sive septi transversi interpositionem separarentur; ita, ut Angeli tenebrosi essent aquis inferioribus & fæculentis inclusi: illi verò lucidi suam sedem in aquis superioribus haberent, quæ luce æterna essent undique illuminatæ.

Ita videre potestis, quod Angeli cœli (ut pote, qui ex aëre puriori seu subtiliori humidæ naturæ spiritu, quasi eorū externo creantur, atque lucida unitatis emanatione, quæ est eorum internum) sint respectu materialis eorum substantiæ, quæ participat de utroque extremo, affectionibus sive passionibus tam Sympatheticis, quam Antipatheticis, atque etiam accidentibus in creaturarum Elementarium spiritibus subjectis & per consequens ratione varietatis & contrarietatis suarum proprietatum, in eorum potestate est effectus tam Sympatheticos, quam Antipatheticos proferre. Exempli causa comparabimus Sympathiam & Antipathiam Catholicam animæ mundi majoris cum illis particularibus spiritibus sive animæ, quæ est in homine, cum scilicet quodlibet particulare esset formatum ex universali; debemus igitur intelligere, integram essentiam animæ vel spiritus humani, utcunque est invisibilis, se ipsum extendere & manifestare per virtutes & facultates suas: Nam per virtutem suam irascibilem contemnit & odit, per concupiscibilem appetit & desiderat, & per rationabilem distinguit & discernit inter utramque. Et profectò integer essentiæ animæ effectus in prædictis tribus potestatibus consistit, ut pote, quarum prior refertur ad actionem aquarum inferiorum, quæ sunt aptæ discordare & commotionibus perturbari, quatenus sunt litigij seu principis tenebrarum sedes sive mansio: secunda comparatur naturæ firmamenti, quod est regio vitæ & amoris salutaris: atque ultimo relatione habet ad cœlum Angelorum honorum seu aquas superiores, quas vocant cœlum intellectuale, cujus est inter res sibi subditas seu objectas discernere. Vnde patet, omnem sensum ab anima humana dependentem à proprietate sua rationali procedere, ut ab alijs duabus omnis effectio, motus sive passio animæ oriuntur. Iam verò quatuor sunt animæ satis notæ affectiones, quarum duæ à potestate ejus concupiscibili emanant, nimirum lætitiæ & spes (nam in eo, quod amamus lætitiâ afficimur, aut spem & expectationem illius rei habemus, quæ gaudere nos faciet) duæ verò aliæ ab ejus irascibili facultate derivantur, nimirum

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. I.

dolor & timor : nam solemus jam dolere in eo, quod odimus, aut solemus timere illud, quod nos dolere faceret: Et revera debitâ inquisitione facta, inveniemus, istas quatuor animæ microcosmicæ affectiones non esse solummodò principia & communia subjecta omnium vitiorum & virtutum moralium, sed etiam tam abstrusæ seu arcanæ, quàm manifestæ & apparentes Sympathiæ & Antipathiæ in mundo cum majori, & creaturarum ejusdem, tum minori, origines. Nolim enim, ut sitis ignorantibus, quod, cum anima hominis ab emanatione æterna in tabernaculo mundo habitante, oriatur, necessariò debeat sequi, ut anima in magno mundo omnes easdem in se habeat facultates, quibus illa microcosmi sive humana est prædita: Nam tritum illud Philosophorum est axioma: Quod facit tale, est magistrale: at omnes prædictæ in anima humana virtutes seu proprietates ab anima macrocosmi, & mente divina, quæ eam animavit, procedunt: Vnde sequitur, esse tam rationabilitatem, quàm concupiscibilitatem & irascibilitatem in anima majoris mundi, tamen nobis non manifestentur: idque probamus primùm, quia Deus attributa irascibilitatis & severitatis habet in se: Nam ab attributo nominis divini *Elohim Gibbor*, nimirum porta *Geburah* emittuntur ignes & flammivomi iracundiæ divinæ radij, Samaele Archangelo duce in sphaeram Martis, qui sunt Irae & Bilis in creaturis authores, & per consequens facultatis irascibilis in mundo majori origo: Vnde fit, ut hujusmodi influentijs, irascentes & ignei producantur in mundo Elementalibus effectus, cujusmodi sunt tonitrua, fulgura, comete, accidentia omnia irabunda. Quare teste scriptura sacra sunt ira & vindictæ divinæ argumenta: Quippe quorum effectus frequenter sunt bellum, pestis, fames &c: Nec enim solum convertunt spiritus in naturam iracundam, sed etiam in eo disseminant effectus & imaginationes sanguinolentas & truculentas, malitiam, ambitionem, violentiam, diffidentiam, traditionem, rapinam & id genus alia. Porro etiam nomen Dei *Elohim* influentias suas per portam *Binah* in Sphaeram Saturni, ex eaque in regionem sublunarem impluens, est timoris, odij, suspitionis, tristitiæ & malevolentiae tam in magno, quàm in minori mundo causa. Ecce hic facultatis irascibilis geminarum ipsius affectionum, videlicet doloris & timoris radices. E regione verò nomen Dei *Iehova Sabaoth* per portam suam *Netzeth* effundit radios concupiscibiles, Archangelo *Anaële* duce in globum Veneris, atque ob istam rationem Philosophi & Astronomi experientia & observatione docti, stellam istam, facultatis concupiscibilis reatricem fecerunt:

quemadmodum etiam Dei denominatio *El* effundit radios rationis, justitiæ & religionis atque etiam naturalis vegetationis in sphaeram Iovis: Sed præter cætera illud *Leb* facultatem naturalem per portam sapientiæ effundit liberaliter. Secundum, quoniam magnus mundus habet intellectualem seu rationale cœlum & concupiscibilem proprietatem in qualibet creatura tam animali & vegetabili, quàm minerali patefactam, atque irascibilem, quæ ratione odij & horroris inter res apparet. Etiam, quod sit irascibilis proprietas in regione Elementalibus, testatur inimicitia illa, quæ est inter aquam & ignem, atque aërem & terram. Quod etiam sit amor & concupiscentia inter res in eo evidens redditur, quia simile gaudet in suo simili, & natura naturam lætatur: atque idè res quælibet per naturalem quandam inclinationem pro possibili movetur & se convertit ad suum simile. Sic videmus, quod ignis afficiatur ad ignem movere, aqua ad aquam, terra ad terram tendat: Sed super omnia spiritus vivificans cujuslibet rei viventis, qui est cœlestis, atque idè locum & sedem Elementorum excedit, ardentè afficit & inhiat suo simili ac in ipsius præsentia ac societate delectatur, ut propter istam causam passio cujuslibet creature sit futura eò magis Sympathetica, & Sympathia inter res majoris virtutis quò propinquiores in natura & consanguinitate sunt rebus vel præsentibus vel absentibus seu distantibus. Exempli gratia, si ambæ sunt ejusdem mineræ aut substantiæ numero, vel si sint individua specifica numero differentia, ut *Vinea*, pinguedo sive sanguis humanus unius hominis potest Sympathizare cum alio ad distans. Magnes unius mineræ potest more Sympathetico affectare ferrum alterius ad distans: Et hujus rei rationem tam radicalem, quam immediatam in præcedentibus recitavi, nempe, quia ambæ naturæ ad unam divinam influentiam pertinent, hoc est, à radijs Angelicis, seu irradiatione ab una eademque stella tam fixa, quàm erratica emissa procedunt: Nam dictum est: non esse animal, vegetabile aut minerale super terram aut in mari, quod non habeat in cœlo suam stellam peculiarem, à qua suam vitæ, vegetationis, præservationis & multiplicationis virtutem & influentiam non hauriat. Iam verò quælibet natura Angelica habet radios suos appropriatos ab aliqua ex divinorum attributorum emanatione, quæ in sacrarium aliquod stellare transfertur; à quo actu spirituum Olympicorum effunditur & ministris in regione elementalibus spiritualibus ijs subditis impertitur: quæ quædam emanatio stellaris operatur tum postea in quolibet individuo specificato

secun-

secundum naturam suam, uti antea est narratum. Exempli gratia stellæ in Ariete cœlesti, influentiam præcipuam & connaturalem habent super animalia ejusdem speciei in terra: & stellæ Scorpionis super Scorpiones & similes bestias terrestres. Cancer cœlestis supra cancrum, locustam & similia animalia marina: Nam invenimus experientiâ docti, quod, si cancer marinus capiatur, dum Sol & Luna reperiuntur in magna illa stella, quæ invenitur in pede cancri cœlestis, eximie erunt pedis illius in arte medicandi virtutes, adversus venena & humores malignos: At si ullo alio tempore capiatur, cancer, erit haud magni momenti vel operationis ad dictos effectus. Iterum notandum, quamlibet stellam fixam seu constellationem zodiaci suo proprio frui planeta, cujus dicitur domicilium, qui concurret ad fortificationem vel alterationem illius influentiæ: Nam diversitas applicationis aliarum planetarum ad illud facit diversitatem operationis, etiam in ejusdem animalis spermate vel plantæ semine vel secreto mineralis spiritu: & tamen nihilominus magis minusve inter se convenient & in natura Sympathizabunt, secundum quod radij cujuslibet planetæ se invicem ita aspicientes concedent eis licentiam: Nam, si concursus sive aspectus sit duorum planetarum amicabilem unius & ejusdem Triplicitatis, nimirum ubi domus eorum sunt Elementorum concordantium, tunc Sympathia erit fortior. Quod etiam Agrippa haud inconsultè sic confirmat. In rebus proprietates occultæ, non ab Elementalibus natura, sed cœlitus insitæ, sensibus nostris occultæ, rationi vix Denique notæ: quæ quidem à vita spirituque mundi per ipsos stellarum radios proficiuntur, quæ à nobis non aliter, quam experientiâ & conjecturis indagari possunt. Scire ergo debes, quod unaquæque res movet ad suum simile & inclinatur ad ipsam secundum totum posse suum. Hæc ille: quo arguere videtur, quod Catholicus Angelicus spiritus, qui vivificat mundum, in cujus parte diviniore virtus sive potestas attributorum omnium divinorum Sephirothica consistit: in qua etiam (ut testatur

Agripp. Phil.
occ. lib. 1.

Ezekiel. 3. 7.

Ezekiel) continentur quatuor ventorum vires; est præcipuus & maximè eminentis ille actor, qui diversis suis subdivisis varieformium radiorum emissionibus in & per organa sua stellaria omnes illos occultos effectus inferiores operatur, qui in communium sive vulgarium hominum capacitatis seu intellectus sphaeram cadere nequeunt, utcumque eos hoc vel illo modo sese habere confirmat experientia: ita, ut non sit particularis radius ab illo emissus, qui suum secretum actum seu proprietatem non habeat, haud aliter ab

alio variantem, quam oculari experientia effectus eorum inter se discrepare docemur: Nam, quicquid erat originaliter in secreto Archetypi consilio decretum, illud à generalitate in multas specialitates & à qualibet specialitate in infinita individua seu particularitates fuit effectum seu dispositum; ita, ut ævialis effectus sit imago ideæ æternæ, & mundus temporalis sit ævialis similitudo, atque iterum in mundo temporali seu typico omnis stellaris affigies est exemplar ideæ Angelicæ, atque iterum res elementares sunt umbræ Iconum spiritualium in cœlo. Quare, ut Deus emittit emanationem suam, cujus imago est mundus Angelicus in modorum diversitate, atque respectuum multiplicitate: ita spiritus Angelici sua lumina differentia & distincta ordinibus inferioribus, & quælibet sphaera superior inferioribus effundit, atque ita à stellis, quæ etiam sua lumina sibi invicem per varios aspectus applicant, ea in & supra creaturas gradatim deorsum ad terræ meditullium usque impluuntur: quæ creaturæ ad exemplaria suarum stellarum, sibi invicem, licet invisibiliter, radios tam Sympatheticos quam Antipatheticos ejaculant: Nec revera dubitare debemus, quod radij tales sint concordantes & discordantes in inferioribus, cum in ipso unitatis fonte, à quo omnia emanant, oppositionem proprietatum, videlicet Noluntatem privativam & voluntatem positivam observamus: atque haud aliter credendum est, quam quod materia passiva spiritualis animæ mundi sit subjectum illud, mediante quo & in quo divina illa unitas amantes & positivas, hoc est, Sympatheticas passiones & vivificantes vitæ radios exuberanter effundendo, gaudia & jucunditates cum appetitus materiæ spiritualis complemento excitare solet: ita, ut in radicem suam naturalem, nimirum matrem, Chaos seu tenebrosam abyssum in oblivione jam habeat & in sobolem seu filium lucis per adoptionem convertitur: atque idem in hoc statu videtur participare atque Sympathizare cum aureis illis almæ & vivificantis lucis imbribus, qui à benefici Dei attributis impluuntur & jam omnes illas influentias privativas odio habere & cum pavore evitare incipit, quæ ab attributis Dei severis, infalutiferis & destructivis effunduntur: haud aliter, quam lucem videmus à tenebrarum aspectu abhorreere & sui similis presentia delectari, aut ut vitam mortis & bonum mali sibi contrarij terrore concuti. Hinc ergo provenit, quod filij lucis, qui super spiritum Catholicum illuminatum fundantur sive inferuntur, fugiant & quasi pestem evitent filios tenebrarum, eorumque opera habent in horrore

SECTIONIS SECUNDÆ, LIB. II. Membr. I.

& odio: Atque hujus rei ratio est, quoniam humidus iste creatus spiritus jucunditatem, voluptatem & felicitatem status istius illuminati jam perferens, timet magnopere, ne privativæ tenebrarum emissiones, aut infelix iracundiæ divinæ emanatio, suum lumen acquisitum obfuscarent, vitæque splendorem obtenebrarent, hoc est, ne passionibus suis Sympathizantes, gaudia nimirum seu lætitiâ in tempestates Antipathizantes trahendo pulchras amoris jucundi emanationes à circumferentia ad ejus centrum, atque ita illum de salutari & vivifico illo vitæ & concordie irradiatione privando, nimirum occultatione faciei seu lucidi Dei actus, quem emisit à centro creaturæ ad ejus circumferentiam ad ipsam recreandam & exhilarandam secundum istud Moyfis in persona Iehovæ: abscondam faciem meam ab eis, & evenient eis mala & angustie multæ: & dicet in illo tempore, verè quia Deus non est mecum, invenerunt hæc mala. Et David: Deus abscondens faciem suam à malis, perturbantur, si recipiat in se spiritum suum expirant; emittente verò spiritum suum recreantur bono & vita &c: Atque hoc idem potest tam de Catholico macrocosmico spiritu intelligi, quam de illo microcosmi, atque etiam aliarum creaturarum, quæ omnes habent suas à spiritu macrocosmico origines: Nam quando natura illa divina, quæ Solem cœlestem animat, esset irata pro morte Salvatoris mundi, in momento passionis illius radios suos à circumferentia creaturæ illius nobilissimæ ad ejus centrum contraxit: Unde factum erat, quòd suum lumen & pulchritudinem immediate perdidit & contra communem naturæ consuetudinem & leges instar picis niger & tenebrosus redderetur: ita, ut jucunda illa Sympathia, quam creaturis interioribus atque etiam illis cœlestibus suâ præsentia impertivit, istiusmodi accidente pro aliquo temporis spatio esset in Antipathiam mutata: Hæc ergo erat privativa in corde macrocosmi passio, & quasi ejusdem syncope, cum attributum illud Dei pulcherrimum *Eloah* ab effusione suarum effluventiarum lucidarum per portam pulchram *Tiphareth* pro tempore abstineret. Etiam palpabiles tenebræ, quæ accidebant in Ægypto fuerunt passio in aëre privativa, quæ contrahendo lucis divinæ à circumferentia ad centrum eveniebat. Istiusmodi etiam passionibus minantur Soli, Lunæ & Stellis versus finem mundi: Nam, si mundus esset factus emissionem divinæ emanationis (Spiritu enim Dei cœli sunt luce ornati) sequitur, illius ablatione omnia iterum in statum suum primordiale, hoc est, in tenebras privativas seu planè nihilum & deformitatem conversum iri: Sed productio istiusmodi bonarum & Sympatheticarum passionum à centro ad circumferentiam, atque iterum

Deuter. 31. 17

Psal. 104.

malarum & Antipatheticarum passionum & effectuum, qui vitæ Sympathie repugnant optimè vitalium in homine actionum examinatione detegitur atque explicatur: Nam duæ observantur esse in spiritu humano virtutes activæ, quarum una est voluntaria. Quæ instar principis cujusdam imperatorij videtur actionibus alijs præesse & dominari: haud aliter, quam divinus ille Angelus *Mitatron*. Primò in mundo majori mobili (quod ad voluntatem refertur) præsidere dicitur; & per illum seu mediante illo orbis cœli inferiores illos Elementares circumvolvit. Eodem inquam, modo, primus in fabrica microcosmica motor est mens seu radius divinus seu Verbum, quod (teste Mercurio Trismegisto) est caput animæ humanæ; alia virtus in spiritu vitali est involuntaria, quippe quæ imperatur & gubernatur ad placitum radij intellectuales seu rationalis: Haud aliter, quam spheræ inferiores ad voluntatem primi motoris in primo mobili movere coguntur: ita, ut vitalis in homine actio sit unicus illorum ramorum, qui est involuntarius & haud secus voluntati mentali est subjectus, quam cœlum stellatum, quod est vitæ sedes, utpote in quo Sol, qui est cor mundi suam habet residentiam) cœli empyrei mandatis obedit. Iam verò, ut invenimus, quòd secundum voluntatem divinæ essentiae in regionem cœlestem, & consequenter inferioribus infusam, effluxus seu effectus tam amabiles & delectabiles ad voluptates & jucunditates in creatura excitandas à positiva seu dilatativa unitatis proprietate procedit, quam tristes odibilesque à virtute ejusdem privativa & contractiva, in qua Deus faciem benignitatis suæ avertit à creatura (atque hinc inde cum concupiscibiles seu Sympatheticæ passionibus, tum odibiles & irascibiles seu Antipatheticæ efficiuntur in hoc mundo) ita quidem tam experientiâ, quam observatione Philosophorum & medicorum doctissimorum docemur, actionem vitalem, quæ gubernatur juxta mentem voluntatis superioris, aut dilatatur à dilatativa primi motoris voluntate, cordisque sacrarium aperit ad producendos in spiritu vitali passionibus illas bonas, quæ Sympathizant cum vita & luce, videlicet spem, confidentiam, Amorem, misericordiam & mansuetudinem, aut contrahitur & cordis thalamus claudendo, spiritus in eo in unum congregat, unde in spiritu vitali generantur passionibus malæ ac privativæ, quæ solent cum bonis illis vitæ lætitiâ afficientibus Antipathizare: Ex cordis enim contractione tristitia, curæ, desperatio, timor, odium, ira, furor, verecundia &c: adeò, ut quemadmodum ex passionibus bonis spiritus mediante dilatatione sursum ad fontem lucidum usque respiciebat, & voluptatum ac jucunditatum ejusdem intuitu, mirabili afficiebatur gaudio: ita quidem ex malis, spiritus mediante contra-

contractione, visione lucida privari cogitur, & per consequens aspectum suum solummodo ad terra inferiora & miseriarum vallem habet. Vnde factus est passionum ejusdem tenebrosarum vitæ atque salutis contrariarum particeps. Ex istiusmodi autem harum duarum in microcosmo passionum enucleatione, possumus facillimè colligere rationem earum in mundo majori, cum eadem sit ratio partis & totius: ita etiam passiones mundi majoris, & cætera ab his dependentia possunt facillimè intelligi & discerni ab illis minoris: Exempli gratia: Magnes lapis se habet respectu matris suæ, terræ, ac homo ad Patrem suum mundum integrum: Nam ab Hermete vocatur homo filius mundi: ut ex parte Magnetis Cardanus, Baptista porta, D. Gilbertus cum alijs vocarunt illum terræ filium & Terrellam: Invenimus (inquam) in Magne omnes passiones tam Sympatheticas, quàm Antipatheticas, quæ matrem suam terram afficiunt: Nam habet in se suos polos cum terra: omnesque inconformitates in natura evitat, effugitque ab illo, quod est suæ naturæ contrarium, ut Terra: atque iterum Sympathizat cum eo, quod est sibi in natura simile: Æquinoctium, Coluros, Meridianos ac Tropicos haud aliter, quàm terra sibi vendicat, ac denique non modo

sensum in suo motu arguit, sed etiam quandam in sua actione rationem manifestat: nimirum, in recusando illud, quod est naturæ suæ contrarium & amplectendo atque desiderando id, quod est conditioni atque harmoniæ suæ magis conveniens, uti infra parte istius libri sequenti atque lib. hujus 3. ostendetur clarius. Denique quomodo radius iste mentalis mandata seu influxiones benignitatis & severitatis ab alto emittat, in discursu meo præcedenti explicatur, nimirum, permittendo malos tenebrarum Spiritus Dominari in inferiora, aut adjuvando bonos spiritus ad officia gaudij, voluptatis seu jucunditatis perficienda. Ecce hic totius Sympathiæ & Antipathiæ mysticæ summa & complementum continetur, quæ aliqui ratione profunditatis seu difficultatis in illius inquisitione, solent, idque haud injuriâ, secretò alicui potestatis Angelicæ actui attribuire, quæ est media quædam inter Deum & creaturam virtus. Atque ob istam causam Angelica existentia definitur esse tanquam virtus inter Deum & Naturam media, à qua fiunt operationes in rebus, quas vel natura eorum non faceret, vel sic faceret, quas alij dicunt provenire à potestate occulta, & alij, quia tale.

Reuclin. lib. 3.
de art. Cab.

CAPVT. VI.

Quomodo Harmonia proportionibus probetur, quid sit Sympathia & quid Antipathia.

Diximus in præcedentibus, omnem in Catholico aquæ Elemento alterationem fieri à spiritu illo omnia operante, qui implet cælum & terram, ut pote sine quo existeret nequeunt, unde D. Petrus: Cæli erant prius & terra ex aqua & per aquam consistens Verbo Dei. Probavimus etiam, omnes illas in aquis universalibus alterationes & diversitates ortas esse mediantibus rarefactione & condensatione actu & virtute prædicti spiritus effectis: asseruimus etiam, omnia ista numero, mensurâ & pondere varieformiter; imò verò ratione contraria (sic volente Creatore) fuisse peracta, ut exinde res ab invicem variarent & distinguerentur: Vnde Textus: Gemina fecit Deus omnia, quorum alterum est contrarium alteri, nec quicquam factum est, quod mancum est: Hinc ergo concordia & discordia; hinc Sympathia & Antipathia: Quod omne demonstratione ista musica exactè & ad amissim indicare possumus. Videmus in macrocosmo, universum soni medium esse aërè, ex cujus mensura & proportionem varia, varij eduntur toni seu voces ad invicem vel consonantes vel dissonantes. Quid, obsecro, auribus exquisiti musici discordi in Symphonia to-

no magis ingratum? Quidve consonantiâ magis acceptum? Videmus profecto, tonos à fistula editos secundum proportionem spiritus sive aëris mundani differe solere; ita, ut ab eodem Musici afflatu proferat sonos admodum ab invicem differentes; imò verò & discordantes: Nam si duas fistulas ejusdem dimensionis sonare simul officiamus, quandoque earum voces in debita proportionem convenire, & animum audientis delectare, & nonnunquam more odioso dissentire, dentesque audientium quasi stridere facient. Pariformiter omnes spiritus in creaturis majori vel minori aëre proportionantur, uno semper eodemque vitæ spiritu agente atque operante, haud aliter, quàm in fistulæ activitate videmus: atque ita juxta eorum concordiam vel discordiam, vel conveniunt vel dissentiant ab invicem: haud aliter, ac marculi Pythagorici in substantijs suis corporeis fuerunt proportionati vel disproportionati: Etiam chorda super duo monochorda æqualis magnitudinis extensa, facit sonos vel concordantes vel discordantes, secundum majores vel minores sectiones illius: Exempli gratia.

Vbi chorda A. +. unius monochordi percussa discordiã producet ad sonum chordæ B. +. vel D. +. vel F. +. alterius monochordi: at si A. +. percutiatur in uno, conveniet cū chordæ portione C. +. vel E. +. alterius. Vnde liquet, quodd, quamvis ambæ chordæ sint unius latitudinis, tamen semper respectu illarum vel brevitatis vel longitudinis aër tam proportione, quàm dispositione in rarefactione & condensatione varias observantur super eas edere voces, tam dissonantes, quàm consonantes: nam chorda curtior ejusdem extensionis majori & fortiori sua vibratione attenuat aërem magis & consequenter acutiorem reddit vocem: é regione longior chorda ejusdem extensionis ut +. A. graviorem facit tonum abbreviorem, quoniam aër est in tali mol-

li motu minus rarefactus, & per consequens vox est magis gravis, profunda & quasi suffocata ratione densitatis aëris: Denique sive in gravibus sonis sive in acutis vel mixtis, aëris proportio & pondus est in causa Symphoniz vel antiphoniz mediante actus spiritus in ipso Catholici, quem vel sufflanti fistulam vel pulsanti chordam comparamus, quippe sine quibus vox nec concordans nec discordans redditur in dictis organis. Quibus concludimus, quod medium in quo & per quod spiritus divinus tam Sympatheticæ, quàm Antipatheticæ agit in hoc mundo est aër seu spiritus, qui haud aliter in creaturis agit, quàm aër in fistula vel aliquo alio organo Musico.

LIBRI SECUNDI Membrum ij.

In quo natura Magnetica verè & ad amissim anatomizatur, rationesque actionum Symphoniz & Antipathiz enucleantur.

CAPVT. I.

Author proœmium ad istum suum discursum Magneticum in hoc capite facit, & tum postea ad Chaos opinionem de attractiva corporum magneticorum origine & virtute procedit.

Vobis in membro hujus libri præcedite Sympathiz & Antipathiz principia enucleatè explicui: sed, quoniam non omnibus datum est virtute Theoriz speculationis sola in Thesaurum seu sacrarium Dei abstrusum penetrare, quodd in creaturæ profundo centro continetur; melioris vestrum instructionis & informationis gratia, descendam parumper, & secretum hoc subjectum, quod præ manibus habeo, vulgaribus & ocularibus quibusdam demonstrationibus vobis explanabo: ut ergo magis Methodicè procedere possim, in isto hujus libri membro fundamentum tantummodò præcipuum exponam, super quod conclusiones nonnullas experimentales ædificabo, quibus incredulos, qui huc usque ratione eorum ignorantiz rebelles & obtinati in sua infidelitate erronea extiterunt, ad certiorè & securiorè fidei portum dirigere atque introducere possim. Et quoniam Sympathiz gesta, atque etiam illa Antipathiz in omni re efficiantur virtute & potestate Magnetiva (cujus est tam odibili & irascibili expulsionè resistere)

quàm sibi attractione concupiscibili allicere (uti infra dicetur) necessarium & conveniens existimo, ut cum diligentia, idque oculis Argoicis inquiramus, & intuitu nostri intellectus etiam lynceo in obscurum lapidis Magnetici mylterium introspiciamus, quo securius cum judicio & certiori ingressione nostra in demonstrationem tam arcanæ contemplationis, practicã faciamus: Nam cum secreta operatio tam unguenti armarij, quod ignorantes mundani tanto odio & vituperatione sunt persecuti, quam Mummiz tam corporalis, quàm spiritualis ex hominibus & bestijs extractionis ratio, atque etiam vitalis, infirmæ atque insalubris animalis naturæ in aliquam vegetabilem vel alterius animalis sani naturæ transplantatio, cum modo succceptionis, virtutis & roboris unius animalis & ejusdem in aliud infusionis: Secreta Spiritus plantæ alicujus cum illo hominis aut alterius animalis alligatio: ita, ut quicquid uni evenit, nimirum aut humidum aut siccum aut calidum aut frigidum, de illo etiam participabit & alter. Cum, inquam, istiusmodi

istiusmodi operationes dicantur Magneticæ, quatenus virtutes actuosas Magnetis imitantur; summa ope ac conamine nitatur, ut viam in omnium mysteriorum istorum anatomizatione atque revelatione aperitam, videlicet Spiritualis Theauri Magnetis dissectione faciam, ut hac ratione in formalis interioris aut centralis & essentialis actionis seu virtutis fontem atque fundamenta tam ipsius irascibilis, quam concupiscibilis passionis introspiciam: Nā si subtili rationis nostræ intuitu meatus invisibiles & antra arcana ejusdem invenire, ac tum postea punctum seu essentiam earum essentialium centralem observare ac denique internum cujuslibet actionis causam detegere queamus, facillimum erat cætera superare, cum, quæ externo effectu apparent, similia debent necessariò esse homogenea, hoc est, unius ejusdemque conditionis respectu naturarum suarum interiorum, uti infra latius explicabitur: Sed proh dolor! cur præsumo ego, qui sum Apostolorum minimus, aut saltem ex mille minimis viam sive iter tam periculosum ad insulam illam incognitam, in qua abstrusa magnetis natura in medio scopulorum inaccessibilium & periculo plenorum inhabitat, cum tot Philosophi sapientes super incerta & tempestuosa maria opinionum navi gaverint & erraverint, ac tandem domum revertentes nova de istius rei mysterio tantummodò illa, nimirum de Magnetis existentia & essentia virtutum activarum, quæ ab alijs sunt prædicta, retulerunt atque ita de proprijs nihil omnino habent, præterquam quòd vel externa operatione vel ab aliorum relatione intellexerunt. Deus bone! Quot sunt in isto mundo puppes stultorum plenæ, qui, postquam in eorum studijs & scientijs operam per multos annos, maria imaginationis vanæ ac vix probabilis sulcantes navarunt & in senectate sua ad portum pueritiæ sunt reversi; habentes sua ingenia & intellectum pauperibus fragmentis sive mercantia, de ipse dixit, sive opinionibus aliorum onustum: Sed de centrali istius arcani scientia, nihil habent de proprio, quod dicant Ita, ut nos Christiani, post peregrinationem vitæ & studiorum nostrorum in hoc studiorum nostrorum in hoc mundo, existimemus tandem esse sufficiens asseverare, quòd Aristoteles, Plato, Galenus, Hippocrates vel saltem iste vel ille hoc dixerit, & per consequens, quòd sit ita certum & in infallibile. Cum è regione percipimus, scripturas Philosophiam veriorum & certiorum nos docere, quæ illi Ethnicorum est oppositissima. Istiusmodi ergo studentes mundani optimè hisce verbis ab Apostolo indignantur, quippe, quos narrat esse semper discentes, sed ad scientiam veritatis nunquam pervenientes: Nā, quomodò obsecro est possibile, ut cæci possint cæcos directè ducere? Alij diu na-

vem suam huc atque illuc gubernantes atque ad sedem habitationis virtutum istius lapidis dirigentes, ad insulæ ejus petrosæ limites vix ac ne vix quidem attigerunt; & tamen non sine admirandis historijs seu relationibus ex tali itinere collectis redierunt: Ac in fine inventiones eorum novæ repertæ sunt aded superficiales, ac effectus scrutationis sive inquisitionis eorum frivoli: & tandem totum non nisi conjecturale est probatum. Alij tam longè in eorum inquisitione per stellæ polaris allectameta fuerunt ducti, ut mari glaciali firmiter cum sua puppe in hæserint, nec ulterius progredi potuerint, sed in glaciæ resolutione reversi sunt admirandis imaginationibus de montibus Magneticis & castellis ferreis, etiam per octo supra lunam gradus usque ad sphaeram octavam referti: Imò verò & sunt alij, qui super stellatum illum locū volant. Quibus concipere licet, quomodò Philosophorum quilibet secundum Phantasiæ suæ Chimereæ leges varia non in aëre, sed etiam supra stellas ipsas ad animam magneticam inveniendam imaginètur phantasmata: Sunt nonnulli, qui in ejusdem investigatione à terræ continente non recedunt, sed ipsa inter stellas cœli numerari existimant, quæ solem pro fixo suo centro habent, ut pote, circa quem perpetuò observantur periphericè: Ita, ut ipsam terram habere formam stellarem à forma illa Peripatetica longè discrepantim effingant. Denique quilibet istorum habet suam opinionem ab altero differentem. Vt autem intelligatis, hoc totum esse verum, vobis aliquid novorum ad inquisitionem istiusmodi Magneticam pertinentium, post longam in mari fluctuoso feriosæ contemplationis eorum viam, paucis recitabo. Inter eos aliqui in tali conamine magis alte sapiunt & cœlos videntur pro testibus ad suam assertionem confirmandam invocare; aliqui vela dant usque ad montes Hyperboreos; alij ad Insulas alienas Septentrionales ad fundamentum tanti miraculi detegendum tendunt. Alij spiritus suæ inquisitionis in terræ viscera immergentes, inveniunt, eam esse universam formam stellarem ejusdem. Quidam volunt, more atomice emissionis ex corpore lapidis & rei attractabilis virtutem talem fieri. Sed inter omnes alios ratione præditos, qui in puppi stultorum navigarunt, vix annumerare audeo unum, quippe, qui videtur alteri Grillo esse simillimus, quatenus opinatus est, virtutem Magneticam esse Cacomagicam sive actum Diaboli. Iamque ex illorum, qui spiritu suo ad mysterium istud inveniendum viam fecerunt in cœlum, unus vult, quòd ratio directionis Magnetis ex cauda constellationis ursæ sit colligenda, affirmando, quòd istius stella in ursæ prævalet & domini um possidet super istum lapidem & ab eo transferatur ad ferrum. Hæc est Marsilij Ficini opinio.

SECTIONIS SECUNDÆ LIB. II. Membr. II.

nio. At ego respondeo, rem ita se habere haud posse, quoniam testatur experientia, ferrum ex seipso suis proprijs frui polis æque ac magnetem, & quod vult, debita adaptatione perquirere & suo naturali instinctu se ipsum convertere & dirigere in propriam polorum suorum stationem: In hanc etiam Marsilij ficini opinionem cadit Petrus Peregrinus, qui sequendo regulas fratris Baconis, inquisivit directionem Magneticam ex polis cœli. Etiam Cardanus vult, quod causa immediata variationis virtutum hujus lapidis ex stella in cauda Ursæ existente exurgat. Lucas Gauricus etiam ipsis videtur hac in re astipulari, sed ipse simul addit huic negotio virtutem Saturni & Martis, atque etiam dicit præcipuam in Zodiaco constellationem ad hoc conferentem, & cujus influentijs lapis iste subijcitur, esse virginem. Albertus Magnus concludit, ipsum Magnetem atque etiam ipsum ferrum dirigi ad stellam Polarem, dicitque ipsa haud aliter eam sequi, quàm Herba Heliotropium solem. Bessardus fecit suam de hoc lapride sententiam ab alijs discrepare, quippe existimans, polum Zodiaci esse virtutis Magneticæ fontem. Iterum collegium Conimbricense causam istius rei à parte aliqua cœli non longè à Polo distante. At verò Martinus Cortesius putat, attractivam istam virtutem à loco ultra polos seu cœlos mobiles descendere: Ex alia parte, Gaudentius Merula asseverare videtur Magnetem ferrum ad se trahere ea intentione, ut illud dirigat ad polum Borealem, quoniam ipse est superior ad ferrum ordo, cum constellatione ursæ. Fateor ergo, radios qui dilatantur ad fratres suos captivos redimendos & libertatem ijs reddendam, eosque ad patriam suam dirigendos esse paratissimos & fraterna pietate inclinatos. Sed non possum ego intelligere dicta Merulæ in hoc sensu. Alij putant cœlos in genere esse virtutis istius lapidis originem: Nam Paracelsus ait, esse stellas, quæ existentes plenæ potestatis Magneticæ, ferrum ad se attrahant &c. Atque ista opinio videretur probabilis, quoniam ferrum movet ad suos polos, etiam absente Magnete (ut dictum est) Fernelius videtur hæsitare, cum modò fateatur, causam istius actionis esse abditam, & modò, nempe alibi, facit cœlos istius actionis causas. Scaliger propinquius ad punctum veritatis accedens huic actioni seu virtuti assignat causam quandam cœlestem ei penitus ignotam, asseverando, quòd Magnes terrestris non sit derivatus à globis seu montibus stellaribus, sed ab essentiali potentia seu essentia illa, quæ erat ipsorum fabricatrix, qui gubernat in ea cœli portione, quæ pendet in puncto septentrionali. Atque huic opinioni adhæ-

rere videtur Plato, ut pote, qui agnoscere videtur, essentiam Magneticam esse potestatem divinam. Et profectò bene in hac re loquuntur, sed in sensu tam largo, ut ista eorum assertio bene in se considerata appareat discipulis eorum, quasi ignotum per ignotius: Nam, ita terminis generalibus affirmare possumus, omnia esse à Deo: Sed descendemus jam à cœlesti eorum speculatione, atque ad humilitatem eorum respiciemus, qui magis cauti videntes, & ad proverbium illud verus Noli altum sapere attendentes, magis pronè intuentur, quoniam ad terram solummodo & ipsius effectus respiciunt: Atque istius seriei sunt Fracastorius, qui rationem & causam originalem virtutis Magneticæ attractivæ inquirens, imaginatur, montes Hyperboreos, qui scopulis istius lapidis abundat, ferrea istiusmodi subjecta ad se attrahere. Et hoc istius figmentum videtur quibusdam doctis adeò plausibile & rationi congruum, ut illud tam in eorum scriptis Astronomicis, quam tabulis Geographicis, & mundi descriptionibus & cartis marinis sequantur. Quod quidem nihilominus si esset verum, faciliori attractu naves in mari Boreali transeuntes ad se allicerent. Olaus Magnus, & nonnulli alij, qui ejus sustinent traditionem, volunt vim hujusmodi attractivam provenire ab insulis nonnullis septentrionalibus, quæ tali subjecto magnetico abundant. Sed has eorum Phantasias vento inani committendo ad aliorum procedo hac in re sententias. Lucretius Carus, quidam sectæ Epicureicæ Poëta, videtur somnare, ferri attractionem procedere ab atomorum ex subjecto effluxione: Nam, quemadmodum (inquit ille) juxta Epicureorum opinionem, atomi subtiles ex re qualibet emanant, ita pariter atomi, quasi semina Magnetica à ferro per quandam coitionem ipsius cum Magnete in locum sive spatium interpositum, quod est inter eos, emittuntur, & per unionem aut complicationem corporis utriusque, ferrum attrahitur &c. Huic etiam sententiæ Aphrodiseus, Iohannes Costeus, Plutarchus atque etiam Thomas Aquinas inclinare animadvertuntur: Cùm in rei veritate deberent scire, quòd nulla attractio sit facta per emissionem à centro ad circumferentiam, hoc est, per dilatationem & dissipationem; sed è regione per attractionem & introductionem à circumferentia ad centrum, quemadmodum in syringa videmus, cujus attractione aqua in ejus concavitatem allicitur per ejus linguæ emissionem, à manu movente aqua emittitur, quasi à centro &c. Quare sequitur, emissionem radiorum seu seminum atomicorum ferro non posse esse causam unionis sive motionis ipsius ad lapidem: Sed debet necessariò esse magnes, qui facultatem habet sibi attrahendi radios seu spiritus ex ferro: Nam apparet evidentè, ferrum non attrahere se ipsum ad lapidem, sed ab ip-

ab ip-

ab ipso è centro attrahitur. Thales atque Anaxagoras credunt, Magnetem habere suam in se vitam, quoniam observatur substantiam sibi similem ad se attrahere, haud aliter, quam creaturæ viventes faciunt. Lucretius & Orpheus existimant, sympathiam illam esse inter Magnetem & ferrum, quæ apparet inter mare & forminam, atque in ista eorum opinione haud plurimum videntur aberrare. Averroës, Scaliger, & Cardinalis Cusanus putant ferrum movere ad magnetem, tanquam ad suam originalem matricem. Galenus est opinatus, magnetem propria sua forma substantiali ad se attrahere. At jam opus est, ut accedam ad opinionem socij sive collegæ mei admodum docti D. Gilberti, & pro profunda ejus in naturam magnetis inquisitione famigerabilis. Ipsi est animus, quod vis Magnetica ista sive attractiva in Magnete procedat ab actionibus formalibus, hoc est, ab originalibus & primarijs virtutibus seu vigoribus: concludit enim, magneticam virtutem derivari à peculiari seu singulari forma, ab illa forma seu causa specifica in corporibus mixtis differente, cujus meminerunt Peripatetici: Dicitque, esse quandam formam, quæ est propria globorum stellarium & partium eorum homogenearum sive incorruptarum essentia sive entitas, quam ipse vocat primariam, radicalem & altralem formam, videlicet talem, quæ est in sole, Luna & alijs stellis cœlestibus: Atque etiam dicit, more simili esse stellam in terra, quæ est illa vera magnetica potentia, quæ vocatur actus seu vigor primus, concluditque istam formam non derivari à toto cœlo, affirmatque, influentiâ aut qualitatibus occultis procreari; nec etiam à stella aliqua particulari: Nam virtutes suas Magneticus habet à terra &c. Hæc erat doctissimi mei quondam colle-

gæ de actu magnetico sententia, cujus labores & industriam in diligenti naturæ Magneticæ investigatione, ut non possum haud parum commendare, ita è diverso ratio mihi non permittit, ut speculativæ ipsius hac in re foundationi seu radici penitus consentiam. Quis enim credere potest, terram; multo magis ipsius particularia posse virtutem aliquam radicalem ex se ipsis habere, cum sit evidens, quod tam terra, quam cœlum ex aquis sint prius orta, atque idè, ut cœlum erat ante terram, necessariò sequi debet, formalem terræ virtutem totaliter à cœlo descendere, & per consequens terra non habuit talem proprietatem à se ipsa, sed ab illo spiritu, qui eam creavit, ut infra clarius explicabitur: Inter Philosophos Ethnicos Plato, & ex Christianis Scaliger & Fernelius credunt, causam illius attractionis esse divinam & de desuper, sed quomodo, aut qua ratione descendat, ne expriment quidem: Atque idè, tametsi in generalitate nihil nisi veritatem sint locuti, tamen in verbis taliter expansis nihil in specie videntur exprimere. Concludam jam cum ultima opinione, quæ est omnium maximè inanis & ridiculosa: Franciscus Rucus videtur dubitare de magnetis virtute: Non enim hæsitat existimare, omnes istiusmodi effectus ut pote ultra captum ipsius esse cacomagicos, hoc est, ex impostura & subtili delusione Cacodæmonis sive Diaboli derivatos. Et tamen vir iste est magis tolerabilis, quàm istiusmodi homines scrupulosi, qui audeat asseverare haud crubescunt, actum illum admirabilem in unguento armario esse absolutè Diabolicum & cacomagicum: Nam vir iste non loquitur, ut ipsi determinatè, & sine ultiori dubitationis alea, ut ipsi, sed dubitativè solummodò.

CAPVT. II.

In hoc capite opinio authoris de originali & immediata operatione & virtute primùm more Astrologico, & deinde ratione ex Philosophia sacra deprompta declaratur.

Certus sum vos recordari, quod in præcedentis mei discursus filo in primis declaraverim, ipsum Deum in genere operari omnia in omnibus: Ac tum postea modum explicui, quo illa ipsa unitas in divina essentia sit multiplex in proprietate, secundum multiplicatam voluntatis ipsius sacre. Atque in eo probatur, ipsam esse in proprietate multiplicem, quoniam effectus actionis cujuslibet particularis, qui non sine voluntate ejus in actum reducuntur, sunt in finiti in varietate. Atque ob istam rationem vobis indicavi, quod

uni eidemque essentia sacre decem diversæ in scripturis assignantur denominationes, ac attributa totidem ijs appertinentia; quorum alia emittunt emanationes vivificas, quibus aquæ subtriliatione seu rarefactione erant expansæ, & in cœlos lympidos & perspicuos formatæ: Atque istiusmodi influentiæ sunt illæ, quæ virtute Dei Iah per attributum Hochma implentur, atque etiam, quæ ab Eloah per portam Tiphereth, pulchritudinem & claritatem importantem in globum solis descendunt: Quarum est spiritum mundi

SECTIONIS SECVNDÆ LIB. II. Membr. II.

dilatatione & rarefactione clarificare, atque de tenebris emundare: & istiusmodi influentiæ officium est procedere in evocando spiritus à centro ad circumferentiam. Ac è contrario sunt quædam alia Dei attributa, quæ radios attractionis & contractionis emittunt, cujusmodi sunt Binah, seu prudentia, quæ effundit influentias suas in spheram Saturni: Mediantibus ergo istis, spiritus Dei in sua prudentia ligavit & suspendit coelos, quali annulos catenæ aureæ ad invicem, & sustinuit Elementi Catholici orbes in suis destinatis locis, & contraxit grossiorem aquarum portionem à circumferentia centrum versus, atque eam more grosso & tenebroso ibidem confirmavit & fixit: Ira, ut proprietatis attractivæ, contractivæ & retentivæ fons sit Binah, cujus præsidens est nomen Dei Elohim, quod propter rationes vobis in superioribus relatas, est proprietatis septentrionalis caput, ac per consequens frigoris, siccitatis, opacitatis, congelationis, incrustationis & requietis, quæ in centro versatur, ut pote, quod est terminus ad quem motus à circumferentia fit, quas omnes proprietates à spherâ Saturni præcipuè recipiunt. Et propter istam rationem virtus centralis, quæ est in visceribus terræ, attrahit & allicit ad punctum istud naturaliter omni-gravia, quæ, quando ad centrum terræ usque pertingunt, ulterius penetrare nequeunt: Nam est ad centram istam metam, quod attributum Binah à nomine Dei Elohim animum collimat, & divinitas illa, quæ terræ centrum inhabitat, est sacra illa essentia, quæ sub nomine & proprietate Elohim existit receptaculum immediatum, cujus emanationis est ordo Angelicus Thronorum, cujus est (testibus Rabbinis Cabalisticis) spectare ad terram & aquas grossas atque compactas, & arca hujusmodi effluxiorum Thesauraria in cœlo stellato est globus Saturni, cujus ob istam rationem proprietas est frigida & sicca, contractiva, astrictiva & retentiva: Quippe cujus radij in effectu est contrahere ad centrum. Atque ista influentia est præcipua in ventis Borealibus dominantibus, qui venti sunt frigidi, sicci, contractivi, congelativi, estque planeta iste, qui administrare solet virtutem stellæ Polari, ab Ægyptiis Al-rucakba dictæ, ut pote, cui assignantur ab Astrologis naturæ Saturni & veneris: Ac propter hanc causam, est principalis adjutrix & assistens in executione non modo effectuum attractivorum Elohim, & per consequens induit naturam Saturni, qui influentijs & effectibus Boreali-bus Elohim seu Binah abundat, sed etiam participat de natura veneris, quæ est facultatis concupiscibilis domina: Atque ista de causa facit naturalem coitionem,

hoc est, appetit & attrahit ad se seu in centrum Saturninum suum simile, voluptuoso quodam desiderio & delectatione: Haud aliter, quàm foemina appetit virum, seu materia foemina formæ masculinæ avidè inhiat. Hæc ergo est ratio, quod terra ad se attrahit effigies illas formales, quæ de cœlo descendunt, quas tanquam spermata desiderabilia non sine magna voluptate abscondit in sua matrice seu visceribus. Nam cœlum à veris Cabalisticis & Philosophis dicitur masculus, ad terram, quam pro cœli foemina habent. Quare non possum non consentire cum Lucæ Gaurici opinione, quæ est, quod stella in cauda ursæ majoris sit præses & Dominus ac vivificator Magnetis: Atque etiam, quod Saturnus sit Planeta, qui ei in hoc negotio adjungitur: Ac denique quod habeat præcipuam relationem ad constellationem Virginis in Zodiaco, quippe, quod signum eandem habet cum stella Polari longitudinem: Atque etiam, quoniam ipsa est pariter cum stella illa naturæ terrestris, stipticæ, attractivæ & retentivæ, atque etiam de conditione Saturni & veneris: Omnes hæc, inquam, rationes fortissimæ fuerunt motrices, quod hæc sint præcipuè cœlestes in dispositione Boreali in mundo inferiori agentes, & per consequens in attractivo Borealis terræ & Terrellæ poli motu & cujuslibet particularis ejusdem. Attamen hoc ego addo, quod, cùm influentia à Binah emittitur per Thronos, necesse habemus credere, prius per cœlum octavum transire, atque ibi vasa nonnulla eligere magis apta ad portionem Thesauri sui recondendam: Cujusmodi in Zodiaco sunt Virgo, Capricornus, Taurus, uti ab eorum effectibus comprobatum est ab Astrologis: Vnde signa dicuntur terrestria, quippe conditione frigida sicca, stiptica, attractiva, coagulantia & incrustantia: Verùm extra Zodiaci margines elegit pro summo sacrario influentiarum suarum in hoc cœlo constellationem ursæ majoris, cujus maxima virtus & potestas est stella illa emittens in ejus cauda, quæ idè pollet & excellit omnes alias constellationes in effectu & mandatorum frigidorum, contrahentium & congelantium proprietatis Elohim executione, quoniam à calore & præsentia solari est remotior, & per consequens in facultate & vigore suo naturali efficacior & robustior. Hinc ergo est, ut ventus Borealis influentijs istius stellæ animatus, mundum Borealem frigore, gelu, glacie, nivibus & grandine afficiat: Quod autem facit tale, est magis tale: At stella ista suo influxu & spiraculo contrahit, congelat, coagulat, inspissat, retinet

tinēt & ligat; Quid ni ergo pariter non agat cum corpore terreno suis influentijs subjecto? At cæteræ constellationes hoc idem præstare nequeunt, quia earum qualitas propinquiori solis præsentia moderatur, atque etiam contractiva earum virtus à planetarum & signorum humidorum intuitu relaxatur. Et tamen consensus Saturni cum ista stella in eo evidenter declaratur; Quia dum ipse in cælo Dominium habet, existente ipso in Capricorno, vel virgine, stella ista polaris suos effectus gelidos potenter (idque præcipuè Hyemali tempore) declarabit: Nam rebellior erit glacies, frigidior reddetur aer, & cum mundanis, arboribus nempe & animalibus inclementer aget. Vnde evidens est, Saturnum commercium quàm propinquum cum stella ista habere. Procedo igitur de desuper ad terræ centrum in hunc modum, stella Polaris emittit in partibus Polaribus vehèmenter suas influentias, ac præcipuè corporibus ei subjectis, & Saturnus atque triplicitas Zodiaci terreæ, communiter in inferiora influentias effundit suas cum stella polari convenientes; sed cum majori moderatione respectu propinquitatis aliorum planetarum eorum virtutibus oppugnantium, quas omnes à Binah seu Elohim radicaliter acceperunt. Hæ omnes stellæ intermediæ huic extremæ nimirum polari in facultatis suæ Borealis & attractivæ executione assistunt, eamque ad illud opus peragendum fortificant: Nam assistentiâ eorum, venti Boreales redduntur robustiores & magis violenti, quibus spiritus mundi vehementiùs contrahitur in nives, glacies, pruinas &c. Rerum calores à circumferentia ad centrum alliciuntur & res antea vivæ, jam quasi mortuæ sunt. Quibus addiscere possumus terram non fuisse prius nisi aquam tenuem, quæ tam postea spiritu Elohim in substantiam densam & terream per contractionem & coagulationem convertebatur. Vnde fit, ut tam diu, quàm sit terra, sit habitura in se dispositionem spiritus Elohim, mediante quo in terream effigiem per viam congelationis erat facta: Nam virtute Elohim Ruach terra arida apparebat extra aquas tam bene, quàm cælum, ut testantur Moyses & D. Petrus: Imò verò mediante spiritu ipsius, omne cælum & quælibet sphaera elementalis ad invicem vinculis quasi firmis colligantur: Ita, ut quemadmodum proprietate nominis Iah (benignitatem Elich quasi omnium rerum patrem significantis) per attributum Hochma descendente, aquæ generales sive spiritus mundanus erat illuminatus atque animatus: Ita etiam illæ aquæ sic animatæ, erant in regiones seu sphaeras distinctas divisæ & ad invicem more pacifico ligatæ per virtutem Binah seu emanationem vel proprietatem retentivam E-

lohim: Vnde David: Verbo Domini firmati sunt cœli & spiritu ab ore eius omnis virtus. Propter hunc respectum in omni separativo opere creationis & informationis, non modò simplicium cœlorum & Elementorum, verùm etiam creaturarum ex ambobus compositarum, nomen Elohim erat semper à Moysè pronuntiatum, nimirum, quando tenebræ essent absorptæ & contractione separatæ ab aquis lympidis: cum grossæ & inferiores aquæ essent distractæ contractione à superioribus, cum tenuiores cœli per inspissationem distinguerentur à spissioribus Elementis, quando terra arida esset per frigoris coagulationem in centrum totius fabricæ contracta, quando densior Ætheris portio in globum seu corpus stellæ coagulabatur, cum elementa essent in corpus compositum coagulatione compacta: Totum, inquam, hoc erat opus divini Elohim, qui, ut sacraria condensatione conderet, ad aliorum attributorum Dei influentias seu Thesaurus recondendos, ita quidem orbem Saturni erraticum

STELLA POLARIS.

Virgo Zodiaci

atque illas fixas Aluckabæ & virginus & aliorum fixorum syderum ordinavit ad suos proprios Thesaurus reservandos: Et quoniam constellatio Virginis est ita disposita in Zodiaco, ut omnis ipsius virtus quasi à pyramidis basi in stellam Polarem quasi ejus conum contrahatur, Idèd apparet, vim virginis multum conferre ad gelidos & contractivos stellæ polaris effectus producendos. Atque hæ duæ fixæ constellationes à Deo constituuntur principales, ad Saturno in suis negotijs interveniendum ministri, qui simul atque strictum cum venere commercium habent: Vnde tanto desiderio concupiscibili in attractivis suis facultatibus sunt præditæ, uti in Magnete & ferro videre licet. Atque hinc est, quòd Astrologi hisce duabus unam eandemque naturam mixtam, nimirum Saturni & veneris assignarunt: Quoniam experientiâ perceperunt, ipsas eundem in proprietate actum præstare: Verùm illa polaris, est Virgine longè in sua activitate efficacior, majusque in inferiora dominium habet & præcipuè in eas cteaturas, quæ ejus dominio, ab origine, Deo sic volente, sunt subditi, cujusmodi præcipuè sunt Magnes & ferrum. Quare, ut sit certum (juxta Philosophorum

2. Pet. 3.

1. Pet. 3. 6.

B b 3

& Ca-

& Cabalistarum sententiam) superiora regere inferiora, adè, ut sicut fit inferius, sic prius factum erat superius: Ita quidem necessarid sequitur, quòd polus Borealis in aère seu sublunari elemento assignetur septentrioni, consequenter operetur per ventum Borealem, & in aqua effectus ipsius character est mare glaciale, & in terra expressè explicatur & manifestatur per punctum Borealem Magnetis seu Terrellæ, quæ omnia per contractivas, retentivas, frigiditas & siccitas istiusmodi constillationum naturas animantur & ad effectus tales producendos exagitantur: Quemadmodum iterum hæc habent illam potestatem, quam in aërem, in aquas, & in terram exercent, à Thronis Angelicis, qui radicaliter eam à fonte Elohim Ruach per attributum Binah, qui solet coagulare & inspissare mediante contractione & centrali attractione effectuum rarefactorum à rarefacta, & transparente, rara & lucida forma in spissam, opacam & ponderosam existentiam: Quemadmodum in pruina, nive, glacie & grandine, operante actu septentrionali seu proprietate verbi Elohim manifestatur. Vnde Psalmista regius: Emittit nives sicut lanam & pruinas sicut cineres dispergit, deficit gelu tanquam frusta, coram frigore & ejus quis consistet? Liquet igitur, esse contractivum & coagulantem Iehovæ actum in proprietate sui nominis Elohim, qui immediatè res istas, mediantibus organis suis Borealibus, primùm Angelicis, deinde stellaribus per angelica, utpote Angelicis animatis, ac denique ventolis & Elementalibus, qui animantur ab influentijs stellaribus, & angelis inferioribus ducuntur; adeo, ut essentia omnium centraliter agens, non sit nisi unica in Deo Iehovæ, & ab eo; qui est in essentia unicus & exprimitur solummodò per essentiale nomen Iehovæ, at respectu varietatis proprietatum in plurimos distribuitur ramos, juxta voluntatem variam unius essentia divina: Atque quilibet ramus illuminans se ipsum in plurimos surculos formales sive radios varios dividit, atque hi in infinitas actiones non differentes à capitalis sive radicalis emanationis proprietate: Exempli gratia: Influentia ab Elohim descendens in sphaeram Saturni cadit, sub cujus dominio sunt infinita creatura: Nimirum illæ, quæ à prima earum creatione subjiciuntur ipsius influentijs, quemadmodum sunt res omnes, quæ terrestris imbuuntur conditione, videlicet frigida, sicca, stiptica, attractiva, retentiva &c. Sed istam Cabalisticam & Astrologicam probationis semitam relinquendo, descendam jam ad talia testimonia, quæ sacra Philosophia mihi concessit.

In præcedentibus retuli, æternam unitatem, in essentia sempiternè una se ipsam per proprietatem in Triunitatem dividendam sive transformantem idealiter effor-

masse seu descripsisse mundum Archetypum seu internum, secundum cujus exemplar tum postea mundum typicum sive externum explicitè delineavit atque fabricavit: Vnde necesse est sequatur, quòd, si mundus typicus sive naturalis esset ad imaginem Idææ mundi interni sive mentalis; tunc quæ partes & proprietates in hoc mundo capacitati nostræ manifestantur, fuerunt etiam eadem in Archetypo: Nam, quod facit tale, est magis tale. Non erat domus aliqua, quam præterdit Architector fabricare, quæ non erat prius idealiter in animo conditoris delineata, ac tum postea super chartam depicta, ac demum realiter ex lapidibus seu lateribus & ligno ædificata. Ita etiam fatetur David, se habuisse templum, quod tum postea Salomon construxit, idealiter digito Dei depictum: Iam verò cum Deus in secreto suo consilio in hunc modum delineasset & ordinasset mundum Idealem in se ipso, ut istum mundum spiritualement explicitè & realiter sensui humano compararet, emisit se ipsum ex se ipso, nullà interim divisione essentia ipsius facta in forma æternæ emanationis, (quæ dicta erat ipsius imago & sapientia) qua mediante mundus iste generalis cum qualibet ipsius particula ad effigiem, seu exemplar ideale, quod erat in ipso, est fabricatus: quod cum ita sit, & cum divina essentia non possit ullo respectu in partes dividi, utcunque in proprietate videtur variare, sequitur, quòd quilibet radius particularis, qui varieformiter à Catholica ista emanatione ad rerum variarum creationem emittitur, sit unica, indivisibilis cum emanatione radicali essentia. Atque hinc dicitur ab Apostolo & Salomone, implere omnia, & esse omnia in omnibus & existere incorruptibiliter in omni re, & implere orbem terrarum. Progredior itaque hoc modo: Si mundus creatus habeat suam effigiem & sua membra ac omnes particulares suas proprietates à formali & vivificante mundo, qui erat idealiter delineatus seu descriptus in ista divina & omnia informante & creante emanatione seu spiritu sapientia; tunc consequenter omnia membra, proprietates & naturas istius mundi esse graphicè & admirabiliter descriptas in mundo supernaturali, eo nihilominus manente uno & eadem in essentia: Atque idè, ut in eo Catholica imago mundi æterni continetur, ita quilibet radius sive irradiatio, quæ exit indivisibiliter ab eo, continet in se figuram hujus mundi. Atque ob istam causam Philosophi sapientes dixerunt, quamlibet creaturam proportionem quandam mundi majoris possidere, per quam facta est in se parvulus mundus, quemadmodum infra clariùs ab exemplo Magnetis demonstrabitur. Atque iterum homo dicitur omnis creatura, quatenus participat de omnibus, ita ut anima ejus traditur esse ad imaginem sapientia facta, omnium-

Alkindus cap.
de radijs.

omniumque in se gerere similitudinem ac ided alibi vocatur omnium similitudo. Atque ratio est, quoniam mens in homine non est nisi una unitas, atque hinc alibi definitur esse quædam divina atque individua substantia. Alkindus more Astrologico sic discurret: Si alicui datum esse totam conditionem cœlestis harmoniæ comprehendere, mundum elementorum cum singulis suis contentis in quocunque loco & quocunque tempore plene cognosceret, tanquam causatum per causas: Si etiam aliquam rem hujus mundi in tota sua conditione cognosceret, cœlestis harmoniæ conditio ipsum non lateret, sed etiam causam tanquam per effectum suum comprehenderet: Omnis enim res, quantumcunque modica in mundo elementorum agens, totius cœlestis Harmoniæ est effectus: Hæc ille. Quibus verbis vir iste profundè in mysterijs naturæ versatus videtur asseverare, quod, ut est ab unitate in multitudinem descensus, ita quidem illa multitudo explicita est complicitè in unitate radicali, ut etiam unitas ista omnem multitudinem implet. Hac ratione unitas seu 1. est in 2. & 2. in 3. & 3. in 4. & 4. in 5. &c. & tamen illa unitas, quæ est principium, est etiã & finis & medium & omne in omni cujuslibet numeri. Ad hunc modum lux informat Angelicam creaturam, Angelica stellarem & stellaris Elementalem, & Elementalibus compositam: At semper non est nisi unica & indivisibilis lux, quæ centraliter agit & operatur in his omnibus: Quare aperiatur creatura composita & inspiciantur Elementa, dividantur ea à puro, & inveniemus naturam stellarem sive quintam essentiam: Ac si ista substantia stellaris aperiatur, concipiemus subtilem illam alteritatem naturæ Angelicæ, in qua consistit divinus actus aut radius immediatus à Deo. In hoc ergo opere concurrat separatio prioris aspectus sensibilis à posteriori intuitu intellectuali: Ita, ut observare queatis, quomodò omnia sint in re qualibet, & res qualibet in re omni. Atque hinc Hermes Mysticè non secundum sensum communem loquendo, ait: Qui fornacena cum vase nostro construit, novum mundum conflat. Sed quid pluribus opus est verbis, cum hoc totum demonstratione oculari verum reperiamus: Scimus enim Magnetem non esse, nisi terræ generalis portiunculam, & tamen in se comprehendit omnes cœli & telluris circulos cum utrisque polis eorum, imo verò & illam ipsissimam naturam in omni respectu inter ambos polos & circulos, quos terra generalis habet, unde à quibusdam Terella, quasi minima terra dicitur: atque ita etiam tota terra potest nuncupari parvus mundus, quatenus in se habet duos polos, circulos atque etiam astrales & elementares naturas magni mundi non aliter, quàm magnus mundus in his omnibus respectibus repræ-

sentat Archetypum, qui delineatur intellectualiter, in omnia operante spiritu sapientiæ seu sacra emanatione: Imò certè, ut nos adhuc profundius in nostra diminutiva inquisitione immergamus, si portio ex virga ferrea, quæ naturaliter respicit septentrionem & Meridiem rumpatur, illa parvula portio habebit pariter respectum ad septentrionem & Meridiem cum suo integro, & per consequens, ejus circulos non aliter, quàm ejus totum possidebit: & nihilominus ipsa virga observabit Septentrionem & Meridiem, ut antea. Hoc idem invenietur in Magnete, uti inferius declarabitur.

Sed, ut propinquius adhuc ad istius Mysterij explicationem accedatis, intelligendum est, æternam istam irradiationem esse essentialem & spirituales radices, ex qua mundus magnus in genere, ac tum postea omnis res particularis in eo fuit in suo genere formata ac figurata; primum, secundum generales decem emanationes divinas & eorum proprietates, quas Philosophi Ethnici quodammodo referre videntur ad decem sua prædicamenta: Deinde secundum species suas subalternas multorum graduum, & ordinum dignitatis, quæ omnia tum postea erant factæ manifestæ, per infinita individua, quæ juxta diversos illos multiplicis voluntatis Dei radios, quos ista æterna & radicalis emanatio ijs effundebat, ex suis generibus producebant; qui omnes radij particulares, sive majores sive minores, cum non essent separati in essentia ab universali emanatione seu spiritu sapientiæ, qui omnia fecit & qui est radix eorum, sunt virtus lapidis illius Angularis spiritualis, super quem omnis creatura tam generalis, quàm particularis formaliter ac essentialiter consistit & superædificatur. Atque iste lapis Angularis est illa maximè interna & centralis essentia in omni re, quæ, ut vitam ei impertit, ita quidem est omne in omni illius rei, quam in actuat & vivere facit: Atque ided anima, cujus centrum est iste lapis Angularis, dicitur esse in toto & in qualibet parte. Sed desinam jam loqui de activitate istius essentia in alijs creaturis, ut solummodò in subjecto nostro, quod est terra & progenies ipsius, inter quas Magnes Fœmininus & ferrum masculinum præcipuè numeramus. Philosophia vera & sacra nos docet, quod globus seu massa ponderosa telluris ab isto lapide angulari sustineatur, & per consequens in se habet multiformes suas virtutes ab ipso. Vbinam eras (ait Iehova) quando fundebam terram? Quis disposuit mensuras ejus, aut quis extendit super eam lineam? Super quo bases ejus sunt defixæ? Aut quis jecit lapidem ejus Angularem? Ecce hic divinæ Philosophiæ axioma ab ipso creatore propositum Proh Deum! Quàm indignæ sunt Peripateticorum de admirabili terræ structura opiniones re-

rob. 38.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. II.

Colof. 2.8.

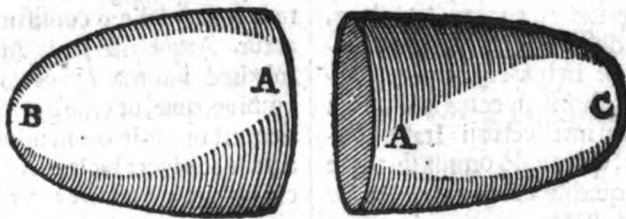
Ipectu rudimentorum & doctrinæ divini istius oraculi, quæ fundatur super lapidem Angularem Iesum Christum: Et propter istam rationem merito nos monet Apostolus, ut caveamus, ne à Philosophia & vana fallacia decipiamur, quæ est secundum traditionem hominum & juxta Elementa istius mundi & non secundum Christum, in quo habitat plenitudo divinitatis corporaliter, qui est caput omnium principalitatum & potestatum &c. Vbi innuere videtur, Christum, qui est verbum & æterna & omnia creans Dei sapientia, esse emanationem illam Catholicam, quæ erat radix in primis naturæ Angelicæ, quam organum primum fecit: Ac tum postea omnia inferiora mediantibus organis suis Angelicis fecit per communicationem radiorum vitæ cū ijs, qui non differunt ab ea essentia, nec dividi possunt ab ejus fonte, qui idem dicitur implere omnia: Christus (ait Textus) implet omnia; atque alibi: Esse omnia in omnibus: & quod portat omnia verbo virtutis suæ: Ipse fundavit terram, & opera manuum suarum erant cœli &c. Hic ergo erat, spiritus ille Ruach Elohim, qui in creatione coagulando separavit subtile à spisso, fecitque, ut massa urida compareret ex aquis, eamque in altum vexit, & virtute suæ essentiæ vivifica super nihilum sustinuit. Quare evidens est, istum sapientiæ æternæ spiritum fuisse lapidem illum Angularem spirituales, super quem terræ moles, & quælibet ejusdem particula diversa ab initio statuminaretur & in hunc usque diem fixa & strabilis permaneret: Quippe, super quem, quasi securissimam suam foundationem residet: Vnde sat liquido declaratur, quod, cū spiritus iste im-

Hebr. I.

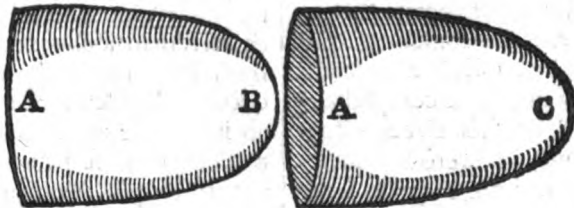
cap. I.

pleat orbem terrarum, ipse quamlibet ejusdem particulam plus minusve virtute diversa & distincta, quasi dono ijs ab ipso distributo induit. Quam ob rem, ut nulla virtus essentialis, quæ ab eo derivatur potest ab illo separari, ita quælibet terræ particula magis vel minus proprietate totius imbui debet, cū ejus totum movetur super unam lineam sive axin spirituales: Ut verba prædicta Iehovæ important, quæ biforini proprietate secundum naturam duorum contrariorum principiorum, antea deferiptorum, ab una unitate divina procedentium differt, nimirum ab ejus Noluntate seu privativa & contractiva natura: Nam operatur per privativam, contractivam, frigidam & congelantem suam dispositionem, quæ magis vel minus augetur aut diminuitur secundum quod vel propinquior vel remotior est à polis, videlicet Boreali & Meridionali; & ab ejus voluntate seu positiva, dilatativa & dissolvente natura, ut pote, qui quasi sol centralis, spiritualis à medio puncto suæ axis emittit radios suos ad circumferentiam: Haud aliter, ac sol cœlestis & æternus ejus agens, qui idem est cum illo terreno, radios suos ab Æquinoctio ejaculat, quod est circumferentia ad medium & centram punctum in axe terrestri ad polos ejusdem; sed propinquius ad polos, quam ad Tropicos, cujuslibet hæmisphærij limites non accedit. Atque hæc est ratio illius Antipathæ, quæ observatur esse tam in ferro, quam in magnete: Nam, si in primo ordine Magnetem exacte in medio seu loco æquinoctialis inter duos ejus polos, nimirum punctum lineæ æquinoctialis sic divideris.

Vide lib. I. cap. 5. Gilberti de Magnete pro hoc experimento.

Ac tum postea partem mediam Hæmisphærij Borealis C. A. ad polum australem B, applicueris in hunc modum.

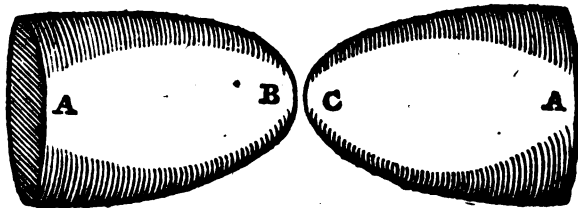
Partes istæ ita conjunctæ à se abhorrebunt, & quasi sensu naturali præditæ ab invicem effugient, & à tali conjunctione declinabunt: Quippe, quarum medietatum in tali positione naturæ sunt admodum adversæ: Quoniã A. est sedes Æquinoctialis lineæ & per consequens proprietatis rare-

factivæ & dilatantis, & alterius Hæmisphærij B. est locus Poli, qui est sedes naturalis contractionis & attractionis: Quorum locorum ille, est sedes naturalis caloris, & hic frigoris: Vnde ille dilatatione sui solis rarefaciendo expellit à centro ad circumferentiam; hic contractione radio-

rum

rum sui solis inspissando attrahit & contrahit à circumferentia ad centrum, ibique attractum retinet & quiescere facit. E regione sympathia in Magnete & ferro apparet, quando simile tam ordine, quam conditione naturali applicatur suo simili: Nam si offeratur pars Hæmispærj Mag-

netis unius, ad illam alterius, mirificè videbunt ambo gaudere: Nam subito se mutuo amplectentur: & adinvicem unientur. Porro continuatione axis spiritualis alis, unus polus applicatus ad alium, attrahet ad se hæmispærj alterius, atque ita ambo poli unionem facient hoc modo.

Vbi Polus Borealis C. naturali amore videtur osculari B. & B. pari læticia & amore recipere C. Quibus quilibet sibi constans speculator discernere potest, rationem sympathia & Antipathia atque etiam attractionis & dilatationis in qualibet creatura, & quomodo res quælibet naturali quodam instinctu iuclinet, ad suum in proprietate & ordine simile; atque è diverso naturaliter declinat & fugit à suo contrario: Cum contraria ista proprietates ab oppositis actibus in una radicali essentia procedant, quemadmodum immediate experimento magis particulari & familiari explicabo.

Ex instrumento meo experimentali, quod Philosophici istius mei discursus sectionis primæ libro primo descripsi, observare potestis, duos punctos duobus mundi, polis correspondentes, videlicet matratij seu vitri caput, quod repræsentat polum Borealem, & aqua in parte eiusdem inferiori, quam ad polum Meridionalem refero: Aër inter hæc duo extrema interpositus spatiofo mundi cælo seu spiritui sublunari comparo, in cuius medietate videlicet 1. linea æquinoctialis secatur vel transit; ut pote, quæ exactum suum situm habet inter duos polos. Invenimus semper, quodd, quando aër in summitate seu capite vitri inclusus sit magis frigidus, nempe, cum status Boreales in mundum emittuntur, ipse erit magis contractus atque in spissatus, ac consequenter ad motum suæ contractionis exuget ad se vel elevabit, in altum aquam inferiorem. Quo quidem concipere fas erit, rationem attractivæ naturæ non modò in ventis Septentrionalibus, verùm etiam in Magnete & omnibus alijs rebus quæ per contractionem aëris seu spiritus attrahunt & sugunt ad se; & consequenter, quodd habeant illam proprietatem à potestate spiritus divini, qui mediantibus organis suis Angelicis spirat à septentrione. His etiam manifestatur ratio, cur unus polus alliciat ad se & attrahatur ab altero in Magnete, nimirum, propter continuationem axis spiritualis, qui efficitur & constat ab uno lapide Angulari sive essentiali

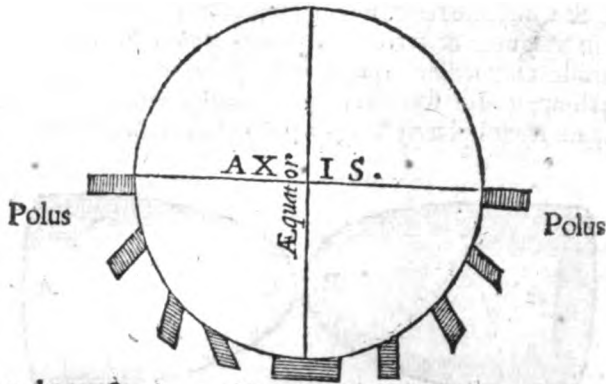
& centrali spiritu, uti dictum est, tametsi ex duplici conditione opposita disposito, qui etiam secundum multiformem graduum diuersitatem operatur: Vnde dixit Salomon, spiritum illum esse simplicem seu unicum, hoc est, respectu divinæ suæ naturæ, & multiplicem, hoc est, quatenus operatur juxta modum multiplicem: Nam, ut operatur circa axis polos, sibi virtute frigoris loci atque siccitatis attrahendo & affluendo, ita juxta Æquinoctium & movendo gradatim à polis ad illud millies in proportione, plus minusve in dilatatione variatur, ratione multiplicium graduum caloris, quem sol ista centralis aëri impertit: Atque hoc non solummodò in vitro seu instrumento nostro experimentali demonstratur, quatenus in venimus, quodd magis sol coelestis cum divino isto agente centrali nobis appropinquat, eò magis aër extraneum, eorum calore dilatatum, dilatare etiam aërem, in collo & capite instrumenti contentum: Cujus dilatatione & rarefactione aqua frigore antea elevata jam præcipitatur; ac si quis diceret, calorem repellere jam frigus hyemis, quæ introivit per imbres & pluvias à meridie in proprium suum hæmispærj missas. Quare ut natura poli frigidi est attrahere & allicere sibi per condensationem (quodd quidem mediante condensatione sive facultate Saturnina perficitur) ita quidem naturæ calidæ æquinoctij cum partibus ei adjacentibus est, suum, oppositum expellere per dilatationem, quæ efficitur mediante calore rarefaciente. Atque ista est causa (ut in prædictis est demonstratū) quodd lapidis Magnetici æquinoctium sit in inclinatione sua naturali, ut cum polis jungatur, tam ad versum, atque è diverso poli abhorrent ab Æquinoctijs. Etiam hæc est ratio, quodd in polo dicti lapidis sit tanta attrahendi & ad se alliciendi potestas, & quodd stylum ferri more perpendiculari hoc est ad angulos rectos ad se attrahat: At quodd propinquius acus, ferrum seu filum ferreum erit ad locum Æquatoris applicatum, eò obliquior erit ejus coitio seu conjunctio cum lapide: Ita, ut quando applicetur directè super

Sap. 7.

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB. II. Memb. II.

æquinoctium lapidis, omni angulari con- | trem quasi jacebit in loco illo : Vti videre
tactu privabitur; nam pronus & super ven- | licet in sequenti ista demonstratione.

Pro descrip-
tione & ex-
plicatione hu-
jus V. Gilber-
tum. 2. cap. 6.
de Magnete.

Sed, quoniam demonstrationes istius-
modi videntur vulgaribus nimis intricatae
& obscurae: Quippe, qui sunt Solis centra-
lis, quem Philosophi vocant Archæum, natu-
ræ ignari: Ac etiam difficile erit ipsis,
quid sit terræ axis, quidve poli concipere:
Atque iterum, quia Magnetis usus & spe-
culi instrumenti praxis pluribus est peni-
tus incognita: Procedam ego ad quandam
probatationis atque hujus rei applicationis
speciem, quæ cujuslibet hominum condi-
tionis familiaris est.

Non potest negari, quin homo atque
etiam omnes aliæ creaturæ tam vegetabi-
les, quàm animales sint compositæ ex ani-
ma vivente, quæ est earum internû, & cor-
pore, quod est eis externû, hoc idem est de
terra etiam judicandû: Quoniam ipsa spi-
ritum internum habet, mediante quo ope-
ratur diversè. Atque iterum, ut nullum est
animal vel vegetabile, quod sine aëre exi-
stere potest, ut pote quo mediante res quæ-
libet existit, & per inspirationem vivit: nã
istius mediij vehiculo influentia cœlestis
ipsis introducitur: Ita quidem Elementum
aëreum mediantibus suis influentijs nutrit
spiritum internum terræ. Nam aër de de-
super conducit, influxus cœlestes in corpus
terrestre, quod est mineralium atque vege-
tabilium matrix. Vobis in præcedentibus
recitavi, omnia inferiora cum suis operati-
onibus, esse typos & similitudines rerum
superiorum, & Deum animare Angelos, &
Angelos informare stellas, & dæmones seu
Intelligentias stellares seu Olympicas in-
fluentias suas emittere in ventos, & ventos
animare Elementum aëris Catholicû qua-
driformiter, hoc est, secundum naturâ qua-
tuor ventorum, quæ quidem quadriformis
informatio, dat sive assignat nomē quatuor
Elementis: Et quamvis in aëre Catholico
non sit nisi unica substantia in essentia, ta-
men illa variatur in natura sua, secundum
quadriformem conditionem juxta volun-
tatem & proprietatem spiritus illius unici,
qui est solus actor seu agens sufficiens in
istiusmodi metamorphosi seu Proteotica
transformatione ab una natura seu forma
in aliam: Vt cunque in isto negotio organis
sive vehiculis tam Angelicis, quàm stellari-
bus utitur, sic enim dicitur vehi & quasi æ

quitare super Cherubin & volere super alas
venti: Ob istam rationem Propheta dixit.
Veni, ô spiritus, à quatuor ventis & inspira-
super interfectos istos, ut vivant: non dixit,
venite, sed veni spiritus. Quibus arguere
videbatur, esse unicûm & non plures spiri-
tus, qui fiat essentialiter à quatuor ventis, &
per consequens, istum spiritum in essentia
esse tantûm unicâ rem, tametsi sit quadri-
formis respectu suæ proprietatis; & quod,
ut in isto spiritu Archetypico, totus mun-
dus erat Idealiter in polos & alias portiones
natura differentes circulis spiritualibus di-
visus. Ita quidem in omnibus regionibus
mundi observat constanter unû eundem-
que positionis characterem, nimirum eun-
dem in mundo stellari ac in aëreo: & in aë-
re ac in aqua & terra: Nam polus Borealis
cœli assignatur stellæ polari, atque indica-
tur per characterem astrillius, qui inveni-
tur in extremo caudæ ursæ majoris: In aë-
re, manifestatur in illo puncto, à quo Bore-
as flat, qui exactè natiuo, situ & positione
stellæ polari correspondeat. Iterum, quod
terra observet eundem ordinem in dire-
ctione sui poli, evidenter ex Magnetis
& ferri conversione ad stellam polarem
apparet. His igitur constat esse non nisi
unicum spiritum, qui operatur omnia in
omnibus. Procedo ergo in demonstratio-
ne mea, quæ est tam familiaris cuiuslibet cre-
aturæ, ut neminem, nisi mentis inopem la-
tere possit. Quis enim ignorare potest,
aërem, cum spirat à Borea, esse in conditio-
nem frigidam & siccam, & per consequens
in conditionem & consistentiâ terræ mu-
tatum, nimirum à clara, lymphida, transpa-
rente, dissoluta & delata in perturbatam, o-
pacam & obscuram, grossam, ponderosam
atque contractam aëris substantiam. Nam
experientia docet, aërem, flante Borea, in ni-
ves, grandines, pruinas & glacies converti,
hoc est, ab aëreo spiritu in corpus terreum
seu solidum à statu invisibili & mobili in
statum visibilem & fixum: Ac denique in-
teger aër mutatur in spiritualem & cropo-
ralem terram: Atque istam transmutatio-
nē accipit ab illa frigida & contractiva fa-
cultate, quæ accipit à vëto Boreali seu pro-
prietate Septentrionali spiritus divini, qui
ordinat & disponit omnia, eaque ab una
forma

120. 36.

forma in aliam per spiritum suarum narium alterat (ut scripturæ more Allegorico loquendo , dicunt) sive per ventosas illas emissiones seu Angelicas emanationes, quas emittit à quatuor terræ Angulis : Ita, ut mediante spiritu suo à plaga seu Angulo Septentrionali proprietatem suam attractivam atque contractivam & retentivam ac aggregativam exercet , qua fugit & contrahit à circumferentia ad centrum, atque ita congelat, coagulat, inspissat, indurat & fixat spiritus molles per contractionem illarum partium , quæ erant antea porosæ ac dilatatae. Sed aliqui fortasse replicabunt & dicent, Quomodo probabile est, illam emanationem aut emissionem spirituum à porta Binah sub nomine Elohim , aut irradiationem seu emissionem spiritus à Borea & duobus suis ventis collateralibus posse mollia indurare per contractionem, aut sugere ad se & introducere spiritus à circumferentia ad centrum , cum eorum emissiones sint directæ à Septentrione versus Meridiem, & nullam faciant reflexionem, quæ ulla talis à circumferentia ad centrum contractio fiat. Respondeo, hoc more mirabili & ab ingenijs electioribus observando effici. Debemus igitur ordine priori considerare, proprietatem attributi Binah, cui præ est nomen Elohim esse ante omne principium ordinatam, ut negativam seu contractivam Noluntatis seu tenebrarum æternæ unitatis naturam indueret: Nam, quando Deus non vult emittere vultus sui lucem, ardorem & virtutem lucis suæ in se reflectit (ut Mercurij Trismegisti verbis à sacris scripturis hac in re non dissentientibus utar) hoc est, contrahit à circumferentia in centrum, atque hac ratione creatura est luce & vita deprivata. Ista Dei proprietate est Antipathetica illis mundi partibus , atque etiã creaturis , quæ vitam habent à naturali calore, qui initium suum ab actu & emanatione Dei benevola ducit, in qua à se, hoc est, ab unitate ad multitudinem , quasi centro versus circumferentiam, seu creaturas suum velle seu virtutem positivam emisit: Sequitur ergo, quod, quamvis emissio ventorum à septentrione sit directæ , tamen proprietate eorum essentialis immediatè ab organis Dei Angelicis procedens, est contractiva & attractiva à circumferentia ad centrum, quatenus est emissio, quæ per animationem divini spiritus & actionem in natura Elohim, redditur frigida sicca, coagulativa, congelativa & ad quietem disposita, atque ideo est Antipathetica & dispositioni aeris oppugnans , quippe qui est calidus humidus, & consequenter ab actu illo dilatativo animatur , quæ spiritus Catholicus expirat seu emittit ex sole suo cœlesti aliisque stellis vivificantibus , ut sunt Iupiter , Venus: Atque ob hanc causam evenit, quod , cum spiritus Boreales emittantur in aerem, necessariò sequi debet, ut ad contactum Antipatheticum istorum spirituum frigidum,

naturale calidum seu vita aeris fugiat & se ipsum contrahat à sua circumferentia centrum versus , atque ita aer partim per motionem illam contractivam in se ab antipathetici seu concursu sui contrarij facta, & partim per mixtionem formæ terrestris cum eo congelatur , & ad tetram quasi mortuus & immobilis in forma nivis , grandinis , pruinae vel glaciei præcipitatur. Vita aeris calidæ motus retrogradus à circumferentia ad centrum per contactum frigoris Borealis vehementem istiusmodi experimento luculenter declaratur: Nam, si optimum vini spiritum sine igne extractum desideretis , exponatur dolium vino plenum aeri aperto , dum maxima frigoris & ventorum Borealis inclementia in caelo urgeat , pruinaque & glacies vix tolerabiles in terra & aquis severè grassentur, atque intra paucos dies vini exterum glacie contractatum invenietis, quod si in centro perforare velitis spiritum vini optimum effluere videbitis. Quibus evidens est, vitam vini ad contactum vehementissimi frigoris effugere à circumferentia ad centrum sui corporis, quasi ad locum remotiorem à sede actus & dominationis frigoris. Pariformiter etiam videre licet, vitam aëream in alijs creaturis , cujus formalis existentia consistit in dilatativa Dei proprietate cogi frigoris inclementiam volare à circumferentia ad centrum, relinquendo partes exteriores gelidas & rigidas atque congelationi mortali & Lethali quieti obnoxias : Quod quidem observamus non modò in creaturis animalibus, sed etiã in vegetabilibus, cum sanguis eorum (ut ita dicam) sive succus hyemali tempore à frigore Septentrionali se inclinans in eorum centro congelatur, ita, ut quasi mortua videatur, quousque Sol vernalis eorum spiritus in centro confopitos , quiescentes & quasi mortuos (nodum Borealem resolvendo) vivificet & ad circumferentiam evocet , quo functionem eorum vitalem & vegetativam iterum exerceant. Propter istam ergo rationem liquet, non esse rei veritate, nisi unum Elementum Catholicum, quod partim privativæ & tenebosæ, & consequenter contractivæ Dei proprietati subijcitur, partimque capax est ad positivam, lucidam & dilatativam ejus dispositionem induendum. Et commune hoc subjectum esse spiritum sive aerem mundi sublunaris in eo patet , quippe qui minori inspissatione seu contractione à ventis Occidentalibus facta in aquam ; majori verò compressione & constructione à ventis Septentrionalibus facta, in naturam terream reducitur : è contra , minori dilatatione & rarefactione à ventis meridionalibus facta, efficitur vapor seu fumosus aer , & majori adhuc rarefactione & subtiliatione à ventorum Orientalium dominio, idque præcipue æstivo tempore facta producitur ignis sive conuscatio, ut antea est relatū. Et ambæ hæc varietates proprietates ad unum e-

SECTIONIS SECUNDÆ LIB. II. Membr. II.

undemque spiritum attinent, uti diximus. Certè ista demonstratio neminem decipere potest, quatenus creaturæ etiam irracionales naturali quodam instinctu moventur vel ad sympathizandum & gaudendum clementiâ & consolatione unius proprietatis, aut ad fugiendos & evitandos severos alterius insultus, quippe, qui antipathizant cum eorum naturis. Sed, ut ad propositi nostri medullam revertamus, Manifestum est ex eo, quod est dictum, spiritum Borealem esse contractivum, attractivum, inspissativum, atque ad tenebras, immobilitatem & quietem pronum, & Meridionalem seu potius ventum spirantem ab æquinoctio esse ei in natura contrarium, quatenus est paratus ad effectus illos destruendos, quos venti Boreales produxerunt, videlicet aërem congelatum, & in nives, pruinas, grandines, & glacies, in aquam resolvere & aquam in aërem subtiliare, & opacum reddere transparentem, & densum efficere subtile, atque idè inter has oppositas proprietates non magis reperitur Sympathia, quàm in prædictis demonstravi esse inter æquatorem Magnetis atque ejus Polum, qui inter se convenire nequeunt. Atque iterum, ambas has naturas oppositas procedere ab una eademque divinitate seu spiritu essentiali Catholico, cujus est operari omnia in omnibus ubique, & consequenter tam in terra, quàm in cœlis testimonium istud veræ Philosophiæ confirmare videtur. Deo emittente (ait Textus) sermonem suum in terram, quàm celerrimè excurrit, qui nives emittit, sicut lanam, & pruina, quasi cineres dispergit, deijcit gelu, tanquam frusta, coram frigore ejus quis consistit? Emittit verbum suum & liquefacit ista, simul ac efflat ventum suum effluunt aquæ &c. Quibus manifestum est, idem verbum seu spiritum Dei congelare per unam proprietatem & dissolvere per aliam, & consequenter, ut Deus est unicus essentiâ, ita quidem esse eundem spiritum, qui efficit quadriformes istas in unico spiritu mundano alterationes, quas antiqui distincta dixerunt Elementa, quoniam ad hunc usque diè determinare haud potuerunt, quænam esset essentialis Elementorum forma. Sed, si bene quatuor Elementa considerassent, de quibus tot fecerunt verba; at (ut videtur) parùm essentialiter ea intelligebant, aut si rectè percepissent, cœlum & terram prius fuisse ex aqua & per aquam creatam consistentem verbo Dei, uti Philosophia sacra nos docet; tunc procul dubio communem eorum substantiam fuisse non nisi spiritum unicuique creatum & in lucem mediante spiritu divino productum: Atque etiam, quod quadriformis illius informatio esset ab unica increata essentia effecta, ut pote, quæ Elementum hoc Catholicum quadruplici emanatione multipliciter informat (ut sapius probavimus, ita, ut voluntas unius spiritus creatis effecta per, & o-

perante in quatuor Angelos naturarum oppositarum, faciat, disponat & quotidie alteret spirituale hoc subjectum aqueum, hunc vel illum statum, in quo secundum subjecti naturam illud hujus vel illius elementi nomine insignire videntur, quod totum ex instrumenti nostri experimentalis demonstratione evidenter comprobatur. Nam, aër in eo inclusus vel per contractionem vel per dilatationem convertit se in formam cujuscumque Elementi, atque in ejus carcere seu receptaculo alteratur secundum naturas ventorum varijs temporibus in aëre Macrocosmico regnantium. Iam verò, quemadmodum quæri potest, unde terra & aquæ, quæ hic inferius perpetuò resident & loco elementorum se habent, suum ducant ortum: Respondeo esse effectus, quos venti originaliter Deo seu Ruach-Elohim sic volente, ex aquis produxerunt, atque hi effectus primitus ab aëre seu aquis invisibilibus, eos in aquam visibilem per unum gradum inspissando, illamque per aliud in substantiam magis grossam, solidam & fixam, nimirum terram aridam inspissando sunt derivati, uti ex doctrina Moyſis declaratur. Nam Apostolus & Philosophus facer hoc verificare videtur, ubi ait: Credendum est per fidem, ea, quæ sunt visibilia, fuisse prius ex rebus invisibilibus. Atque iterum, si duo corpora inferiora se ipsa in aërem paulatim & gradatim, licet insensibiliter non resolverent, foret impossibile, ut terra aut aqua tantam aquæ pluvialis, lapidum, sulphuris, & hujusmodi aliorum solidorum & sensibilibus copiam daret, quæ quotidie à cœlo vel aëre cadunt, idque sine augmentatione vel aquæ seu maris & terræ vel diminutiones aëris, imò verò in eadè naturali semper magnitudinis proportionem invenirentur: Vnde dixit sapiens; omnia flumina intrant in mare, & mare non redundat &c. Hisce ergo satis (ut opinor) luculenter declaravi vobis proprietatis contractivæ & attractivæ poli Borealis rationem: Quatenus contrahunt à circumferentia ad centrum, quod est actui vitæ humanæ contrarium: Idè res omnes, sive sint aëreæ, aqueæ vel terreæ, quæ reducuntur ad rigidam & frigidam Proprietatis Borealis conditionem, attrahunt fortiter ad se; quemadmodum per instrumentum nostrum experimentale probatur, quippe, in quo aër inclusus radijs & frigida & sicca virtute robusti venti Borealis animatus, fugit seu attrahit in altum aquas inferiores, nimirum a 7. Hæmisphærij æstivalis ad 1. qui est sedes Æquinoctij, & ab 1. sedes Æquinoctij ad summitatem seu extremitatem 7. Hæmisphærij hyemalis, videlicet usque ad matracij caput. Atque propter hanc etiam causam spiritus cujuscumque terreæ substantiæ, frigore & sicco congelati, attrahunt & allicit ad se illos alterius terreæ, fortiter ab extra ad intus, uti in bolo armenico videre licet: Sed hoc fit ratione suæ

Rfal. 147.

2. Pet. 3.

Ecclef. 1.

suæ siccitatis, unde ipse gaudet, suum contrarium sibi attrahere: At verò attractio in Magnete fit longè aliter: Nam ipse virtute naturali matris suæ terræ indutus & essentiam stellæ Borealis in se habens, quæ est de natura Saturni & veneris: Avidè & cum concupiscentia & desiderio haud minimo, masculinos sulphuris spiritus ex ferro ad se attrahit & fortiter retinet, quæ quidem attractio non fit tali modo, ac est illa Antipathetica, quæ est absolutè à circumferentia ad centrum; nimirum, quando res aliqua timore quasi percussa, radios suæ vitæ contrahit à centrum, ut ab illis adversarijs in ejus circumferentia versantibus declinaret & se ipsum absconderet, hoc est, non ut conjungeretur cum suo simili, sed ut separaretur à suo contrario: Attractio, inquam, Magnetica aliter se habet: Nam, ut in Antipathetica attractione fit separatio irascibilis à radijs inimici intuentis, & exacta contractio ab extra ad intus sine ulla attractione seu potius cum quadam expulsiōe persequentis seu intuentis: Ita è regione in ejusmodi attractione Magnetis fit radiorum à centro extra ipsius circumferentiam emissio, ut amici adventum congratuletur: Vnde sibi simile etiam ultra sui corporis dimensionem amplectitur, & à suo simili comiter more reciproco recipitur, ac tandem ad suum hospitium illud attrahit, non ut eum odio prosequatur, sed, ut ipsum amicitia & gaudio naturali afficiat, & lætum reddat juxta illud Philosophi: Natura naturâ gaudet & lætatur: Vnde fit, ut in istiusmodi motu spiritus ipsius non recedant aut contrahantur à circumferentia in centrum, sed maneant hilariter sine timore cum suo amico & circa circumferentiam versantur: Non possum equidem congressum seu amplexum horum duorum melius describere, quàm per amicum quendam singularem, diu ab amico absentem, quem, ut primùm dominus palatij à porta respiciens è longinquo venientem percipit, subitò exit, eumque amicè excipit ac manu ad aedes suas conducit; vel, si fœmina viro suo diu absenti pariter in via, occurrat, & pluribus amplexibus præeuntibus recipiat ad se. At si amor ille Magnetis sit sui nutrimenti causa (nam ajunt Magnetem limaturâ ferri nutriri, roborari & animari) tum quidem spiritus in Magnete & eorum motum cum aranea haud in eptè comparare possum, cujus domus est quædam in quodam suæ telæ angulo spelunca, captâ igitur in ejus reti muscâ, aranea subitò & cum gaudio egreditur, muscamque rapit & ad suum fert domicilium, ut ipsius corpore reficiatur: Ita, ut videatis etiam hic esse quendam Sympathiam inter spiritum muscæ & illum aranæ: Nam aliter, tantâ concupiscentiâ non affectaret essentiam muscæ, quæ procul dubio ei erat in natura similis: Sed hoc non ita propriè pro sympathia haberi potest. Ex altera parte attra-

ctionem seu contractionem Antipatheticam, quæ fieri solet partim iracundè, partimque timoris accessu haud insulsè comparare queam testudini & limaci, quæ animalcula, ubi nullum adest periculum vel damnum, emittunt capita sua & limax cornua sua è testudine simul atque vermibus pro parte è terra exit post pluviam solari calore delectatur: At si vel testudo vel limax vel vermibus aliquem videat timendum, vel se invadentem, subitò contrahunt se in se & in domibus suis se recondunt: Haud aliter se res habet cum spiritibus in Antipathia effectis: Non enim trahunt spiritus sibi contrarios ad se, sed se ipsos in se ab eorum aspectu ab extra ad intus contrahendo, attrahunt. Sed relinquendo eorum opiniones, qui credunt, istam Magnetis attractionem esse sui potius nutrimenti, quàm amoris Sympathetici causam, ad eam inclinamus, qui cum amplexu eorum sympathetico tenent: Nam cum sit certum, tam ferrum, quàm Magnetem ab eadem minera, vena & natura extrahi: Sunt enim uterque dispositionis terræ & Borealis: & cum Magnes & spiritus ejusdem formales sint magis ornati & aggravati superfluitatibus, quàm ferrum igne examinatum & depuratum, aut suum simile ex ferro seu chalybe depurato magno appetitu attrahere tentant, quò meliùs eorum assistentia ab onere tali liberarentur, & in istiusmodi actione alliciunt ad se ferrum (quod, quasi spiritus suos formales relinquere nolens, per naturalem quandam continuitatem, motum radiorum suorum formalium sequitur) aut ut solatium ei & opem, imò verò & refectioem aliquam ferat; haud aliter, quàm materia fœminina allicit & appetit masculinum formalem, ut ejus masculino spermate & sulphurea forma reficiatur, quam formam illi ambo ab ideali Catholici agentis Boreali natura originaliter acceperunt, qui sustinet & animat terram, ut testatur Iob. Idem hoc alia similitudine, sed ex regno vegetabili comprobabo. Observamus, granum tritici, non participans cum natura terræ, hoc est, tam diu, quàm est supra terram & non seminatum in terra, suum simile à cœlo, quo multiplicari possit, attrahere non posse: At postquam matrici terræ committatur, seu sepeliatur in terra & quòd terra vincula suæ compositionis per corruptionem dissolverit, spiritusque hac ratione captos liberaverit, tunc spiritus incipere ad se allicere, & deorsum ad se attrahere radios solares, influentiaque constellationis suæ tam fixæ, quàm erraticæ, ut eorum ope penitus ab Elementaribus suis ligamentis liberentur, & median- tibus radijs ejusmodi suæ naturæ à cœlo missis, sursum eleventur, & quasi in patriam reascendant: Ita, ut simile additum sibi simili reddatur fortius in suo ascensu: Nam ab experientia docemur, formam celestem seu radium vitalem inclusum gradatim

Empedocles.

SECTIONIS SECUNDÆ, LIB. II. Membr. II.

tim reperere & paulatim assurgere è terra & summo conatu sive appetitu tendere ad suam sedem nativam, à qua prius descendebat: Sed quoniam Elementum ignis est spiritui Æthereo contiguum, atque idèd permittere non vult, radium cœlestem ascendere sine eo: & quoniam aër est vicinus contiguus cum igne, idèd non minus durabit, ut ignis sursum sine ipsius consortio tendat: Atque iterum, aqua illud ipsum sibi vendicat privilegium, ut uniat in plantæ ascensum cum aère: Denique terra non sinet aquam altius ascendere sine suo amplexu; ut pote, ei proxima societate conjuncta, ac ratione suæ gravedinis ascendere nequeat, aquam inferius suo amplexu retinet, ut & aqua aërem, & aër ignem, & ignis naturam ætheream: Atque ita spiritus illi irradiati, qui pro libertate suorum fratrum videbantur descendere, vinculis istiusmodi Elementaribus à suo motu ad sursum impediuntur, cogunturque in aère pendere, ubi loco ascensionis eorum ad cœlum in granorum multitudinem augentur. Atque ego propriâ meâ experientia, videlicet in Chymia Elementorum seu partium Tritici separatione notavi, fœminam in Tritico, quæ virtute Magnetica influentias cœlestes sibi similes attrahit, esse quoddam sal tenerum, & volatile ex depurata seu aërea terrestri substantia, sed admodum in igne cœlesti dives & scaturiens: Atque idèd volatile unione utriusque extremi redditur: Ita, ut sit ista fœmina illa, quæ allicit & deorsum trahit Magneticè radios de desuper, eosque ad naturam suam multiplicandam retinet: Haud aliter, quàm auceps ave captivâ ad alias aves ejusdem speciei in retia sua allicendas utitur. At verò pro natura minerali fœminea, quatenus corpus ejus est magis solidum & compactum & nō facile corruptibile, illa per eam ipsam rationem, nimirum per attractivâ falsi sui stiptici virtutem, essentiam radiorum ferri, tanquam à stella suæ naturæ ad consolandos & redimendos suos spiritus ad se allicit, & consequenter mediandibus suis spiritibus corpus masculinum ad se affugit & attrahit: Quoniam unum ab alio non potest congruè dividi; & quando ipsa illam attraxerit, eam firmiter retinet, partim consolationis & corroborationis causa, partimque ad multiplicandam suam essentiâ. Atque idèd Philosophi illi decipiuntur, qui Magnetem more occulto formalibus ferri spiritibus nutriri negant, ajuntque, quodd, quamvis ipsius virtus esset per ejus in limatura ferri immersionem seu sepulturam aucta: Tamen, quoniam Magnetem nec mensura augmentatum invenerunt, nec ferrum suo pondere diminutum, concludunt, eum non nutriri. Sed ipsos scire oporteret, formales in aère radios non plus ponderis ei addere, quàm lumen candelæ aut vitro, aut aquæ, quæ illuminat, & tamen formaliter nutritur, & essentia formali multiplicatur,

tametsi non substantia materiali aut quantitate. Denique, ut externum frigus, facit calidum in aère formali se ipsum contrahere, & à circumferentia centrum versus retrogredi ad evitandos insultus sui adversarij: Ita etiam externum frigus eum coarctat in spatium magis strictum, mediante reverberatione Antiperistatica & contractione facta à penetratione frigoris Borealis: Sed in Magnete Spiritus est Saturninus, & haud aliter sugendo suū simile introducit per assistentiam etiâ corporis Saturnini, siccitate naturæ Marialis animatus: Quæ natura etiam Septentrioni à quibusdam ascribitur, sed præterea affectat suum simile in ferro: Atque idèd per affectionem & appetitum Sympatheticum eò magis ad opus attractionis animatur: Atque præter ista omnia apparet, esse etiam facultatem attractivam in corpore ferri, quæ trahit ad se spiritus Magnetis: Haud aliter, quàm masculus seu Mars in sua natura appetit venerem: Sed, quoniam fœmina ratione suæ frigiditatis maximè affectat & cōcupiscit societatem masculi, radij spirituales suæ attractionis majori fervore & desiderio appetunt, & per consequens magis attrahunt & alliciunt ad se masculum, qui est calidior & perfectioris naturæ: Verum hoc optimè observatur in dispositione ferri, quod ego existimò pro mare: Nam, quamvis ipse per se sine Magnetis assistentia, polos suos naturali inclinatione ad polos mundi convertit, tamen observamus, hoc fieri magis lente, tardè & minori cum appetitu & consequenter affectione magis formali, quàm materiali.

Colligo ergo ex ijs, quæ sunt antea dicta, duo similia, quæ sunt de natura Æquinoctiali & Zona temperatæ se in vicem per amissionem Sympatheticam radiorum afficere & amplecti, à centro usque ad circumferentiam: Atque talis est illarum creaturarum amor, quæ per proprietatē emanationis positivæ vivunt, uti sunt animalia calidæ dispositionis, sive sint sicca aut humida, atque idèd non unum sensibiliber trahunt spiritum ad aliud, sed operantur per unionem, quæ facta est à conjunctione sive concurrentia luminum post radiorum eorum formalium emissionem. Atque hujusmodi relationem habent ad proprietatem spiritus illius, qui emittitur à ventis Orientalibus vel meridionalibus, quorum naturæ est dilatari à centro, atque idèd nō contrahere à circumferentia. E contra duæ naturæ similes, quæ proprietatem polorum & Zonaum frigidarum amplectuntur, se invicem amant & amplectuntur, per modum contractionis, nimirum attrahendo & sugendo unius & alterius naturæ à circumferentia utriusque ad eorū centrum: Quemadmodum videmus in Magnete uno per medium diviso, ejus pars unica attrahet & asuget aliam ad se, & miro conamine tendent ambæ, ut invicem in loco æquinoctiali

alis mutuo jungantur: Haud etiam aliter fit illa attractio, quæ facta est inter Magnetem & ferrum, quæ ambo sunt creaturæ Saturno & Virgini & stellæ polari subjæctæ. Ab istis physicis & astronomicis nostris assertionibus non multum videtur contemplatio Chymica variare: Nam si in tali speculatione naturam Magnetis respiciamus, inveniemus quidem, non oriri à naturali, sed potius monstroso partu seu generatione; ut pote, qui ad instar muli ab inæqualibus & dissimilibus notatur parentibus procedere. Nam, si consideremus modum compositionis ipsius, percipiemus, ejus matrem seu massam corpoream passivam esse communem, petrosam ac terrestrem Mercurium, & ejus patrem, seu formam activam esse spiritum metallicum, sive sulphureum & Martialem: Ac denique inveniemus, eorum mixturam effici in hunc modum. Liquor Mercurialis de lapidea terrestri seu Saturnina natura existens adhuc in prima sua materia & quasi concha, existensque propinquus vicinus Mercurio Martis, Nam hæc duæ naturæ inveniuntur communiter in eadem terræ vena propinquæ sive in societate mutuo ad invicem: ob istam rationem sibi transmutationem acquisivit levem. Atque ita apparent hæc duæ naturæ arctâ quadam contiguitate & ferè continuitate simul conjungi; aded, ut compositio ista mediam obtineat inter metalli martialis & lapidis Saturni naturam, ac haud ineptè Mercurius imperfecto modo transmutatus, seu quæ Mercurij Hermo phroditici Saturnini species, in quam, cum spiritus Sulphurei Martialis, tanquam forma metallica ingreditur, recipit illos spiritus martiales, eosque quasi propria eorum passiva Mater in suo ventre conservat: Atque hac ratione massa illa in corpus petrosam coagulatur. Iam verò, cum quilibet spiritus, & consequenter iste lapidis magnetici per illud, quod est ei in natura similis, avidè ut nutriatur desideret: Quæ quidem ejus nutritio seu spiritus nutriens præcipuè in farre invenitur. Accidit ob hanc causam, spiritum internum Martialem in Magnete attrahere ferrum ad se, & occulto quodammodo videri nutrimentum ex eo ad se sugere & allicere. Concipio ergo, sale fixum, in ferro seu Magnete esse partim ex calida

& sicca Martiali natura atque ideò conditione ignea, terrea; & partim ex frigida & sicca stiptica atque Saturnina facultate, quam etiam à terra recipit. Aded, ut duo concurrant testimonia mirabilis attractionis in Magnete. Et, quoniam Venus dicta est amica fœmininæ & Sodalis Marti, ipsa Magneti desiderium, concupiscibilem fontem attractivæ Magnetis facultati impertit, & hac de causa refrænât & deprimit proprietatem irascibilem & odibilem in Marte suis amplexibus fœmininis. Verum, si ferid internam ferri aut Chalybis naturam introspeciamus, hoc totum per effectum elicimus: Nam ego familiari quodam menstruo corpus ferreum seu Chalybem in speciem Cupperosæ seu vitrioli reduxi; quæ quidem mineralis Salis natura est tam familiaris cupro, quàm ferro: Nam Vitriolum per eandem è cupro extrahitur rationem. Iam verò in Vitriolo & Copperosâ, dispositionem seu naturam calidam & ardentem cum Sulphure quodam terreo & attractivo inveniemus, quod haud aliter fugit & attrahit ad se, quàm Bolus Armena aut terra sigillata humiditatem solet. Unde liquet, tam Martialem & Saturninam, quàm veneram, conditionem in sale Magnetico & ferrogineo concurrere. Præterea reperiemus, influxus Martis se ipsos naturaliter cum ventis Borealibus miscere, & per optimè cum natura terræ convenire. Quoniam in Elementorum circulatione terra respectu suæ siccitatis consentit & Sympathizat cum igne. Porro etiam Prolophæus ventis illis Aquilonaribus, qui sunt violenti, influentias Martis ascribit. Præterea spiritum Martialem esse causam virtutis attractivæ in quolibet sale corrosivo atque etiã hebra & gummi ei subjecto, apparet manifestè ex Euphorbio, scammonia, Laureola Flammula, & calidis corrosivis venenis: Nam istiusmodi simplicia (ut nos docet Hermes) potestati & constellationi Martis subduntur. Hinc ergo testatur experientia, vitriolum esse frigidum, acidum & stipticum in suo externo, & tamè calidum, causticum & corrosivum in suo interno: Atque iterum Ferrum, quod nuncupatur Mars, quatenus Martis influentijs sit subjectum, est vitriolum seu Copperosâ in suo interno, ut etiã cuprum in fluentijs veneris obdure dignoscitur, unde & Venus dicitur.

C A P V T. III.

De hominis in regno animali excellentia & de admirabili Magnetis natura in regno minerali.

POSSÛ auidæter, idque haud ineptè Magnetis conditionem, cum illa hominis comparare, considerando admirabiles virtutes & dignitatem unius in regno animali & miraculosas atque mysticas proprietates & operationes alterius in regno minerali. Ad hominem verò quod attinet, de ipso dignitatis ipsius causa in primo loco efficiam mentionem: Thesaurus tam supereminens & admirabilis in ipso recoditur, ut sapien-

tes summam hujus mundi sapientiam in vera sui ipsius cognitione, hoc est mysterij illius secreti, quod in homine delitescit revelatione consistere existimaverint: Nam homo dicitur esse centrum cujuslibet creaturæ & centrum atque miraculum mundi, in se comprehendens omnium creaturarum tam celestium, quam terrestrium, & consequenter ipsius Magnetis proprietates, unde & Microcosmus vocatur: dicitur etiam Templum

SECTIONIS SECUNDÆ, LIB. II. Membr. II.

plum Dei, Membrum Christi & habitaculum Spiritus Sancti (uti ab Apostolo docemur) nec quidem imaginandum est, Deum voluisse sibi mansionem in loco indigno eligere: Atque ideo in hujus subjecti consideratione & in arcana reique tanti momenti inquisitione, opus habemus, ut cum ex actissima nostra discretionem & Iudicio à visibilibus in homine procedamus ad ejus invisibilia; hoc est, ut acutiori ingenij nostri acie per viam demonstrationis à posteriori nimirum ab externo homine, in secreta, mysticæ ac internæ ipsius existentia viscera penetremus. Quare procedimus in hunc modum. Cum homo haud injuriâ ab Hermete traditur esse filius mundi, uti ipsum mundum Dei filium dicitur, quatenus ad imaginem Archetypi fabricatur: Atque ob istam rationem Microcosmus dicitur; operæ pretium erit intelligere, quod ipse etiam more Macrocosmi, in cœlum & terram dividatur & per consequens in se haud aliter comprehendat suos circulos, cœlos, polos & stellas in proportione ei competenti, quàm Macrocosmus: Atque etiam, ut invenimus, icones spirituales cœlorum cum suis circulis & polis etiam in terra Macrocosmi & omni particula ejus delineantur: Quemadmodum in Magnete & ferro videre licet. Ita quidem interni hominis Character in homine externo delineatur & exprimitur: Haud aliter, quàm de figura ensis & vaginae proportionem, aut nuclei effigie ex cortice dijudicare possumus. Ad polorum mundanorum inventionem in homine quod spectat, haud minima inter Philosophos de ea facta est controversia, cum Plato, Pythagoras atque Aristoteles manum hominis dextram plagæ orientali ad aptaverint, ac eorum ratio est, quoniam diurnus cœlorum motus, qui procedit à primo mobili, efficitur ab ortu in occasum, atque ideo per hanc eorum rationem, ejus plaga occidentalis debet sinistro correspondere, atque in disponendo hominem secundum istam positionem, ejus facies debet respicere septentrionem, atque posteriora Meridiem. Et Empedocles videtur huic opinioni se opponere, asseverando, Solstitium æstivale sive Tropicum Cancris, parti mundi dextræ assignari: & tunc sequetur, quod statio solis hyemalis sive Tropicus Capricorni sit sinistræ dicata, ac juxta istam directionem, facies humana debet respicere occidentem: At animi mei sententia est hisce eorum opinionibus penitus opposita: Quoniam tam rationibus Theologicis, quàm ex sacris literis collectis sum persuasus, faciem humanam debere naturali positione solis ortui sive plagæ orientali ad aptari, & tunc ejus posteriora respicient occasum & consequenter manus ejus sinistra indicabit Polum septentrionalem, ut & dextra Meridionalem. Probatum ista positione in primis testimonio sacro: Nam Patri-

archæ, Prophetæ & Apostoli in majori sua devotione facies suas ad orientem convertebant. Quod quidem erat argumentum, illam mundi plagam anteriori hominis partem esse dicatam divinitus. Porro etiam in Evangelista legimus, quod fulgur egredietur ab Oriente & in Occidentem transibit. Et alibi dicitur: Metimini quamque ad plagam Orientalem & ad plagam Australem & ad plagam Occidentalem & ad plagam Septentrionalem &c. Ac si dixisset: Metimini agros ante vos & ad dextram vestram & post terga vestra & ad sinistram, Et apud Iobum invenimus: Si ad Orientem ero non apparet, si ad Occidentem, non intelligam eum, si ad sinistram, quid agam? Non apprehendam eum, si mevertam ad dextram, non videbo ipsum: Vel, ut Fr. Vatablus & Pagninus interpretantur: Si mevertam ad Aquilonem, dum operatur ipse, & non videbo, abscondet se in Meridie, nec videbo. At Tremellius sic interpretatur: En, si antrosum iu ero, non aderit, si verò retrorsum, non animadvertam eum: Cum ageret ipse ad sinistram, non tamen videbo: Operiet dexteram plagam, nec tamen respiciam &c. Ita, ut quod Pagninus facit orientem Mundi angulum, Tremellius vocat faciem seu partem anteriorem mundi &c. Vnde sine ulteriori, ut opinor, controversia apparebit, directam hominis dispositionem secundum mundi majoris situationem esse, ut facies ejus ad aptetur ad orientalem terræ angulum: Atque ob istam rationem, oculi ejus bini atque etiam aliarum creaturarum in suæ fabricæ frontispicio disponantur, ut post tenebras nocturnas longas, solem Orientalem sua cum delectatione & desiderio respiciant, ut in præsentia ejusdem creatoris operari in ea habitantem adorarent, in cujus aures aspectu est noctis tenebræ dominium expellere, & consequenter ipsum quasi solis æterni ac invisibilis typum salutare, qui etiam (ut nos scripturæ docent) ultimo die ab oriente apparebit ad renovandum atque purificandum mundum corruptibilem igne: Sequitur ergo, partem hominis dextram debere respicere Meridiem, ut ejus portio læva spectat ad septentrionem. Quod etiam totum èo certius apparet, quò magis rationi Philosophicæ conveniunt: Nam hepar positionem suam in dextra corporis regione habens, communiter cum natura Meridiana si sympathizare videtur, quatenus sua virtute sanguinem acreum & calidum generat, eumque per alveos venales undique in Microcosmi terram emittit, ut mediante eo vegetet: Haud aliter, quàm ventus Meridionalis tepidos & madidos producit imbres ad terram macrocosmicam irrigandam, ut hinc inde plantæ & herbæ, quæ super terram crescunt, vegetentur, auquantur & multiplicentur abunde: Sinistra verò corporis humani portio haud ineptè refertur

March. 14.

Numeri. 35.

Iob. 23. B.

referti quam aptissimè potest, ad plagam mundi Septentrionalem seu polum Arcticum. Nam, quemadmodum in illo angulo aër, aqua & terra est admodum frigida & sicca & ad congelandum apta, atque etiam conditionis stipticæ & contractivæ seu restrictivæ, ita etiam invenimus, quòd lien, cujus positio est in sinistra corporis parte sit receptaculum Melancholiz sive humorum frigidorum, spissorum, acidorum atque terrenorum: Similiter, ut flatus Boreales macrocosmi solent plerumque pulcherrimum lumen Solare obfuscare atque abscondere, atque hac ratione tenebras ac obscuritatem Hæmisphærio nostro procurare, animadvertitur: Ita etiam in mundo minori, Ventositates & fumi à liene expirati, observantur cordis ventriculos contrahere, & loco passionum bonarum, lucidarum, & piarum, cujusmodi sunt læticia & gaudium, amor, charitas, spes &c. Producere solent passiones seu perturbationes pravæ & obscuras, quales sunt tristitia, metus, desperatio & hujusmodi alia, faciuntque, ut cor affectus syncreticos patiat. Sic ergo eligere fas est polos duos in microcosmo oppositos, cum illis in macrocosmo ad amissim in effectu concurrere, numerando polum Meridionalem ab Æquinoctiali. Nam si dividamus Magnetem in medio, inter duos suos polos, pars illa æquinoctialis, quæ est polo Arctico proxima, inserviet & manebit in loco poli Meridionalis: Atque iterum, si illa medietas dividatur in loco Tropici Cancræ, divisio illa circa Tropicum erit polus Meridionalis. Sed, ut magis intrinsecus adhuc in mundum minorem introspeciamus, inveniemus profectò, ipsum super spiritualem illum lapidem Angularem super ædificari, à quo mundus major erat factus, atque terra ejusdem sustentata: & consequenter in isto lapide Spirituali mundus & quælibet ejusdem particula erat idealiter delineata ab origine, priusquam ad imaginem terræ, quæ dicitur spiritus sapientiæ esse plena, fuisset formata. Hinc ergo dicitur homo seu mundus minor, Templum Dei & corpus ac membra Christi, ac habitaculum Spiritus Sancti, uti antea est relat. Ob hanc ergo causam credendum est, secretos esse polos, circulos atque stellas tam Spirituales, quam corporales compositioni humanæ assignatos: Haud aliter, quam ipsos exactè & sine omni dubitationis alea in terra & omni portione ejusdem magnetica invenimus: Ita, ut in homine sunt proprietates Ventorum Macrocosmi, & consequenter in eo passiones procreari possunt, & ex eo produci, quæ sunt tam Antipatheticæ, quam Sympatheticæ.

Iam verò si loco secundo more debito & cum diligentia Magnetis naturam consideremus, haud minima in ipsius proprietatum observatione rapiemur admiratione:

Imò verò inveniemus, captum atque rationem humanam fere excedere, quòd lapis mineralis, utcunque surdus, immobilis & stupidus tales nihilominus Spiritus possideret, qui insensibiliter occultas suas facultates seu virtutes per & trans saxa durissima, ligna firmissima & solidissima metalla, haud in conceptu humano transpirabilia; Imò ipsū vitrū impenetrabile quasi, atque alias hujusmodi substâncias compactas, quæ nulla sensibilia in se habent spiracula, seu porositates, penetrare valet, & quòd possit in se ipsum atque in ferrum operari, & quòd polum Arcticum in distantia tam remota, ut remotior respectu nostri excogitari vix possit, nimirum à terra usque ad cælum quippe octavum, ubi est stella polaris, quæ longitudo est quasi in commensurabilis, tam constanter intueri queat. Audacter pronuntiare audeo, universam scholam Peripateticorum, quæ cujuslibet rei rationem reddere, ac omnia, quæ ad occultissimorum & intimatissimorum secretorum naturas spectant, scire profitetur, se ipsam admodum perturbatam & in imaginationis phantasticæ ac Chimeriæ labyrintho involutam atque confusam inveniet, priusquam negotium hoc nebulosum discutere, aut ad ænigmatis tam profundi viscera penetrare, hoc est, priusquam ad optatum hujusce inquisitionis metam pertingere potuerit: Ut pote, quæ digito verioris & Diviniore Philosophiæ, quam est illa Ethnica judicatur, cujus totius actionis & virtutis origo & principium formale est lapis ille angularis Catholicus Christus Iesus, in quo est divinitatis plenitudo, uti nos docet Apostolus. Nonne est res admiratione digna, spiritum istum Magneticum transire & penetrare solere, haud aliter, quam illè cœlestis humanus, ubi aëri denegatur ingressus? Nonne est Argumentum evidens, esse de progenie cœlesti, cum effectus tales, etiam non obstantibus corporibus solidis interpositis inter ipsum & ferrum, producuntur? Quare non ita ovanter jactitet & gloriatur Plutarchus, uti in loco illo fecit, ubi nodum illum intricatum Gordonium solvere tentat, reputando illud pro dedecore & defectu in Philosophis doctis, qui in istiusmodi mysterio versati, in ejusdem profunditatem non sunt demersi, cum ille ipse tandem egregium suum in ista stricta sua inquisitione denotet errorem: Quippe cujus conclusio est, insensibiles emanationes seu emissiones aut effluxiones, quæ egrediuntur ex Magnete & producunt attractivos tales effectus, sint grossæ & flatuosæ. At si iudicio paulò maturiori negotium istud considerasset, tunc quidem perciperet, aërem subtilissimum atque admodum rarum viam ullam aut porositatem non posse invenire per ligna plana seu tabulas ligneas & lapides politos, aut laminas argenteas aut aureas, ac multò minus spiritibus grossis & flatuo-

SECTIONIS SECUNDÆ. LIB. II. Memb. II.

his conceduntur spiracula, per quæ trans- | aut ingredi queant. Sed, ut ad directam
versim corpora talia compacta penetrare | discursus hujus nostri semitam revertar.

CAPVT. IV.

De dispositione duplici attractiva in homine, quarum unica cum natura Magnetis convenit, altera vero ab ipsa differt, in hoc etiam capite, ratio cur viri mortui cadaver, Magnetica sive attractiva virtute induantur, lucide explicatur.

VT in dimensione Magnetis esse multiplices attrahendi species sive modos observatut (nam ejus attractiva facultas est aliter affecta circa ejus polos, nimirum perpendicularis, quam in ejus æquatore: Quippe, quæ ferrum more pronò & prostrato ad se allicit) ita etiam magna reperitur differentia inter effectus virtutis illius attractivæ, quæ in homine reperitur. Nam lien habens naturam & proprietatem Borealis Poli, suam simile, nimirum succos Melancholicos & terrestres virtute quasi Saturnina directè attrahit: Ac cista fellis, suam facultatem attrahendi à proprietate Martiali Sulphurea seu terrestritate ignea accipit, atque hepar dilatatione meridionali sive æquinoctiali sanguinem, quem pridè rubicundum fecit, mediantibus canalibus venosis per universam terram Microcosmicam dispergit atque transfundit. Sed in primo loco per porosa organa chilosam cibi substantiam ab intestinis attrahit, quas omnes attrahendi & expandendi facultates nunquam exerceret, nisi caloris naturalis incitamentis ad illud opus esset animatum. Et, quam vis calor ille ex natura sua magis dilatando dissipat, quam, ut attrahendo contrahat; tamen ille incitat & animat instrumenta quædam corporalia, quæ à natura ad tale opus perficiendum, nimirum ad fugendum & alliciendum sibi per contractionem, atque iterum ad se dilatandum per relaxationem ordinantur. Atque ob istam rationem Cor, Stomachus, intestina, venæ &c. Formatae & compactæ sunt ex fibris directis, attractionis gratia, & transversis, retentionis causa, & obliquis propter expulsionem. Atque iterum aëris per asperam arteriam & nares attractio, haud quivit perfici sine ope & auxilio pulmonum, qui minime sine caloris dilatantis & vivificantis animatione atque incitatione operari aut movere poterunt. Ita, ut in hoc casu, omnis externi aëris attractio, quæ fit per poros in partes, carnosas, & per pulmones in Lavum cordis Thalamum, procedit immediatè à dilatativa caloris naturalis actione, & perficitur mediantibus instrumentis, idque præcipue per pulmones & cor: Haud aliter, quam videmus, Syringam seu fistulam, si ei ejus organum interius extrahatur, parum aërem vel aquam ad se trahere: Ac si illud interius detrudatur, aërem vel aquam illam attractione introductam iterum emittere seu ex-

pellere: & tamen ambæ hæ nature oppositæ in unico instrumento procedunt ab unico Spiritu humano dilatato, qui operatur. Debent igitur intelligere (uti est antea dictum) hominem componi ex materia, quæ est ejus patiens, & forma, quæ est ejus agens: Atque ut materia prius procedebat ex subjecto aqueo chaos tenebrosi abyssi egrediente, atque idè est per se Boreali & privativæ dispositioni, nimirum quieti, frigori, mortificationi & immobilitati proclivis. Ita quidem est ista materia, quæ facit contractionem tam in corde & per consequens in pulsum motu, quam in alijs corporis partibus, hoc est, naturalis materiæ in homine inclinatio est contrahere Spiritus à circumferentia ad centrum, cum è diverso forma, quæ à loco derivatur versatur in dilatatione atque idè in animatione & exagitatione materiæ, quæ sine istiusmodi agente à Boreali matris suæ frigore stupida & quasi mortua remaneret. Atque ista est ratio Systoles & Diastoles in motu cordis, qui provenit ab illa actione & passione sive operatione & resistantia, quæ facta est inter lucem, calorem seu formam æquinoctialem & materiam tenebrosam frigidam aut polarem, in compositione humana. Vnde evidens est, quod, ut mundus major dictus est ex lite & amicitia consari, ita etiam mundus minor haud injuriè ex contrarijs componi traditur, videlicet ex lucis sobole & illa tenebrarum. Iam verò in hoc videtur facultas hominis vivi attractiva, ab illa Magnetis, in eo discrepare: Quoniam Magnes non apparet sensui humano adèò vivus & agilis ac homo, sed quodammodo videtur mortuus, quatenus à vena sua ferruginosa dividitur. Atque iterum ipse non evidenti dilatatione à calore vivifico procedente, mediante substantiâ organica, sed virtute contractiva partim terrestri & partim cetrâli, quæ prius dilatatione suos emisit radios, ac tū demum ad se alliciendo contraxit, atque ob istam rationem major ipsius attrahendi potestas cõsistit in polo: Attractio verò hominis viventis procedit à caloris vivifici dilatatione à centro versus circumferentiâ, qui efficit, ut instrumenta materialia tam ad attractionem, quam retentionem & expulsionem, officia sua præstent, & quandoque operatur præcipue ad contractionem, hoc est, movere solet à circumferentia versus centrum, videlicet cum voluntate divina privativæ emanationis

nis

nis radios recipiat: Quomodo, quando cor contrahitur, unde fit, ut passiones pravæ, ut sunt tristitia, melancholia, invidia, desperatio, timor &c. Oriantur, de quibus antea est relatum. Quandoque etiam calor natus reflexit ad sensum solarium quietem radios suos interne, uti in actione formi, qui est mortis & tenebrarum imago videre licet: At verò è regione se ipsum à centro ad circumferentiam dilatat, quando vult, ut Spiritus animales vigilent & operentur.

Hic ergo imaginari possumus, attractivam Magnetis facultatem esse primum ab extrinsecus ad circumferentiam, & ab illa ad centrum, ita tamen, ut res corporea Spiritus desiderati, retineatur à Spiritu retinente & à centro contrahente in circumferentia, uti in ferro à Magnete, & palca à Carabe attracta videre fas est. Ista est enim ratio sui similis in ferro & chalybe sibi attrahendi ratio, quæ substantia ferrea respectu suæ à Mercurio petroso heterogeneo purificationis, naturæque jam purificatæ homogeneitatis homini vivo comparatur, qui Spiritibus vivis se dilatantibus animatur. Velim enim, ut quilibet intelligat, non esse ullam in terra creaturam, quæ non habeat suam Astrologicam seu stellarem influentiam; quæ (quamvis ipsam oculariter discernere nesciamus) emicat, suumque ad suum in specie simile non facit aspectum, videlicet ad tales creaturas, quæ sunt conditionis stellarum, quibus influentiæ eorundem distillant. Verum si duæ creaturæ fuerint naturâ mutuò dissonantes & contrariæ, tunc earum una more Antipathetico diverteret & reflecteret radios suos ab alio. Ferrum ergo instar masculi vivificantis Magneti occurrens, ei sui amoris radios facillimè emittit, qui eos tam avidè sibi virtute spirituum suorum interiorum Martialium etiam ad suum centrum attrahit atque introducit: Atque attractione radiorum ferri formalium secum etiam vehit & ducit corpus ferri, quod possidet stellares sive Martiales influentias. Pari etiam respectu, videlicet appetitus concupiscibilis Magnes in virtute fortis, loco femininæ ad debiliorem, videlicet, in quo non est tantus appetitus, haberi potest. Haud etiam aliter res sese habet cum homine vivo ac cadavere alterius: Nam, tametsi multa corpora videntur esse mortua, tamen Magus Naturalis intelligit, in ejus carne & ossibus atque etiam sanguine admirabiles delitescere spiritus, qui miracula haud minora; imò verò majora, quam illa Magnetis præstare queant. Atque idè velim, ut quilibet Mysterijs Dei in natura creaturæ perverfus & sua imaginatione nimium occæcatus, melius ab experientia instruat, priusquam tantâ audaciâ & sine hæsitacione asseveret, nullos mēbris hominis amputatis, nec cadaveri hominis mortui in esse spiritus, imò quidem ipsum Diabolum nihil spiri-

tum ipsis conferre posse autumant. Nam moneo ego judices tales audaces atque temerarios, ut sciant, quòd, ut Magnes (ut cunque oculis massa apparet mortua) observatur sibi centraliter appetitu vivo sugere & allecare spiritus radiosos cū corpore alterius Magnetis & totus Magnes & quælibet ejus portio à toto divisa, hoc idè juxta suam proportionem præstabit: ita etiam probare & confirmare possum demonstratione oculari, quòd debita applicatione carnis ex aliquo cadaveris membro desumptæ, ad carnem hominis vivi per nonnullas horas, homo, cui applicatur debilis & invalidus reddetur: Et tamen paulò post Mummia illius Magneticæ corporalis remotionem, ille vires suas pristinas recuperabit: Verum, ne relatio ista mea videretur adversarijs figmentum, quatenus allegare possunt, rerum istiusmodi applicationem posse magis in hominis viventis imaginatione quam corpore operari, & quòd sine vero fundamento se esse debilem sibi persuadeat, & quòd nullus produci queat affectus externus, quæ hoc probare possit, Respondeo ego, tantæ esse istam applicationem efficaciam, ut mummiam Spiritualim in forma visibili extrahere observetur: Nam ratione frigoris exterioris membri, mummia in superficie corporis Magnetici sic extracta condensabitur, haud aliter, quam aër in nubem aut nubes in nivem: Ita, ut colligi possit & in speciem quandam Panaceæ reduci, modò si persona, ex qua extrahitur, sit sanæ complexionis & in suo corpore salubris, è regione verò pro medicamento tã corruptibili & Antipathetico haberi debet, ubi corpus morbo aliquo venenoso seu contagioso, nimirum morbo gallico, lepra, & similibus inficitur, ut infra clarius explicabitur. Iam verò ratio istius actus seu operationis in parte hominis mortui Magnetica est, quòd, ut cū corpus esset vivum à radijs lucidis activis animabatur, & per omnes ipsius lucis vivificæ proprietates gaudebat: Nam erat activum, mobile, dilatativum ac denique æquinoctialis seu Australis conditionis; Ita, ut sanguis extincto calore naturali proprietatè tenebrarum induit: Nam morti ficatur à frigore, cõgelatur, potentialis, hoc est, immobilis & cõtractivus redditur ejus actus, ac (ut verbo dicam) de natura Zonæ rigidæ & poli frigidi, adeò, ut, ubi antea, dum in vita esset, radios suos à centro ad circumferentiam emitteret, ac benedictiobus emanationis Dei vivificantis & positivæ frueretur; jam in apparitione mortis conditionem & emanationem proprietatis Divinæ contractivam, privativam & mortificantem induit. Et tamen nihilominus nolim, ut sapientes cogitent, quòd, quoniam corpus vivum in cadaver mortuum convertatur, idè sit Spirituum vitalium omnino vacuum, cū à scripturis sacris confirmatum habent;

incorruptibilem Dei Spiritum in esse omnibus, & per consequens tam in mortuis, quàm in vivis: Nam spiritus iste incorruptibilis, secundum ejus in quatuor ventis proprietatem, est aliquando in motu à centro rei, cui inest, ad circumferentiam: Nam istiusmodi sua activitate creaturam vivificat, eamque facultate sua æquinoctiali seu australi agere, & vivere facit: Sic dicitur in Deo vivere, & esse: Moveretur (inquam) in ista sua proprietate à centro Solis cœlestis ad omnium creaturarum inferiorum animationem, nimirum evocando spiritus earum, incorruptibiles, ad centrum ab hyemali frigore repercussos, à centro ad circumferentiam ipsarum: Quemadmodum in vegetabilibus videre licet, quæ tempore hyemali apparent mortua: Quoniam spiritus vitæ relinquunt circumferentiam eorum, & in centro, quasi loco à frigoris insultibus remotiori se abscondunt, ibique acquiescere videntur. At vero quando spiritus iste percipit & sentit fontis lucidi appropinquationem, ut pote à cujus radijs solamen & auxilium recipit, incipit paulatim à centrali suo palatio emergere & plantæ circumferentiam jam vilitare gestit, atque radijs cœlestibus, qui in eorum auxilium de desuper emittuntur, unitas, tenebrosam privationem & frigora congelativa è suo tabernaculo summa ope expellere tentat, ut ad vegetationis & multiplicationis actum liberius procedat, quemadmodum in tritico in terra sepulto seu seminato liquet: Haud aliter, dico, natura Magnetis Martialis, spiritu Saturnino originaliter in suum centrum contracto, exagitur atque incitatur, & cum pari gaudio formales ferri radios ad se fugit, à cujus spiritu Sulphureo Martiali, ipsi originaliter scaturiebant: Atque tali etiam modo spiritus Cadaveris, mediante frigore mortificante, à circumferentia in centrum coactus, atque ibidem in quiete & sine actione remanens, reddit corpus & quamlibet ejusdem partem fixam & immobilem. At verò cum aspectum seu applicationem ad vitæ suæ speciei circumferentiam faciat, tunc equidem à suo centro circumferentiam usque (ac si in centro esset quasi fame oppressus) exurgit, suumque simile in homine vivo (quod se ipsum dilatat & per poros more radiose ad suppetias ipsi afferendas ejaculatur) appetitu avido ad se vetum, Mummiâ Spirituali versus centrum attrahit ut vitâ etiam, qua vivebat antea, induatur, atque ut illius præsentia recreetur. Sed nummia unctuosâ spiritualis viri

mortui, spiritibus lucidis repleta & super superficiem hominis vivi à frigore inspissata subito congelatur; & pro usu privato conservari potest. At verò hoc melius confirmari nequit, quàm per exemplum virtutis contractivæ, restrictivæ aut congelativæ excrementi fumosæ salis, in ossibus mortuorum contenti: Nam applicatione illius, nimirum Vznæ seu moschi crescentis, super cranium mortuorum, ad sanguinis eruptionem in homine vivente, sanguis in homine vivo calidus, affectione quasi Antipathetica motus retrogreditur, & ei denegatur exitus à congelante & astringente excrementi hujusmodi Borealiter affectæ operatione. Sed omittendo pro aliquo tempore istiusmodi cœclusiones, quæ ad Magnetem hominis mortui Mummialem, ejusque virtutes spectant, quid dicetis, si sit Microcosmicus Magnes, qui ex homine vivo sine aliquo vitæ aut sui corporis detrimento colligi queat: Cujus virtutes tam respectu generationis & partus sui naturalis ac monstrosi, ut pote à parentibus dissimilibus derivatus, atque etiam ex substantiis specie differens, atque ad instar muli, videlicet ex Mercurio terreo & Cholericis Sulphuris spiritibus humanis compactus, quàm etiam ratione suæ attractionis spiritualis Mummiæ, ex homine vivente, atque etiam (quod est magis adhuc admirabile) transplantationis ipsius, tam in animalibus, quàm vegetabilibus speciebus modo alieno & admiratione digno tam Sympatheticè, quàm Antipatheticè operatur. Scio profecto, ista nova statim proacribus Diabolicis vijsque illicitis ab ijs reputatum iri, qui ad judicium Injustum & iniquum sunt proclives, quatenus ista sphaeram capacitatis superant: & tamè pro certo intellego, ea esse vera, atque à nonnullis experta non sine admiratione multorum; imò quidem istum Magnetem Microcosmicum cum usu ipsius haud ignoramus, cujus actus actuumque effectus, quando à sapientibus comprobabuntur, tam naturales apparebunt, quàm eorum effectus ab ipsis bene ponderati, videbuntur prima fronte admirabiles & capacitati humanæ alieni ac admodum abstrusi. Verum enim verò, si ea, quæ à me sunt antea recitata intelligantur rectè, serioque sint ponderata, causa eorum non apparebit admodum abstrusa, ut limites naturæ excedat. De istiusmodi Magnetis Microcosmici actione tam Sympathetica, quàm Antipathetica, mihi Deo concedente plura in sequentibus videlicet libro hujusce ultimo discurrere proposui.

CAPVT. V.

In hoc capite explicatur causa secreta, quare; & modus, quomodo Magnetis tam Microcosmicus quàm Macrocosmicus ad instantiam; imò quidem dimensionem in cognitam seu intervallum indeterminatum aperari soleat.

Fosterus in libro quodam suo, cui titulus Hoplocrisma spongius, Philosophiæ suæ tenuitatem satis superque in eo expressit, ubi dicit, quòd, quoniam Solis & stellarum lumina nubes obscuras, corporaque opaca penetrare nequeant, idè formalis hominis essentia non valet in suo motu seu cursu ad metam aliquam distantem movere sine impedimèto aut oppositione montium, castellorum, nemorum & similium. Sed, si paulò profundius se in Philosophiæ veræ visceribus immerisset, tunc procul dubio agnosceret, sperma æthereum, seu influentias stellares esse in conditione multò subtiliores, quàm sunt lucis visibilis vehicula: Imò quidem sunt tenues & exactè spirituales & admodum mobiles, ac tam penetrantes & vivæ, ut sint potentes, atque etiam soleant perpetuò sine aliquo manifesto obstaculo aut resistentia ad terræ viscera seu centrum penetrare, atque ibidem metalla omnium specierum secundum influentiæ conditionem generare. Atque istius rei testimonium ferunt omnes Philosophi tam antiqui, quàm recentiores. Subtilitatem ergo Spiritus hujuscè Plotinus juxta mentem Platonis explicare videtur in verbis istis: Tanta est Ætheris tenuitas, ut omnia corpora penetret universi, tam supera quàm infera, & cum ipsis conjunctus aut implicitus majora minimè reddat, quia spiritus iste interior cuncta opera eorum mole minima nullum profusus augmentum recipiente alit atque conservat. Hæc ille. Atque ratione puritatis ac subtilitatis naturæ istius cœlestis cœlum, à Philosophis & Poëtis mysticis terræ maritus seu sponsus vocatur, quam vestam vocarunt: Imò verò ipsæ cœli stellæ, in quarum serie Copernicani numerant terram, assimilantur uxori cœli, ut pote, quæ ab eo haudaliter extrahuntur, quàm ex latere Adæ Eva: Nam definiunt esse densiores partes sutorum orbium, unde fit quòd pro cœli membris habeantur, nihil est tam tenue, subtile ac penetrans quàm est spiritus ille, à quo ipsi per condensationem derivantur. Hæc autem est ratio, quòd veri Alchymistæ tot de suo cœlo, quòd & quintam essentiam vocant, admiranda narrent, inde arguendo, ratione puritatis ac subtilitatis ipsius res omnes penetrare posse. Et Philosophi dicunt, istam quintam essentiam esse naturam illam suam, quam definiunt esse vim quandam in rebus infinitam, omnia permeantem entia, cunctas res generantem easque augentem alentemque &

ex similibus similia procreantem. Et certè, si cui quam realiter considerare placuerit, quæ à me sunt antea allegata, recordabitur me dixisse, virtutes Angelicas ab emanatione archetypica effluere, esseque divinarum Idearum typos, atque etiam spiritum æthereum esse Angelicis influentijs repletum, quæ radicem suam essentialem à Deo & in Deo habuerunt: Ita, ut in rei veritate non sit Lux stellaris, quæ tam profundè penetret, aut tam universaliter operetur, sed æternus ille centralissimus spiritus, qui sua divina & haud resistibili essentia per omnia penetrat & permeat, tam in cœlo desuper, quàm in terra & aquis inferioribus. Atque totum hoc videtur à Philosophis Mysticis, (tameñ non nisi obscurè) confirmari, quando vocant Saturnum, qui Pater erat Iovis seu caput seu Cheter Catholicæ emanationis; patrè cœli & terræ, hinc inde arguentes, quòd in emissionem spiritus sapientiæ creaverit & informavit cœlos, juxta illud Iobi: Cœlum ornasti Spiritu tuo. Et David: Verbo Domini firmati sunt cœli & spiritu ab ore ejus omnis virtus eorum. Et D. Petrus habet, cœli erant prius & terra ex aquis & per aquas existentes verbo Dei. Certum est ergo, totum actum essentialè in spiritu æthereo esse emanationis divinæ actum seu splendidum incorruptibilis Dei spiritum, ut verbis utar Salomonis. Atque idè necessariò sequitur, Spiritum illum, qui meretur esse immediatum influentiæ talis minimè resistibilis & potentissimæ vehiculum, debere esse conformem ad ipsam naturam in puritate & subtilitate, quæ eum informavit: Qui à Salomone dicitur esse omni re mobilior & subtilior & attingere ubique propter suam mundiciem & innovare omnia & implere orbem terrarum. Hoc ergo erat illud, quòd coëgit nonnullos etiam ex Christianis Philosophis in sermonem istum irrumpere: Deus est natura, & natura, Deus. Quo intelligere videntur, naturam naturatam & radicaliter informantem, fuisse æternam illam emanationem, quæ fecit atque informavit naturam humidam mundi, qui ob istam rationem est dictus natura naturata, videlicet præsentia ipsius naturæ naturantis, sive Divini Spiritus Dei, qui ferebatur super aquas, istque igneam vigorem seu virtutem impertivit, quemadmodum partim testimonio literarum sacrarum, & partim D. Augustini asseveratione videre licet. Oportet ergo, ut nos debita harum

Iob.
Psal.
2. Petri. 3.

Sap. 12. r.

Sap. 7.

Sap. 1.

SECTIONIS SECUNDÆ, LIB. II. Membr. II.

rerum à nobis allegatarum consideratione habitâ, sciamus, quòd, si influenza complete à spiritu incorruptibili Domini anime- tur; tunc necesse est, ut proprietatibus natura illius spiritus Divini imbuatur, & consequenter debet esse omnium spirituum maxime subtilis, agilis, mobilis & penetrans: Atque in eo respectu magis erit potens ad omnia, quæcunque solida sine ullo impedimento aut resistantia penetranda, atque etiam ad omnia generanda, augumentanda & nutrienda magis accommodatus & paratior, Ac si incorporetur aut specificetur, individua familia ex similibus procreare solet. Porro etiam respectu capacitatis humanæ infinitam in radiorum suorum emissionem habet extensionem, atque idèd, ut illa limitetur, est impossibile. Quòd quidem omne experientia seu demonstratione hujusmodi oculari demonstrabo. Invenimus in praxi Magnetica, Magnetem virtute sui Spiritus subtilis, qui eum intrinsecus & centraliter animat, tam potentem reddi in virtute sua attractiva, ut sine ulla resistantia radios suæ activitatis per saxa durissima, ligna spissa, metalla compactissima, atque etiam vitra quasi impenetrabilia transmittere valeat. Quòd argumentum est evidentissimum, spiritum istum esse de natura longè penetrabiliore & subtiliori, quàm aer ille sublunaris, quatenus ei denegatur etiam per Chartam tenuem aut pelliculam transitus. Pari etiam ratione internus cœlestis hominis spiritus, qui est radius istius vivificantis vehiculum, est tam subtilis in se, ut nihil potius sit ei resistere, quando radius mentalis internus, ad quamlibet metam, utcunque ab homine remotam & in capacitate humana inaccessibleem, collimet. Nam, cum cœlestis ille in homine spiritus sit ad exemplar spiritus Divini formatus, necesse est, ut in istiusmodi sua actione eum limitet: Iam verò subtilitas actus Divini in spiritu humano ab Hermete hoc modo exprimitur. Quicumque hac Dei natura fulti sunt, intelligentiâ suâ cuncta complectuntur, quæ in terra sunt & quæ in mari, & si quid est præterea supra cœlum, atque adèd seip- sos erigunt, ut ipsum quoque bonum intueantur, &c. Quibus significare videtur, omnem sufficientem Dei actum in penetratione & transmiratione per omnia; qui actus consistit in radio mentali, cujus actui non resistendo, influentiæ cœlestes penetrant & operantur ubique in terra & in mari sine ulla resistantia aut impedimento intermedio. Hisce ergo evidens est, quòd, ut quælibet creatura inferior specifica, hoc spiritu essentiali est prædita & in ipso consistit ac super ipsum, quasi reale suæ veritatis fundamentum seu lapidem verè angularem ædificat; Ita æquidè radiorum ipsius emissio, non est ab aliqua sphaera activitatis terminanda, ut quidam

¶ mand. 4.

indiscreti & magis sensuales, quàm intellectuales Philosophi asseverare haud erubuerunt: Cum teste sapientissimorum Philosophorum turbâ, spiritus iste definitur esse vis in rebus infinita & per consequens non definita seu determinata: Nam, quàm longè ipsa emittit suæ activitatis radios ex centro stellæ cœlestis, etiam eousque potest spiritus iste centralis in terra & creaturis ejusdem suæ emanationis diametrum extendere: Ita, ut quemadmodum radiofa stellæ cœlestis influenza deorsum penetrat usque ad terræ centrum, eodem planè modo quælibet stella cœlestis penetret ascendendo usque ad centrum suæ stellæ cœlestis, à quo radicaliter erat derivata; & quòd opulentior, ditior & magis exaltata erit forma illa stellaris in creatura, eò propinquius accedit ad naturam stellæ magis dignæ atque occultæ in cœlo, & per consequens facit radiorum suorum sive semidiametri suæ emissionis extensionem longiorem & validiorem. Iam verò, ut videmus quamlibet influentiam astralè in creatura naturali quodam instinctu idque morè Sympathetico fontem cœlestè seu stellam à qua primitus est orta, aspice- re, atque itidem stellam illam cœlestem pariter paterno quodam respectu influentias suas deorsum ad filium suum terrenum, seu filialem suam formam vel ignem in creatura fovendum & nutriendum, emit- tere, adèd, ut earum ambæ mutuo inter se gaudere videantur & in reciproco eorum amplexu se recipiant secundum istud Philosophorum: Natura naturâ lætatur & naturam continet. ô natura cœlestis veritatis naturas Dei mutu multiplicans: Ita etiam species creaturarum, quæ una eademque influenza induuntur, solent ratione suæ similitudinis ad invicem radios sympatheticos, hoc est, naturâ consentientes ejaculare, quibus in concordia & amore conveniunt. Atque ob istam rationem axioma Philosophorum antea allegatum est tale: Natura ex similibus procreare solet. & hæc est causa, cur quælibet forma specifica in suo simili congaudere, suumque simile sine transgressione à suæ speciei limitibus procreare animadvertitur. Verbi gratia natura humana producit hominem, equina equum, semen fœniculi fœniculum, faba fabam: Granum tritici triticum &c. Atque etiam natura rei taliter creata est amicissima sibi simili, radiosque sympathiæ amabiles emitit, ut conveniant & concurrant cum radijs, qui à suo simili emittuntur, ita ut ambæ naturæ consentiant & mutuo amplectantur: Vti in Magnete cum Magnete, atque Magnete cum ferro videre est. Nam si unus Magnes inveniatur seu occurrat alteri, ambo se virtute Saturnini Sulphurei Spiritus aspicient atque se mutuo amplectentur: Nam debita eorum applicatione unus ad alium, emissionem radiorum à centro ad circum-

cumferentiam se aspiciunt, atque iterum contractione illorum radiorum in se invicem amplectuntur & allicient se ad se. Quod etiam inter ferrum & magnetem observatur: Nam, quoniam ferrum eidem constellationi cum Magnete subijcitur, suaque stella centrali fruitur, illi Magnetis in omni respectu convenienti: Nam ob istam essentialem eorum consanguinitatem in eadem miniera semper seu vena terrestri repetiuntur; ideo se invicem amare & tanto appetitu recipere observantur. Nam ab experientia docemur, lapidem fœmminum, admodum & instar meretricis luxuriosæ ferrum masculinum attrahere & appetere: & non è contra, uti Averroes, Scaliger & Cardinalis Cusanus erroneè & falso existimant: Quippe quorum est sententia, ipsum ferrum allicere ad se Magnetem tanquam ipsius Originem & matricem, unde erat orta: Nam hac ratione polus Borealis in Magnete per se & à sua inclinatione propria citius ad stellam polarem, quæ est fons influentiarum centralium utriusque, moveret, quam Magnetes: At hoc totum experientia probatur falsum.

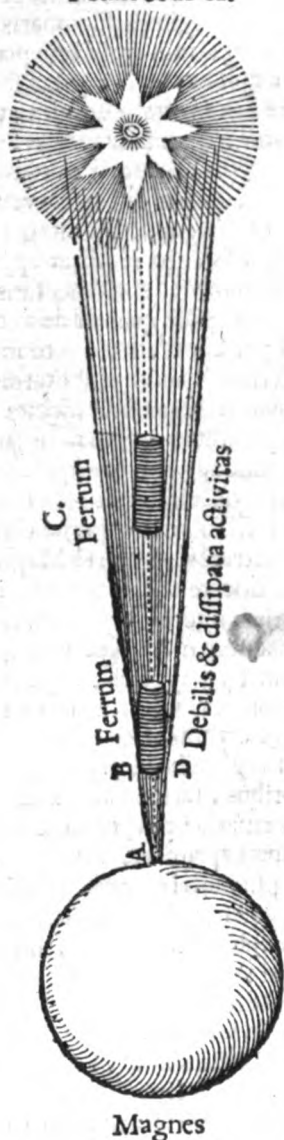
Iam verò ad confirmandam infinitam horum radiorum centralium in dictis duobus corporibus, nimirum stellæ polaris & Magnetis seu ferri efficaciam opus est, ut prius Theoriâ quadam idoneâ simus deducti, ut tum postea faciliori cum Methodo in praxin descendamus. Radius (inquit Alkindus) qui à centro stellæ ad centrum terræ procedit fortissimus esse probatur in operatione suæ speciei &c. Quibus arguere videtur ad distantiam, quam incommensurabilem occultus stellæ radius seu influenza radiofa operatur & agit, cum & in sua imagine seu effigie in terra. Nam alibi dicit hæc: Liqueat, radios stellares diversa constituere individua in hoc mundo &c. Iterum pro stellis centralibus seu influentijs stellaribus corporum inferiorum, & radios eorum extensionibus, hæc alibi Mundus Elementaris est exemplum mundi Syderei, ita, ut quælibet res in eo contenta ipsius speciem contineat, manifestum est, omnem rem hujus mundi radios facere suo modo ad instar Syderum, alioquin formam Syderei mundi ad plenum non haberet, sed & hoc in aliquibus sensim manifestatur. Ignis enim radios caloris ad loca proxima transmittit, & terra radios algoris. Hoc igitur pro vero affumentes, dicimus, omne, quod actualem habet existentiam in mundo, Elementorum radios emittere in omnem partem, qui totum mundum Elementalem replent suo modo. Præterea distantia unius rei ab alia facit differentiam in effectu radiorum in rebus hujus mundi: Hæc ille. Quo sermone certiores nos facit; Primum, nihil esse in mundo inferiori, quod non habeat suam simile in illo superiori à quo suæ es-

sentia radiis atque influentiam recipit: Atque iterum, quod, ut illa stella cœlestis suos radios etiam ad terræ centrum ejaculat, atque ideo tam latam habet activitatis sphaeram, ut quælibet mundi totius concavi portionem scrutetur, ita etiam scintillæ illæ stellares seu radiantes, quas creaturis sibi subjectis emittit, cum stellæ earum sint in substantia & forma unum & idem cum suo fonte & consequenter continuatæ sunt cum eo, & ab eo haud quaquam spiritu & luce indivisibiles, omnes perscrutantur angulos regionis sublunaris; Imò verò ad fontem earum cœlestem penetrare solent, à quibus vim suam vitæ fortiuntur, uti infra demonstrabitur; idque è clarè indicatur, quoniam quælibet magni Magnetis portio utcumque minima, suos, sibi polos ac circulos distinctos vendicat, æquè, ac ille magnus, seu integer à quo erat excisa. His ergo redditur apparens, actionem cujuslibet rei elementaris effici tam ad distans, quam quando duo corpora sunt simul per contactum mutuum conjuncta. Verum rerum Elementariû actio, dum ab invicem separantur, debita applicatione atque influentiarum radiosarum in invicem infusione, perficitur, quod vix credibile ratione occultationis actionis ipsius videretur, nisi illud nos experientia ex observatione attractionis ferri à Magnete ad distantiam doceret. Porro etiam imagines rerum de longè in speculis opticis discerni animadvertimus. Nec erat quidem minimum in Pythagoricis, atque nonnullis ex Philosophis Christianis artificium, suas mentes seu intentiones, alijs in locis diffitis seu regionibus longè à se distantibus viventibus, ratione reflexionum per vitra Mathematicè præparata ac disposita in disco lunæ exprimere. Verum enim verò Philosophi nostri externi, qui solo sensu gubernari volunt, de determinata quadam activitatis sphaera somniant; limitesque huic spiritui sive naturæ mysticæ assignare haud erubescunt. Exempli gratia, quoniam Magnes attrahit ferrum, ut plurimum, non nisi ad distantiam dimidiæ mensæ vel ulnæ unius; ideo ipsi putant ac concludunt vivificantem ipsius virtutis actum ulterius penetrare aut se in aëre extendere non posse, & consequenter solo corporis & non intellectus oculis ducti, terminare hæc sua observatione externa volunt Spiritualem Magnetis extensionem: Sed, si oculos suæ inquisitionis corporeos claudere, ac more Philosophorum peritissimorum lumine mentali actionis tam abstrusæ medullam intueri velint, perciperent quidem, extensionem Spiritus radiosi in Magnete æqualem esse cum semidiametro propriæ stellæ cœlestis suæ, cum uterque sint unius ejusdemque essentia: Ac pariter similis in ferro spiritus & cujuslibet ipsius portio, sed sunt plurima, quæ evidentem in Magnete effectum impedire possunt;

SECTIONIS SECUNDÆ, LIB. II. Membr. II.

sunt, videlicet rei sive ferri ponderositas, cujus ratione illud extra circulum sensibilibus suæ emanationis attrahere nequit, atque radorum à Magnete, emissorum dissipatio seu dispersio, nam radij ejus, postquam à Magnete emittuntur, eo magis in aëre aperto expanduntur, quò remotius à Magnete evolant, quemadmodum ex ista demonstratione luculenter explicatur.

Plenitudo virium in Stella Polari & ab ea.

In qua A est Magnetis Polus, B. D. Basis radorum ejus cum integro ejus vigore, quæ terminatur & se adaptat in principio virgæ ferreæ B. D. Ita, ut in tali contactu ad distans, nihil radorum occultè è magnete scaturientium deperdatur : Sed tota ejus vis sita est in ferro, atque ob istam rationem ferrum facile à Magnete attrahitur, quoniam vis unita est fortior. At verò cum ferrum in distantia longiore seu à Magnete remotiori disponatur, videlicet in C. tunc quidem major Basis Spiritualis pyramidalis emissionis portio, dilatatur atque extra latera ferri sine ullo ejus contactu, seu occurfu directo cum eo transit, at-

que ita virtutis Magneticæ actus nimis debilis redditur ad rem adeò ponderosam sibi in tali distantia attrahendam. Verùm quia stellæ ipsius cœlestis radius, magnetis emissionibus occurrit easque fortificat, ideò evidens est, stellam polarem operari in Magnete ad excitandam & animandam similem in eo vigorem : Atque ipse Magnes taliter animatus atque in vigore suo vivifico auctus actioni stellæ illius correspondet, penetrando uno eodemque sympathetico consensu etiam ad centrum sui fontis cœlestis, quod quidem facillimè in eo præstari potest, quoniam uterque sunt unius ejusdemque essentia : Nonne animadvertimus hoc externa apprehensione esse verum, cum observamus polum Magnetis Borealem in debito naturali atque obedienti respectu, stellam polarem constanter ad tantam distantiam respicere, quod aliter fieri non potuit, nisi radij eorum essent in medio, aëris, imò quidem in ipso æthere atque etiam in terra & mari conjuncti ? Quis enim negare potest, ipsius stellæ polaris radios descendere in terram & operari atque conjungi cum radijs sibi similibus in magnete, ferro, atque etiam in terra cocta, cum hoc idem ab experientia oculari doceamur ? Si ergo Magnes & ferrum ac terra sint istius stellæ scintilla, cur obsecro, more sui fontis non emicarent scintillæ istæ pariter & ascenderent sive emitterent suos radios ad Stellam illam cœlestem ? Cum certum sit & experientiâ probatum, vel minimum Terræ seu Magnetis magni fragmentum ex suo toto excisum seu divisum, adeò esse in suis circulis & polis completum ac ejus integrum. Vnde liquet, virtutem cujuslibet rei à formali scintilla in ea latitante procedere : Nam scintilla seu radius Solis eandem habet pro sua proportione potestatem agendi & illuminandi, quam ejus fons Solaris, haud aliter ac videmus candelam parvulam taliter pro sua quantitate coruscare, quàm major illa, à qua lucis suæ principium duxit. Quare non est dubitandum, quin, si stella polaris suos radios impluat in corpus Magneticum, centralis etiam corporis magnetici Stella suos pariter radios ad cœlestem sui fontis polaris sedem emittit. At verò praxi Astronomica docemur, distantiam seu intervallum inter hæc duo corpora, nimirum Stellam polarem & terram sive Magnetem esse adeò grande & immensum, ut extensio major in rerum natura respectu nostrum vix ex cogitari queat, nimirum illa inter cœlum octavum, in quo est Stella polaris & terram : & tamen invenimus, hæc duo corpora se invicem respicere & simul operari sympathia admirabili, Imò quidem & quandoque, ubi non fit recta inter se dispositio, videntur inter se Antipathia satis notabili discrepare. Quid ? An debet abstrusi istius Spiritus actio Phantasticæ seu ima-

imaginariæ alicujus activitatis spheræ limitibus, juxta hominum nunnulorum imperitorum & nimis superficialiter in occultis Thefauris atque atcanis seu centralibus actionibus Dei in creatura versatorum, opinioniones terminari? Pari etiam ratione necesse habemus concedere, quod sit similis radorum occultorum concursus sympatheticus inter ferrum & Magnetem, quoniam eorum uterque, habet in se Stellas centrales seu radios influentias unius ejusdemque naturæ sive essentiæ ab uno fonte descendentes, quorum emanationes occultæ, transeunt ad distantiam nobis incognitam, tametsi earum effectus, accidentaliter nobis non magis appareant, quam cœlestes illæ influentiæ, quæ de cœlo super mineralia, vegetabilia, & animalia descendunt. Nihilominus si historijs & relationibus fidem aliquam adhibuerimus, à Serapione, Olao Magno & ipsis Mauris accepimus, apud Indos, versus polum Borealem esse scopulos nonnullos Magneticæ consistentiæ, qui naves à Magna distantia ad se trahunt, imò quidem, & tantam esse eorum in attrahendo virtutem, ut etiam clavos ferreos à lignea navium substantia quandoque extrahant, unde fit, ut naves & cymbas suas clavibus ligneis & non ferreis condere cogantur. Atque iterum, quid est dicendum ad opinionem illam medici ac Philosophi doctissimi Fracastorij, quippe, qui post longuam suam in naturam Magnetis inquisitionem, concludere tandem videtur, rationem; cur Magnes suum polum ad Septentrionem convertat, esse, quoniam in illo mundi angulo multi reperiuntur montes ex lapide Magnetico consistentes, qui ferrum de longè ad se attrahunt. Quod si esset verum, sequeretur, ejusmodi scopulos Magneticos potuisse à sede æquinoctij ad punctum congelatum poli Borealis operari: Nam experienciâ docemur, nautas etiam usque ad lineam æquinoctialem facere acus magneticæ usum, ad explorandum, in qua altitudine navigent. Veruntamen, licet hoc nonnullis videbitur alienum & impossibile, tamen sunt quidem artis Geographicæ periti, atque in cartarum marinarum compositione versatissimi, qui huic Fracastorij sententiæ firmiter adherent. Quibus videre licet, aliquos viros vulgariter sapientes atque doctos, videri intimare illam activitatis spheram limitatam Magnetis virtuti à Peripateticis & Christianis academicis assignatam, esse vanam & nullius momenti. Sed ut jam à regno minerali ad illud vegetabile & animale ascendam: Observamus quidem esse relationem admirabilem inter stellas fixas & erraticas, atque per eandem rationem inter plantâ & plantam: Exempli gratia, Compertum est (teste Mizaldo) radios ac flores herbæ Heliotropij, atque illius Cechorei, solere more Sympathetico radijs solaribus gaudere, & cum radiofa il-

lius influentia convenire, eamque comiter amplecti: Nam se ipsas convertunt etiam in die nebuloso ad diurnum Solis motum: è contra verò nocturno tempore, ratione absentia Solis flores earum se contrahunt, ac si essent tenebrose ac frigida nocti inimicæ. Etiam cœpa in quibusdam regionibus (ut testatur Plutarchus) virefcit in decremento Lunæ, atque iterum marcescere notatur crescente ipsa. Est etiam magna Sympathetica relatio inter cancrum ac ostream & Lunam: Nam, dum crescit Luna, eorum succi augentur, at verò decrescente ea, ipsi pariter in sua substantia diminuuntur. Porro ad irradiationem unius plantæ ad aliam quod spectat, observatum est, Rutam herbam summa cum amicitia ficum arborem respicere, unde fit, ut hæc planta nullibi melius aut copiosius vigeat & feliciori cum successu vivat, quam si sub ficu arbore plantetur. Atque esse etiam Sympathiam notabilem inter earum naturas, in eo redditur manifestum, quia in gustu & odore haud sunt dissimiles. Præterea si Myrtus prope arborem Granati plantetur, eam inagis fercilem ac fructiferam efficiet, atque ex altera parte granatum reddet myrtum magis edoriferum: Vnde liquet, unum præsentia alterius gaudere & lætari. Ac rei veritate ambo animadvertuntur convenire in unam conditionem Elementalem, ut pote quæ arbores sunt frigida, sicca & astringentes. Verum ad exprimendam ingentem illam relationem Sympatheticam, quæ est inter naturam vegetabilem & mineralem, præcipuè & cum diligentia observare debemus occultam illam in Corylo proprietatem: Nam si tempore quodam stato, virga Corylina in extermitate furcata, ex arbore sua colligatur, & utraque pars furcata manu utraque sustineatur, ea tamen lege, ut locus, ubi virgulæ trunco seu Baculo jungantur simul cum trunco

Plutarch.

Münster, Geograph. lib. 19. cap. 8.

A. B. Directè perpendiculariter erigatur, Atque istiusmodi Baculi positione, ille, qui virgam seu bacillum tenet, montis summitatem, in quo minera auri vel argenti excogitatur esse, pertransit: Cùm autem directè super metalli venam ambulet, virga perpendicularis A. B. Etiam invito homine se (mirabile dictu) versus terram inclinabit: At verò, si non ad sit in monte miniera talis tunc in suo

Walt. Abd. Arc. lib. 1.

SECTIONIS SECUNDÆ, LIB. II. Membr. II.

suo situ orthogonaliter constanter manebit: hoc esse verum, ego ipse testari possum: ed quod nonnulli Germani in fodinis Cambriæ seu Walliæ argenteis laborantes, hanc ipsissimam viam ibidem in venæ argenteæ inquisitione tentaverint. Porro est hoc artificium valde inter Germanos familiare & optime notum atque praxi quotidianæ adhibitum, in montibus Saxoniarum & Hungariæ, ubi inveniuntur minere auri & argenti. At ne scrupulosi nonnulli huic rei fidem nihilominus minimè adhiberent, ipsos scire velim, Georgium Agricolum atque Munsterum mentionem de hac re in suis de mineralibus tractibus facere, artificiumque hoc pro vero & experto confirmare. Deus bone, quantum tumultum facerent unguenti armarij hostes seu adversarij ad tale spectaculum intuentium? Quid? Quod ramus arboris insensibilis, duplici in suo termino virgula divisus, possit metalli argentei vel auri sedem detegere, & consequenter per 600. orgyas in terræ viscera mediantibus suis radijs invisibilibus, idque trans scapulos venasque petrosas penetrare valeat. Anne hoc possibile, ut vegetabilis natura, quæ est minus activa, mobilis & calida, quàm est illa animalis, actum talem præstare possit, cum sit omnino (viti asserunt) impossibile, ut radiosa influentia seu emanatio animalis, queat ad distantiam remotam cum suo simili cooperari propter impedimenta castellorum, montium, scopulorum, nemorum, nebularum & similibus? Procul dubio concludent istiusmodi Philosophi superficiales, hoc mysterium vel minimè omnino verum esse, vel si sit, tunc non posse sine actu Diaboli perfici. Nam, cum spiritus animalis istiusmodi unionis aspectum ad talem distantiam complere nesciat, ane probabile est ut vegetabile insensibile hoc per se & ex propria sua inclinatione præstaret? Talis, sat scio, erit eorum hac de re censura, qui ad iudicandum, antequam res, pro ut est, intelligatur, sunt paratissimi, cum sit in rei veritate harmonia illa in omnibus creaturis inferioribus proportionata, quæ ipsæ corporibus cælestibus seu potius Divinis in ipsis influentijs correspondent, quæ ortum suum ab unica capitali, Catholica & æterna emanatione ducunt, quæ radios suos tum essentielles tum Sympatheticos, quàm Antipatheticos in quem libet Globum Stellarem immediatè infundit: Atque ipsi itidem eos in mundum Elementarem impluunt, efficientes hac communione consensum Harmonicum inter ambas istas regiones: Atque idè Alkindus ait: Omnia, quæ sunt in hoc mundo & contingunt in mundo Elementorum, à cælesti Harmonia sunt translata. Certum est igitur, radios metallicos concurrentes in suo ascensu cum influentijs radiosis vir-

gæ furcatæ esse in causa, ut illa virgæ Corylaceæ portio, deorsum se declinet, haud aliter, ac Magnes observatur ferrum & alium magnetem fortiter per ejus polum attrahere: Scio, quod alienum videbitur ejusmodi hominibus, substantiam metallicam radios ex suis venis emittere: Verum si adèd essent in vivis metallorum naturis versati, ac artifices illi, qui laborant in fodinis montium Tirolæ & Hungariæ, tunc oculari experientiâ certiores forent facti, quod ipsæ quandoque fulgura & tonitrua in terræ concavitate emittant, quæ opificibus admodum sunt periculosa, ita, ut nisi subito ex minera immediatè post signa data exeunti, vel pronè humi jaceant, extremum ut plurimum pariantur. Hæc à nobilibus Germanis fide dignis accepi, quorum alij fuerunt testes oculares: Sed ut in proposito nostro procedamus, est pariter inter creaturas inferiores Antipatheticus quidam aspectus haud aliter, quàm inter Stellas nonnullas cæli speciales cum erraticas tum fixas: Atque unius creaturæ aspectus, agnoscitur alium alterius abhorrere, ita, ut in eorum radiorum applicatione una observatur ab alia irascibili reformidabili seu odibili aversione declinare atque reflectere, Mizaldus ait, Cucumerem, ac si esset voce tonitruorum terrefactus sapiens ab ea mutari: Cæpa recusatur ab Ægyptijs in cibus, quoniam admodum ab alijs vegetabilibus differre observatur: Nam, ut omnes aliæ herbæ præter ipsam in lunæ augmento crescunt; Ita è regione sola cæpa vigescente luna suum recipit detrimentum atque diminutionem. Est etiam notabilis inter arborem ficum, nec non & vitulum marinum & fulgura Antipathia: Vnde oritur, quod istæ duæ à fulmine minimè percutiantur. Porro inter arundinem & filicem haud exiguum animadvertitur esse odium; Ita, ut, si radix unius ponatur super ramos alterius, cum quodam quasi contemptu & odio deiciatur. Inter omnes etiam bestias Elephas odio habet parvulum murem: Vnde evenit, ut, si quid frumenti, quod ijs pro nutrimento adhibetur, à muribus edatur vel tangatur, illud statim recusent atque abhorreant. Similis quædam Antipathia observatur esse inter naturas Catablepæ atque mustelæ: Nam mustelæ sunt catablepis instar veneni. Gallus gallinacius vulpem more Antipathetico evitat. Omnes colubri & augues timent & evitant arborem fraxinum, atque idèd summâ curâ umbram ipsius tam matutinam, quàm pomeridianam effugiunt. Iterum, Dioscorides ait, Taxum arborem usque adèd venenatam, ut, si quis subter eam sedeat, damnum exinde sit accepturus, & quandoque vitam suam amissurus. Cælius Rodi-

Agric. lib. de
 foss. Munst. de
 Geogr.

Mizald. lib. 2.

Plin. lib. 8.
 cap. 10.

ibid. 12.

Plin. lib. 16.
 cap. 13.

Dioscor.

Alkind. de
 rad. stellar.

Rodiginus afferit, colubrum timore hominis nudi percuti. Bene notum est & à multis authoribus confirmatum, catablepam, quæ non est nisi parvulum animal, solo suo nihilominus aspectu per mille ab ea passus interficere. Etiam homo lippitudine oculorum affectus, potens est alium hominem satis longè distantem, secreta quadam radiorum contagiosorum emissionem inficere atque etiam lippum reddere. Videmus, capam Lachrymas ex persona ad distans, idque sola radiorum suorum ejaculatione elicere. Præterea notum est factum, quòd, ut simile existens salubre soleat suum simile more salutari recipere; ita etiam simile existens corruptum, more Antipathetico, idque ad distans inficit & intoxicat suum simile, quod erat sanum. Quemadmodum observamus, oculum unius hominis ophthalmiâ affectum; Inficere nullum alterius hominis membrum præter oculum. Atque etiam unus phthisicus sive pulmones ulceratos habens, pulmones alterius hominis suo ahelitè etiam ad distantiam convenientem vulnerat & lædit, idque applicatione seu concurrentia duarum irradiationum unius naturæ, quarum una est more Antipathetico affecta atque veneno, unde & aliam etiam, cui applicat, contaminare solet. Sed, ut ad Scopum nostrum Magneticum, qui est tam Spiritualis, quam corporalis, redeam, Affirmo, esse tantum respectum Sympathiæ Spiritualem inter unam creaturam atque alteram, ut amatum more mirabili Spiritum amantis sibi attrahat atque alliciat. Hoc idem ego ipse mirabiliter à cane meo aquatico effectum vidi: Nam in itinere meo Lugdunum Galliæ versus penularium meum super arcum ephippiarium pendens (in quo præter alia mihi necessaria, literæ Camby erant inclusæ) malè perdidit, & cum ad ipsum perquirendum retrogredi tentassem, cursoris equum nullo modo præter consuetudinem, ut retro iret compellere potui. Vnde necessitate coactus eram, ut canem ad mea bona amissa perquirenda eaque mihi afferenda remitterem: Recessit canis, & postquam per spatium ferè dimidiæ horæ esset absens, penularium istud meum ore reportavit, quod quidem erat admirabile, considerando me equestrem fuisse, atque adèd, ut nullius pedis mei aut tractum seu odorem persentire potuerit & tamen nihilominus directè ad penularium, à me siti Tantalea in hiatus, properavit & percipiendo in eo mei odorem, rem protinus agnovit, eamque festino cursu ad me adduxit. Sed, ut propinquus & magis pertinenter ad huc accedam. Amicus quidam in societate mea tunc temporis existens, canem suum aquaticum in civitate Londinensi nocturno tempore perdidit: Interea nos ambo Domum quandam privatam, in qua vix fuit antea, sumus ingressi: Cùmque in cubiculo ejusdem domus colloquium inter

nos privatum etiam clauso ostio habuiffemus, paulò post femi horam canis revertitur & ad portam accedit, ipsamque strenuè suis unguibus, ut aperiretur, scalpebat, quo dominum adiret suum. Quibus evidens est radios affectionis ipsius, utcunque absenti corpore à suo Domino radiorum nihilominus sui Domini aspectum minimè deseruisse, unde factum est, ut ipsi cum ad locum incognitum tam directè conducerint. Nonne est etiam admirabilis illa Sympathetica emanatio ex columba dicta tabellaria, qua & cujus lumine tam directè per tot milliaria ad domum, in qua erat orta & enutrita tendere solet? Quam propter illam rationem tam charè amat & afficit, ut, tametsi per 500. milliaria in suo corbe clausa portetur, ipsa nihilominus directè retrò cum literis ejus collo Suspendis volabit. Quod quidem argumentum est evidens, ipsam directè à radijs suæ affectionis in via gubernari, qui modo quodam Spirituali continuantur & uniuntur, nec separantur à loco, in quo maxime delectatur. Quid dicemus in duabus personis, quarum una masculum & altera foeminam amat, & sine omni ratione afficit; Atque idèd radijs affectionis suam amatam prosequitur, tametsi è regione hæc illam abhorret, negligit, & non reciproco affectionis gradu recipere potest, sed radios sui amoris in odium avertit. At verò, ubi duo mutua affectione & unionne Sympathetica se recipiunt, ibi quidem actionis virtus ad distantiam longiorem suos producet affectus: Haud aliter, ac, quando duæ stellæ cæli radios suos semidiametraliter emittunt, & in uno eademque Harmonico affectionis puncto conveniunt. Imò verò, quemadmodum videmus experientiâ docti, esse magnam Antipathiam inter Spiritum contractum hominis interfecti & interfectorem; Adèd, ut Spiritus vitalis mortui in suo centro frigoris contactu post mortem contractus, per passionem quandam irascibilem Antipatheticam, iterum à centro ad circumferentiam movere animadvertatur, faciatque sanguinem congelatum iterum ressuere & movere versus homicidam, ac si secundo sui hostis insultui resistere, vel si vindictam adversus eum capere vel petere voluisset: Ita quidem agnoscere & confiteri debemus, quòd, ubi Spiritus unus ratione Sympathetica cum alio similis naturæ concurrat, ibi potestas debet esse major; & consequenter actio ejus potest vim suam ad longiorem distantiam exercere, ut evidenter demonstratur in abstrusa operatione inter telam vulnerariam, unguentum armarium & personam vulneratam: De quibus verba tot feci in hostili illo concursu, qui inter Fosterum Presbyterum & me est factus,

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. II.

videlicet in libro illo meo adversus ejus librum dictum HOPLOCRISMA SPONGVS, sive spongia ad unguentum armarium delendum, cui libro meo titulus est, spongiæ Fosterianæ Presbyteri compressio. De cujus libri medulla in hujus mei discursus sine, Deo concedente veniam, dicam plura.

Argumentum Fosteri consistit in impossibilitate operationis unguenti, seu potius vivi sanguinis emanatione seu influentiarum ad sanguinem mortuum & congelatum emissionem, tam remotam ad distantiam à nonnullis propositam. Quæ quidem impossibilitas, si vera in regno animali esset, quod est cæteris duobus regnis magis dilatatum & minus vinculis corporis ligatum; ad miror ego, cur non sit magis impossibile, in corpore minerali ratione suæ soliditatis firmæ atque constrictæ & per consequens ad influentiales radios continendos atque retinendos minus apto, quam in corpore aliquo magis laxo, molli & poroso. Præterea corpus animalis vivi est calidum & igneum & consequenter ad dilatandum & radios suos remotius emittendos promptius; ut illud minerale est frigidum, atque idè in radiorum suorum ejaculatione minus activum & potens. Et tamen nihilominus experientia docemur, Magnetem stellam polarem respicere, eique aspectum suum spiritualem emittere, atque itidem, stellam illam radios suos in eadem distantia ferè in commensurabili ad metam suam mineralem ejaculare, quemadmodum in præcedentibus est demonstratum: Quod cum ita sit, cur, obsecro, non potest Stella animalis à fonte Stellari seu cælesti derivata, radios seu influentiam etiam suam in sanguine congelatam terræ suæ unctuosæ, videlicet unguento infusam, aut in spiritum sanguinis invisibilem in poros instrumenti vulnerantis, & præcipue ferri ratione naturæ suæ attractivæ sulphuræ absorptum effundere? Nam experientia confirmat, quod, quamvis sanguis nullus corporeus inveniatur super Gladium, vel pugionem & similia: Tamen, si locus teli, qui vulneravit, unguento perlinatur, curat etiam ratione aspectus sui Sympathetici: Nam Chirurghi rurales seu rustici sunt experti, quod, quando non sunt auri vulnus aliquod profundum probare reà examinare, tamen per impositionem Gladij in ignem facillimè discerunt, quàm altè telum in carnem penetraverit. Nam portio illa teli seu Gladij, quæ vulneravit, calorem suum mutavit, & magis fusca vel cærulea, quàm reliqua apparebit: Hac, inquam, sua observatione intelligunt, quàm profundum sit vulnus. Atque idè hoc est argumentum egregium ingressionis spirituum sanguineorum in instrumenti vulnerantis substantiam: & consequenter liquet, esse Spiritus essentielles, quæ emanant seu exeunt à sanguine & corpore exilienti.

Quibus arguitur ad versus M. Fosterum, quod, si grossiores in sanguine Spiritus valeant firmam chalybis substantiam penetrare, probabile est, Spiritus eorum tenuiores posse sine ulla resistentia res omnes alias utcumque compactas ad instar influentia permeare. Nec possunt ista à me jam nunc relata videri vel miracula vel saltem impossibilia, cum etiam experientia testetur in muto & surdo seu insensibili minerali hoc idem esse effectum: Nam acus seu Chalybs solo Magnetis contactu solet spiritus ipsius imbibere, qui quidem Spiritus à ferro ita absorpti penetrant per ejus totum, & consequenter cuilibet ipsius portioni in sunt: Nam Axioma hoc à præstantioribus Philosophis in mysterio Magnetis optimè verfatiss, est tale.

Si obelus ferreus seu fili grossi ferrei portio, ex uno termino, Magneticè tangatur, vigor Magneticus totum permeabit ferrum, habebitque illud virtutem contrariam in utroque extremo seu polo axis illius, unam nimirum Borealem atque aliam Australem, & pars axis dimidia erit unius naturæ & altera ejus medietas alterius. **PROBLEMA** a. Vbi a. Habet naturam Septentrionalem & b. australem. Hic est canon eorum generalis.

Problem. a.

Ridiculus:
Tra& Mag.
cap. 6.

Verum enim verò huic meo proposito propius accedam & demonstrationem meam à minerali ad vegetabile, transferam, ut hac ratione simile per suum simile melius; & perspicuus in subjecto nostro animali exprimere queam. In animo meo igitur est, grano tritici insistere, quod, cum in terra sit mortuum & putrefactum, radios Solis influentia à morte resuscitatur: Nam simile, magnetica quadam virtute, attrahit ad se suum simile, & simile suo simili gaudere solet, ac simile resuscitatur & vivificatur, hoc est, à sua quiete centrali evocatur à suo simili illud evocante, alliciente & amplectente, atque hac ratione substantia radiosa, seu atomi solaris influentia in grano tritici ociosa manens & nihil operans, in centro ejusdem jam grano corruptione dissoluto, excitatur à suo simili externo ad agendum & operandum pro sua ex cæno elementari seu viscosis compositionis elementariæ ligamētis redemptione. Atque idè, ut Spiritus vitæ in tritico contractus erat à frigore circumferentiali externo in centrum, ita jam præsentia Solaris irradiationis recentis de desuper descendens, à morte quasi ad vitam resuscitatur, & hac ratione assistentia radiorum cælestium surgit extra grani corrupti limites, ac terræ superficiem penetrat, pendetque extra & super eam in aère aperto, summoque conamine tentat in patriam suam solarem, à qua descendebat, ascendere; Sed in suo motu ad sursum à sublunari substantia, tanquam catenis elementalibus, quæ ipsum undiquaque includunt & ligant, ex omni parte sale aëris volatili circum-

circumdatur & loco ascensionis suæ ad patriam suam desideratam, coactus est fixæ summitati stipulæ suæ adherere : Atque suam speciem ibidem multiplicare ac ita alia grana ipsis similia producantur in aère. Simili etiam ratione Sol vitæ microcosmo in sanguine regnans, radiorum suorum Spiritualium emissiones facit, qui sunt ei continuitate inseparabili conjuncti & per consequens à Spiritu in sanguine congelato, qui telo vel ferro absorbetur minime divisi : Nam tam purus, subtilis & dignus est vitæ humanæ Spiritus, ut quælibet creatura natura, naturali, quodam instinctu cupiat de eo participare ; Imò verò ipsi Dæmones, lucifugi dicti, ob istam rationem corpora humana possidere dicuntur, nimirum propter excellentem in eo temperiem, ut testatur Pfellus. Nec velim, ut quisquam meam assertionem respuat, cum sit certum, in ipsis lapidibus atque mineralibus surdis, esse passionem concupiscibilem, quemadmodum in Magnete & ferro videre licet, & spiritus ferri, tametsi sit mineralis, est etiam ejusdem conditionis in Catholica sua natura, cujusmodi sunt omnes alij spiritus. Quare nolim, ut aliquis admiretur, eò quòd dixi, mineralem spiritum effectare illam animalem & vegetabilem : Verùm ego demonstrationem satis probabilem ad istud probandum producam. Est comes quidam nobilissimus Angliæ, dictus The Carle of Bridgewater, cujus Hortalanus manum suam falce fenaria crudeliter in gramine metendo vulneravit, magna sanguinis copia est perfusa, nec fisti potuit hæmorrhagia, comiti annuntiatum est hoc, ejusque hæc in re opem implorant : Quippe quem unguentum armarium habuisse & in usu ejusdem fuisse optime versatum noverunt, ipse protinus iussit, ut falx à ligneo suo sustentaculo seu manubrio percuteretur & ad se adduceretur. Hoc à vulnerato audito ille marcule in manu vulnerata retentò ictu satis valido ferrum percussit, quo factò in instanti, sine ullo alio remedio cessavit sanguis, nec ab illo impulsu guttam aliquam perdidit, ac si Spiritus mineralis, qui illam animalis comprehendebat esse, ictu illo terrefactus & pavore quodà & Spiritus vulnerati in cussus, ac proinde integram suam attrahendi & spiritus percutientis retinendi facultatem amisit, aut quòd Spiritus vulnerati, in ferrum imbibiti, in harmonia cum Spiritu vulnerati consentientes in eo quasi vindicta, quam vulneratus sumpsit in ferrum seu telum, quædere videretur : Nam sciendum est, esse Sympatheticam & Antipatheticam irradiationem æquæ inter animalia & mineralia, ac inter animalia & animalia, & mineralia ac mineralia. Sed observa obsecro secundum hoc de unguento armario experimentum. Bevis Thelwell eques auratus, mihi fide sua data retulit, quendam rotarum ligneorum fabrum graviter securi

fuisse vulneratum, hic à chirurgis prius erat tractatus, sed sine ulla dolorum mitigatione : Ita, ut per quatuor vel quinque noctes dormire haud potuerit : Tandem ejus amici auxilium ipsius instantè exoraverunt, ut pote quem multum Boni unguento armario præstitisse intellexerunt : Ipse autem securim ungebat, & uti mos est, linteo involuebat, ac protinus dolores sunt mitigati, ita ut jam dormire inceperit. Quo audito, ipse tentandi gratia, nimirum, ut rem sibi à pluribus relata experiretur, paucum lineum à securi removebat, & ex unico securis unctæ angulo unguentum scalpello abradebat ; Quo factò, certior immèdiatè factus est, ipsum vulneratum admodum esse de dolore ex unico vulneris angulo subito exorto conquestum : Vnde ille confestim nudam & abrasam securis portionem iterum illinivit, & confestim sedatus est dolor. Hoc idem etiam experimentum à Capiteo Stiles & Nicolao Gilbourne, Equite, viris fide dignissimis est probatum, uti in responso meo ad Fosterum inferius explicatum apparebit. Possum etiam affirmare ex mea cognitione, in Cœmeterio super montem de Bredstreet, Anglicè Bredstreet hill, in civitate Londinensi, quandam viduam generosam, pyxidem hoc unguento plenam possidentem multos dolore dentium afflictos, curasse, efficiendo inprimis, ut dentium dolentium gingivas Bacillo acuto vel ex roremarino vel simili pungerent, quosque paucillimum sanguinis emanaret : Hoc peractò, Bacilli partem seu terminum sanguine perlutum in unguentum immerfit, & paulatim cessarunt eorum dolores. Inter reliquos mulier ex vicinioribus quædam, conditione temeraria, contentiosa, & probra dicaculé dicere satis apta, dolore etiam dentium vexata est, ac tandem eodem modo cum cæteris curata. Hæc nihilominus paucis post diebus verba opprobriosa ancillæ illius generosæ dedit, nec quidem Dominæ benefactrici pepercit malevolâ suâ linguâ : Quibus generosa allatis, ut erat more jocosè disposita, inquit ipsa ridendo, tunc tentabò ego experimentum mihi ab unguenti istius datore relatum : & protinus pyxidem unguenti adit, bacillumque ad hanc mulierem pertinentem extrahit, ac in pelvim aquâ plenam injecit : Quo factò mulieris illius temerariæ dolores redierunt, ac reconciliatione tandem facta secunda vice est curata. Quibus accidentibus à me cum diligentia observatis præcipuum Spiritus inclusi solacium in ipsius à frigore externo præservatione, consistere animadverti ; & quòd si unguentum ab eo removeatur, aër gelidus, qui est spirituum sanguineorum activitati adversus, erit ad ipsos congelandos potens, atque ita per consensum influentiæ radiosæ vitæ à vulnere ad Spiritus inclusos emissæ & ad eas inseparabiliter continuatæ (nam erat unus

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. II.

idemque spiritus juxta Ezechielis testimonium in duabus proprietatibus qui fiat à septentrione & ab austro) intemperies contingit Spiritui incluso & congelato in telo ab effectu remissionis radiorum evocatorum, & quasi per cartificationem vulneri patientis. Iterum considerare debemus, sanguinem separatum quemlibet in se habere Microcosmi respectum: Haud aliter, ac una Magnetis portio ab integro divisa, in se omnes totius Macrocosmi proportiones habet, nempe colorum, Æquinoctij &c. Æquæ ac totus, aded, ut Idea membri vulnerati existat in Spiritibus sanguinis emissi, suamque relationem ad quamlibet ejusdem partem faciat, haud aliter, quam poli portio alicujus integri Magnetis, utcumque minimæ, respectum habent ad totum; Vt etiam est similis attractio occulta & emissio radiorum inter parum sanguinis missum & integram sanguinis massam in venis retentam, ac est inter Magnetem parvum à Magno amputatum, & totum. Concludo igitur, quod, ut Spiritus Sanguine amputato congelati, & ferrum jam possidentes virtute caloris homogenei atque unctuositatis unguenti, quasi maturefcere & paulatim respiratione insensibili versus suum fontem exhalare observantur, non aliter, quam scintilla grani tritici in sua terrea à frigore externo præservata, extra terræ Margines aspirare & sursum ad solem cœlestem tendere conatur: Ita quidem vulnus in vulnerato paulatim sanari vidimus. Atque huc usque pro modo actionis inter vulnus & unguentum armarium sive Magneticum: Iam verò de intervallo seu intercapedine, quæ sita est inter vulnus & unguentum, discurrem paucis.

Distantia inter Stellâ Polarem & Magneticam est incognita, & tamen unam in alteram per radiorum suorum reciprocorum sursum & deorsum emissionem operatur: Vnde constat, nullam hisce eorum actionibus posse sphaeram activitatis ascribi: Sol atque Spiritus in grano tritici eodem plane more inter se agunt; Nimirum continuatione unius ejusdemque naturæ. Ecce ergo hic limitata & conterminata activitatis sphaera omnino aboletur, quoniam nemo potest justè determinare Solaris influentiæ extensionem, de cujus essentia granum in tritico participat: Non aliter, quam Magnes parvulus à Magno excisus suis similiter cum illo Magno fruitur polis & circulis. Homo influentiam subtilissimam Spiritumque vitæ vivacissimum ei ab alto infusum, hoc est, inspiratione divina inspiratum habet, in quo sita est quatuor ventorum proprietates, uti nos docet Propheta Ezechiel: & consequenter ideam cujuslibet naturæ in se habet. At istius spiritus essentia est indivisibilis, atque ided Spiritus vivificans ab eo in hominem missus, omnes Spiritus illius, qui eum misit eu infudit, proprietates, non aliter, quam

Ezechiel. 37.

minor Magnes (ut iterum iterumque huic experimento insistant) ex majori demptus proprietatem majoris in omni respectu acquirit, & consequenter Spiritus unius non Magis ab altero dividitur, quam radij Solares à Sole. At verò Spiritus Domini, qui implet omnia (uti ait Salomon) suæ operationis virtutem magis minusve intendit in homine, pro ut est ejus voluntas, atque ided nullo modo phantasticam illam activitatis sphaeram admittit, quam humana illa sapientia, intelligo subjectum Philosophiæ Paganorum (quod est stultitia coram Deo) invenit, ob istam igitur rationem Hermes hæc habet: Anima mente deoque plena intima mundi replet, complectitur extima, vitamque hæc omnibus suggerit; Dat vitam Magno illi animali mundo & Spiritum omnibus, quæ in eo vivunt. Atque ipse alibi: Naturâ in corporeâ nihil est capacius, nihil velocius, nihil validius aut potentius: Sic iterum à te ipso incipiens meditari, atque animæ tuæ præcipito, quæ citius, quam præcipies, evolabit, iubeto, inquam, ut transeat in Oceanum illa, priusquam jufferis, ibi erit, inde, ubi nunc est, nequaquam discedens. Iubeto iterum, ut in cœlum volet, nullis pennis egebit; Nihil enim obstabit cursui, non Solis incendium, non ætheris amplitudo, non vertigo cœlorum, non Syderum antiquorum corpora, quin penetrans omnia ad supernum usque corpus transcendat. Quin etiam, si volueris globos omnes transire cœlorum, quodque superius est investigare, id quoque tibi licebit. Ad verte, quanta sit animæ tuæ potestas, quanta celeritas. Hæc ille: Quibus duobus Hermetis testimonijs observare possumus inprimis, animam in genere, atque ided in specie seu particulari esse divinitate plenam, & per consequens, istam Divinam essentiam, quæ operatur omnia in omnibus, in esse huic animæ & cuilibet membro ejusdem, uti testatur Apostolus. Atque hinc est, quod Philosophus iste verus in loco antea citato dixerit, animam mente deoque plenam esse: Secundò, istam Divinitatem in Spiritu Catholico creato omnia implere in Angelica quadam existentia, hoc est, quatenus spiritu vasto mundano quasi veste induitur. Et huic astipulari videtur pagina sacra, dicens: Spiritus Dei incorruptibilis inest omni rei, atque ided est actus vitæ mundanæ essentialis, quemadmodum libro primo istius Sectionis probavi, unde & dictus Hermes alibi: Animæ universæ, per omnem mundum ab una mundi totius anima profiunt, tanquam distributæ circumferentes &c. Quod quidem cum illo Salomonis antea allegato convenit, nimirum, quod omnes in isto mundo animæ sint quædam emanationes radiosæ ab irradiatione Catholica procedentes, quæ à fonte æterno actus illuminantis procedit, quibusdam parcius, & nonnullis copiosius. Hinc

Pimand. 17.

Sup. 12. l.

Pimand. 18.

Hinc ergo homo dicitur Angelis in dignitate esse paulò minor, ratione largæ lucis à Deo ei concessæ portionis. Spiritus Dei (ait Iob) fecit me, sed inspiratio omnipotentis fecit me intelligere. Tertiò, quòd in nictu quasi oculi potens sit anima penetrare per omnia, idque ad quamlibet distantiam, & per consequens ab aliqua sphaera activitatis imaginaria non terminabitur. Sed M. Fosterus cum suis associatis ait & replicat, spiritum istum, qui debet in sanguinem & sanguine ad unguentum operari, esse naturalem & minimè divinum. Profectò non possum ad hanc ipsorum assercionem non subridere: Ac si quis diceret, quod actus iste vivificans atque etiam omnium aliarum facultatum ad Spiritum humanum pertinens, suam originem ab uno eodemque fonte divino non hauriat, cum ab Apostolo doceamur, quòd in eo vivimus, movemur & sumus: Iterum dicitur, in sanguine esse vitæ seu Spiritus vitalis sedem. Et D. Iohannes in Verbo erat vita. Dicam igitur, quid quidam verus Philosophus scribat de hoc puncto. Anima (inquit) ad similitudinem totius sapientiæ facta, omnem in se gerit similitudinem, estque Spiritus intellectualis, semper vivens, semper in motu & secundum sui operis officium varijs huncupatur nominibus: Dicitur vita, dum vegetat; Spiritus, dum contemplatur; Sensus, dum sentit; Animus, dum sapit; Mens, dum intelligit; ratio, dum discernit; Memoria, dum recordatur; Dum vult, voluntas: At illa omnia non sunt, nisi unica unius essentiae anima, utcunque sint proprietate diversa. Hæc ille. Vnde patet, eundem esse actum essentialem, qui facit vitam & contemplationem, sensum ac intellectum, & qui producit memoriam & rationem: Denique est ille, qui vult & non vult. Quæ cum ita sint, nonne graviter peccant homines ignorantia obruti, qui volunt & perhibent, actiones occultas istius Spiritus abstrusi, quo mediante ipsi vivunt, moventur, intelligunt, inter bonum & malum discernunt, recordantur, vident, audiunt, tangunt & gustant, esse effectus Diaboli? Atque hinc inde splendidissima ipsius animæ dignitas & honor (arcanas ejus operationes Diabolo ascribendo) irreligiosè ac falsò loco gratiarum ei debitarum actionis pro assistentia sua violatur, & in oculis mundanis commaculatur. Et, cur, obsecro tam absurdè faciunt illi? Quoniam scilicet ad profundam ipsius activitatis medullam, qua mediante vivunt, moventur & existunt, se nesciunt immergere. Hinc ergo activitatis ejus extensionem limitibus juxta placitum suum terminare haud erubescunt, qui (utcunque hoc sit ipsis ignotum) ab ipso suam vitam & voluntatem accipiunt, ipsi iudicibus temerarios limites pro placito ascribendo, est in sua existentia infinitus, quatenus est Spiritus ab emanatione

divina haud divisus, quæ in sua extensione est infinita. Ergo evidens redditur, Spiritum istum vivificantem actiones suas ad quamlibet in mundo metam à quacunque natura specifica, sed præcipuè à creatura microcosmica emittere, idque eò citius & volentius, si meta sit unius ejusdemque conditionis cum vehiculo spiritus, nimirum sanguine effuso, commensurando imprimis distantiam, quæ est inter vulnus & unguentum. Præterea inveniemus hoc confirmatum, ab alijs ipsius operationibus in eadem minera microcosmica effectis, à qua radios suos ad distantiam haud determinatam ejaculat. Exempli gratia, experientia comprobatur, idque vijs merè naturalibus, nulla delusione Diabolica seu artificio superstitioso concomitante, quod si urina icteritij ad medicum deferatur vel ad aliam personam, etiam ad multa millia ab ægroto distantem (quemadmodum à nobilissimo comite de Mulgrave, viro admodum justo & religioso est super centum personas probatum) & medicus vel alius cum urina illa & cineribus fraxini pastam componat, eamque in 3 vel 5. portiones dividat, easque in formam rotundam deducat, & in singulorum globorum summitate foramen parvulum faciat, illudque urina cum unico croci grano impleat, ac denique hos globulos in aliquo vase loco convenienti seponat, Ipse Comes, dico, cum filiabus suis testatur, hoc fuisse verum, & virtute istiusmodi sæpe se curare solitum esse, ubi experimenta medicinalia nimis ad hoc opus debilia atque invalida sunt reperta. Et jam ego istius rei testimonium perhibebo: Anno 1630. Chirurghi uxor juxta turrim Londinensem habitans, icteritia & ventris torminibus laborabat graviter: Post plures medicos opera sua in vanum adhibentes, me tandem vocarunt; Sed non obstante meo conamine morbus in vigore suo perstitit: Quare ipsa me de curationibus à comite isto peractis mentionem facientem audiens, oravit, ut literas meas pro ipsa ad nobilem illum mitterem. Puer cum literis urinam protinus ad comitis domum ferebat, ubi duos alienos gratias pro eorum de icteritia curatione agnoscetes invenit. Pro amore mei urina erat recepta, reditque servus. Sed observetis velim sequelam, ut primùm puer cum urina suæ dominæ discessit ab ea, ægrotæ animus erat admodum à fœminis quibusdam garrulis &c. Superstitiosus, perturbatus, quippe quæ ipsam fecerunt certam, ram istam sine ope Diaboli seu cacomagie præstari haud potuisse, atque ideò hunc actum fore tam pro ejus corpore quam animo periculosum. Quo audito, ut illa ipsa erat conditione satis superstitiosa, suspiciosa & nimis incredula, clamare incepit contra Magiam & veneficium, & admodum facta est inquietata. Quod cum intellexissem, eam ut pote ingratham & incredulam, nolui amplius vi-

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. II.

titare sed subito ad nobilem misi, ut opus illud, si potuisset, globulos rumpendo destrueret, nulliusque momenti efficeret; Renuntiavit, se hoc facturum, verum affirmavit, hoc fuisse nimis tardum, dicendo opus illud, invito eo fore completum. Et profecto mulier hinc inde subito incepit convalescere, & fortasse ipsa curandi rationem alicui alij medicamento, nullius in hoc opere momenti, ascripsit. Non possum etiam aliam hoc in loco de hac re Historiam celare. Quaedam scemina nobilis Baronis filia & Equitis aurati nobilissimi uxor, morbo icteritio laboravit vehementer, curavi eam ferè binis vicibus, sed iterum invaluit morbus. Quo viso, consului marito, ut urinam ad comitem mitteret: Fecit quod monui. At comitissa ipsa voluit curam hujus sceminæ nobilis suscipere honoris gratia. Aliquid momenti effecit hæc ipsius præparatio in morbi curatione, eam verò ad felicem exitum perducere non potuit, unde urina iterum secunda vice mittitur & à comite disponitur, ac statim nullo interea temporis medicamento adhibito, convaleuit. Hujus rei plurimi præter me fuerunt testes. Denique ego ipse modum atque rationem hujusce curationis haud ignoro: Nam comes ille, nobilissimus, ex sua gratia eum mihi communicavit, imò verò & virgines, filia ejus nobilissimæ multos tam pauperes, quam divites ex gratia curaverunt. Et comes mihi affirmavit, se nonnullos ad distantiam centum ferè milliarium curasse. Iam verò istius curationis ratio non aliter efficitur, quam illa unguenti armarij. Nam spiritus Sanguinis in persona infecta habet continuatam relationem ad suum saltem; Imò verò & ejus habitatio inest aëreo Sanguinis Sali, qui quidem Sal, cum sit subtilis terra, in cujus centro Spiritus contrahitur, & cum sit ille Sal per urinam, quæ est serum Sanguinis, dispersus, allicit atque attrahit sibi suum simile à corpore infecto, à quo existens ipse quasi resuscitatus & de novo vivificatus, radios novos emittit ad occurrendos, consolandos & corrigendos radios illos infectos, qui ex corpore ægroti ejaculabantur. Atque iterum spiritus humoris icteritij inficiens, ratione tum croci, tum salis in cineribus reprimitur; Ita, ut, quemadmodum ille moritur, ita humor icteritius insultans cum venenoso suo Spiritu paulatim marcescat ac finaliter extinguatur. Quibus patet, quòd mediante uno eodemque Spiritu in sale urinæ atque illo in sanguine ægroti sive icterici sunt ambo more Sympathetico recreati & emundati, atque humor corruptus, idest Spiritus inficiens, tam in ægroti corpore, quam in urina more Antipathetico extinguitur atque annihilatur. Hoc igitur respectu comparamus illam compositionem ex cineribus, urina & croco in istiusmodi curatione icterica cum unguento armario & consolidatione vulnerum, atque

urina ab ægrotato translata, ad massam sic compositam cum sanguine seu spiritu in tello seu gladio vel similibus: Ac exsuscitationem Spiritus congelati in sale urinæ, refero ad Spiritum revivificantem & exagitantem in sanguine mortuo seu Spiritu à porosa ferri seu teli substantia imbibito. Aded, ut videmus hic unum & eundem consensum: Nam, ut sanguis mortuus processit à vivo fonte sanguinis, ita quidem urinæ, quæ est serum seu serosa sanguinis substantia Spiritibus sanguineis haud quaquà destituitur in transplantatione Spirituum sanguineorū humanorum. Quid censemus de admirabilibus ad alia animalia vel vegetabilia effectibus? Certè haud illos latere potest, quin Mysteriorum Magiæ naturalis tam macro, quam microcosmicæ versati sunt, Mummiæ Spiritualem, cujus sedes est in sanguine microcosmico ex corpore humano mediante quadam substantiâ Magneticâ ex eodem subjecto electâ extrahi posse, atque in bestiam, arborem vel plantam transplantari; Ita, ut hæc etiam ratione morbus ægroti possit ab eo in dictas creaturas transferri, istiusmodi operationis seu Magnetis microcosmici virtute, atque hujus rei praxis libro sequenti luculenter explicabitur. Similiter Iohannes Rumelius Pharamundus profitetur, se plurimos podagra laborantes tali via curasse, nimirum pedum ac tibiærum ægri pilos & ungues abscindendo, eos in foramen, terebrâ ad medullam quercus usque factum, intrudendo, ac tandem foramen illud obturamento ex eadem arbore formato firmiter occludendo, ac denique locum perforatum stercore vaccino undique oblinendo. Tunc, (inquit) si podagra in trium mensium spatio non reveniat, quercus erit sufficiens, ad morbum more Magnetico ad se attrahendum: At si in eo spatio reveniat, tunc hoc est argumentum insufficientiæ magneticæ quercus virtutis. Quare tunc procedit in hunc modum: Aliud in alia quercu perforat foramen, ut antea, & frustra, quæ ex foramine in perforatione exierunt colligit, ea contundit, in sacculum lineum confuit, hunc sacculum loco dolente applicat, atque hoc facere solet per tres dies ante novilunium, tunc in hora novilunij aufert sacculum à loco & extrahit frustra ligneam, eaque in foramen immittit, illudque obturamento forti occludit. At si tandem post tres menses non perfectè curetur, tunc ad tertiam suam operationem pergit, quæ est hujusmodi i. capit pilos & ungues patientis, eosque ligat ad dorsum locustæ seu cancri fluviatilis, animalque ita in flumen projicit, & patiens curabitur. Hoc profitetur iste in medicina Doctor in quodam suo libello idiomate Germanico impresso: Atque ibidem mundo publicare videtur, se multos primo hoc suo, experimento curasse, atque haud paucos primo & secundo, ac denique se quam plurimos podagricos de-

plo-

ploratos modo suo ultimo ad pristinas sanitatis limites reduxisse, testatur. Concluditur autem, istum curandi modum communitate inveniri certum, in illis podagris, quæ à causa sulphurea contingunt: At (inquit) in ijs, quæ à salsa & Mercuriali natura procedunt, frequenter errat. Atque proinde ipse Magicam istiusmodi curandi rationem relinquendo, ad illam, ex topica adhibitione consistentem, se accingit.

In tractatu illo meo, dicto, Spongiæ Fostorianæ expressio, Historiam satis mirabilem recitavi, de admirabili illa Sympathia, quæ est inter herbam dictam rosam Solis & matricem mulieris; dixique, quomodo ipsa in aquam Plantaginis imposita se ipsam claudat vel contrahat, & quod si pars illius aquæ bibatur à muliere partu laborante, atque herba in aqua ad aliam removeatur domum, tamen nihilominus partu ipsius instante flos vel herba illa paulatim se aperiet atque dilatabit, haud aliter, quam matrix parturientis asolet. Evidens profecto argumentum, quod radij, qui emittuntur ab istis duobus, inter se mutuo Sympathizent. Concludo igitur esse manifestum, quod, cum Spiritualis attractiva virtus in qualibet creatura inferiori descendat à Stellis cœli, & sit unius continuatæ naturæ cum ipsis, ut radij solares, qui non

sunt, in terra à suo fonte lucido divisi, sequitur, ipsas radios suas insipientias sibi invicem nequaquam aliter emittere, quam duæ stellæ cœlestes à quibus stellæ creaturarum descendunt, suos aspectus in aëre aperto facere animadvertuntur: Ita, ut, si duæ in cœlo stellæ sint amicæ, mutuo soleant Sympathizare, & quasi seipsos in sui occursum seu irradiatione amplecti: At si sint sibi inimicæ, tunc in suis applicationibus Antipathizabunt & volenter ab amplexu declinabunt. Ad distantiam autem, quam in mutuis actionibus observant, quod attinet, illam imaginari debemus, tam longè se extendere, ac radij ipsorum, qui faciunt applicationem, ad invicem distant. Et velim, ut tales, qui tantummodo in rebus sensibilibus versantur, sciant, harum creaturarum actionem per applicationem ad invicem occulte operari, tametsi affectus illius actionis non semper sensui subijciatur, nec non concipiant, suadeo, quod, quod propinquius in affinitate naturali Stellæ sunt in cœlo, & per consequens creaturæ istæ inferiores, quæ Spiritibus superiorum subijciuntur, eò efficaciores erunt effectus eorum Sympathizantes, quoniam radij eorum ejaculabunt & convenient magis directè, hoc est sine ulla deviatione vel declinatione ad invicem.

CAPUT VI.

Quod Diabolus ad stratagemata sua adversus genus humanum perpetranda, usum rerum naturalium sive creaturarum Dei faciat, sine quibus nihil præstare potest: Ac utrum res illæ naturales sint adeo Cacomagica & per consequens ab hominibus evitanda, quoniam effectus earum occulti sese quandoque voluntati Diaboli conformant.

Legimus in multis sacre scripturæ locis, Diabolum usum facere de creaturis Dei ad sua stratagemata & machinationes pravas adversus genus humanum perpetrandas. Exempli gratia, Satan ad fortunas Iobi auferendas, paupertatemque ei inferendam, usus est ventis Dei, & vocavit (ut testatur Textus) ignem Dei à cœlo ad bestias sive armenta ipsius consumenda. Deus tamen nobis Christianis melius, quam, ut ob istam rationem creaturæ illæ Dei, pro Cacomagicis & Diabolicis ideo à nobis haberentur, quoniam Deus ipsas ad voluntatem suam per Diabolum exequendam, aliquando, disponit: Ipse etiam fecit Diabolum aëris principem; Ita, ut in ejus potestate sitæ sint tempestates in mari atque cœlo Elementari incitare, & hac de causa aër quandoque & à quibusdam dicitur Synagoga Satanæ, Quid? Anne ideo aërem & ventos abhorreret & in abominatione habere debemus, quoniam Diabolus quandoque ijs mediante facinora sua patrare notatur, cum aër nonnunquam

à corruptione ventorum agitatione, purificatur & clarificatur, ut testatur Aristoteles: Nam, si aër non excitaretur & moveretur à ventis, facile, haud aliter ac stagna mortua, putresceret: Iterum, si aërem evitaremus, aut in horrore haberemus, quibus vehiculis, aut quo (obsecro) Spiritu viveremus, cum in spiritu aëreo consistat vitæ nostræ seminarium. Legimus etiam in scripturis, Deum fecisse solem indifferenter oriri super bonos & super malos, & Solem & Lunam, quandoque detrimenta terræ ac hominibus afferre, ut è regione alijs solatium & salutem conferunt: Atque ideo Rex David ait: Sol te non percutiet diurno tempore, nec Luna nocte, Deus te præservabit ab omni malo. Luna, quæ etiam Hecate à Poëtis nuncupatur, traditur esse veneficarum & magorum Dea: Nam ipsi Hecate, Medea famosa illa Maga, ad opera sua nefanda propitiandæ, suas effudit preces, & tamen aër, aqua & terra lunæ madore virtuteque humida irrigantur, atque etiam plantæ, nec non & animalia ipsam vegetationis

Fol. 127. r.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. II.

tationis patronam sive almam matrem agnoscunt. Ipsa est, quæ facit maria tumescere, atque iterum alia ipsius in cælo positione seu aspectu, maria deprimuntur, humoresque in qualibet creatura vegetabili, inveniuntur magis parci & diminuti; Imò quidem observamus, omnes malignos spiritus aquaticos ipsius influentijs esse subiectos, atque etiam Satanâ tempora diversarum positionum, seu conjunctionum & applicationum lunæ cum alijs Stellis tã fixis, quàm erraticis, in suis malignis actionibus observare: Est enim ipse à longo tempore astrologiæ admodum peritus, novitque cuiusque cælorum positionis effectus, ac per consequens nequaquã ignorat minuta fortiorum eorum influentiarum super creaturas animales, vegetabiles vel minerales, quæ ijs subijciuntur. Atque ideo intelligit tempora, in quibus deorsum effunduntur, atque in ipsarum virtutibus valde est expertus, quæ tunc temporis sunt in majori vigore & efficacità præditæ, quando influenza potens propriarum suarum constellationum, ferit directè super eas, spiritusque earum centrales excitat ad extremum occultarum & arcanarum suarum naturarum sive conditionum, emittendum atque manifestandum: & tunc in eodem instanti colligit ille herbas seu lapides, aut usum facere de membris animalium, vel saltem veneficas seu incantatrices docet hoc idem præstare, sine mysterij constellationum seu radiorum applicationis cognitione in tempore collectionis illarum creaturarum: Ita, ut, quando ipsæ usum tentant facere per se sine suo magistro de iisdem simplicibus, neglecto ex ignorantia tempore electionis, ea inveniant, debilia & nullius quasi virtutis, quoniam Spiritus cuiuslibet herbæ, animalis & mineralis sunt debiliores, quando Stellæ quæ est cuiuslibet eorum nutrix & quasi Mater cœlestis, minimam habet in cælo potestatem seu dominium. Quod omne pro vero medicus astrologicus experientiã doctus, haud ignorat: Nã ipse colligens herbam hanc vel illam, in eo puncto, quando constellatio tã fixa, quàm erratica, quæ Dominium essentiale habet super ipsam, est in majori sua dignitate sive potestate in cælo, invenit admirabilem in ea facultatem, atque efficaciam, nimirum tam in ejus occultata, quàm manifesta proprietate: Cùm è regione, si herba tali tempore colligatur, quo ejus patrona seu Mater & nutrix cœlestis sit debilis ac virtute vacua, apparebit in sua operatione quasi mortua & vix ullius efficacitæ. Quibus sat liquido constat, esse creaturas Dei, quæ naturis seu Spiritibus suis essentialibus operantur, & effectus tã Sympatheticos, quàm Antipatheticos producant, quibus Diabolus ad suam malitiam exequendam utitur, non aliter, quàm medicus, Philosophus seu magus naturalis, suas bonas intentiones herbis, animalibus & mineralibus perficere tentant. Quid igitur est dicendum? Quod, qui utuntur in suis nego-

tij, creaturis Dei, & mediantibus ipsarum virtutibus, sive sint animales, vegetabiles, sive minerales, operantur, sint propterea pro Cacomagis æstimandi, operaque eorum pro Diabolicis habenda, quoniam Diabolus quandoque eorum subtiles & abstrusas actiones ad suum nomen & famam inter istius mundi sapientes statummandam atque exaltandam accommodat? Nonne est Deus, qui tales creaturis suis effectus solet operari & coram mundanis producere? Nonne has creaturis virtutes seu facultates verbo suo primitus in creatione impertivit, easque per successionem generationis in hunc usque diem continuavit? Cur igitur non est ita possibile homini, qui ad imaginem Dei formatur, vera tempora seu horas electionis ad creaturas illas colligendas, & usus seu virtutes earum intelligendas atque usurpandas æque ac Diabolo? Quid? Anne, homo ipse post Adæ lapsum ignorantiam aded occæcatus est, ut lucem quasi à tenebris vix possit distinguere? Adamum autem post suum lapsum noviste Stellarum virtutes & conditionem cuiuslibet creaturæ terrestris particularis, quæ alicui earum subijcitur, partim colligimus ex factis scripturis. Nam aliter foret ei impossibile nomen genuinum & naturæ conveniens cuiuslibet illarum assignare. Verum, si Adæ successio sit aded cæca, ut de coloribus haud quamquam possit distinguere, atque ideo secretorum talium Dei Theaurorum est ignarus: Quomodo, quæso, habet Diabolus inspectionem in ijs ita profundam, cum sit certum, ipsum propter, illius adversus suum creatorem rebellionem longè imius, quam genus humanum fuisse præcipitatum, & per consequens obscuriori tenebrarum velo quàm homo obductum, unde & tenebrarum princeps haud injuriã dicitur? At mandani replicabunt, sat scio, Diabolum esse Spiritum sine corpore & ob istam rationem, esse magis ad secreta Dei in creaturis discernenda potentem, quare & citius & melius comprehendere potest, quàm homo, ut pote creatura gròssa, compacta & corporea: Atque iterum homo omni mundi ætate moritur, sed Diabolus ratione ævitatit & vitæ perpetuitatis est procul dubio experientiã maximam præditus. Respondeo, quod, tametsi homo moritur & non diu manere solet in hoc mundo, & licet in suo intellectu parumper obfussetur ratione lapsus primi ipsius parentis, & quamvis (ut ait Salomon) ejus anima à corpore malè digesto aggravetur; Ita, ut vix possit per se, ea quæ in oculis suis sunt distinguere, tamen ipsi conceditur in Principio post Adæ lapsum à Deo veritatis revelatio, & rerum in natura abstrusarum detectio, quæ ei successione seu traditione Cabalistica etiam à primo ejus Patre Adamo, atque etiam quibusdam immediatè revelatur arcanum Dei, per Spiritum ejus sacro Sanctum, quem suis

Sap. 7. 17.

concessit ele&is : Nam, mediante sapientia (ut ipse testatur Salomon) ille novit dispositionem terræ, virtutes Elementorum, Principium, medium & finem temporum, morum mutationes, divisionem temporum, cursum anni, Stellarum dispositionem, naturas animantium, conditiones ferarum, vires ventorum, differentias plantarum, virtutes radicum, imò verò (inquit) res omnes abditas seu occultas detexi, nam sapientia, quæ est omnium operatrix, me docuit. Atque iterum invenimus, ipsum in mysterijs omnium Plantarum, etiam ab humili Hyslopo ad proceram Cedrium Liban fuisse versatum : Fuit ne igitur actio aliqua in Salomone Diabolica, respicere, inquirere & praxin adhibere in secretis plantarum, animalium & lapidum, & scientiâ suâ Astrologicâ Stellâs illas in cælo animadvertere, & quæ sint radicales illarum matres in cælo & nutrices, addiscere, & tempora eorum collectionum aptiora observare, cum ab ipsa sapientia Divina creantur & in ijs & per eas essentialiter operentur, ac tandem ipsum nomine fecit suarum arcanarum operationum participem, quia Diabolus etiam sua observatione acuta particeps est factus illarum, illisque ad vias suas inserviendas utitur? Quid? Quoniam dico, ipsum habere scientiam hujus vel illius simplicis creaturæ colligendæ & eligendæ, dum sit in maximo suo vigore, idque per observationem relationis illius, quæ est inter Stellâs earum & ipsas, idè non debet etiam homo fieri illius & ejusdem cognitionis, nimirum naturalium eorum particeps, aut sciens & intelligens reddi in arte collectionis seu electionis eorum sine ope aut revelatione Diaboli: Cum verbis apertis à scripturis doceamur, Deum ipsas creaturas omnes pro usu humano condidisse, debentne æstimari Diabolica in illis hominibus, qui ijs utuntur: atque idè hominibus interdici, quia Diabolus eas suis malignis, inventionibus usurpat? Ac si quis diceret, Deum quicquam creasse pro usu Diaboli, & non ad generi humano in sua necessitate pro suo libero arbitrio inserviendum, cum alibi dicatur, homini datam esse potestatem, ut cuilibet creaturæ prædominaretur. Quòd si simplex aliquot animal, vegetabile aut minerale, damnum quandoque & in nonnullis casibus homini inferant, & veneni partes agant, tamen alio respectu salutaria esse probantur. Non reperitur adèd prævus & maliciosus ventus, qui alicui non flet bonum. Colocynthis, Scammonium, Euphorbium, Cucumer asinus, Tithymallus, brauca ursina, Flammula & similia in regno vegetabili, quandoque venenosa in effectu esse approbantur, & tamen à sagaci medico salubriter corpori humano adhibentur: Etiam in regno Minerali Arsenicum, Auripigmentum, Antimonium, Rosalgar, argētum vivum & similia in sphaera minerali;

nonnunquam & sine præparatione aut correctione applicata interficiunt, & tamen felici Magi naturalis manu adhibita, sanitatem deperditam restitunt: Denique in regno animali Bufo, vipera, Scorpio, Aranea, Cantharides, & similia venenosa admodum esse cognoscuntur, & nihilominus mo, resalutari, præparatione debita facta, applicari sive adhiberi possunt, & loco eorum venerationis, à veneno præservare dignoscuntur, ut pote quæ frequenter pro alexipharmacis habentur. Præterea ut nihil in mundo existit, quod magis efficaciter per viam sympathiæ & secundum naturam operatur, quàm una salutaris & sana natura cum alia: Ita quidem nihil est, quod magis antipatheticè, hoc est, naturæ contrario ac destrudivè agit, quàm corruptio unius spiritus intoxicati atque venenati cum Spiritu sano ejusdem speciei. Atque hujusce rei ratio est, quoniam communicatione radiorum avida, appetit & desiderat auxilium quasi, & suppetias in tali sua calamitate tabescente, à Spiritibus suæ naturæ sanis, recipere, quibus Spirituum suorum infectorum radios assistentiæ gratia applicat, quemadmodum tempore contagionis, Spiritus instar vaporis ascendens vel emanans à persona infecta, radios suos contaminatos ad Spiritum à suo simili sano emanante amplectandum emittit, atque ita continuatione unius ad alteram, igneum illud unius venenum, coinquinat & intoxicat salutarem alterius naturam, idque solummodò cum specifico sibi simili: Nam pestis, quæ communiter hominibus est familiaris, non adhæret aut se jungit Spiritibus bestiarum, videlicet ovibus, vaccis & similibus, ut etiam è regione, lues sive contagio inter oves, non solet Spiritum humanum inficere, sed similis natura specifica semper invenitur aptior ad radios suos sibi simili applicandos. Propter istam igitur rationem evidens est, quòd, ut ex homine sano Mummia Spiritualis sana extrahi potest, quæ est admodum generi humano salutaris, adèd ut pro universalibus ipsius respectibus, Panacæa seu Medicamæti Catholici loco ad sanitatem tuendam haberi queat: Ita etiam ex Mummia hominis Spirituali extrahi potest quædam stupenda corruptio, quæ est spiritui sano admodum venenosa, perniciofa ac maligna. Ob istam ergo causam quidam civitatis Tunetis Iudæus (ut mercator fide dignus, qui noviter de Fessa Barbariæ in civitatem Ligournam Italiæ appulit, mihi fidenter retulit) post quàm per multos dies juxta portum ambulasset & nautam capillis ruffis indutum in navi Anglicana oculis fixis esset intuitus, & se ipsum fingens, se amore ipsius fuisse vehementer captum, ita egit cum misero illo, ut ipse tandem pro 300. libris se ipsum Iudæo vendiderit, existimando, se aliqua optata postea occasione clara, clanculum à suo Domino evasurum: Paulò

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. II.

post exornata nave & nautæ reliqui, antequam discederent, suo socio captivo valedicere cupientes, ad Iudæi domum properant, qui, postquam ipsi, ut suum socium ante eorum discessum viderent valedicendi causa perijissent, in locum quadratum, solem ætuantem directe aspicientem, eos ducebat, ubi illum ruffum dorso ipsius fracto, & ligno inter dentes adaptato cū faucibus & gutture tumefactis, quippe (ut tum postea ijs erat relatum) in ejus os intrusæ viperæ morfu vulnerantes, adversus solem suspensum pelveque argentea ori ad liquorem ab eo destillantem recipiendum subterposita, non sine magno stupore intuebantur, ex quo postmodum liquore Iudæus illæ in humanus venenum ad eò lethale conflagavit, ut solo ipsius contactu homines interficeret: Dixitque Iudæum illud pretio ineffabili quibusdam mercatoribus vendidisse. Veneni huic similis confectio mihi relata est à quodā Pharmacopœo Papali Avenionensi, atque etiam illam ab eo tempore aliorum etiam Romæ degentium testimonijs habui confirmatam. Cardinalis (ait) quidam ex sua meretrice capillis Ruffis ornata & jam ab eo facta grvida, eam, post partum infantis, in terram usque ad mammas sepelivit & vipersas duas (vel ut Germanus retulit) duos bufones famelicos uberibus applicuit, quorum morfu venenoso sanguis graviter erat infectus. Quo facto, ipsa more antedicto adversus solem suspensa, liquorem reddidit admodum lethalem, ac præterea lac, tum postea in bufonum ventribus repertum, tam contagiosum erat, ut nihil supra. Ratio autem, cur venenum perniciosius ex homine ruffo extrahatur, est, quoniam à nativitate sua influentijs Solaribus tales homines sunt subiecti & per consequens corruptioni ac putrefactioni magis obnoxij: Vnde fit, ut Mumia eorum Spiritualis cū sit veneno animali contaminata, post ejus fermentationem & putrefactionem valde reddatur subtilis, penetrabilis & malitiosa. Et quamvis insit Mummiæ infectæ desiderium Sympatheticum, ut cū suo Simili conjungatur; Tamen, quia inficitur & intoxicatur Spiritu bestię venenosæ Antipathetico, qui jam ei prædominatur, non potest suum simile more Sympathetico amplecti, sed etiam Antipathetico suo additamento, Spiritum sanum sibi similem contaminat, atque ita adventitium & heterogeneum illud venenum hos ambos spiritus in suam naturam destructivam convertit. Fuit quidam Eremita prope Aqui sextiam Provinciæ degens (cujus fama erat tunc temporis, cū ibi vixi recens & in cujuslibet ore) qui simili philtro venenoso totam illam civitatem peste desperatissima infecit; ita, ut Magna populi illius civitatis portio, exinde vita esset deprivata; In cujus contagionis vigore si Eremita esset ad quempiam vocatus, in ejus solius potestate

erat eos sanare, atque ob istam causam Eremitæ Sancti nomen sibi acquisivit. Nam ut ipse tudites sive Marculos portarum domiarum civitatis, quodam veneno tetigit; Ad eò, ut quicumque pulsaverint portas interficerentur; Ita quidem ipse Antidotum secum portavit, quo contaminatos in pristinum sanitatis statum redigere solebat. Hic vir Diabolicus erat tandem detectus, & poenas pro meritis suis luebat gravissimas: Nam post tormenta varia tandem igne in cineres est redactus. Pari etiam astutiæ seu beneficio pestis non diu ab hinc erat in civitatem Turingæ Pedimontanæ, à quibusdam personis pestiferis & quasi Diabolis incarnatis introducta, qui etiam scelus sui poenas luerunt, quippe quorum carnes, redetecta, forcipibus igne candescentibus erant avulsæ atque dilaceratæ. Sic etiam pestis per quandam pulveris venenosi asperisionem erat in civitate Mediolanensi accensa. Quibus liquet, istiusmodi inventionibus pravis & impijs Spiritus internos hominum fuisse corruptos, æremque externum veneno manere quodammodo inquinatum. Neque debet hoc naturalistæ vero, seu Philosopho digno, apparere alienum, cū sit experientia probatum ærem salubrem, flatu Austri venenosum in dispositionem corruptam & contagiosam reduci, & quòd ær, qui erat purus & impollutus, jam anhelitu personæ peste laborantis, aut pestiferi Carbunculi seu Anthracis halitu coinquinetur & venenosus reddatur: Ac ille ær ita corruptus, vicinum suum ærem sanum simul atque corrumpet. Observemus, obsecro, quomodo Spiritus infectus, personæ peste, aut variolis, aut morbillis, aut Phthisi, aut Ophthalmia aut lippitudine inquinatæ, spiritum hominis sani ad satis Magnam distantiam inficere: & qua ratione spiritus leprosi, Epileptici, morbi Gallici per contactum immediatum hoc idem præstare soleat. Invenimus etiam illud, quod erat salubriter in homine creatum, jam devenisse & redditum esse mala ordinatione contaminatum & venenosum. Quid igitur dicam? Anne binc inde concludendum, quòd ideò naturam nostram relinquamus seu deseramus, quoniam quandoque malo contaminatur & lethalis nobis nonnunquam redditur? Vel an igitur judicaremus, naturam humanam abominabilem esse & ab ipso lumine abhorrendam, quoniam venefici & incantatores solent (eos docente Diabolo) usum carnis, Capillorum, unguum excrementorum & sanguinis, atque etiam Mummiæ ipsius, tam corporalis, quàm Spirituales, ad incantamenta, philtro atque veneficia sua perpetranda, faceret? Quòd hoc ita se habeat, invenimus non modò Historiæ testimonijs, sed etiam quotidiana veneficorum praxi confirmatum. Nam Apulejus narrat, quomodo amica ejus Fotis, esset à sua hera (quæ erat in cantatrix & Philtorum atque

atque veneficij perita) ad officinam Barbitonforis ad capillos hominum exinde claudum furripiendos missa, ut eos in suis negotijs Magicis impenderet: Etiam ibi loci ostendit, rem fuisse in illis diebus frequentem ratione multitudinis incantatricum, quæ in Thessalia abundabant, habere vigiles cum luminibus seu candelis sufficientibus ad custodienda cadavera mortuorum post mortem hominum, ne veneficæ, quarum mos erat, clanculum, idque nocturno tempore sub forma aut mustelæ aut animalium similium, portiunculam aliquam cadaveris illius furripere, eamque ad conamina sua Cacomagica usurpare. Præterea res est Nectromanticis communis, sepulchra mertoium visitare aut cadaveris portiunculæ auferendæ causa, aut ut partem aliquam panni linei, in quo involuntur cadavera furriperent; aut ratione cistæ seu pheretri, in quo conduntur, cui mummia Spirituâlis in hæret, ad negotia sive opera sua improba perficienda. Erat in confessione cujusdam veneficæ, quæ filiam cujusdam Comitiss Britanniæ, nimirum Rutlandiæ veneficio interfecit, se nullam potuisse super ipsam habere vim sive potentiam, quousque auxilio cujusdam suæ filia, illo tempore in domo Comitiss manentis, chirothecam virginis illius recuperasset, ac tum postea, se, mediante ea Dominium super corpus ipsius habuisse agnovit. Atque causa erat ratione relationis illius, quam Spirituâlis Mummia virginis, quæ sudoris vehiculo substantiam chirothecæ imbibebat, quam illa in corpore ejus vivo habebat, haud aliter ac Spiritus in telo vulnerante respectum habet ad Spiritum vulnerati, ut quemadmodum illa se habet aut in calida aut in frigida intemperie, ita quidem se habet cum Spiritu vulnerati. Vbi etiam apparet, quodd, quando aut telum aut ferrum coopertum fortè, aut accidente aliquo detegatur, vulnus deveniet magis dolorosum & frigore intemperatum: & quando experiendi gratia aliquid unguenti à telo abradatur, seu auferatur, illa vulneris portio, quæ parti abrasæ correspondet, dolore & perturbatione afficitur. Eodem planè modo veneficæ pravum & perniciosum suum venenum Mummia, chirothecæ, calceo, subiculæ, siccolineo & similibus applicare solent, quibus è longè seu ad Magnum distans, malitiam suam efficiunt. Legimus etiam in libris de Cacomagia tractantibus, in quanta apud Cacomagos & incantatores æstimatione habeantur membra infantum, & præcipuè eorum cutis seu corium, ex quo post varias Diabolicas atque Nectromanticas eorum consecutiones pergamina sua virginea creare tentant; In quibus nomina Dei atque Angelorum, quos invocant, atque etiam Characteres Planetarum seu Stellarum, ad quas Angeli illi pertinent, solent inscribere. Debet ne igitur ob istam causam effe-

ctus naturæ humanæ Magneticus, aut Spirituâlis ipsius Mummia cum similibus in homine, pro Diabolicis & damnabilibus haberi, quoniam eorum mysterium in sensu malo veneficis à Diabolo revelatur, & secreta eorum proprietates in usum impium & minimè Christianum convertitur? Anne idèd à nobis recusandus atque repudiandus est aër, quoniam potest vijs & modis perniciosis corrumpi atque in venenum lethale converti? Aut estne ignis à societate humana idèd excludendus & pro damnabili adhibendus, quia ipse malè applicatus destruere & consumere notatur? Cùm è regione, si rectè applicetur nutrimentum & solatium astantibus affert. Si contaminatione aut mutatione unius Mummia in dispositionem contagiosam seu venenosam, alia sana inficiatur, uti unum peste infectum alium ad distans afficere cernimus, atque unam domum igne accensam aliam accendere, tametsi non sint contiguæ; Debetne, inquam, ob hanc causam aut aëris aut ignis usus in exilium ab humana societate relegari? Aut idèd abhorrendus est ignis Dei à cælo descendens, quoniam Satan usum de ipso in sensu destructivo, nimirum ad possessiones Iobi consumendas fecit? Anne dicendum est, proprietatem Mummia Spirituâlis occultam, atque admirabilem Spiritus humani efficaciam in salubribus & pijs usibus esse idèd repudiandum, quoniam ipsa corrumpendo in dispositionem venenosam converti queat? Vel estne bonus gladius & ad tutelam corporis ordinatus idèd reijciendus aut rumpendus, quoniam impius ipso virum bonum interfecit? Res bona malè applicata damnum afferre potest: Influentia & Lux Solis cælestis, in quo situm est vitæ spiraculum, si malè à subjecto terrestri recipiatur, pravo ut plurimum effectus producere animadvertitur: Imò verò ipse Diabolus observat statuta anni & solaris cursus tempora, & tamen neque Sol, neque ullæ virtutes sive actus ipsius debent pro Diabolicis haberi. Simili plane modo, si descendamus à sphaera animali ad illam vegetabilem & minerali, percipiemus, Magam sive incantatricem illam famigerabilem Medeam, usum in suis incantamentis specialem fecisse (uti etiam hoc idem traditur de alijs veneficis & nectromanticis) de herbis, lapidibus & mineralibus, sine quorum naturalium ope, nec ipsa, nec ejus Dæmon, qui secretas eorum virtutes & effectus illi revelavit, quicquam in sua arte ad desideria sua iniqua perpetranda præstare potuerunt. Atque ob istam rationem (uti ab Ovidio colligimus) alta montis Atæ cacumina peragravit ipsa, ut herbas suo proposito inservientes ibidem colligeret. Sunt magorum quàm plurimi, qui, occulta proprietate & virtute lapidum, ijs à Diabolo revalorum, Cacomagicos suos producant effectus, tametsi ipsi Stellarum influentias, quæ

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. II. Membr. I F.

lapidibus illis dant vires, atque tempora earum collectionis atque præparationis ad tales effectus producendos prorsus ignorant. Exempli gratia fuit venefica quædam seu saga in Scotia, quæ in sua examinatione falsa est, se proprietate quadam lapidis occulta, qui ab ea tunc temporis ablatu erat, potuisse quæstionem quamlibet resolvere: Dixit enim, quod, si res petita esset vera, lapis statim Sudorem emitteret; At si esset falsa, tunc sudorem nullum apparere: Etiam dixit, lapidem istum, res multas sibi per eum de colore in colore mutatione revelasse. Denique, quando astantes aliquot de hac re experimentum exoptarent, responderet, se velle id libenter facere, modò si lapidem illum suum sibi concederent: Sed ipsi timentes, ne auxilio illius è manibus eorum evaderet, hanc ei petitionem prorsus negarunt: Hoc factum fuit à *Queens Fery* in Scotia. Alij à Diabolo instruuntur, ut metallum aliquod eligant, illudque sub constellatione quadam apta præparent & in eo Characteres Stellæ, cui subest, insculpant, nomenque Angeli seu Intelligentiæ, quæ est Domina illius Stellæ describant, hocque eo precipue tempore tentant, dum Stella illa in cælo sit fortior & potentior & ab impedimentis aliorum planetarum magis libera; & tunc inveniunt, ejusmodi laminas metallicas esse in operatione Magica admodum efficaces. Quid? Quoniam Diabolus novit virtutes & proprietates harum rerum naturalium & potens est ministros suos in malo earum usu instruere, Anne idè sequitur, Adamum, Salomonem & Sapientes ab Oriente venientes, ac quàm plurimos alios bonos & pios homines talibus simplicium naturalium virtutibus, temporibus electionis & collectionis, & modis applicationum ipsorum in re Bona & licita; Imò verò & si justa se offerat occasio in sensu contrario, idque sine limitum naturæ aut Magiæ licitæ transgressione, fuisse ignaros, cum verum istius operationis subjectum sit sapientiæ Spiritus, qui est basis sive fundamentum naturalis Philosophiæ, quid facimus nos de modo, quo Moyses est usus in dispergendo illos cineres, qui ulcera Ægyptiaca non sine habitantium stupore produxerunt. Sed alij replicabunt & dicent, hoc fuisse more supernaturali effectum: At inspiciant velim in occulta naturalium animalium, vegetabilium & mineralium secreta & mytheria adeò mirabilia, ac sunt ista in ipsis naturaliter comprehensa, omni commercij Diabolici suspitione seposita, invenient. Anne habendus est Pater ille reverendus *Albertus Magnus* pro *Cacomago*, quia abstrusas, occultas ac mysticas animalium, vegetabilium atque lapidum virtutes detexit? (Hoc idem etiam *Hermes*, *Plato*, atque alij profundissimi Philosophi fecerunt) aut debent isti inter affectas Diaboli numerari, quoniam nove-

runt tempora seu horas collectionis & modum præparationis earum? Minime *Hercle*: Nam arcana ista à Philosophorum seu sapientum profundorum traditione acceperunt, qualis erat *Adam*, *Salomon*, *Hermes* atque alij istiusmodi veri Magi, qui talia mytheria traditione Cabalistica de seculo in seculum reliquerunt mundo. Nonne erat miranda in annulo *Gygis* proprietates, quæ ipsum quandoque invisibilem reddidit? Et tamen homines istius mundi ignorantia occæcati volunt, hujusmodi in creaturis effectus à Diabolo, & non mirifica verbi Divini operatione procedere. Vnde videntur Omnipotentem Dei Spiritum suo honore privare, utcumque *Salomon* verbis apertis fatetur, se omnia secreta, electionis tempora & mysticas Stellarum naturas & occultas virtutes ac proprietates animalium, plantarum, radicum & rerum omnium aliarum, tam occultarum, quàm manifestarum à Solo Spiritu sapientiæ accepisse, unde sermonem illum verbis istis concludit. Omnium enim, opifex (ait) me docuit sapientiâ. Quibus verbis inferre videtur; Primum, quod Spiritus Sapientiæ detegat atque aperiat homini, abstrusa Philosophiæ veræ Mytheria, quæ consistit in cognitione & revelatione naturalium virtutum, tam in superioribus, quàm in inferioribus. Secundo, quod sit hic idem spiritus, qui tales animalibus, vegetabilibus & mineralibus infernè, indidit virtutes & mediâtibz illis per omnia operatur. Quod, cū ita sit, quid obsecro, in creando virtutes essentielles potest Diabolus ad Stratagemata seu facinora sua perpetranda, quàm ipse homo? Cū homo sit creatura rationalis æquè ac Diabolus? Aut cur illi attribuemus nos illa, quæ in rei veritate, spectant ad spiritum omnia creatorem & operantem in creatura interna? Si hominis sit iniquitatem alicujus actionis Diabolo arrogare, qui hominem ad malum instigat, eumque ostendit modum, ad malas & iniquas suas voluntates exequendas, hoc quidem rite ad ipsum Diabolum spectat, quippe qui creatus est ad destruendum (ut ait *Propheta Esaias*) atque ad hujusmodi suum officium complendum, ei in usum veniunt creaturæ à Deo creatæ. Nam usum ignis Dei celestis adhibuit ad destruendas Bestias *Iobi*, ad eruendam domum, destruendos ejus filios, & ad corumpendum aërem, ut peste ea, *Israëlitæ* ob peccatum *Davidis* interficeret. Nec quidem erat unquam observatum, quicquam per se adversus hominem, præterquam, quod Spiritum humanum tentando atque seducendo & phantasiâ hominis portentis prestigiosis deludendo, patrare potuerit. Verum observatur semper, aut mediante malo creaturarum usu, mortalium corpora destruere, aut ea reddere insalubria & morbida. Nam modis & vijs talibus Antipathizantibus naturalibus, hoc est, creaturis, quæ sunt natuta & conditio-

5ap. 7.

ditione rei, malo efficiendæ contrariæ, operatur, tamen Deus creaturas tales Antipathizantes pro usu hominis salubriori & magis directo creaverit. Concludo igitur, necesse esse, ut Cacomagi ac venefici nihil mali alicui imponere possint, nisi operentur per substantiam creaturæ realem & manifestam, cujusmodi sunt pulveres, unguenta, herbæ & similia. Exempli gratia Claudea, Follea, Ioan, Banno & Nichola Piscatrix cum tota sua societate confessæ sunt in Lotharingia 9. May 1581. à Diabolo sibi traditos fuisse pulveres detriplici conditione, qui colore etiam erant distincti: Nam (inquiunt) ille pulvis niger interficit aspergendo eum super cibos, aut fricando corpus cum eo, aut aspergendo illum super vestimenta: At ille rubicundi coloris, morbos & infirmitates parit: Pulvis verò albus solet morbos illos curare, quos peperit ille rubens: Atque Odella Boncuriona examinata 18. Ianuarij 1586. Dixit, morem esse veneficis sui ordinis & conditionis, pulverem quendam in via dispergere, per quam ipsi progredierentur, quos odio persequerentur. Et Francisca Perine facta est die 4. Novembris 1588. Herbam quandam traditam esse sibi à Diabolo, ut in via poneretur, per quam Riberianus iret, (quia pyra ejus furto sustulerat) cujus virulentia is statim ægrotavit: Franciscus Follers, Margarita Warny & Jacobus Equine confessæ sunt 15. Ianuarij 1584. se habuisse unguenta, quibus illiverint Virgas & flagella; Aded, ut, si cum illis solam vestem alicujus tangeret, necesse fuit, ut ipse paulò post moreretur. Etiam dixerunt, quòd si manus suas hoc unguento Magico perunxissent, si vestimenta cujuspiam tangerent, intra paucos post dies morerentur. Atque ex his exemplis videre potestis, quomodò Diabolus realiter malum operari nesciet, nisi Solis venenis à creaturis desumptis: Nihil enim veritatis ab eo solo provenire potest, sed mera delusiones atque apparitiones præstigiösæ, nimirum eæ, quæ videntur & tamen in effectu rei veritate nihil magis sunt, quàm imago depicta respectu veræ substantiæ. Atque ided, ne jactitent velim ministri, Diaboli, istiusmodi in natura admiranda provenire ex mera Diaboli inventione sive actu ejus solo: Nam veri Alchymistæ testantur ex propria sua experientia & praxi, materiam suam, quando manet in putrefactione & nigerrimum acquirit colorem, esse Tyreo serpente venenosiore, & per consequens subito interficere, quare admonent operatores, ut à fumis ipsius præcaveant: At verò quando apparet in decoquendo inter rubedinem & albedinem, patientem inter mortem & sanitatem, atque ided in statum morbidum reducit; Verùm in actu suæ albedinis, quæ significat perfectionem in maturitate, infirmitates curat & malitiæ illi prævenit quam pulvis niger induxit; Ita ut

Nicol. Pennigius, de Dæmonologia, lib. 1.

videre liceat, Diabolus non posse plus ex naturæ mysterijs elicere, quàm generi humano datum est cognoscere. Iterum, ad pulveris istiusmodi exitialis per plateas Mediolanenses quod spectat, traditum est, illud factum esse anno 1629. Pro unguento vero lethali, quod solo contactu interficere solet, hoc composuerunt Judæus atque Cardinales antea allegati, ut creaturas Dei æquæ ac Diabolo violarent. Ac iterum hoc ab Eremita more impio erat effectum, qui marculos portarum cum ijs (ut dictum est) in fecit, atque ipse etiam suum secum habuit Alexipharmacum, æquæ ac Diabolus & Cacomagici ejus discipuli. Ex istis ergo videre potestis, hominem mente seu animo impio præditum, & ad creaturis Dei bonis nocendum inclinatum esse, tam pronum, ac Diabolus ad herbas, animalia & mineralia à vero illo sensu ob quem à Deo sunt creata, videlicet ad beneficium humanum vertenda: Quare & meritò inter Diabolo numerari potest, atque nomine Diaboli incarnati insigniri, eò quòd ipse carne ac ossibus indutus, sine ope Diaboli multas inveniat destruendi & veneno interficiendi vias: Haud aliter, quàm Diabolus, spiritualis, hoc est carne & ossibus destitutus.

Concludo igitur, magnam esse in mundanis incredulis absurditatem & demeritiam, abstrusa & arcana Dei in creaturis magna, tanta temeritate & audaciâ & pro inventionibus atque actionibus Diaboli habere atque mundo publicare, etiam si eorum effectus, quo ad nos sint perniciosi, & multò magis, cum sint boni & salutiferi, ac est ille unguenti armarij, cum non modo ipsi Deo, sed etiam hominibus intellectu vero fruentibus, quòd sit creatura animalis, vegetabilis, aut mineralis, quæ producat effectus insalubres & lugubres per abusum, atque illos bonos in debita & appropriata eorum facultate, quæ ordinata erat originaliter à Deo pro beneficio & salute generis humani. Nam Deus creavit omnes creaturas bonas, & per consequens ad bonos usus: Sed est malitia Diaboli, quæ eas divertit de proposito à Creatore ordinato, juxta illud Salomonis. Creavit Deus, ut essent omnia, & sanabiles fecit nationes orbis terrarum, & non est in illis medicamentum exterminij, nec inferorum regnum in terra, creavitque hominem inextinguibilem & ad imaginem similitudinis suæ fecit eum, invidiâ autem Diaboli mors introivit in orbem terrarum &c. Nam sciendum est, ante lapsum Adæ omnia fuisse directè & justè sumpta, atque ided minime à vero tramite fuisse detorsa: Sed, postquam de arbore boni & mali gustasset ipse, oculi ejus corporei fuerunt aperti, & creaturæ tam pro malo, quàm pro bono distinguebantur & in utrumque usum fuerunt conversæ: Nam ab illa hora mysterium tam iniquitatis, quàm justitiæ in mundo

Sap. 1.
Sap. 2. 24.

mundo regnare coepit, & malum primo in mundum post lapsum ingressu, seu limine, incepit se bonitati, ac virtuti apponere, atque in illa praxi seu conflictu primordiali, iniustitia & vitium adversus iustitiam ac virtutem prævalebant. Hic ergo videre possumus, in principio omnium, Diabolum seu serpentem, fundamentum totius mali, mediante re naturali, nimirum pomo posuisse, Ac deinde fuste ligneo, quo Cain iniustus, occidit suum fratrem iustum Abelm; Cùm è regione & in sensu contrario, hoc lignum, in forma crucis (arguentis oppositionem illam, quæ in hoc mundo facta est inter bonum & malum) erat instrumentum mortis ipsius, sine qua nulla erat salvationis aut redemptionis certitudo.

Ex his ergo animadvertimus, omnes operationes occultas, procedere à virtute in rebus naturalibus seu creaturis occulta, quæ à Spiritu Divino erat à Deo tam generi humano detecta, quàm ab acuta Satanae observatione concepta. Bonis, inquam, hominibus à bono Dei Spiritu erat detecta ad beneficiendum & malo resistendū. Nam, nisi prava creaturæ dispositio cognoscatur, alexipharmacum seu Antidorus ad eiusdem curationem vix haberi potest: At malis etiam quandoque à Diabolo ad malefaciendum & iniquitatem exequendam revelantur. Enumerabo autem nonnullas virtutes abstrusas in tribus creaturarum compositarum regnis, nimirum animali, vegetabili & minerali. Inprimis ergo in regno animali, bubo dictus est ab Alberto Magno plures in se continere virtutes: Nam, inquit, si cor ejus ac pes dexter ponantur super hominem dormientem, ipse protinus in somno aperiet, quicquid ab ipso factum est, aut quodcunque ab eo petieritis; Dicitque hoc pro vero à quibusdam suis patribus fuisse repertum: Atque iterum, si ipsi sub axilla disponantur, nullus canis adversus eum latrare ausus erit. Etiam sanguis capri traditur vitrum reddere non modò malleabile, sed etiam instar pastæ, molle, modo si vitrum in eo cum acete coquatur; Ita, ut si contra parietem projiciatur, non frangetur. Et, si quis faciat unguentum de eadem compositione & faciem cum illo illinat, res ei terribiles apparebunt: Et si illius compositionis portio igni imponatur, & sit aliquis præsens, qui laborat Epilepsia, & magnes eum tangat, subitò in paroxysmum Epilepticum cadet, quasi mortuus: At si aqua frigida ei ad bibendum adhibeatur, statim resurget: Hæc ille. Præterà ait, quòd, si candela sanguine Cameli inungatur, omnes homines loci, capitibus Camelorum imbui videbuntur. Atque ita procedit ipse in Historia illa sua cum admirabilium illorum descriptionibus, quæ ab occultis Bestiarum, vegeta-

bilium & lapidum proprietatibus efficiuntur. Si M. Fosterus cum suis socijs replicabit & dicet, hæc omnia esse puta mendacia. Respondeo ego, fuisse Philosophum doctissimum, atque Theologum famà celebratum, illorum auctorem, qui ista fide sua tradidit: & haud dubio (si ad huc inter vivos fuisset superstes) affirmaret, ipsos oportere prius addiscere atque intelligere veras electionis horas, in quibus simplicia illa colligi debent, atque etiam scire stellas, quæ in ea, Dominium habent, cum temporibus majoris earum fortitudinis & exaltationis in cælis. Ad me autem quod attinet, fateor me secreta in homine & brutis haud ignorare admirabilia, quorum omnium Peripatetici nullam planè rationem sufficientem reddere possunt: Exempli gratia, quòd lucij piscis intestina desiccata, urinam potenter provocent, quòd Epilepsia possit suctione seu attractione sanguinis, à naso Talpæ exciso, curari, & quòd post deglutationem illius sanguinis patiens præter modum ægrotabit, quemadmodum experientià nonnullorum & inter reliquos, cujusdam nobilissimæ foeminae comitatus Cantia docemur. Etiam quòd Talpa combusta & in pulverem redacta habeat occultam quandam virtutem passionem Colicam expellendi: Quòd cor & hepar ranæ sit medicamentum Epilepsia curationi appropriatum: Quòd exuvia serpentum, partum muliebrem expellunt: Quòd menstrua in muliere epota lepram inducant: Quòd bufo combustus sanguinem præter modum fluentem sistat: Atque etiam aranea viva, si modò naribus adhibeatur. Hæc omnia ego cum multis alys suum expertus.

Pro alijs occultis lapidum, metallorum, herbarum atque animalium virtutibus veri Salomonis discipuli & imitatores, Hermes, Plato, Thebith, Albertus Magnus, Dioscorides & alij, eas nos docent abundè. Qui omnes procul dubio non ita stulti ac veritate inanes atque frivoli viderentur, ut mendacia tam ingentia, aut tantas impossibilitates mundo publicarent, nec falsò asseverarent, res istas in eorum cognitione fuisse ad exitum perductas: Atque ita hac ratione, illam inter mundanos reputationem, quam sibi sapientià suà insigni comparaverunt, more tam stolido amittere. Verùm jam ad pleni negotij hujus nostri praxin, nimirum ad illum Sympatheticum & Antipatheticum respectum, qui est inter varias Mummiarum corporis humani species & ocularem demonstrationem à Magnetis proprietate productam, me conferam; Atque in animo meo erit, plura in hoc ultimo libro vobis demonstrando probare, quàm aliquis alius ad hunc usque diem effecit unquam.

LIBER TERTIVS.

In quo probationes practica & conclusiones experimentales, ad confirmandam Sympatheticam microcosmi attractionem sive coitionem, atque Antipatheticam seu odibilem expulsionem per proprietates lapidis Magnetis Macrocosmi pertractantur.

Authoris ad præsentem istum librum Proœmium, in quo ea, quæ antea sunt dicta remetiuntur paucis.

Vobis in discursu hoc meo præcedente recitavi, atque demonstratione sufficienti probavi, Spiritualem, Christum, sive verbum Divinum seu sapientiam æternam esse veram Philosophiæ essentialis Basis seu fundamentum; Ut pote, qui est securus & nunquam deficientis lapis Angularis, in quo & super quem tota creatura consistit atque ædificatur, quatenus in eo existit vita, & illa vita est Lux illa essentialis, quæ vivificat omnia, & per consequens operatur omnia in omnibus, uti scriptura verbis expressis testatur. Nam, si Spiritus Domini vitam & inspirationem & omnia vitæ creaturæ impertit: Atque iterum, si ille Spiritus orbem terrarum impleat, atque rei cuilibet hujus mundi infit, ut scribit Salomon; Tunc necesse est, ut agnoscamus, quod Spiritus cujuslibet rei specificæ centralis sit illa Divinitas, in qua radix essentialis omnis Magneticæ attractionis & Antipatheticæ expulsionis consistit: Nam, cum ipse sit Catholicus ille amor, qui cuilibet particulari existentia se impertit, eique actionem & motionem assignat, quo naturam sibi similem ad se, nutritionis, assistentiæ atque consolationis gratiâ alliciat, ita quidem organum, in quo operatur iatis forte & validum reddit, ad emanationes tales expellendas & propulsandas, quæ ei vel ordine, vel qualitate, vel essentia dissentiunt, aut se specificæ suæ existentia & conservationi opponunt, aut damnum aliquod inferre conantur. Obistam igitur rationem, Spiritus iste, creaturam affectione duplici, nimirum desiderio concupiscibili & odio irascibili induebat, quorum hoc, cogaudet, & Sympathizare solet cum suo simili, atque ideo illud ad se ad suam assistentiam & consolationem allicit & attrahit, illud, per aspectum odiosum seu Antipatheticum, evitat atque expellit, quod ei sit natura oppositum aut nocuum. Atque iste est actus Sapientiæ illius omnia creantis & sustinentis, quæ creavit quamlibet creaturam successiva quadam præservatione, quam à suo simili, ut existat in hoc mundo, attrahit, & consequenter ei etiam facultatem irascibilem concessit, ut se à rebus ei in natura contrarijs muniret & defenderet: Quibus videre possumus, quomodo Spiritus iste vivificans omnia manu minimè parcâ moderetur; Adèò, ut, tametsi omnia per oppositionem, nimirum lucem & tenebras creaverit, atque idèd in respectu humano bonum & malum; tamen ordinavit ac disposuit, ut quodlibet individuum indueretur facultate irascibili, atque odio Antipathetico ad evitandum & effugiendum malum, hoc est, sibi vel ordine, vel natura, vel ambobus adversum, quousque tempus illud compleatur, in quo, post ejus exaltationem, omnem contrarietatem & discordiam, per unionis firmæ stabilitationem, ex mundis utrisque evacuerit: Quod etiam D. Paulus videtur sic confirmare: Cùm evacuerit omnem Principatum & potestatem & virtutem, oportet eum regnare, donec ponat omnes inimicos sub pedibus suis: Novissima autè inimica destruetur mors, omnia enim subjecit pedibus ejus; Cùm autem ei subiecta fuerint omnia, tunc & ipse Filius subiectus erit illi, qui subjecit

G g illi

Colo. 2. 1.

Joh. 1.

1. Tit. 6.

1. Cor. 12.

A. 7.

Sap. 1.

Sap. 12. 1.

1. Cor. 15.

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. III. Membr. I.

Iohan. 12.

Apocal.

illi omnia, ut sit Deus, omnia in omnibus &c. Ista Catholica virtus Magnetica agnoscitur à Spiritu, in Christo, ex istis verbis: Si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum &c. Ac si dixisset: Ego, attractivâ & Magneticâ meâ virtute & unione reducam omnia in unionem atque identitatem meam, hoc est, in meam propriam naturam ea inferam. Ecce (inquit Textus alibi) omnia nova facio &c. Quibus liquet, quòd, ut initio omnia ab uno sunt orta, utpote in eo implicite comprehensa, & tum postea in explicita eorum existentia, sub duobus Principijs contrarijs continentur: Ita quidem in fine omnia sub Principijs discordantibus comprehensa, in unum & idem radicale Principium reducentur. Sed adhuc Principijs contrarijs subijcitur: Nam totus mundus cum membris ejusdem ex lite & concordia ex inimicitia & amicitia, ex tenebris & luce, ex bono & malo componuntur, atque idè sub unius istius sapientiæ Divinæ protectione existunt, quæ gubernat omnia, & conatur victoriam super confusionem atque discordiam habere. Ut tandem pax atque unio sive consensus universalis fieri queat in isto mundo, & consequenter, ut res omnes revertantur in ipsam, in ipsa vivant, & cum ea uniantur, quæ est unica & sola Charitas; Ipsa creatura habet potestatem efficere consensum Symphoniacum cum suo simili, atque è regione, ut irascibili seu Antipathetica quadam proprietate suum contrarium aut evitet, aut summo conamine repellat.

Iam verò cum Spiritus iste insit omnibus, atque idè in re qualibet specifica, sequitur consequenter, quòd attrahat illud Sympatheticè, quod est conservativum suæ naturæ & conditioni in qualibet re specifica ex animali, vegetabili, & minerali regno: & expellit Antipatheticè, ab ea, quod est nocivum, odibile, & detestabile, seu dispositioni suæ est contrarium: Atque huc usque, quod ad abbreviationem præcedentis meæ Sympatheticæ ac Antipatheticæ Theoriæ spectat. Iam verò me in utriusque earum praxin parumper immergam, ut hac ratione facilius ad credendum inducaris, quod talia, quæ Theoricè à nobis sunt antea propalata, sint efficacia, praxin realem lemiter (contra vanam, insipientium nonnullorum hujus mundi opinionem) idque naturaliter, hoc est, sine ulla Cacomagica aut Diabolica operatione producendam. Procedam, igitur ad propositum meum, atque ut Magis Methodicè incedam librum hunc in duo membra diversa distinguam, quorum prius Sympatheticos pertractabit effectus: Posterius eventus illos Antipatheticos, qui Magneticè in regno animali vegetabili & minerali proferuntur, breviter explicabit.

LIBER

LIBRI TERTII Membrum. I.

In quo effectus in Sympathia mirabiles, qui Magnetica,
attractione similis ad simile perficiuntur,
lucidè pertractantur.

CAPVT. I.

In hoc exprimitur, quomoddè per quandam comparationem Magnetis mineralis & virtutum ejusdem attractivarum, cum illis animalium & vegetabilium in lucem demonstrabilem proferre queamus, admirabiles illos effectus, qui in ipsis ambobus delitefcunt.

Cum sit res observatione inter sapientes digna, nihil esse in regno cœlesti, quod suum in illo terrestri non habeat simile, ita quidem nihil est in regno minerali, quod suo simili in regno vegetabili non fruatur: Atque iterum, sphaeræ Vegetabilis imago tam in amore & odio, siue in attractione & evitatione seu unione & divortio in animali est reperienda: Sed, quoniam in regno minerali nihil in virtute actioni & vitæ animalium propinquius ipso lapide Magnete reperitur, quatenus suum simile ferreum sensibilibiter affectat, illudque amore concupiscibili prosequitur, nec non illud avidè attrahit, ac tandem se more mirabili cum eo instar maris ac fœminæ in regno animali conjungit & unit. Propter istam rationem omne simile in animali vel vegetabili regno, quod secundum hunc modum, nimirum in suo simili attrahendo operatur, haud injuria Magneticum dicitur. Hinc inde Paracelsus in istiusmodi Mysterijs versatissimus, cum de mummij Mysticis tam corporalibus, quam Spiritualibus facit mentionem, atque etiam de vijs & modis activis ad eas tam ex corpore vivo, quam mortuo extrahendas, ipse pro meliori suorum discipulorum instructione, atque etiam talium, quos artis filios nuncupat, exempla à lapide Magnetis & ferro deprompta producit: Nam per ipsos talium Mummiarum extrahendarum modum satis clarè denotat, & per consequens suo more, quid sit animalis & microcosmicus Magnes, mediante quo Mummia microcosmica è suo corpore elicitur, explicat, videlicet, quod sit res seu substantia quædam corporea, quemadmodum existis ipsius verbis colligere, fas est: Mummia (inquit) Spiritualis non operatur; Nisi per corporalla media: Quibus arguit modos corporeos, seu Magnetica illa corpora, quæ Mummiam hanc ex corpore animalis viventis extrahere solent, eamque operari faciunt tam domi per contactum, immèdiatum, quàm aliunde & ad distans; Imò quidem ad interval-

lum incognitum, idque mediante transplantatione debita. Ille ergo, qui sapit, & in mysterijs naturæ profundus, & cui Sympathetica concordantia, abstrusa proprietates, natura, virtus & Magnetis atque ferri origo, sunt bene notæ, agnoscat procul dubio, quodd eorum Exempla homini possint quàm aptissimè conferri: Nam, per eas, Magnetem microcosmicum facillimè discernere, rationemque extractionis Mummie Spiritualis ex homine intelligere, ac simul atque illius usum & finem ad salutem humanam destinatum concipere potest: Ut igitur res illæ, melius lectori dilatentur atque enucleentur, operæ pretium existimo, ut in primo loco chordam eandem concordantiæ Symphoniacæ percutiam, quæ naturam ac originem lapidis Magnetis, atque ferream concernit, quam aliquantulum plenius libro meo præcedenti tetigi, ut exinde majori cum facilitate, qui nam sint Magnetes microcosmici, colligamus.

Vt in capite 3. lib. 2. istius tractatus vobis patefecerim, quod esset evidens, lapidem ipsum Magnetem sive Calamitam, ex origine aliqua naturali minimè processisse, sed potius ex parte seu initio monstrare, quippe qui, ut ab effectu videtur, ad instar muli ex genitoribus seu parentibus dissimilibus atque naturâ inæqualibus procreatur, cum ejus Mater, seu massa corporea passiva, apparet evidenter, esse quædam Saturnina Mercurialis substantia, ejus verò Pater siue forma magis activa Spiritus metallicus, Sulphureus & Martialis. Iam verò modus, secundum quem mixtio horum duorum fit, est hujusmodi? Cum Saturnimus Mercurialis liquor lapideæ naturæ, esset adhuc in sua prima materia propinquus Mercurio Martis (nam hi duo communiter inveniuntur simul & in eadem miniera, videlicet natura Magnetica & ferrea miniera) ob istam rationem, nimirum ratione propinquitatis

eorum in consanguinitate (ut ita dicam) seu existentia, non nisi levis ac facilis requirebatur, ad ambos in unum corpus colligandos, transmutatio: Atque hinc est, quòd naturam inter metallum ac lapidem mediam, retineat: Vnde haud ineptè Mercurius Saturninus semi transmutatus dici potest, in quem, quando Sulphur Martiale, quasi formā Metallica ingreditur, illum pro Matre sua, passivè habet, ut pote, qui ipsum in se conservat & in corpus saxeam coagulatur, quod calamita, seu lapis Magnes nuncupatur. At, quoniam quilibet Spiritus ab eo, quod propinquius & similis est suæ naturæ, affectat & appetit nutrirī, quæ natura & Spiritus præcipuè in ferro invenitur, imò verò ferrum & Chalybem perfectissima ab eadem miniera seu matrice provenire, nimirum ex corpore Magnetico observatur; Neceffe habemus credere ex ejusmodi consideratione, quòd Martialis ac Saturninus Spiritus Magnetis, ad se, idque à centro suo corpus ferreum attrahat ac sugat formales suos radios, quasi Spirituale suum nutrimentum ab eo extrahendo: Sed, quoniam ferreum corpus non tam citò relinquet Spiritum suum internum, idè sequitur, simul cum suo Spiritu attrahi ad Magnetem: (experimentià enim docemur, quòd Magnes à ferri Spiritibus nutriatur & in suo vigore augetur) atque iterum, ipsum ferrum Spiritus sibi similes in Magnete reperiens, appetit pariter æquali coitione, ut ipsorum fieret particeps atque in conjunctio sive unio haud aliter inter eos est facta, quàm inter marem & foeminam. Sed, quoniam Magnes est Mercurio lapideo Saturnino plenior quàm ferrum, quippe quod ab illa superflua materia virtute ignis emundatur atque purificatur magis & per consequens propinquius ad naturam masculi accedit, idè Magnetem ad se non tam avidè, quàm Magnes assugit: Est enim vetus & bene confirmatum axioma, quod materia desiderat & appetit formam, eamque tam avidè ad se allicit & amplectitur, ac foemina solet masculum. At verò, quòd ferrum sit loco masculi, in eo liquet, quoniam virtutem & vires addit Magneti: Nam si polus Magnetis Chalybe seu ferro armetur, eum longè ultra propriam suam naturam animat, nam in causa est, quòd lapis pondus ferri longè gravius ad se attrahat, quàm potuit sine suo ferreo additamento præstare. Hoc igitur rectè considerato, cum majore facilitate colligere possumus, quidnam rei & qualis conditionis Magnes ille Microcosmicus esse debeat, qui Spiritum seu mummiam Spiritualem microcosmi, omni sine damno aut corporis detrimento aut debilitate extrahere potest. Si ergo opus hoc admiratione dignum aggredi velimus, necesse est hoc faciamus cum Magnete Corporali ex homine vivo ex-

tracto, cujus productio & generatio debet in omni respectu illo terreno & minerali microcosmi convenire, de quo antè amplam fecimus mentionem: Quem quidem hoc in loco apertè nominare mihi idè non proposui, sed solis circumstantijs insinuare, ut ista ratione à virtute ac honestate dignis & veræ Philosophiæ peritis percipiatur, atque ab indignorum, malignorum, stolidorum turba abscondatur. Nam, ut mediante hac re, Magna saluti humanæ utilitas afferri potest, ita etiam è regione vires ipsius ad sensum malèvolam, mala multa proferri, & scelera haud in republica tolerabilia patrari possunt. Sufficiet igitur Sipientibus intelligere, quòd sit res quædam, ex corpore sine violentia extracta, quæ terream, mercurialem ac Saturninam existentiam habet, à Martiali, seu sulphurea atque cholericæ forma, ad instar Magnetis mineralis, imbuta sive animata, quæ post debitam præparationem habebit virtutem specificam extrahendi Mummiam Spiritualem, tam sanam, quàm infectam à corpore microcosmico, quæ tum postè ad distantiam à patiente transferri aut transplantari potest.

Velim autem, ut quilibet intelligens Philosophus, sciat, quòd natura omnium rerum Magnetica, tam Antipathetica, quàm Sympathetica solummodò in Sulphurea virtute Spirituum vitalium consistat, qui ratione suæ incarcerationis apti seu prompti sunt, suum simile per contractionem sui ipsius à circumferentia ad centrum attrahere: Ita quidem animale, vegetabile & minerale subjectum, quod est immeditatum Spiritus Sulphurei receptaculum, quadratione suæ puræ Saturninæ Mercurialis terræ, suum simile ad circumferentiam virtute actus Spirituum inclusorum attrahit, quo mediante, vegetant tam in aère, quàm in volatili eorum sale, quòd Saturnina & Boreali quadam conditione ad instar nivis condensatur & pruina, in æthereo & cœlesti eorum igne, quo vivunt. Atque iterum Spiritus Sulphureus retrovolat, vel radios suos in sal suum centrale reflectit, postquam à centro ad circumferentiam emanaverit, ratione accidentium Borealium, videlicet frigore externo, uti in igneis seu cœlestibus seminarijs aëri instrumenti nostri experimentalis inclusis apparet, quippe qui cum spirante Borea vel vento Boreali, idè contrahitur, quia Spiritus Sulphuris sive ignis cœlestis, qui ei inest, olim calore expansus, sicut frigoris suæ naturæ oppositi insultus evitando, se ipsū in aëris inclusi centrum recolligit, & quasi nebula aërea involuit, ut melius à frigoris inclementia muniatur. Nà (ut in posterū Magnetica quadam demonstratione docebitur) Sulphureus æquator est polis frigidis Mercurialibus admodum adversus. Etiam in corpore humano, dum Borealis sive stupidus quidam pavor illud ob-

sedis,

ſedit, Spiritus vitæ ſulphureus obſervatur ſe à circumferentia ad centrum contrahere, atque hæc ratione exanguis pallor ſeu luror, aſpectum faciei & univerſi corporis externum occupare notatur: At verò motus iſtiusmodi Spirituum retrogradus, eſt Antipatheticus, & à paſſione contranaturali efficitur, Iterum, Sulphurei illi Spiritus libertate adepta ſe ipſas dilatant & expandunt in aërem apertum; Vt pote, qui nullum habent Magnetem evidentem ad eos vel centraliter attrahendos vel in locum arctiorem contrahendos.

Concludimus igitur, quòd Magnes microcoſmicus debet egredi, vel originem ſuam habere à ſulphureo microcoſmico Spiritu in ſuo proprio ſate, in quo conſiſtit ejus forma, & à Mercurio magis extraneo atque alieno, qui ratione ſuæ vicinitatis & propinquitatis, ad ejus minieram eſt magis familiaris cum eo, & quaſi ademptione ei alligatus: Atque iſte Mercurius, eſt materia hujus Magnetis paſſiva: Quare ex iſtis duabus Microcoſmi vivi portionibus, nimirum formali & materiali, Magnes iſte noſter elicitur, quo mediante Mummiæ Spirituales ex homine vivo extrahitur, cujus ope & actu mirabiles curatiões ſimul atque damna pernicioſa poſſunt tam ad diſtans, quàm per contactum immediatum effici. Etiam ille internus Magnes, ſive attractivum ſal in homine, in cujus interno, Sulphureus Spiritus vivificans ſedem ſuam habet, & ex cujus conditione & radice Magnes noſter prædictus

oritur, eòſdem effectus ſalutares, atque quam plures alias raras concluſiones experimentales præſtare poteſt, ſi à viva perſona aut in Sanguine, aut unguibus, aut pilis hominis vivi transferatur, ac debito modo transplantetur, idque per effluxionem quandam inſenſibilem.

Eſt etiam & alius Magnes microcoſmicus, qui ab hominis mortui cadavere deſumitur, cujus ope Mummiæ Spirituales ex homine vivo elici, & humanæ ſaluti, tam immediata applicatione, quàm transplantatione illius in vegetabile, nimirum in herbam vel arborem, conferre poteſt, ut infra dicitur clariùs. Sed, quoniam Methodus ac ordo harum rerum in iſta noſtra demonſtratione à poſteriori, hoc eſt retrogrediendo ab effectu ad cauſam originalem harum rerum, erit admodum capacitati humanæ conveniens, operam in iſta mea explicatione dabo, ut à groſſis Elementis ad magis ſubtilia & abſtruſa aſcendam; Ac ſi gradibus proportionis à terra ad aſtra me paulatim elevarem. In animo igitur meo eſt, ea loco priori vobis enucleare, atque Magneticè demonſtrare, quæ per ſolum duorum corporum, unius ejuſdemque naturæ & conditionis contactum perſiciantur. Sed, priuſquam incipiam cum illa Mummiæ, quæ extrahitur è corpore mortuo, maxime in loco priorè, opinor, fore neceſſarium, ut aliquid de Cadaveris humani myſterio hoc in loco tradam, quo melius & magis Methodicè in ſequentibus incedamus.

CAP V T. II.

Quod ſint quatuor corporalis Mummiæ genera, quorum unum eſt ſalutare & in uſum Medicinalem venit, in iſto etiam capite experimentam quoddam cum quibuſdam demonſtrationibus ocularibus, ad Magneticam ſive attractivam Spirituum Baſamicorum virtutem confirmandam, quæ mummiæ ſalutari in eſt, ſatis luculenter exprimitur.

Quæ naturam tam internam, quàm externam hominis ſatis profundè conſiderarunt, hi certè percepèrunt, Mummiæ microcoſmicam eſſe conditionis duplicis, corporalis ſcilicet & Spirituales: De illa autem corporali mecum erit in primis hoc in capite loqui: Alterius autem diſpoſitionem pertractabo inferiùs. Ad illam corpoream quod ſpectat, eſt illa aut naturaliter Sympathetica aut innaturaliter Antipathetica: Invenimus ergo experientiâ docti, quòd Mummiæ corporalis naturalis, poſt debitam ejus præparationem, quæ propria ſua proprietate Magnetica efficitur, ſit tantummodò medicinalis & ſalutifera; Alia verò, nimirum illa innaturalis

aptior eſt morbos & infirmitates parere & homines ſanos inficere, quàm, ut ullum ipſis ægrotis aut remedium aut ſolamen afferre queat: Nam, ut juxta quatuor Elementorum naturas ſunt quatuor corporales ſeu ſubſtantiales Mummiæ: Ita etiam ipſæ ſecundum Elementa illa, quorum naturis ſunt indutæ diſtinguuntur, ex quibus illarum tres ſunt corruptibiles, & morborum ac mortis productores, nempe illa terrea, aquea, atque ignea; & ſolummodò illa, quæ eſt aërea eſt ad vitam humanam præſervandam utilis, quippe naturæ humanæ amicabile. Ad tres illas ſpecies, quæ corruptionem generant quod attinet, ratio cur ipſæ deveniant ita corruptæ, eſt hujus-

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. III. Membr. I.

Pro axiomate in Philosophia generali habere debemus, quod corruptum corruptentis naturam induat: Exempli gratia, si cadaver hominis in terra corrumpatur, tunc mutatur & transit in naturam terræ, & pro salute humana inutile devenit; Imò quidem magis destructivum, quam constructivum aut salutare redditur. Iterum, si corruptio fiat in aqua, tunc quidem caro corrupta aut corpus mortuum, aqua imbutum, acquireret & indueret naturam mucilagineam; Atque idèd incommodum atque metile pro conservatione vitalium spirituum erit: Denique inmoderata ignis violentia Spiritus in corpore Mummiali confumentur, & expirabunt. Iam verò ratio, cur Mummia dictæ corporales in tali statu sint pro sanitatis tuitione inconvenientes, est, quoniam illæ prædictæ tres ita destruunt & corrumpunt corpus earum, ut cogant ejus terram, aquam & ignem in suam propriam materiam reverti: Adèd, ut cum terra & aqua ordinantur esse duorum Elementorum, videlicet ignis & aëris receptacula, quæ ambo, solummodò in corpore in corrupto conservari possunt, debet necessariò sequi, quod in tribus prædictis Mummia, Spiritus illi vivificantes debeant evolare atque evanescere ob defectum corporis naturalis quod jam factum est corruptum, putridum & consequenter innaturale. Cum igitur nihil requiratur in vera Mummia, quàm illud, quod aptum est ad vitæ conservationem, imò verò pro sola vita seu Spiritu, qui est aër, qui in exilium relegatur & expellitur à tribus prædictis Mummia, idèd nihil ex ipsis extrahi potest, præter ægri tudinem, mortem ac destructionem & consequenter effectus Antipatheticos: Ita, ut si corpus interfectum seu præfocatum, sanum corrumpatur sub terra aut in aqua, non erit idoneum aut proprium ad usum corporis humani salutarem: Ille idem respectus est corporibus talibus habendus, quæ ex infirmitate aliqua moriuntur, & quamvis hæc non sint visibiliber corrupta à tribus dictis Elementis externis, tamen nihilominus evenit aliquando, ut quædam invisibilis, corruptibilis influenza sive impressio, fiat aut causetur ab externo Elemento in interno. Hinc ergo

procedit bellum illud intestinum, in corpore humano, quo Elementa se invicem interficiunt & corrumpunt, sed modo ac ratione planè diversa, aliter videlicet in uno corpore, quàm in alio, secundum quod unum Elementum vel Elementaliter alteratio dicitur habere Dominium super aliam: Atque hæc est ratio, quod tanta morborum varietas frequentet corpus humanum. Verbi gratia, Hydrops procedit à forti impressione aquarum; Febris Hæctica & ardens ex ignis oriuntur in sultibus; Ac lepra à Dominio terræ & fixa ejus falsedine &c. Atque idèd, ubicunque talis corruptio Elementaris corpori cuiquam accidit, ibi Salutaris Mummia corporalis spiritus, cum habitatione seu mansione ipsius funditus subvertitur, unde & spiritus coactus est discedere; ac per consequens spiritus, Mummiales contrarij prædominantur: & ad operandum Antipatheticè & destructivè præparantur & apti sunt: Quemadmodum in secundo libri hujus membro exprimeretur latius. At verò si corpus sanum & infirmitatis expers per, vel in Elemento aëris interficiatur, hoc est vel præfocatione, suspensione & hujusmodi, tunc nulla invenietur in eo cadavere dictorum Elementorum corruptentium impressio, & propter hanc causam manebit in corruptum, nec aliquam resolutionem Elementarum tam diu permittet, quàm in aëre reservatur. Si ergo corpus seu Tabernaculum spirituum & Balsami vitalis maneat integrum, tunc aëreus vitæ Balsamus, non compelleretur à sua mansione recedere, tam diu, quod corpus seu cadaver nec natura nec arte dissolvatur. At si dissolvatur tunc corpus illud mortuum, relinquet utani ma atque etiam Spiritus astralis, qui unum cū alia reconciliavit: Sed vitalis vegetabilis & Balsamicus Spiritus manet in corpore incorrupto. Sequitur ergo, quod ista aërea species Mummia microcosmica sit maximè pro spirituum vitalium in homine vivo conservatione propria, si debito modo extrahatur, & præparetur, ac tandem à medico perito ægrotis adhibeatur. Iam verò ad experimenta nostra Magnetica, ad subiectum mummiale pertinentia accedam breviter.

PROPOSITIO.

Si ista salutaris Mummia aërea species cum suo vehiculo aut organo Magnetico rectè eligatur, induct ratione absentia vitæ activæ & Dominij frigoris, conditionem poli Borealis, & consequenter per rationem istam, illi Spiritus aërei inclusi, (quidum corpus viveret, erant calidæ seu æquinoctialis naturæ, atque idèd magis dilatativi à centro circumferentiam versus, quàm contractivi, jam verò per mortem coacti sunt agere & movere à circumfe-

rentia ad centrum) si à centro sint excitati, atque evocati à Spiritibus, qui sunt vivi & æquinoctiales tum redduntur ac fiunt attractivi & attrahunt sibi mummiam æquinoctialem, nimirum contrahendo eam versus suum centrum: Ac per consequens, ista aërea Microcosmica Mummia debet induere Magneticam proprietatem poli Borealis, atque idèd contactuali ejus applicatione, ad suum simile in homine vivente, suget & attrahet avidè & valdè sensibiliber

liter naturā sibi similem illamque per attractionem introductam retinebit, ita, ut illa possit debita præparatione reddi Sympathetica, ac in optimi pro salute humana medicamēti statū reduci: Vel è regione potest taliter ab impura & contagiosa Mummia

creaturæ alicujus infirmæ corrumpi aut cōtaminari & Antipathetica fieri, ut mediante ea, morbus possit transferri seu trāsplantari ab una creatura, videlicet ab ea infectā, ipsam relinquendo sanam, ad aliā sanam, ipsā coinquinando & efficiendo morbidam.

Experimentum super hoc.

Ego ipse accipiebam sive eligebam portunculam Mummizæ Borealis, videlicet Carnis hominis suspensæ, in qua Mummia centralis inhabitabat centraliter, atque eam corporis mei parti applicui, quæ erat propinquior in situ naturali ad Mummiam applicatam; Ligavi eam loco satis firmiter per rotam noctem, & inveni eam in primo contactu, valde frigidam & instar glaciæ Borealis gelidam, post quam autem per aliquod tempus ibidem remansisset, percepi quidem in Spirituum ipsius congelatorum & Borealiter in centro contractorum, à calore corporis mei æquinoctiali, excitatione, aliquid ex meis Spiritibus Mummialibus & vivificis avidè attrahi & partes adjacentes quandoque ac quasi per

vices & accessiones, in operatione Magnetica sensibilibiter & modo quodam doleroso avelli ac contrahi. Denique post aliquod spatium, nimirum tempore matutino, removebam corporalē illam mortui Mummiam, eamque inveni valde tam in odore, quam colore alteratam, ratione spirituum meorum quantitatis, quos ei attraxit, quos ambos spiritus, ita in unum more Magnetico congregatos, pro salubri corporis mei usu præparavi atque reservavi: Verum, quoniam forsā assertio hæc mea, quibusdā incredulis apparebit falsā, ego cujuslibet hujus rei particularis seu membri possibilitatem, exemplis sive demonstrationibus comprobabo.

Prima demonstratio, facta per relationem ad naturam microcosmicam habitam.

AD probandum & demonstrandum, quod spiritus Microcosmicus, non aliter quam aër Macrocosmicus ad quamlibet impressionem polarem induendam sit aptus, & per consequens magis attractivus & Magneticus in Boreali seu frigida sua proprietate, quam in habitu suo æquinoctiali seu Australi, Machinam seu speculum nostrum experimentale intueri debemus, quod pro demonstratione, Catholica, ad Philosophiam meam sectione prima descriptam, inferviebat, quippe in quo percipiemus, quod, quando venti æquinoctiales, nimirum aut Australis aut Orientalis spirant, tunc aër vitro inclusus; Atque idè ille exclusus Catholicus aër, est minus Magneticus seu attractivus, quam cum venti Boreales spirant. Atque hoc in eo evidenter probatur, ed, quod, quando dicti venti spirant, aër internus & consequenter ille externus aptior est ad se dilatandum, ratione emanationis spirituum illorum sulphureorum seu cœlestium à centro ad circumferentiam, qui in quolibet dictorum spirituum aëreorum inseruntur: Nam tali emanatione facta est expulsio quædam, seu potius partium aërearum expansio, per rarefactionem corporis earum: Atque idè observetur in instrumento, quod aër, dum flant venti calidi, aqua non ascendit in collo vitri ultra signum seu figuram 1. sed magis deorsum depellitur: è contrario verò, quando venti Boreales spirant, aër tam in elemento Catholico dilatatus, & mobilior redditus contractione condensatur, & in nives, glaciem &

pruinæ immobiles redigitur, hoc est terream induit conditionem, ita ut videamus, aërem in hoc statu esse admirabiliter contractivum: Quemadmodum ad vivum in instrumenti illius descriptione lib. 1. sect. 1. hujus facta, depingitur: Nam spiritus vitro inclusus attrahit aquam ponderosam inclusam sursum super 1. & se constringit & coarctat in minus seu Augustius spacium: Vti redditur evidens, quando nives & pruinae diu habuerunt in Macrocosmo Dominium, in quo tempore aquam contra suam naturam usque ad 7. colli machinæ seu vitri scandisse observabimus, cujus quidem rei rationem in præcedentibus indicavi: Nimirum, quia occulta sulphurea natura spiritus, qui est Sol, lucis & in vita actor, in suo aëreo spiritu vectus, frigoris eum persequentis insultus evitat, seque aëre circa centralem ejus sedem obducto & condensato adversus sui inimici actus manet.

Eodem planè more frigidi & congelati Mummizæ mortuæ spiritus, centraliter ob eandem rationem contracti & quasi mortificati & congelati, per Mummizæ illius applicationem ad corporis vivi spiritus, quasi frigidum, Borealem aërem ad Æquinoctialem seu Australem solem, atque ita hominis vivi contactu excitati, atque evocati, avidè eos in vivo corpore, quasi eorum opem & suppetias adversus hostem suum frigidum implorando, attrahunt & possessione eorum videntur gaudere ac fortificari, & quodammodò satisfieri. Quod autem hoc sit ita exemplo isto

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB.III. Memb. I.

demonstrativo à Magnete desumpto, facil- | limè, eo quo sequitur modo, probabo.

2. DEMONSTRATIO.

Quod nec Spiritus in corpore mortui | lentè & moderatè, attrahant, in hunc mo-
 Spiritus mortuos, nec Spiritus in corpore | dum ex Magneticæ dispcitionis observa-
 vivi vivos ad se Magneticè nisi admodum | tione arguitur.

PROBLEMA. I.

Polus Australis unius Magnetis, naturali | alterius : At vero si polus Borealis unius,
 quodam odio evitat polum australem alte- | applicatur polo Australi alterius, se invi-
 rius, & nullo pacto se sinent mutui amo- | cem naturali inclinatione amplectentur,
 ris vinculis conjungi : Sed unus naturali | & forti attractione sibi adhærebunt.

Exempli gratia.

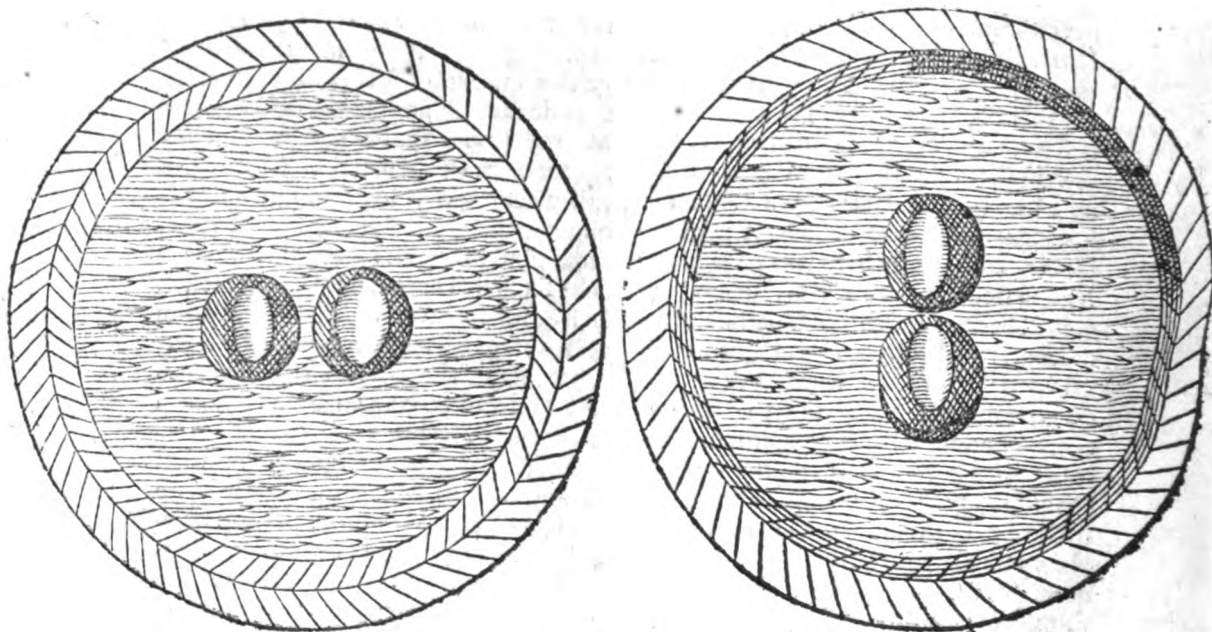
Accipe Lapidem Magnetem, polis di-
 stinctis perspectum, tam meridionali,
 quàm Boreali signatum, pone illum in par-
 vulam cimbam ex sobere confectam, vel
 in pelve vel dolio aqua repleto fluctuet,
 sintque poli ad planum Horizont rectè dis-
 positi, aut saltem non multùm elevati &
 obliqui : Tene alterum lapidem, in manu,
 cujus poli sunt etiam cogniti : Ita, ut Polus
 Meridionalis ejus, sit versus polum Sep-
 tentrionalem, natantis prope ipsum à late-
 re : Sequitur namque illicò fluctuans lapis,
 lapidem, (modò intra vires ejus & domina-
 tum fuerit) nec desistit nec deserit, donec
 adhæreat : Nisi manum subducendø, con-
 junctionem cautè evitaveris : Perinde eti-
 jam, si polum Septentrionalem illius;

Quem manu tenes, opponas meridionali
 polo lapidis natantis, concurrunt inter se
 & mutuo sequuntur invicem : Contrarij
 enim poli contrarios alliciunt. Iam verò si
 Septentrionalem Septentrionali & Meri-
 dionalem Meridionali eodem modo op-
 ponas, lapis lapidem fugat, & tanquam cla-
 vam impellente navita divertit, & in con-
 traria velificat qui æquora sulcat, nec uspi-
 am constat aut acquiescit, si alter insequi-
 tur : Disponit enim lapis lapidem, conver-
 tit alter alterum, in ordinem reducit & in
 suas concordantias deducit. Hæc Gilber-
 tus libro 1. cap. 5. de Magnete, cui con-
 venit Ridlæus in tractatus sui Magnetici
 cap. 22. & 24. disponendo duos lapides, in
 suis vasis vel Cymbis affabrè sic dispositos.

Gilbertus de
 Magnete lib.
 1. cap. 5.

Ridlæus Tra-
 ctat.
 De Mag. cap.
 22. & 24.

Ridl.
 Fol. 75.

Applica-

• *Applicatio ad rem nostram.*

Pari siquidem ratione Mummia mortua, seu naturæ ac dispositionis Borealis, aut non omnino, aut non nisi debiliter in suum simile operabitur: Nec quidem magis præstabit, caro æquinoctialis vel australis, hoc est, calida & viva in sibi simile: Sed è contra poli invicem contrarij

mutuò agunt in se invicem, & virtute Magnetica tentabunt, ut simul uniantur, idque attractiva & contractiva. Boreæ microcosmicæ, sive frigidæ hominis mortui carnis, quæ secretò quodam instinctu calidam Æquinoctij, seu austri humani naturam concupiscit.

3. **DEMONSTRATIO.**

Ad fortificationem autem & augmentationem Spirituum in Mummia quasi mortua & impotenti, per contactum Mummie Meridionalis seu carnis vivæ quod attinet, probatur modo Magnetico

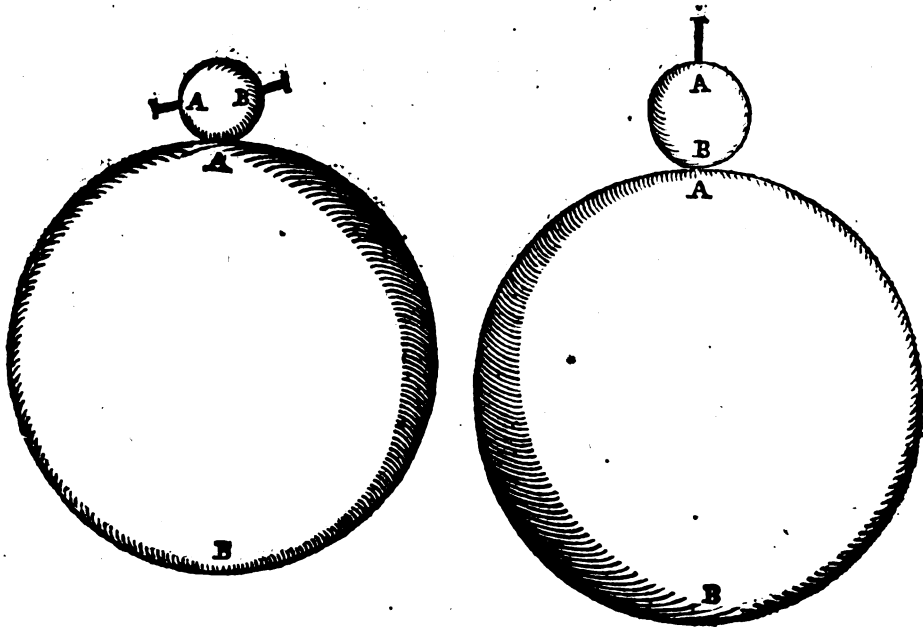
esse possibilis, per istam sequentem demonstrationem problematicam, quæ nos docet, quòd Magnes Borealis aut Mummia aërea exaltatur in sua potestate per illum Meridionalem.

PROBLEMA. 2.

Magnes robustior majorque, vires auget Magnetis debilis minoris, atque etiam ferri supra polum Magnetis majoris, posito minori: Borealis polus robustior evadet & obelus (tanquam sagitta adhæret polo A. Boreali, non polo B. omnino: Polus etiam A. cum in recta linea fuerit superne cum axe utriusque Magnetis juxta

Magneticas leges conjuncti; Obelum attollet ad perpendicularum, quod non potest, si Magnus Magnes remotus fuerit propter proprias vires imbecilliores. Hæc Gilbertus. lib. 2. cap. 25. de Magnete; cui astipulari videtur Riddleus. cap. 23. tractatus Magnetici.

Gilbert. lib. 2. cap. 25. de Magnete.

Gilbert de Mag. lib. 2. cap. 25.

APPLICATIO.

Simili planè modo Mummia Borealis in carne mortua, sua conjunctione cum natura australi seu carne viva excitatur & viribus exaltatur: Nam fugit & allicit hac ratione Spiritus novos & vigorem amplio-

rem ad se à Magnete fortiori, illum relinquendo ob istam rationem debiliorem: Sed hoc sequenti isto problemate succulentius declaratur.

PROBLEMA. 3.

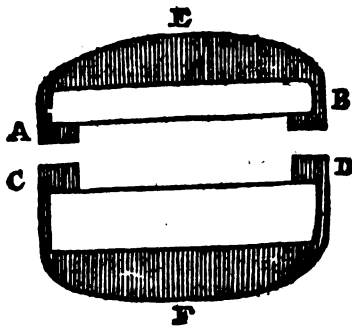
Si duo Magnetes duobus dentibus ferreis seu Chalybeatis armati vobis exponantur, quorum unus est fortior, alter debilior multum, quorum axis sive Diameter inter dentes sunt æquales seu eisdem longitudinis, & tunc adaptabitis den-

tes horum à contrarijs polis provenientes ad invicem, invenietis, quòd lapis fortior apprehendet & elevabit debiliorem, & debilior cum fortiori unitus atque incorporatus virtute illa, quam recipit à fortiori, elevabit fortio-rem & majorem à terra, & fir-

H h

SECTIONIS SECVNDÆ, LIB. III. Memb. I.

& firmiter retinebit eum, tametsi sit gra-
vior multum, quam est pondus, quod iste
lapis minor solet communiter elevare.

In qua demonstratione superioris &
minoris Magnetis A. B. E. poli seu den-
tes sunt A. B. Quorum A. est Borealis.
B. Australis, inter quos est eadem in

longitudine distantia seu axis, quæ est
inter dentes seu polos majoris Magnetis
C. D. F. nimirum inter C. & D. cujus
C. est polus: Meridionalis est. C. Borealis
verò D. ut possint more Magnetico ad se
invicem adhærere.

APPLICATIO.

Ita etiam debilior seu Borealis Mum-
mia, utcunque in quantitate minor, vires
attractet & multiplicabit Spiritus facultate
sua Magnetica à massa majori & fortiori
Mummia australis sive viva.

Denique, quòd in applicatione istius
Mummia Borealis seu gelida mortua, ad
illam australem vivam seu æquinoctialem,
maximè evidens & fortior attractio pro-
cedit à Mummia Boreali, ex isto lapidis
Magnetici exemplo apparet.

PROBLEMA 4.

Est quædam Magnetica attractio à
Magnetis æquatore, sed admodum diffe-
rens ab illa ipsius poli Borealis, tam in vio-
lencia, quam modo attrahendi: Nam at-
tractio æquinoctialis est magis naturalis
& suavis ac si esset medium inter utrosque
polos. Et tamen in substantia totus lapis
non est, nisi terra unica, tametsi in forma-

li executione sit diversus. Exempli gratia,
erectio obelli ferrei erit minus perpendi-
cularis, & attractio est ed debilior, quòd
propinquius accedit à polo versus æquato-
rem: Atque iterum, omnes qui scripse-
runt Historiam Magneticam, maximam
attrahendi virtutem polo Magnetis Borea-
li ascribunt: Ut infra declarabitur latius.

PROBLEMA 5.

Duo Magnetes qui armantur duobus
dētibus ab utroque extremo descendentibus
in eodē diametro sive simili longitudi-
ne, tunc dētes collocandi sunt simul qui sunt
contrariæ naturæ: Nimirum dens poli Bo-
realis unius, cum dente poli Australis Alte-

rius: Atque hoc ad invicem adhærebunt,
unusque ad se trahet & elevabit alium. Ve-
rum. Si pedes polorum ad in vicem ap-
plicant non uniuntur neque in invicem
operantur: Ut in demonstratione proble-
matis.

APPLICATIO.

Ergo nec sanguis Australis in Australem
hoc est vivus & currens viventem & mo-
bilem non trahet, nec Borealis in Borea-
lem, sed Australis in Borealem & Borealis
in Australem nimirum vivus Sanguis me-
diante suo Spiritu, in mortuum, effusum,
atque congelatum, seu Spiritus mortui, ef-

fusi, ac congelati in vivum illum sili attra-
hendo & ad se uniendo, uti in curatione ar-
mario videtur.

Concludam jam cum demonstratione
à Mummia bestiarum desumpta, quæ est
hujusmodi.

4. Demonstratio, quæ est Animalis.

Commune est & vulgariter in usu, car-
nis bovinæ crudæ portionem accipere,
eamque ad nuclium capitis, seu superiorem
colli partem applicare, ad divertendos ca-
tarros sive defluxiones ab oculis. A quo-
dam fide, & Doctrina digno eram certior
factus, quòd, cum homo quidam ratio-
nis non multum capax, qui oculis rubenti-
bus & lachrymantibus laboraret, à quo-
dam consuleretur, ut carnem bubulam
omnino crudam, in collo ad retro distra-
hendum humorem adhiberet, ipse male
capiendo sermones sui medici, carnes fri-
gidas super utrumque oculum imposuit,

unde mala erat ejus fortuna, medicamen-
hoc tam fortiter attraxisse, quòd loco ex-
tractionis humoris peccantis oculos ejus
ex eorum fede & loco evulserit. Similiter
generosa quædam mihi, quondam patiens
affirmavit, quòd applicatione carnis hujus-
modi crudæ collo suo ad oculorum suorum
defluxiones curandas, ipsa sensim, idque ab
eo tempore, diu percepisse propter for-
tem copici attractionem, oculos suos quo-
dammodò ad interiora reclinantes: Nec
ad hunc usque diem persuaderi queat, quin
ut oculi sint profundius in capite, quam
par est immergi, tametsi fateor, me illud

AB

viz

vix & ne vix quidem illud potuisse percipere.

Ex istis igitur ratione longè fortiori arguitur, quòd experimentum superius à me allegatum sit in omni (ni fallor) respectu

pro vero demonstratum, quatenus ipsius Magnes ex subtilibus aëreis Spiritibus Mummialibus interna & centrali quadam virtute, in massa Magnetica congelatis, componatur.

5. Demonstratio relativa animalis Magnetica.

Vir quidam nobilis, Bohemiæ Burgravius dictus, hujusmodi medicina pro suæ podagræ curatione est usus: Accepit carnis bubulæ crudæ portionem & cum vini pauxillo eam humectavit, locoque affecto applicuit, istud medicamentum per singulas sex horas renovando, & magnam copiam materiæ foetidæ ac sordidæ extraxit, & si tum postea canis aliquis carnem illam comederit, ille etiam eodem inficietur morbo & claudicabit, atque erat super duos illius Magnatis canes probatum: Vti Hans Tanker minister sive presbyter, ad Baronè Lord Hoffman asseveravit: Atque ipse agnoscit, se oculis suis proprijs vidisse effectum super alium canem: Si ergo massa ista grossa substantiæ Magneticæ p-

tuisset in suo simplici natura tam fortiter ad se attrahere, multum magis debet fides nostra super Mummiam magis Spiritualem & aëream sive Magnetem Mummialem fundari sive collacari, qualis est illa ex homine vivo more antea citato extracta, quam non adedè apertè, sed solummodò per relationem ad monstruosam Magnetis generationem descripsi, ut à sapientibus & pijs, & minimè à stultis & malevolis impijs & Diabolis incarnatis intelligeretur, quippe mediante quo tam malum patrari, quàm bonum effici queat, scio etiam pro re experta, Epilepsiam à servo sororis Roberti Cotton Militis, in canem modo haud dissimili fuisse translata, libero manente tum postea homine.

6. Demonstratio etiam animalis.

Habetur pro maximo in peste remedio, quando Carbunculus apparet: Si hufonem desiccatum aceto maceratum ad tumorem seu locum affectum applicemus: Nam istud medicamentum topicum traditur venenum morbi vivaciter ad se attrahere: Hoc sæpius erat probatum, & à quolibet procul dubio infecto prospero cum successu probari potest. Ratio autem est, quia bufo est Magneticè attractivus & stipticus, partim respectu sui veneni frigidi atque etiam Borealis, stupidæ, gravis, atque melancholicæ dispositionis, & partim, quoniam observatur sanguinem sistere: Ita, ut iste grossus, & terrestris Magnes venenosus, suum præstet officium in attrahendo venenum à Carbunculo sibi simile, ta-

meti non ita subtiliter & Spiritualiter, ac Mummia illa Elementaris, aut aërea Borealis facit à vivo seu australis naturæ homine.

Vobis recitare possum naturas plurimorum vegetabilium, quæ habent proprietatem ad se alliacendi ac attrahendi, modò si in febrilibus intemperiebus, vel plantis pedum aut pulsibus brachiorum adhibeantur: Sed quoniam opus tale vobis tædium fortasse videbitur, relicto eo, ad secundum in virtute Mummiarum Magnetica gradum, procedam, qui spectat etiam ad distans, imò verò ad longitudinem incognitam, idque mediante Spirituali in aëre attractione, uti capite isto sequenti latius.

CAPVT. III.

Quomodo relatione rerum naturalium adinvicem, ipsæ (facto prius inter se contactu corporali) mirificè operentur, hocque Magnetico consensu & Spirituali continuitate, postquam contactus est factus tam in curatione morborum, quàm consumptione sui similis per mutuum operationem ad distantiam sive spatium in cognitam.

Procedam in hoc meo discursu, ut occipit, nimirum à generali propositione ad diversitates experimentorum, quæ

tum postea facta esse possibilia, varijs relationibus demonstrativis comprobabo.

PROPOSITIO.

Possibile est, ut duæ Mummia conditione oppositæ, hoc est una existente in statu mortuo & Boreali; Alia verò in dispositione viva & australi seu æquinoctiali, possint post contactum corporalem inter

cas factum, operari ab una in aliam ad magnam distantiam, mediante, Spirituali quadam relatione, quæ tam Antipatheticè, quàm Sympatheticè continuatur inter eas.

1. *Experimentum dictam propositionem confirmans.*

Nobilis quidam Italus habuit malâ fortunâ nasum suum excisum atque amputatum : Hic consilio sui medici vulnus fieri iussit in Brachio cuiusdam sui servi seu captivi, cui vulneri ipse nasum suum mutilatum mediâ applicuit, firmiterque ad illud ligavit, & in hoc statu continuavit, quousque unio completa inter carnem servi & sui Domini erat facta. Post hæc portio seu stultum carnis servi naso adhærens erat excisum, & in formam nasi redactam, vulnus autem servi à chirurgis est sanatum, & ipse pro dolore & patientia & merito suo, non modò manu mittitur, sed & præmium, nimirum bonam pecuniarum portionem accepit, viamque Napolim versus fecit, quæ civitas à domo seu residentia sui Domini erat ad minus centum milliaria : Caro igitur nasi adaptata, prosperè vivebat, & à venis tam diu quàm servus vivebat, nutrimentum suum accepit. Accidebat autem, quòd manumissus ille Neapoli moreretur, unde eveniebat, ut caro naso adaptata immediatè marcescere & gangrænâ paulatim affici inceperit, ita, ut si eam subito & sine mora non excindisset, in periculo mortis fuisset procul dubio. Hæc mea relatio à multis literatis ac alijs fide dignis pro vera confirmatur, & apud Italos communiter est publicata, & à docto quodam Germano scriptis suis publicè sustentata.

Hac igitur Historiâ videre possumus, quòd tam diu, quàm duo corpora, quæ contactum fecerunt, essent unius ejusdem-

que conditionis, videlicet Australis sive æquinoctialis, ipsa, utcumque ab invicem remota, admodum Spirituali Sympathia inter se operabuntur, hoc est, non obstante Magno illo intervallo, erant nihilominus præsentia in Spiritu, vel mutuo conveniebant radiorum Sympatheticorum aspectu, & hac ratione caro unius Spiritualiter vivificabatur à vivo alterius fonte, haud aliter, ac granum tritici nutrimentum suum habet, & vivificatur applicatione radiorum solarium ad illud : Sed quando Australis seu Æquinoctialis proprietas unius, nempe servi, in Borealem, mortuam & frigidam naturam erat mutata, tunc vivificans in eo Spiritus ab actione sua cessabat, hoc est, à pristina sua ad carnem adaptatam applicatione quiescebat, & loco vivifici illius aspectus, Spiritus ejus jam in Borealem conditionem redactus, allectat & fugit ad se totam illam naturam, quam dispositio ejus australis ei impertivit. Eodem videlicet planè modo, quo Borealis pruina in mundo, interficit quasi & Boreali & contractiva sua facultate extrahit vitam grani, feminis, aut plantæ, aut herbæ. Atque ob istam rationem Gangræna, (quæ est morbus Borealis) portionem carnis naso adaptatam occupavit. Hic ergo videmus, quomodo idem Spiritus alteratus ab Australi sive æquinoctiali in Borealem dispositionem, per modum contrarium, innaturalem & privativum, idque secreto & è longinquo operetur.

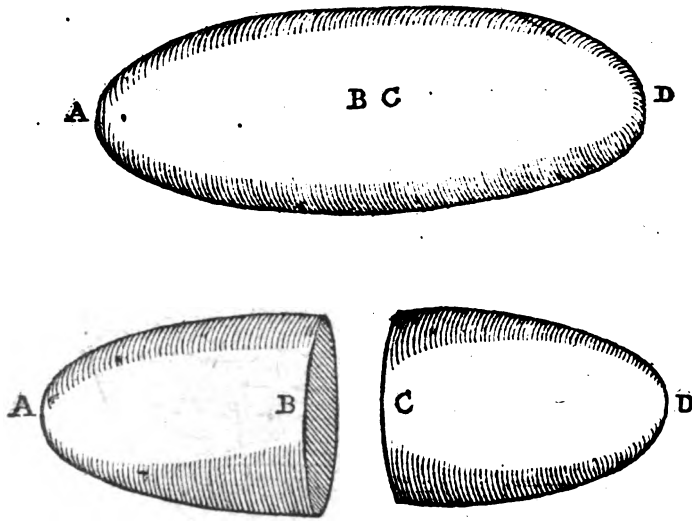
1. *Demonstratio Corollaria à macrocosmo desumpta.*

Videmus in instrumento Calendario seu experimentalis nostri antè descripto, quòd inter caput vitri & locum aquæ, videlicet per integrum matricij tubum, sit Spiritus æreus invisibilis, qui tamen ex se non videatur, nihilominus in effectu visibiliter operatur. Nam, si externus ær sit admodum calidus, tunc ær vitro inclusus dilatatur, quod exinde liquidò declaratur, quoniam aqua elevata tunc temporis deorsum depelletur, tamen si nullum aliud agens oculare inveniatur : Verum intuitu intellectuali discernere possumus, illud virtute vivæ lucis in ære Sulphuræ emanationis fieri, cujus secreta radiorum emissionem, ær inclusus rarefit, & rarefactione aquam in tubo sublimatam præcipi-

tat : è regione verò, frigore Boreali, aqua elevatur in altum, ratione Spirituum emissorum contractionis ; Ita, ut percipere queamus, quomodo emanationes vivæ, & consequenter agentes & vivificantes Spiritus, è vivo & calido fonte microcosmico creaturis ad animandum & vivificandum aptis emittantur. Sed si fons ille deveniat frigidus & glacialis, loco additionis actionis australis vitæ, mortiferam & privativam distractionem pariet, quod etiam facillimè in instrumento meo experimentalis ex Spirituali concurrentia, seu potius invisibili atque insensibili continuitate, quæ facta est inter utraque in instrumento extrema, est observandum.

2. *Demon-*

2: Demonstratio à lapidis Magnetici proprietate derivata.

Gilbert. lib. I.
de Magnete
cap. 5.

Accipiemus lapidem Magnetis oblongum sitque A. D. in quo A. sit polus Septentrionalis; D. verò Meridionalis, hunc in duas partes æquales seca per æquinoctialem circa B. C. Postmodum exponatur portio A. B. in suo vasculo ex subere vel ligno consistente, ut in dolio seu alio vase aqua pleno fluctuet: Eriam disponatur altera medietas C. D. in alia cimba seu vasculo, æquali primæ, & similiter fluctuet, & inueniemus, quod istæ duæ medietates B. C. existentes unius ejusdemque naturæ æquinoctialis

summo cum appetitu contendent, ut ad se invicem iterum uniantur, ac ad eandem continuitatem, in qua erat prius, reducantur: Atque ob istam rationem Spiritus, qui inter eas continuatur, utcumque ipsæ corpore ab invicem dividantur, cum sit invisibiliter utrique portioni conjunctus & unitus, ambas illas portiones dirigit, & per emanationem actualem ex utraque parte effluentem, fugit, attrahit & quasi agglutinat utramque earum in propriam & connaturalem illam positionem, in qua erant prius. Hæc Gilbertus.

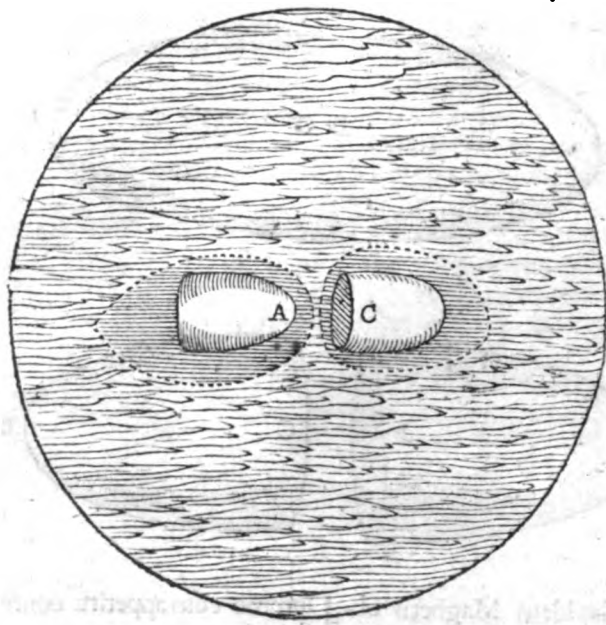
APPLICATIO.

Hiscæ ergo ratio continuationis Spirituum inter carnem captivi Neapoli degentis, & illam, quam ejus Dominus pro nasi formatione accepit, evidenter demonstratur, atque possibilitas ejusdem ad amissum (ut mihi videtur) confirmatur. Et, quamvis obijci queat, lapidem Magnetis non attrahere ultra suum or-

bem sensibilem, tamen huic objectioni respondeo ego, quòd, tametsi homines hujusce rei conjecturam faciant, ex sensibili ponderum attractione, tamen impossibile erit, penetrantes actionis illius radios, qui sunt inter corpora Magnetica terminare, quemadmodum in libro præcedenti luculenter demonstravi.

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB. III. Memb. I.

Progressio in precedenti Magnetica demonstratione.

Gilbertus,
lib. I. de
Mag. cap. 5.

E Contrario verò si proportionis prædictæ æquinoctialem C. cum polo A. in suis Cimbris seu vasculis conjungere sive applicare tentaverimus hoc modo.

Vna portio statim, quasi talem unionem abhorrens evolvabit ab altera ac summo quasi odio talem evitabit amplexum, quoniam conjunctione tali, ut pote cujus

natura irregulari pervertetur, unde & forma lapidis mirum in modum perturbabitur: Atque idèd ista ab invicem fuga, sive odium inter se à mala naturarum discordantium in ordine suo genuino positione atque applicatione oritur, quippe qua bellum intestinum & odium ac Sympathiam inter ambas illas portiones excitantur.

A P P L I C A T I O.

Qua demonstratione apparet, quòd Spiritus æquinoctialis seu australis prædicti captivi sive servi viventis, jam in Borealem naturam mutatus, nullo modo conveniet, ut antea cum natura Australi carnis naso Domini adhuc viventis adaptatæ, sed mutatus est jam in naturam Antipatheticam & destructivam, hoc est, bellum contraria proprietate adversus illam videtur ge-

rere, quoniam radius ipsius Spirituum tam rapaciter à circumferentia ad centrum, videlicet à carne, Domino accommodatâ sive mutuo datâ, attrahit, quam more æquinoctiali sive Boreali, dum vivebat, à centro ad circumferentiam, nimirum à fonte vivo in captivo, ad suum simile in Domino.

3. *Demonstratio à lapide Magnete deprompta.*

Ridens tractatu Mag.

Apparens est etiam, quòd acus Chalybea Magnete contacta, aspiciet Magnetem ad omnem positionem, dum Magnes fortis & vivax existat: Sed, quando Mag-

nes est quasi mortuus, hoc est, cum virtutem suam vi ignis amiserit, proprietatem ejus morietur: Ridens in tractatu Magnetico.

2. *Experimentum propositionem prædictam confirmans.*

Antè tempus, in quo, ut Anatomiam vice mea publicam, in collegio Londinensi Legerem mihi erat conceditum, præ manibus meis (ut mos erat) cadaver cujusdam suspensum, illud privatim seu in domo mea Anatomizandi gratia habui; Quo tempore à D. Kellet pharmacopæo eram sollicitatus, ut etiam cujusdam sceminæ fati nobilis quæ tumore quodam scirrholoso ibi loci laborabat, manu mortui tangi &

fricari permetterem, quoniam ipsi (uti dixerunt) ab aliorum experientia erant docti, illud opus ad istiusmodi mali horridi extirpationem atque abolitionem, admodum esse efficacem. Generosa cum suo marito & fratre se domum meam contulerunt, & quod affecit, est protinus pro voto peractum. Paulò post, nimirum non pluribus ab eo tempore diebus Pharmacopæus cum diætæ scirrholosæ marito domum

MEAM

ineam revertendo agebat mihi gratias pro favore illo meo, affirmando, illud negotij haud parum uxori suæ emolumenti ac solatij attulisse, dixerunt enim, tumorem ab eo tempore gradatim fuisse mitigatum. Iam verò ab isto experimento elicere fas est, quòd contactus istius Mummiaë Borealis in manu viri mortui faceret, ut australiter accrescens & vegetans ille tumor, qui

magis magisque radios suæ vitæ à centro ad circumferentiam extendebat, decresceret, & diminueretur, ac quasi tabesceret ratione centralis continuationis & unionis Spiritus Borealis in mortuo, cum eo qui præter naturæ leges vegetabat in vivente, idque ad spatium sive distantiam satis remotam.

3. *Experimentum ad illam eundem effectum.*

Evidens est atque sapius inter vulgares etiam homines probatum, quòd, si verrucæ carne bubula recente fricentur: Atque illa caro in campum aliquem translata sub terra sepeliatur, ut caro sepulta corrumpendo consumetur, ita etiam verrucæ paulatim marcescent & contabescunt: Simili etiam planè ratione experientia observatum est, quòd si verrucæ cum portione lardi fri-

centur, ac postea lardum illud clave ferreo ad postem Solem respicientem affigatur, ut lardum illud pedetentim langueat ac diminuetur in Sole, ita etiam & verrucæ paulatim decrescent ac diminuentur.

Porro etiam ipsæ verrucæ contactu cadaveris gradatim evanescent & moriantur.

APPLICATIO.

Hiscæ evidentè probatur, quòd, ut res in suo esse sive existentia & incremento more Sympathetico præservantur, ita etiam ipsæ aspectu quodam Antipathetico sive Spirituali continuitate inter duas naturas remotas, quarum una erit Borealis, altera Australis seu æquinoctialis mutuum earum contactum corporalem, una quæ tetigit, efficit, ut altera contacta paulatim evanescat, & juxta naturam tangentis diminuat. Nam, ut Borealis proprietas est calori Australi inimica, ita quidem contactus ipsius facit, ut res naturales virtute caloris illius cres-

centes, qualitate frigida tabescant & paulatim diminuantur, mutando naturam vivificam & vegetantem contactam in naturam ejus decrescentem, contractam & mortificantem. Vitrum nostrum experimentale nos docet, frigoris actionem, esse omnimodè illi caloris in uno eodemque Spiritu contrariam, & à scripturis docemur, si sufficientem experientia fidem adhibere nolimus, quòd verbum Dei in australi sua proprietate dissolvit ac destruit nives & glaciem, quas idem Boreali sua conditione in existentiam adeò compactam fecit & construxit.

CAPUT IV.

Quomodo quedam partes excrementitia à membro infirmo hominis vel alterius animalis sumptæ, & in arborem seu plantam aliam vegetabilem transplantata, habere soleant relationem sive continuitatem Spiritualem cum membri impotentis & infirmi Spiritu, à quo excinduntur: & per consequens ipsius aroti.

EGO melioris Methodi gratia hujus capitis frontispicio propositionem quan-

dam, uti illi præcedentis, inferam, quæ erit talis.

PROPOSITIO.

Magnetica Mummia Spirituales virtus habitat & agit etiam in excrementitijs & superfluis membri cujlibet excrescentijs, & ibidem manens, postquam ab eo excisione separantur, & in convenienti Magnetico, vegetabili seu planta transplantentur; Ita, ut secreta quadam emanatione seu applicatione radiorum ab eo ad

radios membri à quo fuerunt decerptæ, facta: & per consequens relatione illa continua, quæ est inter eos & corpus seu membrum, à quo derivantur, possunt ambo mediante assistentia Magnetica plantæ seu arboris, cujus naturam idem membrum marcidum habit, ad distantiam haud determinatam operari.

1. *Experimentum hoc idem confirmans.*

Præceptor meus Mathematicus nomine Rutherford & natione Helveticus erat tunc temporis, cum Romæ degerem Cardinalis Sancti Georgij ingeniator, sive machinator expertissimus, mihi fide sua as-

severavit, quòd si quispiam membrum ali- quod, ut manum, aut Brachium aut tibiam aut pedem, & similia consumptum, aut Atrophia confectum habeat, ab illo membro sive sit pes vel Brachium, ungues & capil-

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB. III. Memb. I.

los & cuticulam abradat, eosque salicis trunco (foramen usque ad ejus medullam terebrâ faciendo) imponat, ac foramen illud clavo ex eodem ligno confecto obturet, observando tamen in ista actione, ut Luna sit in augmento, atque boni planetæ in signis multiplicativis, cujusmodi sunt Gemini, & Saturnus (qui desiccât valdè) sit in sua depressione, membrum ad eò consumptum paulatim regenerabitur, atque iterum crescet & vegetabit, haud aliter, quam arbor, in qua partes excrementitiæ includuntur, quotidie vigebit & florescet.

Etiâ ipse mihi asseveravit, me eundem inventurum effectum, si excrementa illa in Coryli radicem (foramine prius facto) imposuissem, foramen illud tum postea cortice ejusdem arboris occludendo, locumque finaliter terra tegendo: Dixit sua fide, sæpius fuisse expertum, quòd, ut arbor illa cresceret, ita & membrum deficiens & languescens se prosperè gerebat: Sed super omnia me monuit, ut exactam cœlorum dispositionem observarem, nam sine ea, ista curandi ratio minus efficax invenitur.

2. Experimentum aliud Magneticum ad propositionem prædictam confirmandam.

Iohannes Rhumelius Pharamondus factus est, se sæpius podagram prædictis medijs, nimirum eadem transplantationis via curasse: Nam abscissis capillis & abrasis tinguibus pedum, tibiarum & crurum (foramine prius ut antea in quercu centrum usque facto) eos in cavitatem illam intrudit, tunc foramen clavo ex eodem ligno facto obturat, ac denique locum fimo vaccino oblinat. Iste auctor dicit, se hac inventione curasse quam plurimos. Verum enim verò, si forte accidat, ut non obstante tali actione intra trium mensium spatium revertatur, tunc ait, istud est argumen-

tum; Quercum istam esse nimis, ad fortiter sibi Magneticè attrahendum, in sufficientem: Et tunc in hunc modum proceditur: Foramen aliud in secundam quercum terebrat & frustra ex foramine in terebrando exentia reservat, eaque in faccum parvulum lineum confuit, quem tum postea loco doloroso sive membro infecto applicat: Atque hoc opus per tres dies ante novilunium aggreditur, tunc in ipsa hora novilunij remouet sacculum à loco affecto & illud in dictæ arboris foramen includit & clavo, ut antea, obturat &c.

3. Experimentum ab eodem Authore expertum.

Ille ipse Author videtur asseverare, se hac eadem transplantationis ratione Herniam curasse, atque modus ipsius est huiusmodi. Herniosum accipit ovum recenter jactum & cum eo adhuc calido fricat locum podagricum, sed clementer, idque sæpius; Tunc auferre solet corticem Magnæ arboris & cum Magna terebra facit foramen, ad eò Magnum, ut valeat ovum in se recipere: Tunc iterum arbori suam corticem ablatum, ut antea imponit, foramen optimè cum eo obturando, locum tum postea cemento seu luto Arborali oblinendo. Quod totum negotium debet ordine & tempore debito præstari. Nobis narrat, quòd quando cortices arboris simul concrevant & invicem adhærent, tunc temporis, etiam hernia seu ruptura se confirmabit & labia agglutinabuntur, sed, si eveniat, ut hernia illa non sit in spatio unius mensis curata, tunc aliam quercum perforat, colligitque frustra, quæ cadunt in perforando, eaque contundit & in parvulum sacculum concludit ac confuit, locoque affecto applicat per tres dies ante novilunium, & tunc circa horam novilunij in fora-

men quercus intrudit, in omnibus faciendò, ut antea.

Plures alias ibi loci observationes tam respectu temporis, videlicet si primum Herniæ incrementum esset in incremento vel decremento lunæ, quas omnes brevitate causa hîc relinquo.

Denique ait, quòd si Hernia non protò hoc deveniat consolidata, tunc perforat foramen in quercu & imponit in illud ungues & pilos manuum ac pedum patientis, atque etiam pilos pudendorum, obturando tum postea illud, ut dictum est: Affirmat enim, quòd, quando foramen illud contrahetur in unum, tunc etiam Hernia agglutinabitur; Ibi etiam rationem ostendit, quare non nunquam pluribus vel paucioribus istiusmodi operationibus in ista curandi via, uti sit coactus secundum naturam Herniæ, quam aggredi conatur: Videlicet in Hernia incipiente unica prævalebit operatio, ad inveteratas verò plures requiruntur: Dicitque, quòd in ista curatione tempus & mensura arboris cum foraminis profunditate sit præcipuè consideranda.

4. Aliud

Ex libello
ejus lingua
Germanica
impresso.

4. Aliud experimentum ab ipso prolatum.

Hydrope
Etiam dicit, si ungues pedum & manum hydrofici ad cancrum fluviatilem transplantentur & dorso illius alligentur, ipsæque tum postea in flumen projiciantur, ipsum hac ratione ab hydrope liberari. Quibus videre potestis, experientiam aliorum probata instructi, quod medulla seu vigor predictæ propositionis sit in omni respectu confirmatus.

13 Atque iterum si ungues, pilos & cuticulæ rasuras comburamus, & eorum fumum per Alembicum sive fundo recipiemus

percipiemus quidem, quoddam oleum quoddam Balsamicum flavum ab ijs exsurget, quoddam erit valde attractivum & desiccans, vulneraque agglutinans: Atque ideo apparet, quoddam hisce excrementis insit quædam virtus Balsamica, tamen si ignorantibus, ipsa non nisi virtutis seu valoris exigui esse compareat. Sed istiusmodi Magnetica partium excrementitiarum virtus, potest etiam quodammodo per lapidis mineralis proprietatem demonstrari Exempli gratia.

Magnetica hujus rei Demonstratio.

Possimus haud ineptè excrescentiarum harum superfluarum massam, Magneti minori, chalybe vel ferro armato comparare: Ut pote, quæ, quando transplantatur in plantam: In facultate sua attractiva devenit fortior atque efficacior: Nam ferrum polo Magnetis utcumque debili additum, ipsum fortificat in suo vigore, ipsum habilem reddit, ut pondus gravius ad se attrahat: Nam ferrum ei dat vires & vigorem.

Pari siquidem ratione si excrescentiæ Magneticæ corpori arboris Magneticæ inserantur; Tunc arbor illa suget & attrahet ad se suum simile, nimirum Spiritus

membri tabescentis seu deficientis, eos reddendo vegetabiles, adeo, ut possint crescere & augeri, quod quidem munus sine hoc obire haud potuerunt, sed è regione decrescebant, & marcescebant: Nam Spiritus attractus & per dilatationem à membro ad naturam arboris vegetativam continuatus, similem videtur cum arbore induere conditionem & per continuitatem, animat Spiritus in membro languidos ad crescendum & vegetandum: Iam verò ad istam relationem Magneticam demonstrandam, problemata quædam ad naturam Magnetis spectantia in lucem producantur.

1. PROBLEMA.

Est fortis unio in Magnete, chalybe vel ferro armato, & pondera graviora mediante ista unione attolli possunt, quam si lapis nudus maneret & sine armatura: Gilbertus lib. 2. de Mag. cap. 19. Hujus au-

tem rei ratio est, quoniam vis unita est fortior; Quoddam autem ferrum debili Magneti addit vigorem, ex isto sequenti problemate confirmatur.

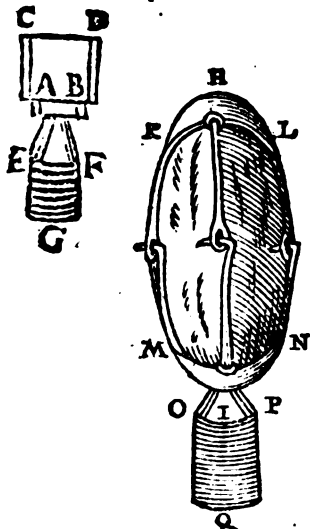
Gilbert. lib. 2. cap. 19. de Mag.

2. PROBLEMA.

Si fuerit lamina ferrea tenuis manu extensa vel fixata polo Magnetis inferiori, inter Magnetem & pondus, tunc Magnes duplum elevabit, & quandoque decup-

lum: Atque ab ista praxi sive experientia adamantis cum chalybe vel ferro, armatura erat prius inventa.

Rid. cap. 24. tract. Mag.

Vbi duo sunt exempla, in quorum priori A. B. sunt poli dentibus ferreis armati: A. B. C. D. Magnes undique circa polos C. A. D. B. Armatus E. F. G. pondus ferreum, quod sustentat lapis A. B. C. D. Per polos armatus A. B.

In posteriori K. H. L. & M. N. I. duo poli Magnetis H. I. K. L. M. N. Quorum unus attollit pondus O. I. N. Q.

APPLICATIO.

Simili correlatione, si Magnes animalis potestate vegetabili armetur, tunc magis efficaciter, & vigore multiplicato attrahet ad se Spiritus à majori animali Magnete, seu potius animali ferro: Etiam problema hoc sequens est notatu dignissimum.

3. PROBLEMA.

Quodlibet corpus, cui Mummia viva Paracels. in alio homine propinatur, illic fit Magnes. Paracelsus. Tractat. 3. Philos.

APPLICATIO.

Atque ideo viva Mummia membri Languescentis & aridi, partim unguibus & pilis ejusdem inclusa: Ac tum postea in corpus illud

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB. III. Memb. I.

illud vegetabile translata, illud corpus vegetabile, quod eos recipit immediatè, post actum unius in aliud efficitur Magneticum; sibi membra deficientis, Spiritus ad se trahit, ipsque vegetativæ suæ facultatis portionem impertit: Atque ita vis Magnetica in pilis, in unguibus (utcumque in se

sunt debiles, validiores & efficaciores in virtute fiunt, per ipsorum in fortius Magneticum vegetabile plantationem; Ita, ut unum alterum fortificet, & potentiorum reddat in sua actione: Atque adhuc Lucidius sequenti isto problemate demonstratur.

4. PROBLEMA.

Debilis Magnes, à fortiori ex parte unius ipsius poli contactus seu perfrictus, virtute & vigore meliorabitur.

Etiā si ponatur Magnes minimi & vix perceptibilis vigoris super Magnetem

majoris virtutis, idque præcipuè super polos, atque ostendet ille vigorem tantum, ac si esset lapide fortiori, cui conjungitur, fortior.

APPLICATIO.

Simili planè ratione transplantare possumus superfluum excrescentiam, in qua non nisi Mummia apparet virtutis Magneticæ signum, super Magnetem vegetabilem, sive plantam vegetabilem fortiorum, atque præcipuè in ejus nuca sive axi: Atque ipse emittet vigorem quendam Magneti-

cum æqualem illi plantæ. Quod quidem in eo arguitur, videlicet, quia potestatem vegetabilem ad membrum marcidum suis radijs dirigit: Iam verò, quòd relatio inter arborem & membrum per Spiritualem continuitatem efficitur, istiusmodi problemate explanatur.

5. PROBLEMA.

Gilbert. lib. 2. cap. 4. Ridl. ibid. cap. 17. & 22.

Si ferrum oblongum conjungatur ad polum Magnetis, & termino illius aliud applicetur ferrum; & ad terminum secundi tertium & sic cum pluribus; Magnes virtute Spiritus radiofæ suæ emanationis

hæc omnia ferro concatenabit & ad instar catenæ ad invicem adhærere faciet; Idque vel plura vel pauciora, secundum lapidis vigorem: Vid. Ridl. cap. 22.

A. B. C. D. Magnes: E. polus ferro armatus. F. G. Ferrum longum: H. I. Aliud: L. M. aliud, N. aliud.

APPLICATIO.

Quibus sat liquidò declaratur, quòd, ut Spiritus Magnetis est continuatus & ratione suæ continuitatis est aptus ad corpora distincta in unionem conjungere atque retinere; Ita etiam emanatione Magnetis duplicis in unum, à centro ad membrum In firmicis uniti continua vegetativæ successio in ipso paulatim generatur: Iam verò, quòd, duo Magnetes vires suas in unum unientes seu congregantes emanationem vigorosam emittant, & per consequens majori virtute Magnetica imbuantur; Probat per secundum problema, 3. demonstrationis Capitis secundi allegatum.

CAPVT. V.

Hæc probatur, quòd vegetabilia in se Spiritus Magneticos contineant, quibus mediantibus sensibiliter tam à regno Animali & minerali, quàm à vegetabili attrahunt: Et in primo loco exprimitur per 2. propositiones & tum postea illæ varijs demonstrationibus experimentalibus sustententur.

1. PROPOSITIO.

Est quædam vis sive virtus Magnetica tam in vegetabili, quàm in animali ac minerali, quæ operatur more attractivo

tam in suum simile in regno vegetabili, atque etiam in illo animali & minerali.

1. Demonstratio experimentalis.

Effectus istius propositionis experientia est multiplex, atque etiam ex ijs, quæ in

capite præcedenti sunt allegata, indicatur, quòd relatio seu unio Magnetica, quæ fit inter

inter vegetabile & animale sit sufficienter nota, atque etiam in posterum clarius adhuc enucleabitur.

Etiā si aliquis febre laborans accipiat herbam, quæ dicitur Iberis, nimirum illius manipulum & illam calcis suis imponat, & ira ambulet, quousque caleſcat, percipiet quidem, quod herba ista attrahet ad

se bonam quantitatem materiæ aquosæ, & hac ratione fertur curare febres. Sed (ait Author) herba ista tum postea in via, qua aut homo aut bestia tendit, sterni non debet: Nam illud animal, quod illam calcat inficitur ac febricitabit statim. Christophorus Schutzen Germanus affirmavit, se sæpius fuisse illud expertum.

2. Experimentum.

Iohannes Karsmannus pro vero tradidit, verrucas manuum atque aliarum partium auferri posse, capiēdo stramina & secando nodos in ijs, atque præparat pro quolibet verruca duo, & stramina debent esse in longitudine pollicis, deinde disponendæ sunt illæ duæ sectiones in hunc modum
 X super verrucam; Ita, ut modi directè tangant verrucas: Atque opus

est, ut fortiter premantur super verrucam, ac hoc denique est cuilibet verrucæ faciendum cum duplici stramine: Quo factō, effodiatur foramen sub canali, à qua pluvia cadit ab ædibus, imponantur & lapide tangantur: Ac inveniētis (ait) ut stramina putrescant, ita etiam & verrucæ paulatim decrescant & evanescent.

3. Experimentalis demonstratio.

Mita traduntur de herba Chamæleon: Atque relatū est mihi à quodam nobili Germano pro re certa, & communiter à quā plurimis nota, quod aurigæ in finibus Bohemiæ, solcant quandoque mediante herba Chamæleonte attrahere vigores aliorum equorum, eosque imponere in suum: Unde fit, ut equi eorum in oneribus portandis efficiantur longe robustiores & validiores, quā fuerunt antea: E regione verò alij fiunt ad labores sustinendos, debiliores multū: Hoc (inquit) fit vel per se, si herba vel potius radix horā propriā atque ipsi convenienti colligatur, vel post quā

Mummia succum per trans plantationem imbiberit. Radix denur in cibo vel appendatur & attrahit à proximo, qui non habet herbam appensam: At si herba illa ei appendatur, tunc ea Magnetica vis ei non nocebit: Quia simile non agit attractiva virtute adversus suum simile; Quare impedit ac obtundit attractivam virtutem sui similis. Iste meus Author asseruit fide sua, se virtutem equi alterius mediante hac herbâ attraxisse, & inter dentes sui equi in freno: Sed dixit se portionem ejusdem secum reservasse. Hæc ille fide data, si credere fas sit.

4. Experimentum.

M. Balthasar Wagnet ait, se sæpe esse expertum curationem istam Magneticiā in inflammatione ac rubedine oculorum: Accipit radicē malvæ communis, quando Sol est in medietate Virginis, & ad capitis seu

colli nucam sive summitatem applicat, firmiter eam ad locum ligando, atque hoc rubedinis ac inflammationis causam ad se attraxisse.

5. Experimentum.

Est quædam Magnetis species, quæ dicitur Evax, quem Plinius Magneticam habere facultatem carnes ad se attrahendi refert: Atque etiam alibi nos docet, quod sit alia Magnetis species Sarda dicta, quæ ligni tam fortiter attrahendi ad se habet pro-

prietatem; ut ab invicem separari nequeant, nisi lignum ab eo incisione dividatur. Quis etiam ignorat notabilem illam familiaritatem, quam succinus habet cum palea, cum sit omnibus apprensus, quanto appetitu hæc ab illo alliciat.

6. Experimentum.

Quidam ulceribus in corpore varijs vexatus, à quadam vetula erat instructus, ut pro sua curatione inquireret rubum Magnam, cujus caput post ejus in aërem ascensum, ad terram more circulari; descendebat & ferræ demum quasi secunda vice inferebatur: Inventa autem tali rubo

(nam & ipse multas in vita vidi) jussit ipsum vestibus nimum exutis, ut trans foramen seu orbem istius rubi retro ter recederet: Fecit, ut monuit, & curatus est: Hoc quidem erat mea cognitione hic in Anglia effectum.

7. Experimentum.

Quid dicendum est de admirabili illo, quod est inter minieras aureas atque argenteas, ac virgam Corylinam bifurcatam commercio, qua Germani atque alij aliarum regionum, ad fossibilia pretiosa in terra detegenda, utantur, de qua antea stylo

plentiori fumus locuti. Certè opertis oculis, exinde colligere fas est, quanta sit inter ista Sympathia, & quàm avidè vegetabile naturam mineralem affectat. Sed relictis istis ad propositionem secundam veniamus.

2. PROPOSITIO.

Ordo singularis, & tam in Sympathia, quàm Antipathia partium vegetabilium inter se typicè per relationem seu respectum, qui habetur inter eas & Magnetem exprimitur: Quo arguitur, quòd vege-

tabile & minerale & per consequens animale, unam & eandem proportionem Symphonicam sive Harmonicam, tam in eorum ordine Symphonico, quàm irregularitate observant.

Problema ad confirmandam hanc propositionem.

Gilb. lib. 3. cap. 6. de Mag.

In rebus omnibus Magneticis, sive sint vegetabilia, sive mineralia & consequenter animalia, semper natura ad unitatem convenientem tendit: E contra verò, ubi par-

tes eorum secundum naturæ cursum & ordinem ad conjunctionem non inclinantur, ibi oritur perturbatio & quasi repudiatio sive separatio partium.

Demonstratio à Magnete minerali.

Cape Magnetem oblongum, sitque C. D.

C. tendit in Boream telluris B. & D. in meridiem A. divide hunc lapidem oblongum in medio inter duos polos ubi æquator transit, nimirum inter E. & F. & erit E, tendens in A. & F. tendens in B. sicut enim in integro, Ita in diviso natura petit hæc corpora nimirum E. finis convenièter, & desideratè cū F. rursus coit ac coheret: E verò non jungit unquam cū D. nec F. cū C. tunc enim oportebat C. converti contra naturam in A. Austrum, aut D. in B. Boream, quod

est alienum & incongruens. Separato lapidem in loco secto & convente D. ad C. & optimè conveniunt ac combinantur; Nam D. tendit in Austrum, ut prius & C. in Aquilonem: E. & F. connatæ partes in minera jam sunt dissitæ maximè: Non enim conflunt propter affinitatem materiæ, sed à forma motum & inclinationem suscipiunt: Ita termini, sive conjuncti sive divisi eodem modo tendunt Magneticè ad telluris polos, in prima integra figura & divisa, perinde, ut in secunda figura, perfectumque est Magneticum. F. E. in secunda figura in unum corpus confluum, atque C. D. primitus in sua vena genitum & F. E. in suos super aquam fluctantes; Ita, ut istius lapidis termini, utrum sint uniti aut disjuncti ad polos terræ, secundum unum modum Magneticè tendunt, tam in lapidis integri, quàm divisi figura, uti in secundo exemplo apparet: Et concursus Magneticus F. E. in secunda figura in corpus unum erit adeò completus, si taliter in sua vena procreata.

Applicatio ad vegetabile.

Eadem planè formæ Magneticæ convenientia vel inconvenientia, quæ notatur esse in Magnete minerali, obseriabitur etiam in vegetabili: Nam si accipiamus virgam arboris salicis, sive plantæ alterius

facile crescentis: Sitque A. B. & A. erit superior virgæ portio & B. inferior & radici proximior. Hoc modo Gilber. lib. 3. de Magn. cap. 6.

Dividè

Gilbert. lib.

Divide hanc virgam in ejus medio D. C, Dic ergo, quodd, si terminus D. inseratur in termino C. crescet naturaliter & augetur : Etiam si B. inseratur super A. partes ad invicem consolidabuntur, & efflorescent. Sed si D. inseratur super A. vel C. super B. litigabunt & bellum intestinum inter se gerent, & consequenter minimè unquam crescent, sed necesse est, ut planta intereat ratione ordinis præposteri, & in-

convenientis positionis partium ipsius: Quoniam vis sive virtus vegetabilis, quæ uno modo ac viâ incedit, jam à cursu suo proprio divertitur & compellitur, atque coactione exagitur in partes contrarias.

Plura de hac re non dicam, sed ad conclusionum istarum Magneticarum practicalium, cum demonstrationibus earum onus, accedam.

CAPVT. VI.

Quomodo Magnetica curandi ratio probetur & demonstretur esse naturalis, & per consequens haud quaquam Cacomagica, uti nonnulli haud sibi constantes existimant falso.

Hoc ut possimus meliori methodo præstare, exprimemus more priori & quasi capitis frontispicio, propositionem maximè materialem ad istiusmodi curandi spe-

ciem pertinentem, atque tunc postea earum probationibus evidentibus à virtute præcipue Magnetis derivatis, elucidabo & luculenter demonstrabo.

PROPOSITIO.

Si, factâ continui solutione sive vulneris, externi sive effusi sanguinis portio cum suis Spiritibus, cum telo, vel portio Spirituum ejusdem sanguinis, sine ulla ejusdem apparitione, quæ in telum, vel in alicujus rei alterius vulneris fundum perferunt, penetraverit ad aliquod distans incognitum ac indeterminatum, transferatur ad unguentum aliquod conveniens, hoc est, cujus compositio est Balsamica & naturæ creaturæ vulneratæ congrua, modò si ordine decenti adaptetur, & in eo quasi inseratur atque transplantetur, tunc unguentum ita hisce Spiritibus animatum, eveniet protinus Magneticum & ad Spiritus radiosos, qui insensibiliter ac invisibiliter è vulnere irradiabunt, directione Spirituum Sanguineorum in telo aut re alia, quæ eos recipientes atque imbibentes applicabit, & vivaces ac australes radij, à vulnere scaturientes sive effulgentes, volunt mediante Boreali unguento, seu potius Spirituum ibidem inclusorum attractione, more Magnetico animare & se ipsos unire, cum Borealibus & congelatis, seu fixis Spiritibus sanguineis in unguento tentis, eosque incitare, ut australiter sive æquinoctialiter, hoc est, à centro ad circumferentiam agant: Ita; Vt per reciprocam istiusmodi actionem, unio-

nem, seu continuitatem, radij vivaces australes agent, radios sopidos sive somnolentos, gelidos, fixos, Boreales reviviscant, qui unguentum virtute Magnetica animabunt, & unguenti Spiritus animatos, Spiritibus utrisque reddent agiles, atque hi, Spiritibus, qui erunt prius transplantati in unguento, eadem unione seu continuitate suam, virtutem Balsamicam Spiritibus in vulnere, prius Magneticè attractis impertiunt. Atque isti tum postea, harmonia quadam inseparabili, eam ad vulnus usque transmittunt hæc ergo est illa Sympatheticæ atque Antipatheticæ relationis seu respectus ratio, quæ experientiâ observatum, esse inter unguentum & vulnus: Ita, ut si totum spatium teli, qui fecit vulnus, ungetur & cooperiatur & à frigore defendatur, unus inveniet consolationem, ac dolor ejusdem mitigabitur: Sed, si pars unguenti vel cutello vel re quapiam alia abradatur, aut abstergetur ab ense, securi vel telo alio vulnerante, sequetur & sentietur immediatè tum postea dolor atque intemperies in vulnere: Etiam, locus teli unctus temperatè teneatur calidus, vulnus se taliter quo habebit, at si ipse detegatur & in aère frigido detineatur, tunc quidem eveniet, quòd vulnus vexabitur, & frigore etiam afficiet-

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB. III. Memb. I.

Quædam demonstrationes Problematicæ, ad cujuslibet propositionis prædictæ particulæ veritatem confirmandam; & consequenter ad Demonstrandum, quòd Magicus istiusmodi curationis; modus possit naturaliter, atque idèd haud Cacomagicè, præstari.

PRædictæ propositionis particulæ facillimè ab illis ocularibus Demonstrationibus probari atque sustineri possunt, quæ à virtuosa Magnetis mineralis operatione produci possunt; Quippe cui omnia corpora Magnetica cum actionibus suis ritè comparare queamus: Quatenus ipsa suas

denominationes ab ipso Magnete minerali habent, atque idèd unguentum istud armarium, dicitur etiam Magneticum. Procedo igitur ad propositum meum; Hanc meam propositionem in varia membra sive portiones dividendo, in hunc modum.

Membrum Primum.

Primum membrum sive portio præcedentis propositionis, cum nonnullis conclusionibus experimentalibus à Magnete electis, ad illam confirmandam atque Demonstrandam.

IN primis ergo colligimus per præcedentem propositionem, quòd duo corpora Magnetica similis naturæ, possint Spiritualiter, mediante repositione & naturali incitatione similis naturæ concurrere

& ad invicem uniri, & quòd hac ratione telum vulnerans, sive aliud materiale penetrans imbibere soleat Spiritus sanguineos, fiat Magneticum.

Demonstratio à Magnete descripta.

Lapidem polis distinctis perspectum habeas, hoc est tam Meridionali, quàm Boreali signatum, pone in suo vase ligneo, ut fluctuet, sintque poli ad planum Horizontis rectè dispositi, aut saltem non multum elevati & obliqui: Tene alterum Magnetem in manu, cujus poli etiam cogniti sunt; Ita, ut polus Meridionalis ejus sit versus polum Septentrionalem natantis prope ipsum à latere: Sequitur namque illic fluctuans lapis, lapidem, (modò intra vires & dominatum fuerit) nec desistet nec deseret, donec adhæreat: Nisi manum sub-

ducendo, conjunctionem cautè evitaveris: Perinde etiam, si Septentrionalem polum illius, quem manu tenes, opponas Meridionali polo lapidis natantis, concurrunt inter se & se mutuo sequuntur invicem: Contrarij enim contrarios alliciunt: E contra verò Septentrionalis Septentrionalem, & Meridionalis Meridionalem pellit, si eodem modo apponatur: Atque ita lapis lapidem fugat, & tanquam clavum navit à impellente divertit & in contraria velificat: Gilbert. lib. I. cap. 5. de Mag.

Gilbert. lib. I. cap. 5. de Mag.

2. *Demonstratio ab eodem.*

Simili planè ratione, si ferri portionem in parvula cymba lignea collocemus, & Magnetem in alia, percipiemus quidem, ferrum simili celeritate & festivitate ad Magnetem in sua propria navicula situm properare: Nam observabimus, quòd eo-

rum quilibet ad se invicem vehetur, & unus alteri in media via ad hærebit; & quòd, postquam desiderium cujuslibet eorum sit completum, hoc post factam coitionem, ex propria sua inclinatione quiescet.

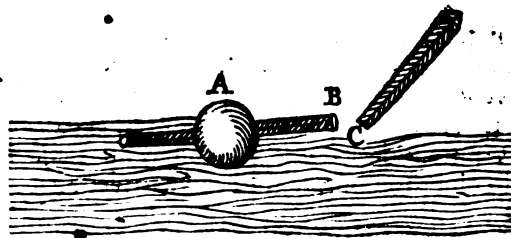
3. *Demonstratio à Ferro.*

Ferrum ipsum solum per se, nullis excitum lapidibus, alienis viribus nullis imbutum, aliud ferrum allicere deprehenditur: Quamvis non ita avidè rapere & subito convellere, quemadmodum robustior Magnes, quod sic cognoscito. Suberis cortex exiguus, nucis avellanæ magnitudine rotundus, trajicitur filo ferreo usque ad

fili medium, in aqua tranquilla cum nataverint, appone fini illius alteri, prope (ita tamen, ut non tangat) finem alterius ferrei fili, & filum filum trahit, & alterum lentè subductum sequitur, atque hoc tantum convenientibus terminis perficitur: A. cortex seu suber, cum ferreo filo: B. finis alteri;

Gilb. lib. I. cap. II.

Parum

PArum supra aquæ superficiem elevatur. | tur à C.
C. finis alterius filij, quomodo B. trahi-

4. *Demonstratio à ferro.*

Gilb. *ibid.*

Alio modo probatur hoc in majori corpore : Pendeat longa virga ferrea nitida (qualis pro velis & fenestrarum cortinis paratur) in æquilibrio, tenui filo serico: Hujus extremitati alteri in aëre quiescenti, admove ferri massulam politam, oblon-

gam, convenienti termino in distantia semidigitali : Vertit se ferrum libratum ad massam, tu eadem celeritate manum cum massa subducito, via ad pendentis æquilibrium circulari, subsequitur ferri librati finis & in orbem vertitur.

A P P L I C A T I O.

Hiscæ ergo exemplis redditur liquidum, quomodo duo Spiritus similis dispositionis, seu Potius unius in natura identitatis sint apti & naturaliter dispositi ad concupiscendum & amplectendum suum simile: Idque non modo per contactum sed etiam ad distans, hoc est, ubi spatium aliquod vel loci intervallum duobus illis corporibus Magneticis interponitur, & per consequens, quod non sint corpora, quæ agunt (nam illa sunt à se invicem divisa) sed Spiritus formales in illis corporibus, quæ aëtrali quadam emanatione, inprimis se invicem Sympatheticè & amicabiliter aspiciunt, ac tum postea per unam æqualem attractionem sese amplectuntur & quasi osculantur. Atque idem alienum aut impossibile sapientibus non potest videri, quod Spiritus Sanguinei in unguento, ac illi in vulnerato soleant in tam magna distantia, quæ inter unguentum & vulnus est, concurrere

& convenire, hoc est, per aspectum Sympatheticum ad invicem applicare : Cum ambo hi Spiritus non sint, nisi radius unus quintessentialis indivisibilis, ut cunque sint proprietate Elementaliter alterati: Haud aliter ac aër, à vento Boreali factus est differre ab illo Australi, tametsi uterque iste aër sit in sua existentia, non nisi unus aër essentialis & individuus.

Ad ramum prædicti membri ultimum quod attinet, arguit quidem, quod Spiritus sanguinei possint à telo vulneranti imbibi unde & juxta hujusmodi axiomam Paracelsi, locus seu portio teli vulnerans, facta est in Magnetem : Ejus enim assertio est talis.

Quodlibet corpus, cui Mummia viva in alio homine propinatur, illic dicitur Paracel. tra. 3. Phil.

Magnes.

Sed & hoc Magneticè per problema istud probatur.

5. *Problema seu demonstratio à Magnete.*

Ferrum à Magnete ex parte poli Magnetis incitatum seu animatum, attrahit ad

se simile Magnetis, qui illud tetigit.

A P P L I C A T I O.

Quod Spiritus animalis vulnerati, animales in momento ictus, in telum vulnerans penetrare soleant, & quod telum percuciens illos avidè imbibat & sibi assugat, probatur ex sequenti ista observatione.

Chirurgi nonnulli ruri degentes, & ob sui imperitiam vulneris periculosi profunditatem probè tentare aut scrutari minime ausi; Telum, sive sit ensis, sive pugio, sive cultellus & similia accipere assolent, illudque carbonibus ignitis imponunt: & quamvis nullam caloris differentiam dif-

cernant in telo ante ipsius in ignem emissionem; Tamen postquam ab igne extrahitur, locum in telo vulneranti in colore ab ejusdem residuo mutatum observant, idque ratione Spirituum illorum, quas portio illa feriens imbibeat: Atque hoc communiter verum, aliorum experientiâ reperitur.

Verum etiam est alia probatio, quæ exactè etiam hoc idem approbare videtur: Nam si vipera seu Caluber ense vel cultello feriatur, Spiritus venenosus irascibilis serpentis

SECTIONIS SECUNDÆ. LIB. III. Memb. I.

pentis in substantiam Chalybis penetrabit: Atque hoc quidem ex isto experimento confirmatur: Nam, si quis tum postea ab isto telo ita infecto vulneretur, locus iste, qui Spiritus animales venenosos imbiberet, taliter venenabit vulnus, ut vix tum postea curabile sit futurum, nisi antidotus quædam cum vipera vel colubro confata, ei

rectè adhibeatur: Hoc à quodam Gallo nobili accepi, qui affirmavit, se expertum vidisse. Simili planè ratione, si Scorpio contundatur & vulnere à Scorpione factò applicetur, illud citò curabit, quòd aliter mortale esse deprehenditur: Vti etiam omnibus in Italia & Gallia est notum, hoc idem oleo ex scorpionibus factò fieri.

Secundum propositionis prædictæ membrum sive portio cum probationibus ejusdem.

Membrum. I.

Secundò quòd, si corpus aliquod Magneticum, sive sit animale, vegetabile aut minerale in partes dividatur, natura harum partium Spirituales, semper tendit inclinatione naturali, ad unitatem & conformationem à Deo primitus ordinatam, tamen si hæ partes dividantur ab invicem &

ad bonum distans removeantur, quòd est Argumentum, eas esse non nisi unam continuam rem in Spiritu, atque idèd pars unica diversè cooperatur, radiosque actuales suæ identitatis Sympatheticæ ad aliam emittit, utcunq; earum corpulentia ab invicem sunt divisæ & distantes.

1. Demonstratio istius membri cum confirmationibus ejusdem.

Hoc quidem satis superque (ut mihi videtur) per demonstrationem ad primi membri confirmationem allegatam, atque adhuc clariùs per 2. Demonstrationem capite 3. hujus, quippe in qua declaravi, quòd si Magnes longus in medietate inter duos polos dividatur, nimirum in æquatore lapidis, & quælibet harum medietatum, in suis cimbis ad fluctuandum super aquam quietam imponantur, Spiritus utriusque dimidij influentialis, qui est in essentia unicus & cum utrisque est continuus, desiderabit & omnimodè tentabit corpora sua sic vulnere vel continui solutione distincta, iterum unire & in pristinum suæ sanitatis statum reducere, & ob istam rationem B. & C. (quorum illud est Meridionale videlicet B. hoc verò, nempe C. Septentrionale) quæ prius erant partes continuatæ, sed jam per Spiritum illum inseparabilem, qui dat vitam utriusque, ambæ in unum alliciuntur & contrahuntur & in pristinum suæ continuitatis statum rediguntur: Hoc est, ex duobus lapidibus fit unus: Ita, ut por-

tio Spiritus in C. attrahit atque allicit ad se corpus B. portio Spiritus B. assugit atque allicit corpus C. ad se: Nam notandum est, quòd unitas Spiritus semper appetit & affectat unitatem corporis illius, cui inhabitat; Nam Spiritus formalis seu quintessentialis in varietate dispositionis Spiritus aërei minimè delectatur: Atque idèd cupit specificam illam domum sive palatium inhabitare, quòd priùs immediate post ejus à patria cœlesti seu parentibus Stellaribus descensum, possidebat. Atque hæc est ratio, quòd unus Spiritus est aptus, imò verò & lætatur cum suo simili communicare, sed præcipuè unus & idem Spiritus debet necessariò agere & nunquam abesse ab alio: Atque idèd, quando Borealis & gelida quasi natura à proprietate australi seu æquinoctiali incitatur & exagitur, si rite adaptetur & Australis ferri proprietates à polo Magnetico Boreali alterius tangatur, & attractionem suam fortius prestabunt.

Problema hoc idem confirmans.

Si corpora Magnetica dividantur & pars aliqua à quolibet eorum integro abscindatur vel rumpatur: Pars illa ita separata habebit suos polos Borealem & Australem æquè ac integrum: Atque idèd quælibet ferri seu Magnetis particula à suo integro seu toto divisa, habebit Borealem proprietatem atque etiam Australem: Quo manifestè confirmatur capacitatibus sapien-

tum, quòd Spiritus cujuslibet individui habeat Borealem & Australem conditionem, & per consequens attractivam, contractivam atque etiam dilatativam naturam, non (inquam) Spiritus solummodò totius, sed etiam cujuslibet particulæ ejusdem, cum Spiritus formalis sit in ejus toto & qualibet ejusdem parte.

Gilb. 170. 2. cap. 32.

A P P L I C A T I O.

Potestis igitur ex istis colligere, quàm sit possibile, quòd Spiritus in sanguine mortuo seu telo imbibitus, translatus ad distans

& è longe in unguentum ad vulneris curationem conferre possit: Quippe, quòd unguentum non longè à natura vulnerati differens

ferens potenter operatur, idque præcipue respectu salis vegetabilis ac usineæ, in qua Spiritus delitescunt, qui quidem Spiritus applicatione Spirituum Australium seu vivorum in homine vulnerato, directione sanguinis transplantati conductorum, reviviscit & cum iisdem Spiritibus cooperatur, non modo in sanguinis emanantis sustentia, sed etiam in curatione & consolidatione vulnerum, uti infra ostendetur latius.

viscit & cum iisdem Spiritibus cooperatur, non modo in sanguinis emanantis sustentia, sed etiam in curatione & consolidatione vulnerum, uti infra ostendetur latius.

*Tertium propositionis prædictæ membrum confirmatur
hisce testimonijs.*

Membrum. 3.

Tertio, quod non sit externus animalis sanguis, sed internus, qui à suo fonte separatus, & in alia quasi terra seu loco unctuosus transplantatus, operatur Mag-

neticè à loco, ubi plantatur ad fontem, à quo prius stuebat: & hoc sustinetur & confirmatur in hunc modum.

Demonstratio ad membrum istud confirmandum.

I. P R O B L E M A.

Non est corporeum, quod defluit à Magnete, aut quod ferrum ingreditur, aut quod à ferro expergefacto refunditur, sed Magnes Magnetem formam primariam disponit; Magnes verò ferrum sibi familiare, simul

ad formatum vigorem revocat & disponit, propter quem ad Magnetem ruit, & avidè se conformat. (mutuis viribus concorditer, promoventibus) Hæc Gilbertus lib. 2. cap. 4. de Magnete.

Gilb. lib. 2.
cap. 4. de Mag.

A P P L I C A T I O.

Est ergo Spiritus planè formalis, seu subtilis & cœlestis influentia, quæ mutuo operatur à vulnere ad sanguinem transplantatum, & consequenter neque corpus, neque sanguis aut aër, aut unguentum, in quod sanguis effusus, & per effusionem quasi mortuus, seu Spiritus Sanguinei transplantati continentur: Ita, ut Spiritus excitati, in unguendo, aspectum suum ad radios sui excitatoris applicent: Boreale (inquam) Spiraculum Meridionalem, atque ita unio facta est inter Spiritus unguenti cum sanguine ei adaptato ac illis corporis vulnerati. Et ut videmus, quod concursu venti Borealis & Australis in aère macro-

cosmico, ambo Spiritus simul & in eandem formam uniantur, & Magneticè cum aëreo suo vehiculo in nubem contrahuntur, quæ in se ignem formalem, nempe fulgura ac corpus aqueum continet: Ita quidem duæ emanationes efficiunt ac producant contractum aëreum Spiritum, in loco applicationis, vel concursu eorum, qui in actu suæ contractionis spiritum Balsamicum in unguento residentem & ab eo emanantem attrahit: Haud aliter, ac videmus in instrumento nostro experimentale, quod aër eo frigore contactus, non sit pro illa contractione ad huc visibilis: Sed hoc ulterius adhuc sic confirmamus.

2. P R O B L E M A.

Ferrum allicitur sive attrahitur solummodo per immaterialem actum formæ, hoc est, per progressum incorporeum, qui operatur & decernitur in subjecto ferreo, tanquam continuato homogeneo corpore: Atque ista est ratio, quod ferrum movetur & attrahitur ad Magnetem, sine ullo

interpositionis alicujus corporis densi ac bene compacti impedimento, atque iterum ferrum attrahit ad se Magnetem, & concursus ad unitatem, fit per mutuam consensum & vigorem, qui quidem concursus propriè dicitur attractio.

Gilbert. de
Magn. lib. 2.
cap. 4.

A P P L I C A T I O.

Hic videmus illam relationem, quæ est inter Magnetem & minieram, ex qua Spiritus ille, qui animat Magnetem, extrahitur. Exempli gratia, capite antedicto, Spiritus Mummiæ microcosmicæ in excrementia sua excrementitia, in plantam transplantatur, atque ita planta illa ab eo Spiritu

animata, in Magnetem facta est, qui Spiritum suum vegetativum dirigit, ut Spiritui aut radijs membri tabescentis applicet.

Iam verò ad membri prædictæ propositionis quarti probationem venio.

K k

Mem-

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB. III. Memb. I.

Membrum. 4.

Membrum istius propositionis quatuor probatur in hunc modum.

Quartò , quod sit Spiritualls penetra- | quam aliqua Magnetica operatio comple-
cio facta ab uno corpore ad aliud , prius- | ri queat.

Demonstratio.

Hoc membrum est sufficienter ab ijs, | confirmatum , & tamen adhuc clarissimò
quæ in prædictis membris sunt antè dicta, | sequenti problemate exprimitur.

P R O B L E M A.

Magnes ducit Magnetica , quæ ab ejus | quo apprehenditur, permeatque etiam ad
viribus vigorem avidè concipiunt , non in | alteram extremitatem vis illa , non per su-
extremitatibus tantùm, sed in intimis & in | perficiem tantùm, sed per interiora & uni-
medullis ipsiis : Nam bacillum ferri , ut ap- | versum meditullium.

A P P L I C A T I O.

Hicce evidenter apparet, quòd radij for- | qui in eo occultantur & per consequens
males unius Magnetis, penetrant usque ad | unguentum more reciproco in Magnetem
centrum alterius , atque itidem alter more | per Spirituum sanguinis animalium imbi-
reciproco penetrat ad centrum usque illi- | bitionem factum , radios suos attractivos
us: Ita etiam Spiritus vulnerati penetrat | applicat ad illos, qui à vulnere emittuntur,
atque permeat partim per sui ipsius emis- | & in ista sua actione à Spiritibus Sanguinis
sionem, & partim sui similis, in unguento | mortui in unguento dirigitur : Quem
attractionem , etiam in viscera seu medi- | admodùm infra declarabitur luculen-
tullium unguenti ad Spiritus sui generis, | tibus.

Membrum. 5.

Membrum propositionis prædictæ quintum cum suis probationibus.

Quinto , quòd percipiemus actum |
Magneticum, seu operationem Spi- |
rituum cœlestium seu astraliorum deor- |
sum influentium non esse mente humana |
determinandam , aut in motu suo ullo im- |
pediendam , si modo in istius negotij pro- |
fundum oculo intellectuall velimus intro- |
spicere.

Ad meliorem istius membri anatomi- |
am & expressionem, necesse habemus pro |
certiori lectoris instructione , ut illud in |
duos ramos seu particulas separatas distin- |
guamus , quarum prior explicabit exten- |
sionem emanationis à Spiritibus duobus |
astralibus factæ non esse humano in genio |
limitibus certis determinandam, utcunque |
ipsa per externum aliquem effectum vide- |
atur quodammodò conjecturari : Secunda |
particula probabit, quòd tales radiosæ stel-

lares influentiæ seu emissiones quintes- |
senciales, quæ à Magnete in ferrum, aut ab |
uno Magnete ad suum in natura simile eja- |
culantur , & consequenter ab omni alio |
corpore Magnetico conditionis in essentia |
similis , non possint impediri per corpo- |
rum solidorum & bene compactorum in- |
terpositionem, uti Philosophi nonnulli in- |
consulti temere & audacter nimis in suis |
scriptis asseverarunt.

Ad primum autem ramum quod atti- |
net, qui radiorum seu formaliam extensio- |
nem seu emanationem à corporibus Mag- |
neticis terminationem imaginariam intra |
sphæræ activitatis cognitæ limites , ejus- |
dem rei impossibilitas (utcunque Philoso- |
phi nostri Peripatetici contrarium sinxe- |
runt) istiusmodi demonstrationibus pro- |
blematicis sequentibus arguitur.

Quædam Propositiones Theorematicæ & Problematicæ,
contenta istius articuli sive particulæ pri-
mæ confirmantes.

1. T H E O R E M A.

Vigor in corporibus cœlestibus, medi- |
ante quo moventur, animam ipsiis in esse, |
testatur , atque ob istam rationem à Philo- |
sophis sapientioribus actu seu Spiritu quo- |
dam divino imbui atque animari exist-

mantur, cujus virtute moventur : Quod |
cùm ita sit , extensio applicationis radio- |
rum debet etiam esse incerta, & per conse- |
quens limitibus constantibus destituta, |
quoniam Spiritus ipsorum emanatione |
semel

femei facta , quandoque in aëre, nonnunquam in aqua ; Atque haud raro, imò vero omni momento , idque sine ulla resistentia etiam ad terræ centrum penetrant , ut ibidem in regno minerali operentur , ipsius subjectis diversis, diversimodè pro more influentiarum quibus subsunt , deformati

eorum actu & virtute impetiendo , per quam in acuta eorum penetratione agunt ; Atque idèd creaturæ istæ inferiores simili naturæ, sunt pòrentes ad virtutes suas radiosas tam longè extendendas, & radios suos ad distantiam tam indeterminatam ac sunt stellæ applicandos.

2. THEOREMA.

Rectè tunc dicitur Magnes movere Magnetem, & quòd eorum unus disponat alium per primariam eorum formam, quam à fonte Stellari recipit : Atque idèd haud absurditas ulla erat in sapiente Tha-

lete Milefio , nec erat dementia aliqua in Scaligero , animam Magnèti assignare ; Cùm centraliter & ab interno Principio incitatur , dirigitur & circulariter movetur.

1. Problema istud Theorema confirmans.

Si duo Magnetes in superficie aquarum sibi invicem expositi fuerint in suis navigijs , non statim occurrunt , sed, primum convertunt se mutuo, aut minor majori obtemperat commovendo se circulari quodam modo, tandemque cùm secundum na-

turam dispositi fuerint , concurrunt : Hæc Gilbertus lib. 2. cap. 4.

Ille idem etiam effectus apparebit inter Magnetem & ferrum , ut infra declarabitur.

ADDITIO.

Et quamvis quis replicare queat , quòd iste actus in Magnete cum Magnete sive in Magnete cum ferro videatur ab effectu externo certa quadam dimensione determinari & consequenter verba à me antea prolata haud multùm adhuc ad indeterminatam emanationis corporum Magneticorum dimensionem probandam conferre : Respondeo ego, sensibilem inter Magnetem & Magnetè actum, arguere haud videri ; Quòd, quoniam duo illa corpora ponderosa suum motu evidentem habeant non

nisi ad talem distantiam, idèd Spiritus eorum ulterius sese extendere aut radios suos ulterius applicare haud quaquã possint : Nã est unum operari sensibiliber per violentiam massæ ponderosæ attractionem, atque aliud, ut una solummodò forma amplectatur , & in Harmonia quam naturali concurrat cum alia , atque ista alteratio illis, qui optimè in proprietatibus Magnetis versantur , per problema hoc sequens ad amissim verificatur.

2. PROBLEMA.

Orbis virtutis latius extenditur , quàm orbis motionis cujusvis Magneticæ, efficiunt enim Magneticum in extremo , etiam

si non moveatur locali motu , qui propius admoto Magnete efficitur : Nam tunc tota corporea massa movebit ad eum.

3. PROBLEMA.

Acus Magneticæ contacta aspiciet Boream etiam à puncto æquinoctialis ; Quod quidem est apparens argumentum exten-

sionis indeterminatæ virtutis lapidis Magnetici.

Aliud problema hoc idem præstans.

4. PROBLEMA.

Separatæ partes à Magnete integro utrosque polos induunt , si divisio non fuerit paralleleticè : In parallelo si divisio fuerit, unum polum in eadem , qua prius sede retinere possunt : Hæc Gilbertus, lib. 2. cap. 32.

vita & partibus correspondet, eritque frustum istud majoris lapidis, quasi nova creaturæ : Nam habebit suos polos & æquinoctialem æquè & completè ac integer lapis habuit.

Ac Ridleus. cap. 21. sui tractatus Magnetici, ait : Si minor Magnetis pars à majori auferatur , ea portio minuta eadem vita & vigore imbuetur, quem integer lapis possidebat : Haud aliter , quàm infans vitam suam à patre hauriens , patri suo in

Etiam , si virga ferrea , ut est illa cortinæ, suspendatur, suamque positionem habeat Borealem & Australem sine ullo Magnetis contactu (nam, si cudatur Borealiter & Australiter , induet proprietates easdem , nimirum virtutes polares & movebit in aëre, si filo serico suspendatur, aut

Gilbert. lib. 2. cap. 32.

Ridleus. cap. 21. Tra&. Magn.

SECTIONIS SECUNDÆ. LIB. III. Memb. I.

cymbæ committatur, ut super aquam fluctet, ad Boream & Austrum juxta suos polos) si (inquam) parvulum virgæ frustum rumpatur ab ejus Borea, illud frustum ha-

bebit suos polos, Borealem nimirum & Australem æquæ ac ejus totum; Videlicet virga longa, à qua erat ablatum.

APPLICATIO.

Quibus liquet, quòd si quælibet portio seu fragmentum Magnetis seu ferri habeat suos polos æquæ ac totum, tunc Spiritus, qui inest ijs, habet suam relationem vel applicationem ad stellam polarem majoris mundi, atque etiam respicit virtutem Australis atque etiam polum ejusdem: Nam, nisi ei inesset animæ mundanæ scintilla, quæ in ea secundum exiguam ipsius pro-

portionem, hæc aliter, quàm in mundo majori, operatur, impossibile foret, ut utrumque polum tanta exactione respiceret, uti experientia testatur: Ac ob id, ut actiones animæ mundi sunt aded Catholicæ, ut non possint limitibus certis terminari, etiam se habent Spirituales & Astralitæ creaturarum inferiorum emanationes sive irradiationes.

5. PROBLEMA.

Gilbert lib. I. cap. 12.

Ferrum rectum sex pedes longum, digitali crassitie (ut antea) in justo æquilibrio cum filo serico tenuiori & firmo; Filum verò variè debet esse contextum, ex varijs fericis filis non una simplici via contortum, sitque in camera parva clausis ostijs fenestrisque omnibus, ne ventus ingrediatur, ærque cubiculi moveatur quovis modo, tardè movetur, donec tandem acquies-

cens, finibus suis ostendit Boream & Meridiem, quemadmodum Magnete tactum ferrum in Horologijs sciotericis & compassis & nautica pyxide solet.

Præterea inveniemus, quòd Magnes aut res aliqua alia, quæ excitatur à Magnete in suis cymbis disposita, suum aspectum dirigit super acum in suo verticali, versus polum Borealem.

CONCLUSIO.

Est idèd manifestum, quòd extensio Spirituæ seu formalis Magnetis emanationis, atque etiam illius omnium aliorum corporum Magneticorum, non sint limitibus certis concludenda: Quatenus ipsa agit & applicat suos radios ad sedem & stationem usque stellæ polaris: & stella Polaris similiter influentijs suis emissis more reciproco operatur; Applicat ad, vel aspicit Magnetein, atque ita inter istos radios ascendentes atque illos descendentes facta est continuata Spirituæ unio, quoniam oculariter discernimus; quòd tam Magnes, quàm ferrum, Magna cum diligentia & cum manifestâ Sympathia aspiciant & moveantur ad stellam illam. His ergo ritè ponderatis, consideret quis velim, quanta sit illa intercapedo sive spatium, quod est inter terram & octavam sphaeram, ac procul dubio percipiet, illud esse quasi infinitum seu potius incommensurabile, & consequenter irradiationes à corpore Magnetico factæ, aliqua Phantastica & sensibili activitatis (juxta imaginariam Philosophorum nonnullorum phantasticorum sen-

tentiam) terminare nesciunt. At si actus talis & ad tantam distantiam, vel stellæ Polaris vel Magnetis denegetur à nonnullis, & illa Fracastorij, cum illa etiam multorum aliorum doctorum opinio recipiatur & pro Authentica habeatur, quæ dicit ipsum Magnetem & ferrum, atque acum à Magnete tactam, se tendere ad Septentrionem ratione attractionis variorum Scopulorum ex Magnete consistentium, qui in montibus hyperboreis siti sunt: Si ista (inquam) opinio pro vera statuatur, tamen ex ea elicere possumus actum Magnetis ipsum & respectum actualem, quem corpora Magnetica faciunt, ad illum non posse limitibus ullis certis terminari, cum in ista etiam consideratione, talium corporum irradiationes, observabuntur cooperari à loco Æquinoctialis usque ad scopulos Hyperboreos: Sed istam eorum opinionem alibi falsam atque vanam probavimus. Iam verò istud totum, quòd dictum est ad præsens hoc nostrum propositum, nimirum primam hujusce membri articulum applicabunt.

APPLICATIO.

Primum & secundum problema nos docet, quòd sit talis cœlestis & Astralicus subtilis Spiritus in omnibus Magneticis terræ corporibus, qualis est illis cœlestibus: & per consequens, quòd radij cujuslibet eorum, tam longè penetrare queant (tamen ista penetratio sensu discerni nequeat) quam radij cujuslibet stellæ. Hisce percipere possumus, cœlestem in homine

Spiritum, qui est ex puriori & subtiliori substantia, quàm ille Magnetis; Emittere valere radios suæ virtutis, non modò ad metam illam, ad quam collimat Magnes, sed etiam ad summum Divinitatis Thronum: Iterum hinc inde arguitur, quòd Spiritus in sanguine transplantato, potens sit in vulnus ad quamlibet distantiam operari, atque itidem, quòd radiosus vulneris Spiritus

Spisitus valeat cooperari & continuatum cum illo respectum habere. Tertium denotat, quod tametsi unguentum & sanguis in eo comprehensus non appareant ad longinquum mobiles, nihilominus cooperari, & cum Spiritu vulnerati ad distantiam & proportionem loci incognitam conjungi possunt. Per quartum & quintum eligere possumus, aspectus sanguinis Borealis ad austrum extensionem, esse ab æquinoctiali ad polum, nimirum per 90. gradus. Verum enim verò affirmo ego, quod, ut Borealis & Australis animæ mundi emanatio vastam mundi cavitatem implet: Ita etiam Mediante eâ & in ea potest actus iste animæ humanæ se ipsum longè ultra capacitatem carnis & Sanguinis extendere: Atque idè ipse, non nisi intellectualiter est concipiendus: Per quintum intelligimus, quamlibet Sanguinis humani seu Mummie Spirituales particulam à toto divisam, habere & idealiter continere in se omnes partes seu proportionem, quas totum sive integrum possidet: Atque idè tam

Boreali, quàm Australi aspectu soleat operari & per consequens deorsum à cælo proprietatem similem pro occasione data allicit sive attrahit. Nam ob istam rationem hic Spiritus dicitur à Propheta venire à quatuor ventis, & tamen non est, nisi Spiritus in essentia unicus, utcunque est in proprietate quadruplex: Nam erat virtute hujus, quod mortui à Propheta specificati resurgerent: Atque idè tam longè, quàm venti Borealis aut Australis extensio potest esse, tam longè potens est Spiritus iste in homine radios suos Spirituales emittere.

Ezekiel. 36.

Iam verò veniam ad probationem articuli Secundi, qui penetrationem Spiritus istius acutam demonstrat ostenditque, quod sine ullo impedimento perficiatur contra opinionem nonnullorum ignorantum, qui credunt, Castella, scopulos, sylvas, montes & hujusmodi alia posse Spiritus istius subtilis & omnia permeantis motum atque actum impedire: Ejus probatio fit hoc modo.

Fosterus & alii ejusdem farinae.

Demonstrationes secundum hujus membri articulum comprobantes.

Articulus. 2. hujus membri.

1. P R O B L E M A.

NEquè ignis, nec aqua, nec terra ingressum actionis aut penetrativæ virtutis in Magnete super ferrum impedire valet; quatenus experientia comprobatur, quod Magnes allicit seu attrahit ferrum ad se, non obstantibus aut igne aut corporibus solidis: Exempli gratia sit flamma aut candela juxta lapidem, apponendum breve ferreum, & cum appropinquaverit, per medias flammæ ad lapidem penetrabit, versoriumque seu acus in versorio, nec lentius nec minus avidè applicat

ad Magnetem per medias flammæ, quàm aère apertò, ita ut non impediunt flammæ interposita coitionem. Hæc Gilbertus lib. 2. cap. 4.

Gilb. lib. 2. cap. 4.

Ita, ut videre possimus istiusmodi experimento, coitionem horum corporum Magneticorum esse nullo modo interpositione ignis aut perturbandam aut impediendam; Etiam si aqua vel terra ipsis interponatur, tamen hoc idem præstabit Magnes officium.

2. P R O B L E M A.

Gilbert. lib. 2. cap. 4.

Ferrum allicitur actu immateriali seu processu incorporeo, qui operatur & concipitur in ferreo subjecto, tanquam in corpore continuato homogeneo: Ac ob istud ferrum movetur & attrahitur à Magnete, atque iterum ferrum attrahit ad se Magnetem, & concursus sive convenientia in unitate erit per eorum radios facta, tametsi corpora densa ad eorum coitum impediendum sint interposita: Gilbert. lib. 2. cap. 4.

Ita, ut elicere fas sit ex isto problemate, quod substantiarum diversarum interpositio nil possit in impediendo illam Spirituum coitionem, quæ facta est inter illa duo corpora; Quod est argumentum, quod influentiales seu formales Spiritus nequeant suo motu impelli; Atque idè subtilis iste Spiritus, qui ortum suum ducit ab anima mundi, à Philosophis sagacioribus dicitur omnia permeare entia, verum hoc sequenti problemate planius.

3. P R O B L E M A.

Gilb. lib. 2. cap. 2. de Magn.

Magnes sive frictione aut calore, siccus aut humore perfusus, tam in aère, quàm in aqua Magnetica provocat; Tum etiam solidissimis interstitis corporibus, vel lignorum tabulis, aut lapidum aut metallorum: uti auri, argenti, aut ferri crassioribus laminis: Hæc sunt verba Gilberti. lib. 2.

cap. 2. Et Riddleus, quod, etiam si illæ substantiæ, quæ non sunt Magneticæ collocentur inter acum versorij & Magnetem, tamen haud possunt impedire orbem & progressum vigoris Magnetici: Exempli gratia, si Magnes claudatur in pyxidem

SECTIONIS SECUNDÆ. LIB. III. Memb. I.

aut ligneam, aut lapideam aut stanneam, | Magnes orbem suum Magneticum exten-
aut argenteam &c. Tamen nihilominus | det.

A P P L I C A T I O.

Concludimus igitur per typicam istius- | neticus in unguento Magneticè excitatus,
modi expressionem, quòd Spirituum vita- | in concursu & unione cum eodem Spiritu
lium in homine emissiones sint tam subtiles | Australi seu vivificante, impediendus, hoc-
ac penetrantes, ut nulla corpora interpo- | que præcipue, quoniam formales unius
sita valeant eos in motu suo determinato | Spiritus sunt continui & homogenei ad al-
impedire: Nec non est sanguis ille Mag- | terius.

Procedo jam ad sextum prædictæ propositionis membrum.

Sextum membrum est, quòd postquam | re, quæ pertinent ad se ipsum: Ita, ut,
Scopus aliquod (sive sit animale, vege- | quemadmodum amator participare solet
tabile aut Minerale) sit per transplanta- | cum natura amati; ita etiam amatum solet
tionem alterius factum Magneticum, aut | cum natura & conditione amatoris com-
Magnes, ad aliud corpus, facit per attra- | municare, hocque præcipue, si modò sint
ctionem suorum Spirituum, amatorem ad | in genere homogenei atque affectione re-
se, ijs virtutem & proprietatem imperti- | ciproci.

*Quædam demonstrationes problematicæ ad istud mem-
brum confirmandum.*

1. P R O B L E M A.

Quodlibet corpus, cui Murrina viva | nes.
in alio homine propinatur, illicò sit Mag- |

A P P L I C A T I O.

Problema hoc est animalis & non mi- | haud aliter, quam in præcedentibus affir-
neralis naturæ, sed inferre videtur, quòd | mavi, ungues & pilos in quercum trans-
per transplantationem sanguineorum spi- | plantatos, ipsam statim communicando
rituum humanorum, unguentum protinus | Spiritus unius cum Spiritibus alterius, at-
Magneticum reddatur & attractivum, | tractivam & Magneticam reddere.

2. P R O B L E M A.

Magnes nihil potest præstare, quod fer- | at: Idque non modò contactu, sed etiam
rum Magneticè excitatum efficere neque- | ad rationabile distans.

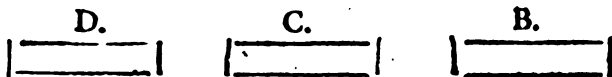
A P P L I C A T I O.

Nec pariter quicquam potest Spiritus | co coëant; Imò verò Spiritus in un-
in homine vivus agere, quòd Sanguis mor- | guento ulterius procedunt, nam nati-
tuus in unguentum transplantatus, præ- | vam influentiam in vulneratum inspi-
stare non potest: Si modò in ore recipro- | rant.

3. P R O B L E M A.

Gilb. lib. 2.
cap. 4.

Ferrum Magnete contactum aliud fer- | catus ad A. trahit clavum seu obelum B. si-
rum recreat, illudque ad motus Magneti- | militer post B. trahit C. & post C. D. re-
cos instruit; Ita, ut tertium etiam ferrum | motis verò clavis B. & C.

In eadem distantia Magnes A. non at- | bertus.
tollit in ærem D. clavum &c. Hæc Gil- |

A P P L I-

A P P L I C A T I O.

Ferrum B. comparatur ad Spiritus, qui prius animantur à Spiritibus vivis in homine, & qui animant Spiritus unguenti, qui sunt de natura Microcosmica, ratione falis in usnea volatilis, quod est tallum Spirituum vegetantium atque vivificantium receptaculum, qui dant vitam homini, præterquam, quòd jam Borealem proprietatem induerint & quasi pro mortuis habeantur. Spiritus autem isti in unguen-

to referuntur ad C. qui agunt & operantur. postquam ita excitantur in D. quod Spiritus ex vulnerato emissos importat: Aded, ut elicere possimus, quòd non sit, nisi unus & idem spiritus continuatus, qui in actionem reducit tria diversa subjecta cum spiritibus eorum, nimirum sanguis effusus & transplantatus, unguentum & corpus vulneratum.

4. P R O B L E M A.

Magnes & vena ferrea sunt idem & eandem habent naturam, atque etiam in una Miniera, quasi Gemini, inveniuntur. Imò & robustus Magnes ferrum in se continet, atque ided ferrum, quod ab utrisque eorum extrahitur, habet omnes Magneticeas virtutes, tam in vena, quàm post factam

separationem, sed magis debiles & impotentes, nisi excitatur à Magnete, aut ipsi addatur, hoc est, nisi Magnes cum eo armetur: Nam hac ratione reddetur in sua facultate Magnetica fortior, quàm ipse Magnes.

A P P L I C A T I O.

Simili planè ratione sanguis in vulnerato, atque ille, qui transplantatur, ut in unguento purificetur & confortetur, ab una eademque derivantur vena, atque unam eandemque matricem habent, atque ided idem extractus sanguis retinet in se omnes virtutes Magneticas sed Magis debiliter, & in potentia magis, quàm actu, nisi ab Australi sanguinis virtute excitetur, aut Balsamica unguenti natura armetur: Nam, si ita præparetur ac muniat, videli-

cet, si ita incitetur & dirigatur, possidebit & suam potestatem Borealem: Atque illa Balsamica & attractiva virtus usneæ est aded potens in sua Boreali & Saturnina conditione, ut subito quasi sigillo confirmet & sistat per congelationem Austalem illum sanguinem, qui fluit, haud aliter, quàm videmus, ventum Borealem convertere in ignem & immobilem nevem atque grandinem.

5. P R O B L E M A.

Magnes & ferrum inter omnia alia corpora nobis cognita, sunt in natura & conditione, propinquiores ad terram: Nam in se retinent substantiam admodum ge-

nuinam & homogeam & ad terram appropinquantem: Atque ided hæ tres substantiæ naturâ ad invicem conveniunt.

A P P L I C A T I O.

Hicce liquet, quàm sit propinqua relatio inter corpus humanum, quod comparamus cum terra, & sanguinem, qui exit è venis, quem referimus ad Magnetem, atque unguentum Spiritibus sanguineis relatu, quod ex sanguine erat extractum: Nam pinguedo & usnea atque Mummia erant de sanguine: Scripturæ enim nos docent, animam carnis, & per consequens pinguedinis & ossium esse in sanguine sitam: Quo fas est considerare, quòd, quamvis hæ tres substantiæ corporeæ differant, tamen in homogeneitate Spiritus conveniunt: Ac ob hanc causam non est mirum, si sit continuitas quadam inter Spiritum Sanguinis corporei, atque illum in unguentum transplantatum. Nec profectò aded debemus admirari in commercio illo naturali, quod est inter Spiritus Sanguineos & unguentum, aut, quòd unio tam subitanea fieri soleat inter eos, aut quòd il-

lud debeat tam subito fieri Magneticum, siue Magnes, sola adaptatione eorum in Balsamica & sanativa ejus in vulnus operatione: Idque præcipuè, quoniam per Spiritus in eo transplantatione adaptatos, dirigitur, & post animationem radios suæ naturæ in suum simile convertit, cum sit tam propinquum in Spiritu & proprietate ad sanguinem vulnerati & frustum ferri, ut portio Magnetis ab integro abrupta sit suo toti: Quæ quidem portio in omnibus convenit cum Spiritu sui patris seu fontis, à quo est derivata: Ita etiam videmus, quòd, quamvis aër macrocosmicus videatur naturâ secundum suam positionem variare (nam aër Borealis est frigidus; Australis verò seu Æquinoctialis calidus) est tamen non nisi unus & idem Spiritus continuus, utcumque in hanc vel illam nubem, distingui videatur: Atque iterum Spiritus internus seu formalis, qui quatuor ventos

K k 4 diver-

SECTIONIS SECUNDÆ. LIB. III. Memb. I.

Ezekiel. 36.

diversimodè animat , est non nisi unus & idem Spiritus indivisibilis (uti ab ore Prophetæ accipimus) similiter est unica & eadem Spiritus identitas, quæ agit in vulnere & in sanguine effuso seu transplantato , atque unguento : Quatenus omnes

hi tres non fuerunt nisi unus sanguis , ut D. Paulus docebat Athenienses : Nimirum , quòd omnes homines veniant ab uno sanguine , & consequenter ab uno Spiritu in sanguine. Hoc etiam isto problemate confirmo.

Ad. 17.

6. P R O B L E M A.

Attractio facta est in corporibus primarijs , atque illa sunt ad invicem propinquiora , & unius mutui inter se concentus , ratione eorum identitatis in conditione. Atque ob istam rationem Magnes attrahit

ad se ferrum , atque itidem ferrum allicit ad se ferrum , & terra terram adducit , ac iterum horum quodlibet sibi alterum trahit.

A P P L I C A T I O.

Hinc ergo colligitur ratio , cur sanguis sibi sanguinem attrahat atque unum corpus suum simile , & unguentum animatum ab una eademque natura suum simile affectet ; Atque ideo Paracelsus haud inconsultè dixit (ut antea) quodlibet corpus , cui Mummia viva in alio homine propinatur , illicò fit Magnes : Atque ideò haud injurià possumus pronuntiare , cum ab ipsa experientia hoc manifestatur : Quòd quodlibet unguentum , & præcipuè illud Microcosmicum , quod imbibit aut comprehendit Mummiam Spiritualem Sanguinis alterius hominis , confestim fit Magnes , & per incitationem Mummiaè Spirituales,

quam continet , avidè affectat & appetit suum simile : Atque propter hanc causam illud attrahit & allicit ad se , atque exinde ei tam impertit sanitatem , quam illud cum suo attractore de proprietate sua vivifica communicat. Plura ad fortem istius unguenti attractionem , post ejus à Spiritibus hominis vivi animationem probandam , proferre potui : Sed in hoc faciendo fortasse rædium potiùs , quàm delectationem lectori inducam ; Atque iterum in præcedentibus mentionem satis amplam de ea feci ; Atque ideò relinquam ego membrum hoc , ut ad septimum procedam.

Membrum Septimum propositionis cum problematibus.

Septimò , agentem , qui alienum seu peregrinum corpus ; Multò magis illud , quod est de consanguinitate ipsius , Magneticum facit , & concupiscibile seu affectionabile ; Idque specie propinquitatis in natura , esse Spiritum cruentum transplantatum in unguentum animale , seu plantam vegetabilem , (de qua antea verba feci) qui

etiam Spiritus , est Magneti unctuosò director , ut in subjectum & Spiritum ejus , unde sic erat derivatus , Magneticè operetur , qui Spiritus si fortis & validus sit , potenter operatur ; Sin debilis aut languidus , debilem duntaxat producit operationem.

Nonnullæ demonstrationes problematice ad confirmandum membrum antè dictæ propositionis.

Hoc membrum in meliorem intentionis nostri explicationem in tres articulos seu partes dividamus necesse est , quarum prior probabit , Spiritum transplantatum reddere unguentum , cui commissus est , Magnetem ad vulneratum : Secunda , quòd ipse sit solus dux & director poten-

tiaè unguenti , & conductor facultatis ipsius Balsamicaè ad Spiritum vulnerati : Acultima demonstrabit , quomodo debilis ac impotens Spiritus non nisi debiliter operetur per se , & tamen assistentia & adminiculo sanioris ac robustioris naturæ recreetur & iterum confortetur.

Demonstrationes confirmantes contenta primi articuli hujus Membri.

lib. de Mag. lib. 2. cap. 25.

Experientia nos docuit , & huic rei astipulatur Baptista Porta , quòd si Magnes debilis , pulveribus chalybis ad tempus obruatur , evadet validior & potentior in attractione sua : Similiter chalybs naturam suam efficietur præstantior & validior : Sed Paracelsus magis adhuc in relatione sua ve-

ritati appropinquat , dicens , extractione Magnetis candentis in oleo Croci Martis , qui conficitur ex selectissimo Chalybe Corynthiaco , eò usque , dum amplius nihil imbibat , ita corroborabitur hic Magnes , ut decuplo plus virium in attractione sua possideat , quàm habebat antea.

A P P L I.

A P P L I C A T I O.

Simili relatione Spiritus Languidus in Sanguine transplantato imbibitus, unguento animali, (quod eandem relationem in se habet ad Mummiam Spiritualem, quam oleum Croci Martis ad Spiritum debilem in Magnete) revivificabitur ac recreabitur in vigore suo Magnetico, ac mixtum cum unctioso suo simili, constituet Magnetem compositum, qui similem sibi Spiritum potentiùs longè attrahet, quàm poterat antè: Vicissim, ut parvulus seu debilis Magnes obrutus pulveribus terræ ferruginosæ, quæ est de natura ipsius, vires suas deperditas recuperat: Sic etiam Spiritus sanguineus inhumatus terræ unctuosæ, de natura sua propria, attractione sui similis à fonte sanguinis & salutaris spiritus ab unguento, sic unitur unguento, ut per animationem creet Magnetem aptissimum,

qui naturam hanc Balsamicam utriq̃ue communicando, attractione membri sauciati reddit se ipsum medicinabilem; Ita, ut continuitate & integritate spiritus per contactum immediatum spiritualem, deserat spiritum usneæ Balsamicum, aliorumque ingredientium unctuosorum ad vulnus. Nonne observamus, quòd aqua, quæ per acervum seu cumulum salis transit, virtutem salis omnimodè induat, licet effluxus ejus sit perlongus, & quòd ea natura salia ab uno ejusdem extremo ad aliud communicet, & multò magis aër naturam loci, per quem transit procul vel longinquum transferet, & tamen omnis ille aër sic animatus erit continuatus, & per consequens multò magis subtilis ille spiritus coelestis, qui aërem in habitat.

2. P R O B L E M A.

Gilbert. de
Magn. lib. 2.
cap. 4.

Ferrum contractatum recreat aliud ferrum per contactum, illudque instruit

ad motiones Magneticas.

A P P L I C A T I O.

Simili proportione in regno animali sanguis transplantatus per Australem seu vivum suum fontem, animat ac recreat Magneticè unguentum; Ita, ut operetur

in vulnerati spiritum emanantem, & attractam ad se naturam vulneratam, emissionem suâ Balsamicâ meliorando & in pristinam conditionem restituendo.

3. P R O B L E M A.

Ridle. tract.
de Mag. cap.
16.

Si Magnetem nullius sensibilis roboris aut virium, quasi, Magneti roboris ac vigoris validi & potissimum polis imponamus, vigorem illa robustioris ac majoris, cui uniebatur, æqualem ostendet: Sed postquam removebitur, minor ille erit adeò

debilis, ut antè, nisi sæpiùs repetatur: Idem effectus planè sequetur, si frustum ferri Magneti robustiori applicetur, sed si tollatur à lapide, tunc omnis virtus ferè evanescet & deperdetur.

A P P L I C A T I O.

Simili ratione sanguis debilis Borealis in unguentum transplantatus, & applicans se ipsum viventis spiritus emanationi, præservatione & corroboratione unguenti fortificatur, & attrahit seu operatur efficaciter, reddetque totum unguentum Magneticum: Sed, si accidat, ut unguentum vel separetur seu abradatur à loco teli, in quod spiritus penetrarunt (ut Bevis Tell Well, eques auratus, fecit periculum in securi, quæ sauciârat plaustrarium) vel decutiatur aut abstergatur, (ut accidit in securi; Quæ sauciârat naupegum, per improvisam deiectionem capuli gladij Nicolai Gilbourni, equitis aurati) dimittet virtutem suam, quam recipit à Spiritibus sanguineis in homine vivo & liturâ Balsamicâ unguenti; Ac proinde vulnus ea divisione æquè aut magis dolorosum erit, ac antè: Sed si unguentum loco iterum appli-

cetur, telumque obvolvatur calidè concursus Magneticus renovabitur, dolorque confestim sedabitur, ut probatū est in multis: Atque hæc disturbatio seu intemperies non fit aère frigido solùm efficiente dolorè rigidum ac torpidum in vulnere, sed etiam vulnus calore ignis fit tam inflammatum ac adustivè dolorosum: Nam, Jacobus Virat, quondam mihi famulus, sed jam reginæ Pharmacopola, habitans in Blake Friers, anno proximè elapso, conficiebat hoc unguentum, & tentandi gratiâ, quendam phlebotomo suo in Brachio vulnerabat, & postmodum in unctum Phlebotomum igni admovebat, ut liquefieret unguentum & Phlebotomum incalesceret, atque ita evenit, ut in illo instanti vulneratus ardorem adeò Magnum in vulnere suo persentiret, ut vix esset ferendus: & tum è vestigio iterum perungebat Phlebotomum.

L i m u m

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB. III. Memb. I.

num, & vulneris confestim dolor sedabatur, & mox confanefcebat: Pharmacopola in vivis est, atque ad id confirmandum paratus erit: Idem melius confirmatur per hoc problema.

4. P R O B L E M A.

Rid. Ibid. Si Magnes debilis in loco alterius polorum ejus Magnete validiori perfricetur, ille per vigorem & virtutem meliorabitur, si non in potentia augetur.

A P P L I C A T I O.

Eadem proportio actionis est inter Mummiam in unguibus & capillis, & Magnetem vegetabilem, ut etiam illum in sanguine transplantato & in unguento: Nam Magnes vegetabilis seu quercus reducerebat secretam illam ac occultam in ipsis Mummiam à potentia in actum, referendo naturæ abdita; Haud aliter, ac in terra solet granum tritici, putrefaciendo: Atque ita etiam est potentialis seu Borealis natura Mummie Spirituales sanguineæ, cum sit extracta & in actum terræ unctuosâ seu unguento Magnetico redacta.

5. P R O B L E M A.

Rid. cap. 19. Si acus Magnetica contrectata prius tactu Magnetis candescat igne, amittit omnem potentiam polarem suam, & virtutem ac facultatem directivam: Sed, si recens tangatur iterum, recuperabit virtutem & actum.

A P P L I C A T I O.

Itaque per conversionem propositionum (nam contrariorum eadem est ratio) si sanguis transplantatus, qui trangebatur Magneticè spiritu vitæ, frigore congelatur, omne robur suum ac operativam directivamque virtutem amittit: Sed, si roboretur unguento ac reanimetur, per spiritum Australem seu vitalem, ut antè, non reviviscet modò & aget iterum; Verùm etiam reddet unguentum Magneticum, ac dirigit illud in cursu suo ad Membrum affectum.

6. P R O B L E M A.

Rid. de Mag. corpor. cap. 24. Si tenuissima lamina Chalybis affigatur neutri polorum Magnetis, nimirum inter Magnetem & viam ejus, Magnes ita attollet, duplo; Imò quandoque decuplo plus, quàm poterat antè: Ab hac praxi inchoabat armatura Magnetis, cum Chalybe seu ferro, juxta diversos modos.

A P P L I C A T I O.

Pari modo translatus sanguis Borealis, est Magneti haud immeritò comparatus, & unguentum ad armaturam ferro: Nam uniendo sanguinem congelatum cum unguento, virtus attractiva & vis Magnetica multò major est, & potis est fortiter sugere & attrahere sibi Spiritum Australem, sanguinis viventis, in vulnerato: Idque dulcidiùs probo per sequens problema.

7. P R O B L E M A.

Rid. cap. 24. Si duo Magnetes, armati duobus dentibus, separatim nobis ante oculos statuantur; Altero existente valido, alio verò debili seu multò minori, cujus axis seu diameter inter dentes est æqualis & similis longitudinis, conjunge dentes eorum, qui procedebant à polis & partibus contrarijs invicem, tunc fortior apprehendet & attollet debiliorem; & debiliior unius ac incorporatus cum fortiori, virtute, quam recipit à fortiori, tollet à terra & retinebit fortiolem ac majorem admodum firmiter, licet sit multò ponderosior pondere, quod lapis parvulus ordinariè elevat.

A P P L I C A T I O.

Hoc typo minerali docemur, (mutando mensuras ponderum in proportiones in vigore spiritus) congelatum, effusum, ac transportatum sanguineum spiritum oblitum & quasi armatum unguento, cujus natura æquè est propinqua, ac sanguis est spiritui, factum esse Magnetem usque adeò potentem, ut potens sit ad se attrahere majorem ac robustiorem naturam sanguineam, per applicationem ad ipsum minorem Magnetem Borealis naturæ, & quasi polum suum Borealem ad Magnetem majorem

rem naturæ Australis : Nam hisce medijs | probatur hoc problemate.
in regno minerali , unio naturalis fit , ut

8. P R O B L E M A.

Ridicus, Ibid.

Est naturalis quædam; & violenta ac Boreali & Australi fiat : Iterum, quod for-
depravata unio: Illa verò naturalis est, cum | tior attractio fit à polo Boreali, hoc confir-
coitio à polis contrarijs , nimirum polo | mat problema.

9. P R O B L E M A.

Ridle, cap. 6.

Polus Borealis est polus ad omnia pro- | robustissimus, si quantitatem illam habeat,
posita ac intenta Magnetica fortissimus ac | quàm Australis possidet.

A P P L I C A T I O.

Ridle, cap. 6.

Quibus patet, Borealem naturam, quæ | citur esse , ubi concurrentia oppositarum
est in Magnete unctuosio, ac spiritum ejus | naturarum polarium est facta: Nam ab illis
influentialem, longè magis attracturum | fortior fit attractio, quia natura sola frigo-
esse, quàm Australis seu calidus Spiritus, | ris est contrahere, ut è contra, caloris est
aut æquinoctialis attrahere potest, nisi pro | dilatare. Vis ista polaris conclusivè susti-
ut participat de natura Boreali , naturali | netur hoc problemate , cum quo hujus ar-
quadam ad suum simile concurrentia : At- | ticuli confirmationem concludo.

P R O B L E M A.

Magnetes, ferro armati polum duntaxat | apprehendunt.

Ridle, cap. 24.

A P P L I C A T I O.

Ac si diceret, Borealem seu congelatam | dam Mummiam propè Australem & æqui-
Mummiam, unguento propriæ naturæ | noctialem, & debilem ac congelatum, pro-
sux circumdatam & quasi armatam, ac Au- | pe Borealem : Ac proinde attractio mani-
stralem seu vivam Mummiam carne te- | festa est à Magnete unctuosio atque agente
ctam atque stipatam, sibi invicem Magne- | ejus, imbibito.

Articulus 2.

*Iam ad secundum hujus Membri articulum seu portio-
nem devenio.*

*Demonstrationes confirmantes contenta secundi hujus
Membri articuli.*

Quod ad secundum articulum hujus | tici ad vulnus, ad quodvis intervallum, di-
membri attinet, qui demonstrat, Mum- | rectorem & ductorem, indicat , illud hoc
miam sanguinis transplantati, Spiritualem | testimonio demonstratur.

1. P R O B L E M A.

Gilbert, de
Magn. lib. 2.
cap. 4.
Et Ridle, de
tract. Mag.
7. cap.

Magnes conducit ac dirigit res Magne- | prenditur ; Magneticè ad finem usque
ticas, quæ concipiunt vigorem ac vires ab | excitatur, ubi tangebatur ; Atque ipsissi-
eo non modò in exterioribus ; Verùm eti- | ma vis ei sic impertita, ad alteram usque
am, in interiori ac venosa medulla: Exem- | extremitatem , tam superficialiter, quàm
pli gratià, ut primùm particula ferri ap- | centraliter penetrat.

A P P L I C A T I O.

Hoc exemplo probatur, formalem san- | ritualis Magnetem : Sic etiam post recep-
guinis Mummiam simili planè modo ope- | tionè hujus Mummiæ sanguinæ unguen-
rari cum Unguento, quod se habet ad ipsã, | tum redditur Magnes: Quatenus per ejus
ut ferrum ad Magnetem : Ita, ut, quemad- | totū, vigore quodā Magnetico animatur,
modum Magnes per ferri contactum, fa- | & virtute animæ hujus Mummiæ diri-
cit illud post imbibitionem vigoris sui spi- | git radios suos ac virtutem Balsamicam ad

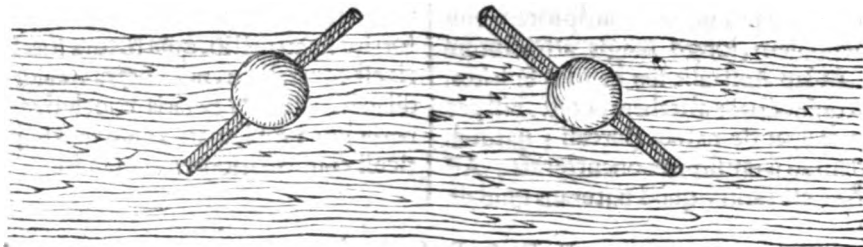
SECTIONIS SECUNDÆ. LIB. III. Memb. I.

fontem, à quo Spiritus ille Mummialis ori- | hanc esse veram, per ista sequentia proble-
ginem suam ducebat: Directionem autem | mata probamus.

2. P R O B L E M A.

Vnus Magnes alium Magnetem dispo-
nit, alter alterum convertit, ac in ordinem
suum reducit & conducit, illumque ad
concordantias suas dirigit: & quando
convenerunt ac juncti sunt invicem, fir-
miter sibi coherent invicem: Exemplum
evidens est: Nam, si duo filamenta ferrea
unius longitudinis accipiamus, quæ in ex-
trematibus per polos contrarios excitantur,
eaque per subera rotunda quantitatis

nucis avellanæ intrudantur, quæ postmo-
dum aquæ innatare ac fluctuare imponan-
tor, percipietis illa paulatim se dispositura
atque ordinatura, ac contactum Borealem
Spiritualement unius, prius axem suam dire-
cturam, & postmodum attrahere polum
Australem, dum ambo sibi in morem duo-
rum equitum cum suis spiculis occurrant
& obviant.

D E M O N S T R A T I O.

A P P L I C A T I O.

Mumia Spiritualis in Sanguine trans-
plantato est unus Magnes, qui unguentum
eum in modum disponit, ut ad Magnetem
etiam quadret: Atque hic Magnes dirigitur
Spiritu Mummie in concordantias
Mummie Spiritualis, quæ expirat ex vul-
nerato, quam attrahit & unit, & partim

de virtute ejus vivifica participat, & par-
tim communicat cum ipso de Spiritu suo
Balsamico, qui ratione continuitatis suæ
cum vulnere facile, licet invisibiliter,
transfert ad vulnus: At jam ad tertium
hujus membri Articulum seu particulam
procedo.

*Demonstrationes contenta hujus membri tertij ejusque ultimi
articuli confirmantes.*

Articulus 3.

AD tertium & ultimum Articulum
hujus membri quod attinet, qui
ostendit, quod Spiritus debilis ac impo-
tens non nisi debiliter ex se operetur, sed
per assistentiam naturæ robustioris recre-

etur & fiat vigorosus: Hoc totum est per
complures conclusiones problematicas con-
firmatum, quæ ex Magnetis proprietati-
bus producuntur.

1. P R O B L E M A.

Gilbert. lib. I.

Magnes amittit virtutem suam attra-
ctivam, & quasi deficit ætate, si ætè aper-

to diu exponatur, nec fervetur ac obruatur
limatura seu scorijs ferri.

A P P L I C A T I O.

Gilbert. lib. I.

Similiter sanguis vivus, ubi primùm ex
venis suis mineralibus calidis est effusus &
de aère frigido gustavit, suam activam
virtutem amittit & deveniet gelidus &
quasi mortuus, nisi cum carne, & teload

sibi appropriatum unguentum transfera-
tur, quod illum ab aère frigido præservat,
locoque limaturæ ferri ad Magnetem, ad
Mummiam spiritualement defendendam ac
muniendam, inservit.

2. P R O B L E M A.

Baptista Porta Magnetem in limatura
Chalybis servabat bono temporis spatio,
ac postmodum reperit illum multò vigo-
rosiorem ac efficaciorè in virtute ejus

attractiva, quàm antea. Similiter Paracel-
sus calcificando ac imbibendo Magnetem
oleo Martis, ejus vigorem multis gradibus
augcebat, ut dictum antè.

A P P L I -

A P P L I C A T I O .

Simili modò , si Mummia Spiritualis in sanguine transportato , debilis aut Languida , servetur ad tempus in unguento animali , reddetur Magis vigorosa in tantum , ut animaverit totum unguentum.

3. P R O B L E M A .

Ridl. in træt. de Mag. corp. cap. 17.

Imponatur Magnes nullarum virium seu roboris , quod facile percipi queat, Magneti eximij roboris ac vigoris , potissimum polis , & exhibebit vigorem , ac si æque effret virtuosus , ac Magnes , cui unitus est ; Sed postquam ablatiis est , erit æque debilis ac antea , nisi sæpius repetatur.

A P P L I C A T I O .

Sic etiam si Spiritus transplantati cum Sanguine , unguento sano ac Balsamico implantentur , colligent vires : At , si unguentum vel abstergetur , vel ignis calore defluat ab arnis , confestim amittet vim suam : Atque iterum , si recens inungatur , & calidè obvolvatur , è vestigio recreabitur iterum , ut antea . Præterea hoc etiam Problemate antea prolato confirmatur , quod est tale.

4. P R O B L E M A .

Si Magnes debilior perfricetur ad polos suos Magnete fortiore , meliorabitur inde virtute ac vigore suo , si non augeatur inde.

5. P R O B L E M A .

Validior , isque major Magnes , adget virtutem minoris , si illè imponatur polo majoris illius : Nam tunc polus ejus Borealis erit vigorosior.

A P P L I C A T I O .

Validus sanguis ac spiritus in vulnerato aspectu , facit sanguinem debilem ac spiritum , qui in unguentum transplantatus est , Magneticè operari , & applicare ac dirigere spiritum unguenti ad illum fortiter , quod non præstaret sine unione illa , quam cum suo fonte habet , qui est vividior , agiliior ac robustior.

8. Membrum propositionis cum probationibus suis.

Octavum membrum hujus propositionis est , quòd in omnibus operationibus Magneticis . Necessè est , ut sit applicatio reciproca seu aspectus factus inter amatorem & amatum , ut inter materiam seu foemininum , quod concupiscit , & formam seu marem , qui concupiscitur : & per similitudinem seu continuationem spirituum formalium suo simili , quod agit in materia , unitur : Sic spiritus Borealis cum suo unctuosò Magnetico corpore efficaciter concupiscit & radios formales & æquinoctiales seu emanantem spiritum ex vulnere appetit , Magnetemque unctuosum , ad effectus suæ concupiscentiæ producendos dirigit , quod facile perficitur , modo si continuatio fuerit inter spiritus eorum . Sed ad probationes nostras.

Demonstrationes quedam problematica ad confirmandum hoc problema.

1. P R O B L E M A .

Gilbert. de Magn. lib. 2. cap. 4.

Cœtio Magnetica est actus Magnetis & ferri , non unius , sed utriusque ad instar viri & mulieris.

A P P L I C A T I O .

Vt mulier , que frigidior est & magis Borealis naturæ , concupiscit virum , qui est calidioris & Australioris dispositionis : Sic etiam similitudine quadam Sympathetica in utriusque spiritu coeunt , ac sua femina affectionis uniunt : Consimili prorsus modo spiritus frigidus in Sanguine congelato , spiritus sanguinis vivi & activi concupiscit , & postquam unusquisque cœierunt , uniunt naturas ac tertium quoddam procreant ; Vt filium , qui de utroque parente perticipat.

2. P R O B L E M A.

Prima formæ principalis in ferro virtus, in Principio erat distincta: Sed jam quidem fusione seu liquefactione corporis ejus, confusa est, cum Magnetica seu ferrea vena igne examinaretur: & tamen nihilominus, postquam integer & pervalidus Magnes applicatur illi, in pristinum suum

actum ac vigorem revertitur: Nam ejus formâ dispositâ atque ordinatâ cum Magnete, uterque conjungunt simul vires sociabiles, consentiuntque simul sine ullo corporali contactu & per consequens unum redduntur.

A P P L I C A T I O.

Eadem ipsa est ratio contrariorum, ac proinde idem dici potest de frigoris extremitate, quod in problemate allegatum est de illa caloris. Dicimus igitur, sanguinem, qui, quamdiu erat in vena sua naturali, distinctus erat in actione sua, jam effusione ejus in aërem gelidum, factum esse confusum ac omni manifesta formali actione vacuum: Cum verò assistentiâ unguenti excitatur, denuò spiritali emanationi sanguinis robusti applicatur, rectificatur iterum, conjungiturque naturam suam cum po-

tentia adaptatam, quam ab unguento accepit; Atque ita unio naturarum utriusque conflatur, qua spiritus vulneris participat cum natura Balsamica Mummia: Iterum in vera dicti problematis natura sine ulla propositionis conversione, sanguineus in unguento Spiritus calore nimio reddebatur confusus, ut apparet M. Jacobi Virotri Pharmacopœæ experimento, in admovendo phlebotonomo igni, postquam jam Brachium alterius sauciârat, ac unguento esset perlitum.

3. P R O B L E M A.

Gilbert.

Bini Magnetes in cymbas diversas dispositi, ac ad superficiem aquæ expositi, si sufficienter intra orbem virtutum suarum collocentur, se præparant affectione mutua, ut ad invicem concurrant, & sub finem mutuo sese amplectantur ac adhærescant.

Similiter, si ferrum adaptetur in una scapha, & Magnes in alia; Ferrum festinabit eo ipso modo ad Magnetem, & Magnes etiam in sua scapha movebitur ad ferrum; Aded, ut uterque à loco suo eo mo-

do ferantur, ut postmodum sibi invicem jungantur, atque ut probè satis facti ac contenti in amore sui conquiescant.

Simile efficietur, si duo filamenta ferrea ^{Ridicus. cap.} à Magnete excitata, per similia subera transeant ac ad natandum aquæ imponantur: Nam videbitis, ea se mutuo amore amplecti, movendoque gradatim sensibilibiter coitura, & extremitatibus suis percussura, atque contractura se invicem.

A P P L I C A T I O.

Simili ratione sanguis Borealis seu congelatus, seu Mummia sanguinea transportata, conductu vehiculi sui unctuosi, quod etiam præsentia ejus factum est Magneticum, unionem Australem vividiorum ac mobilium sanguineorum Spirituum vulnerati, ut materia formam, seu foemina marem concupiscit: & quoniam Spiritus continuatus est inter utrumque, quemad-

modum aër continuatus est inter polum Borealem & æquinoctialem Australem, in macrocosmo, licet unaquæque extremitas sit diversæ naturæ, nimirum altera frigida ac sicca, congelativæ, attractivæ ac immobilis; Altera calidæ ac humidæ, dissolutivæ discussivæ, & mobilis seu agilis: Ided facile concurrunt, sibi invicem amplexu Sympathetico obviant.

4. P R O B L E M A.

Ridicus cap. 22.

Vnio naturalis Spirituum Magnetico-rum est, cum coitio fit per partes contra-

rias, uti per polos, Borealem & Australem.

A P P L I C A T I O.

Sic sanguis Borealis seu Spiritus in sanguine transportato, qui congelati sunt, Borealem proprietatem assumpserunt, facile concurrent cum Spiritibus Australis aut æquinoctialis naturæ, nimirum cum illis fontis viventis, unde proveniunt. Cum simile suo simili gaudeat naturaliter; Potissimum cum aëre frigido ac crudo cir-

cundatur, atque ita cogitur se ipsum contrahere cum aëreo suo vehiculo à frigido suo adversario: Nam, Spiritus ab æquinoctio derivati instinctu quodam naturali, gelidam terræ & septentrionis dispositionem evitat: Ac proinde profugus seu contractus, in centrum attrahit ad se vivos radios sanguinis Australis: Hæc est ratio in Macro-

Macrocosmo , quòd, cùm Boreas Spirat fortiter, nec Auster usque adeò validè, àèr in nubem condensatur contractione igne-
 orum formalium, & Æquinoctialium seu radorum Astralium, in àère condensentur, qui ob frigus externum fugit ab àèris circumferentia ad centrum; Adeò, ut hanc ob rationem sæpiùs observetur, quòd in fulgura ac coruscationes erumpat: Hæc etiam contractio in àère incluso, cùm externus àèr friget, facilé in effectu per vitrum calendarium, seu instrumentum nostrum experimentale discernitur, nimirum cum aqua elevata est & àèr inclusus, contractus seu coarctatus in spatium angustum.

Nonum membrum propositionis cum probationibus suis.

Membrum nonum propositionis est, quòd valida attractiva cujuslibet Magnetis facultas sit conditionis Borealis seu Septentrionalis proprietatis, ac per consequens præcipuam suam facultatem attractivam à Stella Polari habeat, ac proinde juxta morem Magnetis attrahit à circumferentia ad centrum: Iterum, omnia desiderata atque adamata, quatenus formalia sunt, de æquinoctiali facultate participant, cujus est radios per dilatationem à centro emittere; Ac proinde eorum per applicationem unio facit temperamenti mixtionem, quæ est inter polum Borealem atque æquinoctialem, id est, partim attractivam, & partim dilatativam: Quemadmodum est vitalis hominis Spiritus, qui agit in systole & Diastole, vel contractione & dilatatione: Eodem prorsus modo se habet coitionis Magneticæ actus.

Nonnullæ demonstrationes problematicæ ad confirmandum membrum hoc.

In primis probatum vobis dabo demonstrativè, idque relatione facta ad Magnetem, efficacissimam Magneticam attractionem esse à polo Boreali, & consequenter, quòd necesse sit, ut sanguis, induendo Borealem ac congelativam facultatem, admodum reddatur attractivus & contractivus sui similis, pro ut mobilem ac tenuem expansum àèrem, in nivem spissam flante Borea, vel in pruina, gelu aut grandinem converti videamus.

1. PROBLEMA.

Polus Borealis semper est ad omnia Magnetica proposita vigorosior & robustior, si quantitatem habeat, quam habet Australis.

23. Ridle. cap. 6.

APPLICATIO.

Qua propter Spiritus Sanguineus, induendo naturam Borealem, efficacissimus est ad operandum in naturam Australem, Magneticè vel attractivè.

2. PROBLEMA.

Magnes attrahit ferrum validius à polo Boreali, quàm ulla alia ejusdem portio.

Gilbert. de Mag. lib. I.

APPLICATIO.

Hoc confirmat antedictum problema: denique attractio Magnetica Sanguinis Borealis causa est plantationis plurimum Spirituum consimilium, in Magnete unctuosos, quo reddetur robustior in operatione sua.

3. PROBLEMA.

Magnes possidet punctus suos, id est, veros suos polos, in quibus major ejus vis residet: Atque hanc ob causam non attrahit ferrum æquali virtute ab unaquaque parte: Atque etiam subjectum Magneticum non movetur nec fluit, ad quamvis Magnetis partem.

Gilbert. de Magn. lib. 2. cap. 4.

4. PROBLEMA.

Partes polo Boreali viciniores fortiores in attractione, & remotiores, debiliores ac infirmiores in virtutibus suis attractivis esse observantur.

Ridle. & Gilb.

DEMONSTRATIO.

Iam verò varijs demonstratur modis, maximam attrahendi virtutem esse à Septentrione: Ac primò quidem, si suspendamus longam quandam ferri portionem per filum, (ut dictum antè) pars mundi Septentrionalis attrahet ad se extremitatem ejus; Ita, ut directè ad Septentrionem ac Meridiem spectet.

Ridley, cap. 14.

Secundò, si filamentum ferreum longitudinis quatuor digitorum transeat per suber, ac postmodum Magnete excitetur, suberque aquæ imponatur, Stella Polaris extremitatem ferri ad se alliciet.

Ridley, cap. 17.

Tertiò si oblongum ferrum Septentrionaliter ac Meridionaliter fabricetur, atque ita collocetur, ut in eadem positione refrigeret, tunc animabitur atque induetur virtute poli, ac movebitur in aëre suspensum ex filo, vel cymbæ impositum super aquam, & trahetur à Septentrione, ac habebit quasi collisionem cum Boreali

Ridley, libid.

Stella.

Quartò, si oblonga portio luti seu argillæ recens exultæ, versus Septentrionem ac Meridiem refrigeret, tunc recipiet potentiam Magneticam à terra & polo.

Quintò constituite duos Magnetes cum polis eorum unius denominationis, nimirum polum Septentrionalem aut Meridionalem utriusque, ad extremitatem utramque ex portinucula argillæ igne candescentis, dum refrigerat, & utraque extremitas unius erit naturæ.

Ridley.

Sextò imponatur portio luti oblongæ formæ igni, ac postmodum Septentrionaliter ac Meridionaliter refrigeret, & accipiet polarem virtutem: Ex hinc, ure denuò igne, & illa extremitas, quæ refrigerabat prius Septentrionaliter, jam refrigerat Meridionaliter & commutabitur in naturam Meridiei, & altera in naturam Septentrionis.

APPLICATIO.

Ex primo igitur horum Problematum atque experimentorum apparet, fontem attractionis vigorosæ esse à polo, eo quòd proprietas frigoris Borealis est attrahere, ac proinde Spiritus Sanguineus, induendo naturam Borealem, redditur Magneticus, æquè ac ille è luto seu ferro.

Procedam igitur jam tunc ad demonstrandum effectum, quem hic Septentrionalis ac Meridionalis Spiritus concursu suo mutuo atque unione producant, pro

ut videmus Septentrionalem ac Australem polum, concursu suo immediato proferre æquinoctialem, quæ est vernalis ac temperata; id est, calida ac humida, qualis est sanguis vivens: Ita, ut media natura, quæ de utroque participat extremo, producat inter confluentiam aspectus eorum, seu applicationem, quæ recipit ab uno & communicat illam cum alio: Probationes meæ Magneticæ sunt hæc.

5. PROBLEMA.

Ridley, cap. 19.

Binis corporibus Magneticis invicem in polis suis junctis, poli illi duo se invicem contingentes, naturam habent æqua-

toris seu æquinoctialis, nec excitabunt aut tenebunt acum ita tangentem.

APPLICATIO.

Borealis seu contractus sanguineus Spiritus, junctus applicatione quadam cum æquinoctiali Australi aut vivos aut dilatato, alter induet per hanc conjunctionem naturam æquinoctialem, quæ relationem

ad quamlibet extremitatem habet, nimirum recipiendo à Spiritibus unguenti & dādo seu impertiendo illos Sympatheticè vulneri.

Membrum decimum propositionis cum suis probationibus.

Membrum propositionis dicimus est, quòd per Spiritum viventem Australem (portione sui similis per effusionem ejus in apertum ac frigidum aërem debili, languida, Septentrionali seu congelata facta) potest post transplantationem revivificari, vegetari ac corroborari, atque ita revertendo ad naturam suam Australem seu æquinoctialem, potest unione

quadam Sympathetica fieri una homogenea, cum vivo sanguineo Spiritu, natura, transferens secum paulatim naturam plantæ seu massæ animalis, cui implantatus est, atque ita potest efficere, ut quælibet natura extrema participet cum Symptomatibus alterius, sive bona illa sint ac salutaria, sive maligna ac dolorosa.

Non-

Nonnullæ demonstrationes Problematicæ ad confirmandum hoc membrum.

1. *Problema antè recitatum.*

Si Magnes nullarum virium ac roboris, si esset æquè fortis ac ille, cui unita est quod facile discerni potest, polo Magnetis Sed postquâ ablatum est, æquè debilis erit, validioris imponatur, ostendet vigorem, ac ac erat antè, nisi reperatur hoc sæpius.

APPLICATIO.

Sanguis Australis penetrans per Magnem unctuosum, animat eum, atque animando vivificat illum, & tam Spiritum transplantatum ab externi aëris inclementia præservans, quàm illum per naturam suam attractam Australem calefaciens, Spiritus emortuos languentis sanguinis ita transporta, vivificat, pro ut Spiritus, in grano mortuo tritici terræ in humato, terram cum radijs Solaribus vivificatam, denuo quasi à morte ad vitam animari cernimus. Quòd si verò unguenti portio, auferatur à loco teli sive armorum, quibus sanguis adhæret, vel ubi Spiritus Sanguinei penetrabant, Spiritus revivificati langnescent denuo, & vulnus dolorosum erit, pro ut erat, antequam sanguis unguento inhumaretur: Similiter etiam, ut, si terra removeatur à Spiritibus vigorosis in grano mortuo, langnescent, nec planta crescet nec multiplicabitur: Verùm si unguentum, ut antè, animatum reapplicetur, vulnus prosperabitur ac consanescet sine dolore, non aliter, quàm si terra, quæ removebatur à Spiritu revivificato in grano, reapplicetur illi confestim, ille Spiritus crescet iterum.

2. *PROBLEMA.*

R. Idc. cap. 16

Si Magnes debilis ad unum polorum suorum cum Magnete validiore perfricitur, exinde virtute ac vigore Emellorabitur, si in ea non augeatur inde.

Demonstratio: Ad hoc confirmandum.

Expertum est quotidie ab ijs qui cervisiam faciunt, quod si cervisia plane mortua & nullius vigoris, imponatur cervisiz novæ & recenter operantis, vertetur in certissimam optimam & summæ virtutis.

APPLICATIO.

Probatio hæc typica etiam exactè confirmat idem membrum, nimirum, quòd vivi Spiritus vigorabunt illos languentes.

3. *PROBLEMA.*

Gib. err. de Mag. lib. 2.

Magnes aliquid de virtute sua attractiva amittet, & senectute quasi langnescet, si diu aëri aperto exponatur, & in libiatura ferri non reponatur aut recondatur.

APPLICATIO.

Sic etiam sanguis humanus, ex sua mineræ effusus aërique aperto expositus, languet ac debilis redditur, nisi in unguento armario, quod est de natura ejus, reservetur.

4. *PROBLEMA.*

Gib. Mag. lib. 2. cap. 4. Et lib. 1. cap. 16.

Vnum ferrum à Magnete excitatum recreat alterum, illudque ad motiones Magneticas instruit.

APPLICATIO.

Sic Mummiale unguentum, per radios emissos Sanguinis vivi animatum, Spiritus in sanguine transportatos recreat, incitat & animat.

Membrum Vndecimum hujus propositionis cum probationibus suis.

Vndecimum Membrum est, quòd alteratio aëris operatur æqualiter super utrumque extremum: Quod evidens est argumentum cõtinuatæ unitatis in spiritu, inter sanguinè transplantatū in unguento & vulnus, ut, quâ passionè intèperatus ac inclemens aër operatur in uno, illa per sentitur ab altero: Haud secus ac si filum ad utramque processurij extremitatē, extendatur & ligetur altera extremitate, altera extremitas Sympathizat

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB. III. Memb. I.

aut agit similiter per consensum : Quod argumentum est evidens , aërem esse medium seu vehiculum , per quod influentia spiritualis transit , dictumque formalem cœlestem seu influentialem spiritum , qui in eo fertur per contactum immediatum communicare cū intemperie vehiculi ejus aërei , & per consequens hoc medio mutatur per vices ac portiones in dispositionem

Septentrionalem seu Australem; Ac proinde per frigus externi aëris, spiritus à vulnere fugit , illudque relinquit malè affectam ac dolorosum, cū hac attractionis specie, naturali quodam calore privetur ; Ita, ut Sympathia in Antipathiam convertatur, ut apparet , cū unguentum à loco vulnerrante armorum , vel totaliter, vel ex parte auferatur, ut est antea dictum.

Demonstrationes nonnullæ problematice ad confirmandum hoc membrum.

1. P R O B L E M A.

IN vitro calendario seu experimentalis, cujus tam sæpe facta est mentio , inter ejus caput seu matrarium superius, & aquam inferius, aërem quendam continuatum in vitri collo deprehenditis, & imaginemini oportet , aërem istum inclusum non esse sine spiritibus suis sulphureis, qui dilatatione sui, dilatant etiam aëreum , cui insunt, vehiculum , & cum vehiculo dilatato aqua præcipitatur , & contractione spirituum eorum, aëreum vehiculum contrahitur pariter , & aqua exsugitur : & tamen videmus, aërem, qui est inter utrumque extremum, esse unum aërem ab uno extremo ad alterum continuatum ; Atque idè multò magis occultum ac cœlestem Sulphureum spiritum , qui habitat atque agit in eo, estque instar animæ in corpore, in toto & in qualibet parte : Idque indivisibiliter, ac minimè in partes divisus : Cumque hic inclusus agens spiritus, unus exi-

stens numero, derivetur ab anima mundi, Ut universalis spiritus operatur in majore mundo , nimirum à Septentrione aut à Meridie: Pari modo etiam hoc membrum universalis illius spiritus operatur in aëre suo incluso : Nam , si Catholicus mundi spiritus agit aut spirat à Septentrione , ac producit in aëre effectus congelativos & contractivos, tunc quidem centralis in vitro spiritus similiter operatur , juxta eundem modum : Nam contrahit vehiculum suum & exsugit aquas : Sed , si Catholicus mundi spiritus spirat ab Austro , tunc aër antea contractus, jam iterum dilatatur , & tunc etiam spiritus inclusi formales in vitro, operabuntur juxta eundem morem, ac dissipabunt & extendent vehiculum suum aëreum in proportionem seu modo ampliore, ut oculari demonstratione in dicto instrumento discernere licet.

2. P R O B L E M A.

Boreas flans in Macrocosmo continuat essentiam flatus sui à Septentrione ad Meridiem : Sed , quò magis lineæ æquinoctiali appropinquat , eò debilior est ejus in contractione & congelatione effectus, in hoc cum Magnete conveniendo , cujus partes ; Quò polo sunt viciniore, eò existunt in facultate sua operativa seu attractiva potentiores , & quò longius absunt, eò sunt infirmiores ac debiliores : Sed hic spiritus emanans à Septentrione ad æquinoctialem , est unus idemque spiritus in essentia , licet in proprietate variet in suis partibus. Similiter auster prædominans, ab æquinoctiali ad Septentrionem, suum flatum sine ulla essentia suæ discontinuatione emittit & tamen , quò magis appro-

pinquat Septentrioni , eò debilior est vis ejus in dilatatione ac dissolutione : & tamen spiritus est unus idemque in essentia cum illo Septentrionis : Est enim una tantum anima mundi, seu spiritus vivificans mundum , quem Platonicus existimant habere habitaculum in sole : & David ait : Posuit Tabernaculum suum in sole : Ac proinde venti à quibusdam vocantur filij Titanei : & Propheta æquè arguit unitatem & omnipotentiam spiritus hujus vivificantis, ubi inquit : Veni spiritus à quatuor ventis & insuffla interfectos istos, ut reviviscant : Vbi arguit , non esse , nisi unum spiritum essentialem , qui (ut Salomon refert) implet mundum , estque in omni re mundi, sed multiplici proprietate.

Ezek. 36
Sep. 1. 12.

Applicatio conclusiva.

Concludimus igitur , spiritum in vulnerrati sanguine non exhausti, & in sanguine exhausto unum esse spiritum in essentia, licet variet in proprietate : Ac proinde, cū sit continuatus ac indivisibilis in essentia; Mirum non est, quòd ab uno extremo ad aliud diversimodè , nimirum Mag-

neticè & attractivè ab unguento agat: Nam ratione essentia suæ ab Australi seu vivo sanguine in corpore, induit naturā Borealè & ad se fugit atque attrahit suum simile , postquam in aërem emanarit, & Polus Australis seu punctus æquinoctialis, per dilatationem emittit spiritum suum attrahentem.

hendum, atque ita facta est communicatio inter naturam Balsamicam & vulneratum, eo ipso spiritu diversimodè operante. Et ego insigne exemplum in macrocosmo vobis referam, quando Sol est ultra æquinoctialem Austrum versus, (quod hyeme accidit) tunc natura Borealis potentissima est in attractione, congelatione, inspissatione, citra æquinoctialem: Vt è contra natura Australis maximè viget ac efficax est in dilatatione, dissolutione ac subtiliatione; & tamen clarè discernatis, quomoddò unus idemque spiritus, in mundo operetur, ab uno extremo ad aliud: Nam, cum Sol aërem in Austro & aquas ibidem dilatet, quas hyems antecedens per attractionem frigoris inspissavit; & dilatatione eas dissipat, tunc aër ille ac aqua ita dissipata reperit locum ampliorem, ac fugit à solis aspectu Septentrionem versus: Atque iterum proprietas Borealis ejusdem spiritus, hyemali tempore maximè potens existens, per attractionem fugit ac dirigit Magneticè hos spiritus, qui fugati sunt ab Austro, & quòd propiùs attrahit eos ad polos, eò citius condensat eos in nubes, quæ ob naturam Sulphuream, quam affert ab æstate seu æquinoctiali, immediatè resolvuntur in pluvias: Atque hæc est ratio, quòd venti Australes sunt usque adeò frequentes inter nos hyemali tempore; & consequenter, quòd pluvizæ abundant in illo tempore: Ita, ut videre liceat, quomoddò duplicata proprietas unius ejusdemque spiritus, operetur in uno eodemque tempore circa effectum unius ejusdemque rei in uno eodemque aëre Catholico mundi, ut dixi antea in Philosophia mea Moysaica: Vt etiam in ascensione ac descensione fontium in

quovis hæmisphærio simile efficitur: Quæ omnia vivaciter ac dilucidè expedita sunt in vitro Calendario, ut expressi antè. Ex quibus convincitur, quòd, cum spiritus microcosmicus unicus sit in conditione cum illo macrocosmico: Sequitur, quòd, licèt corpus ejus dividatur, tamen spiritus manet indivisibilis, seque potest dilatare ac contrahere ad illam extensionem, ut probatum est proprietatibus ventorum duorum contrariorum, quorum spiritus continuatur ab utroque extremo & per minutulas Magnetis particulas, quæ completos suos polos æquè ac integer possident. Similiter ex his videre licet, hujus spiritus operationem non esse ulla Peripateticorum imaginaria activitatis sphaera limitandam, & consequenter operari posse ad ullam distantiam, si à vero ac homogeneo Magnete dirigatur & conducatur, hoc est, Magnete consentiente ad minus in specialitate, si non in individualitate, vel utraque: Vt sanguis vulnerati, qui transplantatus est, & ille in corpore, qui uterque est identitas in natura, & similiter, ut est usnea & Mummia in unguento, quæ est de eodem specifico, licèt non individuo.

Vides igitur (lector judiciose) quàm planè hoc negotium, seu antedicta propositio demonstrata fuerit, tam per Magnetem & præxim naturalem in majori mundo, quàm in praxi vitri Calendarij, quod nuncupo instrumentum demonstrativum meum experimentale, sed, cum tot peregrina accidentia, quæ incidunt in hac curatione, casu & ex improvviso, quorum ratio hæctenus dari nondum potuit; Paucis illa in secunda propositione attingam, ac proinde hoc caput finiam.

Propositio secunda.

NB In curatione vulnèrum per unguentum armarium observatum fuit, quòd, si tempore curationis hæmorrhagia incidat, ab alia quadam vulnerati parte, ut fluxus sanguinis narium, miçtus sanguinis; Vel ab alio quodam vulnere; Vel si rem habeat cum muliere menstruosa interea temporis, virtus unguenti divertetur, ejusque efficacia nullius erit momenti: & ratio quidem, quam reddere queam, est, quoniam spiritus

Australis sanguineus, qui regnans in venis, emittebat ac dirigebat radios suos ad unguentum quòd facile attrahebat, alia via deducitur, attrahiturque à subjecto Magnetico contrario, divortium quasi fiet per secundum Magnetem, inter spiritum emanantem & attractivum in unguento: Et sustinebo, demonstroboque, hoc verum esse experimento hoc Magnetico.

Problema ad confirmandam propositionem

Duo Magnetes seu Ferramenta excita, ritè coherentia, alteriùs Magnetis, aut ferramenti exciti robustioris adventu, divortium faciunt: Quòd recens adveniens fa-

cie aversa fugat alterum, & illi imperat & duorum antea junctorum conatus definit &c.

APPLICATIO.

Sic videtis, quàm aptè hi duo Magnetes concurrant, nimirum antè allegatus actus animalis, cum illis mineralium; Finio hoc caput hac assertione: Spiritus, qui subtiliationem ac actionem suam à calore

naturali recipiunt, vivaciter agunt, quàm diu existunt, intra sensibilem orbem radiorum lucis calefacientiam, excitatorum à centro ad circumferentiam: At verò, si dicti spiritus discedant aut exeant ex orbe

M m 2 lucis,

Esiber. lib. 2. cap. 32. de Magn.

lucis, & actu tenebrarum frigido circumcingantur, se ipsos contrahunt à circumferentia ad centrum, atque ita quiescentes in centro, cessant agere, nisi incitentur aut provocentur virtute caloris, qui subtiliat, & subtiliatione reddit utrumque extremum simile; Vt probatum est per vitrum calendarium & per hæmorrhagiam vulneris &c. Vt dictum antè. Quare audeat concludam, spiritus in sanguine, vel corpore Sanguinis translatos vel ab armis vulnerantibus, vel in Bacillo aut acu textoria exsuctos, aut proba, aut similibus, posse evocari, extrahi, revivificari ac uniri ad fontem suam, partim præservando illum ab externi aeris inclementia, dum denucleatur calore confortabili speciei suæ, & partim viva coitione seu concurrentia ac conjunctione sui similis, aspectu favorabili ac salutari. Fui (vereor) nimis rædiosus in hoc capite, & tamen non prolixior, quàm materia rectè postulat, conside-

rando, quomodò mundus fuerit perturbatus, & omnes Philosophi scopo ingenij sui mandent, de vera ac debita hujus curationis modi inquisitione, ut pote, qui in conclusionem tam parum proferre & minus demonstrare poterant, modum istiusmodi curandi esse naturalem, quòd viam darent sine contradictione, censuris præposteris ac temerarijs hominum sibi sapientium, ut qui sanè constituere vellent, hunc curandi modum prorsus Cacomagicum & Diabolicum, quod ipsi insultanter idèd moliantur sustinere, quoniam Philosophi apparenter præcellentes, qui in defensionem hujus unguenti calamum stringebant, tam parum dicere ac proferre poterant, eaque ad tam leve intentum & tam levis momenti, ad intentum pro contrario: Iam dicam pauca de alijs Historijs, quæ referri possunt ad eandem curandi rationem.

CAPVT. VII.

Quomodò sit possibile operatione naturali ac Sympathetica, ut morbus in Sanguine, curetur saltè transplantatione excrementorum ejus ad longinquam distantiam in terram vegetabilem, non vegetantem, sed corroborantem naturam infestam morbi mortificatione.

Possible est, ut morbus contagiosus in sanguine & corpore curetur sericæ excrementi Sanguinis, nimirum urinæ ægroti translatione ad remotam distantiam, in

cineribus cujusdam vegetabilis, quod aptum est ad confortandam naturam & ad tollendam ac destruendam infectionem, quæ debilitat eam.

Historia experimentalis ad confirmandum hoc.

Est comes quidam nobilis, haud inferioris apud nos Anglos notæ, isque vir prudens, religiosus, & optimæ reputationis, qui communiter solet curare icterum ad distantiam, quandoque (ut mihi retulit) 100 milliarium, idque solummodò mediante ægri urinâ translata ad se: Et modus hic est, cineres arboris fraxini admiscet urinæ ægri, atque inde in pastam redigit, indeque in globulos numero 3, 7, vel 9, & in summitate cujusvis dictorum rotundorum, facto foramine, indit Croci filamentum, atque ita replet illud cum urinæ residuo, ac tum postea collocat seu disponit hisce globos in locum aliquem secretum, ubi nullus violet eos: & immediatè icterus in patiente, sive longius sive propius absit à medico, decrescet, atque hoc experimentum probatum est in pluribus centum, & pauperibus & divitibus, & complures eorum tales erant, de quibus medici desperarant: Hoc non ipse solum, verum etiam nobilissimæ Dominæ filia, quæ gratis in Dei gratiam benefecit pluribus pauperibus, affirmant verum esse: & tantum ipse affirmare possum, quòd vocatus ad uxorem Chururgi Anno 1632. Postquam alij

Doctores dereliquissent eam, quæ foetidissime infecta erat dicto morbo arquato, & usâ etiam Pharmacis, sed in vanum: Ad ipsius petrum, ablegabam famulum ejus rus, cum literis ad dictam nobilem, ad implorandum ejus axilium, sed interea temporis, quo mittitur urina, persuadebatur dicta scemina à quibusdam fatuis mulierculis, fieri astu & Magiâ: Quod admodum perturbabat ipsam, ut duriter etiam famulum suum tractaret in reditu: Hinc expeditio nuntium è vestigio, expetens, ut ejus Amplitudo destruat, quod fieri fecerat ab ingratitude dictæ sceminæ: Renunciat mihi, se velle, sed replicabat simul fore in vanum; Nam sanitati restituet eam jam, faciam quicquid velim: & sanè convaluit ipsa immediatè. Similiter erat quædam nobilis sceminæ Baronis filia, uxorem Equitis aurati nobilissimi, Guilhelmi Brooke, quæ turpiter defœdabatur dicto morbo, deprehendensque, remedia usualia in medicina parum aut nihil conferre sibi, urinam ipsius mittebam ad dictum Comitum nobilem, qui faciebat, quod in se erat: Cum vetò deprehenderem, morbum semper adhærescere ipsi, licet urinæ quidem solo-

colorem mutaret, conscenso equo, certifi-
cabam nobilem illum de modico effectu
medicinæ habito; Petebat is, ut mitterem
urinam dentid: Atque ita infecta illa Do-
mina secunda vice urinam mittebat; & in-
cipiebat confestim conturalescere & intra

paucos dies perfectè atque integrè fuit sa-
nitati restituta. Est & alius, qui ad cogni-
tionè meam plus quadraginta curavit hoc
morbo infectos, evaporando urinam eorū
lento igne: Quæ (Deus est testis) satis lon-
gè abstant vel à superstitione vel veneficio.

*Demonstrationes quædam problematice ad confirmandam probabi-
litatem hujus propositionis.*

1. P R O B L E M A.

Vngues & pili ægri foramini quercus
inclusi; clausoque foramine cum
paxillo seu clavo ejusdem ligni, illudque

lurè oblinendo, curant membra Atro-
phia laborantia, ut probatum est an-
teà.

A P P L I C A T I O.

Ac proinde multò magis materià sero-
sa, quæ à sanguine separata est, quia sal
essentialis, vegetabilis sanguinis in speci-
fico, in quo sunt scintillæ quædam spiri-
taum vitalium, miscetur cum eò, & vir-
tute eorum est Sympathia seu respectus
continuus inter sal & sulphur, inter globos
& sanguinem infectum: Nam (ut proba-
tum dedi in præcedenti capite.) spiritus
urinæ æquè continuatus est cum illo in
sanguine, ac erat spiritus vulnerati & un-
guenti; Ita, ut continuitate aliqua atque
unionem consensus, facultas curativa cine-
rum vegetabilium operatur spiritualiter,
tam super infectum sanguinem in corpo-

re, quam super urinam; Ac propterea hoc
causæ est, quòd, ut sal in cineribus opera-
tur, in sale in urina; Sic uterque eorum
communicant virtutes suas concentu mu-
tuo, ratione ejusdem continuitatis sangui-
ni; Ita, ut, quemadmodum virtus plantæ
cum croco tollit ac intoxicat infectio-
nem in urina; Sic etiam consensu mutuo,
qui est inter duo inficientia extrema, nimi-
rum sanguinem & urinam, infectio in san-
guine observetur paulatim deficere, lan-
guescere ac perire: Sed, producam vobis
Problema Magneticum ad confirmandam
possibilitatem hujus propositionis.

2. P R O B L E M A.

Duo Magnetes aptè coherentes ad po-
los oppositos, accessione validioris Magneti-
tis seu ferri incitati abortum faciunt, &
recens accedens, facillè depellet alterum,

qui est facie adversa, ac imperabit illi, at-
que ita coherentia seu unio aliorum duo-
rum, cessabit ac finietur.

A P P L I C A T I O.

Sic unio illa, quæ fiebat inter spiritum
infectum cum corrupto humore & san-
guine corrupto separatur, atque innatura-
lis, cogitur aufugere ac discedere à natu-
rali ad miniculo alterius, qui potentior est
innaturali, qui est minus homogeneus &
aptus ad rectificandum & purificandum
per unionem sui spiritus impuritatem in
sanguine naturali, & ad tollendum ac
mortificandum corruptorem in urina.

Non opus, ut de his plura ad eorum pro-
bationem proferam, cum caput præce-
dens hoc plenè confirmet; Idque relatio-
ne ad Magnetem habità, & ad vitrum Cal-
endarium in quavis particula hujus pro-
positionis. Siquidem, ut sanguis transf-

plantatur à fonte sanguinis vulnerati, &
quasi implantatur & inseritur unguento:
Sic etiam urina cum sanguineis spiritibus
transfertur à fonte Sanguineo icterici, &
plantatur seu collocatur in aream cinerum
salutarium; Vnde, non aliter in vivo san-
guine operatur, quam sanguis aut spiritus
in unguento in venis vulnerati.

Iam verò procedam ad Magnetem Mi-
crocosmicum, qui exemptus est ex vivo
homine; & in animo meo est vobis paucis,
& tamen generaliter, effectus in Sympa-
thia mirabiles, delineare, quos ipse, sua
Mummie Spiritualis ex corpore humano
extractione ac transplantatione veraque
applicatione, producit.

CAPV T. VIII.

In quo secretus Magnes, qui ex Microcosmo seu homine vivente extrahitur, universaliter unâ cum modo attractionis ejus, seu extractionis Mummie Spiritualis ex homine, & applicatione & operatione ejus tam Antipatheticâ, quàm Sympatheticâ explicatur.

IAm verò Abstrusam, per transplantationem curandi rationem, paucis aperiam, quæ si probè consideretur, multis gradibus illam unguenti armarij excedet. Nam, non solum curat ad distans, ut illud, sed eundem operatur effectum per spiritum vegetativum plantæ; & tamen spero, Historiam hanc meam sapientum auribus minimè Cacomagicam visam iri, sed salutem naturaliter Magicam; Ac proinde ordinatam à Deo, ad operationem, in vero ejus usu, in hominis bonum & beneficium: Nam tunc cum finem spiritus sapientie docebat eos, qui prompti erant ad sapientiam (ut Salomon testatur) tam ea, quæ oc-

culta sunt & abdita, quàm ea, quæ manifesta & apparentia sensui humano: Cùmque bonum per se converti possit per abusum in illicita & mala intenta, ut gladius tam ad occidendum, quàm ad servandum, ut vobis in posterum dicetur. Quapropter Dei est voluntas, hæc mysteria ab imperitis occultari, vel ad minus illis vulgaribus denegari, qui perverso sunt animo, & destinavit, ut ijs detegerentur, qui honesti sunt, sapientes ac Deum timentes: Sed, dimittendo omnia problemata, ad rem me accingam, & eâ, qua coepi methodo, procedam.

Propositio generalis.

Magnes ex homine vivo sine ullo detrimento sanitatis ejus extrahi potest, qui diversa quadam ad partes corporis convenientes applicatione, Mummiam Spiritualem, vitalem seu naturalem, pro placito applicatoris ex uno eodemque homine vivente, idque absque ullo detrimento corporis ejus extrahit seu ex fugit, quæ rectè cum Magnete, qui imbibeat illam,

transplantata ac reddita vegetativa, operabitur, æque administratione interna, quàm ad longum intervallum, vel per Spiritualem emanantem relationem, postquam debito modo disposita est & adaptata tam sanitati, ac præservationi, quàm infectioni ac detrimento & destructioni humani generis.

Explicatio cujusvis Membri bujus propositionis.

Hæc propositio consistit ex pluribus Membris, quorum prius spectat ad generationem, conditionem ac præparationem Magnetis: Secundum, modum applicationis pro extractione Mummie spi-

ritualis aperit, Tertium aperit modum variæ transplantationis Mummie illius sic extractæ, ac finaliter tam usum, quàm receptum illius: De quibus omnibus particulis seu membris sic ordine.

De Magnete Microcosmico.

Nuncupamus hunc Magnetem Microcosmicum, eò quòd proprietatem habet Magnetis mineralis; Ac ob id facile conijci poterit ab ijs, qui judicio pollent, quid sit; Comparando Magnetem animale cum illo mineralis: Nam, ut mineralis Magnes non est naturalis sed monstruosi partus: Non enim à similibus & æqualibus genitoribus generatur, sed procreatur ad morem Mulæ, siquidem ejus Mater, seu passiva corporea massa, est vulgaris Saturninus ac saxeus Mercurius, sed ejus genitor seu forma activa est Metallinas, Sulphureus, Martialis spiritus: Sic etiam hic Noster Magnes Microcosmicus consistit ex Sulphureo, Martiali spiritu, qui est quasi genitor ejus formalis, & de peregrino atque exotico Mercurio, qui nihilominus est proximus vicinus in positione &

conditione, Mercurio Microcosmico, ut passiva ejus seu Mercurialis materia: Quod ad mineram quidem, ex qua extrahitur, est homo vivens, defumiturque ac derivatur ab ipso sine ullo detrimento sanitatis ejus, & post debitam præparationem ejus, redditur Magnes aptissimus ad exsurgendam atque attrahendam Mummiam spirituales ex homine vivo, idque sine omni sanitatis detrimento ac noxa.

Ratio autem, cur Magnetis istius nomen in publicum viva voce non protuli, in præcedentibus satis apertè explicui, nimirum, ut ad indignorum manus non perveniret tale arcanum; Atque de ipso nihilominus hoc in loco feci mentionem: Quoniam (in oblivionem & exilium perpetuum relegato illo malo, quod afferre potest) respectu usus sui salutaris, quatenus scilicet converti potest

potest in sanitatem & præsertionem humani generis, sic dignum est expressione & citatione in literis aureis, omnibus probis ac pijs, mentis maturæ ac ingeniosæ; Licet sciam à quibusdam scrupulosis criticis & mucosæ naris hominibus, effectus illius salutare, qui inde procedunt, nuncupabuntur Cacomagici & ascribentur actui Diaboli: Licet audacter asseverare mihi

liceat, me expressisse subjectum Magnetis nostri tam dilucidè ac planè, illudque descripsisse circumstantijs relativis, tam effectivè, ut Philosophus aut Medicus, nisi sit affinitatæ capacitatis, facile expedire & expiscari illud, ac diducere realem materiam ejus possit, allusione typica facta inter illud & mineralem Magnetem, in compositione, nativitate & proprietatibus.

Actus transplantationis Mummie Spiritualis.

Quod ad actum seu modum transplantationis attinet, Paracelsus inquit, extractam Mummiam Spiritualem non operari ad sanitatem & præsertionem, nisi medijs mineralibus, vegetabilibus ac animalibus: & proinde necessarium est, ut spiritualis Mummia attracta seu extracta ex corpore, virtute Magnetis animalis, introducatur in naturam vegetabilem, quæ Mummia dicta, de se existens vegetabilis, per adoptionem quasi in illam introduci potest, atque vegetativa natura ac conditione indui

Debemus itaque portiunculam Magnetis hujus imbibiti, cum certa proportione terræ ejus materiæ permiscere, & in hac compositione semina talium herbarum ferere, quæ ad hunc vel illum morbum expellendum, & hanc vel illam malè affectam partem Principalem corporis humani, vel hoc aut illud membrum infirmum,

quod in regione continetur sua, curare apta sunt, ut, Exempli gratia: Pro pulmone in regione, vitali, cum morbus est Phthisis, semen lni seu Juniperi, in regione naturali, cum est hydrops; Pimpinellam seu Absynthium: In partium contusione & attritione, hypericonem seu Plantaginem; Ut tumoribus seu vulneribus, persicariam, consolidam majorem aut vel minorem; In morbis salsis, ut sunt dolor dentium, dolor oculorum, in menstruis fluentibus Persicariam maculatam &c. Herbarum crescant necesse est in terra hac composita, idque in aère aperto: Utque herba seu planta crescit, Sympatheticè & Magneticè extrahet Spiritus imbibitos Mummiales ex Magnete, atque hoc modo efficiet, ut Mummia ex quovis membro particulari extracta, juxta ejus conditionem apta ad curandas infirmitates membri proprii reddatur.

De usu ac virtute Mummie transplantata.

Postremò, ad modum quomodo uti debeamus Mummiam hac transplantata, postquam in naturam seu conditionem vegetabilem mutatur, quod attinet, sciendum est, quodd.

Si morbus humidus sit, comburatur necesse est herba cum terra Magnetica denudò; Si magis sit morbus temperatus; Nimirum, inter extremitates aquæ & ignis, tunc herbam in aère seu fumo ad siccandum suspendito, & morbus deficient paulatim, pro ut herba marcescit; Vbi præbueris ad comedendum herbam illam seu fractum bestiæ, quæ est validioris naturæ, quam ægrotus, bestia inficietur eo morbo, & homo morbidus liberabitur.

Si verò morbus sit siccus & de natura combustiva, ut est icterus Phthisis &c. & eum in animo est curare, atque ex corpore expellere, tunc accipiens herbam cum terra ejus Magnetica, eamque projicito in aquam currentem, & morbus deficient & evanescet paulatim.

Similiter, si Mummia Spiritualis ita ex quodam membro particulari hominis sani extracta, in vegetatione sua continua conservetur; Si dempto ejus fructu, cum transplantantes in quercum solidum, hoc medio membrum, ex quo Mummia erat extracta crescet continuè & continuabitur in naturali sua ac robusta proportione ve-

getationis, absque defectu.

Iuxta eundem modum etiam salices, nisi eò quòd increscant tam subito, ab id minus aptiores sunt ad hoc opus; Ne membrum nimis festinanter cresceret: Nam, illo modo multa consequi possunt incommoda, ut exempli gratia: Si juxta dictum modum pili alicujus, salici includantur, crescent tam subito & usque ad eò copiose; Ut, nisi removeantur inde, aut salix igno- cremetur, oculi & cerebrum perferantur inde noxam ac detrimentum, ut fluxiones dolorosas excitet: Nimirum in subitanea accretione aut nimia humiditate arboris: Ac proinde juxta hominis proportionem, necesse est inveniatur & eligatur arbor proportionata, in quam Mummia est transplantanda: Sed quercus ante alias est eligenda arbores, quòd non nisi temperatè & validè crescit & augetur, & hominis ætas, dies quercus vix excedet per Mysticum hoc attractionis genus, verus ac Sapiens ille Magus (sic enim appellare mihi licet legitimum Philosophum, qui in morem Salomonis, per proprietates rerum naturalium, talia in effectum reducere potest, quæ in admiratione multis (ut dixi) gradibus potentiam seu actum unguenti armarij excellunt: Nam, mediante eo, capientes amorem induxerunt & familiaritatem inter eos, qui capitali odio inter se

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB. III. Memb. I.

diffidebant : & multa alia stupenda hoc medio præstari possunt. Paracelsus loquens obscure de facultate hac Mummiali, ostendit, quomodo simia & Anguis seu Coluber, (inter quos Antipathia naturalis seu confictus arque odium esse semper observatum fuit) possint sibi invicem reconciliari: Sed ad rem nostram.

A. Si membra, ex quibus secunda Mummia fuit extracta, sint corroboranda, tunc extractam Mummiam vegetare facias, ut antè; per transplantationem temperatam,

& juxta naturalem proportionem in quercu, vel aliqua alia arbore sana consimili. Si verò membra æquo sicciora sint, tunc fac, ut extracta eorum Mummia, vegetetur in salice, & inde vicissim transplantetur in aliam quandam arborem temperatam. Similiter etiam in complexione humida, potest ad tempus transplantari in calida & tardè crescente arbore, qualis est Juniper, solummodò observando, ut fructus, in quem Mummia est transplantata, præferretur ab omni externo nocumento.

DEMONSTRATIO.

Non est, quòd tempus in ultiore demonstratione possibilitatis operationum istarum, in Spirituali transplantata Mummia, conteram, cum iisdem probationibus, quibus modum curationis per unguentum armarium & transplantationem, confirmavi, quod descriptum est in capite libri hujus prædicto, plene ac dilucidè ratione harum occultarum & arcanarum actionum in hoc curandi genere expediti ijs, qui nolunt cum Thoma quicquam credere, nisi quod sensu confirmetur: Ac proinde pro manifestatione actionis hujus occultæ per naturarum relationem, vos etiam ad illum ipsum locum remitto, ubi unguentum comparatur vegetabili & Magneti; Spiritus sanguinei ad Mummiam Spiritualem: Modus applicationis radiorum à Mummia, ad membrum ægrum, ad applicationem transplantatorum sanguinorum Spirituum, ad membrum vulneratum, præservatio Spiritualiter crescentium Spirituum in unguento, à frigore ad præservationem fructus vegetabilis, in quo plantatur Mummia ab injuria externa, ita, ut eadem sit utriusque ratio, & consequenter eadem sit demonstrationis via in ambobus.

Nimis tædiosum est hoc loco operationes efficaces hujus secretæ Mysticæ Mummie exprimere; & certum icio, imperitum aliquem Momum, seu ignorantem quandam Cynicum, vel risurum vel obla-

tratum illis, quæ jam à me dicta sunt; Nam, quis major scientiæ inimicus quàm ignarus? Ac proinde reliqua occultæ hujus Mummie proprietates & effectum ejus Sympatheticum, criticis ejusmodi celabo, atque in Thesauo veritatis reponam: Vno verbo dico, nimirum, quòd mediante ea pleuritis, Hydrops, Phthisis, vertigo, Epilepsia, morbus Gallicus, Paralysis, Cancer, fistula, ulcera putrida, tumores, vulnera, berniæ, fracturæ, superfuitates, suppressiones menstruorum in mulieribus, ut & sterilitas in ijs, hectica, Atrophia seu membrorum consumptio, & similia, medijs hisce naturalibus Magicis, curari possint, idque ad distans & sine ullo immediato contactu: & Paracelsus affirmat, hunc Magneticum curandi modum, qui magia naturali efficitur, omnia alia Physica secreta, quæ extrahi possunt vel ex herbis, aut radicibus, aut mineralibus, virtute atque operatione excellere. Denique, quoniam de Magneticis Medicamentis in libro illo, Tractatu meo de Medicamento Apollinis oraculo descripto, ulteriorem de istis Mysterijs feci mentionem, vos qui estis judiciosi, docti & prudentes ad illum refero.

Iam verò ad secundam hujus libri partem seu membrum preparabo, quod de Antipatheticis experienti hujus Mummialis effectibus tractat.

Pars seu Membrum Secundum hujus Libri, quæ praxin Antipathicæ pertractat.

CAPVT. I.

In hoc capite Author exprimit, quomodo illo ipso eodemque Spiritu, in creatur, atam Antipathetici, quàm Sympathetici, effectus produci possint; Hic etiam ratio redditur, atque enucleatur, cur Spiritus infectus & conditione venenosa corruptus, maxime sit suo generi venenosus ac contagiosus.

VT certum est, simile naturaliter gaudere suo simili: Natura enim lætatur natura, ac natura corrigit & corroborat na-

turam suam, si sana sit & Spiritibus vivificantibus ac salubribus plena, sic etiam natura, si intoxicetur & inficiatur à natura vene-

venenosa : semet ipsam sanam ac salubri natura uniendo , cito corrumpet , atque inquinabit illam : Atque ita hoc genere abortivæ ac depravatæ unionis , Antipathia loco Sympathiæ substituitur : Iam verò quomodo hoc in natura sit possibile , paucis vobis referam . Ut natura Magnetice affectat & allicit ad se suum simile : Ita quidem , si illud simile , quod affugit sibi , corruptione inquinetur , dictus attrahens spiritus , utcumque sit sanus , cito glycipteron , nimirum venenum sapiat , atque ita similiter corumpetur æqualiter cum illo spiritu , qui ipsi est homogœneus , in quo residet infectio , coactus ex improvise fovere consuetam diffensionem & Antipathiam , in Tabernaculum suum recipere , pro ut videmus , Spirituum sanum in animali , qui fictiis simile spirituale cœleste pabulum , quod occulte in aëre vagatur , ut recreetur inde , ex improvise inimicum secum adducere , nimirum fumum pestilentem ac corruptum , quo opprimitur & incenditur igne putrido : Ita , ut non esset desiderium aut appetitus sani spiritus , venenum illud introducere , sed spiritum ipsi similem , qui intoxicabatur : & iterum unusquisque spiritus , qui gravatur ullo Antipathetico & innaturali accidente , expetit excutere Antipathiam contentiosam , & reassumere Sympathiam illam pacificam , qua antea fruebatur : Sed se ipsum ad hoc opus nimis impotentem inveniens , aptus est adhærere sanis ac bonis Spiritibus ad sui recreationem , cum quidem vis unita fortior , & si plures salubres Spiritus sui similes jungerentur sibi , tunc eò facilius adversarium suum Antipatheticum vinceret & expelleret : Sic etiam videmus unum lippum , ejaculando radios suos contagiosos in recreationem ad mediocre intervallum , fieri flammam , quæ incendit Spiritum sanum , cui applicat : Nam venena spiritualia , sunt secretæ flammæ ignis maligni similia : Quapropter , ut Spiritus unione quadam junguntur invicem & multiplicantur ad instar olei oleo additi ; Sic flamma contagiosa increfcit & pascitur æqualiter utroque : Nam , ut sanus Spiritus expetit societatem sui similis ad confortandum illud , & corruptus spiritus ita desideratus etiam concupiscit sanum Spiritum , ut sibi adversus inimicum suum assistat : Ita corruptio fugitur & attrahitur ab utroque , & Antipathia cogitur inter eos quiescere , nec eos derelinquit , dum penetrarit & corrosierit usque ad ipsa eorum viscera , & intoxicarit illa . Et notandum est nobis , non esse Spiritum venenatum , qui citius se jungat Spiritui , quam talis , qui specificus est & naturæ homogœnæ : Hæc enim est ratio , quod unus hominis Spiritus infectus apidemiâ , usque adeo multiplicat illam , potissimum in genere suo , ut etiam infectio illa maligna , dicta (The Murren) furit

præcipue in Spiritu ovium , nec tentat spiritum aggredi humanum . Nominè communiter videmus , similem naturam alteratam putrefactione maxime esse exitialem suo simili ? Sic vermes ejecti è corpore & sicci in pulverem redacti , interna administratione necant lumbricos : Sputum rejectum à pulmonico post debitam præparationem , curat Phthisin : Splen hominis præparatum inimicum est spleni tumētis . Calculus vesicæ aut renum , per calcinationem curat ac dissolvit calculum : Tactus manus mortui curat tumores scirrhosos : Scorpio contusus , aut corpus ejus maceratum oleo , curat vulnera scorpionum : & oleum viperæ , ut etiam trochisci carnis morsum viperæ : Mortuus ac congelatus sanguis & excrescentia ex ossibus humanis salsa , est Antipathetica hæmorrhagiæ : Tandem nihil est , quod magis præpotens sit ad corrigendum impedimentum in Spiritu , quam applicatione spiritus ejusdem specificiter alterati à natura sua per ejus contrarietatem : Sic etiam nihil est , quod citius inficiat naturam sanam , quam natura sibi ipsi homogœnea , quæ jam corruptionem induit : Atque hæc est ratio , quod infirma ac corrupta Mummia unius hominis tam apta est putrefacere ac corrumpere illam alterius : Quod etiam non solum Paracelsi verbis hæc discernere possumus : Corrupta (inquit) Mummia corpus etiam sanum quod attingit , & cum quo unitur corrumpit ; Ea autem sani corporis corruptio est corporis alterius , ex quo Mummia sumota est , valetudo & sanitas : Ut exempli gratia ; Si vir sit leprosus , egoque extraham Magnete microcosmico Mummiam ex eo , tradamque sano homini , leprosum illum suæ restituet sanitati ; Sanum verò , qui accipit , turpiter eodem morbo inficiet , ut vobis expedietur in posterum latius . Sed , antequam medullam hujus negocij aggrediar , fas erit , ut transgressionem efficiam Apologeticam , ne quidam ex invidia potius & indiscretione , quam in vera Magia naturali profunditate , me Caco-magiæ indignè incusent , idque duntaxat , quia penitus sunt in Mysterijs licitarum illarum artium naturalium ignari , quales Salomoni revelabantur , ac sapientibus hujus mundi in bonum ac beneficium humani generis per bonum Dei Spiritum detegebantur : Nec propterea evitandi sunt , eò quod per homines malignos ad malos effectus converti queant ; Atque ita à veris usibus , in quem finem Deus illos destinabat diverti : Sed potius peritus naturalis Magus , qualem verum medicum esse convenit , prius scire debet bonos usus mysteriorum ejusmodi occultarum in natura , ut meliori cum effectu , ijs , pro generis humani commodo ac sanitate amissa restaurando , uti ac applicare possit : Ac tum postea , ut non sit illorum abusus insciens , qui illis produci

Paracelsi de
Philos. 3.

N n ducl

SECTIONIS SECUNDÆ. LIB. III. Memb. II.

duci possunt, ut inde eò commodis ante-
veniant, divertant ac deponant omnes
ejusmodi malignos effectus, quales homi-
nes impij vellent illis in damnatum ac destru-
tionem creaturaram proferre.

CAP. V. II.

*Brevi Apologia pro usu mysticæ seu Spiritualis Mummie, & ad proban-
dum, quòd tam abusus ejusdem Antipathetici, quàm usus Sympa-
thetici, atque omnium aliorum naturalium à Mago natura-
li, seu sapienti medico præventionis causa scribi at-
que intelligi debeant: Licet non in actum
redactæ, sed saltem, ubi necessi-
tas requirit.*

Equidem non ignoro, complures cyni-
cos latrantes, Criticosque invehentes,
atque Momos Satyricos fore, quorum sola
voluptas igne indignationis seu malitiæ fo-
veri affolet, qui suffocati quasi cæco ac tor-
penti ignorantia fumo occoecati, dicunt:
Quòd, si effectus Mummie Spiritualis
Sympathetici liciti & concessi sint medi-
co, tamen proprietates ejus Antipatheticæ
odiosæ sunt ac minimè ferendæ; Imò qui-
dem Cacomagicæ sunt, quia Diabolus in-
struit ministros suos circa abusus, seu ma-
lum usum Microcosmicæ hujus speciei
corruptionis; Ac proinde hanc ob causam
vel ipsa scientia ejusmodi rei tolerari non
debet &c. Hæc objectiones (scio) sensus
& rationis expertis genus Blateratorum, de
negotij tam mystici scientia movebit: Ve-
rùm si dicta illorum inter sapientes locum
inveniant, quid obsecro eveniet de arte Sa-
lomonis in Magia naturali, aut cur ipse (qui
sapientissimus hominum putabatur) usque
ad eò deciperetur, ut ad cognitionem om-
nium aspiraret, & tam naturæ humanæ
inimicos, quàm amicos intelligeret? Nam
dicitur de ipso, illum scivisse naturas crea-
turarum viventium, ferocitatem bestia-
rum, cogitationes hominum, differentes
plantarum virtutes radicum, atque aliorum
omnium, quæ occulta erant & secreta:
Imò, cur diceret, sapientiam artificem om-
nium docuisse se? An non igitur plantæ,
animalia & mineralia, quæ tam valida sunt
naturæ humanæ venena, quàm ei benigna
& salutaria? Sciebat (inquit Textus) natu-
ram omnium creaturarum viventium seu
animalium: & cur, si modò illud esset ve-
rum, quod convitiatores ita effutiant? Cur
proprietates eorum, quæ venena sunt, ac
damnosa generi humano cognosceret ac
contempleretur? Nunquid Aspēs, vipera,
coluber & putrefaciens ille ac corrumpens
vermis, qui Seps vocatur, aut Gallicè Pour-
risseur, ratione putrefaciētis veneni: Serpēs
dictus Dypsas, qui spiritus siti immensura-
bili afficit: Amphibena, Basiliscus, Draco
& Hollio, Salamandra, Cantharides, alio-
rumque infinitus numerus, tam terrestri-
um, quàm aqueorum animalium: Nunquid
(inquam) sunt ista venenosa ac mirum in

modum perniciofa humano generi? Scie-
bat etiam differentias ac virtutes planta-
rum: Sed dicent judices temerarij, quid
rationis habebat spiritus sapientiæ, ut de-
tegeret ac demonstraret Salomoni effe-
ctus abominabiles herbarum dictæ Aconitum,
quæ usque ad eò perniciofa est & homini &
pecudi, ut Poëtæ illam ad ripam fluminis
venenosi Acharontis in inferno crescere
fingerent. Cicuta, quæ Character erat
mortis inter Athenienses (nam succo ejus
homines morti condemnatos intoxicabant)
Iusquiamus, Papaver, ex cujus succo som-
niferum Opium derivatur, Scammoneum,
Euphorbium, Colocynthis, Apium risus,
Tythymallus vel Cataputia, Colchicum,
Flammula & multa alia vegetabilia simi-
lia: Similiter inter Mineralia Antimoni-
um, Argentum vivum, Arsenicū, Rosalgar,
æs viride, Lithargyrium, Cerussa, Virri-
olum aliaque infinita? Ad quæ replico; Om-
nia hæc, licet in se sint venenosa, tamen de-
bito modo tractata & præparata à sapien-
tibus, sunt medicinalia, eosque scire velim:
Deum omnia bona creasse: Sed est Diabo-
lus, ejusque instrumenta, quæ per malum
eorum usum seu applicationem illa odiosa
ac detestabilia naturæ humanæ reddunt:
Nam, ut genuino ac legitimo suo usu & ap-
plicatione possunt effectus Sympatheticos
producere: Ita quidem abusu suo nihil, nisi
Antipatheticas actiones confictusque re-
belles pariunt in natura humana: Deus (in-
quam) ea ordinavit ad bonos usus, nimirum
pro sanitate humana, sed Diabolus ea more
destructivo & malitiosè applicat: Quod
etiam antè ductus sapiens seu Magus natu-
ralis Salomon hisce in verbis confirmat:
Deus (inquit) creavit omnia, ut existerent
& essent, faciebatque omnes terræ ratio-
nes sanas ac durabiles, ita, ut non esset in il-
lis medicina destructiva: Similiter Deus
creavit hominem inexterminabilem, sed
erat malitia Diaboli, ut mors intraret mun-
dum: & maligni ac impij imitantur ipsum,
suntque ex semine illius: Vnde liquet, fuisse
Diabolum & homines improbos, qui sunt
mortis & exterminij instrumenta; & sanè
veri Diaboli incarnati, qui adaptant illud
usui malo, quod revera bonum ac legiti-
mum

num est in se. Quid plura? Anne quoniam Diabolus bonas res applicat ad usum malum, idè illud in perpetuum ab horri-ri debet & evitari à sapientibus? Ac, est ne ob istam causam bonus ejus usus ex humana societate excommunicandus, & in æternum pro Cacomagico, damnofo & Diabolico habendus? Vt exempli gratia: Quia Diabolus & ejus adhærentes, intelligo veneficos & necromanticos, institutione ac manu ductione Diaboli, applicant Mummiam humanam tam corporalem, quàm Spiritualem pro pernicioso ac destructivis suis inventionibus, propterea omnes, qui utuntur eodem ad intentum bonum ac salutiferum, sunt pro Cacomagis æstimandi? Anne est indicium, quòd medicus, qui morbos per illud curare solet, ob eam rationem commercium cum Diabolo habeat? Aut necesse est, Christianum medicum, quia notum ipsi est malum, quod proprietates rerum naturalium innaturali quadam & Antipathetica adaptatione patrare possunt, idè illud malum in jacturam sanitatis humanæ debere exequi? Sanè si res, pro ut sunt, considerentur probè, scientia boni & mali in creaturis optimè ad medicinæ artem quadrat, medicæque scientiæ convenit. Nisi notitiam habeat tam de malo quàm bono, quomodo ei possibile est curare in commoda, quæ à malo efficiuntur: Si quidem, nisi notà causâ effectus difficilimè aut nunquam curabitur. Exempli gratia: Quomodo perficietur curatio, aut causa extinguetur aut tolletur? Verus Magus non intrat scientiam simplicium venenosæ naturæ, ut mediantibus illis noceat, sed, ut discernat Alexipharmacum, quod debebat prævenire malitiam ejus: Vt Scorpio Scorpionis, Vipera Viperæ noxas perfanat. Anne est necesse, ut quisque gladius suo gladio occidat aut lædat? Nonne defendere potest aliù, ne interficiatur aut lædatur? Sic etiã nec sequitur, ipsum medicum necessariò debere intoxicare patientem suum, quia venenum novit, atque etiã modù corrigendi & emendandi ejus malignitatem, quod patientem sua sanitate privavit: Nisi enim venenum noscatur, Alexipharmacum difficulter habebitur: Si Heremita Aquizæ sextensis ille (de quo antea dixi) novisset speciale Antidotum ad eos curandos, quos veneno infecerat & peste afflixerat, complures eorum quos postea curabat, cecidissent unà cum reliquis: Si incarnati sint Diaboli, quorum voluptas est destruere (ut quidam homines gladiati voluptatem capiunt in schismatibus, cædibus &c.) alij, qui usum ignis noverunt, malè illum applicant, ut ille, qui Dianæ templum Ephesi igne destruebat: absit, ut tales naturales creaturæ, quales sunt ignis, ferrum & similia protinus abijciantur, nec in vero eorum exercean-tur usu, ed, quòd damnum inferunt, cum in abusum rapiuntur: Sancti, sunt æquè ac

sunt Diaboli in terra, qui notis sibi impijs inventionibus ac machinationibus istorum Diabolorum, cum Archimagistro suo Satana valent se vindicare, eosque armis suis proprijs invadere ac superare. Scholastici discunt ab Aristotele artem Sophisticationum & fallaciarum, non ut decipiant, sed, ut præveniant fallaciam, & sic honestus, artificiosissimus ac fidelis medicus, mysteria veneni, maximè Spirituales, scrutatur, non cum intento intoxicandi aut damna inferendi, sed, ut majore cum certitudine & efficacia vigorosa, molliatur curationem morbi, & ut causam, eâ priùs notâ, tollat, naturâ cum venenis probè intellectâ, curatio erit ed certior. Vulnus venenosum viperæ (ut dixi) curatur Antidoto Theriacali, in cujus compositionem caro viperarum ingreditur: Oleum Scorpionum, seu ipse Scorpio per se contusus, curat ictum Scorpionis, idque attractione quadam Magnetica sui similis. Quòd cum ita sit, cur non prudens medicus intueatur naturâ venenorum Spiritualiù, æquè ac Spirituality alexiteria quæ sunt in homine, cum venenû, quod vulnerat, deprehēdimus esse ratione suæ horrore geneitatis in natura Magnetè perfectissimum, ad sugendum ad seseum simile? Si per sanam Mummiam in homine curare possunt ac tollere corruptionem seu venenum, quod similis ejus natura accidentaliter imbibit, nunquid fas est scire unû æquè ac alterum.

Confitendum est mihi (ut dixi) esse Diabolos incarnatos super terram, intelligo abominabiles ministros & filios Satanæ, qui traditi suo magistro ac capiti, committunt (ut vobis dixi antè) varias in solentias ac insidiosa stratagemata, per sanguinem, pilos, ossa, cutim & Mummiam corporalem corporis humani: Sed, super omnes alios malitia quorundam latronum, carnificum, aliorumque factionis illius necromanticæ, abominanda est coram Deo & hominibus, & digna, ut virgis ferreis cædatur, vel igne deleatur & extirpetur ex quavis republica bona, qui Diabolicâ suâ astutiâ, in usum adhibent, extremum hominis halitum in expiratione vitæ eorum, ut inserviat malignis suis intentionibus ad voluntates suas: Atque ita disturbant quietem tranquillam Spiritus hominis morientis, de quo genere malignarum, Paracelsus in hunc modum loquitur: Per triplices hæc Mummias multa passim præstita & commissa sunt ab ijs cumprimis, qui illas ipsimet præpararunt, ut sunt carnifices, lictores latrones &c. Qui non solum vitam hominibus ademerunt & jugulatos ipsos Mummiam fecerunt, sed etiam jugulatorum Spiritum, quem Spiritum hominis vocarunt, exceperunt, illumque sibi in extremo mortis momento subijecerunt seu subjugarunt, ac varijs impossitis oneribus exagitarunt. Hinc ars enata est Necromantiæ, taliter ab ipsis vocata: Væ autem huic arti ac illis universis, qui

Paracel:
Philos.
3.

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB. III. Memb. II.

tam facile illa abutuntur. Necromantia quidem & ipsa, est seu Diaboli seu à Diabolo instillata, docta & tradita, & ab ipsius instrumentis seu mancipijs in abusum tam grandem conversa: Sunt enim illi homines nocentissimi, quibus præstaret lapidem molarem de collo suspendi, atque ita in profundum mare eijci.

Relatum est mihi, carnifices Germaniæ vulgò, artistas esse in Diabolico hoc genere vocationis, & per illud mirabilia posse efficere, ed magis dolendum, eos ferri ac tolerari. Sic itaque quisque discernere potest

differentiam manifestam inter verum usum & abusum abominabilem rei bonæ; & quomodo (ut dictum ante) sint Diaboli incarnati, æque ac Sancti seu pij ac boni super terra, quorum nonnulli, utuntur Dei creaturis ad beneficium hominis; & alij ad ipsius ruinam ac destructionem; & per consequens, licere medico honesto & pio versatum esse in utroque extremo, licet sola ejus praxis debet occupari in benefaciendo: iam ad subjectum meum descendam.

CAPVT. III.

Quomodo Sympathia possit per accidens, aut mala dispositione in Antipathiam mutari; Hic etiam demonstrationes quedam Magneticæ ad quamlibet hujus Subjecti propositionem probandam exprimentur.

IN hoc capite, quod pertractat effectus Antipathicæ, juxta eandem, quam in discursu meo præcedenti Sympathicæ Methodum observavi, procedere mihi animus est;

Quare in primo loco proponam vobis certa fundamenta, quæ eam ob rationem voco Propositiones, ac postmodum eas varijs modis demonstrare aggrediar.

I. PROPOSITIO.

Vt per Sympathiam in Spiritibus naturalibus quodvis membrum corroborari potest ac fortificari: Sic itidem per Antipa-

thiam membra possunt debilitari, corrumpi ac infici.

Exemplum experimentale seu Demonstratio.

Si Mummia Spirituális extracta ex homine, admisceatur rebus venenosis, atque ita permittatur, ut putrefiant simul, vel misceantur cum Mummijis infirmorum ac infectorum, vel cum menstruis venenosis mulierculæ, tumque herba plantetur, vel Magnes ita imbibatur & conservetur in vegetatione continua, causa esse potest, ut morbus sit continuus: Similiter, si quis præbeat herbam aut fructum qui sapit Mummiam ægroti, bestię, quæ validioris ac firmioris est naturæ quàm æger; Tum bestia inficietur illo morbo, & æger liberabitur. Ab hoc experimento complures egregij abusus perficerentur à malignis hominibus,

si hic modus divertendi virtutem creaturæ à bono ad malum notus esset illis: Nam hoc modo disseminare possunt febres & epidemiam: Planta enim exsuget Mummiam Spiritualem eorum, qui infecti sunt istiusmodi morbis venenosis ratione vegetativæ activitatis suæ: Similiter, si Spirituális Mummia extracta sit mediante Magnete isto Microcosmico ex corpore lepra infecto, appliceturque, vel modo quolibet ad intra administretur alij, qui sanus est ac salubris, inficiet sanum ac salubrem, infectumque liberabit, ut à quibusdam probatum est: Hæc Paracelsus in libro de tempore.

Paracels. in lib. de Tempore.

2. PROPOSITIO.

Mummia Antipathetica ægri extrahi potest ac infici seu in fundi alij, qui sa-

nus est.

Exemplum demonstrativum.

Hoc confirmatum est probationibus præcedentibus; & ulterius hunc in modum stataminatur.

Si quis serat semina seu herbas, spectantes ad tria membra Principalia in Mummia Cadaveris mortui, seu in Mummia ex ægro vel infecto aliquo extracta, fructusque horum vegetabilium dentur seu administren-

tur homini vel bestię, tum morbus transferretur in dictum hominem seu bestiam: & hoc etiam medio improbi ac maligni inficere ac intoxicare possunt. Cum verò hæc facinora horribilia sint spiritui religioso, non ausim ulterius effectus Antipathicæ in Spiritibus exprimere, qui abusu benedictionum Dei Patrari possunt. Intrabo igitur

tur aliam speciem praxeos Antipatheticæ, quàm ad ejus destructionem verget. Ibidem.

3. PROPOSITIO.

Si duæ carnis particulæ, recens vulneratæ, sibi mutudè applicentur, Sympathizabunt ac uniantur, assimilabuntur, unaque caro continua reddetur: Ita, ut altera eorum prosperat, sic etiam altera faciet; Modò, si ille, à quo caro illa addita mutuata est, sanus, vivus & in vegetabili sua dispositione maneat. Quòd si verò arbor animalis, ex qua furculus erat desumptus (intelligo corpus, ex quo caro mutuata erat seu exsecta) marcescat aut pereat, id est,

agere ac vegetare dimittat, tunc quidem hæc mutuata caro, diffidebit cum carne commodatoris, qui vivit ac vegetatur: & per consequens, Antipathia ex illa unione procedet, quæ antea erat Sympathetica; Ita, ut non nisi emoriens caro jam amputetur, aut à carne viva, super qua transplantata erat & fixa excindatur, vivam carnem etiam Gaugrænari ac corrumpi fecum faciet.

Experimentum ad hoc confirmandum.

Hoc rite probatum ac statumatum est experimento illo in Italia antè citato. Cùm enim quidam nobilis vulnere nasum amisisset, vulnereque facto in Brachio alicujus mancipij sui, ex consilio medicorum adaptaret illud naso suo itidem vulnerato, atque ita caro unius firmiter affigebatur carni alterius, continuans juxta illum modum, dum agglutinatione ac unione Sympathetica, utraque caro in unum coalesceret, tuncque portio carnis captivi excindebatur ex Brachio, formabaturque in formam nasi, in Nobili illo, mancipiumque ita manu

mittebatur, cum pecunia satis ampla pro suis doloribus perpeffis: Accidit autem quodam tempore post, ut moreretur Mancipium, & licet ex hac vita discederet longè distitus ab hero suo, tamen caro mutuata in naso heri ejus marcescebat ac gangrænabatur, eatenus, ut Antipathia inter utramque carnem licet unitam in unam substantiam, usque aded augetur, ut, nisi confestim caro illa emortua fuisset excisa, reliquas partes sanas corrupisset ac destruxisset.

Demonstratio Problematica pro Magnets.

Magnes Magnetem trahit in naturali sua positione, sed innaturaliter dispositus fugat ac resistit alteri.

Demonstratio hujus Problematis ex-

pressa fuit tam per Magnetem in scaphas distinctum, quàm per duo ferrea fila innatantia suberibus.

2. PROBLEMA.

Si planta excindatur, exempli gratia salix, sique regulariter eidem trunco inseratur, crescit; Si verò irregulariter, emoriatur ac peribit. Vbi superius explicatur.

Pro hujus Problematis probatione vide 2: propositionem. 5. capituli, in applicatione ad vegetabilia.

A P P L I C A T I O.

Sic, si Spiritus utriusque carnis, innaturaliter disponantur invicem, removeanturque ab unione Sympathetica ad dualitatem Antipatheticam, vel separationem aut discordiam innaturalem, tunc tam quidem

post inæquales discordantias, corruptionem generatio sequetur: Nam (ut dictum) corruptum, corruptentis facillimè induit naturam.

4. PROPOSITIO.

Si Mummia Spiritualis ab aliena seu peregrina quadam natura corrumpatur, tamen respectu Mummie corporis naturalis; Sani ac salubris, quod ita infectum est, sana ac salubris Mummia corporis non affecta illam Magneticè attrahet, licet non tam affectionatè, sed tardius ratione unionis aut adhesionis veneni exotici, quod mixtionem Antipathie cum illa Sympa-

thie efficit, & ratio illius tarditatis in repulsione insultus Antipathetici est, eò quòd sana ac homogenea Mummia, partim actu suo concupiscibili sibi simile suum Sympatheticum attrahit, & partim dissimile suum proprietate sua irascibili contaminans expellit. Sed quoniam dissimile hoc Antipatheticum tam firmiter simili suo infecto adhæret, ided accidit, ut resistentia expul-

SECTIONIS SECVNDÆ. LIB. III. Memb. II.

siva sit tarda ac debilis saltem: Ac ita Mummia Spiritu-
alis æquè corrumpatur ac infi- | ciatur, atque altera; & hoc modo Sympa-
thia convertiur in Antipathiam.

Experimentum ad confirmandum hoc.

Multæ ac variz dantur probationes at-
que argumenta stabilitentia hæc, nam cum
corrupta Spiritu-
alis Mummia in aëre ab
aliquo febris pestilentiali seu variolis infecto,
feratur; Mummia ita infecta, cum sit Spiritu-
tui sani hominis homogœna, se unit, atque
in hoc respectu alter alterum amplectitur:
Sed Spiritus sanus Mummialis persentif-
cens & quasi degustans naturam heteroge-
neam seu infectam, quæ suo simili adhæret,
illam segniùs ac tardiùs expellit, eive resi-
stit, eò quod suum simile concupiscit ac
proinde attrahit Sympatheticè, & vicissim
odio prosequitur suum dissimile, & proinde
illud Antipatheticè non nisi lentè & segni-
ter expellit, quod ob hanc rationem effici-
tur. Atque hæc est causa, crisi expulsi-
væ subito haud fieri, postquam infectio quæ-
dam venenosa est recepta, nec sudores, nec
hæmorrhagiæ seu eruptiones sanguinis ex
naribus, quæ sunt resistentiæ ac facultatis
expulsi-
væ Antipathicæ contagiosæ argu-
menta, subito apparere volunt: Atque hoc
quandoque victoriâ Spirituum sanorum, &
quandoque vana eorum molitione perfici-
tur.

1. *Demonstratio Problematica derivata à Magnete.*

Si exigua ferri portio ponatur in cym-
bam cum alijs necessarijs ad navigandam,
ut super aquam fluctuet, atque Magnes in
aliud vas ad illam ipsam aquam prope alte-
rum collocetur, coitio, quæ fiet inter hæc
bina corpora Magnetica, depravabitur de-
bilisque ac innaturalis erit facta, eò quod
Magnes affectat, & sibi validè suum simile
vel maximè adamatum attrahit, si modò
non misceatur materijs contrariæ naturæ,
& per consequens minimè cum illo in sym-
pathia consentiens oneretur.

A P P L I C A T I O.

Denique, Mummia quæ Antipatheti-
cam infectionem sibi junctam habet, & in
conjunctione sanæ seu robustæ ac salutaris
Mummiz applicat, in simili ratione se ha-
bet ad fragmentum lapidis dicti Theami-
des (qui Antipatheticus est illi Magnetis;
Nam ille, teste Plinio repellit ferrum vel
Magnetem ipsum, ut Magnes illos ad se at-
trahit) ac si jungeretur in Scaphula seu vas-
culo Magneti vel portioni ferri ita locatæ
in ipsa, & scapha seu cymba ita onerata, ap-
plicetur Magneti peregrino in alia scapha
in pelvi aquâ pleno, validior Magnes par-
tim attraheret suum simile, nimirum Mag-
netem seu ferrum, ac partim resisteret atque
expellet inimicum suum; Atque ita ratione
ejus attractionis expulsio ejus foret segnior
ac tardior, quare etiam Philosophi Magneti-
ci hoc habent pro Theoremate.

2. *P R O B L E M A.*

Coitio seu unio inter Magnetica corpo-
ra est vividior ac agilior, quàm fuga vel di-
vortium à se invicem. Experientia (enim
docet, corpora Magnetica segniùs repelli,
quàm alliciuntur seu attrahuntur sibi invi-
cem: & ratio est, quia est quædam invasio
Antipathetica, quæ progignit illud odium,
ac producit illam irascibilem resistenti-
am inter spiritum homogœnum Mummiz, &
venenum heterogœnum seu infectionem
in illo: Nam nobis considerare incumbit,
Magnetica corpora concupiscere unionem
Sympatheticam.

1. *P R O P O S I T I O.*

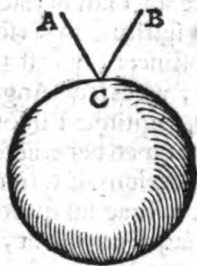
Duæ Mummiz diverforum corporum,
quorum alterum sanum; Alterum infectum
est, tamen in prima sua coitione videan-
tur consentire, ratione respectus illius ho-
mogœni, qui est inter illas, cum non sint in
earum puritate, nisi unius & ejusdem essen-
tiæ; Tamen cum altera infecta sit; Ac ob
eam causam dispositionem heterogœnam
induit, quæ est ad essentiam utriusque con-
traria; Ob eam (inquam) rationem, secun-
da Mummia conatur diverti ab utraque, at-
que hoc probatur ita, demonstratione hæc
Problematica ex ipsius Magnetis proprie-
tate desumpta.

3. *P R O B L E M A.*

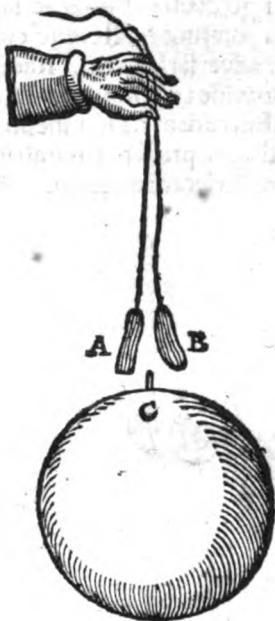
Vbi duo fila ferrea tenuia ad polos Mag-
netis collocaveris, hæc fila simul in inferio-
re sua extremitate super puncto poli coha-
rescere observabuntur, sed in verticibus
suis erunt discordia, atque sibi invicem in
extremitate sua superiore adversa, ita ut
furcam juxta hunc modum facere observa-
buntur, ac si una extremitas evitaret ac fu-
geret

Gilb. de Mag.
lib. 3. cap. 8.

geret consortium seu societatem alterius.

Vbi A. C. & B. C. sunt ambo fila ferrea, quorum vertices invicem hærentes sunt: A. & B. C. autem est punctus poli Septentrionalis: A. & C. sunt Septentrionales fines, qui ferro ad junguntur & detinentur in polo, C. fines sunt Meridionales: &c.

Eadem est ratio opposita, si poli fili ferrei Septentrionales A. B. polo Septentrionali C. applicentur: Nam more furcato in hunc modum distabunt.

Ratio est, quoniam polum similem simili applicare, innaturale est.

5. PROPOSITIO.

Mumia Spiritualis de natura Sympathetica, in illam Antipatheticam recta, non modo aërem circum ambientem sed etiam medium, densius nimirum liquores inficere valet.

Demonstratio hoc confirmans.

Historia quæ hoc confirmate potest est hujusmodi The de Bruer: In civitate cantuariensi Comitatus Kantia erat vir quidam in allæ confectione magnæ notæ & haud exiguæ illa sua facultate æstimationis. Accidebat multoties causa minime cognita, quod alla quam fecit. Subito de-

veniebat pessima, mortua & quasi nullius valoris: Conquestus est multis ex suis familiaribus de hac re, nec ratione investigare potuit, cur ipse allam ab omnibus Laudatam alijs temporibus confecerat, jam tam evidenter idque varijs vicibus errasset? Quodam die à vetula certior erat factus, hoc posse halitu fetido alicujus ex servis in confectione atque decoctione versatis, idque sua experientia evenire: Examinatis ergo servis in Allæ confectione laborantibus, unum præ ceteris halitu admodum foetido affectum, spiritumque contagiosum invenit, quem per solutis stipendio abire jussit: Iterumque novam allam efficere nicipit, illa sine ullo obstaculo, creavit bonam, atque talem assidue successum bonum, absente halitu corrupto habuit. Post anni spacium iterum experiendi gratia accepit servum illum halitu corrupto affectum, & in negotijs facultatis suæ ut antea applicuit, quo facto allam suam in statum pristinum redactam persentit, unde de hac re certior & securior factus, servum illum cujus spiritus erat allæ suæ adeo exitialis, iterum demisit: Hoc pluribus fide dignis est notum.

APPLICATIO.

Si ergo Spiritus iste sit adeo exitialis spiritui alieno ut eum corrumpere queat, ad distans, multo magis procul dubio Antipatheticus erat Spiritui suæ naturæ & speciei, uti in spiritu humano peste infecto videre licet, nam observatum est ultimum viri peste morientis spiraculum, admodum præsentibus esse contagiosum, perniciosum & adeo lethale ut nihil supra.

CONCLUSIO.

Possent equidem (lector judicose) voluminem integram congere ex propositionibus experimentalibus, unà cum probationibus earum circa abyssum ac sylvam infinitam effectuum Sympatheticorum ac Antipatheticorum in tribus regnis, nimirum animali, vegetabili ac minerali tam mutuo inter quamlibet speciem, quam ab individualibus ab uno genere ad aliud: Sed meas audaciores ac constantiores de vera Philosophia ejusque appendicibus opiniones, in phrasi ampliori exprimere mihi non proposui, considerando asperitatem & præcipitantiam calami mei ratione defectus mei ac insufficientiæ in polita ejus natura: Vicissim non ignoro, limata ac phalerata verba phrasisque non esse, nisi volitantes potentis ac opulenti subjecti bullas & quasi umbras, quæ, ut sunt Proteoformiter in colores infinitos mutabiles; Sic etiam hominum phantasiæ ac judicia admodum sunt variabilia; Iuxta proverbium: Quot homines, tot sententiæ. Reor equidem, & animus præfagit, quod, ut cunque in scriptura mea sini curiosus seu exactus, aut in phrasi

expressionis meæ laboriosus, tamen conamina mea meliora haud sine culpa seu crimine in oculis curiosorum apparebunt, licet forsan satis grata alijs. Quapropter sufficere arbitror, quod audeo esse in subiecto fundamentalis Philosophiæ hujus essentialis confidens, ut pote quæ ipsam veritatem, sine ulla verborum superficialium adoratione ad se defendendam, ac vindicandam habeat, ac proinde, ut veritas non quærit angulos, sic etiam expressio verborum eloquentium, ac sententiarum perpolitatum aut Phrasium ad se, in oculis sapientum ac eruditorum illustrandam, ac perspicuiorem reddendam, opus non habet; Cum neminem latere possit, eam omnia vincere: Est enim lucidus splendor seu emanatio, ab omnipotente ac æternæ fonte orta quæ illuminat omnia, ac se ipsam in effectu omnibus revelat, & propterea usque aded est in omnibus operibus suis manifesta, ut ullo aurata linguæ oratore, aut blando Methodico Rhetore, aut eloquenti Philosopho, ad honorem sibi in expressione excellentiæ suæ & in relatione perfectionis jucundatum suarum, toti mundo revelatæ revelandum, non egeat, licet indigni mundani, nolint eam cum reverentia, uti par est, ag-

noscere aut recipere: Sed eam potius perpetuò omnibus conatibus suis velo ignorantia: obscuræ abscondunt, atque ita quotidie Christum spirituales persequi ac crucifigere non abstinunt, qui est sola veritas, vera sapientia, verus lapis Angularis ac essentialis veræ ac legitima Philosophiæ subiectum, cujus nomen benedictum sit in secula, qui solus cælum ac terram ac omnia in ijs condidit, eaque sui spiritus vivificatione sustinet atque præservat, qui operatur omnia in omnibus, ac regnat in gloria & potentia cum Patre in æternum, qui servos suos à malè cordatis defendere, ac instar scuti & asyli defensorij ad præservandum præconem viritatis suæ à linguis viperinis malignorum veteratorum, tergiversatoris convitiatorum & venenosorum dicteriorum Cynici ac Satyrici Momi tueri dignabitur; Ipse est, qui cultori veritatis suæ tradidit: Ego dabo vobis os ac sapientiam, cui non poterunt resistere ac contradicere omnes adversarij vestri. Itaque cum Propheta Davide concludam; In alarum tuarum umbra canam: Domine, in te confido: Vindica ac præserva me ab inimicis meis juxta misericordiam tuam. Amen.

Sap. 7.

F I N I S.

PROPOSITIO.

Faint, illegible text in the right margin, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the left margin, possibly bleed-through from the reverse side of the page.